

Anuarul IES – 2008

***„Protecția mediului în
Republica Moldova”.***

ANUARUL IES - 2008
„Protecția mediului în Republica Moldova”

C U P R I N S

Chișinău: Inspectoratul Ecologic de Stat; ies@mediu.gov.md, www.inseco.gov.md 2009, 320 pag.; 300 ex.(suport de hîrtie).

Anuarul reprezintă raportul sintetizat al activităților controlului ecologic și geologic de stat și este destinat pentru utilizare autorităților guvernamentale și administrației publice, instituțiilor și specialiștilor de profil ecologic, instituțiilor de cercetare, agenților economici și societății civile.

Utilizarea datelor din Anuar se face cu trimitere la sursă.

Descrierea CIP a Camerei Naționale a Cărții

Protecția mediului în Republica Moldova : Anuarul IES – 2008 / Iurie
Stamatin, Alexandru Apostol, Mihai Mustea [et al.]. – Ch. : “A.V.i.T. Publ”
SRL, 2009 (Tipogr. “Continental-Grup” SRL). – 288 p. 500 ex.

ISBN 978-9975-9677-3-0

504.06(478)(082)

P 95

Colegiul de redacție.

Iurie Stamatin, prim-adjunct șef al Inspectoratului (președinte).

Alexandru Apostol, adjunct șef al Inspectoratului.

Mihai Mustea, adjunct șef, direcția inspectare generală.

Dumitru Osipov, șef, secția sinteze informaționale.

Maria Șeremet, inspector principal, secția sinteze informaționale.

Silvia Nicolaescu, inspector coordonator, secția sinteze informaționale.

Coordonator de redacție.

Dumitru Osipov, - șef, secția sinteze informaționale.

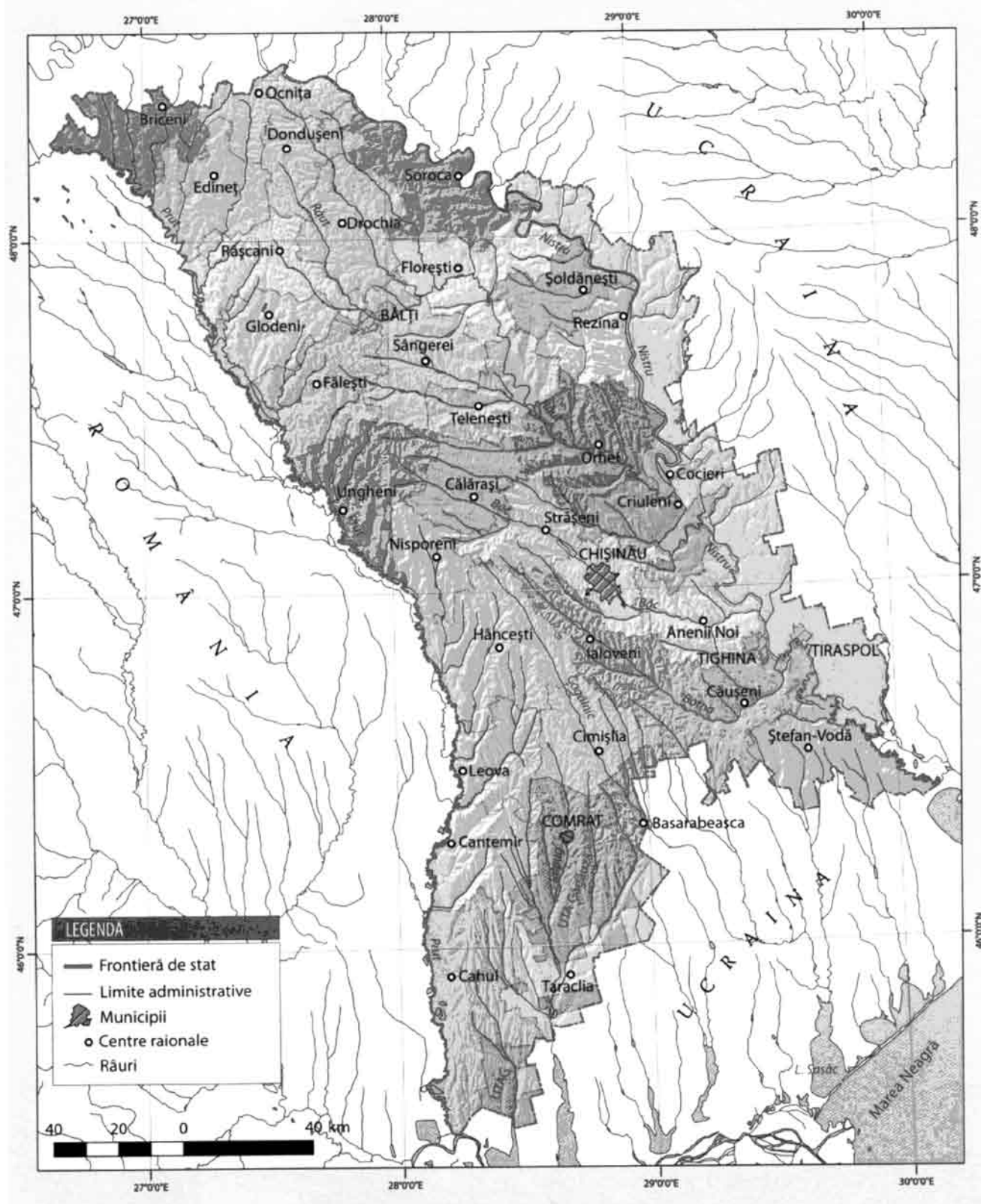
Culegere: **Maria Șeremet, Silvia Nicolaescu.**

Procesare computerizată: **Ala Stăvilă**

ISBN 978-9975-9677-3-0.

	Cuvînt înainte. V. Dermenji , șeful Inspectoratului Ecologic de Stat	5
I.	Abordare generală. D.Osipov , șef, secția sinteze informaționale	8
II.	Cadrul instituțional-juridic al protecției mediului. Iu. Stamatin , prim-adjunct șef al Inspectoratului Ecologic de Stat	24
III.	Protecția aerului atmosferic. A.Golic , inspector coordonator, secția inspectare resurse acvatice și aer atmosferic	27
IV.	Protecția și utilizarea resurselor acvatice. V.Țapiș , șef, secția inspectare resurse acvatice și aer atmosferic	83
V.	Utilizarea și protecția florei și faunei. Starea ariilor naturale protejate de stat. V.Stîngaci , șef, direcția inspectare a florei și faunei	94
VI.	Protejarea și utilizarea resurselor piscicole. Iu.Ursu , șef, Seviul Piscicol	99
VII.	Protecția resurselor funciare. D.Aparatu , inspector principal, secția inspectare sol, deșeuri și substanțe chimice	121
VIII.	Utilizarea zăcămintelor minerale și controlul geologic. E.Ciobanu , inspector principal, secția control geologic de stat	124
IX.	Managementul deșeurilor și substanțelor chimice. C.Mogoreanu , șef, secția inspectare sol, deșeuri și substanțe chimice	175
X.	Expertiza ecologică de stat. V.Holban , șef, direcție expertiză ecologică de stat	186
XI.	Centre de investigații ecologice. Gh.Copacinschii , șef, centrul de investigații ecologice Chișinău	189
XII.	Asistența juridică și combaterea contravențiilor de mediu. A.Danu , șef, secția juridică	212
XIII.	Formarea fondurilor ecologice, acumularea mijloacelor financiare și implementarea proiectelor de mediu. A.Surdu , șef, direcția finanțe și logistică	214
XIV.	Suportul logistic al IES. A.Surdu , șef, direcția finanțe și logistică)	226
XV.	Concluzii și obiective. M.Mustea , șef-adjunct, direcția inspectare generală	228
XVI.	Anexe. M.Șeremet , inspector principal, secția sinteze informaționale; S.Nicolaescu , inspector coordonator, secția sinteze informaționale	230
	Bibliografie (acte legislative și normative utilizate)	277
	Abrevieri	283

“MOLDOVA ECOLOGICĂ”

Notă: Centrele raionale – reședințe ale Inspecțiilor Ecologice; mun. Chișinău, Bălți, Comrat și or. Cahul – reședințe ale Agențiilor Ecologice.

“Inspectoratul Ecologic de Stat este instituția publică responsabilă de finalitatea politicilor naționale de mediu și transpunerea lor efectivă în viață”.

Veaceslav Dermenji,
Șeful Inspectoratului
Ecologic de Stat.

CUVÎNT ÎNAINTE

Obiectivul major pentru politicile de mediu ale Țării rezidă în axarea tot mai accentuată a programelor, strategiilor și legislației de mediu pe finalitate și implementare consecventă.

Atingerea acestui obiectiv presupune un control ecologic la nivel de stat efectiv, instituționalizat conform situației social-economice, cu competențe largi și bine direcționate.

Cadrul instituțional de mediu existent atribuie această sarcină, în întregime, Inspectoratului Ecologic de Stat, care activează regulamentar în formula optimizării efectuate prin Hotărâre de Guvern (HG nr.193 din 20.02.2006), și anume: Agenției și Inspecției Ecologice teritoriale, Aparatului central cu Direcții și Secții specializate și Serviciul Piscicol, care asigură funcționalitatea întregului sistem. Funcțional, Agențiile și Inspecțiile repetă, într-un fel, competențele Aparatului Central, conformându-le necesităților locale. Asistența analitico-ecologică necesară subdiviziunilor teritoriale, dar și agenților economici și altor actori sociali, la solicitare, o acordă Centrele de Investigații Ecologice integrate în cadrul Agențiilor Ecologice Chișinău, Bălți și Cahul cu deservire zonală.

Pentru o mai bună cunoaștere și informare în exterior menționăm: că competențele IES se extind asupra domeniilor protecției aerului, apei, solului și asigurării utilizării raționale a resurselor minerale și biologice (flora și fauna).

La nivel procedural și aplicativ, conform Regulamentului, responsabilitățile principale ale IES și ale subdiviziunilor sale țin de:

- Expertiza ecologică de Stat (EES) a obiectelor și activităților economice preconizate;
- Reglementarea impactului asupra mediului prin eliberarea autorizațiilor pentru emisiile în atmosferă, folosirea apei, deversarea apei reziduale, eliminarea deșeurilor și tăierea arborilor;

- Controlul respectării prevederilor referitoare la protecția mediului;

- Impunerea unor sancțiuni administrative pentru încălcarea legislației de mediu, inclusiv stoparea sau suspendarea unor activități economice desfășurate cu încălcarea prevederilor stipulate în legislația ecologică, revendicarea compensațiilor pentru prejudiciile cauzate de încălcarea prevederilor legislației și aplicarea amenzilor.

Aceste responsabilități constituie verigi ale unui singur lanț, proces de reglementare și monitoring de mediu. Un asemenea mod de structurare a activităților permite monitorizarea și semnalarea apariției posibilelor disfuncționalități pe tot parcursul de la lansare pînă la funcționarea în regim a oricărei activități.

Funcțional, aceste responsabilități se regăsesc în două mari domenii de activitate pe care, IES le abordează integrat și le îmbină eficient, dîndu-le o finalitate ecologică.

Astfel, în domeniul realizării politicilor de mediu, IES asigură efectiv acumularea mijloacelor financiare în fondurile (ecologice) de susținere pentru promovarea programelor naționale în domeniul protecției mediului, cît și organizarea și monitorizarea realizării acestora pe teren.

Pentru conformitate, din contul amenzilor aplicate pentru încălcarea legislației de mediu au fost acumulate mijloace în sumă de 155761 lei, iar de la repararea prejudiciului cauzat mediului – 575921 lei. Subdiviziunile teritoriale ale IES au asigurat achitarea plăților pentru poluarea mediului înconjurător de către agenții economici poluatori sau utilizatori de resurse naturale în sumă de – 7645064 lei. Dar cele mai mari acumulări de mijloace financiare, după cum și era de așteptat, au fost cele din Fondul Ecologic Național, care în anul 2008 au constituit circa 144 mln. lei. Evident, aspectul financiar este un criteriu major de evaluare și apreciere a eficienței activității IES, așa cum în baza lui se pot planifica real Programe și Planuri de acțiuni ecologice.

Aceste mijloace, în cea mai mare parte sunt direcționate spre activități practice cu efect ecologic ne-

mijlocit (proiecte, activități, acțiuni etc.). Mijloace considerabile în anul de raportare au fost acordate pentru susținerea acțiunilor de nivel național, cum ar fi:

- Acțiunea „Rîu curat de la sat la sat”, desfășurată pentru prima dată și care a avut o susținere largă din partea comunităților și societății civile;
- Acțiunea „Un arbore pentru dănuirea noastră”, devenită tradiție la nivel de țară;
- Săptămîna Apelor Curate;
- Săptămîna Mobilității Europene cu genericul „Aer curat pentru toți”;
- Bilunarul de salubritate a localităților și organizarea concursului național „Cea mai salubră, cea mai verde și mai amenajată localitate”;
- Repararea consecințelor nefaste ale dezastrelor naturale (inundații, secete etc.) și altele.

Atît suportul financiar cît și acțiunile enunțate sunt realizări ale Inspectoratului de netăgăduit, care nici într-un caz nu umbresc munca de rutină, zi de zi, - inspectarea și controlul ecologic.

Domeniul exercitării controlului ecologic, activitatea cea mai amplă și de bază, cu mici excepții, revine aproape în totalitate subdiviziunilor teritoriale și Serviciului Piscicol, verigi ale sistemului protecției mediului (controlului ecologic de stat), menite să transforme strategiile și programele în acțiuni practice.

Inspectarea și controlul ecologic au avut un caracter constant, fiind realizate pe toate sectoarele de activitate. În a.2008 au fost inspectate 15290 de întreprinderi și obiective, urmare la ce, au fost întocmite 7301 procese-verbale și identificați 6902 contravenienți, supuși amenzilor și despăgubirilor prejudiciului cauzat.

De rînd cu acestea au fost efectuate 2009 raiduri antibraconaj, în urma cărora au fost confiscate 1675 scule și arme de vînătoare (arme de foc – 250), confiscate peste 5000 kg pește. A fost suspendată activitatea de producere a 50 de obiective.

În domeniul minier au fost inventariate toate obiectivele existente și au fost întreprinse măsuri de conformare la legislație. Astfel, pentru abateri de la legislație au fost întocmite 342 acte de control, 155 procese-verbale și sistată activitatea a 2 cariere.

În cele din urmă s-a reușit inventarierea și luarea la evidență a carierelor de însemnătate locală care, prin exploatare necontrolate, afectează sensibil mediul înconjurător.

O atenție aparte s-a acordat activității Serviciului Piscicol, responsabil de protecția fondului piscicol în obiectivele acvatice naturale (majoritatea ape transfrontaliere), unde cea mai acută problemă este combaterea braconajului și extragerea nisipului de rîu. Pe parcursul anului 2008 Serviciul Piscicol a întocmit 765 procese-verbale, a reținut 427 contravenienți care au cauzat un prejudiciu de 251529 lei.

Conștienți de orientarea tot mai hotărîtă și menținerea economiei naționale pe calea dezvoltării durabile, IES pune în capul locului expertizarea ecologică a activităților preconizate. Astfel, IES a examinat și avizat circa 760 proiecte de execuție. Această cifră impună-

toare vorbește elocvent despre ecologizarea continuă a economiei naționale prin apariția de noi obiective conformate cerințelor de mediu. Menținerea acestora în regim ecologic, dar și utilizarea rațională a resurselor naturale, se realizează printr-un proces continuu de autorizări și reglementări specifice componentelor de mediu afectate. Acest domeniu solicită din partea inspectorilor IES o cunoaștere profundă a tehnologiilor moderne, dar și a cadrului legislativ-normativ, așa cum, tocmai aici se produc conflictele de interese.

La compartimentul autorizări și reglementări au fost examinate și acordate 590 de inventare de emisii de poluanți în atmosferă, au fost eliberate 247 de autorizații de folosire specială a apei. În fondul forestier de stat și cel gestionat de primării au fost eliberate 1149 autorizații de tăieri și altele.

Necătînd la volumul considerabil și caracterul intensiv de lucru, respectarea prevederilor legislației de mediu nu suportă goluri și solicită în continuare eforturi susținute instituțional, profesional și material pentru a le depăși.

De exemplu, în scădere, dar mai persistă practica construcțiilor efectuate fără avizul expertizei ecologice și în zone contraindicate (identificate – 115 obiective în a. 2008), nu se reușește impunerea autorizațiilor de mediu tuturor utilizatorilor de resurse naturale, nu se respectă de fiecare dată principiul acordării autorizațiilor de tăieri la prezentarea dovezii plantării de arbori în schimb sau transmiterii de terenuri degradate pentru împădurire. Rămîne în continuare nesatisfăcător gradul de compensare și achitare a prejudiciului cauzat mediului înconjurător și altele.

Evidențiind indicatorii de activitate apreciable, dar și responsabilitatea de finalitate a politicilor de mediu, care-i revine, IES menținînd performanțele realizate, se vede obligat, în apropiata perspectivă, să întreprindă acțiuni și eforturi de corectare în sectoarele cele mai sensibile la impactul ecologic.

Ameliorarea continuă și în termeni reali a eficienței și calității activității IES presupune un șir de măsuri de realizare urgentă, cum ar fi:

- Încheierea de acorduri de colaborare cu instituții și autorități cu competențe directe sau aferente de mediu pentru a da procesului de ecologizare un caracter intrasectorial, plener și uniform;
- Întocmirea și actualizarea anuală a planurilor de acțiuni locale de mediu la nivel de comunități și zonale în scopul aplicării mai reale a previzibilității financiare;
- Implementarea în termeni restrînși a normativelor și standardelor europene de mediu;
- Perfecționarea și simplificarea procedurilor de acordare a autorizațiilor de mediu;
- Consolidarea capacităților de inspectare și control prin fortificarea bazei logistice a IES, instruirea și perfecționarea cadrelor în regim continuu;
- Crearea unui sistem automatizat de gestionare a informațiilor de mediu și altele.

Pe lîngă activitățile de fond, Inspectoratului, ca

gestionar direct al informațiilor de mediu și cunoscător al situației ecologice pe teren, îi revine un rol activ în educația ecologică a societății și atragerea de segmente sociale tot mai largi în acțiuni ecologice cu caracter de masă. La acest capitol, în anul 2008 IES a participat într-o manieră impunătoare la expoziția anuală „Moldeco-2008” la care au fost atrași agenți economici, instituții de învățămînt, ONG-uri. Inspectorii IES au organizat și participat la seminare, întruniri pe teme ecologice, au fost prezenți la orele ecologice în școli, licee și colective de muncă. Starea ecologică și protecția mediului înconjurător au fost reflectate pe paginile publicațiilor locale și naționale, în emisiunile radio și TV. Toate aceste activități, în final, duc la ridicarea nivelului de cultură ecologică a populației și abținere de la contravenții de mediu. În acest context, aș menționa necesitatea fortificării în perspectiva apropiată a activității IES de educare ecologică sub aspect juridic, în virtutea faptului aplicării începînd cu 31 mai 2009 Codului contravențional (în varianta nouă) care redimensionează substanțial domeniul protecției mediului înconjurător, atît restrictiv, cît și punitiv. Inspectoratului, ca subiect de drept contravențional, i se acordă un cîmp de competențe mult mai larg ca cel de pînă acum. Inspectorii de mediu vor constata și examina contravenții de mediu prevăzute de circa 50 articole ale codului contravențional nou (anterior doar 7 articole). Vom utiliza toate căile posibile (seminare, întruniri) pentru a informa cetățeanul despre aceste schimbări

în speranța de a-l face partener în activitățile pentru un mediu sănătos.

Reieșind din statutul Inspectoratului de instituție publică responsabilă de protecția mediului înconjurător vom stăru și în continuare să ne creăm o imagine pozitivă, omniprezentă, necesară și de credibilitate administrativă în societate. IES, prin personalul său, este abilitat să se manifeste ca instituție de stat responsabilă de protecția mediului înconjurător, lucru de care se conduce întreg efectivul inspectorat.

Raportul de activitate anuală „Anuarul IES 2008 – Protecția mediului în Republica Moldova” este mai mult decît o atribuție a IES, prevăzută de Regulament, necesar inspectorilor pentru a-și evalua și raționaliza activitățile. Doresc ca acest raport să fie o lucrare de referință și îl punem la dispoziția autorităților guvernamentale și organelor administrației publice ca sursă de adecvare a politicilor și planurilor de mediu. Mai mult, el va fi util agenților economici și beneficiarilor de resurse naturale pentru a-și organiza activitățile conform standardelor și normelor de mediu, și nu în ultimul rînd instituțiilor de cercetare și ONG-urilor de profil care devin promotori tot mai activi ai dezvoltării durabile a țării.

Utilizez și această cale ca să fac un apel, în mod deosebit, pentru tineri, să ne îngrijim de frumusețea și bogăția Plaiului Natal, fiindcă este o valoare egală cu viața.

Veaceslav Dermenji

I. ABORDARE GENERALĂ.

În sens larg, controlul ecologic reprezintă o verigă definitorie în cadrul metodelor administrative de reglementare a raporturilor ecologice din societate.

În conformitate cu legislația ecologică în vigoare, controlul ecologic de stat este efectuat, în limita competenței, de un șir de organe: Parlament, Guvern, Autorități de specialitate, Autorități publice locale și din partea societății – structuri ale societății civile.

În cadrul sistemului organelor de control ecologic, pe sectorul aplicativ, unde se realizează toate activitățile economice poluatoare de mediu și/sau utilizatoare de resurse naturale, rolul dominant revine Inspectoratului Ecologic de Stat.

Plecând de la faptul că controlul ecologic este un proces interactiv dintre entitatea controlatoare și subiectul controlat, și afit o parte cît și cealaltă dețin competențe și atribuții concrete consacrate de acte legislativ – normative, este important ca respectivele să se identifice clar, să se recunoască reciproc și să conlucreze.

Drept repere pentru aceasta servesc noțiunile de bază (conceptele), atribuțiile (competențele) subiecților antrenați, obiectivele inspectării urmărite de instituția de control și indicii de evaluare și apreciere a măsurilor întreprinse.

1.1. Noțiuni de bază și forme de controale.

Noțiuni.

Caseta 1.

control - totalitatea acțiunilor de verificare a îndeplinirii de către agentul economic sau de către o parte a acestuia a prevederilor legislației și ale actelor normative în vigoare, realizate de un controlor sau de un grup de controlori de stat prin vizitarea agentului economic sau prin invitarea reprezentanților acestuia la organul de control;

supraveghere - totalitatea acțiunilor întreprinse de un controlor sau de un grup de controlori de stat prin analiza neîntreruptă sau periodică a unor informații sau probe, ce caracterizează cu o probabilitate oarecare abaterile agentului economic de la prevederile legislației și ale actelor normative în vigoare, fără a interveni în activitatea acestuia. Organul de control, în cazul depistării unei probabilități de abatere inadmisibilă, poate iniția efectuarea unui control la agentul economic respectiv;

control specializat - control efectuat de către organele de control de stat în scopurile:

a) stabilirii corespunderii spațiilor și teritoriului, tehnologiilor de producere, păstrare, transportare și comercializare a mărfurilor și serviciilor agentului economic regulilor sanitare, standardelor și condițiilor (normelor) tehnice necesare pentru asigurarea indicilor corespunzători de inofensivitate și calitate a mărfurilor și serviciilor și de protecție a mediului înconjurător;

b) stabilirii corespunderii mărfurilor și serviciilor (fabricate sau prestate de către agenții economici) indicilor de inofensivitate și calitate, prevăzuți de actele normative în vigoare, precum și stabilirii corespunderii normelor stabilite a gradului de poluare de către agenții economici a mediului înconjurător;

c) verificării respectării de către agenții economici a cerințelor standardelor, condițiilor (normelor) tehnice și regulilor privind fiabilitatea mașinilor, utilajelor și instalațiilor, precum și a respectării regulilor și normelor ecologice.

HG 862 din 06.07.2004 privind perfecționarea sistemului de control de stat specializat

Formele de controale.

Caseta 2.

Controalele specializate pot fi efectuate sub următoarele forme:

control planificat - control preconizat în prealabil spre a fi efectuat la agentul economic în conformitate cu prevederile legislației și ale actelor normative și cu o periodicitate stabilită în aceste documente, dar nu mai frecvent de o dată pe an. Un organ de control de stat cu periodicitatea de mai sus poate efectua la unul și același agent economic numai un singur control planificat. Toate controalele care nu corespund noțiunii de "control planificat" se consideră controale inopinate;

control repetat - control de verificare a executării prescripțiilor de înlăturare a încălcărilor constatate în actul de control precedent (planificat sau inopinat), considerîndu-se ca parte componentă a controlului precedent;

control complex specializat - control efectuat de un organ sau un grup de organe de control specializate în toate domeniile de activitate a agentului economic respectiv.

Organul de control planifică controale la agenții economici numai în baza informației obținute în cadrul activității sale de supraveghere a acestor agenți sau la solicitarea controlului din partea agenților economici înșiși.

Selectarea agenților economici la care se va efectua controlul se stabilește în baza criteriului prejudiciului presupus, care poate fi cauzat în urma încălcării de către agentul economic a prevederilor legislației și ale actelor normative, și în ordinea descreșterii acestuia. Astfel, în primul rînd se supun controlului agenții economici care au cea mai mare valoare a criteriului prejudiciului presupus.

Controalele inopinate pot fi permise de către organul respectiv de control numai în cazurile cînd:

a) la agentul economic sau în regiunea amplasării lui au apărut situații excepționale cu caracter natural sau tehnogen, care amenință viața și sănătatea populației;

b) factorii de decizie ai organului de control dispun de informații veridice, obținute în cadrul activității de supraveghere, care le permite să considere că acțiunile agentului economic întrunesc elementele unei infracțiuni sau ale unei contravenții administrative;

c) există cerințe obligatorii de efectuare a controlului cu o periodicitate mai mică de un an asupra respectării procesului tehnologic de producție la anumite etape ale acestuia;

d) organele de drept solicită efectuarea controlului.

Numărul controalelor inopinate, indiferent de scopul lor, nu poate depăși 50% din numărul controalelor planificate. Agentul economic este informat despre controlul inopinat în ziua începerii lui.

Cheltuielile legate de activitatea de supraveghere, inclusiv cheltuielile pentru analiza probelor, sînt suportate de organul de control respectiv, finanțat din bugetul de stat.

Cheltuielile legate nemijlocit de activitatea controlorilor în cadrul controalelor planificate sau inopinate sînt suportate de către organul de control. Dacă controlul a fost inițiat de însuși agentul economic, atunci lucrările sus-numite sînt achitate de acesta.

Controalele repetate se efectuează numai în scopul verificării lichidării încălcărilor depistate în cadrul controlului precedent și doar de către organele de control care au depistat încălcările respective.

HG 862 din 06.07.2004 privind perfecționarea sistemului de control de stat specializat.

1.2. Competențe și atribuții ale subiecților politicilor de mediu.

Activitățile social-economice de orice gen au un caracter, aproape în fiecare caz, localizat, și sunt amplasate pe teritoriul unei anumite unități teritoriale- administrative. Acest fapt impune competențe și atribuții specifice autorităților respective și servesc acestora drept mecanism de administrare efectivă în domeniu, iar inspectorilor de mediu subiect și temei de conlucrare, interacțiune sau aplicare a legii.

Atribuțiile organelor administrației publice locale (OAPL) de nivelul unu și doi sunt prevăzute în Legea 436 din 28.12.2006 privind administrația publică locală, și, mai detaliat, în Legea 1515 din 16.06.93 privind protecția mediului înconjurător.

Competențele de bază ale consiliilor locale.

Caseta 3.

(1) **Consiliul local** are drept de inițiativă și decide, în condițiile legii, în toate problemele de interes local, cu excepția celor care țin de competența altor autorități publice.

e) decide atribuirea și propune schimbarea destinației terenurilor proprietate a satului (comunei), orașului (municipiului), după caz, în condițiile legii;

k) decide stabilirea de legături de colaborare, cooperare, inclusiv transfrontalieră, și de înfrățire cu localități din străinătate;

o) aprobă, în condițiile legii, planurile urbanistice ale localităților din componența unității administrativ-teritoriale respective, precum și planurile de amenajare a teritoriului;

p) aprobă studii, prognoze și programe de dezvoltare social-economică și de altă natură;

r) aprobă limitele admisibile de utilizare a resurselor naturale de interes local;

Consiliul raional realizează în teritoriul administrat strategii, prognoze, planuri și programe de dezvoltare social-economică a raionului, programe de refacere și protecție a mediului înconjurător, etc.

Legea 436/28.12.2006 privind administrația publică locală

Competențele autorităților administrației publice ale raionului și municipiului. Caseta 4.

Autoritățile administrației publice ale raionului, municipiului în comun cu autorizațiile locale pentru mediu și pentru sănătate:

- a) asigură respectarea legislației de protecție a mediului;
- b) aprobă de comun acord cu autoritatea centrală pentru resursele naturale și mediu limitele de folosire a resurselor naturale, cu excepția limitelor de folosire a resurselor de importanță națională, limitele de emisii și deversări nocive în mediu, cu excepția celor ce depășesc teritoriul raionului, municipiului, limitele poluării fonice; limitele de depozitare a deșeurilor de producție și menajere;
- c) supraveghează și coordonează activitatea primăriilor și preturilor în domeniul depozitării și prelucrării deșeurilor de producție și menajere, construcției și funcționării instalațiilor de epurare a apelor reziduale, instalării utilajelor și depozitelor de reținere și neutralizare a noxelor, prevenirii și combaterii alunecărilor de teren, eroziunii, salinizării, compactării și poluării solurilor cu îngrășăminte minerale și pesticide, folosirii raționale a pajiștilor, repartizării de terenuri pentru asigurarea gradului necesar de împădurire, creării perdelelor forestiere de protecție și a spațiilor verzi;
- d) constituie și administrează fondurile ecologice locale;
- e) organizează elaborarea și realizarea programelor ecologice raionale, municipale, asigură efectuarea lucrărilor de reconstrucție ecologică și de restabilire a echilibrului ecologic în zonele afectate prin activitatea antropică;
- f) declară drept zone protejate monumente ale naturii de interes ecologic și peisagistic raional, municipal;
- g) asigură informarea sistematică și operativă a populației, întreprinderilor, instituțiilor, organizațiilor privind starea mediului în raion, municipiu;
- h) contribuie la instruirea și conștientizarea populației în problemele protecției mediului și folosirii raționale a resurselor naturale.

*Legea 1515 din 16.06.93
privind protecția mediului înconjurător*

Competențele autorităților administrației publice ale comunei, orașului. Caseta 5.

Autoritățile administrației publice ale comunei (satului), orașului în comun cu autoritățile locale pentru mediu și pentru sănătate:

- a) asigură păstrarea unui mediu înconjurător sănătos și folosirea rațională a resurselor naturale, exercită un control permanent asupra respectării legislației cu privire la protecția mediului;
- b) aprobă anual de comun cu autoritățile pentru mediu limitele de folosire a resurselor naturale, cu excepția limitelor de folosire a resurselor de importanță raională; limitele de emisii și deversări nocive în mediu, cu excepția celor ce depășesc teritoriul comunei (satului), orașului; limitele poluării fonice; limitele de depozitare a deșeurilor de producție și menajere;
- c) stabilesc perimetrele pentru depozitarea deșeurilor de producție și menajere, a molozului rezultat din construcții, fierului vechi, organizează inactivarea și utilizarea acestora, stabilesc locurile pentru cimitirele de animale, pentru acumularea, prelucrarea, utilizarea precum și pentru neutralizarea rezidurilor ce nu pot fi prelucrate;
- d) asigură construirea și funcționarea instalațiilor de epurare în conformitate cu standardele stabilite pentru apele reziduale, supraveghează echipamentele și dispozitivele de preepurare a apelor reziduale, de reținere a noxelor;
- e) organizează refacerea landșafturilor și reconstrucția zonelor afectate profund sub aspect peisagistic și al echilibrului ecologic cum sînt: terenurile de exploatare miniere la suprafață, haldele de cenușă, fosfoghips, depozitele de șlamuri industriale din contul agenților economici care au produs afectarea;
- f) restabilesc și mențin raportul științific argumentat în cadrul zonei între terenurile arabile, pentru pășunat, păduri și ape pentru a păstra echilibrul natural în ecosisteme, delimitează terenurile pentru pășunat, luînd în considerare încărcarea lor cu animale, potențialul de producție și cerințele de protecție a solului și vegetației;
- g) asigură realizarea măsurilor de prevenire și combatere a alunecărilor de teren, eroziuni, salinizării, compactării și poluării solului cu îngrășăminte minerale și pesticide; repartizarea de terenuri pentru noi obiective, plantații multianuale, masive de irigare care sînt admise numai în baza autorizației serviciului geologic;
- h) repartizează terenuri pentru asigurarea gradului necesar de împădurire, îndeosebi în zonele cu deficit de păduri, organizează împădurirea terenurilor agricole impracticabile, sădirea și întreținerea perdelelor forestiere de protecție, aliniamentelor de arbori și arbuști, spațiilor verzi, parcurilor și grădinilor vii;
- i) acordă priorități și înlesniri întreprinderilor ce desfășoară activități economice nonpoluante și sistemelor de producție cu circuit închis, sisteamă planificarea, construirea și lucrările pentru efectuarea cărora s-a obținut autorizația autorităților pentru mediu;

Continuare

j) contribuie, împreună cu beneficiarul, la organizarea și efectuarea expertizei ecologice obștești a documentației de proiect pentru obiectele care presupun modificări ale mediului ori ale unor componente ale acestuia.

Protecția mediului constituie o obligațiune generală a locuitorilor republicii, ei fiind datori:

- a) să respecte legislația cu privire la protecția mediului și să protejeze mediul, să folosească rațional resursele naturale, să nu lezeze drepturile și interesele altor beneficiari ai resurselor naturale să semnaleze operativ autoritățile pentru mediu sau organizațiile ecologice despre daunele, provocate naturii de persoanele fizice și juridice;
- b) să contribuie la amenajarea teritoriilor, la cererea aliniamentelor de arbori și arbuști și a spațiilor verzi, să nu admită distrugerea acestora, să nu polueze teritoriul, unde activează sau locuiesc;
- c) să recupereze pierderile și să repare prejudiciul cauzat mediului și populației.

*Legea 1515 din 16.06.93
privind protecția mediului înconjurător*

Legea 1515 din 16.06.93 privind protecția mediului înconjurător la articolul 5 prevede în mod special o versare ecologică și pentru persoanele cu funcții de răspundere de orice nivel. Astfel, cunoștințele în domeniul protecției mediului și folosirii raționale a resurselor naturale constituie o condiție calificativă obligatorie pentru suplinirea funcțiilor de conducere în toate organele de stat.

Minimul necesar de cunoștințe în domeniul protecției mediului și folosirii raționale a resurselor naturale obligatoriu pentru persoanele cu funcții de conducere este stabilit de către autoritatea centrală abilitată cu gestiunea resurselor naturale și cu protecția mediului înconjurător. De fapt, acest necesar se conține în legislația sectorială la compartimentul mediu și însușirea lui ține de voința persoanei vizate.

Agenților economici ca beneficiari de resurse naturale sau/și potențiali poluatori legislația le impută un șir de obligațiuni, neîndeplinirea, îndeplinirea neadecvată sau nerespectarea cărora, duce la aplicarea sancțiunilor. Cunoașterea acestor obligațiuni este iminentă.

Obligațiunile agenților economici.

Caseta 6.

Agenții economici, indiferent de forma de proprietate, sînt obligați:

- a) să folosească cît mai economic energia, apa, să întreprindă măsuri pentru prevenirea alunecărilor de teren, să nu admită eroziunea solului, salinizarea sau înmlăștinirea secundară, compactarea și poluarea solului cu îngrășăminte minerale și pesticide, să respecte normativele solului cu îngrășăminte minerale și pesticide, să respecte normativele aplicării în agricultură a substanțelor chimice;
- b) să re tehnologizeze procesele de producție în vederea minimalizării deșeurilor prin folosirea cît mai eficientă a materiei prime, să reducă folosirea substanțelor toxice, inflamabile și să le înlocuiască cu materiale alternative inerte, care asigură obținerea unei producții finale cît mai durabile, să producă, să utilizeze și să pună în circulație ambalaje recuperabile, re folosibile, reciclabile sau ușor degradabile;
- c) să doteze sursele generatoare de noxe cu dispozitive, echipamente și instalații de epurare, capabile de a reduce noxele evacuate sub limitele admisibile, stabilite de autorizațiile pentru mediu;
- d) să planteze și să întrețină în jurul unităților industriale, a complexelor zootehnice perdele forestiere de protecție și spații verzi, să țină sub o supraveghere permanentă starea mediului din jurul unităților industriale și complexelor zootehnice și să întreprindă măsuri de protecție a mediului;
- e) să asigure supravegherea permanentă a construcțiilor și instalațiilor în cursul funcționării lor, să ia măsuri pentru prevenirea avariilor și poluării accidentale a mediului, iar în caz de producere a acestora să ia măsuri operative pentru înlăturarea cauzelor lor, să anunțe imediat autoritățile pentru mediu, să lichideze pe cont propriu toate consecințele avariilor și poluării accidentale, să repare prejudiciile aduse mediului, componentelor lui, averii altor proprietăți și sănătății persoanelor afectate;
- f) să execute hotărârile și dispozițiile ministerelor, departamentelor și autorităților administrației publice locale referitoare la problemele protecției mediului, să prezinte autorităților pentru mediu întreaga informație referitoare la influența activității economice promovate asupra mediului și componentelor lui, să admită accesul necondiționat și la orice oră al inspectorilor mediului la unitățile de producție pentru a efectua controlul acțiunilor activităților, susceptibile să afecteze mediul;
- g) să solicite autorităților pentru mediu expertizarea activităților susceptibile să afecteze mediul;
- h) să asigure condițiile corespunzătoare pentru prevenirea poluării mediului cu substanțe toxice, volatile, corozive, inflamabile sau cu pulberi de orice fel în timpul transportării și păstrării lor.

*Legea 1515/16.06.93
privind protecția mediului înconjurător.*

Inspectoratul Ecologic de Stat prin atribuțiile sale, sub aspect de inspecție și control, acoperă întreaga gamă de manifestări ecologice. Cunoașterea profundă a atribuțiilor este obligatorie pentru inspectorii de mediu pentru a-și îndeplini corect și profesionist funcțiile de serviciu și a exclude contestările și conflictele de interese. Nu mai puțin important este cunoașterea acestora și de către agenții economici pentru a fi preventivi și nu a ajunge la cazuri de sancționare. Totodată, aceasta creează condiții normale de conlucrare între subiecții respectivi.

Atribuțiile IES.

Caseta 7.

Inspectoratul, îndeplinește următoarele atribuții în domeniul exercitării controlului ecologic și geologic de stat: exercită controlul de stat și supraveghează respectarea actelor legislative și normative în domeniul protecției mediului și utilizării resurselor naturale de către agenții economici cu orice formă de proprietate și apartenență departamentală și persoanele fizice, inclusiv străine;

supraveghează respectarea normativelor și cerințelor ecologice, a instrucțiunilor, recomandărilor, normelor de folosire a resurselor naturale, a normelor de utilizare a produselor și substanțelor nocive, a deșeurilor;

exercită controlul privind respectarea și aplicarea normelor de protecție a mediului la amplasarea, proiectarea și construcția obiectelor, valorificarea noilor tehnologii, instalarea utilajelor noi, precum și asupra modului de utilizare de către agenții economici a mijloacelor financiare destinate protecției mediului;

exercită controlul realizării programelor de extindere a fondului silvic și lucrărilor de regenerare și exploatare a pădurilor precum și de creare a fișiiilor forestiere de protecție a zonelor și fișiiilor de protecție a apelor;

exercită controlul privind respectarea normelor ecologice, efectuarea măsurilor de menținere și conservare a biodiversității și de utilizare a faunei cinegetice;

exercită controlul privind efectuarea de către agenții economici a măsurilor de protecție a mediului, achitarea taxelor și plăților pentru poluarea mediului;

exercită controlul de stat privind respectarea legilor și actelor normative ce țin de protecția mediului înconjurător în procesul de fabricare, depozitare, transportare, utilizare, neutralizare și înhumare a produselor și substanțelor nocive și a deșeurilor rezultate din acestea;

efectuează expertiza ecologică de stat a documentației de proiect pentru construcția, extinderea, reconstrucția, reutilizarea, modernizarea, reprofilarea, conservarea, demolarea și lichidarea obiectelor în corelarea cu actele normative;

exercită controlul de stat privind respectarea de către agenții economici a limitelor de utilizare a resurselor naturale, a normelor deversărilor și degajărilor de substanțe nocive în mediul ambiant, precum și a limitelor de depozitare a deșeurilor industriale, menajere, toxice și de altă proveniență, stabilite în actele legislative și normative;

sisteză activitatea agenților economici în cazul nerespectării cerințelor legislației și normelor ecologice; supraveghează folosirea resurselor acvatice, respectarea normelor speciale de consum, regimului special de gestionare a zonelor de protecție și a zonelor de protecție sanitară a resurselor de apă;

exercită supravegherea asupra respectării legislației în domeniul protecției mediului în timpul extragerii substanțelor utile, precum și asupra terenurilor recultivate după epuizarea substanțelor utile;

participă la aprobarea limitelor de folosire a resurselor naturale, normelor de emisii și deversări nocive în mediu, normelor-limită de depozitare a deșeurilor de producție și menajere la compartimentul protecția mediului înconjurător;

coordonează programele anuale și de perspectivă de combatere a eroziunii solului, alunecărilor de teren, utilizării îngrășămintelor minerale, organice, pesticidelor și altor produse și substanțe nocive;

coordonează programele anuale de extindere a suprafețelor pentru împădurire, restabilire a biocenozelor silvice autohtone prin reconstrucție ecologică și conservarea biodiversității;

participă la elaborarea normelor anuale admisibile de emisii nocive în atmosferă din surse fixe și mobile, supraveghează respectarea regimului de emisii-limită și normelor stabilite;

monitorizează importul/exportul deșeurilor, substanțelor periculoase și toxice, precum și a emisiilor de substanțe nocive de la transportul auto și alte surse;

ține evidența și efectuează inventarierea la întreprinderi și organizații a surselor de poluare a aerului atmosferic, bazinelor acvatice și solului;

controlează efectuarea pescuitului industrial și recreativ-sportiv, stabilește măsurile necesare pentru creșterea potențialului biologic al resurselor piscicole, popularea bazinelor piscicole cu specii noi, prevenirea și combaterea epizootiilor, dăunătorilor și influenței negative de orice proveniență asupra resurselor piscicole;

efectuează expertiza ihtiologo-piscicolă a lucrărilor executate în bazinele piscicole sau în zonele de protecție;

efectuează controlul geologic de stat asupra studierii, folosirii și protecției subsolului.

Continuare

Alte atribuții:
cercetează cazurile de avarii și situațiile ecologice excepționale;
întocmește și înaintează organelor competente materialele privind cazurile de încălcare a legislației ecologice, înaintează organelor de drept materiale pentru pornirea cauzelor penale și tragerea la răspundere penală a infractorilor;
înaintează în instanțele judecătorești acțiuni civile de recuperare a daunelor cauzate mediului.

*Hotărârea Guvernului 77 din 30.01.2004
cu privire la aprobarea structurii
și Regulamentului Inspectoratului Ecologic de Stat*

1.3. Obiectivele inspecției.

În procesul inspecției sau controlului inspectorii de mediu se conduc de obiective bine determinate pentru a respecta aspectele de procedură și a-și putea cuantifica corect acțiunile.

În acest sens, IES a clasificat activitățile și întreprinderile economice după genuri de activitate și surse de poluare asemănătoare, care țin de aceeași ramură în 15 grupuri mari. Aceasta a permis specializarea inspectorilor și pregătirea profesionistă a controalelor.

În același timp, elaborarea obiectivelor inspecției și familiarizarea cu ele a agenților economici le ajută acestora să-și elaboreze planuri proprii de protecție a mediului, să aplice auto-controlul și să reacționeze corect la acțiunile de control.

Grupurile respective cuprind toate întreprinderile și obiectele specifice economiei naționale.

1. Resurse funciare.

Caseta 8.

În procesul executării controlului ecologic e necesar de atras atenția la:

1. Existența și implementarea proiectelor sau schemelor de reglementare a regimului proprietății funciare la modificarea suprafețelor terenurilor agricole, ținând cont de noile relații social-economice.
2. Cauzele reducerii sau sporirii suprafețelor terenurilor agricole.
3. Folosirea terenurilor agricole în alte scopuri.
4. Utilizarea stratului de sol fertil decopertat de pe terenurile repartizate pentru diferite construcții.
5. Ocuparea ilicită a terenurilor agricole sau folosirea lor contrar destinației.
6. Existența sau lipsa zonelor de protecție a râurilor mari și mici, a bazinelor acvatice, conform legislației, precum și cazurile de prelucrare în scopuri agricole sau depozitare a deșeurilor și dejecțiilor animaliere, etc.
7. Schimbările calitative ale solurilor fertile, nivelul de degradare a solurilor din cauza eroziunii, alunecărilor, salinizării, dehumificării, poluării, înmlăștinirii.
8. Cauzele degradării solurilor (organizarea și prelucrarea irațională a terenurilor agricole amplasate pe versanți cu înclinații diferite).
9. Implementarea măsurilor de protecție a solurilor (sădirea fișiiilor forestiere noi și protejarea fișiiilor vechi, stabilizarea alunecărilor de teren și ameliorarea solurilor erodate și înmlăștinite), precum și recultivarea carierelor de zăcăminte deja exploatate, etc.
10. Evidența balanței de humus în soluri (dacă se efectuează).
11. Volumul îngrășămintelor minerale și organice introduse la 1 ha de teren arabil.
12. Depozitarea și utilizarea dejecțiilor animaliere și a gunoii de grajd
13. Starea ecologică a fînețelor și pășunilor, corespunderea suprafeței lor numărului normat al bovinelor, ovinelor și caprinelor.
14. Măsurile de lichidare a lipsurilor în vii și livezi.
15. Starea ecologică a terenurilor irigate și asanate, funcționarea sau staționarea sistemelor de irigare și asanare, iar în cazuri de noi construcții ameliorative, mersul și asigurarea lor cu documentația tehnică și materialele de construcție necesare.
16. Starea ecologică a terenurilor parcurilor auto, de tractoare și inventar agricol, fermelor animaliere și avicole și altor obiecte auxiliare.
17. Starea fișiiilor forestiere de protecție existente și măsurile de prevenire a tăierilor ilicite, poluării și pășunatului ilicit.
18. Starea depozitelor și a terenurilor amenajate pentru păstrarea îngrășămintelor minerale și chimicalelor, precum și utilizarea și păstrarea chimicalelor cu termen expirat. Luarea de măsuri stricte de protejare a depozitelor de îngrășămintă minerale și chimicale, precum și de înlăturare și prevenire a poluării cu substanțe nocive a terenurilor adiacente.
19. Starea și existența documentației necesare privind legitimitatea amplasării și folosirii terenurilor pentru depozitarea deșeurilor, precum și amenajarea lor conform cerințelor.

20. Starea și existența documentației necesare cu privire la exploatarea carierelor de substanțe utile larg răspândite (pietriș, argilă, nisip) subordonate primăriilor comunelor și satelor.

În urma controlului se prescriu indicații și se înaintează cerințe privind îmbunătățirea situației ecologice care prevăd:

1. Reducerea suprafețelor de culturi prășitoare pînă la 50% și mai puțin din aria terenurilor cu înclinația de pînă la 50 și majorarea suprafețelor cultivate cu culturi compacte și ierburi multianuale pe terenurile cu înclinația mai mare de 50.

2. Reducerea la minimum a suprafețelor cultivate cu culturi prășitoare pe terenurile cu înclinația mai mare de 50.

3. Implementarea procedeelelor de minimizare a prelucrării fizico-mecanice a solului, de păstrare a resturilor vegetale cu scopul îmbogățirii solurilor cu humusorganice.

2. Resurse minerale.

Caseta 9.

Controlul de stat se efectuează în scopul îndeplinirii de către agenții economici în domeniul minier a cerințelor legislației ecologice și a actelor normative în vigoare.

În procesul efectuării controlului agentul economic (beneficiarul) trebuie să prezinte următoarele documente tehnico-juridice:

1. Materialele de atribuire a terenului;
2. Actul de certificare a perimetrului minier;
3. Proiectele de exploatare și recultivare în cazul exploatărilor deschise (cariere);
4. Planul de dezvoltare a exploatărilor miniere și de recultivare pe anul în curs;
5. Programul complex al măsurilor de protecție a mediului înconjurător;
6. Prezența autorizației speciale de activitate în zonele de protecție a râurilor, bazinelor acvatice, monumentelor naturii și arheologice;
7. Documentul ce atestă evidența mișcării rezervelor de substanțe minerale utile;
8. Prezența licenței.

În procesul controlului pe teren, trebuie de atras atenția la următoarele:

1. Starea ecologico-sanitară a teritoriului întreprinderii miniere (existența gunoiului, deșeurilor, poluarea cu produse petroliere);
2. Starea ecologico-sanitară a teritoriului adiacent;
3. Folosirea deșeurilor de producere;
4. Modalitatea de păstrare a solului mineral decopertat și a solului fertil;
5. Modalitatea de păstrare a substanțelor minerale extrase;
6. Îndeplinirea lucrărilor calendaristice de recultivare;
7. Îndeplinirea lucrărilor de dobîndire conform planului;
8. Metodele și plenitudinea extragerii substanțelor minerale utile;
9. Metodele și căile de înlăturare a apelor pluviale și navale din cariere și mine;
10. Existența în natură a bornelor de hotar la exploatățile deschise (cariere);
11. Existența și starea valurilor–canale amonte pentru neadmiterea pătrunderii apelor meteorice în cariere;
12. Folosirea și starea sanitară a galeriilor goale;
13. Executarea prescripțiilor și indicațiilor din actele de control anterior întocmite;

3. Resurse acvatice de suprafață.

Caseta 10.

În procesul inspectării se atrage atenția la:

1. Amplasamentul bazinului de apă și regimul de exploatare (folosință generală/separată, dat în folosință, arendă, privat);
2. Respectarea normelor și cerințelor prevăzute în documentația normativă ecologică și de reglementare (Regulamentul privind exploatarea, Autorizația de folosire separată, Titlul de stat, Planul de măsuri pentru protecție, întreținere și exploatare(coordonat cu Apele Moldovei);
3. Prezența deciziilor și coordonărilor cu organele abilitate (Actul de alegere a terenului, Decizia primăriei, Hotărîrea Guvernului de schimbare a destinației terenului și atribuire în folosință cînd bazinul acvatic este amplasat pe teritoriul mai multor raioane);
4. Respectarea normelor și cerințelor prevăzute în proiectul de execuție, Avizul Expertizei Ecologice de Stat;
5. Prezența și conținutul procesului – verbal de finalizare a lucrărilor de construcție și recepție finală;
6. Prezența contractului încheiat cu Serviciul Piscicol (în caz de folosire pentru piscicultură);
7. Parametrii albiei (chiuvetei) (acoperită cu apă / nu; suprafața, ha, inclusiv acoperită cu vegetație; procentul din cea totală; volumul m³; înnămolită /nu);
8. Parametrii barajului: lungimea; lățimea, înălțimea (diferența de nivele, metri sub apă și mai sus); starea barajului (satisfăcătoare/avariată), tipul rocii din care este construit digul (sol, argilă, rocă tare, beton);

9. Tipul de consolidare a taluzului (amonte / aval);
10. Evacuatorul de apă și starea lui (satisfăcătoare / avariata), tipul de deversor(golire), debitul (maximal, minimal, m³/ sec);

11. Respectarea normelor și cerințelor referitor la întreținerea fișiei riverane de protecție (împădurită, îmberbată, arată, lipsită de vegetație, prezența surselor de poluare amplasate în zona de protecție sau în preajma acesteia, activități economice);

12. Executarea indicațiilor prescrise expuse în actele de control;

13. Prelevarea probelor (după necesitate).

4. Sondele de apă.

Caseta 11.

În procesul inspectării se verifică:

1. Beneficiarul, locul amplasării, anul forării, debitul, scopul utilizării (necesități potabile, menajere, de producere);

2. Deciziile și coordonările cu organele abilitate: actul de alegere a terenului, decizia primăriei, certificatul de urbanism, proiectul de execuție, avizul expertizei ecologice de Stat, procesele verbale la terminarea lucrărilor de forare și recepție finală. Forare legală/ilegală, denumirea instituțiilor de proiectare, de construcție (forare);

3. Documentația ecologică normativă și de reglementare: pașaportul tehnic al sondei (sondelor), autorizația de folosire specială (data, anul eliberării, limita, m³/an,);

4. Evidența volumului de apă captat;

5. Starea tehnică a sondei(lor), perspectiva de utilizare/exploatare, rezervă, conservare, necesitate de tamponare, tamponare (lichidare), în construcție, neexploatăta, cu destinație nestabilită, exploatăta autorizat/ neautorizat;

Notă: În caz de tamponare sau lichidare se întocmește și se prezintă actul de tamponare/lichidare cu participarea AGEOM, Moldexpediția, aprobarea devizului de cheltuieli. Sonda se astupă cu beton la nivelul solului.

În caz de conservare se întocmește actul de conservare și se prezintă proprietarului sondei și reprezentantului AGEOM. Sonda se sigilează.

6. Starea zonelor de protecție sanitară (satisfăcătoare/nu, se respectă/nu, surse de poluare din zonă și în preajma zonei);

7. Investigații de laborator privind calitatea apei;

8. Executarea indicațiilor obligatorii anterior prescrise;

9. Prelevarea probelor (după necesitate).

5. Fabricile de vin.

Caseta 12.

În procesul inspectării se atrage atenția la:

1. Amplasamentul, apartenența (de stat/privată), stadiu (construită/reconstruită (anul) capacitatea de proiect/de facto).

2. Deciziile și coordonările cu organele abilitate(actul și încheierea de alegere a terenului, Decizia primăriei, Hotărîrea Guvernului privind schimbarea destinației terenului, Certificatul de urbanism, proiectul de execuție, avizul expertizei ecologice de stat, procesele verbale la terminarea lucrărilor de construcție și recepția finală).

3. Documentația normativă ecologică și de reglementare: inventarul surselor de poluare, normele emisiilor limitat admisibile (ELA), Autorizația emisiilor de poluanți, normativele de deversare limitat admisibile (DLA), autorizația de folosire specială a apei, planul de măsuri la protecția mediului coordonat cu organele de mediu și realizarea acestora, Planul grafic de control al normelor ELA și DLA coordonat cu organele de mediu și verificarea respectării acestora cu normele stabilite de ELA, DLA, Pașapoartele tehnice la instalațiile de epurare a apelor de producere și meteorice și pentru purificatoarele de aer, actele privind controlul la eficiență a acestora.

4. Sistemul de aprovizionare cu apă (centralizat/autonom, surse de suprafață/subterane, nr. sondele).

5. Prezența instalațiilor de epurare/preepurare locală a apelor uzate de producere, a apelor meteorice (capacitatea, m³/zi).

6. Prezența condițiilor tehnice de conectare a apelor uzate la rețelele centralizate de canalizare.

7. Respectarea proceselor tehnologice.

8. Starea tehnică a stațiilor de epurare/preepurare locală a apelor de producere și meteorice.

9. Aprovizionarea cu energie termică (centralizat/ autonom).

10. Asigurarea cu utilaj de captare și purificare a emisiilor. Evidența și starea lor.

Acumularea, depozitarea, păstrarea și utilizarea deșeurilor de producere și menajere (contracte). Starea suprafeței pentru depozitarea și păstrarea deșeurilor menajere (suprafață pavată cu pietriș sau betonată/ asfaltată, îndiguită și cu containere).

<i>Continuare</i>
<p>11. Modul și starea inventarului pentru păstrarea anhidridei sulfurice, cantitatea totală importată și utilizată, rezerva.</p> <p>12. Verificarea toxicității gazelor de eșapament de la transportul auto. Evidență și registre. DTA- 1, DTA-2. Prezența și starea aparatului de măsurat.</p> <p>13. Formularele statistice: 1-ma, 1-aer, 1-gospodăria apei, 1-deșeuri, 1-deșeuri toxice; analiza și verificarea corespunderii conținutului acestora cu materia primă utilizată și cantitatea deșeurilor, emisiilor în aer, utilizării apei și evacuării apelor uzate prevăzute în Instrucțiunea de completare.</p> <p>14. Executarea prescripțiilor obligatorii anterior date.</p> <p>15. Modul de calculare și achitării plății pentru poluarea mediului.</p> <p>16. Prelevarea probelor (după necesitate).</p> <p>În scopul protecției resurselor acvatice sînt interzise:</p> <p>a) deversarea în apele de suprafață, în canalele de irigare și de desecare a apelor uzate neepurate, a celor poluate termic și radioactive, a apelor contaminate cu germeni patogeni și paraziți, a produselor sau reziduurilor petroliere și a altor poluanți;</p> <p>b) deversarea în apele de suprafață, depozitarea în albiile acestora sau în zonele de protecție a apelor a deșeurilor de orice natură, a dejecțiilor, a moluzului rezultat din construcții, a altor reziduuri și pesticide, precum și introducerea de explozibile, otrăvuri, narcotice și alte substanțe de acest fel;</p> <p>c) spălarea în apele naturale a mijloacelor de transport, utilajelor și ambalajelor de acest fel.</p>

6. Complexele zootehnice.

Caseta 13.

<p>În procesul inspectării se verifică:</p> <p>1. Localitatea beneficiarului, responsabilul de protecția mediului, apartenența (de stat/privat), stadiu (construit/reconstruit/în construcție, suprafața, (ha)).</p> <p>2. Deciziile și coordonările cu organele abilitate: Actul și încheierea de alegere a terenului; Decizia Guvernului/primăriei; Certificatul de urbanism; Proiectul de execuție; Avizul expertizei ecologice de stat. Procesele - verbale la terminarea lucrărilor de construcție și recepție finală semnate de organele de mediu.</p> <p>3. Documentația normativă ecologică: inventarul surselor de emisii; normativele emisiilor limitat admisibile (ELA); Autorizația emisiilor de poluanți (data, anul eliberării și termenul de valabilitate); Autorizația de folosire specială a apei (data, anul eliberării și termenul de valabilitate); Planul de măsuri de protecție a mediului coordonat cu organele de mediu.</p> <p>4. Profilul (bovine, porcine, ovine, păsări). Numărul. de capete.</p> <p>5. Sistemul de aprovizionare cu energie termică (cazangerie).</p> <p>Sistemul de aprovizionare cu apă: (de suprafață, subterană). Evacuarea apelor uzate și meteorice (prezența și starea instalațiilor de epurare/preepurare).</p> <p>6. Locul și modul de gestionare a deșeurilor (animaliere, menajere).</p> <p>7. Numărul de platforme (acumulatoare) pentru depozitarea fracției lichide/solide a dejecției animaliere, suprafața (ha) ocupată de acestea și tipul materialului de construcție (sol, rocă tare, beton). Prezența, starea și numărul gropilor Bakker.</p> <p>8. Prezența și starea utilajului de captare și instalațiilor pentru purificarea aerului.</p> <p>9. Gradul de toxicitate a emisiilor de la transportul auto.</p> <p>10. Formularele statistice: 1-aer; 1-gospodărirea apelor; 1-deșeuri; 1-deșeuri toxice.</p> <p>11. Executarea indicațiilor prescrise în actele de control.</p> <p>12. Calculele și achitării plății pentru poluarea mediului.</p>

7. Bazele petroliere, stațiile de alimentare cu carburanți și spălării auto.

Caseta 14.

<p>În procesul inspectării este necesar de a se examina:</p> <p>1. Amplasamentul, localitatea, apartenența (beneficiarul), suprafața, capacitatea.</p> <p>2. Prezența stației în schema aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 901 din 10.07.02</p> <p>3. Deciziile și coordonările cu serviciile abilitate (actul și încheierea privind alegerea terenului, decizia primăriei privind alocarea terenului, Hotărârea Guvernului privind schimbarea destinației terenului).</p> <p>4. Prezența proiectului de execuție.</p> <p>5. Avizul Expertizei Ecologice de Stat și respectarea cerințelor prevăzute în el.</p> <p>6. Procesul-verbal de recepționare a construcției.</p> <p>7. Documentația normativă ecologică de reglementare a activității:</p> <p>a. inventarul surselor de emisii (corespunderea în natură cu modul de evacuare a gazelor prevăzute în inventarier);</p> <p>b. normele emisiilor limitate admisibil și corespunderea acestora cu rezultatele investigațiilor de laborator (respectarea normelor ELA);</p>

<i>Continuare</i>
<p>c. normele de deversare limitată admisibil și corespunderea acestora cu rezultatele investigațiilor de laborator (respectarea normelor DLA);</p> <p>d. autorizația emisiilor de poluanți (data, anul, data eliberării, termenii de valabilitate și respectarea volumelor și ingredientilor).</p> <p>8. Autorizația de folosire specială a apei și îndeplinirea condițiilor prevăzute.</p> <p>9. Amplasarea obiectelor în teren, respectarea zonelor de protecție, inclusiv a bazinelor acvatice.</p> <p>10. Sistemul de aprovizionare cu apă (centralizată, autonomă), apa de suprafață/subterană.</p> <p>11. Starea obiectului (construită/construcție/reconstrucție/reprofilare/extindere).</p> <p>12. Prezența și realizarea planului de măsuri de protecție a mediului.</p> <p>13. Prezența planului grafic de control privind respectarea normelor ELA.</p> <p>14. Prezența registrelor și evidența conform formularelor statistice: 1-MA, 1-Aer, 1 – Gospodărirea apelor, 1 – deșeuri, 1- deșeuri toxice.</p> <p>15. Prezența stațiilor de epurare / preepurare locale a apelor meteorice (starea tehnică și corespunderea fluxului tehnologic în natură cu cerințele prevăzute în proiectul de execuție și avizul Expertizei Ecologice de Stat).</p> <p>16. Sistemul de colectare și utilizare, epurare a scurgerilor de produse petroliere.</p> <p>17. Sistemul de colectare și epurare a apelor. Utilizarea sistemului de reciclare și folosire repetată a apelor (la spălătoriile auto).</p> <p>18. Prezența instalațiilor pentru utilizarea sedimentelor cu conținut de produse petroliere (rezervoare, decantoare, transportarea la întreprinderile specializate).</p> <p>19. Starea tehnică a rezervoarelor pentru acumularea apelor specifice (prezența contractului).</p> <p>20. Alimentarea cu energie termică (corespunderea parametrilor cu cei din proiect).</p> <p>21. Alimentarea cu energie electrică (centralizată, autonomă, corespunderea parametrilor conform proiectului).</p> <p>22. Starea puțurilor de supraveghere (nivelul și calitatea apelor freatice). Prezența registrului și evidența investigațiilor de laborator.</p> <p>23. Prezența și depozitarea deșeurilor (contractul de transportare, corespunderea cu cerințele prevăzute în proiect, suprafața ocupată, starea depozitului/containerului).</p> <p>24. Executarea prescripțiilor și indicațiilor din actele de control întocmite anterior.</p> <p>25. Verificarea calculelor și achitării de percepere a plăților pentru poluarea mediului.</p> <p>26. Prelevarea probelor (după necesitate).</p>

8. Stațiile de epurare.

Caseta 15.

<p>În procesul inspectării se va lua cunoștință și se va examina:</p> <p>1. Amplasamentul (localitatea), apartenența (beneficiarul), capacitatea, anul dării în exploatare, cursul receptor (denumirea, distanța pînă la stația de epurare (SEB) a apelor uzate).</p> <p>2. Documentația ecologică normativă și de reglementare: pașaportul tehnic a SEB a apelor uzate, autorizația de folosire specială a apei (data, anul eliberării și termenul de valabilitate), normele aprobate de deversare a apelor uzate epurate (data, anul eliberării și termenul de valabilitate), concentrațiile maxime admisibile (CMA) de deversare a apelor uzate aprobate pentru beneficiarii care își diversă apele uzate la SEB (data, anul eliberării și termenul de valabilitate).</p> <p>3. Schema rețelei de apeduct și canalizare, schema instalațiilor de epurare și graficul tehnologic de lucru a acestora.</p> <p>4. Planul de situație privind amplasarea obiectului și locul de deversare a apelor uzate în obiectul acvatic).</p> <p>5. Planul de măsuri aprobat pentru anul trecut și curent.</p> <p>6. Componenta complexului de epurare al apelor uzate pe fluxul tehnologic, ritmul de exploatare (personal, normele de epurare: mecanic, biologic, acumulare).</p> <p>7. Starea tehnică (în funcțiune integrală/parțială, construcție/reconstrucție, construcție suspendată, descompletată, demolată).</p> <p>8. Beneficiarii racordați: populația, sector social, întreprinderi industriale, cantitatea apelor uzate primite de SEB.</p> <p>9. Eficiența stației de epurare (ieșire) materie în suspensie (MS), consumul biologic de oxigen (CBO), NH4, g/m3 (registru de evidență al investigațiilor de laborator)</p> <p>10. Frecvența și poluanții monitorizați (MS, CBO, NH4) amonte/aval de stația de epurare a apelor uzate</p> <p>11. Executarea indicațiilor prescrise anterior.</p> <p>12. Verificarea calculelor și achitării plăților pentru poluare.</p> <p>13. Prelevarea probelor (după necesitate)</p> <p>Notă: În caz de construcție/reconstrucție se examinează: proiectul de execuție, deciziile și coordonările (de atribuire a terenului, avizele ecologice și sanitare, pompieri, etc., Certificatul de urbanism, autorizația de construire, avizul Expertizei Ecologice de Stat).</p>

9. Termo-electrocentralele și cazangeriile.

Caseta 16.

În procesul inspecției este necesar de a informa administrația întreprinderii despre scopul inspecției, întâlnirea cu specialiștii competenți ai administrației și cu responsabilul de protecția mediului (prin ordin).

Se atrage atenția la:

1. Amplasamentul (localitatea), apartenența (beneficiarul), statutul juridic (de stat / privat), profilul, capacitatea de producere a termo-electrocentralelor /cazangeriilor, conform proiectului/fact, numărul, marca, randamentul turbinelor / cazanilor, consumul anual de combustibili(gaz, păcura), tone convenționale.
2. Documentația normativ-ecologică și de reglementare: proiectul de execuție, avizul Expertizei Ecologice de Stat, pașapoartele tehnice ale instalațiilor pentru purificarea gazelor, autorizația emisiilor de poluanți, normativele ELA, inventarul surselor de emisii, planul grafic de reparație a instalațiilor de purificare, măsurile de diminuare a poluării.
3. Deciziile și coordonările documentației normative și de protecție cu avizele organelor sanitare, ecologice, pompieri, etc.
4. Funcționarea instalațiilor și aparatelor pentru purificarea emisiilor.
5. Evidența compoziției calității și cantității emisiilor de poluanți în atmosferă. Respectarea proceselor tehnologice prevăzute în avizul Expertizei Ecologice de Stat.
6. Eficiența realizării măsurilor de protecție a aerului atmosferic.
7. Evidența și rezultatele analizelor de laborator.
8. Executarea indicațiilor anterior prescrise în actele de control.
9. Evidența primară și corectitudinea întocmirii formularelor statistice (1-ma, 1-aer).
10. Calculele și achitățile taxelor pentru emisiile de poluanți.
11. Prelevarea probelor (după necesitate).

10. Unitățile industriale și întreprinderile de transport auto.

Caseta 17.

În procesul inspecției se atrage atenția la următoarele:

1. Prezența documentației tehnico-normative: pașapoartele tehnice, ecologice, auditul, inventarul ELA, autorizațiile de mediu (apă, aer), proiectul de execuție și avizul Expertizei Ecologice de Stat, deciziile și coordonările.
2. Sistemul de aprovizionare cu apă (sursa, amplasarea, capacitatea, utilizatorul, volumul apei captate).
3. Sistemul de evacuare a apelor uzate și meteorice (stații de epurare, hazna, rețeaua de canalizare și a colectorului de magistrală, amplasamentul și respectarea zonelor de protecție).
4. Amplasarea obiectelor și construcția lor în zonele sanitare și de protecție a apelor.
5. Respectarea cerințelor la selectarea terenului pentru proiectarea/construcția și punerea în funcțiune a proceselor tehnologice, construcția și reconstrucția obiectelor noi.
6. Starea ecologică a teritoriului întreprinderilor. Depozitarea deșeurilor, cantitatea, modul de depozitare, suprafața.
7. Executarea planurilor de exploatare a instalațiilor și aparatului de purificare, neutralizare și captare a substanțelor toxice.
8. Evidența primară și respectarea normelor limitat admisibile de emisii și deversări (prezența registrelor).
9. Executarea măsurilor de protecție a mediului, rapoartele statistice.
10. Asigurarea cu echipament și aparat de control a toxicității gazelor de eșapament de la transportul auto.
11. Evaluarea calității aerului, gradului de toxicitate și fumegare în dependență de parametrii standardelor naționale (testarea ecologică).
12. Veridicitatea calculelor și plăților pentru poluarea mediului.
13. Executarea indicațiilor anterior prescrise în actele de control.

11. Fondul silvic.

Caseta 18.

Controlul de stat este exercitat în baza art. 15 p.(a) al Legii privind protecția mediului înconjurător și art. 22 al Codului silvic.

Controlului este supus orice obiectiv de pe teritoriul republicii indiferent de apartenența departamentală și forma de proprietate a deținătorilor terenurilor împădurite.

Controlul deținătorilor de terenuri împădurite începe de la birou, unde se examinează următoarele acte:

- amenajamentul silvic;
- autorizațiile pentru tăierea pădurilor;
- materialele de delimitare a parchetelor;
- autorizația autorităților pentru mediu;
- actele de examinare fitopatologică a parchetelor (pentru tăierile de igienă rasă).

În procesul inspecției pe teren se vor controla următoarele:

Continuare

a) Lucrări de regenerare și creare a culturilor silvice:
- corespunderea culturilor (arboretelor) create cu prevederile amenajamentului silvic și condițiile staționare respective;

- calitatea acestora și lucrările agrotehnice executate.

b) Lucrările de îngrijire a arboretelor:

- corespunderea calității delimitării cu regulile lucrărilor de îngrijire și îndrumărilor privind delimitarea și punerea în valoare a parchetelor;
- prezența marcajului pe arborii tăiați și cei preconizați exploatarei;
- corespunderea suprafețelor indicate în acte cu cele din natură;
- respectarea indicațiilor autorizației pentru tăierea pădurilor.

c) Tăierile principale:

Atribuirea parchetelor pentru exploatare:

- corespunderea acestora în conformitate cu prevederile amenajamentului silvic.

Corectitudinea delimitării:

- marcajele pe arbori (cioplirea vizirului, marcarea la colet și la 1,3m);
- instalarea stîlpilor de colț.

Calitatea lucrărilor efectuate:

- corespunderea suprafețelor exploatare din natură cu cele indicate în acte;
- înălțimea cioatelor (1/3 din O);
- păstrarea semințului;
- curățirea de resturi de exploatare;
- materialele de atestare a parchetului.

d) folosirea produselor accesorii ale pădurii:

- cositul;
- pășunatul;
- practicarea agriculturii;
- recoltarea semințelor, plantelor medicinale;
- dobîndirea bogățiilor subterane (nisip, argilă, piatră).

Pentru folosirea produselor accesorii ale pădurii se prescrie bilet silvic de către întreprinderile silvice.

e) paza și protecția pădurii:

- prezența actelor ce confirmă cazurile de încălcare a legislației silvice;
- măsurile aplicate de către întreprinderile silvice privitor la cazurile de încălcare a legislației;
- protecția pădurilor împotriva bolilor și dăunătorilor (măsuri aplicate)

Controlul de stat în fișile forestiere de protecție (de orice natură) se petrece în modul prevăzut mai sus.

12. Fondul ariilor protejate.

Caseta 19.

Controlul de stat privind Fondul ariilor protejate este analogic celui din Fondul Silvic se Stat.

Adăugător este necesar de atras atenția la:

- Starea ecologică a obiectului (Harta-schemă, existența bornelor de hotar, panourilor de avertisment, indicatoarelor, itinerarelor turistice pedestre);
- Documentația privind efectuarea lucrărilor de îngrijire, reconstrucție și tăiere de igienă;
- Calitatea efectuării lucrărilor silvice, asigurarea respectării regimului de protecție conform Regulamentelor-cadru și actelor legislative și normative;
- Pașaportul obiectului;

13. Spațiile verzi.

Caseta 20.

Controlul de stat se efectuează în scopul determinării stării ecologice a spațiilor verzi, regimului de pază și gestionare a acestora, îndeplinirii lucrărilor de îngrijire, depistării încălcărilor și atragerii la răspundere a contravențiilor conform legislației în vigoare.

În procesul controlului se atrage atenția la următoarele:

- Actele normative în baza cărora au fost create spațiile verzi (Hotărârea Primăriei, Harta-schemă cu liniile roșii, planul de dezvoltare a acestora, etc.);
- Granițele spațiilor verzi în natură cu înscrierile respective și zonele de protejare ale acestora;
- Evidența și reglementarea folosirii spațiilor verzi;
- Respectarea prevederilor amenajamentelor în domeniu și tehnologiilor de creare și întreținere a spațiilor verzi;
- Organizarea pazei și protecției spațiilor verzi;
- Asigurarea stării fitosanitare a spațiilor verzi;

<i>Continuare</i>
<ul style="list-style-type: none"> • Construcția și amplasarea obiectelor în spațiile verzi, ținând cont de clasificarea și categoria funcțională de folosire; • Regenerarea, extinderea, ameliorarea compoziției și a calității spațiilor verzi; • Efectuarea inventarierii cu întocmirea planurilor de îndeplinire a lucrărilor de îngrijire, fitosanitare și de reconstrucție a spațiilor verzi; • Atribuirea parchetelor pentru exploatare cu calcularea volumului masei lemnoase;

14. Fauna cinegetică și resursele piscicole.

Caseta 21.

<p>Controlul ecologic de stat se efectuează la toate întreprinderile industriale indiferent de forma de proprietate și apartenența departamentală.</p> <p>În procesul efectuării controlului ecologic de stat se verifică:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Existența și conținutul pașaportului ecologic ori a certificatului; 2. Rezultatele inventarierii deșeurilor; 3. Normele de formare a deșeurilor, conform tehnologiilor; 4. Existența și completarea registrului depozitului; 5. Evidența primară a deșeurilor; 6. Îndeplinirea formelor statistice nr.1 „Deșeuri toxice” și nr.2 „Deșeuri”; 7. Documentația contabilă de formare, depozitare și prelucrare a deșeurilor la întreprindere; 8. Datele de laborator privind componența deșeurilor; 9. Efectuarea colectării separate a deșeurilor după clasa de toxicitate și alte criterii (inflamabile, periculoase, incendiare); 10. Îndeplinirea măsurilor de protecție a mediului în timpul gestionării deșeurilor; 11. Starea platformelor pentru deșeurile menajere solide și a teritoriului; 12. Evidența și păstrarea substanțelor chimice utilizate în industrie 13. Prelevarea probelor (în caz de necesitate). 14. Executarea indicațiilor prescrise anterior în actele de control. 15. Verificarea calculului și achitărilor plăților pentru poluare.

15. Gestionarea deșeurilor.

Caseta 22.

<p>Controlul de stat se efectuează în scopul asigurării protecției și folosirii raționale a regnului animal, îndeplinirii de către persoanele fizice și juridice, a actelor legislative și normative, depistării contravențiilor și primirea sancțiunilor și altor măsuri de contracarare.</p> <p>În timpul controlului se acordă atenție la următoarele:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Documentele ce permit dreptul de folosire a terenurilor de vânătoare; • Documentele ce permit dreptul de a vâna: ordinul organului abilitat cu protecția mediului, ordinul beneficiarului, autorizația sau permisul, permisul portarmă, carnetul de vânător; • Îndeplinirea prevederilor Regulamentului Gospodăriei Cinegetice (anexa nr.1 la Legea regnului animal); • Respectarea normelor de recoltare a vînatului; • Îndeplinirea măsurilor biotehnice planificate. • Documentele care permit dreptul la pescuit; • Respectarea metodelor de pescuit; • Starea instalațiilor hidrotehnice și dispozitivelor de protecție a peștelui; • Respectarea prevederilor proiectelor de execuție la construcția și darea în exploatare a bazinelor acvatice în scopuri piscicole; • Respectarea cotelor de pescuit (speciile, cantitatea, dimensiunile), regulile privind folosirea uneltelor de pescuit; • Îndeplinirea măsurilor de întreținere a bazinelor și sectoarelor de pescuit industrial; <p>Extragerea nisipului, prundișului din albiile râurilor și malurile bazinelor piscicole-sectoare folosite pentru depunerea icrelor și efectuarea altor lucrări (explozii, instalarea cablurilor și conductelor, construcția podurilor).</p>
--

1.4. Sistemul de evaluare și apreciere a activității IES și a subdiviziunilor sale.

Pentru evaluarea și aprecierea activității sale, IES a specificat 52 de indicatori care cuprind toate manifestările inspectării și controlului.

Acest sistem de indicatori permite transferarea activităților în unități de măsură, identificarea locurilor slabe și performanțelor, urmărirea dinamicii unor procese din mediul înconjurător, care trebuie diminuate sau fortificate.

Sistemul, fără pretenții de perfecțiune, servește temei pentru redistribuirea competențelor între subdiviziuni, dar și a personalului specializat și mijloacelor.

Modificările instituționale survenite în anul 2008 necesită aducerea sistemului de indicatori în concordanță cu noile realități pentru anul 2009.

Activitatea IES.

Caseta 23.

Nr. d/o	Denumirea criteriilor	Desfășurare	În total/2008
1	2	3	4
1	Întreprinderi (obiecte) inspectate (nr.)	Numărul obiectelor inspectate de către inspectorii de stat pentru ecologie în scopul monitorizării folosirii raționale a resurselor naturale	15290
2	Procese verbale întocmite (nr.)	Procesele – verbale întocmite de către inspectorii de stat pentru ecologie în rezultatul încălcării stipulărilor legislației ecologice	7301
3	Amenzi aplicate de către șeful AE /IEI(lei)	Suma amenzilor aplicate de către șeful AE/IE în rezultatul examinării proceselor – verbale	243960
4	Amenzi încasate de către șeful AE/IE (lei)	Suma amenzilor încasate de la contravenienți în rezultatul examinării proceselor – verbale	155761
5	Numărul contravenienților (persoane)	Numărul contravenienților depistați	6902
6	Acțiuni înaintate (lei)	Prejudiciul calculat	1800405
7	Acțiuni satisfăcute (lei)	Prejudiciul achitat	575921
8	Amenzi aplicate de judecătorii și alte organe (lei)	Suma amenzilor aplicate de către judecătorii și alte organe în rezultatul examinării proceselor – verbale	365612
9	Amenzi încasate de la judecătorii și alte organe (lei)	Suma amenzilor încasate de la contravenienți în rezultatul examinării proceselor – verbale	231406
10	Materiale prezentate procuraturii (nr.)	Procesele – verbale prezentate procuraturii	186
11	Materiale prezentate judecătoriei economice (nr.)	Acțiuni înaintate	1
12	Au fost prevenite aruncări de toxine, pesticide, îngrășăminte minerale, dejecții animaliere	Numărul posibilelor accidente industriale, deversări, poluări prevenite	467
13	Obiecte construite fără avizul expertizei ecologice	Numărul obiectelor depistate care au fost construite în lipsa avizului pozitiv al expertizei ecologice	86
14	Pașaportizarea unităților industr. și agricole	Pașaportizarea unităților industriale și agricole pentru obținerea autorizațiilor de folosire și transportare a îngrășămintelor minerale și a pesticidelor	248
15	Obiecte controlate în comun cu specialiștii AE /IE	Obiecte controlate în comun cu specialiștii AE/IE	250
16	Organizarea seminar., conferințelor, expedițiilor etc. (nr.)	Organizarea și participarea la seminare conferințe, expediții etc. cu tematică ecologică (nr.)	361
17	Publicații (nr.)	Publicațiile /articolele remise de către inspectorii de stat pentru ecologie și publicate în presa locală și republicană	312
18	Emisiuni radio și televiziune (nr.)	Numărul interviurilor radio și televizate acordate de către inspectorii de stat pentru ecologie	294
19	Procese-verbale prezentate judecătoriei și altor organe (nr.)	Nr. procese-verbale prezentate judecătoriei și altor organe	5655
20	Participarea în comisii de lucru (nr.)	Nr. comisiilor de lucru la care au participat inspectorii de stat pentru ecologie	2008
21	Participarea în comisii pentru alegerea loturilor (nr.)	Nr. comisiilor de lucru pentru alegerea terenului la care au participat inspectorii de stat pentru ecologie	2318
22	Coordonarea material. pentru repartizarea loturilor (nr.)	Nr. materialelor care au fost examinate de către inspectorii de stat pentru ecologie pentru repartizarea loturilor pentru construcții de orice menire	1663

1	2	3	4
23	Participarea în comisii de recepție obiectelor (nr.)	Nr. comisiilor de dare în exploatare a obiectelor la care au participat inspectorii de stat pentru ecologie	1259
24	Examinarea și coordonarea pașapoartelor ecologice (nr.)	Se referă la pașapoartele ecologice a sondelor	49
25	Coordonarea proiectelor de lucru (nr.)	Proiecte care nu necesită expertiză ecologică	448
26	Examinarea plîngerilor și semnalelor (nr.)	Nr. plîngerilor și semnalelor examinate de către inspectorii de stat pentru ecologie	1816
27	Consultații și ajutor metodic (nr.)	Nr. consultațiilor și ajutoarelor metodice acordate de către inspectorii de stat pentru ecologie agenților economici	4998
28	Raiduri de antibraconaj (nr.)	Nr. raiduri de antibraconaj efectuate de către inspectorii de stat pentru ecologie	2009
29	S-au confiscat arme de vînătoare, scule	Nr. armelor și sculelor confiscate de către inspectorii de stat pentru ecologie în rezultatul raidurilor antibraconaj	1675
30	Pește confiscat (kg)	Cantitatea de pește confiscat de către inspectorii de stat pentru ecologie în rezultatul efectuării raidurilor de contracarare a cazurilor de pescuit ilicit	5042
31	Materiale pregătite pentru organele ierarhic superioare	Nr. materialelor pregătite pentru organele ierarhic superioare	2336
32	Proiecte de execuție acordate	Nr. proiectelor de execuție acordate	761
33	Proiecte de execuție avizate negativ	Nr. proiectelor de execuție avizate negativ	12
34	Exam. mater. privind autoriz. de folosirea specială a apelor	Nr. materialelor privind autorizațiile de folosință specială a apelor	272
35	Eliberarea autorizațiilor de folosire specială a apelor	Nr. autorizațiilor de folosință separată a apelor, mai mic ca solicitările	247
36	Examinarea normelor deversărilor limitat admisibile în apele de suprafață (nr.)	Numărul normativelor deversărilor limitat admisibile în apele de suprafață examinate	14
37	Acordarea inventarelor deversărilor limitat admisibile în apele de suprafață (nr.)	Numărul deversărilor limitata admisibile acordate	14
38	Examinarea normelor de emisii, ELA (nr.)	Numărul normativelor ELA examinate	584
39	Acordarea inventarelor de emisii, normelor ELA (nr.)	Numărul normativelor ELA acordate	492
40	Examinarea materialelor privind autorizarea emisiilor (nr.)	Numărul materialelor privitor autorizării emisiilor în aerul atmosferic examinate	1025
41	Eliberarea autorizațiilor de emisii în aer atmosferic (nr.)	Numărul autorizațiilor de emisii în aerul atmosferic eliberate.	1072
42	Examinarea material. privind autorizarea folosirii separată a apei	La darea în folosință a obiectivelor acvatice	26
43	Examinarea materialelor privind autorizările de tăieri	Numărul materialelor examinate privind necesitatea autorizării tăierilor	1311
44	Eliberarea autorizațiilor de tăieri	Numărul autorizărilor eliberate pentru efectuarea tăierilor în urma deciziilor primite	1149
45	Servicii prestate acordate (lei)	Conform Nomenclatorului Serviciilor prestate	3196049
46	Servicii prestate achitate (lei)	Parte din serviciile acordate	3150208
47	Coordonarea rapoartelor statistice	Rapoartele agenților economici poluatori	2049
48	Coordonarea planurilor de măsuri	Cele mai diferite cu efect ecologic	738
49	Suspendarea activității de producere (cazuri)	În cazul încălcărilor grave a legislației de mediu	50
50	Mărimea plății pentru poluarea mediului calculată, verificată (lei)	În baza rapoartelor statistice ale agenților economici	6743569
51	Mărimea plății pentru poluarea mediului achitată de poluatori (lei)	Plăți achitate în termen plus cele restante	7645064
52	Suma transferurilor de către beneficiari în bugetul de Stat pentru efectuarea expertizei ecologice (lei)	Taxe achitate pentru servicii prestate în cadrul expertizei ecologice a proiectelor	1286042

Inspectoratul Ecologic de Stat, fiind subiect al dreptului contravențional, începînd cu 31 mai 2009 va examina contravenții de mediu și va aplica un cîmp de sancțiuni net superior celui de pînă la data sus menționată (7 articole), conform Codului contravențional nou (50 articole). Aceste schimbări solicită și ele cuantificare și integrare în sistemul de indicatori pentru evaluarea și aprecierea activității.

Implementarea pricipiului "ghișeu unic" și reducerea continuă a coordonărilor în cazul începerii unei afaceri, modificărilor tehnologice etc. și menținerea efectivă a acestora în câmpul exigențelor ecologice necesită actualizarea respectivă a acestui sistem.

Lărgirea sau restrîngerea numărului de indicatori trebuie să fie însoțite de precizarea conținutului lor pentru a exclude cazurile de identificare greșită a acțiunilor și contabilizare arbitrară.

II. CADRUL INSTITUȚIONAL-JURIDIC AL PROTECȚIEI MEDIULUI

Cadrul instituțional-juridic de activitate al Inspectoratului Ecologic de Stat este stabilit de Legea privind protecția mediului înconjurător nr. 1515-XII din 16.06.1993 și Hotărârea Guvernului nr. 77 din 30.01.2004 privind aprobarea structurii și Regulamentului Inspectoratului Ecologic de Stat, având ca direcții prioritare:

- exercitarea controlului de stat asupra respectării legilor și altor acte normative, privitor la protecția mediului și folosirea resurselor naturale;
- implementarea politicilor de mediu în teritoriu;
- executarea controlului ecologic și geologic de stat;
- efectuarea expertizei ecologice de stat a obiectelor și activităților preconizate;
- eliberarea autorizațiilor de mediu.

Activitatea de control și supraveghere a respectării legislației ecologice, de reglementare a utilizării resurselor naturale și protecție a factorilor de mediu a fost asigurată de 4 Agenții Ecologice (Chișinău, Bălți, Cahul și UTA Gagauzia), 31 Inspecții Ecologice raionale și Serviciul Piscicol.

Conform Hotărârii Guvernului nr. 203 din 25.02.2008 a fost modificat și completat Regulamentul Inspectoratului. Astfel a fost reorganizată structura Aparatului Central și incluse unele aspecte referitoare la organizarea activității Inspectoratului. Structura organizatorică a Inspectoratului Ecologic de Stat este prezentată în organigramă (se anexează la sfârșit de capitol).

Întru executarea Hotărârii Guvernului nr. 1163 din 25 octombrie 2007 „Cu privire la optimizarea numărului de personal al autorităților administrației publice centrale” numărul de persoane a fost redus cu 10 la sută, parte din care a fost integrată în funcții de control.

Ulterior au fost lichidate Serviciile ecologice specializate amplasate în punctele de trecere a frontierei de stat Criva, Giurgiulești, Leușeni, Otaci, Tudora, Palanca. Pe parcursul anului 2008 au fost concediați 109 funcționari și angajați 54.

În cadrul Agențiilor Ecologice Chișinău, Bălți, Cahul au funcționat Centrele de Investigații Ecologice, care au efectuat recoltarea și analiza probelor de apă, sol, deversări și emisii de poluanți în atmosferă, asigurând asistența analitico-ecologică a activității IES.

Prin ordinul nr.62 din 03.09.2008 au fost delimitate funcțiile subdiviziunilor Inspectoratului privind examinarea materialelor și eliberarea autorizațiilor de folosință specială a apei și emisiilor de poluanți în atmosferă, ce a contribuit la îmbunătățirea procesului de eliberare a autorizațiilor de mediu în teritoriu.

Pe parcursul anului au fost instruiți 115 funcționari în domeniul aplicării prevederilor actelor normative și exercitării funcțiilor atribuite, efectuării controlului complex specializat, evaluării și recuperării prejudiciului cauzat mediului. Tot cu titlul de calificare profesională 22 inspectori din 11 inspecții ecologice raionale amplasate în bazinul râului Prut și 5 inspectori din Aparatul Central au participat la ședințele de lucru în cadrul proiectului „Managementul comun al biodiversității în lunca Prutului”.

Cadrul legislativ de protecție a mediului, utilizat de Inspectoratul Ecologic de Stat, la finele anului 2007 a suportat un șir de modificări. Aceste modificări au fost puse în aplicare începând cu 30 mai 2008.

Astfel, prin legea nr. 280-XVI din 14.12.2007 au fost modificate și completate:

a) Legea privind protecția aerului atmosferic nr. 1422-XIII din 17.12.1997. Conform acestea au fost efectuate completări ce țin de competențe în domeniul protecției aerului atmosferic, cum ar fi:

- Modalitatea procedurii de eliberare a autorizațiilor emisiilor de poluanți în atmosferă de la sursele fixe;
- Obligațiile persoanelor fizice și juridice care desfășoară activități de producție generatoare de emisii poluante, reglementarea emisiilor de poluanți de la mijloacele de transport, condițiile de amplasare, proiectare, construcție, reconstrucție, extindere și dare în exploatare a obiectelor cu impact asupra aerului atmosferic.

b) Codul Apelor, Legea nr. 1532-XII din 22.06.1993, unde au fost introduse completări și modificări la capitolul ce ține de modalitatea eliberării autorizației de folosință specială a apei.

c) Legea regnului animal nr. 439-XII din 27 aprilie 1995, unde au fost introduse modificări cu privire la colecțiile de animale din fauna sălbatică, importul, exportul, tranzitul, strămutarea, aclimatizarea și încrucișarea animalelor, dobândirea de animale care nu constituie obiecte ale vînatului și pescuitului.

d) Legea privind plata pentru poluarea mediului înconjurător nr. 1540-XIII din 25.02.1998, unde au fost

introduse modificări referitoare la normativele de plată pentru emisiile de poluanți în atmosferă, deversări de poluanți în apele reziduale. Au fost incluse modificări la art.11 în rezultatul cărora, IES a transmis către Serviciul Vamal competențele de încasare și transferare a plăților la importul mărfurilor care în rezultatul utilizării cauzează poluarea mediului. La fel a fost modificată și anexa nr.8 „Lista mărfurilor care în procesul utilizării, cauzează poluarea mediului și normativele de plată pentru importul acestora”.

e) Legea cu privire la spațiile verzi din localitățile urbane și rurale nr. 591-XIV din 23.09.1999, unde a fost modificată modalitatea de folosire a terenurilor și spațiilor verzi.

j) Legea privind fondul piscicol, pescuitul și piscicultura nr. 149-XVI din 08.06.2006, unde a fost modificată modalitatea de acordare a dreptului la pescuit în obiectivele acvatice naturale și pescuitului industrial/comercial.

Pentru transpunerea corectă în activitățile curente a prevederilor stipulate de modificările operate și executarea lor uniformă și pleneră Conducerea IES a instituit seminarul permanent de perfecționare profesională continuă a inspectorilor. În anul 2008, în cadrul Inspectoratului a fost reactivat Consiliul Administrativ (prevăzut de pct.14 al Regulamentului Inspectoratului Ecologic de Stat), instituit prin ordinul Ministrului. Președinte al Consiliului este șeful Inspectoratului. Deciziile Consiliului au caracter obligatoriu în ceea ce privește desfășurarea activității IES și subdiviziunilor lui teritoriale și se pun în aplicare prin ordinul șefului acestuia.

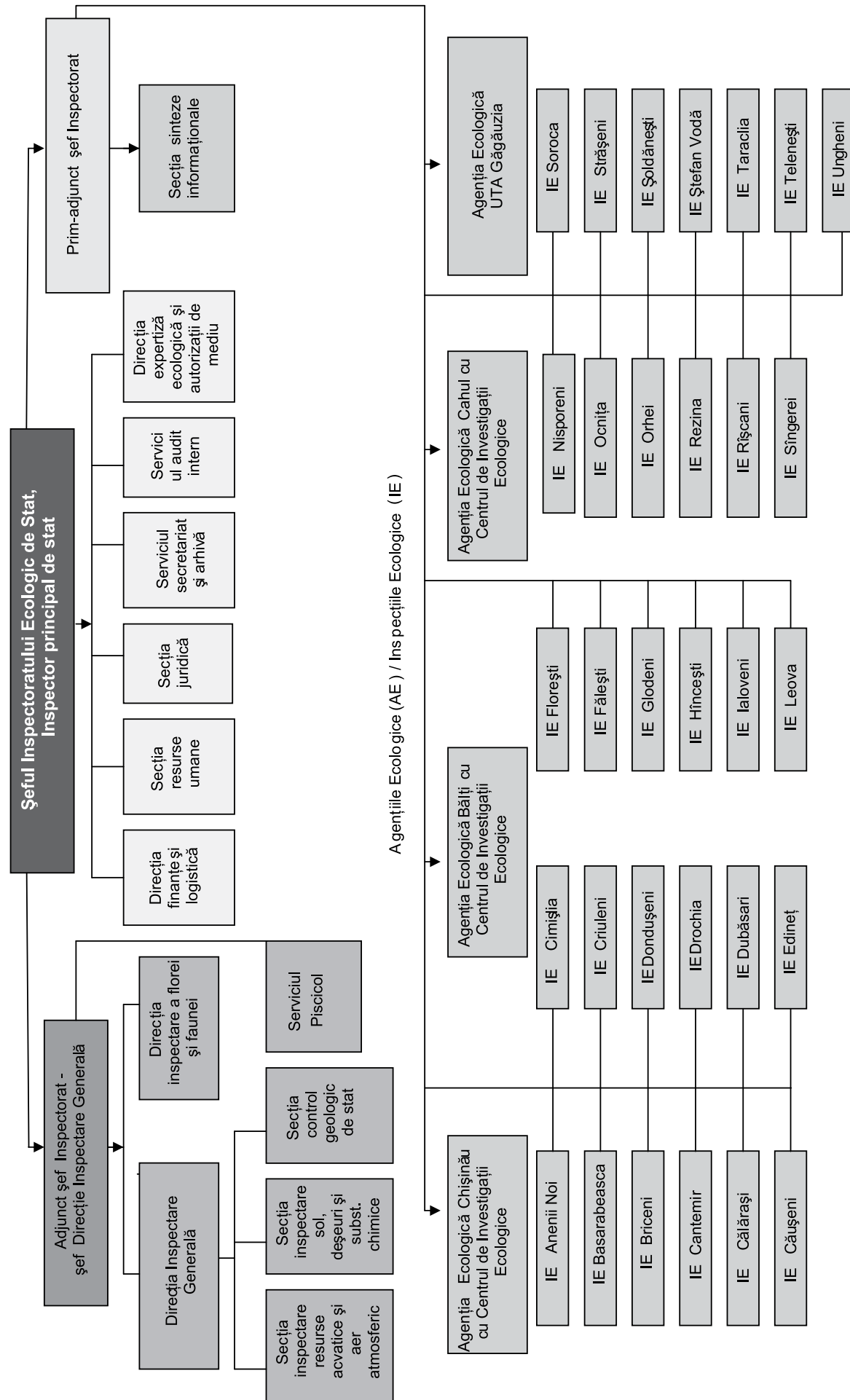
IES ca parte a acordului comun: Ministerul Afacerilor Interne, Asociația pentru Silvicultură „Moldsilva” și Societatea Vîntătorilor și Pescarilor din Moldova, - a participat la realizarea măsurilor de prevenire a delictelor ce afectează fondul forestier și regnul animal, contracararea braconajului și tăierii ilicite pentru perioada anilor 2006-2010.

Ședința solemnă consacrată aniversării a 40-a de la constituirea organelor de stat de protecție a mediului în Republica Moldova.

„Suntem conștienți de faptul, că numai prin eforturi comune pot fi rezolvate problemele ecologice”.

Violeta Ivanov – Ministru Ecologiei și Resurselor Naturale.

III. PROTECȚIA AERULUI ATMOSFERIC

Aspecte generale privind protecția aerului atmosferic

Asigurarea protecției aerului atmosferic este considerată o parte indispensabilă a politicii de mediu, de dezvoltare durabilă a țării, care nu poate fi tratată sau abordată separat de problemele economice și sociale precum și de cele ecologice.

Este recunoscut faptul, că o stare de sănătate bună a populației și un mediu sănătos nu pot fi realizate în condițiile unei situații ecologice degradate și noile tehnologii din domeniul protecției aerului atmosferic nu pot de la sine să neutralizeze consecințele negative ale fenomenului de poluare a aerului atmosferic.

Politica națională de protecție a aerului atmosferic, conform Legii nr.1422-XIII din 27.12.1997 privind protecția aerului atmosferic are drept obiectiv păstrarea purității și ameliorarea calității aerului atmosferic, prevenirea și reducerea efectelor nocive ale factorilor fizici, chimici, biologici, radioactivi și de altă natură asupra atmosferei. Pe parcursul anului 2008, cu participarea activă a Agențiilor și Inspecțiilor Ecologice s-au întreprins acțiuni de ameliorare a stării aerului atmosferic, însă situația la acest compartiment, rămîne nesatisfăcătoare.

Pe teritoriul republicii sunt amplasate 4716 de obiecte cu impact negativ asupra mediului, inclusiv 2 obiecte de gradul I¹, cu emisii de peste 500 t/an, 55 obiecte de gradul II cu impact moderat și 4123 obiecte cu impact redus asupra bazinului aerian. Numărul total al acestor obiecte este cu 536 unități mai mic față de cel al întreprinderilor menționate în anexa 1 la prezentul capitol, din cauza nedeterminării gradului de poluare al acestora. Astfel, Agenția Ecologică Chișinău prezintă în anexa 4 obiecte poluatoare în număr de 1048 unități, cu toate că în anexa 1 se includ doar 655 de întreprinderi sau cu 393 unități mai puțin.

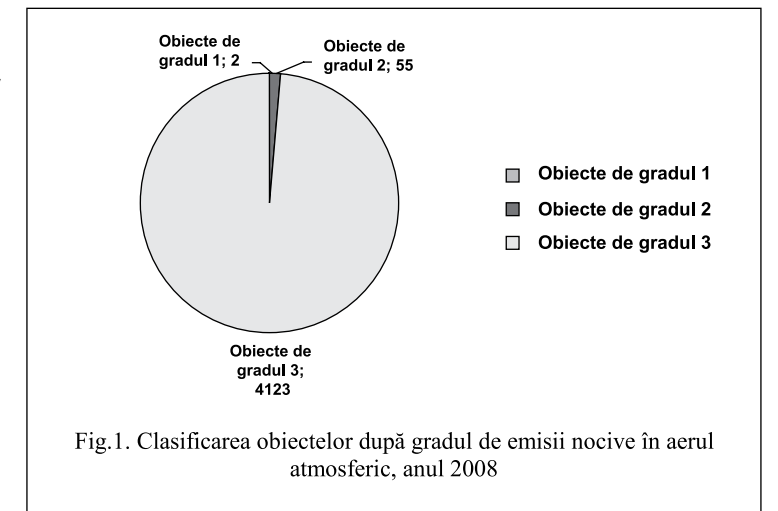

Fig.1. Clasificarea obiectelor după gradul de emisii nocive în aerul atmosferic, anul 2008

În zece Inspecții Ecologice, numărul întreprinderilor poluatoare s-a redus față de anul precedent, în același timp, în 22 Agenții și Inspecții Ecologice, numărul obiectelor poluatoare a crescut cu 464 unități. Această creștere se lămurește prin luarea la evidență a unor întreprinderi noi create, precum și a celor care, pe parcursul ultimilor ani, au înregistrat o majorare a emisiilor de noxe în aerul atmosferic, nefiind autorizate.

Clasificarea obiectelor după gradul de emisii nocive este reflectată în figura 1, precum și în anexa 1 la prezentul capitol.

Volumul emisiilor de noxe de la aceste obiecte este prezentat în figura 2 și în anexele 2 și 3 (fără emisiile de la arderea lemnului de foc).

Volumul de emisii sumare de la sursele staționare și cele mobile constituie 251250.16 tone (anexa 17).

Starea aerului atmosferic, nu corespunde cerințelor actelor legislative și normative în vigoare. Acțiuni de protecție și ameliorare a calității aerului atmosferic la sursa de poluare se aplică insuficient de către agenții economici, administrațiile publice locale.

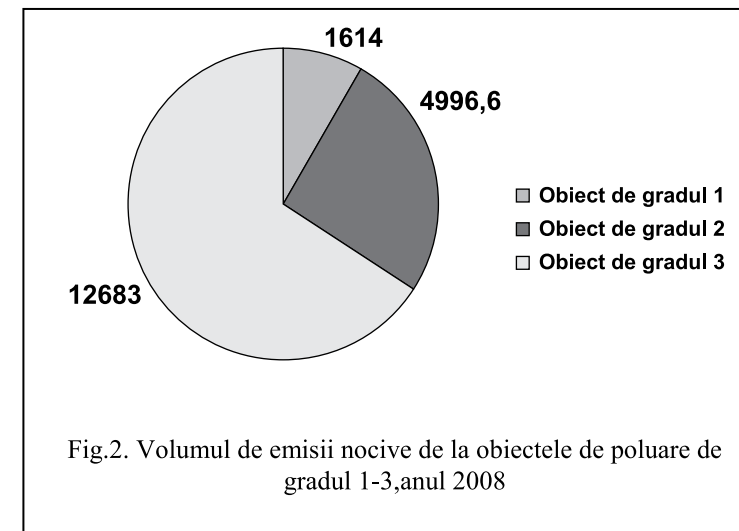

Fig.2. Volumul de emisii nocive de la obiectele de poluare de gradul 1-3, anul 2008

Totodată se menționează și imposibilitatea de efectuare a activităților de control din partea organelor de mediu din teritoriu.

La moment, unui inspector al Inspecției Ecologice raionale îi revin două și mai multe compartimente de mediu pentru inspecție, ceea ce se reflectă negativ asupra operativității și eficacității îndeplinirii obligațiilor de serviciu. Mai mult, cerințele față de problemele de mediu sunt permanent în creștere, iar numărul de personal în ultimii ani a fost redus simțitor. La aceasta a contribuit și reducerea serviciilor specializate de control ecologic.

1 Clasificarea obiectelor este convențională și stabilită de Inspectoratul Ecologic de Stat.

Întreprinderile industriale (fiind în creștere numerică) generatoare de emisii nocive în atmosferă, nu ating performanțe ecologice, din cauza gestionării activității după standarde vechi. Anume din această cauză, nivelul emisiilor de noxe în aerul atmosferic, atât de la sursele staționare cât și cele mobile, este în creștere.

Potențiale surse de poluare a aerului atmosferic

Procesul de poluare a aerului atmosferic este considerat ca unul dintre cele mai grave probleme cu care se confruntă societatea și se va confrunta și pe viitor. În momentul actual se consideră, că unul din principalii factori care contribuie la intensificarea poluării aerului atmosferic pe teritoriul țării sunt emisiile de gaze din diferite sectoare ale economiei naționale, inclusiv cele cu efect de seră, după cum urmează: sectorul electroenergetic și termoenergetic, sectorul transporturi și sectorul agro-industrial.

Aceste sectoare au specificul lor de activitate și sursele lor de poluare pot fi considerate atât ca surse artificiale cât și naturale. Sursele artificiale, cele mai numeroase, generatoare de praf, cenușă și fum, alte substanțe toxice, cuprind în general toate activitățile omenești bazate pe arderea combustibililor.

Cele naturale sunt prezentate de dezastrele și procesele naturale.

În anul 2008 de la sursele staționare s-au înregistrat un volum de emisii nocive în mărime de 19293,65 tone, ceea ce este cu 573,2 tone mai puțin față de anul 2007 și respectiv, cu 4683,6 tone mai puțin decât în anul 2001. Datele înregistrate arată că, această ușoară reducere a emisiilor de noxe în anul de raportare, față de anul 2007, este datorată programelor de re tehnologizare și modernizare a unor industrii.

Pentru prima dată, în anul de raport, s-au calculat emisiile de noxe în rezultatul arderii lemnului de foc în localitățile rurale. În total au fost arse 267751,8 m³ lemn, emisiile de poluanți fiind în mărime de 14061,2 tone. Volumul total de emisii de la sursele staționare constituie 33354,86 tone.

Poluarea aerului atmosferic este generată de trei surse principale: sursele fixe, sursele mobile și poluarea transfrontieră cu noxe. Cauzele principale ale poluării atmosferice sunt: utilizarea excesivă a unităților de transport uzat, folosirea carburanților de calitate inferioară, utilizarea în producere a tehnologiilor învechite, lipsa auto-monitoringului emisiilor, evaluarea și compensarea neadecvată a pagubelor aduse mediului etc.

IES a analizat poluarea aerului atmosferic din sectoarele principale ale economiei naționale cu identificarea tuturor surselor de emisii nocive.

Sursele staționare de poluare

Conform datelor selectate din rapoartele Agențiilor și Inspecțiilor Ecologice, pe teritoriul Republicii Moldova au fost înregistrate 4716 obiecte poluatoare, cu 179 mai multe față de anul 2007 (cu 536 unități mai multe decât în anexa 1, fiind luate în considerație cazangeriile termice ale agențiilor economici și cele publice din sectorul administrativ public local).

Majoritatea obiectelor industriale poluatoare dispun de una și mai multe surse staționare de poluare.

În baza inventarierilor efectuate la aceste obiecte sunt înregistrate 27766 surse staționare de poluare a aerului (cu 7,6% mai mult față de anual precedent), dintre care 12,8 mii - organizate (cu 14,3% mai mult). În această perioadă, unitățile economice au dispus de 3,52 mii instalații de epurare (captare), sau cu 9% mai mult față de a.2007. Din numărul instalațiilor de purificare a aerului înregistrate, 167 unități sunt defectate și neeficiente în exploatare, iar celelalte funcționează cu randament redus. Pe parcursul anului au fost introduse în funcțiune 80 noi instalații de purificare (anexa 4).

Cu toate că numărul surselor staționare de poluare a bazinului aerian s-a majorat, volumul emisiei de substanțe poluante de la ele, în anul de raportare s-a micșorat față de anul precedent cu circa 573,2 tone (sau cu 3,4%). Reducerea cea mai substanțială fiind înregistrată la emisiile de oxid de carbon cu 0,7 mii tone (sau cu 11,1%).

Dinamica degajărilor de substanțe nocive în aerul atmosferic de la sursele staționare de poluare pe parcursul anilor 2001-2008 se reflectă în tabelul 1.

Tabelul 1.

Dinamica degajărilor substanțelor nocive în aerul atmosferic de la sursele staționare de poluare pe parcursul anilor 2001-2008.

Denumirea relevantă noxelor	Cantitatea emisiilor de noxe (mii tone)							
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Total, dintre care:	14,5	17,0	16,0	17,5	20,3	21,9	19,8	19,1
Dioxid de sulf	2,5	2,3	2,5	2,2	2,4	2,3	1,9	1,7
Dioxid de azot	3,0	3,0	2,5	2,5	2,9	3,2	2,9	2,6
Oxid de carbon	3,9	5,7	4,5	5,1	6,1	7,3	6,3	5,6
Subst.solide	3,3	3,9	4,2	4,4	5,2	5,2	5,4	5,5
Altele	1,8	2,1	2,3	3,3	3,7	3,9	3,3	3,7

La 55 întreprinderi au fost depășite normativele stabilite de emisii limită admisibile, dintre care în zonele de activitate a AE Bălți-2, IE Anenii Noi-3, IE Drochia-4, IE Sîngerei-3, iar de către IE Hîncești au fost depistate depășiri la 43 de întreprinderi.

Conform dărilor de seamă în a.2008 cazuri de avarii poluatoare a aerului atmosferic n-au fost depistate, n-au fost înregistrate nici sistări ale activităților agenților economici, excepție făcînd unele poluări cu emisii supranormative. Astfel, uzina de producere a amestecurilor asfaltice cu capacitatea de 32 tone pe oră, amplasată în zona industrială a s.Reuțel, r-ul Fălești, aflată la balanța SA "Drumuri Bălți", a fost supusă controlului ecologic de către CIE al AE Bălți. În rezultat s-au depistat încălcări a securității tehnice și ecologice, depășiri ale emisiilor de substanțe nocive: pulberi – de 2,7 ori, monoxid de carbon – 17,7 ori.

Conform datelor din tabelul 1, cantitatea emisiilor de poluanți de la sursele staționare pe parcursul anului 2008 a constituit: oxid de carbon - 5,6 mii tone, oxizi de azot - 2,6 mii tone, dioxid de sulf - 1,7 mii tone, particule solide - 5,5 mii tone, altele - 3,7 mii tone. Nu sînt luate în considerație emisiile de la arderea lemnului de foc.

Cele mai esențiale emisii sunt înregistrate în mun.Chișinău (4,3 mii tone/an), r-ul Rezina (1,9 mii tone/an), mun.Bălți (1,3 mii tone/an), r-ul Soroca (0,783 mii tone/an), r-ul Drochia (0,76 mii tone/an), r-ul Anenii Noi (0,63 mii tone/an) și alt. Cea mai mică cantitate emisă în aer s-a produs în raioanele Basarabeasca (90,4 tone/an), Cante-mir (72,1 tone/an), Sîngerei (127,9 tone/an), Telenești (140,1 tone/an) și Dubăsari (176,4 tone/an).

Reducerea nesemnificativă față de anul 2007 a volumului emisiilor de poluanți în aerul atmosferic de la sursele fixe (fără emisiile de la arderea lemnului), se datorează reducerii emisiilor din sectorul energetic. Comparativ cu anii precedenți, emisiile totale de la CET-uri au fost în descreștere în legătură cu trecerea la combustibilul gazos. Actualmente, surse principale de emisii au devenit SA „Lafarge Ciment Moldova”, Rezina, care a emis în atmosferă peste 1,6 mii tone/an de substanțe poluante, SA "Floarea Soarelui" Bălți - 336,5 tone/an, Fabrica de sticlă din Chișinău - 330,6 tone/an, SA "Cristal Flor", r-ul Florești - 283 tone/an, CET-2 Chișinău - 376 tone/an și alt.

În linii generale, calitatea aerului atmosferic, conform concentrațiilor medii ale principalilor ingredienți nocivi emiși de la sursele staționare corespunde normelor sanitare, dar în anumite zone, în orele de vîrf, cantitatea substanțelor poluante în aer depășește normele sanitare de cîteva ori.

În tabelul 2 sunt prezentate obiectele poluatoare, care au atins indicii cei mai înalți pe parcursul anului 2008.

Tabelul 2.

Volumul de emisii nocive de la obiectele cele mai poluatoare, anul 2008.

Denumirea obiectelor poluatoare	Masa emisiilor de noxe, tone/an	Poluatorii						
		CO	NO _x	SO ₂	CH	Aldehide	Subst. solide	Altele
SA Lafarge Ciment Moldova, Rezina	1613,9	733,8	539,23	6,62	2,88	-	385,6	
SA Edilitate (Chișinău)	189,6	5,37	5,55	0,001	0,481	1,45	176,73	
CET-1 (Chișinău)	151,42	48,83	101,7	0,056	0,099	0,410	0,3	0,4
Fabrica de sticlă Chișinău	330,67	178,11	82,5	3,10	0,24	0,98	65,4	0,33
CET-2 (Chișinău)	376,96	19,08	355,04	0,009	2,32	0,002	0,452	0,045
SA Floarea Soarelui Bălți	333,56	207,78	16,14	0,012	0,10	51,9	57,6	0,02
Spitalul nr.5 Bălți	159,13	75,03	44,85		4,14		35,1	
Regia Apă Canal Bălți	209,32	43,83	2,5	4,89	142,7	0,08	4,98	10,3
SA Cristal Flor (Florești)	283,03	25,72	11,78				129,5	

Sectorul electroenergetic

Sectorul electroenergetic constituie o parte integră a economiei naționale, care se ocupă cu producerea, stocarea, transportul și distribuirea energiei electrice.. A treia parte din volumul total al energiei electrice este produsă de hidrocentralele și termocentralele electrice locale unde se utilizează gazele naturale și combustibilul lichid și solid, care constituie astfel 40-60% din totalul combustibilului utilizat în țară.

Situația în sectorul electroenergetic este complicată, atât economico-financiar, cât și din punct de vedere a protecției mediului înconjurător.

Sectorul electroenergetic cauzează multiple probleme de mediu, fiind una din cele mai importante surse de emisii nocive în aerul atmosferic, inclusiv și emisii de gaze cu efect de seră (GES).

Principalele surse generatoare de emisii în sectorul electroenergetic sunt reprezentate de trei CET-uri municipale: CET-1, CET-2 (Chișinău), CET- Nord (Bălți).

Emisiile sumare de substanțe poluante în atmosferă de la aceste întreprinderi în anul 2008 au constituit 589,7 tone, micșorându-se esențial față de anul 2007. Emisiile de noxe generate de complexul energetic din mun. Chișinău au înregistrat în ultimii ani reduceri a poluanților. Astfel pe parcursul anului 2008 emisiile de NO_x s-au diminuat de 3,5 ori, emisiile de CO de 2,5 ori, iar cele de SO₂, respectiv de cca 25 ori. Ponderea cea mai mare în structura emisiilor din sectorul energetic aparține CET-urilor 1 și 2, care constituie 18% din volumul sumar al emisiilor din mun. Chișinău (Figura 3).

Emisiile de substanțe nocive la SA CET-1 în anul 2008 s-au micșorat cu 14,87 tone comparativ cu anul 2007, constituind 151,4 tone. O scădere a cantității emisiilor s-a înregistrat la următorii indici: CO-cu 0,673 tone, NO₂-cu 14,642 tone, fapt ce se datorează măsurilor de ordin tehnic, precum și reducerii activității întreprinderii.

Privitor la CET-2, s-a constatat, că în anul 2008 la SA CET-2 s-a degajat în atmosferă 376,96 tone/an de substanțe poluante, dintre care: substanțe solide-0,452 t/an, SO₂-0,009 t/an, CO-19,088 t/an, NO-355,042 t/an, alte substanțe poluante-0,045 t/an.

Resursele interne energetice de combustibil au constituit în perioada raportată 13464 tone de produse petroliere, extrase din sondele de la Văleni, r-ul Cahul și 140 mii m³ gaze naturale extrase în s. Victorovca, r-ul Cantemir.

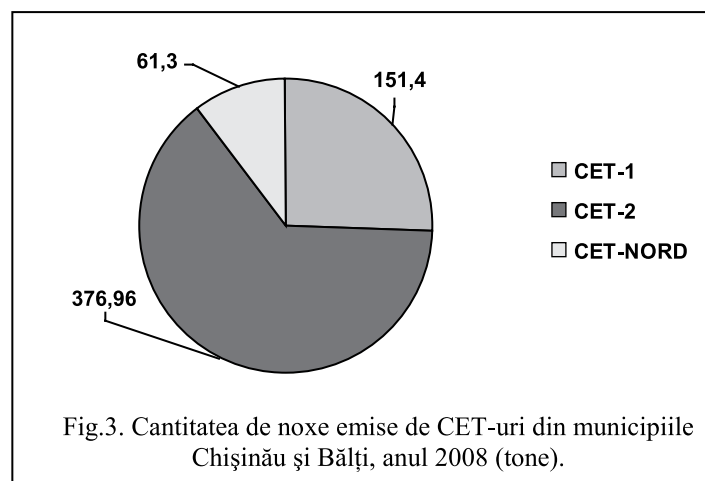

Fig.3. Cantitatea de noxe emise de CET-uri din municipiile Chișinău și Bălți, anul 2008 (tone).

În perioada de raportare s-a modificat esențial și structura consumului de combustibili utilizați de sursele de energie, deci și structura emisiilor totale.

Sectorul termoenergetic

La momentul actual, sectorul termoenergetic este reprezentat de: sisteme centralizate mari de alimentare cu căldură, sisteme centralizate locale și sisteme autonome (cazangerii) de alimentare cu căldură.

În ultimii ani a avut loc o continuă decentralizare a sistemelor mari de alimentare cu energie termică.

Retehnologizarea surselor de generare a energiei termice are ca scop reducerea emisiilor de noxe, cât și a celor de GES, prin efectuarea trecerii cazanelor la gaze naturale.

Total în republică sunt înregistrate 2724 întreprinderi termoenergetice, termice, cazangerii autonome, dintre care 222 au fost reprofile pe parcursul anului 2008. Numărul de centre termice și cazangerii a crescut față de anul 2007 cu 744 unități, volumul emisiilor de noxe constituie 8633,14 tone. Această creștere se lămurește prin efectuarea inventariilor tuturor cazangeriilor după capacitatea de producere a energiei termice și a utilizării combustibilului până la 15 tone/an și mai mult. În această perioadă de timp a crescut și numărul cazangeriilor pe gaze naturale, constituind 1889 unități, sau 69,5% din numărul total (anexa 3).

O influență semnificativă asupra calității aerului o au Centrele Termice ale fabricilor de zahăr din Fălești, Drochia, Glodeni și Cupcini.

Emisiile sumare de substanțe poluante în atmosferă de la aceste întreprinderi în anul 2008 au constituit 327,53 tone (tabelul 3).

Emisiile sumare în atmosferă de la centrele termice ale fabricilor de zahăr.

Denumirea CT-lui.	Emisii totale, (tone)	Poluanții nocivi.					
		CO	NO _x	SO ₂	S.Solid	CH ₄	alte
ÎM „Sudzucker Moldova”, Drochia	62,46	34,2	15	1,44	-	5,3	6,52
ÎM „Sudzucker Moldova”, Fălești	97,16	38,74	10,86	40	5,87	0,042	1,6
SA „Glodeni Zahăr”	80,52	61,36	16,02	0,57	2,32	0,07	0,01
SA „Cupcini Cristal” (Edineț)	87,45	59,7	16,64	3	3,58	1,25	2,16
Total	327,53	194,0	58,52	45,01	11,77	6,67	10,29

În prezent se pune problema satisfacerii cu energie termică de calitate, axându-se pe creșterea producerii energiei regenerabile, folosirii unor materii prime mai puțin poluatoare. Preferință se dă energiei biomasei, iar pe viitor – energiei solare și celei eoliene.

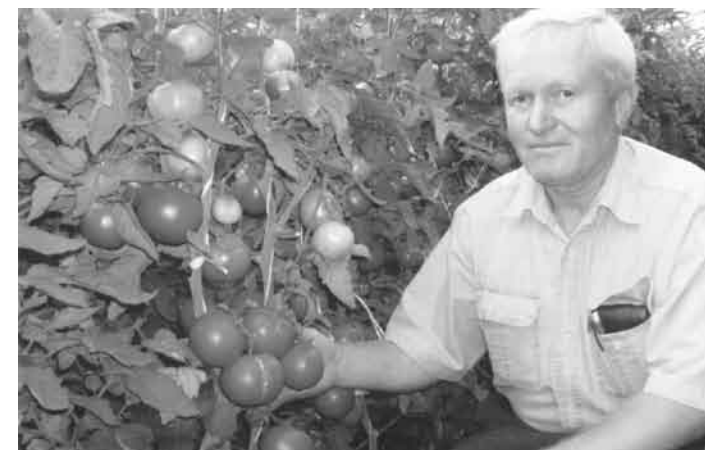
Sectorul agro-industrial

Actualmente, organizarea activităților în localitățile rurale se conformează cerințelor economiei de piață, dar încă nu corespund principiilor dezvoltării durabile și evident aplicării unor practici agricole prietenoase mediului cu degajări minime ale poluanților în aerul atmosferic.

În raioanele Ștefan-Vodă, Căușeni, Ialoveni, Cimișlia, Briceni etc., activează cooperative agricole, întreprinderi țărănești, care produc un asortiment bogat de produse pur ecologice fără utilizarea substanțelor chimice.

La expoziția „MoldEco-2008” din 22-27 octombrie 2008 au fost prezentate doar câteva din aceste firme care se ocupă cu creșterea legumelor pur ecologice.

Aceste unități de producere din sectorul agricol sunt luate sub supraveghere și control din partea Inspecțiilor Ecologice, acordându-le consultații metodice în vederea protecției plantelor, diminuării poluării factorilor de mediu, utilizării corecte a surselor biologice de protecție etc.

Majoritatea practicilor de gospodărire în sectorul agro-industrial direct sau indirect influențează negativ asupra calității aerului atmosferic, impactul acestora fiind exprimat prin :

- Emisiile de noxe de la sursele mobile și staționare de poluare;
- Poluarea aerului cu dejecții animaliere, pesticide, produse petroliere;
- Degajarea substanțelor nocive în atmosferă de la gunoiștile autorizate și cele spontane;
- Utilizarea articolelor din tutun și alte culturi care în procesul unor tehnologii speciale devin poluatori ai aerului atmosferic;
- Arderea biomasei de proveniență agricolă, obținută în urma tăierilor de îngrijire a livezilor, viilor și a altor resturi vegetale din sectorul agricol etc.

Practic, în sectorul agro-industrial, sunt comise poluări, care nu pot fi luate la evidență de organele competente. Ca pildă poate servi sectorul zootehnic. Sursele de poluare în acest sector sunt: fermele și gospodăriile

individuale, care în rezultatul activității acumulează cantități mari de bălegar, producând emisii de metan și amoniac.

O experiență pozitivă în domeniul colectării, transportării și utilizării gunoierului de grajd s-a realizat în satele Negrea, Cărpineni și Lăpușna din raionul Hîncești, implicate în realizarea obiectivelor Proiectului „Controlul Poluării în Agricultură (PCPA)”. Respectiv, prin construcția celor trei platforme comunale și a 450 platforme individuale, în aceste localități s-a reușit de a atrage atenția administrațiilor locale privind sistemul de management corect al gunoierului de grajd. Din 2004 pînă în decembrie 2008, la platformele comunale au fost acumulate circa 12735 tone de gunoi, din care 80% a fost compostat și transmis fermierilor pentru a fi aplicat la culturile de grâu. Acum, de-a lungul Lăpușniței sunt sate în care s-a luat atitudine față de „verde”, locuitorii cărora stăruiesc pentru a proteja mediul și pentru un management corect al gunoierului de grajd la care a contribuit esențial și IE Hîncești.

Foto: Platformele de compostare a deșeurilor din comuna Negrea, raionul Hîncești.

Experiența acumulată în baza Proiectului Controlului Poluării în Agricultură trebuie să aibă continuitate, mai ales că se vor menține mai salubre localitățile rurale, aerul atmosferic va fi mai pur, populația va deveni mai conștientă, se vor dezvolta mai eficient și în plan economic.

Poluarea aerului atmosferic cu substanțe nocive se produce în sectorul agro-industrial și prin exploatarea morilor, olonițelor, numărul cărora a crescut esențial în ultimii ani.

O altă sursă de poluare este transportul agricol (tractoarele, combinele, altă tehnică), care la moment numără peste 30 mii unități. Gradul de poluare de la aceste unități nu este determinat din lipsa standardelor și normativelor speciale.

În sectorul agro-industrial diferite plante în procesul de prelucrare devin surse de poluare a aerului atmosferic, cum ar fi tutunul și prelucrarea industrială a acestuia.

În acest context menționăm daunele fumatului. Fumatul tutunului prezintă una din cele mai importante surse de poluare a aerului atmosferic. Numărul de fumători cuprinde peste 70% bărbați și peste 20-30% femei. Anual în țară se produc pentru comercializare circa 3,8 mlrd. țigarete, concomitent, fiind importate peste 2,0-2,5 mlrd. bucăți. Prin fumul de tutun emis în aerul atmosferic în organismul omului se inhalează nicotină, oxid de carbon, hidrocarburi cancerogene, aldehide, alcoolii și acizi organici, compuși ai sulfului și azotului, substanțe fenolice și radioactive, plumb, cadmiu, mercur etc. Astfel, o țigaretă fără filtru conține peste 6-8 mg de nicotină, peste 2 mg gudron și peste 16 mg monoxid de carbon. Conform unor calcule se fumează circa 5,0-5,5 mlrd. țigarete, de la care se emit circa 100 t de monoxid de carbon, neluînd în considerație și alți ingredientii nocivi.

Conform art.10 din Legea nr.278 cu privire la tutun și articole din tutun, este stabilit conținutul maxim admisibil de substanțe nocive în fumul țigaretelor, care se prezintă în tab 4.

Tabelul 4.

Cantitatea substanțelor nocive admisă în tutun și articolele de tutun.

Anul (de la 1 ianuarie)	Cantitatea substanțelor nocive (mg/țigaretă)					
	Pentru țigarete cu filtru			Pentru țigarete fără filtru		
	Pentru gudron	Pentru nicotină	Pentru monoxid de carbon	Pentru gudron	Pentru nicotină	Pentru monoxid de carbon
2009	15	1,2	16	18	1,3	20
2010	12	1,0	14	15	1,2	18
2012	10	1,0	10	13	1,1	14

Alte întreprinderi de prelucrare a producției agricole, elimină anual în atmosferă sute de tone de substanțe nocive. De exemplu este cunoscut, că ponderea industriei alimentare în totalul emisiilor constituie, conform unor date statistice, circa 3,5-4,0%.

Surse mobile de poluare din sectorul transport

Sectorul transport ca parte componentă a economiei naționale, este una din principalele surse de poluare.

În republică sunt prezente toate tipurile de transport contemporan: auto, aerian, feroviar și fluvial cu căile de comunicații respective. Numărul de unități de transport pe tipuri, care constituie în total 554412 unități, este reflectat în figura 4.

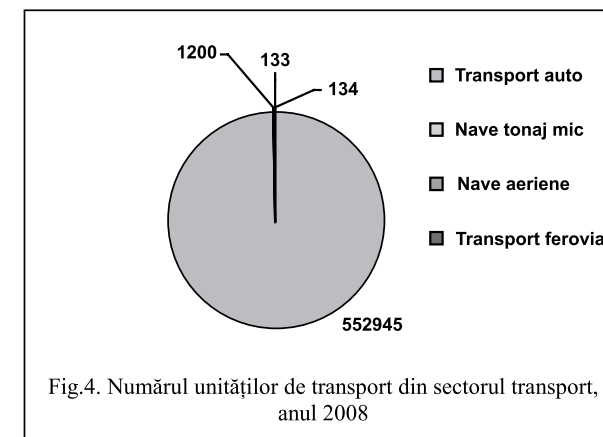

Fig.4. Numărul unităților de transport din sectorul transport, anul 2008

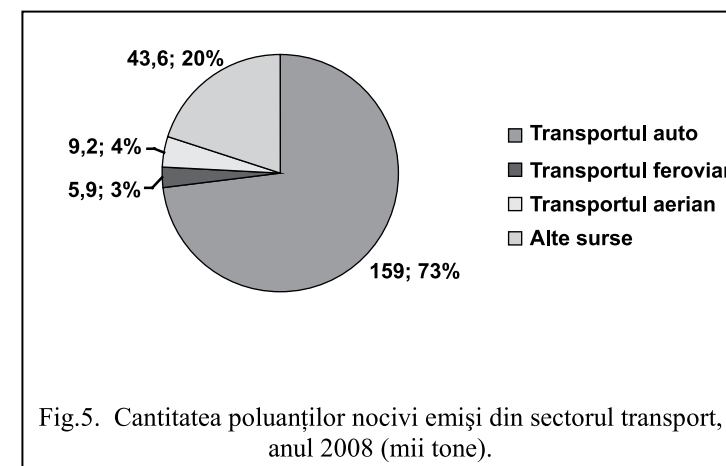

Fig.5. Cantitatea poluanților nocivi emiși din sectorul transport, anul 2008 (mii tone).

Ponderea tipurilor de transport este disproporționată: peste 94,6% revine transportului auto, 4,9 % transportului agricol și doar 0,9 % altor tipuri de transport – aviatice, fluviale și feroviar.

Strategia de dezvoltare a sectorului transport în republică este orientată spre reînnoirea parcului de transport auto, dezvoltarea în continuare a transportului feroviar și aerian, cât și cel fluvial.

O problemă de mediu importantă, legată de activitatea transportului este utilizarea deșeurilor provenite din activitatea acestuia, precum și reducerea emisiilor de noxe de la utilizarea combustibilului importat.

Cantitatea acestor emisii constituie 217,7 mii tone, dintre care 43,6 mii tone de la surse neidentificate conform datelor Agențiilor și Inspekțiilor Ecologice (fig. 5, anexa 5).

Cantitatea substanțelor toxice emise în atmosferă este în dependență de calitatea combustibilului importat. Conform datelor Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică, importul de benzină, motorină și gaz lichefiat în anul 2008 a constituit 689,26 mii tone, dintre care benzină - 282,5 mii tone, motorină - 346,2 mii tone, gaz lichefiat - 60,5 mii tone (tab. 5).

Tabelul 5.

Cantitatea de combustibil importată în țară pe parcursul anilor 2006-2008.

	Cantitatea combustibilului importat.			
	2006	2007	2008	Total
Benzină (mii t)	256 763,7	273 119,6	282 519,1	812 402,4
Motorină (tone)	307 669,2	329 529,7	346 197,6	983 396,5
Gaz lichefiat (tone)	50 163,9	50 493,0	60 544,6	161 201,5

Cantitatea totală a combustibilului importat este cu 36,1 mii tone (5,5 %) mai mare față de anul 2007. În anul 2008 a crescut cu 10 mii tone cota gazului lichefiat față de anul 2007.

Transportul auto.

În ultimii zece ani transportul auto a devenit și continuă să rămână sursa principală de poluare a bazinului aerian și în prezent ponderea lui constituie 159,0 mii tone, sau 92% din emisiile sumare. În raport cu anul 2001 cantitatea de emisii este în creștere cu 36,1 mii tone (vezi tabelul 6 și anexa 5), iar față de anul 2007 este la același nivel.

Tabelul 6.

Dinamica poluanților emiși de la transportul auto pe parcursul anilor 2001-2008.

Anul de evidență	Cantitatea de emisii, (mii tone)
2001	122,9
2002	130,9

2003	134,6
2004	200,0
2005	244,7
2006	182,0
2007	160,0
2008	159,0

Conform datelor prezentate de Ministerul Dezvoltării Informaționale, la începutul anului 2009 în republică sunt înregistrate 552945 unități de transport, dintre care 525751 autovehicule. Autoturismele constituie circa 70% din numărul total de unități de transport (anexa 6).

Alarmantă este problema parcului învechit de automobile. Unitățile de transport auto cu vârsta de la 10 și mai mulți ani constituie 80% din numărul total de autovehicule, iar cele de pînă la 5 ani, constituie 8,1%. Numărul unităților de transport după vîrstă se reflectă în tabelul 7 și anexa 7.

Tabelul 7.

Starea actuală a complexului de transport auto din țară, care în procesul utilizării cauzează poluarea mediului, anul 2008.

Nr.	Denumirea autovehiculelor	Total	Vîrsta autovehiculelor, (ani)				
			1-5	8-10	11-15	15-20	Peste 20
1.	Categoria motociclete	21942	2567	923	584	7002	10866
2.	Categoria M-1 Automobile pentru transportul de pasageri cu capacitatea de pînă la 8 locuri	366351	35671	42991	62292	98467	126930
3.	Categoria M-2 Automobile pentru transportul de pasageri cu capacitatea de peste 8 locuri	21491	848	1820	3495	7497	7831
4.	Categoria N-1 Automobile pentru transportul de încărcături cu masa de pînă la 3,5 tone	69733	1431	13396	23060	16866	14980
5.	Categoria N-1 Automobile pentru transportul de încărcături cu masa de la 3,5 – 12 tone	30743	586	937	2416	9509	17295
6.	Categoria N-2 Automobile pentru transportul de încărcături cu masa de peste 12 tone	15491	1501	2103	2208	3776	5903
7.	Categoria N-4 Tractoare	27194	3205	2022	1657	6500	13810
	Total	552945	45809	64192	95712	149617	197615

O atare situație s-a creat din cauza, că anterior în țară s-au importat autovehicule de mîna a doua (pînă la 10 ani), actualmente vîrsta pentru autoturisme este de pînă la 7 ani, iar pentru celelalte tipuri se menține vîrsta de zece ani. Numărul unităților de transport importate în țară pe parcursul anului 2008 constituie 40243 unități, inclusiv 25223 autoturisme, 11880 camioane și altele.

De menționat, că la importul în țară a autovehiculelor, precum și în procesul de înmatriculare primară a acestora, nu se iau în considerație cerințele de asigurare a securității ecologice conform atribuțiilor organelor de mediu specificate în Legea nr.131-XV din iunie 2007 privind siguranța circulației rutiere, nefiind supuse controlului ecologic instrumental de stat. Din aceste considerente, numărul unităților de transport aflate în trafic cu emisii poluante supranormative este în creștere, iar un procent considerabil, fiind decompilate, devine deșeu periculos pentru mediu.

Pe parcursul ultimilor patru ani se observă o creștere a emisiilor de noxe față de anul 2001, cauza fiind incapacitatea stațiilor de testare tehnică de a stabili gradul de poluare cu emisii nocive conform normelor stabilite de standardele naționale. Ca dovadă, pot servi rezultatele testărilor emisiilor de noxe efectuate de către experții centrelor de testare tehnică. La cele 20 stații de testare, supuse controlului de către Inspectoratul Ecologic de Stat, au fost testate 288,2 mii unități de transport sau 54,4 % din numărul total de autovehicule, din care, cu depășiri a gradului de poluare au fost identificate 24,3 mii unități, sau 8,4% din numărul celor supuse testării. În mun. Chișinău, din 149,3 mii autovehicule, supuse testării, 6522 unități sau 4,3% au fost înregistrate cu depășiri. Sînt stații tehnice, care în genere nu stabilesc cazuri de poluări supranormative. Astfel, stația din or. Orhei a supus testării 6451 unități de transport și n-a stabilit nici un caz de depășire a emisiilor de noxe, stația din or. Șoldănești din 4343 unități supuse testării a înregistrat doar 32 cazuri de depășiri (anexa 8). Menționăm, că Republica Moldova este unica țară în Europa, care utilizează încă standardele fostei URSS.

Mai mult, între centrele de testare tehnică a autovehiculelor și organele de protecție a mediului lipsește o conlucrare activă în domeniul asigurării securității ecologice a vehiculelor la trafic. Practic, experții stațiilor de testare nu se conduc de actele legislative și normative în vigoare în domeniul protecției mediului, nu monitorizează emisiile de noxe de la unitățile de transport cu poluări supranormative.

Actualmente, controlul ecologic instrumental de stat al autovehiculelor nu se efectuează de către subdiviziunile teritoriale ale IES conform cerințelor stabilite de actele legislative și normative în vigoare. Numărul controalelor efectuate pe parcursul anului 2008 s-a redus esențial. Dacă, pe parcursul anilor precedenți, toate subdiviziunile teritoriale efectuau testări și controale ecologice, investigînd anual peste 100 mii unități de transport, apoi conform dărilor de seamă, acest număr s-a redus la 7796 unități, iar acțiuni de interdicție de exploatare a vehiculelor cu poluări supranormative s-au întocmit doar la 12 contravenienți (anexa 8).

Foto. Controlul ecologic instrumental de stat al autovehiculelor.

Inspecțiile Ecologice Călărași, Cimișlia, Edineț, Florești, Leova, Soroca, Strășeni, Șoldănești, Telenești și alt. n-au supus controlului ecologic nici o unitate de transport, n-au întocmit nici un proces-verbal.

Societatea civilă își manifestă neliniștea față de faptul, că dezvoltarea transportului auto în republică, exercită o influență dăunătoare asupra mediului înconjurător și a sănătății populației și mizează pentru folosirea pe larg a mijloacelor simple de deplasare, în special a bicicletelor și mersul pe jos, folosirea mijloacelor de transport public.

Transport feroviar

Transportul feroviar este reprezentat de întreprinderea de stat "Calea Ferată din Moldova", care în ultimii ani a întreprins acțiuni concrete în vederea reînnoirii efectivului rulant extrem de uzat.

Începînd cu anul 2001, se observă o înviorare a activității transportului feroviar. Datorită volumului mai mic al traficului de mărfuri și pasageri s-a redus și numărul de locomotive care sunt utilizate "non-stop". La 01.01.2009 numărul de locomotive Diesel constituia 119 unități, sau cu 26 mai puțin față de anul 2006 (145), iar a trenurilor Diesel s-a redus cu trei față de anul 2007.

Pe parcursul anului 2008 pentru aprovizionarea transportului feroviar cu combustibil s-au utilizat 37,2 mii tone motorină (cu 3,1 mii tone mai puțin față de anul 2007), precum și 0,9 mii tone lubrifiant și 4756 mii m³ gaz.

Din punct de vedere al impactului, acest tip de transport n-a fost supus controlului și investigațiilor de laborator referitor la gradul de poluare a mediului înconjurător cu gaze de eșapament.

De la combustibilul utilizat în anul 2008 au fost emise în atmosferă peste 4,9 mii tone poluanți, dintre care: oxid de carbon – 1748,4 tone, oxizi de azot – 1517,0 tone, dioxid de sulf – 558 tone, hidrocarburi – 706,8 tone, substanțe solide – 342,2 tone.

În prezent se impun măsuri urgente de redresare a situației în domeniu, conform prevederilor Hotărârii Guvernului nr.85 din 01.02.2008 "Cu privire la aprobarea Strategiei infrastructurii transportului terestru pe anii 2008-2017".

Transportul aerian

Transportul aerian este reprezentat de către Administrația de Stat a Aviației Civile a Republicii Moldova. Mijloacele aeriene civile pentru transportarea de pasageri și de mărfuri sunt în permanență creștere, constituind respectiv 35 și 16 unități la 01.01.2006 sau cu 15 și 11 unități mai mult față de anul 1999. Numărul aeronavelor înregistrate la începutul anului 2009 constituiau 133 unități.

Pentru alimentarea cu combustibil a parcului aerian, pe parcursul anului 2008 au fost utilizate 17935 tone combustibil. Cantitatea de noxe emise în aerul atmosferic de la această sursă de poluare constituie 9260 tone, dintre care: oxid de carbon – 7891,4 tone, oxizi de azot – 448,38 tone, dioxid de sulf – 35,87 tone, hidrocarburi – 825 tone, substanțe solide – 28,7 tone. Acest tip de transport nu este supus controlului și testării gradului de poluare a emisiilor de noxe din lipsa standardelor respective.

Transportul fluvial (naval)

Transportul fluvial este reprezentat de către Căpitania Portului Giurgiulești, infrastructura căruia constă din patru sectoare regionale: Nord, Sud, Centru-1 și Centru-2. La 01.01.2009 erau înregistrate și se aflau în posesiunea întreprinderilor, instituțiilor și organizațiilor, precum și în proprietate privată - 1200 nave de tonaj mic, care au fost exploatate la nivel de 60% din cauza prețului ridicat la combustibil și a costurilor înalte la reparația motoarelor.

Evidența utilizării combustibilului nu se duce, respectiv și cantitatea de emisii de la utilizare nu este determinată. Inspectorii acestui sector de transport au efectuat 16 raiduri privind neadmiterea cazurilor de poluare a apelor cu produse petroliere, respectării regulilor de utilizare a ambarcațiunilor conform prevederilor actelor normative în vigoare.

Controlul ecologic de stat în vederea respectării normelor de poluare de către navele fluviale nu se exercită.

Impactul transporturilor asupra mediului

În ultimii ani poluarea aerului atmosferic cu poluanți nocivi de la sursele mobile de poluare este tot mai accentuată.

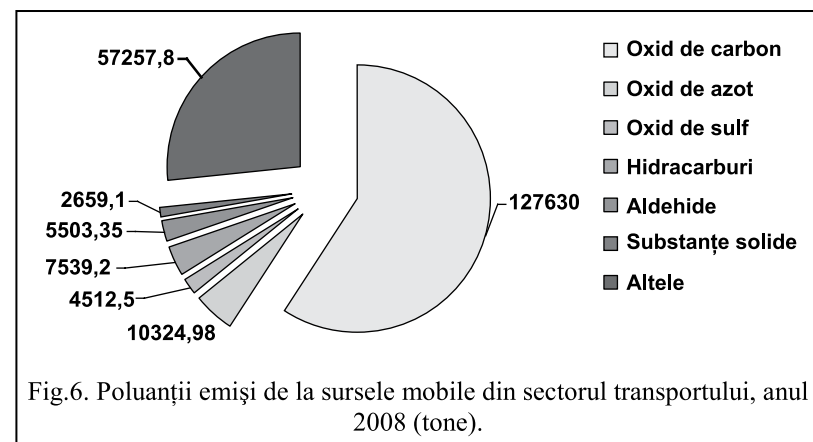
Emisiile medii de gaze poluante de la transportul auto pentru anii 2001-2007 constituie pînă la 87,5% din volumul substanțelor totale emise în atmosferă.

Transportul auto este sursa principală a emisiilor de:

- CO (72,9%);
- NO_x (5,9%);
- Benzoperen și hidrocarburi aromatice policiclice provenite de la motoarele Diesel (4,3%);
- Emisiile de SO₂, datorate transportului sunt nesemnificative (2,6 %).

Dintre poluanții nominalizați cel mai mare impact negativ asupra sănătății umane îl au hidrocarburile aromatice policiclice, datorită acțiunii lor cancerogene.

Cele mai mari poluări cu emisii de noxe de la transportul auto, conform datelor sunt înregistrate în zonele Chișinău, Bălți, Orhei, Ungheni, Hîncești, Edineț și alt.

ani practic toată benzina importată este fără plumb, ceea ce a eliminat unul din factorii de risc recunoscuți pentru sănătatea umană.

Pe parcursul anului 2008, conform anexei 5 la prezentul capitol au fost utilizate pentru toate sursele mobile de transport 215,0 mii tone benzină, 252,2 mii tone motorină, și 2249,8 mii m³ gaz lichifiat. Totodată volumul consumului de combustibil comercializat, care s-a utilizat pe parcursul anului, conform tabelului 8 nu corespunde datelor prezentate în anexa 7, fiind în creștere, inclusiv benzină cu 62160,2 tone, motorină cu 87383,9 tone și gaz lichifiat cu 34013,6 m³. Această cantitate de combustibil (benzina) a fost utilizată pe teritoriul țării de sursele mobile neidentificate și în sectorul termoeenergetic. Ca sursă oficială de informare s-au luat datele prezentate de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică.

Tabelul 8.

Cantitatea de combustibil utilizat de către sursele mobile de poluare din sectorul transport, anul 2008.

Tipul de combustibil	Cantitatea utilizată (tone)			
	Stocuri la 01.01.2008	Importat 2008	Comercializat 2008	Stocuri la 01.01.2009
Benzină (litri)	30736	282519,1	277122,1	36133
Motorină (tone)	23316	346197,6	339638,6	29875
Gaz petrolier lichifiat (t)	2733	60544,6	57394,6	5883

În ultimii doi ani se observă o reducere a consumului de benzină și creștere a consumului de motorină și gaz. Spre exemplu, aceste schimbări au apărut în rezultatul majorării numărului de autovehicole care utilizează motorină și gaz lichifiat, precum și a unităților de transport mai performante importate în țară, care corespund standardelor europene Euro 4 și Euro 5.

În comparație cu autovehiculele cu benzină, cele cu motor Diesel evacuează concentrații mai reduse de poluanți. Însă, în cazul funcționării incorecte, acest gen de autovehicule elimină fum negru și substanțe mirositoare. Conform unor cercetări, concentrațiile de particule evacuate cu eșapamentele autovehiculelor cu motor Diesel se cifrează la aproximativ 50 mg/m³ sau 10 mln. de particule pe centimetru cub.

Actualmente, numărul stațiilor de alimentare cu produse petroliere constituie 654 unități, iar sursele de poluare ale acestora numără 4228 unități (anexa 9).

Starea ecologică a factorilor de mediu este agravată și din cauza circulației și staționării mașinilor în locurile neautorizate. Partea carosabilă a străzilor și trotuarelor este impracticabilă pentru pietoni în rezultatul transformării lor în parcaje de zi. Nu mai puțin gravă este situația parcajelor de noapte, o mare parte din acestea fiind amplasate în locuri neamenajate, intensificând astfel procesul de poluare a aerului atmosferic, solului și a apelor cu produse petroliere și alte deșeuri solide și lichide. De cele mai multe ori populația se confruntă cu problema amplasării acestora în apropierea blocurilor locative, influențând în mod negativ starea mediului și a sănătății locatarilor.

E îngrijorător nivelul poluării aerului atmosferic în mun.Chișinău. Emisiile pe parcursul anului 2008 de la transportul auto constituie 43197,8 tone, inclusiv: oxid de carbon - 31,1 t, oxid de azot - 4,1 t, dioxid de sulf - 999 t, hidrocarburi volatile - 4154 t etc. Cota emisiilor poluante constituie 90,7 % din volumul sumar de poluanți ai aerului atmosferic pe municipiu sau 19% din volumul total de emisii pe țară. Substanțele nocive pe cap de locuitor au ajuns în mediu la 70 kg/an.

Cele mai ridicate valori ale concentrațiilor medii anuale s-au înregistrat în zona centrală a orașului (str. Ismail, str.V.Alexandri, str.Gagarin, str.Calea Ieșilor, bd.Ștefan cel Mare și bd.Dacia, șos.Hîncești și alt.).

Pentru diminuarea poluării aerului atmosferic de la transportul auto este necesar ca deținătorii transportului auto să conștientizeze necesitatea de respectare a normelor de poluare stabilite de standardele naționale și cele internaționale.

Monitorizarea și controlul analitic al poluării aerului atmosferic de la sursele de emisii

Inspectoratul Ecologic de Stat monitorizează obiectele generatoare de poluanți nocivi pentru determinarea emisiilor de la sursa de poluare și dispune de trei Centre de Investigații Ecologice din cadrul Agențiilor Ecologice Chișinău, Bălți și Cahul, care efectuează controlul stării factorilor de mediu în toată țara în mod planificat și în cazurile poluării accidentale. Centrele Investigații Ecologice efectuează monitoringul poluării aerului atmosferic direct de la sursa de poluare prin prelevarea probelor de laborator, determinând gradul de emisii nocive în atmosferă la diferite obiecte supuse controlului.

Deținătorii principali ai bazelor de date în domeniul protecției aerului atmosferic sunt Agențiile și Inspecțiile Ecologice teritoriale.

Pe parcursul anului 2008, doar 10 subdiviziuni teritoriale au efectuat investigații de laborator la sursele de poluare a aerului atmosferic la diferite întreprinderi generatoare de poluanți. În rezultat s-au depistat încălcări a prevederilor actelor legislative și normative.

Din 3646 controale efectuate, 3562 le revin surselor mobile de poluare, iar 84 - întreprinderilor industriale. Numărul probelor colectate de către CIE constituie 2306, inclusiv: CIE Chișinău – 1408 și CIE Bălți – 898 probe. Numărul surselor de poluare supuse controlului fără surse mobile constituie 241 unități, dintre care 146 le revin CIE Chișinău și 95 CIE Bălți (tabelul 9, anexa 10). În rezultatul controalelor efectuate au fost întocmite 289 acte.

Tabelul 9.

Monitorizarea investigațiilor analitice privind poluarea aerului atmosferic de către Centrele Investigații Ecologice, anul 2008.

Denumirea CIE	Numărul controalelor efectuate cu prelevarea probelor	Numărul surselor de poluare supuse controlului	Utilizarea în practică a rezultatelor	
			Pentru monitorizare	Pentru organele judecătorești
CIE al AE Bălți	1055/898	95	1051	4
CIE al AE Chișinău	2591/1408	146	2591	-
CIE al AE Cahul	-	-	-	-
În total	3646/2306	241	3642	4

Pe parcursul anului au fost înregistrate 209 cazuri de depășiri ale normelor ELA la obiecte de gardul 3 de toxicitate (cazangerii), dintre care SA „Moldovahidromaș”, SA „Macon-CMC”, SA „Tutun-CTC”, ÎM „Fabrica de sticlă din Chișinău” și „Parcul urban de autobuse”, precum și la cazangerii în r-ul Hîncești, r-ul Dubăsari, r-ul Edineț, r-ul Fălești și mun.Bălți.

Concentrații înalte de poluanți s-au înregistrat în localitățile r-ului Rezina provocate de cele trei întreprinderi mari din zona respectivă, cum ar fi, fabricile de ciment din Rezina și Rîbnița și uzina metalurgică din Rîbnița, care emit în aer cantități apreciabile de pulberi de calcar cu conținut de carbonați de calciu, magneziu, fier și alte elemente. Praful rezultat din industria cimentului este împrăștiat la distanțe de peste 3 km de la sursă, concentrația acestuia în apropierea surselor variază între 500 și 2000 t/km²/an.

Conducerea uzinei „Lafarge Ciment” Moldova SA, începînd cu anul 2005 a adoptat un ansamblu de măsuri (monitorizare, analize, programe etapizate cu termene fixe sau de perspectivă, colaborări cu organe internaționale) pentru îmbunătățirea calității mediului și încadrarea în normele internaționale de calitate.

Zonele de activitate ale întreprinderilor CET-1 și CET-2, Termocom și fabrica de sticlă din mun.Chișinău se consideră și ele potențiali majori ai poluării intensive, fiind necesar de a le supune unei monitorizări complexe.

Uzina de producere a amestecurilor asfaltice SA „Drumuri - Bălți” din raionul Fălești, cu capacitatea de 32 tone/oră, dispune de 11 surse de poluare, desfășurînd procesul tehnologic cu încălcări a securității tehnice și ecologice. Activitatea întreprinderii a fost provizoriu stopată, pentru efectuarea lucrărilor de renovare a procesului tehnologic.

O componentă importantă a protecției aerului atmosferic o reprezintă activitățile de protecție a stratului de ozon, monitorizarea și controlul substanțelor ce distrug stratul de ozon (SDO).

Sectorul frigorific este consumatorul principal de SDO, utilizarea cărora a scăzut de la 51,45 tone în anul 1996 la 11,9 tone în anul 2006.

Pe parcursul anului 2008 au fost întreprinse acțiuni de control și monitorizare a utilizării SDO. Au fost inspectate 580 instalații frigorifice ale agenților economici, consumatori ai agentului frigorific R-12, R-22 și altele și care au utilizat peste 5800 kg de această substanță. Unii agenți economici au reutilizat instalațiile frigorifice trecînd la utilizarea agenților inofensivi pentru stratul de ozon (vezi anexa 11).

Conform datelor Serviciului Vamal, în 2008 au fost importate în țară, 57,74 tone substanțe ce distrug stratul de ozon după cum urmează:

- Derivați halogenați ai hidrocarburilor ACIC – 0,082 tone;
- Triclortrifluoretani – 0,200 tone;
- Halogenați numai cu clor și fluor ai metanului – 42,568 tone;
- Derivați halogenați clorurați ai hidrocarburilor – 3,264 tone;
- Halogenați cu clor, fluor, metan (freon) – 2,179 tone;
- Derivați halogenați ai hidrocarburilor ACI – 2,992 tone;
- Derivați halogenați ai hidrocarburilor ACIC – 5,440 tone;
- Lianți pentru compresoare frigorifice industriale – 1,017 tone.

În 2008 au fost autorizate cu dreptul de import în țară a SDO 6 firme, dintre care două: „Frigomaș” SA și „Eurobite” SRL n-au importat freon, celelalte „Frio-Dins” SRL, „Coral” SRL, „Ecolux” SRL și „Frigoind” SRL au importat freon de marca R-22 în următoarele cantități: 19,788; 544,0; 16592 și 14419,2 kg. În total s-au importat 51343,2 kg freon de marca R-22. Freon R-12 n-a fost importat. Monitorizarea utilizării substanțelor care distrug stratul de ozon din partea organelor de control nu se efectuează planificat.

Poluarea aerului atmosferic de la deșeurile acumulate, care cu anii nu sunt reciclate și utilizate ca surse de materie și energie rămîne o problemă. Deșeurile reprezintă nu numai poluări, dar și nocivități grave emise în atmosferă. Un impact negativ asupra aerului atmosferic aduc acumulările nămolurilor de la stațiile de epurare, inclusiv din mun.Chișinău, precum și de toate gunoștele autorizate și neautorizate.

În prezent nu dispunem de capacități tehnologice suficiente pentru selectarea și reciclarea deșeurilor, utilizarea lor ca materie primă secundară. În aceste condiții majoritatea deșeurilor generate ajung la gunoști.

Instituirea sistemului de monitoring ecologic integrat, care va include și compartimentul calității aerului atmosferic se impune drept soluție. Pentru aceasta este necesar de a crea o structură a băncilor de date, scheme de amplasare a stațiilor și posturilor de monitoring.

Majoritatea informației acumulate la moment este fragmentară și nesistematizată, lipsește o bază unificată de date în acest domeniu.

Este necesar ca IES să fie dotat cu un laborator mobil, care să se deplaseze operativ în diferite puncte din țară, executînd determinări la probe momentan, la intervale de 30' pentru stabilirea concentrațiilor de dioxid de sulf, oxid și dioxid de azot, oxid și dioxid de carbon, amoniac și alte noxe din atmosferă. Este necesară stabilirea la întreprinderile mari a cîte o stație automată de control a emisiilor de noxe în aerul atmosferic la sursa principală de poluare.

Reglementări și autorizații

Un instrument important de monitorizare și reglementare în domeniul protecției aerului este sistemul de autorizare a emisiilor, conform art.12 al Legii nr.1422-XIII din 17.12.1997 privind protecția aerului atmosferic.

Ordinul IES nr.62 din 03.10.2008 “Cu privire la competențele de eliberare a autorizațiilor de mediu” stabilește următoarele atribuții a subdiviziunilor sale:

- Aparatul central al Inspectoratului examinează, aprobă normativele limitelor admisibile (ELA) pentru activitățile economice existente și a obiectelor noi construite cu emisiile sumare peste 50t/an (în baza soluțiilor de proiecte, pentru primul an de activitate) și în baza lor eliberează autorizații de emisii a poluanților în atmosferă, perfectate în Direcția Expertiză Ecologică de Stat și Autorizații de Mediu.
- Agențiile și Inspecțiile Ecologice examinează, aprobă normativele emisiilor limitat admisibile (ELA) pentru activitățile economice existente și a obiectelor noi construite cu emisii sumare pînă la 50t/an (în baza soluțiilor de proiect, pentru primul an de activitate) și în baza lor eliberează autorizații de emisii a poluanților în atmosferă.

Ordinul stipulează și termenul de valabilitate al autorizației (cinci ani) și condițiile de eliberare, prelungire ale acestora.

În anul 2008 au fost eliberate 1016 autorizații pentru emisiile de poluanți în atmosferă, retrase 29 autorizații, dintre care 16 de către Inspecția Ecologică Strășeni și 13 de Inspecția Ecologică Edineț. Din numărul total de autorizații 33 au fost eliberate de către Aparatul central al Inspectoratului și 983 de către Agențiile/Inspecțiile Ecologice. Cele mai multe întreprinderi cu surse de poluare neautorizate sunt depistate în rl Leova (96), Cimișlia (63), mun.Bălți (44), mun.Chișinău (39) și altele. O informație mai amplă se prezintă în tabelul 10 și anexa 12.

Tabelul 10.

Numărul autorizațiilor eliberate și a întreprinderilor neautorizate, anul 2008.

Acțiuni	Denumirea subdiviziunii			
	IES	AE	IE	Total
Autorizații eliberate	33	362	621	1016
Întreprinderi neautorizate	-	92	438	530
Autorizații retrase	-	-	29	29

Concomitent, pe parcursul anului 2008 au fost efectuate și inventarieri ale emisiilor de noxe de la sursele de poluare a aerului atmosferic, numărul cărora constituie 350.

Poluarea transfrontalieră. Ploi acide

Poluarea transfrontalieră a aerului atmosferic este generată de emisiile de dioxid de sulf și dioxid de azot dar și de ploile acide. Ploile acide (PH<5,6), conduc la distrugerea vegetației și lumii animale. Observațiile anterioare asupra fenomenului "ploi acide" efectuate de către Institutul de Ecologie și Geografie al Academiei de Științe a RM identifică Republica Moldova ca o zonă de manifestare a ploilor acide.

Pe parcursul anului 2008 n-au fost înregistrate cazuri mari de precipitații acide (PH<5,6). În anul 1987 în localitatea Leova a fost pusă în funcțiune prima stație de monitorizare a poluării transfrontaliere a aerului integrată în rețeaua EMEP. Începând cu anul 2004 ea și-a reluat activitatea, furnizând informații privind aciditatea și compoziția chimică a precipitațiilor atmosferice (inclusiv privind metalele grele și poluanții organici persistenti).

În anul 2008, Serviciul Hidrometeorologic de Stat a colectat probe de precipitații atmosferice de la stația nominalizată pentru determinarea concentrației metalelor grele mai importante (Pb, Cd, Cu, N, Zn, Cr), reglementate de Protocolul de la Geneva.

În activitatea sa Inspectoratul Ecologic de Stat cu subdiviziunile sale teritoriale pînă acum n-a examinat cazuri de poluare transfrontalieră, însă necesitatea calculării prejudiciului adus mediului de la ploile acide și alte fenomene, cerea ca această problemă să fie luată sub un control elaborînd reglementări ecologice.

Poluarea sonoră

Evaluarea și monitorizarea zgomotului este o prioritate și a Inspectoratului Ecologic de Stat.

Art.11, litera b) al Legii nr.131-XVI din 7 iunie 2007 privind siguranța traficului rutier prevede și atribuții ale MERN în vederea exercitării poluării fonice emise de către vehicule aflate în trafic.

Pe parcursul anului 2008 supravegherea sanitaro-epidemiologică de stat a sonopoluării s-a efectuat asupra a 570 de obiective cu surse de zgomot în zonele locative, inclusiv: automagistrale și cai ferate-220, întreprinderi industriale fără zone de protecție sanitară – 100, aerogări internaționale -2, obiective amplasate atașat sau în blocurile locative (obiective distractive) -250.

La moment, traficul reprezintă principala sursă de zgomot cu implicații asupra mediului, mai ales mun. Chișinău și mun. Bălți care reprezintă mari aglomerări de populație și sînt străbătute de rețele dense ale traficului rutier.

Nivelul zgomotului în localitățile traversate de automagistralele Chișinău-Cahul, Chișinău-Ungheni, Chișinău-Căușeni, Ungheni-Bălți, Hîncești-Cimișlia, Cimișlia-Comrat, Taraclia-Cahul, Orhei-Rezina, Orhei-Soroca, Edineț-Otaci atinge 75-80 dBA, nivelul admisibil stabilit pentru populație fiind de 70 dBA.

Pe autostrăzile mun.Chișinău nivelul maxim al zgomotului constituie: str.Ismail -71-72 dBA, bd.Dacia -70-72 dBA, str.Calea Ieșilor – 76-79dBA. Str.V.Alexandri-78-79 dBA, str.Gagarin -79-80 dBA, bd.Ștefan cel Mare -78-79 dBA, sos.Hincești -76-78 dBA. Tendința de sporire a fonului acustic produs de autotransport în localități se va păstra din cauza majorării numărului de unități auto și lipsei magistralelor de centură.

Calea Ferată a Republicii Moldova traversează circa 85 de localități. Nivelul zgomotului în localitățile amplasate în apropierea cailor ferate Chișinău-Ungheni, Chișinău-Basarabeasca, Ungheni-Bălți, Bălți-Ocnița atinge 11-76 dBA, nivelul maxim admisibil stabilit pentru timp de noapte constituie 60 dBA. În zona locativă din preajma gărilor Chișinău, Bălți, Ungheni la distanța 10-25 m nivelul maximal de zgomot constituie 73-88 dBA.

Multe din localitățile rurale sunt situate în vecinătatea drumurilor naționale cu flux de trafic. Un impact fonic considerabil se simte în zona aeroportului Chișinău decolare-aterizare.

Tot mai presat se manifestă zgomotul de la obiectele de alimentație publică (restaurante, baruri) și de petrecere a timpului liber (discotecă, săli de jocuri), situate în imediata vecinătate a locuințelor sau făcînd parte din același corp de clădire. Din obiectele industriale principale cu surse de zgomot sunt supuse CET-1, CET-2, cazangeria „Lujnaia”, stațiile electrice ale I.M."Union Fenosa", combinatele de panificație, uzina „Tracom”, SA" Ergolemn", AMG „Muncești”, care provoacă zgomot pînă la 44-68 dBA, nivelul maxim admisibil pe timp de noapte fiind 40 dBA. Uzinele de producere de beton și asfalt, care aparțin SRL „Dromas-Cons” și SA „Edilitate”, produc un nivel sporit de zgomot pînă la 49-54 dBA la distanța de 100-150 m.

Pentru limitarea poluării fonice este necesară o strategie adecvată, susținută de reglementări legislative corespunzătoare.

Sursa de informare a rezultatelor monitorizării aparține Ministerului Sănătății.

Reducerea poluării aerului atmosferic

Astăzi este cunoscut un șir de tehnologii noi, care pot duce la diminuarea poluării aerului atmosferic, cum ar fi: implementarea surselor de energie regenerabilă, a tehnologiilor nonpoluante etc.

Surse de energie regenerabilă

În prezentul subcapitol se face o încercare de a argumenta posibilitățile de utilizarea a trei tipuri de resurse

energetice regenerabile în condițiile climatice și economice ale Republicii Moldova și rolul IES în acest proces.

Acțiunile privind protecția și securitatea ecologică valorificînd surse regenerabile de energie sunt reglementate de art.6 litera c) și art.27 ale Legii energiei regenerabile nr.160-XVI din 12 iunie 2007, care are drept scop sporirea securității energetice a statului și reducerea impactului negativ al sectorului energetic asupra mediului prin majorarea anuală a ratei de energie și combustibil regenerabil. În acest sens se prevede:

- diversificarea resurselor energetice primare locale;
- asigurarea producerii energiei din surse regenerabile la nivel de 6% pînă în anul 2010 și 20% pînă în anul 2020 din totalul de energie.

Conform acestui obiectiv în anul 2010 volumul de bioetanol va constitui 6% din volumul benzinei comercializate (în amestec), iar volumul de biodiesel și motorină- 5%. Acești indicatori, către anul 2020 vor constitui fiecare cîte 20% din volumul comercializat.

La moment se urmărește înlocuirea combustibilului tradițional (benzina, motorina) cu un alt tip de combustibil ecologic-uleiul din rapiță. Acest combustibil ecologic este produs la întreprinderea mixtă Moldo-Germană "Bio-Compani-Raps", din or.Lipcani, raionul Briceni. Întreprinderea a început să activeze în 2006, cu capacitatea de producere lunară de 300 tone. Pe parcursul anului 2008 s-au prelucrat 3 mii tone semințe rapiță, fiind extrase peste o mie tone biocombustibil. Aburii acumulați în cazane se utilizează și pentru rafinarea uleiului. Acumularea aburilor în cazan este de 1 tonă pe oră. Un asemenea cazan este unic în Moldova.

Principalele surse de energie regenerabilă sunt: energia eoliană, energia solară, biomasei, geotermală și cea minihidraulică. Caracteristic pentru toate sursele enumerate este lipsa emisiilor de CO₂, și doar la arderea biomasei se elimină o cantitate de CO₂ egală cu cea absorbită de plante la creștere, înregistrîndu-se astfel o balanță finală nulă a emisiilor de CO₂.

Utilizarea surselor regenerabile de energie pot reduce substanțial gazele cu efect de seră, în special emisiile de CO₂ și alți agenți poluanți. De asemenea, utilizarea surselor regenerabile consolidează independența economică a utilizatorilor care dezvoltă asemenea surse de energie.

Situația la moment nu corespunde prevederilor legislative. Este necesar să se preia experiența țărilor UE de implementare a surselor de energie regenerabilă și susținere a măsurilor de încurajare financiară. Pentru reducerea emisiilor de noxe din sectorul industrial ar fi binevenit suportul financiar din partea statului în mărime de 50-60% din costul total al investițiilor. Toate țările care au înregistrat rezultate notabile în domeniul utilizării surselor de energie regenerabilă au susținut financiar acest domeniu. Comunitatea europeană sprijină acele state și guverne, care promovează o politică de creștere a eficienței energetice, de utilizare a surselor energetice regenerabile și de protecție a mediului.

Energia eoliană

Situația geografică a țării atestă condiții favorabile pentru dezvoltarea energiei eoliene doar în unele zone. Pe parcursul anilor '50 ai secolului trecut în republică au fost montate peste 350 instalații eoliene mecanice, fiind înlocuite treptat cu sisteme electrice mai comode și mai ieftine în exploatare.

Studiul de fezabilitate privind utilizarea energiei eoliene, în baza căreia a fost elaborată harta eoliană denotă un potențial bun al țării pentru utilizarea unor tehnologii curate în vederea producerii energiei electrice fără poluări a aerului atmosferic.

În rezultatul investigațiilor s-a constatat, că Republica Moldova dispune de zone destul de imense cu potențial eolian favorabil pentru exploatare în scopuri energetice, dintre care cele mai importante sunt:

- Înălțimile Tigheciului;
- Înălțimile din regiunea rîului Nistru;
- Colinele Ciuluciului;

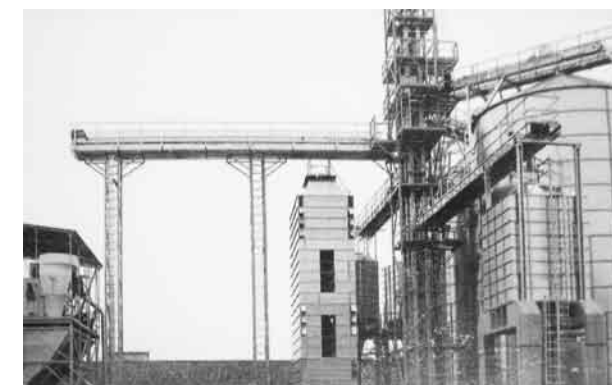

Foto. Întreprinderea mixtă moldo-germană „Bio-Compani-Raps”, or.Lipcani, r-nul Briceni.

- Podișul central al Moldovei;
- O mare parte din teritoriul r-ilor Cahul, Tarclia, Dubăsari, Ialoveni.

Producerea energiei eoliene presupune utilizarea aerogeneratoarelor cu puterea de la 0,6 pînă la 3 MW asociate în grupuri mari (ferme eoliene) și conectate la rețeaua electrică a centrelor termoelectrice din țară.

Actualmente, în republică funcționează doar cîteva instalații eoliene, folosite pentru producerea de energie electrică în regim autonom. Se evidențiază grupul de inițiativă din UTA Găgăuzia (or.Comrat), condus de dl. N.Constantinov, care pe parcursul ultimilor zece ani utilizează eficient în bussinesul mic din sectorul agrar trei tipuri de resurse regenerabile, cum ar fi: energia vîntului, soarelui și biogazul. De interes se bucură implementarea complexului de stații eoliene în 20 brigăzi de producere, care sunt asigurate cu energie eoliană. Unele instalații produse de specialiștii grupului d-lui N.Constantinov sunt utilizate în raioanele Cahul, Vulcănești, Briceni.

Foto. Instalații eoliene folosite pentru producerea de energie electrică în regim autonom (Comrat).

În anul 2008 a fost dată în exploatare o stație eoliană pe teritoriul Universității Tehnice din Moldova, în scopul asigurării grădinei "Dendroparc" cu lumină electrică, care la moment este supusă unor modificări tehnice.

În satele Brătușeni și Zăbriceni, raionul Edineț funcționează cîte o stație eoliană cu capacitatea de 7 și 8 Kw, montate după proiecte individuale de către V.Vinitinschi și B.Vacarciuc. Energia produsă permite de a asigura necesitățile de consum ale acestor gospodării.

Promovarea unei politici active de conservare a energiei, prin înlocuirea unei părți din energia electrică produsă la centralele termoelectrice cu energia produsă de stațiile eoliene, va genera un considerabil beneficiu de mediu, evitîndu-se astfel emisiile de mii tone de substanțe nocive și GES (SO₂ și NO_x), care au impact deosebit asupra sănătății populației, pădurilor și culturilor agricole.

Energia solară

Utilizarea energiei solare în republică a fost inițiată la sfîrșitul anilor 50 a secolului trecut. Ulterior, drept urmare a prețurilor reduse ale combustibililor fosili și a lipsei unei politici consecvente de promovare a surselor regenerabile de energie, s-a renunțat la utilizarea acestora. Începînd cu anii 90, s-a revenit la producerea captatoarelor solare de către SA "Incomaș" și uzina "Electromaș" din or.Tiraspol, utilizate pentru încălzirea apei și în alte scopuri, care a ocupat un segment relativ limitat de utilizare.

Conform datelor, de care dispunem, în anul 2002 au fost implementate 140 instalații cu captatoare solare cu suprafața totală de circa 300 m². Majoritatea acestor instalații nu mai sunt în exploatare din cauza calității proaste, a coroziilor și din lipsa agregatelor de reparație.

Mai activ lucrările de implementare a instalațiilor solare au început odată cu introducerea pe piață a diferitor captatoare produse în China, Italia, Germania, Turcia, Grecia și Spania. Importatorii de bază a captatoarelor și instalațiilor solare termice care concurează pe piața internă, sunt "Steaua" SRL, "Termostal" SRL, "Romstal" SRL, "Anturaj" SRL, "Laiola" SRL, "PolitermoGrup" SRL, "SolarSistem" SRL și alt.

Captatoarele solare importate prezintă cele mai moderne tehnologii de captare a energiei solare și de conversiune a acesteia în energie termică pentru încălzirea / răcirea caselor de locuit și obținerea apei calde pentru menaj.

În ultimii doi ani se constată o creștere a numărului de captatoare plate implementate pentru încălzirea apei, evidența cărora nu se duce de organele de specialitate, acest tip de energie regenerabilă, rămînînd nepopularizat.

În Europa lucrările au un caracter practic. Ca pildă, pot fi aduse două țări din Europa: Austria și Grecia dispun de 1m² de captator solar pe cap de locuitor, ceea ce asigură 60% din necesarul total de apă caldă în Austria și respectiv 75% în Grecia.

Republica Moldova, după cum s-a menționat mai sus, este la început de cale. Ca pildă pot servi primele panouri solare, pompe de căldură, care au fost instalate în unele localități din țară, cum ar fi blocul administrativ al Serviciului Civil din mun.Chișinău, Penetenciarul din s.Rusca, r-ul Hîncești, pensiunea turistică "Casa Ciuhrii" din s.Gordinești, r-ul Edineț, unele firme și case de locuit din or.Orhei și or.Cahul, care prin utilizarea energiei solare au devenit ecologice.

Instalațiile solare pentru încălzirea apei menajere se utilizează în perioada anului cu temperaturi minime mai sus de 0°C. Productivitatea acestora este diferită. De exemplu, la Penetenciarul din s.Rusca se utilizează de la 3 pînă la 5 m³ de apă caldă pe zi, de la 16 captatoare solare, în regim automat și programat.

Productivitatea unei instalații depinde de temperatura instalată pe contor, care la 30°C poate încălzi peste 8,1 m³ apă. Asemenea instalații solare sunt economicoase în exploatare și prietenoase mediului înconjurător și populației.

Foto. Captatoare solare pentru producerea energiei electrice (Comrat).

Pentru soluționarea problemelor ce țin de asigurarea cu energie termică a unor obiecte de menire socială, cum ar fi școlile și internatele pentru copii, azilurile pentru bătrîni, spitalele și băile din satele și municipiile republicii și alte obiecte, se propune lansarea unui Program de ecologizare a obiectelor de menire socio-culturală din sectorul public. Acest program, în viziunea Inspectoratului, va prezenta o încurajare a utilizării energiilor regenerabile, de stimulare a sectorului energetic după modelele europene.

Preventiv se constată cheltuielile din facturile pentru apă caldă vor scădea cu circa 60%, iar la încălzire, cu circa 30%. Practic se vor exclude emisiile de noxe în aerul atmosferic de la încălzirea cu combustibili fosili. Pentru implementarea acestui Program trebuie aplicate facilități ecologice exprimate prin acordarea unor granturi și mijloace financiare din FEN și bugetele locale.

Energia biomasei

Inspectoratul Ecologic de Stat cu subdiviziunile sale teritoriale pe parcursul perioadei de raport a participat activ în toate activitățile ce țin de utilizarea surselor regenerabile de energie a „biomasei”, exercitînd controalele ecologice asupra generatorilor de biomasă cît și a emisiilor de noxe în aerul atmosferic. Practic în toate proiectele care sunt pe cale de implementare și cele care s-au finalizat, la compartimentele de mediu, au fost implicați și colaboratori ai subdiviziunilor ecologice teritoriale. S-au evidențiat în special Inspecțiile Ecologice Hîncești, Ungheni, Căușeni, Criuleni, Ștefan-Vodă și altele.

Principalii generatori de biomasă utilizabilă în scopuri energetice sunt: silvicultura, agricultura, sectorul zootehnic, industria alimentară și gospodăria comunală a sectorului locativ. Energia biomasei e utilizată în majoritatea cazurilor prin intermediul arderii directe în sobe, cu precădere în casele din mediul rural. De exemplu, Agenția pentru silvicultură "Moldsilva" furnizează anual economiei naționale între 250-350 mii m³ lemn de foc, astfel cca 60-70% din populația rurală își satisface necesarul de combustibil pentru încălzirea locuințelor (anexa 14).

O altă sursă considerabilă de energie o constituie biomasa de proveniență agricolă, obținută în urma tăierilor de îngrijire a livezilor și viilor, precum și cea obținută sub formă de reziduuri vegetale în sectorul agricol. Potențialul energetic al biomasei este impunător și variază între 650-900 mii t.c. anual.

În ultimii ani, la implementarea Proiectului "Energie Renovabilă din Deșeuri Agricole" (ERA), finanțat de Banca Mondială și Fondul Ecologic Global se practică utilizarea mai eficientă a paielor de spicoase.

Obiectivul Proiectului ERA constă în depășirea barierelor existente în utilizarea energiei regenerabile din deșeuri agricole prin instalarea a 11 unități demonstrative de producere a energiei termice cu o capacitate maximă de 2720 Kw. Majoritatea din aceste unități generatoare de căldură pe paie au început a activă în 9 localități din țară, cum ar fi: Liceul "Nicolae Casso" din s.Chișcăreni, r-ul Sîngerei (an.2006), școlile din satele Antonești, r-ul Ștefan Vodă (an.2006), s.Tarclia, r-ul Căușeni (an.2007), satele Vișoara și Cajba (2008) din r-ul Glodeni, s.Boghenii Noi, r-ul Ungheni (2008), s.Hîrtopul Mare din r-ul Criuleni. În anul 2008 a fost dat în exploatare un centru termic pe rumeguș pentru firma "Avantaj" din mun.Chișinău și termocentrala din s.Vișoara, r-ul Edineț, care la moment nu este exploatată din lipsa biomasei.

Utilizarea resurselor regenerabile din deșeuri agricole (paie), din punct de vedere al eficientizării tehnologice se prezintă în baza datelor obținute de către centrul termic al școlii din s.Antonești, r-ul Ștefan Vodă (300 kW), (tabelul 11).

Foto. Utilizarea surselor regenerabile din deșeuri agricole (paie) pentru obținerea energiei termice din s.Boghenii Noi, raionul Ungheni și s.Antonești, raionul Ștefan Vodă.

Tabelul 11.

Indicatori	Eficiență tehnologică		
	Paie (t)	Gaz (m ³)	Cărbune (t)
Consum anual	231	76000	140
Costuri încălzire, anual	6237 lei	12160 lei	15400 lei
Micșorarea cheltuielilor	-	2 ori	3 ori

Beneficiile proiectului din punct de vedere ecologic sunt următoarele:

- Reducerea gazelor cu efect de seră;
- Stoparea arderii paielor în câmp;
- Atingerea cotei de utilizare a resurselor renovabile, conform prevederilor Legii energiei renovabile;
- Accesul la piața de carbon.

De la utilizarea termocentralei pe paie comparativ cu termocentrala pe cărbune se obțin următoarele beneficii ecologice, exprimate prin reducerea emisiilor poluanților nocivi în atmosferă (tabelul 12).

Tabelul 12.

Denumirea poluanților	Cantitatea tone/an	%
Dioxid de azot	0,12	100
Dioxid de sulf	5,45	94
Oxid de azot (NO _x)	0,21	46
Particule mici	5,67	98,2
Total	53,62	13

Beneficiile proiectului ERA sub aspect socio-economic se exprimă prin următorii indicatori:

- Tehnologii avansate: utilizarea cazanelor cu biomasă la un randament de peste 80%;
- Reducerea costurilor la încălzire;
- Securitatea energetică: evitarea dependenței de importul resurselor energetice;
- Fluxul de bani rămâne în cadrul comunității;
- Strângerea și balotarea paielor: +15% profit la producția de bază;
- Reducerea consumului de motorină, cu < 20% în procesul de recoltare;
- Crearea noilor locuri de muncă;
- Utilizarea tehnologiilor ecologice pure și alte.

Notă: 1 t de paie în echivalent energetic substituie 550 kg cărbune sau 350 m³ gaz
1 t paie = 40-50 \$ US, 550 kg cărbune = 110 \$ US și 350 m³ gaz = 70 \$ US
În RM, se produce anual circa 1 mil.de tone de paie.

O altă sursă importantă este lemnul de foc, care are o însemnătate vitală. În anul 2008, conform datelor Agenției pentru Silvicultură „Moldsilva”, în republică s-a comercializat lemn de foc pentru ardere - 259540 m³, observându-se o creștere cu 38,0 mii m³ față de anul precedent sau cu 8211 m³ față de datele primite din teritoriu (anexa 13).

Trecerea la alimentarea cu gaz natural. Conform informației prezentate de SRL „Chișinău-Gaz”, pe parcursul perioadei de raport au fost utilizate gaze naturale în volum de 132,1 mln.m³, din care 123,4 mln.m³ de populație, iar 53,97 mln. m³ de întreprinderile comunale. La data de 01.01.2009 în mun.Chișinău sunt gazificate cu gaze naturale: 3493 cazangerii cu capacitatea pînă la 100 kWt; 75487 instalații autonome de încălzire cu gaze, inclusiv 43120 instalate în case particulare.

În țările comunității europene pe larg este utilizat gazul metan de la diferite deșeuri stocate la poligoane pentru obținerea energiei regenerabile.

În Republica Moldova pentru prima dată de la depozitul de deșeuri din Țințăreni, în baza aplicării tehnologiilor noi, s-a obținut biogaz prin procesul de bioconservare anaerobă, implementat de către firma SRL “BIOGAZ INTER”, avînd ca scop producerea energiei electrice cu capacitatea sumară de 1,5 MW din biogazul căpătat.

Actualmente, biogazul captat este ars neefectiv pentru producerea doar a unei cantități mici de energie electrică pentru necesitățile întreprinderii “BIOGAZ INTER”. Biogazul produs este ars în sobă cu făclie de tip 6F 2500-03 utilată cu camera de ardere, fiind evacuat prin coșuri de fum.

Cu regret, scopul proiectului nu este realizat. De menționat, că volumele medii anuale de biogaz, care se vor forma la poligonul de deșeuri solide din s.Țințăreni pe parcursul perioadei de 5 ani (2008-2012) va constitui după calcule circa 9392109 m³/an.

În fiecare gospodărie de la sat, zilnic se adună deșeuri, a căror evacuare, distrugere sau utilizare constituie o problemă. Utilizarea acestora pentru producerea biogazului prezintă o soluție pozitivă, asigurându-se atât valorificarea energetică a biomasei, cît și obținerea îngrășămintelor din materialul fermentat.

Nămolul provenit de la epurarea apelor uzate constituie și el o sursă de energie (între 150-180 t substanță uscată/zi). La un debit specific de biogaz egal cu 0,33 m³/kg masă uscată se pot obține cca 22 mln.m³ biogaz per an. Pentru utilizarea eficientă a acestor cantități sunt necesare cca 50 meta-tancuri cu un volum util al fermentatoarelor între 250-1500 m³. (De exemplu, la fermentarea anaerobă a 360 m³ de nămol acumulat la stația de epurare din mun.Chișinău, dintr-un fermentator cu volumul de 3600 m³ se pot obține zilnic 6000 m³ de biogaz, volum echivalent cu 3200 litri de motorină).

În prezent, tratarea anaerobă a nămolului este prevăzută numai la stațiile de epurare a apelor uzate din orașele Chișinău, Bălți, Tighina și Cupcini. Deocamdată, nici una dintre ele nu exploatează fermentatoarele disponibile, drept urmare, biogazul se degajă în atmosferă de pe suprafața platformelor de uscare, unde sunt depozitate nămolurile nefermentate.

Restul stațiilor sunt dotate cu fermentatoare deschise, fără captarea biogazului degajat. Volumul deșeurilor menajere solide acumulate la depozitele existente pînă în prezent, conform estimărilor efectuate de inspectorii ecologici din teritoriu constituie circa 30 mln.m³ și din diferite cauze acesta nu poate fi utilizat în scopul extragerii biogazului.

Astfel, la SA “Avicola”, Vadul-lui-Vodă din r-ul Criuleni, în anul 2004 a fost montată în baza unui proiect, o instalație pentru captarea biogazului din dejecțiile animaliere pentru producerea energiei electrice.

Odată cu schimbarea tehnologiei de producere, trecerea la deșeuri solide și micșorarea volumului de dejecții lichide, funcționarea instalației a fost stopată. Ca rezultat, un astfel de proiect a eșuat.

În perspectivă, economia bazată pe sursele energetice regenerabile reprezintă calea cea mai ieftină și sigură de reducere a emisiilor de gaze poluante și producere a energiei electrice și termice.

Acțiunea Uniunii Europene “Un aer curat pentru toți”

În conformitate cu Ordinul MERN nr.29 din 13 august 2008 “Cu privire la organizarea și desfășurarea Acțiunii “Săptămîna Mobilității Europene” și a Dispoziției IES nr.14-c din 05.09.2008, în republică pe parcursul lunilor septembrie – octombrie, 2008 s-au desfășurat acțiuni, cu genericul “Un aer curat pentru toți”, la care au participat mii de cetățeni.

Practic, în toate raioanele au fost organizate întâlniri cu tineretul, cu reprezentanții colectivelor de muncă, lucrători ai întreprinderilor de transport auto și petrecute ore ecologice, organizate emisiuni radio și TV, publicații în zărele centrale și cele locale, precum și diferite concursuri, festivități sportive și culturale la care au participat diferite categorii de populație. La nivel înalt s-au desfășurat aceste acțiuni în Agențiile Ecologice Bălți și Cahul, Inspecțiile Ecologice Orhei, Fălești, Ialoveni, Rîșcani, Soroca, Ungheni și altele.

În total au fost menționați peste 750 învingători ai concursurilor, au fost înmîinate circa 250 diplome ale MERN și 500 diplome ale Inspectoratului Ecologic de Stat, au fost premiați cu cadouri peste 100 de participanți.

În scopul familiarizării populației cu situația creată în domeniul protecției aerului atmosferic, s-a editat broșura “Un aer curat pentru toți” și pliantul “Poluarea atmosferei – pericol major pentru mediu”, care au fost distribuite tuturor subdiviziunilor teritoriale și participanților la aceste manifestări.

Activitatea IES la compartimentul "Aer atmosferic" pe parcursul anilor 2007-2008.

Nr. d/o	Indicatori	Perioada de activitate		% față de anul 2007
		2007	2008	
1.	Numărul întreprinderilor, obiectelor inspectate	2092	1847	88,3
2.	Procese -verbale întocmite	693	430	62,0
3.	Numărul contraveniențelor	693	429	61,9
4.	Acțiuni înaintate, (lei)	247054	11611	4,7
5.	Acțiuni satisfăcute, (lei)	135810	8611	6,3
6.	Procese-verbale prezentate judecătoriei și altor organe.	649	452	69,6

Prin contribuția organelor de control ecologic în perioada de raportare unele întreprinderi au dotat sursele de poluare a aerului cu instalații noi de purificare, efectuând schimbări în procesul tehnologic și modificând cazanele, care utilizau combustibil solid sau lichid cu cazane pe gaz natural.

S-au instalat purificatoare noi de aer la întreprinderile din mun. Chișinău, r-le Anenii-Noi, Nisporeni, Strășeni, Ungheni, numărul cărora ajunge la 3011 unități (anexa 4).

Pe parcursul anului 2008 s-a observat o reducere esențială și a numărului de controale efectuate în domeniul transporturilor, sector care reprezintă sursa principală de poluare a aerului atmosferic.

Nu toate subdiviziunile teritoriale s-au implicat în realizarea prevederilor programului de diminuare a poluării aerului atmosferic de către mijloacele de transport auto și efectuării controalelor și testării ecologice a mijloacelor de transport auto, privitor la respectarea normelor de toxicitate și fumegare a gazelor de eșapament.

Prevederile art. 17 și 30 din Legea nr. 1422-XIII din 17.12.1997 privind protecția aerului atmosferic, precum și a art. 11, lit. b al Legii nr. 131-XVI din 07.06.2007 privind siguranța traficului rutier, nu se aplică continuu.

Conlucrarea între organele teritoriale de protecție a mediului și stațiile de testare tehnică a autovehiculelor nu are un caracter planificat. Inspectorii de stat pentru ecologie nu au participat în comisiile de efectuare a reviziei tehnice.

S-a redus întocmirea proceselor-verbale de la 693 în anul 2007 până la 430 în 2008. S-au micșorat de asemenea și sumele amenzilor aplicate și celor incasate. În anul 2008 suma amenzilor aplicate a constituit 33500 lei, sau cu 17750 lei mai puțin față de anul 2007. Amenzile incasate în anul 2008 au fost de 18219 lei, la același nivel cu anul 2007.

Compensarea prejudiciului de mediu se efectuează prin diverse metode economice de protecție a mediului, precum: taxele pentru poluarea mediului și depozitarea deșeurilor, taxele pentru importul mărfurilor și produselor, care în procesul utilizării cauzează poluarea mediului.

Compensarea prejudiciului este defectuoasă și lasă de dorit. Mai mult, sursele acumulate nu sunt direcționate după destinație. Ca pildă, pot servi acumulările la Fondul Ecologic Național de la importul în țară a produselor petroliere, care pe parcursul anului 2008, practic în domeniul protecției aerului atmosferic nu s-au efectuat cheltuieli.

Pagubele economice estimate aduse mediului, inclusiv și aerului atmosferic, nu reflectă situația reală. Pentru determinarea costului pagubelor de mediu, se cere implementarea unui mecanism nou, care să permită stabilirea costurilor de înlăturare, reducere și prevenire a efectelor negative și de restabilire a resurselor naturale și înlăturarea consecințelor aduse populației afectate. Costurile trebuie neapărat suportate de generatorii acestui impact.

Pentru prevenirea și reducerea efectelor negative, care afectează aerul atmosferic este necesară realizarea unor acțiuni consecutive, prevăzute în instrucțiuni privind modul de efectuare a inventarierii surselor de poluare și eliberarea autorizațiilor de mediu.

Pe parcursul desfășurării acțiunii europene au fost înaintate propuneri de ordin organizatoric și tehnic în vederea diminuării poluării aerului atmosferic cu emisii noxive de la transportul auto, crearea unui mediu sănătos pentru toți și anume:

- promovarea importului în țară a autovehiculelor non-poluante;
- implementarea standardelor europene;
- îmbunătățirea calității drumurilor;
- importul în țară a combustibilului calitativ, conform standardelor europene;
- trecerea la transportul public și reducerea unităților de maxi-taxi;
- monitorizarea calității aerului atmosferic de la transportul auto;
- interzicerea exploatării autovehiculelor

vechi, care au o vîrstă sporită și nu corespund cerințelor tehnice și ecologice și altele.

S-a propus ca ziua de 22 septembrie, anual să fie declarată o zi fără utilizarea automobilului personal în localitatea respectivă, conform practicilor acumulate în statele Uniunii Europene.

Foto. Desfășurarea acțiunii „Un aer curat pentru toți”.

Societatea civilă poate fi un partener puternic al organelor de mediu în conștientizarea ecologică a populației dar și un instrument capabil să stopeze unele acțiuni pripite a organelor administrative și agenților economici în domeniul protecției mediului.

Acțiuni de inspectare și măsuri de constrângere aplicate, prejudiciul cauzat aerului atmosferic

Analiza activității subdiviziunilor teritoriale ale IES la compartimentul control și inspectare a întreprinderilor și obiectelor poluatori ai aerului atmosferic pe parcursul anului 2008, arată o reducere a numărului de agenți economici supuși controlului ecologic de stat. Pe parcursul anului au fost inspectați doar 1847 agenți economici, cu 301 mai puțini față de anul 2007.

Cele mai multe controale a obiectelor și surselor de poluare au fost efectuate de către Agențiile Ecologice Chișinău, Bălți, numărul lor fiind de 432 și 202, s-au evidențiat Inspecțiile Ecologice Ungheni, Strășeni Soroca, Nisporeni, Ocnița, Șoldănești, care în procesul controlului au întocmit și procese-verbale.

IE Basarabeasca, Cantemir, Cimișlia, Ialoveni, Rîșcani, Telenești n-au întocmit nici un proces-verbal pe problemele de protecție a aerului atmosferic, necățînd la numărul controalelor efectuate (anexa 14). Analiza activității subdiviziunilor IES la compartimentul „Aer atmosferic” pe parcursul anilor 2007-2008 se reflectă în tabelul 13.

Este foarte important ca toți agenții economici, indiferent de gradul de toxicitate și normele de emisii a obiectului respectiv să prezinte organului teritorial de protecție a mediului, datele statistice la compartimentul dat de mediu cu transmiterea lor ulterioară organelor de statistică, conform prevederilor art. 28(2) al Legii nr. 1422-XII din 17.12.1997 privind protecția aerului atmosferic.

Nerespectarea acestei cerințe duce la prezentarea de către agenții economici organelor de statistică teritoriale, informații incorecte, neverificate și necomplete despre situația reală în domeniul protecției mediului la compartimentul protecției aerului atmosferic, apelor etc.

Acțiuni de finanțare a activității de protecție a aerului atmosferic și procedura de achitare a plății pentru poluare

Surse de finanțare a acțiunilor ce țin de protecția aerului atmosferic pe parcursul anului 2008 sunt bugetele locale, fondurile ecologice, mijloacele proprii ale agenților economici, asistența și donațiile instituțiilor financiare internaționale.

Costul total al activităților în acest domeniu a constituit 131,1 mln.lei. Aceste alocații financiare au fost utilizate pentru reconstrucția și modernizarea cazangeriilor (centrelor termice), trecerea lor la gaze naturale și utilizarea biomasei. Majoritatea acțiunilor întreprinse poartă un caracter tehnic optate cu efect ecologic, de reducere a emisiilor de noxe în aerul atmosferic (anexa 15).

În tabelul 14 și anexa 15 la prezentul capitol sunt reflectate 133 de acțiuni, dintre care o sută de ordin tehnic și 33 de ordin ecologic, aplicate în vederea finanțării activităților de diminuare a poluării aerului atmosferic cu substanțe toxice.

Tabelul 14.

Acțiuni aplicate pentru finanțarea activității de protecție a aerului atmosferic, anul 2008.

	Denumirea acțiunilor de finanțare	Numărul de acțiuni	Sursa și suma finanțării, (mii lei)	
			Bugetele locale, agențiilor economici, investiții străine	Fondurile ecologice
1	Acțiuni de ordin tehnic	91	119977,02	-
2	Acțiuni de ordin ecologic	33	-	268,29
3	Implementarea tehnologiilor nonpoluante	9	10849,25	-
	Total	133	130826,27	268,29

Conform datelor disponibile, pe parcursul anului 2008, cheltuieli directe din fondurile ecologice (național și local) privind protecția aerului atmosferic n-au fost efectuate, cu excepția finanțării acțiunilor de conștientizare a populației despre impactul negativ cauzat mediului de la transportul auto, organizate în perioada desfășurării inițiativei UE „Un aer curat pentru toți”. În acest scop au fost finanțate 29 proiecte prezentate de primării și coordonate cu Agențiile/Inspecțiile ecologice, care au fost finalizate pe parcursul lunilor septembrie-octombrie.

Un proiect separat a fost finanțat de către Fondul Ecologic Național în valoare de 62050,0 mii lei pentru lucrările tipografice consacrate inițiativei UE pentru editarea broșurei „Un aer curat pentru toți” și a pliantului „Poluarea atmosferei - pericol major pentru mediu”.

Pe parcursul anului n-au fost alocate mijloace financiare pentru alte activități cu caracter tehnic sau științific în domeniul protecției aerului atmosferic.

La moment se beneficiază de o anumită asistență financiară atât din partea instituțiilor financiare internaționale, cât și din partea guvernelor unor state în vederea implementării standardelor europene în domeniul protecției aerului atmosferic, precum și a înzestrării cu aparataj performant pentru determinarea poluanților la sursa de emisii.

Probleme existente cu caracter financiar, soluționarea cărora ar contribui la eficientizarea activităților în domeniul protecției aerului atmosferic:

- Imperfecțiunea mecanismului economico-financiar, care nu stimulează conformarea agenților economici la cerințele ecologice;
- Incapacitatea bugetelor administrațiilor publice locale și agenților economici de a finanța suficient măsurile de protecție a aerului atmosferic;
- Imperfecțiunea mecanismului de acumulare și percepere a plăților și taxelor de la sursele fixe și mobile pentru poluarea aerului atmosferic;
- Implementarea lentă a standardelor europene în domeniul protecției aerului atmosferic;
- Lipsa automonitoringului la obiectele cu poluări intensive;

- Procurarea unui laborator mobil cu utilaj performant în vederea determinării gradului de poluare a emisiilor nocive în aerul atmosferic de la sursele staționare;

- Asigurarea CIE ale Agențiilor Ecologice cu acte normative instructive și aparataj performant, necesar controlului emisiilor de noxe de la sursele staționare și mobile de poluare.

Procedura de plată pentru poluarea aerului atmosferic se efectuează conform prevederilor Legii nr.1540-XIII din 25 februarie 1998, Legii nr.1422-XIII din 17.12.1997, privind protecția aerului atmosferic, precum și a actelor normative departamentale în vigoare.

În tabelul 15 și anexa 16 la prezentul capitol sunt reflectate plățile achitate de către agenții economici pentru poluarea aerului atmosferic pe parcursul anului 2008.

Tabelul 15.

Plata achitată pentru poluarea aerului atmosferic, anul 2008.

	Denumirea subdiviziunilor	Plata pentru poluare, anul 2008 (lei).				Suma totală achitată
		Calculat		Achitat		
		Întreprinderi publice	Întreprinderi private	Întreprinderi publice	Întreprinderi private	
1	Agențiile Ecologice	9242,2	327463,01	9098,2	342701,1	351799,3
2	Inspecțiile Ecologice	252120,14	938773,57	248157,49	952314,76	1200472,25
	Total IES	261362,34	1266236,58	257255,69	1295015,86	1552271,6

Conform datelor prezentate de Agențiile și Inspecțiile Ecologice, plata pentru poluarea aerului atmosferic pe parcursul anului 2008 a constituit 1552,2 mii lei, din care 351799,3 lei acumulate de Agențiile Ecologice și 1200,4 mii lei de către Inspecțiile Ecologice.

Activități de protecție și ameliorare a calității aerului atmosferic la sursa de poluare

Căile de protecție și ameliorare a calității aerului atmosferic la sursa de poluare sunt prevăzute în actele legislative și normative în vigoare, realizarea cărora necesită acțiuni concrete la diferite niveluri de administrare în concordanță cu organele de protecție a mediului.

În prezentul capitol se prezintă cele mai importante probleme, soluționarea cărora este solicitată și prezentată în dările de seamă din teritoriu, cum ar fi:

Eficientizarea exercitării controlului ecologic de stat în domeniul protecției și ameliorării calității aerului atmosferic, care presupune:

- Inventarierea tuturor instalațiilor pentru purificarea aerului, adaptarea lor la standardele europene;
- Implementarea unui sistem informațional de colectare, acumulare, sistematizare și distribuire a datelor și informarea largă a publicului pentru încurajarea participării la acțiunile de diminuare a poluării aerului atmosferic, implementării tehnologiilor performante;
- Elaborarea și implementarea unor legi, regulamente, instrucțiuni care vor include practica și experiența europeană referitor la efectuarea controlului ecologic de stat;
- Diversificarea finanțării proiectelor în domeniul utilizării surselor de energie regenerabilă;
- Implementarea rețelei de automonitorizare și înregistrare automată a emisiilor poluante în aerul atmosferic de la sursele staționare de poluare în toate ramurile economiei naționale ;
- Perfecționarea sistemului de achitare a plăților pentru poluarea mediului înconjurător;
- Îmbunătățirea metodelor de calcul a prejudiciului adus aerului atmosferic de la arderea miriștii, ierbii și frunzelor uscate, deșeurilor menajere și de producere a anvelopelor etc.;
- Dotarea centrelor de investigații ecologice ale Agențiilor Ecologice Chișinău, Bălți și Cahul cu aparataj performant în domeniul determinării poluării cu noxe și sonore, precum și asigurarea Inspecțiilor ecologice raionale cu aparate de control de tip expres pentru determinarea poluanților nocivi la sursele staționare de poluare ;
- Concretizarea volumului de emisii de la care se elaborează normele ELA de poluanți, precum și elaborarea unor instrucțiuni referitor la modul de implementare a mecanismului de calcul al acestor norme în situații concrete ;
- Elaborarea de către Ministerul Ecologiei și Resurselor Naturale în comun cu Biroul Național de Statistică a unui mecanism comun de prezentare anuală a informației statistice;
- Instruirea și perfecționarea cadrelor în domeniul protecției aerului atmosferic.

Diminuarea poluării aerului atmosferic în sectorul economic necesită implementarea următoarelor măsuri:

- Substituirea combustibililor fosili cu gaze naturale și gaz lichefiat;
- Implementarea standardelor și normelor ecologice de nivel european a reducerii emisiilor de GES și de substanțe nocive;
- Efectuarea auditului ecologic o dată la 10 ani a tehnologiilor și echipamentelor utilizate în sistemul energetic;
- Utilizarea pe larg a surselor de energie regenerabilă (eoliană, solară și a biomasei);
- Elaborarea și implementarea mecanismelor economico-financiare și fiscale stimulatorii pentru protecția mediului ambiant în domeniul energetic, termoelectric, transportului, agroindustrial, etc.;
- Modernizarea generatoarelor de energie și altor instalații de ardere a combustibilului, înzestrarea lor cu instalații de captare și neutralizare a substanțelor nocive, introducerea de tehnologii și instalații noi de protecție a aerului atmosferic.
- Participarea obligatorie a inspectorilor pentru ecologie în procesul reviziei tehnice;
- Reducerea treptată a vârstei de import a autovehiculelor de la 7 ani la 5 ani;
- Electricizarea unor tronsoane de cale ferată (ex. Tronson Cahul-Giurgiulești, Chișinău-Ungheni);
- Eliminarea din raza orașelor a transportului de tranzit și redefinirea schemelor de circulație;
- Dezvoltarea rețelelor electrice de transport public în localitățile urbane;
- Optimizarea parcarilor auto în orașele mari prin etajare;
- Implementarea standardelor europene: EURO-1, EURO-2, EURO-3 și EURO-4;
- Reconstrucția autostrăzilor și construcția șoselei de centură în jurul mun. Chișinău și altele.

Toate aceste obiective sînt orientate spre ameliorarea situației în domeniul protecției aerului atmosferic.

Clasificarea obiectivelor după gradul de emisii nocive în aerul atmosferic, anul 2008.

Denumirea Agenției/ Inspecției Ecologice	Categorii obiectelor după gradul de toxicitate (unități)														Total	
	obiecte de gradul I (>500)		Obiecte de gradul II (50-499)						Obiecte de gradul III (0,1-49)							
	industrie	energetică	industrie	energetică, combustibil	construcții	transport deservire	agricultură, industrie	alte	industrie	termo-energetică, casangerii	construcții, comunicații	SAC (6) transport deservire tehnică	aliment, agricultură, industrie	comerț, deservire, serv. comunicații altele		
1	AE Bălți	1		4	1		1	2	3	106	3		63	6	240	430
2	AE Chișinău			7	2			1		361	24	4	188	49	19	655
3	AE UTA Găgăuzia			1						49	1	2	1	26	21	101
4	AE Cahul									18	1		16	24	10	69
	Total AE	1		12	3		1	3	3	534	29	6	268	105	290	1255
5	IE Anenii Noi							3		18	13		21	30	4	90
6	IE Basarabeasca							1		16			2	24	18	61
7	IE Briceni									4	108	1	18	13	7	151
8	IE Cantemir												7	17	6	30
9	IE Călărași			2						50	2			19	1	74
10	IE Căușeni					1				42	81		17	22	58	221
11	IE Cimișlia									21	26	11	6	7	14	85
12	IE Criuleni							1		1	27	3	17	33	10	92
13	IE Dondușeni									5	21	3	10	28	11	78
14	IE Drochia			2	1	1		1		5	1	5	14	20	49	99
15	IE Dubăsari			1						1			5	15	34	56
16	IE Edineț			1						2	2		14	18	40	77
17	IE Fălești							1		9	2	8	18	26	34	117
18	IE Florești			2						9	60		34		23	126
19	IE Glodeni			1				1			22	2	11	16	9	62
20	IE Hîncești								2	4	31		9	42	51	139
21	IE Ialoveni									51	24			5	19	99
22	IE Leova									30	1		1	20	140	192
23	IE Nisporeni										2	1	18	20	10	51
24	IE Ocnîța							2		6	27	4	19	15	6	79
25	IE Orhei									13	1		32	6	3	55
26	IE Rezina	1								3	10		3	9	16	41
27	IE Rîșcani									1	45		19	10	22	97
28	IE Sîngerei			2						48	20	3	20	10	9	110
29	IE Soroca					2				11	14	14	7	26	20	94

30	IE Strășeni				1					58			18	43	13	133
31	IE Șoldănești									5			10	16	39	70
32	IE Ștef. Vodă				1					13	33		9		34	90
33	IE Taraclia									22	7		11	9	15	64
34	IE Telenești									24			22	26	29	101
35	IE Ungheni				1		1		1	24	2		6	27	29	91
	Total IE	2	11	4	4	1	10	3	496	582	55	398	572	773	2925	
	TOTAL IES	2	23	7	4	2	13	6	1030	611	61	666	677	1063	4180	

Notă: Total întreprinderi - 4180, inclusiv:
2 obiecte de gradul 1; 55 obiecte de gradul 2; 4123 obiecte de gradul 3

28	IE Singerei														127,93	127,93
29	IE Soroca													418,08	365,47	783,55
30	IE Strășeni													88,3	541,06	629,36
31	IE Șoldănești														196,6	196,6
32	IE Ștefan Vodă													56,18	195,36	251,54
33	IE Taraclia														186,12	186,12
34	IE Telenești														140,15	140,15
35	IE Ungheni													242,36	416,59	658,95
	TOTAL	1614	4996,594	12683,624	19294,198											

Anexa 2.

Cantitatea reală de emisii nocive la obiectele fixe cu impact negativ asupra aerului atmosferic, anul 2008.

Nr d/o	Denumirea AE/IE	Cantitatea reală a emisiilor nocive după categoriile de clasificare a obiectelor (tone).			Total
		>500	50-499	0,1-49	
1	2	3	4	5	6
1	AE Bălți		896,07	402,93	1299
2	AE Chișinău		1472,97	2953,53	4426,5
3	AE UTA Găgăuzia		71	248,4	319,4
4	AE Cahul			434,32	434,32
5	IE Anenii-Noi		252,97	376,76	629,73
6	IE Basarabeasca			95,88	95,88
7	IE Briceni			226,74	226,74
8	IE Cantemir			72,12	72,12
9	IE Călărași		105,78	131,65	237,43
10	IE Căușeni			498,9	498,9
11	IE Cimișlia			215,144	215,144
12	IE Criuleni		95,28	359,96	455,24
13	IE Dondușeni			292	292
14	IE Drochia		370,1	389,9	760
15	IE Dubăsari		6,9	169,49	176,39
16	IE Edineț		87,45	115,95	203,4
17	IE Fălești		97,164	303,11	400,274
18	IE Florești		298,6	305,41	604,01
19	IE Glodeni		154,49	161,21	315,7
20	IE Hîncești		151,2	825,8	977
21	IE Ialoveni			566,14	566,14
22	IE Leova			431,5	431,5
23	IE Nisporeni			186	186
24	IE Ocnîța		131,7	117,17	248,87
25	IE Orhei			299,68	299,68
26	IE Rezina	1614		82,8	1696,78
27	IE Rîșcani			251,85	251,85

Caracteristica cazangeriilor și volumul de emisii nocive în aerul atmosferic, anul 2008.

Denumirea Agenției/ Inspecției Ecologice	Numărul casangeriilor/ inclusiv noi	Numărul de cazangerii cu utilizare a combustibilului pînă la 15t/an			Numărul de cazangerii cu utilizare a combustibilului mai mult de 15t/an			Volumul emisiilor	Depășiri ELA	Lichidate	Controlate	Sanctiuni, recomandări	Reamenajate pe parcursul anului 2008
		Comb. solid	Păcură	Gaze naturale	Comb. solid	Păcură	Gaze naturale						
1 AE Bălți	76/1	10	3	21	4	0	37	536,21	2	.	62	2	.
2 AE Chișinău	312	8	18	217	3	1	65	2518,47	.	.	160	640	.
3 AE UTA Găgăuzia	102	1	.	97	.	.	4	39,95	21
4 AE Cahul	70	.	.	70	.	.	.	83	.	.	12	.	.
Total AE	560/1	19	21	405	7	1	106	3177,63	2		234	642	21
5 IE Anenii Noi	55	.	.	4	1	.	50	114,95	.	3	38	21	3
6 IE Basarabasca	47	2	.	27	.	.	18	39,64	.	.	43	21	7
7 IE Briceni	116/4	43	.	23	8	0	33	89,9	4
8 IE Cantemir	54	28	.	6	9	3	8	31,2	.	.	4	4	.
9 IE Călărași	69	8	.	61	.	.	.	260,3	.	41	.	.	9
10 IE Căușeni	115/3	2	2	72/3	21	3	14	307	.	4	24	.	.
11 IE Cimișlia	50/0	12	.	5	23	.	10	182,28
12 IE Criuleni	86/3	7	.	40/3	6	.	33	360,3	.	4	.	.	4
13 IE Donușeni	19	8	.	11	.	.	.	196,99	.	3	7	.	1
14 IE Drochia	67/3	.	.	65/3	.	.	2	254,2	.	.	6	0/14	.
15 IE Dubăsari	105/6	.	.	99/6	.	.	6	109,42	98	1	4	.	81
16 IE Edineț	48	3	.	29	2	4	10	123,02	6	.	4	.	.

17 IE Fălești	57/1	26	1	4	8	4	14/1	249,68	1	.	45	.	3
18 IE Florești	118/16	.	3	16	34	7	58/16	178,6	.	4	26	.	16
19 IE Glodeni	29	11	.	10	5	.	3	62,58
20 IE Hîncești	193	11	40	19	42	41	40	875	102	.	.	.	2
21 IE Ialoveni	138/45	62	.	42	1	.	33	285,48	.	16	60	.	32
22 IE Leova	53	.	.	.	26	5	22	357,7
23 IE Nisporeni	29	24	5	115,8	.	.	29	21	.
24 IE Ocnița	48	.	.	48	.	.	.	7,788	.	14	.	.	.
25 IE Orhei	133/2	15	0	99/2	10	0	9	158,2	.	.	30	7	4
26 IE Rezina	40/1	5	.	15/1	10	.	11	65
27 IE Rîșcani	42/3	14	.	.	6	.	22/3	87,75	.	10	10	.	1
28 IE Sîngerei	94/0	42	3	28	13	0	8	55,95	.	15	.	.	17
29 IE Soroca	25	.	.	.	14	.	11	82,3	.	6	.	.	3
30 IE Strășeni	45	19	.	26	.	.	.	241,95	3
31 IE Șoldănești	36	11	.	24	.	.	1	64,16	.	10	.	.	.
32 IE Ștef. Vodă	100/47	5	.	79/47	9	6	1	219,7	.	7	21	.	1
33 IE Taraclia	66	.	.	38	3	.	25	33,18	.	1	43	.	12
34 IE Telenești	48/2	4	.	1	24	2	17/2	140,15	.	11	.	.	.
35 IE Ungheni	41	12	1	28	.	.	.	105,34	.	41	.	.36	.
Total IE	2167/136	372	55	919/65	275	75	401/22	5455,51	207	36	518	105/50	203
TOTAL IES	2727/137	391	76	1324/65	282	76	507/22	8669,14	209	36	752	747/50	224

Monitorizarea obiectivelor poluatoare a aerului atmosferic de la sursele staționare, anul 2008.

Denumirea Agenției / Inspecției ecologice	Numărul întreprinderilor și sursele de poluare și volumul emisiilor nocive											Instalații defectate (unități)	Instalații ineficiente (unități)
	Numărul de întreprinderi de staționare/ inclusiv întreprinderi de stat	Întreprinderi controlate/ inclusive cu deputarea încălcării legislației	Numărul surselor de poluare/ inclusive dotate cu instalații de purificare (caplare)	Numărul surselor staționare de poluare/ inclusive numărul surselor organizate	Volumul emisiilor de poluanți de la sursele staționare, van	Diminuarea (-) sau depășirea (+) cotei înregistrate de poluare față de cea din anul trecut (van)	Înregistrate întreprinderi cu depășiri ale ELA	S-au stabilit normativele de poluanți (prin inventariere)	Emisii nesupuse procesului de purificare (caplare)/inclusiv emisii organizate, (t)	Numărul instalațiilor pentru purificare (caplare)/ inclusiv instalații noi construite, (unități)	Instalații defectate (unități)		
1	AE Băiți	430/40	430/38	2005/243	2005/956	1299	-35	2	252	1175,7/717,7	243/0	0	0
2	AE Chișinău	1048/81	432/165	7515/931	7515/4271	4426,5	-	-	117	-	931/23	3	0
3	AE UTA Găgăuzia	81/20	54/1	938/347	938/-	319,4	-75/127	-	464/4	-	377	-	4
4	AE Cahul	69/21	102/0	777/83	777/292	434,31	+247,43	-	2	310/102	-	-	-
	Total AE	1628/162	1018/204	11235/1604	11235/5519	6479,21		2	835/4	1485,7/819,7	1551/23	3	4
5	IE Anenii Noi	90/19	76/10	803/286	803/419	629,73	+10,83	3	18	603,8/303,9	130/23	9	1
6	IE Basarabeasca	61/26	61/0	501/30	501/371	95,88	-5,9	-	30	90,6/90,6	18/0	-	-
7	IE Briceni	151	48/1	483/31	483/113	226,7	+12,5	-	202/3	95,8/25,1	36/0	-	44
8	IE Cantemir	74/9	16/0	318/23	318/206	72,12	+7,1	-	23	67,2	23/0	-	-
9	IE Călărași	72/3	77/16	441/26	441/146	237,43	-354,55	-	4	343/312	24/0	-	-
10	IE Căușeni	221	41/2	1128/183	1128/518	498,87	-90,4	-	-	155,5/155,5	-	-	-
11	IE Cimișlia	85/24	4/-	209/34	209/201	215,14	-33,33	-	12	203,3/154,3	34/-	-	-
12	IE Criuleni	92/6	16/0	283/40	283/164	455,2	+132,6	-	5	220,6/141,8	34/2	13	-
13	IE Dondușeni	78/23	64/16	457/49	457/255	292	+18	-	-	274/202	49	-	-
14	IE Drochia	99/50	19/7	721/113	721/327	760,05	-62,3	4	2	676,3/215,9	113/0	-	-
15	IE Dubăsari	56/27	13/12	298/34	298/254	176,39	+45,99	-	7	159,34/132,24	34/0	-	-
16	IE Edineț	77/30	28/6	534/120	534/196	203,4	-28,42	-	47	199,13/65,48	104	2	15

17	IE Fălești	117/41	67/3	545/107	545/288	400,27	+113	1	52	324,8/280,2	67/0	2	1
18	IE Florești	126/71	57/14	946/107	946/433	604	+27,814	-	+	254,6/164,7	107/1	3	-
19	IE Glodeni	62	6	330	330/193	315,75	+23,36	-	-	292,12	42	8	28
20	IE Hîncești	140/54	33/8	1474/32	1474/771	977	197	43	45	971/875	32	-	-
21	IE Ialoveni	133/2	115	758/41	758/232	566,14	+31,67	-	25	509,1	41/2	-	-
22	IE Leova	192/52	39/3	426/3	426/152	431,5	-23,88	-	10	426,3/162,3	30/0	7	-
23	IE Nisporeni	51	34/2	421/116	421/215	186	-	-	15	-	36/15	-	-
24	IE Ocnița	127/28	127/13	297/131	297/110	248,87	+113,5	-	30	141,56/141,56	89/0	-	-
25	IE Orhei	55/15	49/0	433/35	433/255	299,7	-2,4	-	4	234,2/65,5	35/0	7	5
26	IE Rezina	41	17	114/80	114/97	1696,28	-400	-	10	-	114	-	-
27	IE Rîșcani	97	39/0	402/16	402/91	251,85	-39,61	-	5	155,139	21	-	-
28	IE Sîngerei	110/80	34/0	470/28	470/225	127,93	-106,34	3	60	127,9/116,6	28	-	-
29	IE Soroca	94/25	69/26	839/25	839/345	783,55	+414,12	1	74	761,42/194,35	25	1	-
30	IE Strășeni	132/11	28/12	717/67	717/113	629,36	+47,42	-	43	534,67	23/11	-	-
31	IE Șoldănești	70/34	21/21	423/25	423/295	196,58	+15,6	-	40	97,95/49,8	34/0	-	-
32	IE Ștef. Vodă	129/22	23/2	203/20	203/50	251,53	-91,12	-	-	137,7/104	21/0	4	-
33	IE Taraclia	64/15	44/44	724/38	724/182	186,12	-0,725	-	4	171,14/74	38	1	-
34	IE Telenești	101/29	11/0	513/10	513/58	140,15	-88,83	-	5	118/65	10	-	-
35	IE Ungheni	91/1	75/2	320/68	320/71	658,95	+12,26	-	6	396,7/219,6	68/3	3	6
	Total IE	3088/696	1351/220	16531/1918	16531/7346	12814,44	-	55	778/3	8742,87/ 4311,43	1460/57	60	100
	Total IES	4716/858	2369/424	27766/3522	27766/12865	19293,65	-	57	1613/7	10228,57/ 5131,13	3011/80	63	104

Sinteza consumului de combustibil și poluanților emiși în aerul atmosferic în sectorul transportului auto, anul 2008.

Denumirea Agenției/ Inspectoratului Ecologic	Cantitatea de combustibil utilizat în sectorul transportului					Cantitatea poluanților emiși, (tone/an)								Total
	Benzină, (t)	Motorină, (t)	Gaz lichefiat (tone) (metan- butan)	Gaz lichefiat (m3) (comprimat)	CO	CO2	NO2	SO2	CH4	Hidrocarburi	Aldehide	Metale grele	Sub. Solide	
Sectorul transport														
1	AE Băiți	23304	38536	15003	2232000	18387,8	2996,4	931,1	0,06982	243	0,688	380,2	24475,9	
2	AE Chișinău	52774,97	57970,87	11412,57	4792,82	31169,2	4124,1	998,9	4154,7	2057,1	20,36	625	43197,8	
3	AE UTA Găgăuzia	5285	4808	4898		4608,5	461,51	92,48	0,906	175,7	0,097	58,66	5397,8	
4	AE Cahul	8852,85	9737,2	1112,16	0	4453,8	648,3	163,3		343,8	1,15	102,9	6328,9	
	Total AE	90216,82	111052,1	32425,73	2236792,82	58619,3	8230,31	2185,8	4155,68	2819,6	22,295	1166,8	79400,4	
5	IE Anenii Noi	4820	8980	2160	0	3070,7	547	148,66	0,00736	38,9	0,184	90,33	3895,8	
6	IE Basarabasca	502,4	453,4	181,4	0	318,6	1,44	0,37	31,8	0,106	0,171	0,254	352,7	
7	IE Briceni	2148,84	2218,8	1697,3	0	1050,4	144,73	37,58	141,73	5,68	0,83	23,85	1404,18	
8	IE Cantemir	1221	1000	0	353	614	82	18	82	35	11	9	857	
9	IE Călărași	1410,2	1404,2	1101,3	0	686,48	35,25	23,88	92,82	3,66	0,543	15,17	857,81	
10	IE Căușeni	1713,5	1483,7	1039	0	1260,05	131,71	27,76	0,0016	8,35	0,009	17,36	1600,04	
11	IE Cimișlia	2720,3	2787,8	1047,61	0	1767,9	210,6	50,71	0,003	99,3	0,051	30,88	2400,34	
12	IE Criuleni	2112,54	1974,31	540	0	1249,1	148,3	34,9	159,5	70,3	0,34	21,9	1684,5	
13	IE Dondușeni	2550,8	2559,3	5459	0	1482,4	305,2	54,4	417	96,62	0,1363	35,47	2391,23	
14	IE Drochia	10262,8	16498,2	596,87	0	5541,7	949,1	269,2	813	573,9	0,209	167,8	8315,1	
15	IE Dubăsari	382	351	100	0	226,57	26,6	6,23	28,8	12,5	0,0077	0,683	301,5	
16	IE Edineț	6810	4950	3410,5	0	2328	294,09	210,15	541,12	176,5	0,09	55,28	3636,09	
17	IE Fălești	3151,6	2217,18	1145,75	0	1972,2	200,62	41,85	0,0048	12,7	0,084	6,43	2473,7	
18	IE Florești	5101	3807	2246	0	2423,4	283,67	67,31	307,08	135,56		42,8	3260,18	

19	IE Glodeni	3987	4642	1137	0	2451,4	321,9	80,32	324,4	0,009	0,0763	50,213	3250,45
20	IE Hincești	7061	10200	2387		5128,7	809,15	173,07	628,4	0,001	0,141	107,07	7216
21	IE Ialoveni	4048,5	4814,4	2155		2008,5	298,6	80,3		277,8	0,07	50,77	2737,4
22	IE Leova	1631,2	1786,1	488,36		1006,7	127,2	31,03	131,4	0,0032	0,629	19,42	1325,1
23	IE Nisporeni	2750,8	2559,3	5459		1502,4	305,2	54,5	417	0	0,136	35,47	2491,3
24	IE Ocnîța	2464,72	1519,01	3454		532,19	139,74	23,38	158,05	54,96	32,01	18,37	957,21
25	IE Orhei	11520	7184	0	10476	6349,2	844,4	132,9	4	58,15	4,42	83,37	7472,4
26	IE Rezina	1463,8	1142,4	72,76		851	103,08	34,63	72,47	158,6	4,07	10,2	1184,01
27	IE Rîșcani	2908	2277	1541,57		1748	188	41,53	215	443,7	7,72	0,044	2670,6
28	IE Sîngerei	2495,9	2176,86	589,96	389,99	1483,4	177,33	38,9	191,5	0,201	0,05	24,42	1933,12
29	IE Soroca	4200	2380		1823	2124	45,6	44,47	272,5	89,6	0,077	28,2	2806,91
30	IE Strășeni	1220	1140	8518		593,9	77,47	19,56	78,17	40,23		12,33	821,72
31	IE Șoldănești	1103,8	1430,3	565,5		791,3	101,6	24,8	104,07	342,5		15,45	1430,44
32	IE Ștef. Vodă	2346,31	1488,22	731,01		1408,9	139,3	28,45	0,157	169,8	0,041	18,01	1791,2
33	IE Taraclia	2120	2068	331		143,76	146,06	35,32	0	0,00146	0,8167	22,2	421,66
34	IE Telenești	2318	2150	1649		1813,55	190,6	40,2	0	2,23	0,89	25,07	2150,4
35	IE Ungheni	8263,96	4360,14	1275,28		4332,7	84,28	417,3	517	0,94	0,5	53,76	5566,08
	Total IE	106810	104002,6	51079,17	13041,99	58261,1	7459,82	2291,7	5317,937	2294,43	57,626	1118,2	79656,17
	Total IES	197026,82	363306,8	835040	2249834,81	116880,4	15690,13	4477,5	5317,93	6450,11	79,921	2885,0	159056,17
36	Sectorul aerian	17935				7891,4	448,38	35,87		825,01		28,7	9250,89
37	Sectorul feroviar		37200	4756 mii m3		2859	1596,5		828,46	263,9	2,9	34,54	5952,62
	TOTAL IES	214961,8	252254,7	88260,9	2249834,81	127630	10324,98	4512,5	6146,4	7539,02	5503,35	1181,4	174260,11
38	Alte surse neidentificate (notă)	62160,2	87383,9			31457,5	2136,78	1435,1	184,5	4519,7		903,4	43636,94
	Total pe republică	277121,8	339638,6	88260,9	2249834,81	159088	12461,76	1886,6	6146,4	12058,7	60,53	2084,8	217897,05

Notă: Pe parcursul anului 2008, pe teritoriul republicii, conform datelor prezentate de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, s-a importat mai multă benzină și motorină față de cantitatea comercializată prezentată din teritoriu. S-a convenit de a include această cantitate emisiilor de noxe avînd ca scop luarea la evidență a tuturor emisiilor nocive produse pe teritoriul țării.

Caracteristica transportului după categorii, care în procesul utilizării a cauzat poluarea mediului, anul 2008.

Denumirea Agenției/Inspecției Ecologice	Numărul total, (unități)		Categoriile motocicletelor		Categoriile auto pentru pasageri, (unit)		Categoriile auto pentru transportarea încărcăturilor, (unit)			Categoriile tractoare CN - 4	Categoriile locomotive CN - 5	Automacarale	Combină agricole	Transport aerian	Transport naval	Transportul electric	
	2007	2008	CM-1	CM-2	CN-1	CN-2	CN-3										
							CN-1	CN-2									
1 AE Bălți	17442	16906	298	11880	527	3024	635	635	10	134							
2 AE Chișinău	196058	215678	2209	149636	5459	38904	12965	3531	2974					133	122	328	
3 AE UTA Găgăuzia	19522																
4 AE Cahul	14417	17018	668	10867	699	1687	1103	344	1650								
Total AE		249602	3175	172383	6685	43615	14703	4510	4634					133	122	328	
5 IE Anenii Noi	20292	20606	448	7620	4582	3474	87		1657			138					
6 IE Basarabasca	4238	4445	743	2235	140	237	332	11	673			11	51				
7 IE Briceni	12989	13044	315	4350	5966	276	174	1614	305			6	38				
8 IE Cantemir	6139	5949	436	3325	199	245	346	14	1375			9					
9 IE Călărași	5909	6086	780	3093	1140	521	319	15	204			6	8				
10 IE Căușeni	8362	9908	673	6143	382	924	337	41	1227			14	167				
11 IE Cimișlia	6644	6876															
12 IE Criuleni	10152	10284	578	6082	286	1453	471	119	1185			5	105				
13 IE Dondușeni	4733	5902	838	3522	105	36	565		766			8	62				
14 IE Drochia	9135	9135	544	5327	273	524	722	211	1362			15	156				
15 IE Dubăsari	3582	3604	345	1862	112	314	210	4	701			8	48				
16 IE Edineț	13661	3514		58													

17 IE Fălești	5864	6332	418	3834	142	892	168	12	700			3	163				
18 IE Florești	9570	9938	821	5708	873	309	1348	248	296			9	304	11	7		
19 IE Glodeni	5750	6358	897	3642	130	425	433	179	528			4	120				
20 IE Hîncești	7824																
21 IE Ialoveni	9463	10384	473	6940	294	1619	887		125			12	34				
22 IE Leova	5673	5773	346	3561	122	729	233	68	714								
23 IE Nisporeni	5572	5322	420	3087	86	276	565	37	1056			4	47				
24 IE Ocnița	8638	8880	500	6600	234	268	320	119	720			5	96				
25 IE Orhei	12495	25222	2417	12345	2304	1321	4679	826	1215			28	87				
26 IE Rezina	3599	3907	164	2825	162	178	213	177	160			7	20				
27 IE Rîșcani	6357	6455	430	4557	93	706	258		271			3	137				
28 IE Singerei	6048																
29 IE Soroca	10982	10728	309	7729	222	259	756	206	1055			39	153				
30 IE Strășeni	8677	9428	712	6003	412	792	842	271	376			6	14				
31 IE Șoldănești	2739	2917	156	1853	161	496	209	42									
32 IE Ștef. Vodă	8212	10781	1038	6440	270	1181	598	172	1172								
33 IE Taraclia	6008	6055	706	2970	168	172	619	171	1105			14	130				
34 IE Telenești	4900								1380				86				
35 IE Ungheni	8829	11824	413	7503	159	1337	600	337	1327			28	108				6
Total IE	243036	239657	15920	129214	19017	18964	16291	4894	21655			244	2272	133	135	13	
TOTAL IES	489447	525751	18898	295259	25003	60892	29891	9060	24639			244	2272	133	135	328	

Notă: Informația pe republică se prezintă în ultimul rând, conform datelor prezentate de către Ministerul Dezvoltării Informaționale. Numărul unităților de transport feroviar, aerian, electric și fluvial sunt prezentate de către organele de specialitate.

Caracteristica transportului după vîrstă, care în procesul utilizării a cauzat poluarea mediului, anul 2008.

Denumirea Agenției/ Inspecției Ecologice	Numărul total (unități)	Vîrsta mijloacelor de transport (unit)						Numărul mijloacelor de transport care utilizează (unit)				Apartenența	
		1-5	6-10	11-15	16-20	Peste 20 ani	Benzină	Motorină	Gaz	Electric	Private	Publice	
1 AE Băiți	16906	728	1854	4340	7396	2588	10326	5508	1072		13304	3602	
2 AE Chișinău													
3 AE UTA Găgăuzia	6866	114	1402	1698	1079	457					4797	253	
4 AE Cahul	17018	761	1410	2554	4921	7372	9140	4565	36		14829	2189	
Total AE	40790	1603	4666	8592	13396	10417	19466	10073	1108		32930	6044	
5 IE Anenii Noi	20606	5627	6407	4233	2277	2062	9826	7898	2882		13626	6980	
6 IE Basarabeasca	4445	331	369	1348	1342	1055	1814	2485	146		3515	930	
7 IE Briceni	13044	2250	6128	2645	1357	664	4856	7551	637		12846	198	
8 IE Cantemir	5949	638	866	1244	1667	1534	3217	2732			5919	30	
9 IE Călărași	6086	560	1373	2240	965	948	2973	2059	1054		4528	225	
10 IE Căușeni													
11 IE Cimișlia													
12 IE Criuleni	10284	1067	593	2172	3950	2502	7055	2999	230		8296	1988	
13 IE Dondușeni											8872	418	
14 IE Drochia	9135	691	682	1288	1711	4711	4340	4795			7660	1696	
15 IE Dubăsari	3604	110	1024	1047	1225	198	1609	1919	76		3053	545	
0 IE Edineț													
17 IE Fălești	6332	489	1557	2323	596	1260	3645	2687			5525	644	

18 IE Florești							6048	3207	683		7665	2273	
19 IE Glodeni	6358	235	630	1371	1636	2741	3395	2239	724		5905	453	
20 IE Hîncești													
21 IE Ialoveni	10384	249	3988	5126	1021		4957	4561	866		9543	841	
22 IE Leova	5773	300	613	897	1615	2348	3630	1589	11		5146	627	
23 IE Nisporeni	5572	1149	1447	717	1071	1209	3239	2239	100		4378	1198	
24 IE Ocnița	8880	1434	2449	3372	1392	233	5368	2814	698		6300	2580	
25 IE Orhei													
26 IE Rezina	3904	187	261	1197	1020	683	2241	1639	27		3399	505	
27 IE Rîșcani	6455						2795	3149	511		5885	570	
28 IE Sîngerei													
29 IE Soroca	10728						5001	5727			8653	2075	
30 IE Strășeni	9428	405	1903	4340	2012	789	4773	3705	950		8766	662	
31 IE Șoldănești	2695	219	311	730	855	802	2340	537	40		1476	1441	
32 IE Ștef. Vodă	10871	363	725	1374	3029	5380	7739	2983	14		9747	1124	
33 IE Taraclia											4888	1167	
34 IE Telenești													
35 IE Ungheni	11824	523	1198	2547	3392	4164	8389	3000	435		9837	2017	
Total IE	172357	16827	32524	40211	32133	33283	99250	72514	10084		165428	31187	
TOTAL IES	552945	45809	64192	95712	149617	197615	350572	152309	1990		472375	80570	

Notă: Informația totală pe republică este reflectată în ultima coloană în baza datelor prezentate de către Ministerul Dezvoltării Informaționale

Sinteza rezultatelor exercitării controlului ecologic instrumental de stat a vehiculelor, anul 2008.

Nr. d/o	Denumirea Agenției/ Inspecției ecologice	Total supuse controlului - ecologic de stat, inclusiv poluării sonore, (unități).	Numărul automobilelor supuse controlului de Agențiile/Inspecțiile Ecologice		Numărul automobilelor controlate de către stațiile de testare tehnică, inclusiv supuse reviziei tehnice		Acțiuni de control și supraveghere			Numărul unităților agricole de transport supuse controlului		
			Controlate: carburator/ diesel	Cu depășiri a normelor de emisii carburator/diesel	Controlate: carburator/ diesel	Cu depășiri a Normelor carburator/diesel	Acte/ procese-verbale	Amenzii(lei), avertisment	Interdicții de exploatare	Tractoare	Combine	
1	AE Bălți	1166	1166	150	29802	8650				430	10	
2	AE Chișinău	2667	2667	-	149330	6522						
3	AE UTA Găgăuzia	425	425	-	10167	527					855	94
4	AE Cahul	107	107	4	13217	2315		3/0				
Total AE		4365	4365	154	202516	18014		3		430	865	94
5	IE Anenii Noi	128	128	12				10/12	80/10			
6	IE Basarabeasca	137	137	7				9/0	0/1	4		
7	IE Briceni	35	35									
8	IE Cantemir	352	352					5			102	8
9	IE Călărași					1700	220					
10	IE Căușeni	135	135	15		7107	472	6/15		3		
11	IE Cimișlia					1985	97				1316	98
12	IE Criuleni					6636	536					
13	IE Dondușeni	181	181			1174	151	3/0		5	20	
14	IE Drochia	56	56			2250	500				7	
15	IE Dubăsari											
16	IE Edineț					15735	143					
17	IE Fălești	501	501	16		5327	1200	1	16		11	

18	IE Florești											
19	IE Glodeni	37	37					1				
20	IE Hincești					12161	1669					
21	IE Ialoveni	19	19					3				
22	IE Leova					1264	270					
23	IE Nisporeni	570	570	35		4422	451					
24	IE Ocnița	111	111					15				
25	IE Orhei	77	77	5		6451		0/7	60/5			
26	IE Rezina	84	84								11	
27	IE Rîșcani	26	26	5				1/0	0/5			
28	IE Singerei	126	126					19/0				
29	IE Soroca					8778	340					
30	IE Strășeni											
31	IE Șoldănești					4343	32					
32	IE Ștef. Vodă	404	404			2139	112				24	
33	IE Taraclia	63	63									
34	IE Telenești											
35	IE Ungheni	389	389			4298	173	37/0			75	6
Total IE		3431	3431	95		85770	6366	110/34	156/21	12	1566	112
Total IES		7796	7796	249		288286	24380	113/34	156/21	442	2431	206

Caracteristica surselor de alimentare cu produse petroliere, achitarea plății pentru poluare, anul 2008.

Denumirea Agenției/ Inspecției Ecologice	Numărul întreprinderilor comercializatoare	Baze petroliere		Numărul stațiilor de alimentare			Numărul surselor de poluare	Numărul controalelor efectuate	Plata achităată pentru poluare
		Numărul	Capacitatea Mil m3	Benzină Gaz	Motorină	Gaz			
1 AE Băiți	20	3	46,7	8	10	2	203	23	6035,3
2 AE Chișinău	33	9	288325	86	27	18	1164	116	5753,48
3 AE UTA Găgăuzia	36	3	23/26	8	28		189	27	4617,84
4 AE Cahul	21	1		7	12	2	170	21	4617,84
Total AE	110	16	288371,7	109	77	22	1726	187	21024,46
5 IE Anenii Noi	18	1	11,73	17	7	11	225	25	19041,09
6 IE Basarabasca	4			1	3		28	16	2379
7 IE Briceni	16	1		3	7	5	153/87	19	
8 IE Cantemir	8	1	0,125	5	3		56	8	5253
9 IE Călărași	16	2	6572	3	12	1	68	40	1056,08
10 IE Căușeni	13	2	6,8	6	6		80	3	3668,7
11 IE Cimișlia	10	1		5	5	2	91	1	
12 IE Criuleni	11				10	1	46	7	3836
13 IE Dondușeni	6	2	2	4		3	29	8	445,24
14 IE Drochia	13	1	5400	3	6	4	135/56	5	8371,4
15 IE Dubăsari	4			2	1	1	13	3	388,4
16 IE Eclineț	6	2	2	5	13		115	4	2344
17 IE Fălești	10	1	8,5	3	5	1	42	10	924,17
18 IE Florești	23	1	15	11	6	6	260	13	7195,21

19 IE Glodeni	8	.		5	2	1	60	3	421,85
20 IE Hîncești	15	.	.	8	18	6	361/240	39	
21 IE Ialoveni	16	.	.	12	6	3	96	19	2994,63
22 IE Leova	11	.	.	2	6	3	37	8	740,23
23 IE Nisporeni	12	.	.	2	10	3	45	45	969,93
24 IE Ocnița	10	1	.	4	5	1	63	11	3625,99
25 IE Orhei	32	.	.	14	13	3	128	31	11730,2
26 IE Rezina	4	.	.	2	2		36	4	1209,89
27 IE Rîșcani	17	.	.	9	5	3	116	9	1832,73
28 IE Sîngerei	18	.	.	7	8	5	76	11	4355,25
29 IE Soroca	12	.	.	7	3	2	159/69	12	4048,31
30 IE Strășeni	16	1	2	9	4	1	87	4	5515,88
31 IE Șoldănești	7	.	.	2	2	3	47	8	779,86
32 IE Ștef. Vodă	7	.	.	2	5		58	7	584,22
33 IE Taraclia	15			1	8		62	7	704,83
34 IE Telenești	13			7	13	3	101	9	1073,97
35 IE Ungheni	21	2	7,8	7	9	3	129	21	8838,6
Total IE	392	19	12027,955	168	203	75	3002/452	410	104328,66
TOTAL IES	502	35	323525,66	277	280	97	4228/452	597	125353,12

Notă: 1. Numărul stațiilor de alimentare 654 unități, inclusiv: mixte (b+m+g)-277, 280 unități (b+m) și 97 unit pe gaz; 2. Întreprinderile comerciale pot dispune de o stație de alimentare și mai multe.

Rezultatul investigațiilor analitice de laborator efectuate în teritoriul la compartimentul aer atmosferic, anul 2008.

Denumirea Agenției/ Inspecției Ecologice	Numărul controalelor efectuate cu prelevarea probelor	Numărul surselor de poluare supuse de controlului	Denumirea CIE (laboratorului), care a efectuat investigațiile:			Utilizarea în practică a rezultatelor investigațiilor de laborator			
			Chișinău	Bălți	Cahul	Altele	Pentru inventariere, autorizare	Pentru monitorizare și control	În organul judecătoresc
1 AE Bălți	1045/886	69		1046				1051	2
2 AE Chișinău	2570/1408	122	2569					2591	
3 AE Găgăuzia									
4 AE Cahul									
Total AE	3615/2294	191	2569	1046				3642	2
5 IE Anenii Noi	11	4	11			6(CMP)		11	
6 IE Basarabasca									
7 IE Briceni									
8 IE Cantemir									
9 IE Călărași									
10 IE Căușeni									
11 IE Cimișlia									
12 IE Criuleni									
13 IE Dondușeni									
14 IE Drochia									
15 IE Dubăsari									
16 IE Edineț	1	1		1				1	
17 IE Fălești	4	8		4				2	2
18 IE Florești	2	14		2				2	

19 IE Glodeni	1	1		1					1	
20 IE Hîncești										
21 IE Ialoveni										
22 IE Leova										
23 IE Nisporeni	8	8	8					8		
24 IE Ocnița										
25 IE Orhei										
26 IE Rezina	2	11	2			1		2		
27 IE Rîșcani	1/12	2		1				1		
28 IE Sîngerei										
29 IE Soroca										
30 IE Strășeni	1	1				1		1		
31 IE Șoldănești										
32 IE Ștef. Vodă										
33 IE Taraclia										
34 IE Telenești										
35 IE Ungheni										
Total IE	31/12	50	21	9		8		29	2	
TOTAL IES	3646/2306	241	2590	1055		8		3671	4	

Indici de utilizare a substanțelor care distrug stratul de ozon de către întreprinderile din republică, anul 2008.

Denumirea Agenției/ Inspecției Ecologice	Compressoare pe amoniac, unit/kg	Instalații frigorifice pe freon, unit/kg	Activități de utilizare a poluanților, (kg)						Denumirea mărcii de freon utilizat (kg)						
			freon		clor		dioxid de sulf		amoniac		R12/R22	R/34, 134	R402/404 ^a	R406 /407	R408 R507
			utilizat	rezervă	utilizat	rezervă	utilizat	rezervă	utilizat	rezervă					
1 AE Băiți	32	86	117.7	220	100	14460	11000	86	-	-	-	-	-	-	
2 AE Chișinău						2224.2	1878.2	20.24	2.8						
3 AE UTA Găgăuzia	16	2	76	5938	2065	8160	5277	7200	2200						
4 AE Cahul			170	12780	7100	2680	-	3000	-	170	-	-	-	-	
Total AE	48	88	363,7	18938	9265	13064,2	7155,2	24680,24	13202,8	256					
5 IE Anenii Noi	2	18	1519	332		180		1600	2000	679/827		0/23			
6 IE Basarabasca	1	6	45	3120	1530	-	-	30	-	45	-	-	-	-	
7 IE Briceni	6/3	-	-	-	-	-	-	0.200	1.800	-	-	-	-	-	
8 IE Cantemir		2	160	90	40	3480	2180		1000	160					
9 IE Călărași		5	-	4354	190	635	55								
10 IE Căușeni	4/13300	37/832	26	-	-	3630	1080	1550			13		13		
11 IE Cimișlia	3	-	-	320	-	2619	430	1000	10300	-	-	-	-	-	
12 IE Criuleni		24	324	2870	440	260	-	-	-	224	-	90	10	-	
13 IE Dondușeni	1	81	304	-	-	-	-	500	-	304	-	-	-	-	
14 IE Drochia	-	3	70.6	520		-	-	-	-	70,6		+			
15 IE Dubăsari		13	213.5		900					+	213,5				
16 IE Edineț	9	4	0.04	0.001				5.8	0.68						
17 IE Fălești	1							280	700						
18 IE Florești	4	69	331.14	0.96				4.54		179.1				152.3	

19 IE Glodeni				310	70										
20 IE Hîncești	8	8	319.5			1150	1250	6.6		319,5					
21 IE Ialoveni	4	40	903.8	30	25	587	345	2500		198/469		186,8		50	
22 IE Leova	-	8		4000	300	1560	580			R-12*		R-404*			
23 IE Nisporeni	-	3	550	900		730	450			550					
24 IE Ocnița	-	2													
25 IE Orhei	-	3/185	185	350	20	210				185					
26 IE Rezina	-			5	5										
27 IE Rîșcani	-	14	162							162					
28 IE Sîngerei	4							800	400						
29 IE Soroca	9	43	556.3	30.74	4.5			1760		201,4	10			341,9	
30 IE Strășeni		38	1916.3	800	200	4225	3205			1433,5	34				
31 IE Șoldănești		1	17	10							17			3	
32 IE Ștef. Vodă		20	853	700						853					
33 IE Taraclia	-	45	12	973	-	2785	3665			12					
34 IE Telenești	1	3	-					1		R-22*					
35 IE Ungheni		2	32	7536	4100	396.4	1237			32					
Total IE	57/13303	492/1017	8500,18	26009,7	7824,5	22447,4	14477	10038,14	14402,4	5563/1296	332,5	276,8/23	178,3	391,9	
Total IES	105/13303	580/1017	8863,88	9818,30	17089,5	35511,6	21632,2	34718,38	27605,2	5819,1/1296	332,5	276,8/23	178,3	391,9	

* Cantitățile nu sunt cunoscute

Caracteristica surselor regenerabile utilizate în sectoarele economiei naționale, anul 2008.

Denumirea Agenției/Inspecției Ecologice	Denumirea surselor regenerabile și utilizarea lor									
	Energia eoliană			Energia solară		Energia biomasei				
	Centre și instalații, (unități)	Capacitatea, MW	Numărul de instalații	Numărul de captatoare solare și suprafața, m3	Sectorul silvicultură, (m3)	Sectorul agricultură, (m3)	Sectorul zootehnic, (tone)	Industria alimentară, (tone)	Gospodăria comunală, (m3)	Deșeurii solide (tone)
1 AE Băiți					400	2520		356	80300	
2 AE Chișinău			1							
3 AE UTA Găgăuzia	25		6		9058	1295	2800	8560	4800	
4 AE Cahul					27341	500			800	
Total AE	25		7		36799	4315	2800	8916	85900	
5 IE Anenii Noi					1200					
6 IE Basarabasca					850		150		300	8500
7 IE Briceni					7925					
8 IE Cantemir					14282					
9 IE Călărași					20257					
10 IE Căușeni					5500	80 t pale				
11 IE Cimișlia					6295					
12 IE Criuleni					13783		20000		55	
13 IE Dondușeni					935,2		46000			8400
14 IE Drochia					140	58	22250	300	35070	
15 IE Dubăsari					515	360			100	
16 IE Edineț	2	0,007	1		15695					

17 IE Fălești					4376	17800			1092	
18 IE Florești					15300	5200	420			
19 IE Glodeni					9200	36 t				
20 IE Hîncești			1		3625	1334				
21 IE Ialoveni					10,25	15,5	14		23	
22 IE Leova					5677	9740				
23 IE Nisporeni					26525,6	167,08				70000
24 IE Ocnița					5800	2086				
25 IE Orhei			1		8732	2200				
26 IE Rezina					11586	20				
27 IE Rîșcani					4170	3562	3200		190	
28 IE Singerei					152					
29 IE Soroca					11449	4500	200			
30 IE Strășeni					15291					
31 IE Șoldănești					13580,8					
32 IE Ștef. Vodă					6112	169				
33 IE Taraclia					1755					
34 IE Telenești					3769	19000	25			8200
35 IE Ungheni					12160	121,995				
Total IE	2		3		246647,85	66333,5	92259	1392	35738	95100
TOTAL IES	27		10		283446,85	70648,5	95059	10308	121638	95100

Analiza sancțiunilor administrative aplicate persoanelor fizice și juridice la compartimentul protecția aerului atmosferic, anul 2008.

Denumirea Agenției/Inspecției Ecologice	Denumirea contravenientului		Obiecte inspectate în anul 2008 (unități)	Acte de control			Procese verbale				
	persoane fizice (total)	persoane juridice (total)		Total întocmite	Prescrip (total)	Prescrip. Execut (total)	Total întocmite	Examine de IE/AE	Alte instituții (total)	Suma amenziilor, (lei)	Suma amenziilor incasate, (lei)
1 AE Băiți	31	399	430	430	707	674	38		38	1360	1360
2 AE Chișinău		432	432	432	1362	1362	165		165	18538	18538
3 AE UTA Găgăuzia		36	36	36	38	38	4		4	800	800
4 AE Cahul	2		104	102	428	421	2	1	1		
Total AE	33	867	1002	996	2535	2495	209	1	208	20698	20698
5 IE Anenii Noi	12	2	14	28	81	45	14		14	120	40
6 IE Basarabeasca
7 IE Briceni		6					7		7	640	640
8 IE Cantemir		17		17	51	43					
9 IE Călărași	14		72	72	229	229	21		21	160	140
10 IE Căușeni	16		57	45	86	73	18		18	560	560
11 IE Cimișlia		4	4	4	8	4					
12 IE Criuleni	24		16	16	44	33	28		5	620	340
13 IE Donușeni		65	65	10	62	62	10		10	160	140
14 IE Drochia	5	10	15	8			15		15	1760	1760
15 IE Dubăsari	2	13	13	13	26	15	7		7	800	800
16 IE Edineț	1		1	1	3	2	1		1	400	

17 IE Fălești	1	67	68	67	154	123	4		4	300	300
18 IE Florești	2	57	57	57	57	57	14	6	6	380	320
19 IE Glodeni		6	6	6	6	6			1	40	40
20 IE Hincești	3	30	33	33	75	85	8		8	1000	720
21 IE Ialoveni		100	120	115	200	148					
22 IE Leova	2	39	39	39	103	66	2		2	2230	2220
23 IE Nisporeni	5	29	34	34	137	131	2		2	200	
24 IE Ocnîța		79	79	70	57	13	13		13	2800	2700
25 IE Orhei	19		19	19	25	16	7		7	60	
26 IE Rezina	1	16	17	17	17	16	4		4	160	160
27 IE Rîșcani		19	19	19	42	12					
28 IE Singerei	3	46	49	54	264	229	6		4	2060	
29 IE Soroca	13	56	69	69	69	69	26		20	2070	1600
30 IE Strășeni	4	23	27	28	92	41	28		19	500	100
31 IE Șoldănești	8	17	25	25	25	25	25		25	1560	1560
32 IE Ștef. Vodă	1	22	23	23	77	62	30		30	640	500
33 IE Taraclia	2	44	44	44	133	102	5		5	1660	160
34 IE Telenești
35 IE Ungheni	9	75	84	75	225	221	16		16	620	620
Total IE	147	967	1086	1008	2348	1928	311	6	264	21500	15420
TOTAL IES	180	1834	2088	2004	4883	4423	520	7	472	42198	36118

Acțiuni aplicate în vederea finanțării activității de protecție a aerului atmosferic, anul 2008.

Denumirea Agenției/Inspecției Ecologice	Acțiuni de ordin ecologic	Sursa și suma de finanțare, (mii lei)	Acțiuni de ordin tehnic și de altă natură	Sursa și suma de finanțare, (mii lei)	Implementarea tehnologiilor nonpoluante și alte activități în domeniul protecției aerului atmosferic	Sursa și suma de finanțare, (mii lei)
1	AE Bălți	5	1	92390		
2	AE Chișinău	75,174	14	5522,32	8	10791,25
3	AE UTA Găgăuzia	5	1	210		
4	AE Cahul	4				
	Total AE	89,174	16	98122,32	8	10791,25
5	IE Anenii Noi					
6	IE Basarabasca	3				
7	IE Briceni		4	614,3		
8	IE Cantemir					
9	IE Călărași	2,68	5	840		
10	IE Căușeni	7,8		1634,5		
11	IE Cimișlia		2	764,9		
12	IE Criuleni		9	2653		
13	IE Dondușeni		1	130,65		
14	IE Drochia	4,1				
15	IE Dubăsari		5	1525		
16	IE Edineț					
17	IE Fălești	7,09	3	955,2		
18	IE Florești	3				
19	IE Glodeni					

20	IE Hîncești	4				
21	IE Ialoveni	5	6	2397		
22	IE Leova	1,5	1	557,3		
23	IE Nisporeni	3	8			
24	IE Ocnîța					
25	IE Orhei		16	BL-5071.4 FISM-546		
26	IE Rezina	3,5	1	1,55		
27	IE Rîșcani	4,8	3			
28	IE Sîngerei	14				
29	IE Soroca	5	3	1515		
30	IE Strășeni	9,5	1	100		
31	IE Șoldănești	5				
32	IE Ștef. Vodă	4,1	5	1790		
33	IE Taraclia	1,64	2	758,9		
34	IE Telenești	3,1				
35	IE Ungheni	3			1	58
36	IES (apar. Centr.)	84,3				
	TOTAL IES	268,29	91	119977,02	9	10849,25

Anexa 16.

Plata pentru poluarea aerului atmosferic de la sursele staționare de poluare, anul 2008

Denumirea Agenției/ Inspecției Ecologice	Suma achitată 2008	Plata în anul 2008 (mii lei)			
		Calculat		Achitat	
		Întreprinderi publice	Întreprinderi private	Întreprinderi publice	Întreprinderi private
1 AE Bălți	186040		183467		186040
2 AE Chișinău	101555,73		88200,84		101555,73
3 AE UTA Găgăuzia	22994,57	7057,2	16771,17	6913,2	16081,37
4 AE Cahul	41209	2185	39024	2185	39024
Total AE	351799,3	9242,2	327463,01	9098,2	342701,1
5 IE Anenii Noi	46639,39	21559,78	25079,61	21559,78	25079,61
6 IE Basarabeasca	30445	27306	3139	27306	3139
7 IE Briceni	27442		21280,96		27442
8 IE Cantemir	17599	6789	10810	6789	10810
9 IE Călărași	33546,12	5741,86	27804,25	5741,86	27804,25
10 IE Căușeni	24868,44	8157,88	24606,59	7484,39	17384,05
11 IE Cimișlia	7574,48	1424,16	6174,44	1424,16	6150,32
12 IE Criuleni	20425	3508	16903	3508	16917
13 IE Dondușeni	9870,29	696,12	9174,17	696,12	9174,17
14 IE Drochia	23966,5		23966,5		23966,5
15 IE Dubăsari	3128,08		4741,4		3128,08
16 IE Edineț	17785	1053	16732	1053	16732
17 IE Fălești	51020,22	4146,81	54477,1	4146,81	46873,41
18 IE Florești	88522,97	25541,76	62981,21	25541,76	62981,21
19 IE Glodeni	25639,87	10228,81	15411	10228,81	15411,06
20 IE Hîncești	21884,2		22133,08		21884,2
21 IE Ialoveni	13383,98		13383,98		13383,98
22 IE Leova	34656,42	13855,52	23644,92	13855,52	20800,9
23 IE Nisporeni	13333	9226,35	4742,65	8590,35	4742,65
24 IE Ocnița	67877,62	4284,92	9282,99	4284,92	63592,7
25 IE Orhei	62474,5	2861,51	59620,99	2849,51	59624,99
26 IE Rezina	305150,42		305150,42		305150,42
27 IE Rîșcani	21341,2	316,2	21025	316,2	21025
28 IE Singerei	1032	302	13455		1032
29 IE Soroca	110831,72	77728,32	33103,52	77728,2	33103,52
30 IE Strășeni	36407,16		36407,16		36407,16

31 IE Șoldănești		448,41	22,7		
32 IE Ștef. Vodă	14340,29		14340,29		14340,29
33 IE Taraclia	11840,46	6061,26	21985,18	4170,63	7669,83
34 IE Telenești	2252,14		2882,14		2252,14
35 IE Ungheni	55194,79	20882,47	34312,32	20882,47	34312,32
Total IE	1200472,25	252120,14	938773,57	248157,49	952314,76
TOTAL IES	1552271,55	261362,34	1266236,58	257255,69	1295015,86

Anexa nr.17

Degajarea substanțelor nocive în aerului atmosferic de la sursele staționare și mobile de poluare, anul 2008

Denumirea Agenției/ Inspecției Ecologice	Emisii totale 2008	Cantitatea emisiilor de noxe (t)			
		Surse staționare		Surse mobile	
		2007	2008	2007	2008
1 AE Bălți	25774,97	1334	1299	11364,71	24475,9
2 AE Chișinău	47624,13	4426,5	4426,5	28460,9	43197,63
3 AE UTA Găgăuzia	5717,2	385,3	319,4	5586,94	5397,8
4 AE Cahul	6763,22	186,88	434,31	5910,19	6328,9
Total AE	85879,52	6332,68	6479,21	51322,74	79400,23
5 IE Anenii Noi	4525,53	618,8	629,73	4914,83	3895,8
6 IE Basarabeasca	448,58	96,5	95,88	685,77	352,7
7 IE Briceni	1630,88	296,51	226,7	4462,1	1404,18
8 IE Cantemir	929,93	65	72,12	1072	857
9 IE Călărași	1095,24	591,98	237,43		857,81
10 IE Căușeni	2098,87	589,3	498,87	2650,1	1600
11 IE Cimișlia	2615,48	248,4	215,144	2622,19	2400,34
12 IE Criuleni	2139,7	322,64	455,2	1252,35	1684,5
13 IE Dondușeni	2688,23	274	292	2614,82	2391,23
14 IE Drochia	9075,15	822,35	760,05	2056,84	8315,1
15 IE Dubăsari	477,88	130,4	176,39	330,37	301,49
16 IE Edineț	7147,7	231,82	203,4	3192,4	3636,09
17 IE Fălești	2873,97	287,27	400,27	2014,91	2473,7
18 IE Florești	3864,19	578,4	604,01	4268,14	3260,18
19 IE Glodeni	3580,46	297,85	315,75	2954,4	3250,46
20 IE Hîncești	8193,07	1066	977	7528,39	7216,07
21 IE Ialoveni	3303,52	534,2	566,14	1779,4	2737,38

22	IE Leova	1757,6	455,38	431,5	4479,08	1325,1
23	IE Nisporeni	2562,32	120,6	186	2274,8	2491,23
24	IE Ocnița	1206,08	142,05	248,87	1777,76	957,21
25	IE Orhei	7772,1	297,3	299,7	1814,7	7472,4
26	IE Rezina	2880,29	1925,55	1696,28	2422,97	1184,01
27	IE Rîșcani	2922,45	235,09	251,85	2760,87	2670,6
28	IE Singerei	2061,05	760	127,93	8239,6	1933,12
29	IE Soroca	3590,45	369,42	783,55	3092,42	2806,9
30	IE Strășeni	1362,75	591,27	629,36	1329,74	821,72
31	IE Șoldănești	1627,04	180,99	196,58		1430,46
32	IE Ștef. Vodă	2042,73	342,65	251,53	1850,95	1791,2
33	IE Taraclia	607,78	186,84	186,12	217,88	421,66
34	IE Telenești	2290,56	228,97	140,15	1411,07	2150,41
35	IE Ungheni	6225,03	646,69	658,95	3435,32	5566,08
	Total IE	92470,5	13534,22	12814,454	103506,17	79656,13
	TOTAL IES	178350,02	19866,9	19293,66	154828,91	159056,36
	Transportul aerian	9250				9250
	Transportul feroviar	5952				5952
	Alte surse	57698,14		14061,2		43636,94
	Total pe republică	251250,16	19866,9	33354,86	154828,91	217895,30

IV. PROTECȚIA ȘI UTILIZAREA RESURSELOR ACVATICE

4.1. Aspecte generale privind apele de suprafață și subterane

Resursele acvatice ale Republicii Moldova sunt reprezentate de 3621 râuri și râulețe cu lungimea totală de circa 16000 km, circa 4117 lacuri naturale și bazine artificiale, amplasate pe cursurile și construite în albiile acestora (tabelul 1 urmează la sfârșitul capitolului prezent), ape subterane cu peste 7000 fântâni arteziene și circa 166 542 fântâni cu alimentare din apele freatice (tabelul 2 urmează la sfârșitul capitolului prezent).

Cele mai mari lacuri naturale sunt situate pe cursul râului Prut (Beleu – 6,26 km², Dracele – 2,65 km², Rotunda – 2,08 km², Fontan – 1,16 km²), fluviului Nistru (Bîc – 3,72 km², Roș – 1,6 km², Nistru Chior – 1,86 km²). Cele mai mari bazine artificiale: Costeși – Stînca pe râul Prut (735 mln.m³ apă) și Dubăsari pe Nisru (277,4 mln.m³ apă). Această rețea de bazine acvatice asigură regularizarea și evacuarea scurgerilor de suprafață și celor subterane, răspunde presingului recreativ, se folosește pentru aprovizionarea cu apă potabilă și tehnică, irigație, navigație și în alte scopuri.

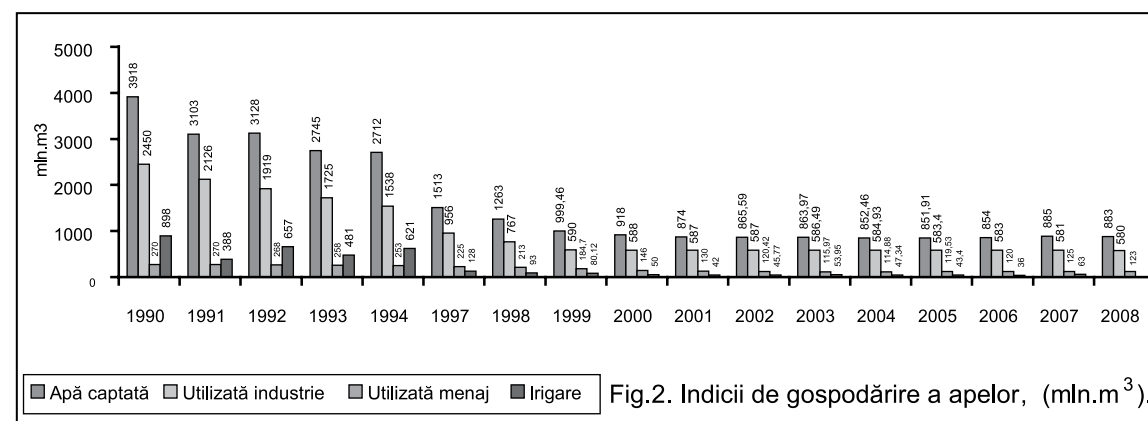
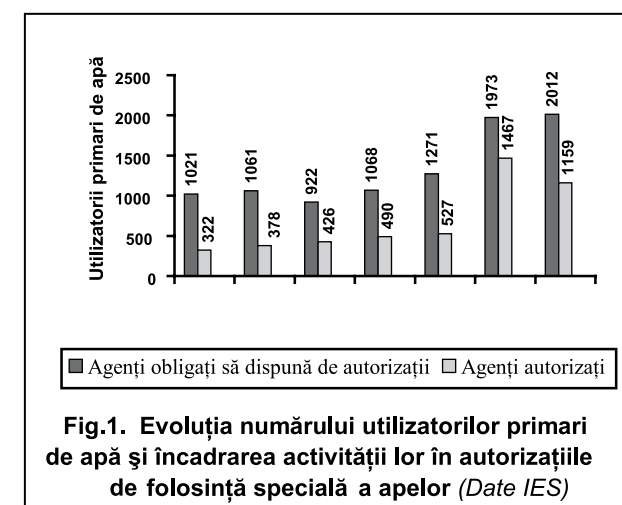
Conform datelor raportului „1-gospodărirea apei” principala sursă de aprovizionare cu apă sunt apele subterane din care se alimentează majoritatea populației rurale a republicii. Din sursele de suprafață cea mai importantă sursă de alimentare cu apă este fluviul Nistru, căruia îi revin circa 83 %, râul Prut – 1,8 %, sursele subterane – 15, %, alte surse de apă de suprafață – 0,2 %.

4.2. Reglementări

Potrivit legislației Republicii Moldova activitatea utilizatorilor primari de apă trebuie să se conformeze cerințelor autorizațiilor de folosință specială a apelor.

În anul 2008 Inspectoratul Ecologic de Stat a înregistrat circa 2012 utilizatori primari de apă (fig.1.), dintre care la sfârșitul anului dispuneau de autorizații de gospodărire specială a apelor doar 1159 și de titlu de stat 1028 beneficiari. În perioada a. 2002-2008 numărul utilizatorilor de apă s-a mărit de la 1021 pînă la 2012.

În baza rapoartelor statistice anuale „gospodăria apelor”, graficele din fig.1., 2., 3. prezintă indicii de folosință specială a apelor pe parcursul anilor 2002-2008, precum și rezultatele evaluării impactului activităților economice asupra apelor de suprafață.

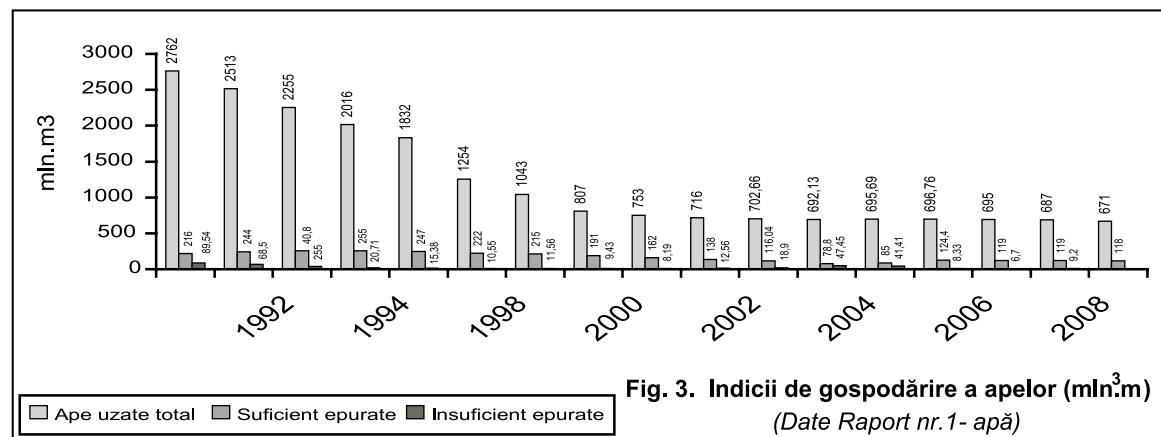

Fig. 3. Indicii de gospodărire a apelor (mln.m³)
(Date Raport nr.1- apă)

În perioada a. 2000 – 2008 captarea totală a apei din bazinele naturale a scăzut de la 918 mln. m³ pînă la 883 mln. m³, inclusiv a apelor subterane de la 169 mln. m³ pînă la 129 mln. m³ în anul 2007. Utilizarea apelor pentru necesitățile gospodărești și potabile s-a redus în această perioadă de la 146 mln. m³ pînă la 123 mln. m³ (tabelul 3). Scăderea consumului total al apei este condiționată de declinul activității industriale, economisirea și contorizarea apei utilizate de populație.

Tabelul 3.

Consumul (utilizarea) apei mln. m³.

Indicii de utilizare a apei	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Numărul consumatorilor de apă, unități	2617	2535	2533	2549	2554	2547	2555	2507	2012
Captarea apei din bazinele naturale	918	874	866	864	852	852	854	885	883
Consumul apei-total	849	797	792	795	786	785	787	809	811
pentru irigare	50	42	46	54	47	43,4	36	62,8	

4.3. Potențiale surse de poluare a resurselor acvatice

Poluarea apelor de suprafață și celor subterane este cauzată, în cele mai multe cazuri, de sectorul gospodăriei comunale (stațiile de epurare, apele uzate, deversările din sistemul comunal al apelor neepurate, managementul neadecvat al deșeurilor menajere solide în toate localitățile), sectorul agrar (dejecțiile animaliere acumulate în acumuloare, depozitele de pesticide etc.) și sectorul energetic (bazele de produse petroliere, stațiile de alimentare cu petrol, alte surse care prezintă focare de poluare continuă).

Din sursele de poluare a resurselor acvatice sunt supuse controlului doar cele provenite din evacuările activităților utilizatorilor primari de apă, care demonstrează o influență negativă asupra apelor de suprafață din motivul purificării insuficiente a apelor uzate și, în dese cazuri, a evacuării apelor uzate fără purificare în majoritatea localităților republicii, cum ar fi orașele: Soroca, Rezina, Criuleni, Călărași, Ungheni, altele.

Conform datelor statistice prezentate de Centrele de Investigații Ecologice (CIE) ale IES în a. 2008 au fost prelevate 1524 probe de apă și efectuate 16262 analize în vederea aprecierii gradului de poluare a apelor de suprafață. Principalii indicatori specifici de poluare controlați de către CIE sunt concentrația de amoniu, azotații, azoții, consumul chimic și biologic de oxigen, materia în suspensie.

O influență negativă asupra apelor subterane o manifestă acumularea apelor uzate în acumuloare și platouri de nămol permeabile, precum și pe cîmpurile de filtrare din cauza filtrării apelor uzate nepurificate în sol, și în apele freatice, cum ar fi în localitățile: Drochia, Cantemir, Rezina etc.

De asemenea o influență negativă asupra apelor subterane și de suprafață o manifestă fermele și complexe zootehnice, în acumuloarele cărora sînt stocate la moment circa 6 mln m³ dejecții animaliere. Necătuind la faptul, că efectivul de animale și păsări în gospodăriile de toate categoriile începînd cu anul 2000, conform datelor anuarului statistic, este în descreștere problema poluării mediului de această ramură rămîne a fi actuală, mai ales, în sectorul casnic rural, unde aceste deșeuri sunt împrăștiate pretutindeni, provocînd un impact sporit asupra apelor freatice, de unde se alimentează cu apă peste 70 % din populația rurală.

Pe teritoriul republicii există circa 7 mii sonde exploatabile din diferite orizonturi acvifere.

În anul 2008 Inspectoratul Ecologic de Stat a supus controlului 4716 sonde de apă, din ele se exploatează doar 2195 (tabelul 4 urmează la sfîrșitul capitolului prezent). Multe dintre ele se află în stare deplorabilă, la unele este depășit termenul de exploatare (mai mult de 25 ani) (de exemplu în com. Pepeni, raionul Sîngerei, s. Ciucur Mingir, raionul Cimișlia etc) și debitele de apă din sonde nu asigură în deajuns necesitățile consumatorilor. O bună parte se află într-o stare avariata, altele, în legătură cu trecerea la noile relații economice, au rămas fără stăpîn, fiind abandonate sau lichidate fără respectarea normelor în vigoare. Sondele, care se află în proprietatea agenților economici nu întotdeauna se întrețin la nivelul cerințelor sanitaro – igienice, nu se investesc mijloace financiare pentru reparațiile curente și diagnosticarea tehnică necesară. Puțurile neexploatabile, fără stăpîn, poluează apele subterane în profunzime prin amestecarea apelor de diferită componență chimică din diferite orizonturi acvifere și cu scurgerile de la suprafață, ce cauzează înrăutățirea calității apei utilizate în scopuri potabile. În rezultatul controalelor s-au prescris indicații privind tamponarea a 261 sonde arteziene și lichidarea a 129 unități.

Totodată, în a. 2008 au fost eliberate coordonări pentru proiectarea a 67 sonde noi și în 54 cazuri de forare a sondelor de aprovizionare cu apă a localităților.

O influență mare asupra calității apelor naturale o au evacuările de ape uzate neepurate sau insuficient epurate în receptorii naturali. Cele mai mari volume de ape uzate neepurate provin de la sistemele de canalizare ale localităților. Se constată, că situația privind funcționarea stațiilor de epurare și preepurare nu a cunoscut o îmbunătățire semnificativă, din contra, s-a înrăutățit.

În ultimii ani se observă o continuă reducere cantitativă a deversărilor apelor uzate. Volumul apelor uzate evacuate în bazinele de suprafață în perioada a. 2000 -2007 a scăzut de la 740 mln. m³ pînă la 687 mln.m³. Însă datorită funcționării ineficiente a stațiilor de purificare a apelor uzate cantitatea poluanților în apele uzate evacuate din sursele organizate, precum și concentrația maxim admisibilă permisă de normativele în vigoare se menține peste limita admisă de autoritatea de mediu. Volumul apelor uzate epurate insuficient deversate în obiectivele acvatice s-a mărit în această perioadă de la 8.2 mln. m³ pînă la 9.2 mln.m³, inclusiv a apelor fără epurare de la 0,5 mln. m³ pînă la 0.7 mln. m³. Așadar, circa 85% din apele reziduale nu au fost purificate de sistemele existente (Tabelul 5).

Tabelul 5.

Evacuarea apelor reziduale în bazinele de suprafață.

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
total	740	708	696	685	688	690	695	687
din care: ape convențional pure	569	557	560	558	561	556	562	551
ape poluate	9	13	19	48	42	9	7	10
inclusiv: fără epurare	0,5	0,3	0,5	0,8	0,5	0,6	0,5	0,7
epurate insuficient	8,2	12,6	18,9	47,5	41,4	8,3	6,7	9,2
ape epurate normativ	162	138	116	79	85	124	119	119

4.4. Starea stațiilor de epurare a apelor uzate

Stațiile de purificare a apelor uzate în sistemul de protecție a resurselor acvatice ocupă unul din cele mai importante locuri. Eficiența instalațiilor în funcțiune este supravegheată de laboratoarele ecologice.

Pe parcursul a. 2008 CIE au monitorizat 32 stații de epurare, ce evacuează apa direct în receptorul natural. S-a urmărit starea funcțională a instalațiilor de epurare, volumele evacuate și concentrațiile de nocivități. Rezultatele s-au comparat cu reglementările cuprinse în autorizația de folosință specială a apelor (LAD) pentru beneficiarii care dispun de aceste normative și cu CMA în lipsa normativului reglementat.

Din cele peste 600 complexe de epurare a apelor uzate (CEAU) ce au funcționat pînă în anii 90 ai secolului XX, în a. 2008, conform inventarierii efectuate au fost inspectate de Inspectoratul Ecologic de Stat 260 CEAU (tabelul 6 urmează la sfîrșitul capitolului prezent), din ele actualmente funcționează 154 (tabelul 6), însă și ele purifică apele uzate insuficient și doar la 28 complexe de epurare (S.A."Glodeni Zahăr", Regia „Apă Canal Bălți”, Biroul Vamal Leușeni, primăria Bașcalia s. a.) are loc epurarea normativă a apelor uzate. Indicii privind

eficacitatea SEB-urilor pentru a. 2007-2008 sunt prezentați în tab. 10.2.3; 11.3.1 și 11.3.2 (Capitolul XI Investigații ecologice). Este cazul de menționat că beneficiarii continuă să reducă numărul autocontroalelor asupra eficienței de funcționare a instalațiilor de epurare, fapt ce duce la nerespectarea prevederilor actelor legislative și neexecutarea obligațiilor impuse în vederea menținerii în stare de funcționare instalațiile de epurare, conform regulilor și instrucțiunilor de exploatare.

Actualmente circa 106 stații de epurare a apelor uzate (tabelul 4 urmează la sfârșitul capitolului prezent) află în sate cât și în orașe sunt distruse, cauza fiind gradul sporit de uzură a construcțiilor, reducerea esențială a volumelor de ape uzate, transmiterea stațiilor de purificare în gestionarea autorităților administrațiilor publice locale, care nu dispun de personal profesional cu experiență și de investiții necesare, 116 stații necesită reconstrucție capitală cu modernizare tehnologică a treptelor de epurare.

Majoritatea SEB-urilor lucrează la indici foarte reduși, necesită reconstrucție sau modernizare totală, cum ar fi de ex. SEB Telenești, SEB Sîngerei, SEB Șoldănești, SEB Ocnița, SEB Dondușeni etc. Spre regret, numărul instalațiilor ineficiente și defectate crește din an în an.

Stația de epurare de la S.A. Fabrica de conserve din s. Coșnița, r-l Dubăsari, care anterior funcționa în regim practic normativ, la moment funcționează ineficient. Analizele de laborator au înregistrat în probele prelevate în anul 2008 depășiri de 4-5 a CMA. la unii indici, cum ar fi: substanțe în suspensii, substanțe organice exprimate în CBO₅, grăsimi.

De mai mulți ani nu se soluționează problema epurării apelor uzate în majoritatea localităților, cele mai stringente fiind orașele Soroca, Rezina, Criuleni, Călărași, Cantemir, Comrat și altele.

Stația de epurare a apelor uzate din or. Soroca, amplasată în s. Ţekinovca, Ucraina, nu funcționează începând cu anul 2002 din cauza gradului înalt de uzură a utilajului. Apele reziduale ale orașului Soroca, în volum de circa 1000 m³/zi sunt evacuate la stația principală de pompare prin rețeaua de canalizare cu deversarea ulterioară, fără epurare în fluviul Nistru.

Impactul transfrontier. Fluviul Nistru și râul Prut, pe porțiunile de 630 km și corespunzător 695 km marchează frontiera între Republica Moldova, Ucraina și România.

Poluarea apelor transfrontaliere generează probleme cu țările vecine (R. Moldova-România; R. Moldova-Ucraina). Obiectivul principal constă în conformarea practicilor interne principiului, care prevede ca apele care părăsesc teritoriul unei țări să nu fie de o calitate mai proastă decât cele care intră pe teritoriul acestei țări.

Conform Acordului bilateral de cercetare dintre Republica Moldova și România și în corespundere cu Declarația de la București „Cu privire la monitoringul de analiză în bazinul râului Prut” se efectuează observații comune asupra calității apelor râului Prut și afluenților lui.

Referitor la fluviul Nistru, Republica Moldova a semnat cu partea ucraineană acorduri bilaterale de colaborare. În rezultatul funcționării nodurilor hidrotehnice existente (Novodnestrovsk, Naslavcea, Dubăsari) starea ecologică a fluviului Nistru în ultimele decenii s-a înrăutățit considerabil. S-a dereglat regimul hidrologic, hidrochimic și hidrobiologic prin fluctuații diurne bruște ale nivelului apei, modificarea regimului termic, poluarea secundară, micșorarea capacității de autoepurare a fluviului, dezvoltarea abundentă a plantelor acvatice. Urmare examinării cazului din 02.06.2008 în legătură cu apariția unei pete fumurii pe oglinda apei Centrul Investigații Ecologice a depistat în exces produse petroliere și grăsimi în probele de apă prelevate din fluviul Nistru, în regiunea satului Lalova. Conform investigațiilor efectuate cazuri de pierirea peștelui și alte consecințe nefaste pentru mediu n-au fost constatate. Spre sfârșitul zilei de 02.06.2008 pata s-a dizolvat și a dispărut de pe oglinda apei.

Inundațiile care au afectat în vara a. 2008 o bună parte din teritoriul republicii au readus în prim-plan problema relației dintre om și natură, afectată și de progresele tehnice și tehnologice din ultimele decenii.

În lunile iulie-august republica s-a confruntat cu situația, când, în urma viiturilor pluviale s-a format un surplus de apă, care a provocat inundații. Ploile abundente din Carpații Ucraineni și ai României, precum și din nordul Republicii Moldova, au acoperit cantitativ 3-4 norme lunare, sau chiar, în unele zone, o normă anuală. Această masă enormă de apă, acumulată pe teritoriul Ucrainei, în partea superioară a fluviului Nistru și râului Prut, a intrat pe teritoriul Moldovei, provocând adevărate dezastre.

Dacă ne referim la resursele acvatice, evident, că au avut de suferit, în primul rând, cele freatiche. În urma inundării directe sau indirecte au fost poluate fântânile de mină și chiar unele fântâni arteziene, amplasate în luncile râurilor.

Cele mai afectate s-au dovedit a fi fântânile de mină, din care se alimentează cu apă majoritatea populației rurale.

Din cauza ploilor torențiale Nistrul și Prutul și-au extins substanțial albia, inundând zeci de case, fântâni, terenuri agricole, deteriorând barajele lacurilor, etc. Cel mai mult au avut de suferit localitățile din raioanele Soroca, Glodeni (sectorul de pădure a s. Bisericieni din Rezervația Naturală „Pădurea Domnească”), Nisporeni, Rîșcani, Ștefan – Vodă, Briceni.

Cît privește calitatea apei Prutului și Nistrului, pe durata inundațiilor (monitoringul a fost efectuat de Serviciul Hidrometeorologic de Stat și Centrul Investigații Ecologice), n-au fost înregistrate depășiri ale concentrațiilor

admisibile de ingrediente chimici. Unele depășiri s-au atestat la concentrația minimă admisibilă de oxigen, fenomen firesc pentru inundații.

Referitor la cauzele agravante, care au provocat inundațiile, nu putem nega faptul, că viitura a avut efect dezastruos și din cauza modificărilor antropice. Evident, că viiturile generate de precipitații sunt dirijate de hidrologia râurilor. Îndiguirea artificială a râurilor a dezechilibrat ecosistemul integral al râurilor mari și mici. Construcțiile hidrotehnice de pe Nistru și Prut au schimbat în mod firesc unda de viitură.

Inspectoratul Ecologic de Stat și subdiviziunile teritoriale au efectuat inventarierea localităților amplasate în bazinele fluviului Nistru și râului Prut, afectate de inundații cu consecințe grave.

În rezultatul evaluării situației s-a stabilit că în zona afectată de inundații nu sunt amplasate depozite de chimicale, stații PECO, depozitari de deșeuri și de păstrare a combustibilului și a avut de suferit în special sectorul privat (inundate și distruse case de locuit, terenuri agricole, terenuri destinate pășunatului etc.).

În această perioadă de către Centrele de Investigații Ecologice (Chișinău, Bălți, Cahul) au fost prelevate 135 probe a apelor în bazinul fluviului Nistru (Otaci, Soroca, Vadul lui Vodă) și râului Prut (Lipcani, Costești – Stîlnca și Cahul). Conform rezultatelor depășiri a CMA au fost stabilite la CCO, CBO₅, ionii de amoniu, suspensii și reziduuri uscate, micșorat conținutul de oxigen.

Măsuri de protecție a resurselor acvatice. În anul 2008 au fost întreprinse un șir de acțiuni la nivel de țară în scopul protecției și utilizării durabile a resurselor acvatice, care constituie o problemă prioritară pentru Republica Moldova.

În scopul executării Decretului Președintelui RM nr. 1809-III din 12 mai 2004 privind desfășurarea săptămânii apei curate „Apa-izvorul vieții” IES, prin intermediul Agențiilor și Inspecțiilor ecologice, a participat la elaborarea și realizarea de către organele administrației publice locale a planurilor de acțiuni concrete pentru fiecare localitate ce țin de amenajarea fântânilor și izvoarelor. În perioada de primăvară a anului 2008, cu contribuția organelor administrației publice centrale și locale, instituțiilor de învățământ și agenților economici au fost amenajate 12108 fântâni și 729 izvoare. Conform indicației Guvernului nr. 0204-263 din 07.07.2008 s-a început amenajarea a 67 fântâni/izvoare pe traseele naționale și locale. Termenul limită pentru finalizarea acțiunii de amenajare a fântânilor și izvoarelor și totalizarea activităților la acest subiect este 19.06.2009.

Conform ordinului Ministerului Ecologiei și Resurselor Naturale, nr. 10 din 14.04.2008, în localitățile republicii a fost organizată și desfășurată acțiunea „Rîu curat de la sat la sat”. Cel mai eficient au participat la realizarea acțiunii or. Bălți, raioanele Dondușeni, Criuleni, Ocnița, Ștefan – Vodă.

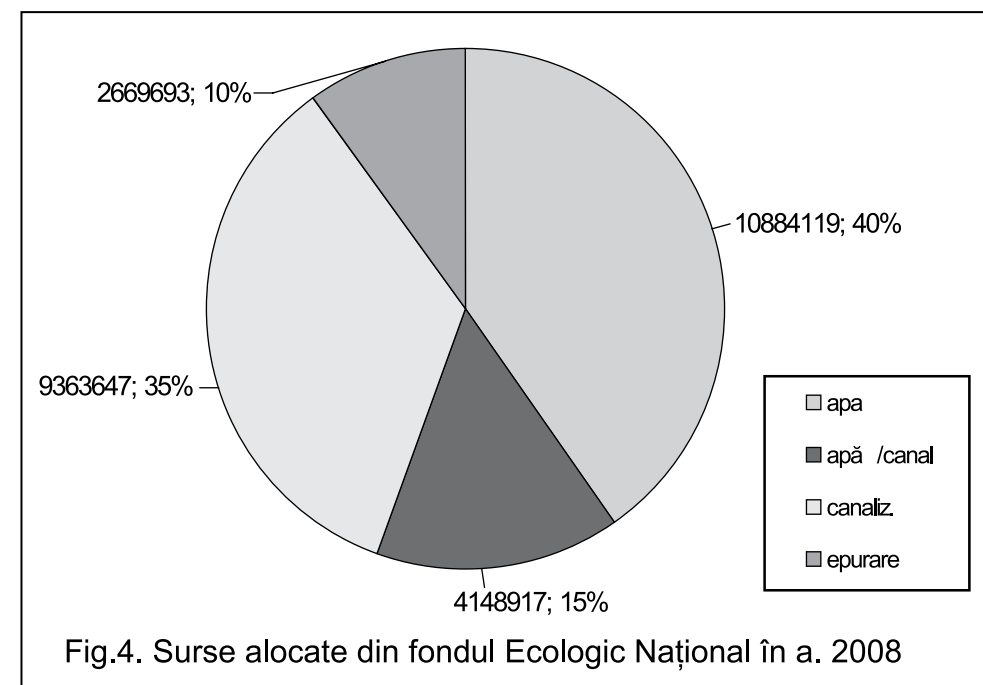
Acțiunea „Caravana Apelor-2008”, desfășurată în perioada 22-26 septembrie a. 2008 în bazinul râului Bîc, a avut drept scop mobilizarea eforturilor autorităților publice centrale și locale, precum și conștientizarea societății civile în vederea îmbunătățirii managementului apelor râului Bîc și afluenților lui.

Deosebit de gravă este starea râului Bîc și afluenților săi în hotarele municipiului Chișinău. Rîul este supus poluării cu ape reziduale, deșeuri menajere și de altă natură, ape poluate rezultate în urma spălării transportului în preajma obiectivelor acvatice etc.

Bilanțul Caravanei Apelor s-a făcut la ședințele organizate de către consiliile raionale cu participarea reprezentanților conducerii acestora, specialiștilor din domeniu, presei.

În scopul ameliorării situației cu privire la râul Bîc s-a solicitat autorităților administrației publice locale din raioanele Strășeni, Călărași, Aneni Noi și municipiul Chișinău elaborarea proiectelor de mediu și conlucrarea cu toate fondurile autohtone și străine în vederea identificării surselor financiare necesare pentru realizarea lor.

Colaboratorii inspectoratului au acordat suport metodic și consultativ în vederea realizării Programului de alimentare cu apă și canalizare a localităților din Republica Moldova pînă în anul 2015, care include obiective privind asigurarea funcționării stabile a sistemelor și complexelor

din domeniul vizat, precum și protecția de poluare și epuizare a surselor de apă.

De către firma BONCOM au fost realizate proiecte privind construirea sistemelor de canalizare cu montarea mini stațiilor de epurare la 32 agenți economici, în special stații PECO și unități social – culturale. În 2008 s-au majorat esențial investițiile pentru realizarea măsurilor de protecție a resurselor acvatice. Pentru implementarea a 48 proiecte ce țin de aprovizionarea cu apă, construcția sistemelor de canalizare și epurare, au fost alocate din Fondul Ecologic Național (FEN) surse financiare în sumă de 29 154 016 lei. Cu suportul fondului ecologic, precum și altor surse investiționale au fost construite SEB-uri în satele Doroțcaia și Coșnița din raionul Dubăsari, în faza de construcție se află stațiile de epurare din satele Pîrîta, Holercani, raionul Dubăsari, colectorul de canalizare și stația de epurare din s. Scorțeni, raionul Telenești, sistemul de canalizare din or. Ocnîța, stația de epurare din or. Lipcani, raionul Briceni, au fost construite sisteme de canalizare în unele sectoare particulare ale mun. Chișinău, rețelele de canalizare în s. Mingir, raionul Hîncești, ș.a.

4.5. Activități de inspectare și măsuri de constrângere aplicate

Pe parcursul anului 2008 au fost inspectate 1906 întreprinderi și obiecte care prezintă pericol pentru resursele acvatice și pot influența asupra calității lor. În 765 cazuri au fost constatate încălcări ale cerințelor normativelor în vigoare și legislației ecologice, și în rezultat, au fost întocmite procese-verbale și aplicate amenzi în sumă de 238 800 lei, dintre care au fost încasate -153 061 lei, au fost calculate și înaintate pretenții în sumă de 143,5 mii lei.

Atît în anul 2007 cît și în 2008 în UTA Găgăuzia s-au înregistrat cazuri accidentale de poluare a apelor rîului Ialpuș în urma deversărilor fără epurare a apelor reziduale de la stația de epurare din or. Comrat și sistemul de evacuare a apelor menajere din sectorul casnic. Cazuri de poluare s-au admis și în localitatea Tvardița, r-nul Taraclia. În rîul Kirghij-Kitai au fost deversate apele uzate de la rezidenții Zonei economice libere (Fabrica de vin și coniac „Moldavschii Standart”, „Zolotoi Aist” și Fabrica de lapte „Slaveane Milc”). În scopul ameliorării situației Primăriei Tvardița și rezidenților Zonei economice libere le-au fost prescrise indicații pentru întreprinderea măsurilor în conformitate cu prevederile art. 37 din Codul Apelor.

Pentru evaluarea poluării rîului Ichel, au fost prelevate probe de apă în aval, în amonte, la intrare și la ieșire a SEB Cricova și SEB Cioreșcu, care au demonstrat depășiri a CMA la următorii indici: substanțe în suspensii, substanțe organice exprimate în CBO₅, grăsimi, detergenți, amoniu de la 4,2 pînă la 88 ori. Astfel s-a demonstrat că rîul Ichel este poluat cu ape uzate menajere și de producere provenite de la agenții economici și din sectorul casnic.

La ședința operativă organizată la inițiativa Inspectoratului Ecologic de Stat cu beneficiarii de resurse acvatice din or. Cricova s-a convenit ca autoritățile administrației publice locale să elaboreze un plan de acțiuni în vederea soluționării problemelor de mediu cu implicarea agenților economici din localitate.

Pe parcursul a. 2008 din cauza dotării tehnice insuficiente și stării deplorabile a sistemului de canalizare în or. Cimișlia au fost constatate cazuri frecvente de poluare a mediului înconjurător cu ape uzate din colectorul orășănesc de canalizare. Ca rezultat Inspekția ecologică Cimișlia, în baza rezultatelor analizelor de laborator a calculat prejudiciul cauzat mediului în sumă de 6314 lei și a înaintat în instanță o acțiune pentru recuperare conform procedurii stabilite.

Pentru prevenirea și stoparea poluării apelor subterane și de suprafață este necesar:

- De lichidat, după caz tamponat, sondele arteziene care nu se exploatează și la moment prezintă pericol de poluare;
- De perfecționat principiile folosirii durabile a resurselor acvatice;
- De reglementat relațiile de gospodărire a apelor;
- De modernizat și dezvoltat baza analitică a monitoringului și trecerea la standardele europene de control a calității apei;
- De elaborat politici locale de alimentare cu apă și canalizare;
- De accelerat implementarea „Programului de alimentare cu apă și de canalizare a localităților din Republica Moldova pînă în anul 2015”;
- De promovat programe comune cu țările din bazinul Dunării și Nistrului în vederea protejării mediului;
- De promovat sisteme locale de canalizare pentru instituțiile publice din comunitate;
- De elaborat la nivel național un mecanism de instruire și perfecționare continuă a cadrelor în domeniul serviciului de apă și canalizare;
- De instruit primarii și gestionarii serviciilor de apă în problemele ce țin de aprovizionarea cu apă și canalizare a localităților.

Tabelul 1.

Starea bazinelor acvatice.

AE/IE	Total unități	Supraf. (ha)	Apartenența			Modul de utilizare (unități)			Posesie (unități)		Starea baraj- (unități)		Starea zonelor de protecție		Starea bazinului (unități)		Starea evacuatorului de fund	
			Proprietate publică a statului	Proprietate publică a UTA	Proprietate (primării)	Proprietate privată	Folosință	Folosință specială	Folosință separată	Folosință specială	Titlu de stat	Sătită- cătore	Avariāt	Sătită- cătore	Lipsește	Înămoliit	Uscat	Funcți
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
Chișinău	78	980,9	10	42	9	43	2	14	0	59	2	56	5	61	0	17	31	30
Bălți	18	139,4		18		5		9			18				8	6	18	
Cahul	148	4289	15	133		60		42		14	148					32		
Comrat	61	2440	3	58		24		36			39	19	53				24	2
Arenii-Noi	56	895,1		20	2	13		33	27	23	53		4		2	3	2	2
Basarabeasca	22	178,3		164	14	106		72		9	17		4		2	7		
Briceni	178	1136		67		42		25		22	130	48	173	5	102	1	86	92
Cantemir	67	799,9		125	2	42		84	2	18	42	22	44	23	105	20	37	20
Căușeni	131	978,7	4	43		5		4	1	12	63	68	20	111	42	26	30	101
Cimișlia	43	528,4		50	11	13		24		39	4	4	43			1	43	
Criuleni	65	357,9	4	69		26		4	1	12	36	17	45	2	31	20	24	41
Călărăși	80	414,5		207	3	84		80		80	78	2	63	17			80	
Dondușeni	207	709,6		172		133		118		99	186	21	206	1		12	74	1
Drochia	184	1180	12	9		9		48	2	34	179	5	184				179	5
Dubăsari	9	15,39		156		70		86		76	8	1			5	1		
Edineț	158	1065	2	293	2	185		126		95	184	22	62	83	6	5	112	3
Fălești	311	2999	17	78	11	26		26		26	310	1	306	5		4	5	
Florești	93	743,4	4	226		94		8		26	90	3	93		13	2	92	1
Glodeni	235	1688	8	100	17	62		38		54								
Hîncești	118	995,8	1	56	10	6		56	7	30	107	11	13	105	115	3	113	3
Ialoveni	74	1424	10	54	7	11		41		21	64	10	68	6	6	1	64	10
Leova	67	820,1	6	54		51		39	10	28	48	16	67		2	15	56	11
Nisporeni	109	778,5		156		4		54		47	54	4			24			
Ocnîța	156	719,3		138		48		119	1	37	150	6	151	5			114	42
Orhei	162	992,5	48	339	2	251		136		2	4	153	37	120	81	11	10	143
Rîșcani	389	4470	48	31		31		2		65	384	5	158	231	17	389	1	
Rezina	31	193		96	2	30		74		45	31		31		4	10	41	
Ștefan Vodă	99	1740	6	1639		80		126		37	67	37	98	6	4	10	192	14
Sîngerei	201	1639	26	169		137		32		17	190	17	195	11				
Soroca	169	420,1		64	8	28		40			69							
Ștrășeni	78	397,4	1	59	11	49		25		26	69		68				70	
Șoldănești	62	101,3		21		4		17		31	69		63				59	9
Taraclia	25		4	85		8		18		7	22	3	23	2	24	1	4	19
Telenești	99	1342	11	110	3	89		10		19	85	14	83	16	1	88	11	
Ungheni	134	1546	16	110	8	57		9		37	110	24	71	63	33	65	69	
TOTAL	4117	39115	346	3450	158	1813	123	1835	223	1028	3076	589	2462	889	650	250	2112	630

Starea fântinilor de mină și a izvoarelor.

Tabelul 2.

AE/IE	Numărul surselor de apă (unități)		Starea surselor de apă (unități)	
	Fântini	Izvoare	Amenajate	Neamenajate
1	2	3	4	5
Chișinău	2757	65	1530	55
Bălți	1637	18	1287	350
Cahul	1592	42	95	42
Comrat	3012	23	1831	1181
Anenii-Noi	1617	19	1236	400
Basarabeasca	720	4	494	230
Briceni	13978	54	8235	5797
Cantemir	1736	27	1428	308
Căușeni	3266	42	1635	25
Cimișlia	2820	4	2089	731
Criuleni	2365	111	2226	158
Călărași	3860	77	2695	53
Dondușeni	6913	65	6907	71
Drochia	11846	9	11679	176
Dubăsari	405	21	368	78
Edineț	15844	22	15582	262
Fălești	8020	41	7323	690
Florești	7101	131	6270	831
Glodeni	5994	180	5493	681
Hîncești	4238	79	3237	1080
Ialoveni	1514	61	283	1292
Leova	3387	14	932	2455
Nisporeni	2973	142	2776	187
Ocnîța	6301	99	6243	85
Orhei	6470	147	5495	104
Rîșcani	7114	168	6965	317
Rezina	3387	155	2180	370
Ștefan Vodă	1369	15	1292	92
Sîngerei	5662	12	3698	1976
Soroca	9309	19	7823	1505
Strășeni	5641	533	5067	514
Șoldănești	3983	51	3834	149
Taraclia	460	30	350	140
Telenești	3627	23	3211	416
Ungheni	5624	42	3353	2313
TOTAL	166542	2545	135142	25087

Starea sondelor.

AE/IE	Total (unități)	Exploatate (unități)										Neexploatate (unități)				Sonde în construcție (unități)	Tamponate (unități)	Lichidate (unități)	Necesită tamponare (unități)	Necesită lichidare (unități)
		Potabilă	Menajera	Curativă	Necesități agricole	Menire industrială	Autorizate	Total	În rezervă	Conservate	Destinația	Sonde în construcție (unități)	Tamponate (unități)	Lichidate (unități)	Necesită tamponare (unități)					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17				
Chișinău	354	211	176	31	2	2	2	221	143	97	38	3	4		2					
Bălți	103	17	12				5	17	86	81	3				2					
Cahul	155	103	96		7			60	52	52					7					
Comrat	339	176						105	163	8	102		22		31					
Anenii Noi	151	102	67	70	2		29	75	49	17	17									
Basarabeasca	58	36	35			1	3	33	19	19										
Briceni	107	36	14					3	71	2	65	4								
Cantemir	67	48	20	19			9	30	19	19										
Cimișlia	152	96	92	4				25	56	21	35			2	17	6				
Criuleni	164	107	77	2	1	8	17	37	57	5	42	1		11	4					
Călărași	101	44	37				7	44	57		57									
Căușeni	254	88	67	7			14	20	166	5	146				15	45				
Dondușeni	79	17	10	9	1			11	62	13	43	1			10					
Drochia	161	37	32				5	26	124	3	72		1		48					
Dubăsari	93	68	52	7			9	23	25	25	25									
Fălești	122	46	19	17			2	61	76	29	34				7	6				
Florești	106	39	39		3			10	67	2	65									
Edineț	136	70	70					24	66		66				11					
Glodeni	74	19		18				3	57		35	1	1		14	6				
Hîncești	173	62	36	2			24		111	70	20		2		18					
Ialoveni	129	84	65	12		2	5	51	45	17	17	3	8		7					
Leova	106	24	7	2			15	12	76	8	68		6							
Nisporeni	38	20		20				19	18		18					14				
Ocnîța	71	17	15	1			1	8	54	1	53				4	16				
Orhei	225	143	116				28	60	77	18	4	2	2							
Rezina	71	10						10	60	54			1							
Rîșcani	159	45	22	10	1	5	6	59	114	24	82				8	4				
Ștefan-Vodă	224	62		52	1		9	12	114	14	96		50		31					
Sîngerei	172	63	51	2		2	8	10	109	31	75				5	8				
Soroca	33	4	3	3	1			1	29	2	19				8					
Strășeni	64	47	1	27			16	22	18	3	14									
Șoldănești	53	11	11						10	11										
Taraclia	110	62		51		10	1	43	48	19	29									
Telenești	214	142						11	55	35	10		5		12					
Ungheni	98	39	17	22				13	49	27	8	2	12			8				
TOTAL	4716	2195	1259	357	17	36	215	1159	2402	707	1358	17	114	2	261	129				

Starea complexelor de evacuare și epurare a apelor uzate.

Tabelul 6.

Nr d/o	AE/IE	Total unități	Tipul stației și capacitate m ³ /zi	Anul construcției	Funcționează unități			9	10	11	12	13	Apele uzate , m ³ /zi			17
					Cu epurare normativă	Cu epur. Insuficientă	Cu epurare parțială						Evacuate în haznale (acumulator)	Capacitatea de facto	Transportate la SE	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
1	Chișinău	9					9	5	3	3	3	9				
2	Bălți	14			1	1	11	1	1	1	1	11	2	20640,43	9	
3	Cahul	9			2	1	4	3		4	2	7		1585,4	1585,4	
4	Comrat	22					22		20			17	66	1713,3		
5	Anenii-Noi	16			1	3	5	3	3	5	7	15	75,01	531,6	4,6	
6	Basarabeasca	5				1		1	1	2	1	4	40	111,1		
7	Briceni	4				3		1	1	1	4	4		2	516,02	
8	Cantemir	2				1	1	1	1		2	2			940	
9	Călărași	4			1		3			3				7748		
10	Căușeni	11			1		6		5	4	5	10	0,62	411,45	0,62	
11	Cimișlia	16					1	1	2	1		2	4			
12	Criuleni	11				2		1	1	2	9	9	53	129,82	159,94	
13	Dondușeni	16				2	3		1	2	11	3	28			160
14	Drochia	2				2		1				2	497,9	497,9	497,9	
15	Dubăsari	5			4		1		1		1	21	11	909,8	317	1
16	Edineț	1				1						1		3000	3000	
17	Fălești	2				2		1	1			2	9,01	285	9,01	
18	Florești	4			1	1		1	1	1		2	256,6	0,7	618	
19	Glodeni	11			3		2	3	1		6	2				
20	Hîncești	11			2	1		8				10		595	595	

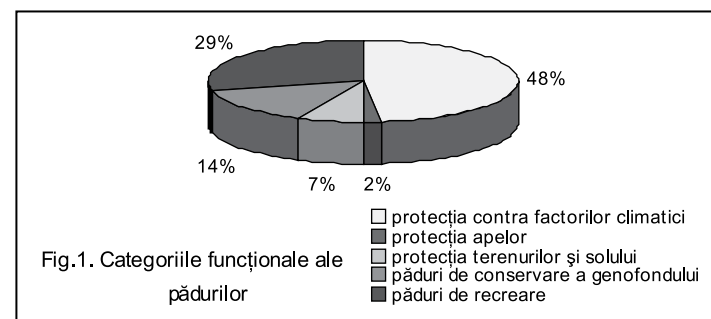
21	Ialoveni	5				2		1	2			5	101	304	10	
22	Leova	6					6	5	1		1	9				
23	Nisporeni	3				3		3	3			3				0
24	Ocnîța	4				2		1	1	1	2	5		2089	63,3	143,5
25	Orhei	9				3	3	2	2	2	1	9	8	2471,7	27,7	25
26	Rezina	3						2	1			3	600			
27	Rîșcani	2				1		2	2		2	2			74,8	11,5
28	Ștefan-Vodă	19				2	4	1	1	11	13	6	23,9		360	20
29	Sîngerei	2				1		1	1	1		2	10,2	600	278	
30	Soroca	3				1	1	2		1		3		8	8	
31	Strășeni	9							3			8		1000	372	40
32	Șoldănești	1				1				1	1	1				400
33	Taraclia	7				2	2		2	2		4	88	281		
34	Telenești	1				1			1		1	1			122	
35	Ungheni	11				3	1		1	6	6	9	5			
	TOTAL	260			28	41	85	51	65	54	73	203	1879,24	44915,2	9568,29	801

* informația col. 4 și 5 este reflectată detaliat în rapoartele Agențiilor și Inspecțiilor Ecologice Rationale.

V. UTILIZAREA ȘI PROTECȚIA FLOREI ȘI FAUNEI STAREA ARIILOR NATURALE PROTEJATE DE STAT

5.1. Flora

Unul dintre principalii factori stabilizatori de mediu, capabili să asigure protecția împotriva alunecărilor de teren și eroziunii solului, menținerea unui climat sănătos pentru om, lumea animală și lumea vegetală, sînt pădurile. Pornind de la acest fapt, conform art. 14 al Codului silvic, pădurile din Republica Moldova sînt încadrate în grupa întii funcțională, avînd în exclusivitate funcții de protecție a mediului înconjurător și se împart în următoarele categorii funcționale după aportul lor de protecție (fig.1).

Gradul de împădurire a teritoriului diferă mult de la o zonă la alta, zona de nord fiind împădurită în proporție de 7,2 %, zona de sud – de 6,7%, iar zona de centru – de 13,5%. Vegetația forestieră a Republicii Moldova este reprezentată de păduri de foioase caracteristice Europei Centrale.

În politica forestieră a statului, funcția primordială a pădurilor este cea de protecție a mediului și de asigurare a echilibrului ecologic. Codul silvic

și alte legi prevăd interzicerea reducerii suprafețelor fondului forestier, iar recoltarea masei lemnoase se permite numai în limitele stabilite de amenajamentele silvice.

Pe parcursul anului 2008 în fondul forestier gestionat de Agenția pentru Silvicultură „Moldsilva” s-au efectuat:

- lucrări de îngrijire și conducere a arboretului (inclusiv tăieri de igienă) pe o suprafață de 14208 ha cu recoltare a unui volum de masă lemnoasă de 174,0 mii m³ ;
- tăieri de regenerare, conservare, reconstrucție ecologică, și în dependență de starea arboretului, de igienă rasă pe o suprafață de 3148 ha, recoltându-se un volum total de masă lemnoasă 243,1 mii m³;
- tăieri diverse pe o suprafață de 1072 ha cu recoltarea unui volum de masă lemnoasă de 3,3 mii m³.

Un șir de prevederi din Codul cu privire la contravențiile administrative și din Codul penal sînt orientate nemijlocit spre protejarea pădurilor contra acțiunilor distructive. Legislația favorizează extinderea suprafețelor acoperite cu vegetație forestieră prin împădurirea terenurilor degradate, a ravenelor, a pantelor, a terenurilor afectate de alunecări și crearea fîșiilor forestiere de protecție a apelor rîurilor și bazinelor de apă. Legea privind protecția mediului înconjurător, Legea regnului vegetal, Legea privind expertiza ecologică și evaluarea impactului asupra mediului înconjurător și alte legi tangente conțin prevederi privind conservarea diversității biologice și protecția ecosistemelor. Pentru realizarea funcțiilor ecoprotective ale pădurilor este necesar ca gradul de împădurire pe țară să depășească 15 %. O atenție deosebită se acordă măsurilor efectuate în cadrul lunărilor de înverzire a plaiului „Un arbore pentru dăinuirea noastră”, ce are loc în perioada de primăvară, dar activitățile de plantare a arborilor continuă și în perioada de toamnă.

În anul 2008 s-a efectuat:

- plantarea culturilor silvice în fondul forestier pe o suprafață de 976 ha;
- ajutorarea regenerării naturale a fost efectuată pe o suprafață de 2337 ha;
- regenerarea naturală s-a efectuat pe o suprafață de 346 ha;
- extinderea suprafețelor împădurite pe terenuri degradate și impracticabile pentru agricultură pe o suprafață de 7932 ha;

în scuarle, parcurile, teritoriile adiacente caselor de locuit, școlilor, grădinițelor și altor instituții, în preajma străzilor din orașe și sate, s-au sădit 531 mii de arbori și arbuști de diferite specii;

- de-a lungul traseelor auto s-au sădit 52 mii arbori și arbuști.

5.2. Controlul ecologic

Un loc aparte în promovarea politicii forestiere revine controlului ecologic de stat asupra stării, folosirii, regenerării, pazei și protecției fondurilor forestier și cinegetic. Conform art. 20, alin. (2) al Codului silvic, controlul de stat asupra stării, folosirii, regenerării, pazei și protecției fondurilor forestier și cinegetic este exercitat de către guvern și organele de stat pentru protecția mediului înconjurător.

Pe parcursul anului 2008, Colaboratorii Inspectoratului Ecologic de Stat și ai subdiviziunilor sale teritoriale au supus controlului 3280 obiecte, au întocmit 814 procese-verbale, au fost depistate 520 cazuri de tăieri ilicite și încălcarea modului stabilit de folosire a fondului de exploatare, de recoltare și transportare a lemnului, săvârșite pe terenurile împădurite gestionate de Agenția pentru Silvicultură „Moldsilva”, primării și alți deținători.

Au fost depistate și întocmite 123 procese-verbale pe cazuri de poluare a pădurilor cu deșeuri și reziduuri menajere, 144 procese-verbale pe cazuri de pășunat ilicit și cosit ilicit în fondul forestier și un șir de alte contravenții prevăzute de CCA al RM.

Rezultatele controlului de stat la compartimentul „flora” sunt reflectate în tabelul 1.

Tabelul 1.

Rezultatele controlului de stat al respectării legislației silvice pe teritoriul Republicii Moldova în anul 2008.											
Nr. d/o	Încălcările depistate și măsurile întreprinse	Unitate de măsură	Total	S.A. "Moldsilva"	Inclusiv pe beneficiari						
					Primării			Ministerul Transportului	Ministerul Apărării	Alți deținători	
					Sp. verzi	Păduri	F.f.			Păduri	F.f.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1.	Obiecte controlate	Un.	3280	945	1557	331	315	118	-	2	12
2.	Contravenții administrat.	Caz	814	286	220	119	163	25	-	-	1
	Inclusiv pe art. din CCA		814	286	220	119	163	25	-	-	1
2.1	Art. 64	Caz	100	59	-	15	21	5	-	-	-
2.2	Art.65	Caz	212	80	3	22	96	10	-	-	1
	a) nr.arbori:		4129	2398	-	539	1136	46	-	-	10
	- tăiați	Ex.	3559	2279	-	537	708	25	-	-	10
	- vătămați	Ex.	570	119	-	2	428	21	-	-	-
	b) volumul masei lemn.	m ³	518	354	-	29	123	8	-	-	4
2.3	Art.68	Caz									
2.4	Art.70	Caz	144	79	10	28	18	9	-	-	-
	a) pășunat	Caz	141	76	10	28	18	9	-	-	-
	prejudiciul	Lei	64340	43440	7500	7700	4900	800	-	-	-
	b) cositul	Caz	3	3	-	-	-	-	-	-	-
	prejudiciul	Lei	600	600	-	-	-	-	-	-	-
2.5	Art.72	Caz	116	40	10	45	21	-	-	-	-
2.6	Art.73	Caz	7	7	-	-	-	-	-	-	-
2.7	Art.75	Caz	23	17	2	1	2	1	-	-	-
2.8	Art.85 ¹	Caz	4	4	-	-	-	-	-	-	-
2.9	Art.85 ²	Caz	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.10	Art.90	Caz	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.11	Art.91	Caz	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.12	Art.151	Caz	208	-	195	8	5	-	-	-	-
	a) nr.arbori		1105	-	1068	23	14	-	-	-	-
	- tăiați	Ex.	1074	-	1037	23	14	-	-	-	-
	- vătămați	Ex.	31	-	31	-	-	-	-	-	-
	b)volumul masei lemn.	M ³	182	-	103,5	69	9,5	-	-	-	-
3.	Procese penale	Caz	5	3	-	1	1	-	-	-	-
	Inclusiv pe art. din C.P.:		5	3	-	1	1	-	-	-	-
3.1	Art.232	Caz	3	2	-	1	-	-	-	-	-
3.2	Art.231	Caz	2	1	-	1	-	-	-	-	-
	- nr.arbori tăiați	Ex.	2096	318	-	-	1778	-	-	-	-
	- volumul masei lemn.	M ³	293	61	-	-	232	-	-	-	-
4.	Amenzi aplicate	Lei	92220	31372	7453	7110	34545	10640	-	-	1100
5.	Acțiuni înaintate (prejudicii cauzate)	Lei	592178	74230	166596	162048	185542	3348	-	-	414
6.	Acțiuni satisfăcute (prejudicii recuperate)	Lei	195402	28555	95218	10824	58204	2187	-	-	414
7.	Amenzi încasate	Lei	88333	25928	15881	7770	34494	3260	-	-	1000

5.3.Fauna

Lumea animală este constituită din circa 14 800 specii de animale (461 vertebrate și 14339 nevertebrate). Vertebratele includ 70 specii mamifere, 281 specii de păsări, 14 specii reptile, 14 specii amfibieni și 82 specii de pești.

Factorii antropici și climaterici au acționat nefavorabil asupra faunei autohtone. Multe din speciile faunistice au devenit relativ rare sau sînt pe cale de dispariție și necesită măsuri speciale de protecție.

Suprafața fondului cinegetic din republică constituie 2902287,84 ha, dintre care 390728,05ha din fondul silvic, 2431383,81ha terenuri agricole și 80175,98 ha bazine de apă și bălți.

Evidența și starea fondului cinegetic cât și îndeplinirea măsurilor biotehnice efectuate de către întreprinderile de stat pentru silvicultură ale A.S. „Moldsilva”, Societatea Vânătorilor și Pescarilor și a altor beneficiari a terenurilor de vânătoare sunt prezentate în tabelul 2.

Tabelul 2.

Evidența și starea fondului cinegetic în anul 2008

Nr.		Unitate de măsură	Indicii
1	Suprafața terenurilor de vânătoare	ha	2902287,84
	Inclusiv: a) fondul silvic	ha	390728,05
	b) terenuri agricole	ha	2431383,81
	c) bazine de apă, bălți	ha	80175,98
2	Suprafața terenurilor de vânătoare din fondul silvic transmise în arendă:	ha	12887,3
	Inclusiv: a) SV RM	ha	3346,8
	b) altor deținători	ha	9540,5
3	Suprafața terenurilor agricole de vânătoare transmise în arendă:	ha	2422788,79
	Inclusiv: a) SV RM	ha	2422788,79
	b) altor deținători	ha	-
4	Numărul gospodăriilor cinegetice și suprafața lor:	nr/ha	39/506057,9
	Inclusiv: a) terenuri din fondul silvic	ha	127209,94
	b) terenuri agricole	ha	367111,09
	c) bazine de apă, bălți	ha	7387,87
5	Amenajări (construcții):		45
	Hrănitore	num.	841
	Locuri pentru hrană	ha	547,3
	Adăpătoare	num.	502
	Sărării	num.	910
	Remize	ha	2908,35
6	Suprafața terenurilor de vânătoare pe care s-a efectuat amenajamentul cinegetic	ha	267104
7	Numărul de vânători care dispun de carnetul de membru	pers.	12711

Conform legislației în vigoare vânătoarea în sezonul anului 2008 a fost permisă:

- la porumbei de la 16 august până la 12 octombrie;
- la rațe, lișițe, și culici de la 16 august până la 28 decembrie;
- la gâsca sură migratoare de la 05 octombrie până la 28 decembrie;
- la fazani de la 04 octombrie până la 28 decembrie (numai în raioanele Taraclia, Ștefan – Vodă, Anenii Noi, Cahul, Orhei, Ialoveni, Călărași, Glodeni, Florești, Soroca, Criuleni și Căușeni);
- la mistreți de la 24 octombrie până la 31 decembrie.

În tabelul 3 este prezentată evidența animalelor și păsărilor cît și numărul acestora recoltate în sezonul de vânătoare.

Tabelul 3.

Evidența faunei cinegetice pe anul 2008

Nr. d/o	Denumirea speciei	Numărul animalelor	
		la începutul sezonului de vânătoare	dobîndite
MAMIFERE			
2.	Cerbul nobil*	270	
3.	Cerbul pătat*	303	
4.	Căpriorul*	2971	
5.	Mistrețul*	2843	255

7.	Iepurele de cîmp**	120000	
8.	Vulpe****	22401	2309
PĂSĂRI			
1.	Gîsca***	1444	551
2.	Rață***	74180	9959
3.	Lișița***	30320	5085
4.	Fazanul**	39440	3056
5.	Porumbelul**	176876	31425
6.	Potîrniche**	34928	568

Evidența s-a petrecut:

- * Fondul silvic
- ** Terenurile agricole
- *** Bazinele de apă
- **** Fondul silvic și terenurile agricole

Pornind de la structura și suprafața fondului cinegetic, precum și avînd în vedere diversitatea faunei cinegetice, pentru contracararea braconajului, se cer eforturi deosebite.

În scopul realizării obiectivelor trasate și interacțiunii eficiente cu Ministerul Afacerilor Interne, Agenției pentru Silvicultură “Moldsilva” și Societății Vânătorilor și Pescarilor din Moldova au fost întreprinse acțiuni concrete în vederea contracarării și depistării cazurilor de braconaj. Astfel pe parcursul anului 2008 au fost întreprinse 1579 raiduri în colaborare cu autoritățile menționate, în rezultatul cărora au fost întocmite 129 procese-verbale, s-au ridicat 86 arme de vânătoare. Prejudiciul pricinuit fondului cinegetic constituie 60486 lei.

Caz grav de braconaj.

Pe data de 27 decembrie 2008 în raionul Fălești, a fost depistat un grup de vânători, care au efectuat vânătoarea la mistreți în trupul de pădure Horăști, Ocolul Silvic Fălești.

În rezultat, s-a constatat că vânătoarea a fost organizată cu grave încălcări ale regulilor de vânătoare: în cotorul biletului la autorizația pentru recoltarea mistrețului nu au fost incluși toți participanții la vânătoare și nu au fost cunoscute, sub nădătură, cu regulile de vânătoare și securitate. În afară de aceasta, conform autorizației nr.777, eliberată dlui Grușca Nicolae, brigada de vânători era în drept să recolteze un mistreț, care a și fost depistat în una din unitățile de transport cu care se deplasau vânătorii. Faptul că cotorul doveditor de recoltare a mistrețului nu a fost îndeplinit le-a permis vânătorilor să iasă repetat la vânătoare pe data de 28 decembrie.

În altă unitate de transport a fost găsit și un căprior împușcat. Prejudiciul cauzat mediului constituie 10000 lei.

Pe cazul dat s-au întocmit procese-verbale persoanelor participante la vânătoare cu ridicarea a 16 arme de vânătoare.

5.4. Fondul ariilor naturale protejate de stat

În ultimii 200 de ani s-a intensificat procesul de reducere a suprafețelor cu vegetație spontană, care a dus la reducerea biodiversității în Moldova. Acest proces a cuprins aproape toate țările lumii, toate tipurile de ecosisteme, majoritatea grupurilor de plante și animale. În locul pădurilor defrișate, stepelor desțelenite, pajiștilor umede desecate au apărut plantații agricole. S-au distrus multe habitate, locuri de concentrare a speciilor de plante și animale rare. Ca urmare a apărut necesitatea de reformare a sistemului existent de conservare a ecosistemelor naturale. Un rol important în protecția patrimoniului natural al țării și de conservare a biodiversității îl are crearea fondului ariilor naturale protejate de stat.

Astfel, în 1998 a fost adoptată Legea nr. 1538-XIII privind fondul ariilor naturale protejate de stat, care stabilește bazele juridice ale creării și funcționării fondului ariilor naturale protejate de stat, principiile, mecanismul și modul lui de conservare, precum și atribuțiile autorităților publice centrale și locale, ale organizațiilor neguvernamentale și ale cetățenilor în acest domeniu.

Suprafața totală a ariilor naturale protejate de stat constituie **157227,4 ha** sau **4,65%**. Această suprafață alcătuiește rețeaua ariilor protejate a Moldovei, ce include obiecte și complexe de importanță națională și internațională și cu semnificații importante pentru conservarea biodiversității și habitatelor naturale.

Rețeaua națională a ariilor protejate este creată pentru:

- menținerea fondului genetic în limitele capacităților biologice a unor populații de plante și animale;
- protecția celor mai reprezentative și rare specii de plante și animale;
- păstrarea aspectului natural al peisajelor unice;
- efectuarea cercetărilor științifice cu scopul elaborării unor recomandări de optimizare a protecției biodiversității.

Științific argumentat se consideră, că prin extinderea la scară teritorială a rețelei de arii naturale protejate până la 10% din teritoriul național se poate asigura protecția a cca 50% din totalul de specii care reflectă diversitatea taxonomică a structurii sistemelor biologice. Ponderea relativ redusă a ariilor naturale protejate de stat în raport cu teritoriul total al republicii și caracterul izolat al amplasării obiectelor de protecție teritorială nu asigură o conservare efectivă a diversității biologice conform cerințelor, stipulate în convențiile internaționale din domeniu. Această situație se agravează și prin nerespectarea regimului de protecție pe unele suprafețe din cadrul fondului ariilor naturale protejate de stat, prin lacunele cadrului instituțional (lipsa unităților de administrare a ariilor protejate, cu excepția celor științifice), nivelul insuficient al calificării cadrelor și al responsabilității autorităților locale. Toți acești factori pot avea un impact negativ de proporții asupra stabilității ecologice pe întreg teritoriul Republicii Moldova.

Pe parcursul anului au fost efectuate controale referitor la respectarea regimului de protecție și starea a 313 obiecte luate sub protecție, starea lor fiind reflectată în 280 acte și în cele 33 procese-verbale întocmite asupra persoanelor vinovate de încălcarea prevederilor Legii privind protecția ariilor naturale protejate de stat.

Pe parcursul controalelor s-a stabilit că în majoritatea cazurilor regimul de protecție al monumentelor nu se respectă. La majoritatea lipsesc bornele de hotar, panourile informaționale și de avertisment. Organele administrației publice locale ca și în anii precedenți se eschivează de gestionarea ariilor naturale din teritoriul subordonat, motivând starea financiară dificilă a primăriilor.

Propuneri:

· De transmis rezervațiile științifice „Codri”, „Plaiul Fagului”, „Pădurea Domnească”, „Prutul de Jos” în subordonarea Ministerului Ecologiei și Resurselor Naturale, după cum prevede Legea privind ariile naturale protejate de Stat.

· Organele administrației publice locale pe terenurile cărora sunt amplasate monumentele ale naturii, rezervații naturale și alte arii naturale protejate să le delimiteze în natură cu borne de hotar, panouri informaționale și de avertisment.

· Conform Hotărârii Guvernului Nr. 595 din 29.10.1996, organele administrației publice locale ce dețin terenuri împădurite cu suprafața ce depășește 50 ha obligatoriu să soluționeze posibilitatea de angajare în funcție a unui specialist-pădurar cu studii în domeniul silviculturii, care va asigura paza plantațiilor silvice contra tăierilor ilicite, pășunatului animalelor și prevenirea altor încălcări ale legislației silvice.

VI. PROTEJAREA ȘI UTILIZAREA RESURSELOR PISCICOLE

6. 1. Fondul bazinelor piscicole naturale

Suprafața totală a fondului bazinelor piscicole naturale constituie 23670 ha:

- Lacul de acumulare Dubăsari (a fost format în anii 1954 – 1955), este situat pe cursul mijlociu al fl. Nistru la 356 km de la gura de vărsare în liman, suprafața - 6500 ha, adâncimea medie - 7,5 m. Speciile principale de pești: crap, plătică, babușcă, șalău, știucă;

- Fluviul Nistru, în limitele teritoriale ale Republicii Moldova, - lungimea - 657 km, suprafața – 6000 ha. Speciile principale de pești: crap, plătică, babușcă, scrumbie (în aval de barajul Dubăsari, în perioada migrărilor de reproducere), scobar, cleanul mic, știucă, șalău, avat, mreană (în amonte de lacul de acumulare Dubăsari);

- Lacul de acumulare Costești – Stânca (a fost format în anul 1976), este situat la km 575 de la confluența r. Prut cu fl. Dunărea, în limitele teritoriale ale Republicii Moldova suprafața este de 2500 ha, adâncimea medie – 10 m. Speciile principale de pești: plătică, babușcă, morunaș, șalău, caras, avat;

- Bălțile Manta – suprafața - 2200 ha, adâncimile predominante - 1+3 m și includ următoarele lacuri : Dracile – 350 ha; Bodelnic – 250 ha; Rotunda – 300 ha; Foltâna – 250 ha; brațele Surdu – 50 ha; Lifștevo – 60 ha; Hidraru – 25 ha, Dracu – 35 ha. Practic pe toată suprafața bălților sînt gropi pentru iernatul peștelui și peste 750 ha boiști (locuri pentru depunerea icrelor), adâncimea cărora variază între 0,5 și 1 m. Speciile principale de pești: crap, plătică, caras, babușcă;

- Lacul Belevu (în prezent intră în componența rezervației naturale de Stat “Prutul de Jos”), suprafața – 950 ha, adâncimile variază între 0,5-3 m, suprafața boiștilor constituie 350 ha, gropi pentru iernatul peștelui lipsesc, circulația apei în lac (intrarea și scurgerea) este nesatisfăcătoare din cauza că gârla “Rotaru” nu poate asigura schimbul necesar, îndeosebi în lunile de vară;

- Râul Prut, în limitele teritoriale ale Republicii Moldova, lungimea - 650 km și suprafața - 2600 ha. Speciile principale de pești: plătică, caras, știucă, crap, somn;

- Lacul Cahul, în limitele teritoriale ale Republicii Moldova suprafața este de 250 ha. Predomină adâncimi mici de 0,5 - 1 m, care servesc ca boiști pentru ihtiofaună. Speciile principale de pești : plătică, crap, caras, șalău, știucă.

1.2. Starea resurselor piscicole în bazinele naturale (date de studiu: tabelele 1+9).

Fl. Nistru și r. Prut cu lacurile de acumulare Dubăsari și Costești – Stânca, lacurile Manta, Belevu, Cahul și Cuciurgan, după importanța biologo – piscicolă sînt considerate bazine piscicole de categorie superioară în care se păstrează ihtiogenofondul principal al speciilor de pești valoroși:

- acipenseride (morun, nisetru, păstrugă, cegă);
- ciprinide (mreană, morunaș, crap, plătică, sabiță, clean, tarancă ș.a.);
- clupeonide (scrumbie, rizeafcă);
- percide (șalău; fusar, pietrar, ghiborț, biban);
- alte (sogn, știucă, mihaț și loștriță).

Componența specifică a ihtiofaunei este reprezentată în fl. Nistru de 74 specii de pești și în r. Prut de 43 specii. După numărul de specii ihtiofauna bazinelor naturale cantitativ este bogată, dar nu este distribuită uniform. Nu întotdeauna mărimea capturilor depinde numai de diversitatea speciilor, dar și de mulți alți factori. În primul rând depinde de calitatea speciilor și componența cantitativă a populațiilor de pești, condițiile de viață și răspîndirea în spațiu și timp a unei sau altei specii.

Ihtiocomplexul fiecărui bazin trebuie să aibă o stabilitate de specii, dezechilibrarea căreia duce la disproporții cantitative și calitative a relațiilor dintre specii. Concomitent cu aceasta ihtiocomplexul mai depinde și de condițiile hidrologice, ecologice și de factorii antropogeni.

Factorii antropogeni care au modificat condițiile de reproducere și viață a resurselor piscicole sînt:

- regularizarea debitelor de apă în fl. Nistru în urma construirii barajelor Dubăsari (1953), Novodnestrovsk (Ucraina, 1980), și în r. Prut - Costești – Stânca, (1979);

- îndiguirea albiei fl. Nistru în aval de barajul Dubăsari, secarea a peste 40 mii ha de bălți din lunca inundabilă a Nistrului și circa 33 mii ha din lunca Prutului, care au dus la distrugerea boiștilor și locurilor pentru dezvoltarea și îngrășarea speciilor de pești valoroși. Pe r.Prut, în rezultatul viiturilor din 1969, s-au micșorat biotopurile vegetale - popândacii (insulele plutitoare), care ocupau circa 60% din suprafața lacului Manta. De asemenea, negativ a influențat și extragerea nisipului și pietrei de râu din albiile minore ale Nistrului și Prutului, precum și utilizarea apei în scopuri agricole, poluarea ș.a.

Fluviul Nistru (sectorul medial) și lacul de acumulare Dubăsari

După construcția barajului Dubăsari în lacul de acumulare pe sectoarele medial și superior al fl. Nistru s-a format un ihtiocomplex separat cu dominarea speciilor valoroase de pești: plătică, tarancă, șalău, crap, cegă, mo-

runaș, mreană, somn, avat și alte specii. Lacul de acumulare Dubăsari a devenit principalul loc pentru îngrășare, iar sectoarele medial și superior ale Nistrului - locuri pentru reproducerea naturală.

Cantitatea de pește pescuit anual constituia 80 tone, iar în comun cu pescuitul sportiv și amator, în limitele a 160 tone. Creșterea anuală a ihtiomasei era în limitele de 700 – 800 tone.

Construcția barajului Novodnestrovsk (1980) a schimbat regimul termic și hidrologic al sectorului medial și lacului de acumulare Dubăsari. În rezultatul modificării factorilor termic și hidrologic în prezent are loc transformarea totală a biotei. Se observă o reducere majoră a reproducerii naturale care duce la o scădere majoră a speciilor de pești valoroși. Odată cu schimbarea regimului hidrologic s-a micșorat viteza de curgere a apei, activizând simțitor procesul de colmatare și distrugerea boștilor și locurilor de îngrășare. Factorul termic reduce și termenii de îngrășare în lacul de acumulare Dubăsari. Examinând regimul termic mediu multianual s-a constatat o scădere a temperaturii apei în perioada de primăvară – vară în comparație cu temperatura naturală cu 5-8°C, care se resimte până la Dubăsari. Astfel a apărut dependența inversă între volumul de apă deversat din lacul Novodnestrovsk și temperatura apei pe o distanță de până la 400 km în aval. În perioada de iarnă temperatura apei este cu 5-6°C mai ridicată. Prin urmare, în perioada de după construcția barajului Novodnestrovsk și până în prezent s-a modificat substanțial dinamica distribuției temperaturilor medii anuale și sezoniere a apei. Maxima temperaturilor de vară pe sectorul s. Naslavcea – or. Camenca s-a deplasat cu o lună (o lună și jumătate în anii mai răcoroși), de la mijlocul lui iulie la mijlocul lui august, și este cu 4-5°C mai scăzut. Fiecare specie pentru prelungirea normală a ciclului vital are nevoie de o anumită sumă a temperaturilor zilnice, dar din cauza repartizării neuniforme a temperaturilor are loc schimbarea structurii de vârstă și dimensiunilor morfo-biologice a populațiilor, modificarea perioadelor de ecloziune a larvelor și de creștere. Procesul de resorbție a icrelor a ajuns până la 80% la majoritatea speciilor de pești.

Transparența mare a apei se datorează deversării ei din lacul de acumulare Novodnestrovsk de la adâncimi de peste 10 m, în care procesele biologice, fizice și mecanice s-au redus până la minimum și din această cauză se observă o dezvoltare masivă a algelor și macrofitelor care au înrăutățit condițiile de viață a hidrobionților.

Condițiile hidrologice din anul curent s-au caracterizat cu nivele ridicate de apă pe parcursul întregii perioade de vegetație. Cel mai mare nivel a fost la sfârșitul lunii iulie – începutul lunii august, care a depășit 3400 m³/sec (debit) în secțiunea s. Naslavcea-or.Camenca și 2800 m³/sec (debit) în secțiunea barajul Dubăsari – limanul Nistrului.

Asemenea debite de apă nu au fost înregistrate în toată perioada de când s-au organizat observații hidrologice sistematice. Nivelul ridicat de apă, desigur, a dus la modificări esențiale în activitatea biologică a tuturor ecosistemelor fluviului. Total a fost spălată albia fluviului de nămolul acumulat în ultimii 20-25 ani pe segmentul s. Naslavcea - or. Camenca.

Nămolul a fost spălat și lacul de acumulare Dubăsari, dar într-o măsură mai mică. Schimbările parvenite în urma viiturilor vor influența asupra formării ihtiocenozelor lacului în viitor.

Până la apariția barajului de la Novodnestrovsk, fl. Nistru (secțiunea medială) era locul de reproducere a peste 30 specii de pești, însă după anul 1985, odată cu începutul exploatării lacului Novodnestrovsk a început să scadă numărul de puiet de pe boiști din această zonă. S-a redus reproducerea naturală nu numai a speciilor de pești termofili, care se reproduc la temperaturi a apei de 15-22 °C (cegă, mreană, morunaș, plătică, crap, caras, somn, văduviță) dar și a speciilor ombrofile, care se reproduc la temperatura apei de 4-10°C (avat, ocheană mare, știucă, biban, șalău, clean). Reducerea reproducerii naturale a speciilor principale din ihtiocomplexul Nistrului medial și lacului Dubăsari influențează nemijlocit asupra stării cantitative și calitative a resurselor piscicole.

Pescuiturile de control efectuate demonstrează micșorarea în continuare a ponderii speciilor de talie mare. Cel mai frecvent se observă bibanul, babușca și alte specii de talie mică.

În segmentul medial al fl. Nistru babușca constituie – 34,7 %, cleanul – 16,3 %, carasul – 9,8 %.

După structura de vârstă predomină populațiile la babușcă 4⁺ – 30,4 %, 3⁺ - 26,8 %, 2⁺ – 16,6 % ; la clean – 2⁺ – 38,4 %, 3⁺ – 35,5 %, 4⁺ – 10,7 %, la caras – 2⁺ – 33,5 %, 3⁺ – 22,2 %, 4⁺ – 27,7 %, 5⁺ – 11,3 % în anul de raportare pe acest segment morunașul constituia – 2,7 % și mreana – 2,7 %.

În prezent ihtiofauna lacului de acumulare Dubăsari este limnofilă (de lac) și este reprezentată de 53 specii. Cele mai frecvente sînt speciile: babușca, plătica, avatul, roșioara, crapul, știuca, carasul argintiu, novacul, sângerul, somnul, șalău și bibanul. Mai rar se întâlnește taranca (*Rutilus rutilus heckeli* (Nordmann)). În ultimii ani în partea de jos a lacului a căpătat o răspândire mai largă andreaua (*Syngnatus nigrolineatus* (Eichwald)), care prin creșterea efectivului său devine concurent în nutriție cu puietul speciilor valoroase.

În 2008 dominante au fost : carasul – 33 %, plătica – 15,8 %, babușca – 13,7 %, sângerul – 14,5 %, crapul – 10,7 %, șalău – 6 %.

După structura de vârstă domină populațiile la caras - 2⁺ - 53,2 %, 5⁺ - 15,5 %; la plătică - 4⁺ - 37,8 %, 5⁺ - 29,7 %, babușca 2⁺ - 31,2%, 3⁺ - 43,7%.

Răspîndirea speciilor de talie mică (babușca, caras și alte specii economic nevalorose) cu cea mai mare densitate se observă în porțiunea de jos a lacului de acumulare Dubăsari (s. Molovata - s. Oxentea) în lunile august – octombrie. Pentru reglementarea numerică a speciilor de pești de talie mică și ameliorarea stării speciilor valoroase, este necesar de efectuat pescuit ameliorativ.

Este necesar de organizat pescuitul speciilor de talie mică în lacul de acumulare Dubăsari, deoarece în

ultimii ani se observă o răspândire masivă a roșioarei, babușcăi, bibanului, carasului, care substituie puietul speciilor valoroase.

Fluviul Nistru, sectorul inferior (barajul Dubăsari – s. Palanca) are o importanță deosebită pentru păstrarea genofondului ihtiofaunei aborigene, pentru că acest sector după particularitățile hidrologice a concentrat schema bazinului Nistru în limite mai mici. După condițiile ecologice s-au păstrat căile migratoare și legătura reciprocă cu limanul Nistrului și Marea Neagră, menținând potențialul speciilor migratoare și semimigratoare, care formează fauna bazinului Nistru. Sub acest aspect sectorul situat imediat de la baraj în aval (15-20 km) și în mod special sectorul până la gura de vărsare a r. Răut (4 km) este primordial pentru reproducerea speciilor litofile și reofile. Prezența substratului de nisip și pietriș, vitezele mari ale apei imită condițiile ecologice favorabile pentru reproducerea speciilor litoreofile. Variațiile nivelului de apă pe un segment de 20-30 km în aval de barajul Dubăsari în perioada de reproducere, provoacă urcarea și coborârea (migrarea) sistematică a reproducătorilor, până la maturizarea produselor sexuale și reproducere eficientă. A scăzut frecvența multor specii de pești. Cel mai mult a scăzut din capturi sabița, care anterior alcătuia 50% din pescuitul de primăvară, a scrumbiei și sabiței în timpul migrărilor de reproducere. S-a redus și cantitatea de tarancă și morunaș (semimigratori).

În pescuiturile de control și industrial/comerciale a predominat plătica – 24,5 % (cu vârstele – 3⁺ - 16,1 %; 4⁺ - 35,3 % și 5⁺ - 36,4 %), sângerul – 17,9 % (cel mai frecvent a fost în lunile septembrie-octombrie după viituri), cu vârstele - 2⁺ - 37,7 %, 3⁺ - 49,4 % și 4⁺ - 12,9 %; batca – 18,6 % (cu vârstele – 3⁺ - 47,5 %, 4⁺ - 37,5 %), carasul – 10,5 % (cu vârstele – 3⁺ - 44,4 %; 4⁺ - 31,3 %, 5⁺ - 13,3 %); scrumbia – 6,3 % (cu vârstele – 3⁺ - 40,7 %, 4⁺ - 59,3 %).

Lacul de acumulare Costești-Stânca a fost format în anul 1976 și este situat pe cursul mijlociu al r. Prut – la km 575 de la confluența cu fluviul Dunărea. Suprafața este de 5,9 mii ha (pe teritoriul Republicii Moldova, 2,1 – 2,6 mii ha), lungimea de 70 km, adâncimea medie – 10 m. Pe malul stîng lacul are multe arii de extindere (râurile Vilia, Lopatniuc, Ciuhur), cea mai mare fiind pe râul Ciuhur (7 km), formând golful „Ciuhur”, cu suprafața de circa 250 ha.

Observațiile ihtiologice efectuate sistematic de către Serviciul Piscicol și Stațiunea de Cercetări Științifice în Domeniul Pisciculturii au evidențiat o creștere cantitativă generală a faunei piscicole cu un maximum de 3-4 ani după umplere. Astfel în anul 1980 bibanul reprezenta 46,5 % din cantitatea totală, babușca și carasul câte 8,7 %, speciile valoroase 30 %.

Pescuiturile ameliorative din anii 1983-1985 arată că, ponderea bibanului a scăzut până la 25 %, iar densitatea babușcăi s-a mărit până la 30 %. Începând cu anul 1985 prin populările sistematice cu puiet de crap, șalău și plătică, trecerea mărimii minime admise pentru pescuitul plăticii de la 25 cm la 30 cm, compoziția cantitativă și calitativă a ihtiofaunei la sfârșitul anilor 80 s-a stabilizat. Speciile dominante în pescuitul industrial erau: plătica – 60 %, crapul 21 %, șalăul 3,4 %, alte specii de talie mare (avatul, fitofagii, știuca, somnul) – 13,6 % și speciile de talie mică (babușcă, caras, biban) – 8,5 %. Cantitatea de pește pescuit în anii 1990 și 1991 a fost de 45,7 tone și 38,1 tone. Productivitatea piscicolă la 1 ha era de 18-20 kg, ce constituia numai 50 % din potențialul posibil.

La sfârșitul anilor 90 volumul pescuitului industrial a scăzut de 6,6 ori, aceasta se explică prin suspendarea populărilor și neasigurarea condițiilor optime pentru reproducerea naturală, dependente de variațiile diurne ale nivelului apei în lac, distrugerea substratului de pe boiști (îndeosebi în perioada de depunere a icrelor).

O influență negativă o are și încălzirea înceată a apei (primăvara întârziată).

Pescuiturile de control și industrial/comerciale din anul 2008 demonstrează că structura lotului de pescuit este reprezentată de : babușcă – 33,3 %, oblețe – 13,7 %, plătică – 8,5 %, șalău -3,8 %, biban – 29,8 %, morunaș – 2,3 %, crapul, carasul și avatul câte 2,5 %.

După structura de vârstă predomină populațiile : la plătică – 3⁺ - 23 %, 4⁺ - 24,8 %, babușcă – 3⁺ - 34,2 %, 5⁺ - 32,0 %, biban - 42 %, 3⁺ - 26,7 %, crap – 3⁺ - 44,9 %, 2⁺ - 22,4 %.

În lunile august-octombrie în sculele pescărești au fost depistate 20 exemplare de cegă în segmentele Cihur, Corpaci, Dumeni, Badragi.

Pescuitul de control efectuat cu năvodul pentru puiet (septembrie 2008) a constatat : biban – 44,6 %, plătică – 21,9 %, babușcă – 9,8 %, avat – 8,6 %, șalău – 4,4 %, caras – 4,7 %, obleț – 3,8 %, crap – 2,3 %, morunaș – 0,3 %, sânger – 0,3 %. Cel mai mult biban – 86,9 % s-a pescuit în secțiunea – 800 m aval de s. Dumeni (Cociorva).

Speciile populate anterior (crap, fitofagi) sunt reprezentate foarte slab – 0,2 % și 0,1 %. Trebuie menționat și procentul ridicat al speciilor de pești răpitori – 25,1 %, îndeosebi a bibanului, precum și reducerea cantitativă a speciilor pescuite în trecut – cleanul, scobarul, știuca și altele. Pe sectorul Ciuhur-Costești știuca, somnul, cleanul, cosacul cu bot turtit în rezultatul pescuiturilor de control nu s-au înregistrat. Crapul și fitofagii (novacul, sângerul, cosașul) în pescuitul industrial se înregistrează episodic.

Datele obținute din pescuiturile de control și pescuitul industrial numai din partea Republicii Moldova nu pot oglindi starea reală a resurselor piscicole și nu sunt îndeajuns pentru a pronostica tendința dezvoltării ihtiocenozelor în lac, aprecierea actuală și de perspectivă a stării resurselor piscicole.

În baza rezultatelor pescuiturilor de control din anii 2004-2008 se confirmă necesitatea efectuării pescui-
tului ameliorativ al speciilor de pești de talie mică. Micșorarea numerică a speciilor de pești răpitori se va efectua
utilizând scule cu mărimea ochiului mai mică decât pentru pescuitul industrial în locurile și termenii stabiliți de
Serviciul Piscicol.

Tabelul 1.
Structura capturilor pescuiturilor de control în lacul de acumulare Dubăsari, anul 2008.

Speciile de pești	Structura capturilor, 2008				greutatea medie a unui exemplar, kg
	numărul de indivizi, ex.	frecvența, %	masa, kg	%, în capturi	
Știuca	10	0,4	1,1	0,5	0,550
Babușca, Taranca	147	19,0	16,6	7,2	0,164
Roșioara	32	7,0	2,1	0,9	0,057
Avat	4	0,4	1,8	0,8	0,900
Plătică	35	6,6	13,5	5,9	0,386
Cosac cu b.t.	16	3,0	1,2	0,5	0,075
Caras	127	23,9	30,2	13,1	0,238
Crap	40	7,5	74,8	32,5	1870
Fitofagi	36	6,8	64,2	27,9	1783
Somn	4	0,8	8,3	3,6	2125
Șalău	39	7,3	11,4	4,9	0,292
Biban	93	17,5	5,3	2,3	0,057
Total:	532	100	230,50	100	

Tabelul 2.

Structura capturilor pescuiturilor de control în lacul de acumulare Costești-Stânca, anul 2008.

Speciile de pești	Structura capturilor 2008				greutatea mediului a unui exemplar, (kg)
	numărul de exemplare	Frecvența, %	Masa, kg	%, în capturi	
Babușcă	579	34,2	91,88	40,2	0,159
Avat	22	1,3	7,45	3,3	0,339
Mreană	-	-	-	-	-
Obleț	338	20,0	9,74	4,3	0,029
Clean	-	-	-	0,1	-
Plătică	112	6,6	87,22	11,9	0,243
Morunaș	61	3,6	16,77	7,3	0,275
Caras	18	1,1	3,53	1,5	0,196
Crap	12	0,7	1,62	0,7	0,135
Fitofagi	2	0,1	-	-	-
Șalău	40	2,4	10,39	4,5	0,260
Biban	510	30,1	60,23	26,3	0,118
Ghiborț	15	-	-	0,3	-
Total	1692	100	228,83	100	

Tabelul 3.

Indici comparativi 2007-2008 după greutatea capturilor în lacul Costești-Stânca.

Speciile de pești	Anul 2007			Anul 2008		
	M, Kg	%, în captură	Greutatea medie a unui ex., kg	M, kg	%, în captură	Greutatea medie a unui ex., kg
Babușcă	43,23	27,5	0,123	91,88	40,2	0,159
Avat	1,37	0,9	0,137	7,45	3,3	0,339
Mreană	1,80	1,1	0,300	-	-	-
Obleț	12,24	7,8	0,027	9,74	4,3	0,029
Clean	0,20	0,1	0,200	-	-	-
Plătică	23,72	15,1	0,439	27,22	11,9	0,243
Morunaș	9,64	6,1	0,179	16,77	7,3	0,275
Caras	5,68	3,6	0,196	3,53	1,5	0,196
Crap	4,05	2,6	0,312	1,62	0,7	0,135

Fitofagi	0,70	0,4	0,350	-	-	-
Șalău	5,87	3,7	0,189	10,39	4,5	0,260
Biban	48,24	30,7	0,081	60,23	26,3	0,118
Ghiborț	0,45	0,3	0,030	-	-	-
Total :	157,19	100	-	228,83	100	-

Tabelul 4.

Compoziția pe specii a capturilor în lacul Costești-Stânca anul 2008.

Speciile de pești	Cantitatea, exemplare	Frecvența, %	M, kg	%, în capturi	Greutatea medie a unui ex., kg.
Babușcă	579	34,2	91,88	40,2	0,159
Avat	22	1,3	7,45	3,3	0,339
Obleț	338	20,0	9,74	4,3	0,029
Plătică	112	6,6	27,20	11,9	0,243
Morunaș	61	3,6	16,77	7,3	0,275
Caras	18	1,1	3,53	1,5	0,196
Crap	12	0,7	1,62	0,7	0,135
Șalău	40	2,4	10,39	4,5	0,260
Biban	510	30,1	60,23	26,3	0,118
Total :	1692	100	228,83	100	-

Tabelul 5.

Compoziția calitativă și cantitativă a ihtiofaunei lacului de acumulare Dubăsari determinată în rezultatul pescuiturilor de control și industrial / comerciale (ave / plase Ø 14 x 14 mm – 100 x 100 mm), an. 2008.

Speciile de pești evidențiate	Structura de vârstă, biometria și raportul procentual al speciilor de pești													Valorile medii	Cantitatea evidențiată, (ex.)	Frecvența %
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	XIII			
	anii	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11				
Caras	L (cm)		17	19	24	28,3	30	34					25,3	77	33	
	I (cm)		14	16	20	23,6	25	28					21,1			
	P (gr)		40	100	225	300	500	600					294,1			
	n		41	3	11	12	6	4								
	%		53,2	3,8	14,2	15,5	7,7	5,1								
Plătică	L (cm)		27	30	34	36,5		44	54				37,5	37	15,8	
	I (cm)		24	26	29	31		36	47				32,1			
	P (gr)		250	300	325	550		1000	2100				754			
	n		3	5	14	11		3	1							
	%		8,1	13,5	37,8	29,7		8,1	2,7							
Sânger	L (cm)		33,5	46,7	54	64							49,5	34	14,5	
	I (cm)		28,5	39,7	47	55							42,5			
	P (gr)		325	1250	2000	3000							1643			
	n		9	15	1	9										
	%		26,4	44,1	2,9	26,4										
Babușcă	L (cm)		22	24	25	35							26,5	32	13,7	
	I (cm)		19	20	21,5	31							22,8			
	P (gr)		80	150	200	300							182,5			
	n		10	14	4	4										
	%		31,2	43,7	12,5	12,5										

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	XIII	XIV	XV	XVI
Biban	L (cm)		13,7	17,2	20	22,3							18,3		
	I (cm)		12	14,9	16,6	19,6							15,7		
	P (gr)		25	45	87	170							81,5	19	4,4
	n		1	11	6	1									
	%		5,2	58,1	31,5	5,2									
Șalău	L (cm)		28	30,3	41	45,5	60,6	65					45		
	I (cm)		24	26,3	37	41	53,3	58					39,9		
	P (gr)		105	260	750	1015	2200	2500					1138,3	15	3,5
	n		1	1	3	2	4	4							
	%		6,6	6,6	20	13,6	26,6	26,6							
Crap	L (cm)		30	35				60					41,6		
	I (cm)		25	29,6				51					35,2		
	P (gr)		235	501				3700					1478,6	8	1,8
	n		6	1				1							
	%		75	12,5				12,5							
Babușca														4	0,9
Avat														4	0,9
Somn														4	0,9
Cosac cu b.t.														7	7,3
Rizeavcă														3	0,3
Total														428	100

Tabelul 7.
Structura populațiilor de pești, reieșind din datele pescuiturilor de control
(efectuate cu ave d. 14 x 14 mm – 100 x 100 mm) în fluviul Nistru (sectorul medial), an. 2008.

Speciile de pești evidențiate	Indicii	Structura de vârstă a populațiilor, (ani)												Indicii medii a speciilor	Cantitatea evidențiată, (ex.)	Frecvența speciilor, %
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	XIV			
I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	XIII	XIV	XV	XVI	
	L (cm)	17	21	22,4	25,2	26,8	28,8						23,5			
	I (cm)	14	17	18,5	21,2	22,8	23,7						19,5			
Babușcă	P (gr)	25	75	118,3	208,4	258,8	326,8						168,7			
	n	8	23	37	42	18	9							138	34,7	
	%	5,8	16,6	26,8	30,4	13	6,5									
Scobar	L (cm)		26	29	31	34,4	36,6	42,7					33,4			
	I (cm)		22	24	27	29,1	30,6	36,7					28,2			
	P (gr)		180	220	325	465	590	905					459,1			
Clean	n		2	5	2	1	2	1						13	3,2	
	%		15,3	38,7	15,3	7,7	15,3	7,7								
	L (cm)		22	24,9	29	33,8	36						24,2			
Clean	I (cm)		18	21,3	25	28,7	31						20,6			
	P (gr)		175	295	405	585	990						408,3			
	n		25	23	7	8	2							65	16,3	
Caras	%		38,4	35,5	10,7	12,3	3,1									
	L (cm)	12	15	17,2	25	27							19,2			
	I (cm)	10	12	14,8	218	23							16,3			
Ghiborț	P (gr)	20	58	106	285	350							148,2			
	n	2	12	8	10	4								36	9,8	
	%	5,5	33,5	22,2	27,7	11,3										
Clean mic	L (cm)		16	17	18								17			
	I (cm)		14	15	16								14,6			
	P (gr)		25	35	55								38,3	19	4,7	
Clean mic	n		8	6	5											
	%		42,1	31,5	26,4											
	L (cm)	16	18,5	21,5	22,8								19,7			
Clean mic	I (cm)	14	16	18	19								16,7			
	P (gr)	35	60	110	130								83,7	22	5,5	
	n	1	7	12	2											
	%	4,5	31,8	54,5	9,9											

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	XIII	XIV	XV	XVI	
Morunaș	L (cm)	15	25	29,5									23,1			
	I (cm)	12	21	26,5									19,8			
	P (gr)	25	110	286									140,3	11	2,7	
	n	2	4	5												
	%	18	36,6	45,4												
	L (cm)		28	31	36								31,6			
	I (cm)		23	27	29								26,3			
	P (gr)		180	395	483								352,6	13	3,2	
	n		2	8	3											
	%		15,3	61,5	23,2											
Scobar	L (cm)		18	21	25								21,3			
	I (cm)		16	18	22								18,6			
	P (gr)		80	160	253								164,3	29	7,3	
	n		8	7	14											
	%		27,5	24,2	48,3											
	L (cm)		20	28									24			
	I (cm)		17	24									20,5			
	P (gr)		75	325									200	11	2,7	
	n		8	3												
	%		72,7	27,3									15,3			
Obleș	L (cm)		13	15	18								13			
	I (cm)		11	13	15								38	19	4,7	
	P (gr)		26	36	52											
	n		8	8	3											
	%		42,1	42,1	18											
	L (cm)													8	2,0	
	I (cm)													6	1,5	
	P (gr)													4	1,0	
	n													4	1,0	
	%													2	0,5	
Știuca	L (cm)													2	0,5	
	I (cm)													2	0,5	
	P (gr)													3	0,7	
	n													1	0,3	
	%													1	0,2	
	L (cm)													1	0,2	
	I (cm)													1	0,2	
	P (gr)													1	0,2	
	n													1	0,2	
	%													397		

Tabelul 8.

Compoziția calitativă și cantitativă a intiofaunei lacului de acumulare Costești-Sfinca, determinată în rezultatul pescuiturilor de control și industrial/comerciale (ave / plase Ø 14 x 14 mm – 100 x 100 mm) an. 2008.

Speciile de pești evidențiate	Structura de vârstă, biometria și raportul procentual al speciilor de pești																valoriile medii	Cantitatea evidențiată (ex.)	Frecvența, %
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	XIII	XIV	XV	XVI			
Plătică (Abramis brama L.)	ani		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11						
	L (cm)				32	34	36,7	40	45	50				39,5					
	I (cm)				26	27	29,8	33	38	42				32,6					
	P (gr)				250	392	568	880	1228	1630				824,6	165	8,5			
	n			14	38	41	32	27	84,8	5									
	%			8,4	23,0	24,8	19,3	16,3	32	3,0									
	L (cm)				24	25,1	29	30,3	27					28,0					
	I (cm)				20	21,1	24,5	25,2	40,5					23,5					
	P (gr)				150	191	262	310	12					263,6					
	n				220	130	206	4	1,8										
%				34,2	20,2	32,0	0,6												
Salău (Stizostedion lucioperca L.)	L (cm)		23,5	34,8	41,3	45,2	52,0	57,5					42,3						
	I (cm)		19,3	30,0	35,3	39,5	46,1	50,0					36,7						
	P (gr)		57	237	570	887	1386	1930					844,5	75	3,8				
	n		8	16	18	17	8	8											
	%		10,6	21,3	24,0	22,6	10,6	10,6											
	L (cm)			18,5	21,5	24,5	28,5	31,5											
	I (cm)			15,7	18,0	21,5	24,0	27,0											
	P (gr)			80	155	280	280	350											
	n			244	156	125	34	22											
	%			42	26,7	21,5	5,8	3,8											
Morunas (Vimba vimba L.)	L (cm)			23,6	29,5	34,6							29,2						
	I (cm)			20,2	25,0	29,5							24,9						
	P (gr)			160	270	355							261,6	45	2,3				
	n			12	24	9													
	%																		

I	II		III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	XIII	XIV	XV	XVI
	L (cm)	I (cm)	P (gr)	n	%	L (cm)	I (cm)	P (gr)	n	%	L (cm)	I (cm)	P (gr)	n	%	
Plătică (Abramis brama L.)	22.6	18.0	140	13	39.3	25	20.7	106	2	30	12	10	29	25	40.6	
	33	27	416	4	12.1	40.2	34.1	680	5	50	15.0	12.5	56	35	49.4	
	42	35	910	1	33											
Sârger (Hiphthalmichthys molitrix)																
Roșioară (Scardinius erythrophthalmus L.)																
Rizeavcă (Alosa caspia nordmanni Antipa)	n								2							0.1
	n								4							0.3
Mreană (Barbus barbus L.)	n								2							0.1
	n								5							0.9
Batcă (Blicca bjoerkna L.)	n								4							0.3
	n								4							0.1
Total	n								510							100

6.3. Condițiile de reproducere

Condițiile climaterice din iarna și primăvara anului 2008 au fost favorabile pentru reproducerea faunei piscicole. Iarna și primăvara au fost călduroase. Migrările de reproducere au început în prima decadă a lunii aprilie. Unul din factorii principali, determinanți pentru reproducerea eficientă, este regimul hidrologic.

În lacul de acumulare Costești-Stânca regimul hidrologic s-a caracterizat prin nivele înalte – stabile în toată perioada de reproducere a speciilor valoroase de pești.

Și în lacul de acumulare Dubăsari și în f. Nistru au fost condiții bune pentru reproducere. Majoritatea boiștilor au fost acoperite cu apă o perioadă mai îndelungată decât în anii precedenți. Au fost inundate și boiștile din bălțile Manta și lacul Belevu, însă din cauza că gârlele de comunicare a lacurilor cu r. Prut sânt colmatate migrările de reproducere sânt mai anevoioase.

Nivelul de apă ridicat din timpul viiturilor (de durată mare) nu au fost prielnice pentru evidența și evaluarea eficacității reproducerii naturale.

1.3. Lucrările ameliorativ – piscicole

În anul 2008 în bazinele piscicole naturale din R.M. s-au efectuat 68 pescuituri de control și s-au prelevat 126 probe de alevini în fl. Nistru (s. Trifăuți) și 4522 probe ihtiologice.

În lacul de acumulare Costești – Stânca în perioada de reproducere au fost instalate 450 cuibare artificiale de pe care, după instalarea în aparate au fost obținute 11 mln. de alevini (4 mln. plătică, 7 mln. babușcă) care după predezvoltare au fost populate în lac.

Perioadele de prohibiție a pescuitului în vederea asigurării condițiilor favorabile pentru reproducerea naturală au fost coordonate cu organele de resort din regiunile Vinița și Odesa pe fl. Nistru și cu partea română pe r. Prut și în lacul de acumulare Costești – Stânca.

În anul 2008 a fost populat lacul de acumulare Dubăsari cu 14000 kg puiet de pește. În lacul de acumulare Costești – Stânca populări nu s-au efectuat (tabelul 10, 11).

Popularea lacului de acumulare Costești – Stânca, (mii buc.)

Tabelul 10.

Ani	Alevini			Puiet de o vară				Puiet de un an	
	șalău	plătică	crap	fitofagi	crap	caras	babușcă	crap	fitofagi
1984	600	400	-	239	328	348	-	-	-
1985	600	400	-	-	300	370	-	-	-
1986	600	400	-	250	250	250	-	-	-
1987	600	400	-	250	250	250	-	-	-
1988	600	400	-	250	250	250	-	-	-
1989	1000	-	-	340	340	300	-	-	-
1990	2000	1500	2000	50	30	170	-	700	63
1991	-	-	-	-	-	-	-	120	180
1992	60000	-	-	7,0	-	-	-	-	-
1993	20000	-	10000	-	-	-	-	50	120
1994	-	-	-	350	-	-	-	-	-
1995	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1996	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1997	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1998	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1999	3000	-	-	5,4	1,0	6,0	-	-	-
2000	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2001	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2002	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2003	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2004	-	-	-	-	-	-	100,0	6,2	31,3
2005	-	-	-	180	50	-	-	-	-
2006	-	-	-	35,5	54,7	55,8	50,1	-	12,5

Dinamica pescuitului industrial în bazinele piscicole naturale.

Indicii	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Beneficiar (întreprinderi)	25	21	22	25	24	14	19
Limita de pește distribuită, (tone)	78,35	109	136	116,4	75,45	66,5	63,8
Numărul de pescari care au activat, (persoane)	187	147	125	212	98	124	171
Numărul de plase folosite pentru pescuit, (buc.)	711	860	783	686	589	649	638
Controale efectuate de către Serviciul Piscicol	97	129	224	173	211	152	136
Pește pescuit, (tone)	37,8	61,1	63,7	56,5	52,6	24,9	36,474

Tabelul 13.

Cantitatea peștelui pescuit în bazinele naturale din R.M. pe parcursul anului 2008.

Nr. d/o	Specia	Bazinele piscicole naturale				Total, (kg)
		Fl. Nistru inferior, (kg)	Lacul de acumulare Dubăsari, (kg)	Lacul Cahul, kg	Lacul de acumulare Costești – Stâncă, (kg)	
1.	Plătică	3356	929	-	3428	7713
2.	Caras	1602	798	-	374	4774
3.	Crap	1369	1149	1685	1699	5902
4.	Fitofagi	3395	619	1766	476	6256
5.	Șalău	1195	987	-	989	3171
6.	Somn	206	319	-	193	718
7.	Știucă	580	1120	-	-	1700
8.	Biban	724	1152	-	190	2066
9.	Cosaș	-	-	1375	-	1375
10.	Babușcă	19	1174	-	512	1705
11.	Avat	110	665	-	303	1078
12.	Morunaș	-	-	-	16	16
Total:		12556	10912	4826	8180	36474

Tabelul 14.

Cotele pentru pescuitul industrial / comercial în an. 2009, (kg).

Nr. d/o	Speciile de pești	Bazinele piscicole						Total:
		f. Nistru inferior	I.a Dubăsari	I.a Costești – Stâncă	r. Prut, bălțile Manta	f. Nistru medial	Lacul Cahul	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Plătică	5000	2000	12000	1000	100	2000	22100
	Babușcă	4800	2000	3300	1500	1100	2000	14700
	Crap	2300	1000	1000	500	300	1000	6100
	Caras	2500	2000	600	2000	1000	2500	10600
	Fitofagi	3750	3500	1000	-	250	2000	10500
	Șalău	1000	1000	1500	500	350	500	4850
	Avat	750	200	800	-	300	-	2050
	Biban	1500	2000	1000	1000	200	500	6200
	Somn	800	200	200	500	100	-	1800
	Știucă	600	200	200	300	300	2500	4100

Tabelul 11.

Popularea lacului de acumulare Dubăsari în perioada anilor 1998 – 2008.

Anii populărilor	Speciile de puiet	Numărul, exp.	Vârsta ani			Greutatea totală, (kg)	Greutatea medie a unui exp., (gr)	Restituirea rezervelor pentru pescuitul industrial		
			0+	1	2			%	Numărul de exp.	Ihtiomasa totală, kg
1998	Fitofagi	20000	-	-	+	2000	100	30	6000	13200
1999	Fitofagi, Crap	13733	+	-	-	412	30	15	2062	4677
2000	Fitofagi, Crap	75179	+	-	-	3000	36	15	12776	28944
2001	Fitofagi, Crap și Caras	46000	+	-	-	1500	32	15	7144	18341
2002	Fitofagi, Crap și Caras	120000	+	-	-	3000	25	15	18000	46500
2003	Fitofagi, Crap	185185	+	-	-	5000	27	15	27777	71919
	Fitofagi	7840	-	-	+	1960	250	30	2352	5334
2004	Fitofagi	15983	-	-	+	4004	250	30	4795	11987
	Crap	20408	-	-	+	2000	102	30	6122	11019
	Fitofagi	97561	+	-	-	2000	20,5	15	14643	32946
2005	Fitofagi, Crap	169081	-	+	-	3500	20,7	15	25362	55796
	Fitofagi, Crap	73885	-	-	+	15000	203	30	22165	48763
2006	Fitofagi, Crap	25210	-	+	-	2647	105	15	3781	9452
	Fitofagi, Crap	35715	-	-	+	10000	280	30	10714	26785
	Alevini Șalău	2885000	-	-	-	-	-	0,0002	577	-
	Alevini Morunaș	513000	-	-	-	-	-	0,00008	41	-
2007	Fitofagi, Crap	29275	-	-	+	10000	340	30	8782	21956
	Fitofagi, Crap	79542	-	+	-	5562	70	15	11931	26248
	Fitofagi, Crap	177349	-	+	-	2732	15,4	15	26602	58524
2008	Fitofagi, crap	259000	-	+	-	7000	26,5	15	38850	88896
						7000	285	30	24457	48914

6.5. Dobândirea resurselor piscicole

În anul 2008 pescuitul industrial s-a practicat în lacurile de acumulare Costești – Stâncă, Dubăsari, fl. Nistru (medial și inferior) și lacul Cahul. S-au încheiat 14 contracte cu beneficiarii. Din cotele aprobate pentru anul 2008, beneficiarii au solicitat pentru pescuit 63,8 tone pește, din care au fost pescuite 24,9 tone (tab. 12, 13). Cotele pentru anul 2009 se arată în tabelul 14.

	Cosac cu b.t.	1000	500	1500	700	300	-	4000
	Roșioară	1000	200	1000	1000	300	1000	4500
	Batcă	2000	200	-	1000	-	1000	4200
	Scobar	600	-	600	-	400	-	1600
	Scumbrie	2400	-	-	-	-	-	2400
	Morunaș	-	-	300	-	-	-	300
	Total:	30000	15000	25000	10000	5000	15000	100.000

6.6. Protecția resurselor piscicole

Pe parcursul anului 2008 angajații Serviciului Piscicol au întreprins 240 raiduri de prevenire și combatere a cazurilor de braconaj, s-au întocmit 765 procese – verbale (tabelul 15), din care 427 procese – verbale s-au întocmit pe contravenienți și s-au înaintat instanțelor abilitate spre examinare.

Prin scrisori oficiale adresate în judecătorii, Serviciul Piscicol a solicitat expedierea deciziilor, hotărârilor și încheierilor cu privire la materialele expediate spre examinare în anul 2008.

Din cauza, că instanțele de judecată competente în examinarea cazurilor cu privire la contravențiile administrative nu expediază Serviciului Piscicol în termenii stabiliți de legislația în vigoare deciziile asupra acțiunilor înaintate, lipsesc Serviciului Piscicol are dreptul de a ataca decizia asupra cazului cu privire la contravenția administrativă și din această cauză contravenienții, cărora le-au fost întocmite procese-verbale nu sânt sancționați, ceea ce le oferă posibilitatea de comitere a unor noi contravenții (tabelul 15).

Tabelul 15.

Indici operativi ai colaboratorilor Serviciului Piscicol în an. 2008.

F.N.P.	Acte de control întocmite	Procese-verbale întocmite			Prejudiciu		Scule Ridicate, buc.	Pește ridicat, kg.
		c/s	f/s	total	Aplicat, lei	Încasat, lei		
A.Negru	75	15	88	103	2400	2430	161	40
P.Ostrovski	10	63	34	97	10847	13459	170	51
I.Cara	8	31	48	79	17500	10048	272	-
V.Stahi	6	50	15	65	1760	1335	52	-
O.Boian	7	25	39	64	5562	2630	146	30
A.Cerchez	7	60	3	63	30420	100	75	-
N.Pavliuc	-	13	47	60	4400	100	55	-
B.Melcovschi	-	27	18	45	6700	5052	113	179
T. Popușoi	-	37	1	38	70072	31638	63	1931
S. Caleachin	-	31	2	33	49348	30837	34	2775
E.Matveev	-	28	2	30	28700	10708	62	32
C. Pojar	4	2	26	28	7520	1760	48	-
E. Litvinski	-	16	-	16	-	-	16	-
I. Saranciuc	-	6	9	15	5860	1346	52	-
O. Postică	19	9	2	11	2420	846	12	-
I. Grati	-	8	-	8	3420	3663	14	4
Gh. Strîmbanu	-	4	4	8	3760	18278	23	-
Iu. Ursu	-	1	-	1	840	-	1	-
R. Bodarev	-	1	-	1	-	-	1	-
Total :	136	427	338	765	251529	134230	1370	5042

Tabelul 16.

Cauze administrative.

Organele de control ecologic	Nr. Procese lor- verbale remise instanțelor abilitate de examinare	Examine	N-au fost remise deciziile	Încasate				Clasate, nr.	Ata cate, nr.	Materiale returnate pentru definitivare	Fără stăpîn	Avertisment
				Nr. Amenzi lor	Suma, (lei)	Încasate						
						La buget	La AE sau Serviciul Piscicol					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Serviciul Piscicol												
Total :	414	271	148	134	15360	15360	-	10	13	8	338	114
Cauze penale												
Serviciul Piscicol												
Total :	13	-	13	-	-	-	-	-	-	-	-	-
În total :	427	271	161	134	15360	15360	-	10	13	8	338	114

Tabelul 17.

Judecătoria raionului Dubăsari.

Materialele civile								
Genul încălcării	Acțiuni înaintate		Acțiuni satisfăcute		Acțiuni nesatisfăcute		Real incasat	
	Numărul	Suma, (lei)	Numărul	Suma, (lei)	Numărul	Motivul	Numărul de acțiuni	Suma, (lei)
Pescuit ilicit	19	27408	17	20278	2	-	12	15573

Tabelul 18.

Judecătoria raionului Criuleni.

Materialele civile								
Genul încălcării	Acțiuni înaintate		Acțiuni satisfăcute		Acțiuni nesatisfăcute		Real incasat	
	Numărul	Suma, (lei)	Numărul	Suma, (lei)	Numărul	Motivul	Numărul de acțiuni	Suma, (lei)
Pescuit ilicit	4	11705	3	5965	1	-	2	565

Tabelul 19.

Judecătoria raionului Anenii Noi.

Materialele civile								
Genul încălcării	Acțiuni înaintate		Acțiuni satisfăcute		Acțiuni nesatisfăcute		Real incasat	
	Numărul	Suma, (lei)	Numărul	Suma, (lei)	Numărul	Motivul	Numărul de acțiuni	Suma, (lei)
Pescuit ilicit	2	7430	1	5000	1	-	-	-

Tabelul 20.

Judecătoria raionului Orhei.								
Materialele civile								
Genul încălcării	Acțiuni înaintate		Acțiuni satisfăcute		Acțiuni nesatisfăcute		Real incasat	
	Numărul	Suma, (lei)	Numărul	Suma, (lei)	Numărul	Motivul	Numărul de acțiuni	Suma, (lei)
Pescuit ilicit	3	1539	3	1539	-	-	3	1539

Tabelul 21.

Judecătoria Chișinău, sectorul Ciocana.								
Materialele civile								
Genul încălcării	Acțiuni înaintate		Acțiuni satisfăcute		Acțiuni nesatisfăcute		Real incasat	
	Numărul	Suma, (lei)	Numărul	Suma, (lei)	Numărul	Motivul	Numărul de acțiuni	Suma, (lei)
Pescuit ilicit	1	12140	-	-	1	Casarea deciziei de sancț. administr.	-	-

Tabelul 22.

Judecătoria raionului Ștefan Vodă.								
Materialele civile								
Genul încălcării	Acțiuni înaintate		Acțiuni satisfăcute		Acțiuni nesatisfăcute		Real incasat	
	Numărul	Suma, (lei)	Numărul	Suma, (lei)	Numărul	Motivul	Numărul de acțiuni	Suma, (lei)
Pescuit ilicit	23	103393	18	40293	5	-	10	22660

Tabelul 23.

Judecătoria raionului Rezina.								
Materialele civile								
Genul încălcării	Acțiuni înaintate		Acțiuni satisfăcute		Acțiuni nesatisfăcute		Real incasat	
	Numărul	Suma, (lei)	Numărul	Suma, (lei)	Numărul	Motivul	Numărul de acțiuni	Suma, (lei)
Pescuit ilicit	4	561	4	561	-	-	3	221

Tabelul 24.

Organele abilitate de examinare	Nr. materialelor înaintate instanțelor abilitate spre examinare	Art.nr. CCA	Examine, nr. : (%)	N-au fost remise deciziile, nr. : (%)	Amenzii				N-au fost remise deciziile, nr. : (%)	Clasate (incetate), nr. : (%)	Atacate, nr. : (%)	Materiale returnate pentru definiți vavare
					Nr. Amenzilor, (%)	Suma, (lei)	Spre încasare La buget Suma, lei; (%)	La Serviciul Piscicol Suma, lei (%)				
1	2		4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Judecătoriile												
Dubăsari	101	87	86	15	12	1800	1800	-	72	1	2	1
Florești	13	87	11	2	5	380	380	-	2	1	-	3
Rișcani	64	87	56	8	51	5320	5320	-	3	-	-	2
Orhei	17	87	14	3	7	520	520	-	5	2	-	-
Soroca	53	87	19	34	7	700	700	-	12	-	-	-
Ocnîța	19	87	12	12	6	720	720	-	1	-	-	-
Ștefan Vodă	21	87	4	17	-	-	-	-	2	2	1	-
Edineț	19	87	15	4	15	1900	1900	-	-	-	3	-
Rezina	4	87	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-
Hîncești	1	87	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Căușeni	2	87	-	2	-	-	-	-	-	-	2	-
Anenii Noi	4	87	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-
Cahul	51	87	17	34	8	600	600	-	7	2	3	-
Criuleni	29	87	22	7	9	820	820	-	9	2	2	2
Chișinău sect. Centru	2	87	1	1	-	-	-	-	1	-	-	-
Chișinău sect. Ciocana	3	87	3	-	3	300	300	-	-	-	-	-
Total :	403		260	148	123	13060	13060	-	114	10	13	8
Comisariat de Poliție:	10	156/2	10	-	10	2000	2000	-	-	-	-	-
Total :	10		10	-	10	2000	2000	-	-	-	-	-
AE Soroca	1	59	1	-	1	300	-	300	-	-	-	-
Total :	1	-	1	-	1	300	-	300	-	-	-	-
Cauze penale												
Soroca	3	234	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hîncești	1	234	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Cahul	8	234	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Edineț	1	234	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Total :	13		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
În total :	427		271	148	434	15360	15060	300	114	10	13	8

6.7. Statele de personal și echipamentul tehnic

Statele de personal ale Serviciului Piscicol în anul 2008 au constituit 35 unități amplasate pe întreg teritoriul Republicii Moldova. La balanța Serviciului Piscicol sînt 4 sedii amplasate în Chișinău, Cahul, Costești-Stânca, Soroca.

În scopul exercitării supravegherii de stat asupra respectării Legii privind fondul piscicol, pescuitul și piscicultura, a altor acte normative Serviciul Piscicol pe parcursul anului 2008 a exploatat unitățile de transport terestru și flotabil aflate la balanța sa în baza programului de activitate trimestrial și anual.

Actualmente, Serviciul Piscicol dispune de 9 unități de transport terestru, 3 remorci și 11 unități de transport flotabil înzestrate cu motoare staționare și suspendabile.

Luând în considerație ca majoritatea unităților de transport sunt uzate fizic (cu gradul de uzură 100%) și moral învechite, restabilirea lor este imposibilă sau economic nerațională, Serviciul Piscicol necesită înnoirea parcului auto cu automobile și bărci noi pentru efectuarea controlului privind efectuarea în obiectivele acvatice piscicole naturale a măsurilor de protecție a resurselor biologice acvatice, prevenirea și depistarea încălcării legislației în vigoare.

În ceea ce privește utilarea bărcilor cu motoare suspendabile, motoarele care se află la balanța Serviciului Piscicol sunt complet uzate și nu mai corespund cerințelor specifice lucrului operativ al Serviciului Piscicol. Pentru prevenirea și combaterea cazurilor de braconaj sunt necesare motoare cu noi capacități, ce ar putea crea dificultăți pentru contravenienți, care se îndeletnicesc cu pescuitul ilicit și alte activități în bazinele piscicole și în preajma lor.

6.8. Concluzii și propuneri

Starea resurselor piscicole în bazinele naturale este la nivelul anului 2007. În lacurile de acumulare Dubăsari și Costești – Stânca în continuare se manifestă tendința de substituție a speciilor economic valoroase (crap, șalău, plătică, avat, mreană, morunaș ș.a.) cu specii mai puțin valoroase (babușcă, caras, biban, cosac cu b.t., roșioară). Ponderele babușcăi, bibanului și carasului în lacul de acumulare Dubăsari este de 46,7 %, iar în lacul de acumulare Costești – Stânca 65,3 %, fapt care confirmă necesitatea efectuării pescuiturilor ameliorative cu scule Ø 26 – 50mm. Populările efectuate în lacul de acumulare Dubăsari cantitativ au ajuns la nivelul anilor 1985 – 1990. Din cauza insuficienței unităților de personal (specialiști – ihtiologi) observațiile ihtiologice în fl. Nistru (medial și inferior) și r. Prut (inferior), bălțile Manta și lacul de acumulare Dubăsari nu s-au efectuat sistematic.

În scopul ameliorării stării resurselor piscicole sînt necesare următoarele măsuri:

1. Lacul de acumulare Dubăsari:

- popularea cu puiet de pește în cantități argumentate de către organizațiile științifice;
- desfășurarea cercetărilor științifice și observațiilor ihtiologice pentru determinarea succesiunii diversității speciilor de pești și perspectivele de menținere (protecție) a genofondului speciilor autohtone, stabilirea cotelor pentru pescuitul industrial / comercial;
- efectuarea pescuitului ameliorativ pentru reglementarea cantitativă a speciilor - babușcă, biban, caras;
- confecționarea cuibarelor artificiale pentru depunerea icrelor.

2. Lacul de acumulare Costești – Stânca și r. Prut:

- desfășurarea cercetărilor științifice și observațiilor ihtiologice în comun cu partea română în vederea evaluării stării actuale și de perspectivă a resurselor piscicole;
- efectuarea pescuitului ameliorativ pentru reglementarea numerică a speciilor de talie mică (babușcă, biban) cu ave, plase cu mărimea ochiului 20x50 mm;
- extinderea perioadei de prohibiție a pescuitului cu 15 zile ;
- asigurarea funcționării centrelor de incubare artificială de la Costești și Criuleni pentru popularea lacului cu alevini predezvoltați (7-9 zile) de șalău, plătică, babușcă și cu puiet de o vară de fitofagi, crap, caras.

3. Organizarea punctelor de prelevare a alevinilor și puietului de pești pe fl. Nistru (s. Trifăuți și s. Olănești).

4. Efectuarea pescuiturilor de control, inclusiv, în comun cu Institutul de Zoologie al A.Ș.M. și Filiala Chișinău „Acvacultura Moldova” în lacurile Dubăsari și Costești – Stânca cu utilizarea năvodului pentru puiet.

5. Intensificarea activității operative.

6. În comun cu „Acvacultura Moldova”, Institutul de Zoologie al AȘM de inventariat boiștile și căile de migrare și de evaluat starea lor după viiturile din iulie-august 2008.

VII. PROTECȚIA RESURSELOR FUNCiare

7.1. Activitatea de inspectare

Controlul efectuat de către agențiile și inspecțiile ecologice constată că solurile fertile, bogăția principală a republicii, sunt supuse permanent unei degradări intensive, cauzată de factori naturali și antropogeni.

Pe parcursul anului au fost controlați 2307 agenți economici, depistate 887 cazuri de încălcare a legislației ecologice și funciare, întocmite procese-verbale și acțiuni de recuperare a pagubelor cauzate resurselor funciare în sumă de 691579 lei, inclusiv amenzi – 47300 lei. A fost suspendată activitatea de producere a 28 unități economice. Concomitent, s-a participat în componența a 1914 comisii pentru selectarea terenurilor pentru diferite construcții, 185 de comisii de recepție a obiectelor în exploatare. Au fost examinate și coordonate 1347 materiale cu privire la atribuirea terenurilor în scopuri neagricole, 142 proiecte de lucru, 76 proiecte de execuție. S-au examinat 189 petiții și semnale. Au fost pregătite un șir de materiale informative (63) pentru organele ierarhic superioare. S-a activat în direcția propagării rezultatelor controalelor efectuate în domeniul protecției solurilor prin intermediul presei, televiziunii și radioului.

Nu se asigură în deplină măsură respectarea de către beneficiari a prevederilor Legii privind protecția mediului înconjurător (art. 23, 35 – 39,62), Codului funciar (art. 29,33,79), Legea cu privire la zonele și fișile de protecție a râurilor și bazinelor de apă (art. 14). Sunt depistate cazuri de prelucrare a solului în fișile riverane de protecție a râurilor Răut, Lăpușna, Bîc, Cogîlnic, Ialpuș, Cula, Ișnovăț. Deseori în aceste zone sunt depozitate deșeurile de diferită proveniență. Astfel de cazuri au fost depistate în raioanele Căușeni, Comrat, Drochia, Șoldănești, Anenii Noi, Orhei, Cimișlia, Telenești, mun.Chișinău.

Un alt gen de încălcare a legislației ecologice sunt construcțiile nelegitime și nedecopertarea stratului de sol fertil. Așa cazuri au fost depistate în raioanele Ialoveni, Strășeni, Drochia, mun.Chișinău. Cazuri de ocupare ilicită a terenurilor au fost depistate în raioanele Hîncești, Strășeni, Fălești, Cantemir, Leova. Sunt frecvente și încălcările legislației ecologice și funciare, inclusiv prin modul de prelucrare a terenurilor agricole de-a lungul pantei, deasemenea și cultivarea culturilor prășitoare pe versanți cu înclinația mare (raioanele Strășeni, Hîncești, Călărăși, Rîșcani, Leova, Orhei, Nisporeni, Dubăsari, Ungheni etc.).

Cele mai mari suprafețe incendiate au fost depistate în UTA Găgăuzia – 1698 ha și în raioanele: Ștefan-Vodă – 894 ha, Taraclia – 470 ha, Cimișlia – 169 ha, Rîșcani – 158 ha, Cahul – 143 ha, Căușeni – 105 ha, Drochia – 104 ha, Soroca – 82 ha. Numai în Cooperativa agricolă „Aidar Agro”, r-nul Ciadîr-Lunga limbile focului au ars miriștea pe o suprafață de 250 ha, vătămînd și 150 arbori specia nuc, producînd pagubă naturii în sumă de 65500 lei. Pe terenurile SRL „Maidangrup”, r-nul Comrat, miriștea a ars pe o suprafață de 126 ha, vătămînd și 361 arbori, prejudiciul fiind de 48828 lei. Pe terenurile SRL „Miturix Agro”, r-nul Ștefan-Vodă, miriștea a ars pe o suprafață de 219 ha vătămînd și 47 arbori de specie nuc din fișia forestieră de protecție, prejudiciul constituie 66175 lei. Pe terenurile SRL „Purcari Servicii”, același raion, miriștea a ars pe o suprafață de 145 ha, vătămînd și 21 arbori de specie nuc. Pe terenurile SRL „Taniti Agro”, r-nul Basarabeasca, flăcările s-au extins pe o suprafață de 50 ha, vătămînd și 150 arbori dintre care 134 specia nuc din fișia forestieră de protecție a cîmpurilor agricole.

Pe încălcările depistate au fost întocmite acte de control în care au fost date indicații obligatorii privitor la înlăturarea încălcărilor prevederilor legislației în vigoare, întocmite procese-verbale și înaintate acțiuni de recuperare a prejudiciului cauzat resurselor funciare.

7.2. Starea și protecția resurselor funciare

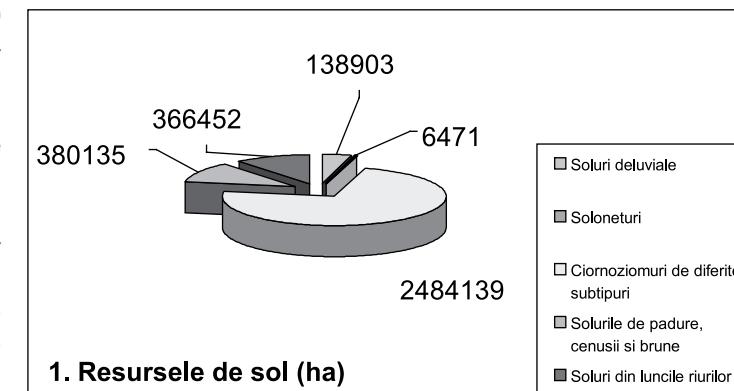
Suprafața totală a fondului funciar al Republicii Moldova constituie 3384,6 mii ha, inclusiv 2506,23 mii ha (74,04 %) - terenuri agricole, din care 1821,72 mii ha (72,6%) - terenuri arabile, 302,76 mii ha (12,08 %) - plantații perene, 360,06 mii ha (14,37 %) - fînețe și pășuni, 21,69 mii ha (0,87%) –pârloage.

Pe parcursul anului, diferitor întreprinderi și organizații le-au fost repartizate în alte scopuri decît cele agricole 418 ha. Solul fertil depozitat și păstrat de la obiectele de construcții și cariere la 01.01.2009 constituie 2328,25 mii m³, dintre care s-au utilizat 154,11 mii m³.

Fondul funciar se caracterizează prin:

- a. predominarea cernoziomului în învelișul de sol (fig.1) cu potențial înalt de productivitate;
- b. gradul înalt de valorificare;
- c. relief accidentat: 80 % din terenurile agricole sînt amplasate pe pante.

Solul ca sursă principală de obținere a produselor necesare populației n-a avut o grijă responsabilă de protecție din partea societății.

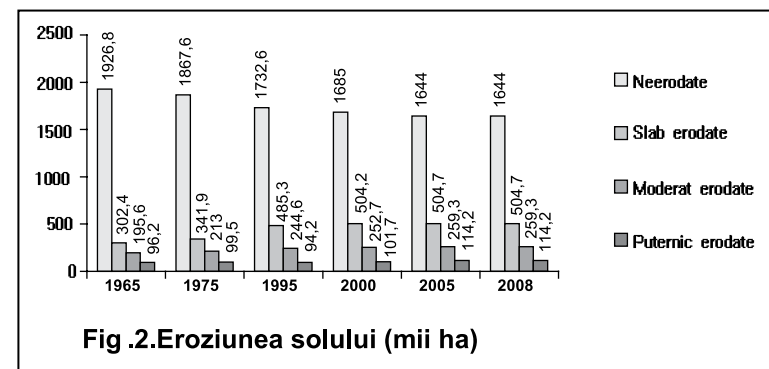
În ultimii ani starea solului a devenit mult mai precară, iar reformele agrare au fost efectuate în lipsa unei concepții bine gândite, distribuirea terenurilor agricole a fost efectuată fără a ține cont de condițiile reliefo – climaterice, care au condus la reducerea productivității solurilor, activizării proceselor erozionale și a altor procese de degradare.

Starea actuală a învelișului de sol este caracterizată de clasele de bonitate (tabelul 1).

Tabelul 1.

Bonitatea solurilor din Republica Moldova.			
Clasa de bonitate	Nota de bonitate, puncte	Suprafața, Mii ha	Cota din suprafața terenurilor agricole, %
I	81 – 100	689	27
II	71 – 80	536	21
III	61 – 70	382	15
IV	51 – 60	382	15
V	41 – 50	303	12
VI	21 – 40	153	6
VII	< 20	83	4
Media pe republică	63	2528	100

Fragmentarea terenurilor agricole a exclus posibilitatea practicării unei agriculturi durabile bazată pe tehnologii moderne de prelucrare și conservare a solului.

Relieful accidentat, ploile torențiale, coatele mici de terenuri împădurite, contribuie la erodarea solurilor, intensificarea alunecărilor de teren. Solurile erodate ocupă circa 877644 ha, inclusiv 504777 ha - slab erodate, 259332 ha - moderat erodate și 114165 ha - puternic erodate (fig.2).

Suprafața solurilor erodate s-a majorat pe parcursul a 40 de ani cu 283,4 mii ha, avansînd anual cu 7086 ha. Nivelul cel mai înalt de erodare a terenurilor agricole este înregistrat în raioanele Călărași (56,1%), Cahul (44,4%), Hîncești (43,7%), Ungheni (43,4%), Nisporeni (43,4%). Pierderile anuale

de sol fertil de pe terenurile agricole cauzate de eroziune constituie, după unele date, 26 mln. tone, inclusiv humus - 700 mii tone, azot - 50 mii, fosfor - 34 mii, potasiu - 597 mii tone. În mod indirect acest flagel are și alte consecințe: înnămolirea iazurilor și altor bazine acvatice, poluarea solurilor, apelor subterane cu produse de uz fitosanitar și fertilizanți, distrugerea căilor de comunicație, construcțiilor hidrotehnice, etc.

Suprafața terenurilor ravenizate constituie 11942ha. Acestea scot anual din circuitul agricol aproximativ 100 ha terenuri, iar volumul de sol scos din circuitul agricol e de 10 - 15 mln m³, prejudiciul cauzat economiei naționale, conform datelor, constituie 83 mln. lei.

O daună colosală cauzează resurselor funciare alunecările de teren. Suprafața lor, conform cadastrului funciar, la 01.01.2009, constituie 25438 ha. Cele mai mari suprafețe cu alunecări sînt în raioanele Călărași - 3675 ha, Ungheni - 1924 ha, Hîncești - 1082 ha, Strășeni - 650 ha, Telenești - 514 ha. Alunecările de teren prezintă o primejdie permanentă și pentru multe obiecte sociale: case de locuit, drumuri, construcții hidrotehnice.

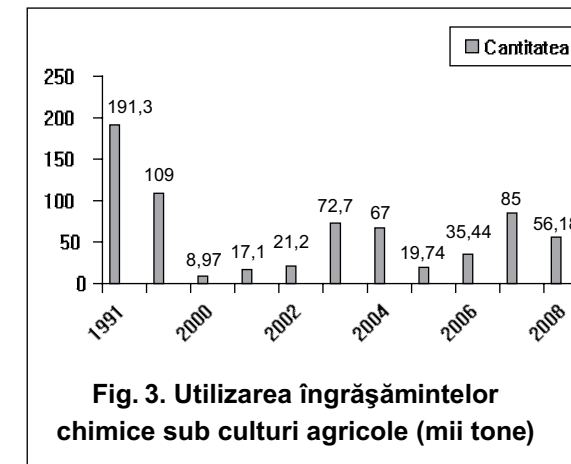
Pe parcursul anului 2008 în republică, conform informației prezentate de Asociația Republicană de Stat pentru protecția solurilor au fost valorificate 76.50 mln.lei, inclusiv pentru lucrări hidroameliorative de combatere a eroziunii solurilor - 70,42 mln.lei, lucrări teritorial-organizatorice - 5,49 mln.lei și lucrări științifico-experimentale - 0,59 mln. lei.

Din Fondul Ecologic Național au fost aprobate spre finanțare 3 mln 229 mii lei pentru îmbunătățiri funciare (stoparea alunecărilor de teren și a proceselor erozionale, împădurirea terenurilor degradate).

Pe terenurile degradate, gestionate de primării, în anul 2008 au fost plantate 7930 ha plantații forestiere.

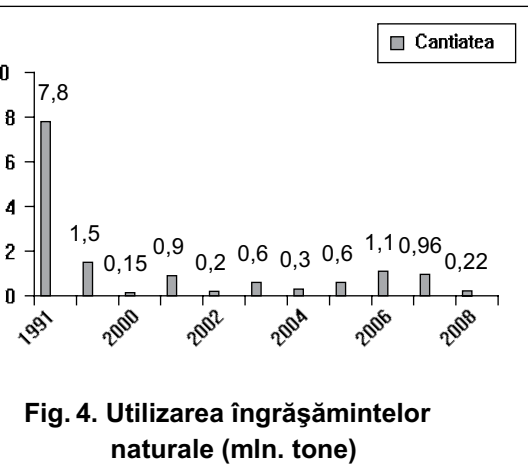
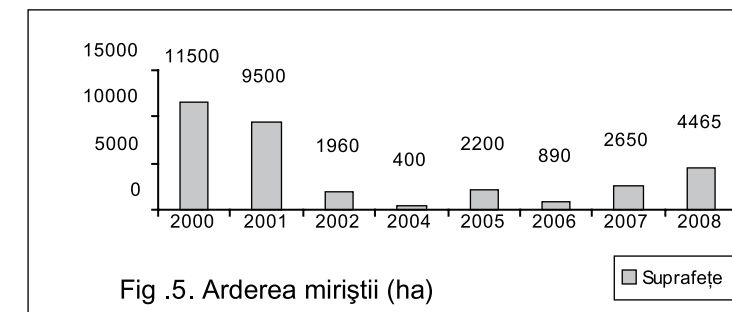
De asemenea, au fost sădite 46,80 ha fișii forestiere de protecție a cîmpurilor agricole și 103,00 ha fișii forestiere de protecție a resurselor acvatice.

O influență negativă o au și procesele de dehumificare a solului. Conținutul de humus în majoritatea solurilor de pe terenurile agricole rămîne a fi de 1,8 - 2,0%, iar în unele varietăți de soluri și mai puțin de 1,8 %. Ameliorarea acestor soluri poate fi efectuată prin utilizarea îngrășămintelor chimice și organice. În anul 2008, cantitatea

de îngrășămintă încorporate în sol a crescut esențial (fig.3; fig.4).

Dacă în anul 2000 s-au încorporat 8,97 mii tone de îngrășămintă chimice, în anul curent ele au fost utilizate în volum 56,18 mii tone cu 47,21 mii tone mai mult, iar îngrășămintele organice s-au utilizat într-un volum de 224,9 mii tone, pe cînd în anul 2000 s-au utilizat 150 mii tone.

Degradarea solurilor are loc și în rezultatul arderii miriștii și a altor resturi vegetale. În anul curent miriștea a ars pe o suprafață de circa 4465 ha (fig.5), iar prejudiciul cauzat resurselor de sol a constituit 1 mln. 112,5 mii lei. Cu toate că flagelul persistă în mod agravant, se semnalează o reducere față de anul 2000 cu 39%.

Pășunatul excesiv este un fenomen specific pentru republică, cu influențe negative asupra mediului. Șeptelurile de animale prevalează cu mult peste normele stabilite de capete la 1 ha de pășuni. Totodată, majoritatea pășunilor sunt slab productive, deoarece sunt amplasate pe terenuri erodate. Nu se întreprind măsuri de ameliorare a lor, din cauza lipsei de mijloace.

Suprafața totală a solonețurilor și solurilor solonețizate constituie 107 mii ha, din care 35 la sută sunt terenuri arabile, iar 65 la sută - pășuni. Prejudiciul cauzat economiei de procesul de solonețizare constituie 43 mln. lei anual.

Suprafața totală a solurilor salinizate și a solonciacurilor este de 112 mii ha, din care 30 la sută sunt terenuri arabile și 70 la sută pășuni. Prejudiciul cauzat economiei în rezultatul scăderii recoltelor cu 25 la sută, constituie 423 mln. lei anual.

În ultimii ani în republică se manifestă pe larg procesele excesului secundar de umiditate, suprafața cărora constituie 42 mii ha. Prejudiciul cauzat prin scăderea recoltei pe aceste soluri constituie 26 mln. lei anual.

Compactarea secundară a solurilor se manifestă practic pe toate terenurile arabile și plantațiile pomivitico-le în rezultatul prelucrării solurilor. Fertilitatea solurilor în rezultatul prelucrării s-a redus cu 10 la sută, prejudiciul constituie circa 436 mln. lei anual.

Suprafața terenurilor ameliorate, conform datelor prezentate de către Agențiile Ecologice și Inspecțiile Ecologice, constituie 297,4 mii ha, inclusiv 228,2 mii ha - irigate și 69,2 mii ha - desecate.

În scopul promovării măsurilor de menținere și sporire a fertilității solurilor e necesar ca în toate primăriile să se elaboreze și implementeze programe complexe științific argumentate de sporire a fertilității solurilor și protecția lor contra eroziunii și a altor factori de degradare.

VIII. UTILIZAREA ZĂCĂMINTELOR MINERALE ȘI CONTROLUL GEOLOGIC

Zăcămintele minerale utile sunt clasificate în 3 grupe: combustibile, metalifere și nemetalifere.

Combustibilele actualmente sunt explorate și evaluate la sudul Moldovei în raioanele Cahul, Căteuș, Ciadîr-Lunga, Comrat, și Vulcănești și constau din combustibile gazoase, lichide și solide.

Combustibilul gazos din depunerile neogene ale părții superioare ale sarmațianului mediu (N_1s_2) este reprezentat de zăcămintul de gaz metan „Victorovca” (rezerve evaluate la circa 4000,0 mln. m^3), care se exploatează și se folosește de către o bună parte a locuitorilor (peste 120 gospodării), și la brutăria din s.Baimaclia r-nul Căteuș. De asemenea au fost depistate zăcăminte de gaze naturale lângă satele Gotești, Flocoasa și altele. În anul 2008 sau extras 140000 m^3 de gaze naturale.

Combustibilul lichid din depunerile neogene ale părții inferioare ale sarmațianului mediu (N_1s_2) este reprezentat de zăcămintul de petrol „Văleni”, descoperit în a doua jumătate a secolului trecut, (rezerve evaluate sunt de circa 1,7 mln. tone). Zăcămintul este amplasat în lunca r. Prut lângă s. Văleni, r-nul Cahul. În anul 2008 sau extras 13464 tone de petrol.

Instalație de extracție a petrolului în zăcămintul la Văleni (r-l Cahul).

Anterior, combustibilele au fost valorificate de către firma moldo-americană „Redeco-LTD”, iar în prezent de S.A. „Valiexchimp”, care concomitent cu efectuarea prospecțiunilor geologice pentru evaluarea completă a rezervelor de gaze naturale și petrol, efectuează reparația sondelor vechi.

Combustibilul solid este reprezentat de 4 zăcăminte de cărbune brun (rezerve evaluate de circa 1.7mln. tone), straturile

căroră au grosimea de la 1,0 m. pînă la 2,0 m. și sunt situate la adâncimi între 6,0 m. și 60,0 m. și 400,0 – 650,0 m. în depunerile nisipoase-argiloase, neogene (N). Cărbunele este de o calitate relativ joasă, cu un conținut mare de cenușă (12– 49%) și sulf (4 – 15%). Ținînd cont și de condițiile miniere – tehnice complicate (adîncime mare, grosime mică, suprahidratare) extragerea cărbunelui, prin metodele contemporane, nu este rentabilă și nu prezintă interes industrial.

Zăcămintele de substanțe metalifere (metalice) sunt reprezentate, conform investigațiilor geofizice efectuate în anii postbelici, de sectoarele cu concentrații majorate de plumb, zinc, cupru, fier, de-a lungul cursului mediu al fl.Nistru (sectorul dintre s.Naslavcea și or. Rezina). Mai amplu este studiată manifestarea minereului de fier (rezerve pronosticate sunt de circa 280,0 mln.tone), depistat lângă s.Vărăncău, r-nul Soroca, care este reprezentat printr-o serie de corpuri stratigrafice compuse din piroxen-magnetit-cuarțit cu o grosime de la 1,0–2,0 m. pînă la 20,0 – 50,0 m. (în mediu 7,0 m.), la adîncimea de 200,0– 370,0 m. Evaluarea și dobîndirea acestora este foarte costisitoare.

Republica Moldova dispune de o mare varietate de ape minerale și de masă care sunt extrase și folosite în scopuri curative și ca produs alimentar în interior, precum și pentru export. În prezent se extrag și se îmbuteliază ape minerale și de masă din depunerile neogene (N și cretacice (K) cu denumirile: „Crișcăuți”, „Soroca”, „Gura Căinarului”, „Șoapta-Izvorului”, „Resan”, „Cahul”, „Varnița-Unicum”, „Fruico-Drincs”, „Mănăstirea Hîncu”, „Argint”, „Real”, „Victoria”, etc. (Tabelul 1 urmează la sfîrșitul capitolului prezent).

Zăcămintele de substanțe minerale nemetalice sunt reprezentate de granit și gabronorit (pentru plăci de finisare și pietriș de fracții diferite), gresie (pentru plăci de finisare și blocuri), ghips (pentru industria materialelor de construcții, medicină, export), cretă, calcaruri (pentru tăierea blocurilor de calcar de diferite dimensiuni, pentru fabricile de zahăr, pentru fabricile de ciment, pentru dezagregarea lui în fracții diferite de pietriș și pentru producerea varului), argile (pentru producerea cimentului, ceramicii, țiglei, țevilor, cheramzitei, cărămizii, teracotei, în industria chimică și alimentară pentru curățirea vinurilor, sucurilor, uleiurilor – „argila bentonitică”, etc.), nisipuri (pentru fabricarea sticlei, mortarului, și pentru modelare la turnătoriile metalurgice – „nisipul cleios”), nisip-prundiș (pentru construcții, pavarea drumurilor), tripolul (diatomita) și marnă care sunt baza asigurării industriei materialelor de construcții, și, șantierelor de construcții cu materie primă.

Actualmente industria materialelor de construcții și șantierelor de construcții sunt asigurate și aprovizionate în întregime cu materie primă, conform cerințelor, iar întreprinderile extractiv – miniere dispun de zăcăminte explorate, care deja se exploatează, precum și de rezerve pentru exploatarea lor ulterioară.

Granitul și gabronoritul reprezentate printr-un fragment al fundamentului cristalic arhaic-proterozoic (AR-PR₁), iese în afloriment pe malurile și în albia fl. Nistru în aval de s. Cosăuți, r-nul Soroca, și se extrage în mod deschis.

Roci cristaline în cariera de la Cosăuți (r-l Soroca).

cimentului se bazează pe zăcămintele de calcar și de luturi-argile, marnă și tripol (diatomită) din depunerile neogene ale etajului tortonic (N_1t) și a etajului sarmațian (subetajele sarmațianului inferior (mN_1s_1) și mediu (mN_1s_2)), care sunt răspîndite în bazinul fl. Nistru și al afluenților lui, și parțial, în bazinul r. Prut, la nordul republicii.

Zăcămintele de nisip-prundiș din aluviunile neogene ale pliocenului superior (N_2^3) sunt răs-

Fabrica de prelucrare a rocilor cristaline din cariera de la Cosăuți (r-l Soroca).

Cariera de gresie pentru blocuri de la Cosăuți (r-l Soroca).

Argilele și luturile neogene (N) și cuaternare (Q) sunt răspîndite pe teritoriul Moldovei pretutindeni. Actualmente sunt explorate și disponibile pentru exploatare peste 80 zăcăminte cu rezerve totale de circa 40000000 m^3 .

Argilele bentonitice sunt răspîndite în r-nele Florești, Ocnița, Soroca, Briceni, Edineț, Rîșcani și în r-nul Căteuș (lângă s.Lărguța). Ele pot fi utilizate larg

Cariera de ghips de la Criva (r-l Briceni).

Gresia de vîrstă proterozoică (Pt_{3rt}) iese în afloriment la nordul Moldovei pe malul drept al fl. Nistru și se exploatează între satele Cosăuți și Egoreni, r-nul Soroca în mod deschis.

Ghipsul din depunerile neogene ale etajului tortonic – N_1t (cu rezerve explorate de circa 0,5 mld. tone) se exploatează în mod deschis în preajma s. Criva, r-nul Briceni.

Industria materialelor pentru construcții și a producerii

Halde de deșeuri de calcar lângă cariera de la Cobani (r-l Glodeni).

în diferite domenii ale economiei naționale (industria materialelor de construcții, industria alimentară, medicină, etc.).

Actualmente, în afară de zăcămintele combustibile, sunt luate la evidență 150 - zăcămintele de substanțe minerale utile solide nemetalifere, dintre care se exploatează: 43 - mine, din care se extrag blocuri de calcar tăiat (r-nele Ocnița, Soroca, Șol-

dănești, Orhei, Criuleni, și mun. Chișinău), și 107 - cariere, dintre care: 1 - carieră de granit și gabronorit (r-nul Soroca), 7 - cariere de gresie (r-nul Soroca), 1 - carieră de ghips (r-nul Briceni), 27 - de calcar pentru pietriș (r-nele Briceni, Edineț, Rîșcani, Glodeni, Florești, Șoldănești, Rezina,

Prelucrarea calcarului în cariera Ghidighici (mun. Chișinău).

Cariera de nisipuri pentru construcții de Răculești (r-l Criuleni).

Telenești, Orhei, Criuleni, mun. Chișinău, Anenii-Noi, Hîncești), 34 - de nisip-prundiș (r-nele Briceni, Edineț, Rîșcani, Glodeni, Soroca, Criuleni, Anenii-Noi, Ștefan - Vodă), 18 - de nisip (r-nele Edineț, Ungheni, Călărași, Nisporeni, Orhei, Anenii-Noi, Căușeni, Cimișlia, Hîncești, Ciadîr-Lunga, Taraclia, Cantemir, Cahul), 2 - cariere de nisip "cleios" pentru formare (r-nul Ocnița), 2 - cariere de nisip pentru fabricarea sticlei

(r-nul Florești și lângă mun. Chișinău),

1 - carieră de argilită (r-nul Ocnița), 2 - cariere

de argilă bentonitică (r-nele Florești și Cantemir), 12 - de argilă (r-nele Rîșcani, Ungheni, Comrat, Ciadîr-Lunga, Cahul, mun. Bălți și Chișinău) (Tabelul 2 urmează la sfârșitul capitolului prezent).

Actualmente în Republica Moldova sunt la evidență 150 agenți economici, dintre care:

136 - întreprinderi miniere posedă licențe (Tabelele 2 și 3 urmează la sfârșitul capitolului prezent),

14 - întreprinderi miniere care nu exploatează zăcămintele de substanțe minerale utile din diferite motive.

Zăcămintele cu un volum

de extragere anuală de la câteva mii pînă la peste 100000 m³ sunt exploatare de către diferite întreprinderi miniere: concerne, firme, societăți pe acțiuni, întreprinderi individuale, etc., în baza legislației în vigoare, deținând pachetul necesar de documente și acte tehnico-juridice și dispunînd de utilaj de dobîndire și specialiști în domeniul minier.

Suprafața totală a întreprinderilor miniere constituie 6136,88 ha, inclusiv 2307,97 ha cu exploatare

Cariera de argile pentru producerea cărămizii de lângă orașul Ciadîr-Lunga.

Cariera de exploatare neautorizată a calcarului.

m³) formate la întreprinderile miniere, care extrag calcar, cota parte ale cărora, variază de la 25 pînă la 45% din masa extrasă (tabelul 2).

Ca și în anii precedenți nu se îndeplinesc planurile privind lucrările de recultivare a terenurilor afectate prin excavații miniere pentru a le reîntoarce în circuitul agricol, silvic, etc., motivîndu-se lipsa mijloacelor financiare. În

Extragerea neautorizată a nisipului din albia fl. Nistru.

anul 2008 din cele 95,09 ha planificate sau recultivat numai 64,77 ha. Actualmente sunt depozitați 1831831 m³ de sol fertil (tabelul 2).

Totodată este cunoscut, că în republică se exploatează ocazional de către locuitorii satelor 495 cariere rudimentare cu suprafața totală de peste 330,0 ha din care se extrage argilă (278-cariere), nisip (159-cariere), nisip-prundiș (17-cariere) și calcar (41-cariere) preponderent pentru necesitățile locale, iar uneori pentru comercializare, ceea ce contravine cerințelor legislației în vigoare (tabelul 4). De aceea e necesar de a simplifica legiferarea carierelor de necesitate strict locală.

Pe parcursul anului de raportare Inspectoratul Ecologic de Stat și subdiviziunile lui au efectuat 342 controale

ecologo-geologice în domeniul exploatării subsolului în rezultatul cărora au fost întocmite 155 procese-verbale cu înaintarea lor în organele judiciare, dintre care au fost examinate 123, iar 31 clasate. În rezultatul examinării proceselor - verbale au fost aplicate și încasate amenzi în suma de 1060,0 lei (Tabelul 5 urmează la sfârșitul capitolului prezent).

În rezultatul raidurilor întreprinse la exploatarea miniere, precum și în locurile de comercializare a substanțelor minerale utile pe teritoriul mun. Chișinău și r-nului Anenii Noi în comun cu poliția rutieră și economică a fost stopată activitatea ilicită a unor persoane fizice. Aceste măsuri au diminuat

Extragerea ilicită a nisipului-prundiș lângă s. Grimești, r-nul Briceni.

exploatarea și comercializarea ilicită a substanțelor minerale utile, iar mulți agenți economici au efectuat întocmirea documentației tehnico - juridice necesară pentru legiferarea activității în domeniul minier prin obținerea licențelor. Cu toate acestea, problema exploatarea carierilor mici rurale de însemnătate strict locală rămâne încă nerezolvată, deoarece legislația de domeniu este imperfectă.

Pentru ameliorarea în continuare a situației din domeniul minier sunt necesare următoarele măsuri:

- De a obliga autoritățile publice locale (primăriile) să țină sub un control strict exploatarea zăcămintelor din teritoriile administrate.
- De a obliga agenții economici, care activează în domeniul minier să efectueze recultivarea terenurilor deteriorate prin excavații miniere și întoarcerea lor în circuitul agricol sau în cel silvic (beneficiarilor anteriori), conform legislației în vigoare.
- De a sista și a sancționa în continuare activitatea agenților economici din domeniul minier care nu dispun de pachetul întreg de documente tehnico – juridice necesare sau cu licențele expirate, precum și în cazurile încălcării tehnologiilor de exploatare - recultivare, legislației ecologice, etc.
- De a sancționa persoanele fizice și juridice și cu funcții de răspundere care extrag și comercializează ilicit zăcămintele de substanțe minerale utile.

Tabelul 1. **Îmbutelirea apelor minerale și de masă în anul 2008.**

Nr. d/o	Agentul economic, primăria și localitatea	Sursa de îmbutelire a apei			Gradul de mineralizare a apei		
		Izvor	Sonda și numărul ei.	Licența - Seria AMMI	Mineralizată	Plată	
			mun. Chișinău				
1.	SA „JLC”, mun. Chișinău, str. Sarmisegetusa, 90	-	sondă	Nr. 4039	AMMI 015636 22.04.2005 22.04.2010	-	-
2.	Î.M. „Moldresurse”, Filiala nr. 1 mun. Chișinău, str. Valea Bîcului, 5/1	-	sondă	Nr. 1857	AMMI 021252 10.08.2004 10.08.2009	-	-
3.	SA „Franzețuța”, mun. Chișinău, str. Sarmisegetusa, 30	-	sondă	Nr. 5083/2	AMMI 022523 05.10.2006 05.10.2011	-	-
4.	SRL „Apă de Dobrogea”, mun. Chișinău, str. Pădureii, 21/3	-	sondă	Nr. 23-CH	AMMI 028537 12.05.2008 12.05.2013	-	-
5.	Î.M. „Efes Vitanta Moldova Brewery” SA, mun. Chișinău, str. Uzinelor 167	-	sondă	Nr. 3 RA	AMMI 023274 24.12.2006 24.12.2011	-	-
6.	Î.M. „Resan” SRL, mun. Chișinău, str. Industrială, 21	-	sondă	Nr. 1	AMMI 022575 16.10.2006 16.10.2011	-	-
			or. Bălți				
7.	SA „Beermaster”	-	sondă	Nr. 1	IES-AFSA 0693 20.01.2009 21.09.2012	1,40 -1,90 gr/l	-
8.	SA ” Produse alimentare”	-	sondă	Nr. 84	Nu funcționează	1,32 -1,54 gr/l	-
9.	SRL „Global Development”	-	sondă	Nr. 8B	AMMI 012477 15.06.2004 15.06.2009	1,50 gr/l	-
10.	SRL „ Fruico Drinco”	-	sondă	Nr. 113	AMMI 022432 22.09.2006 22.09.2011	1,25 gr/l	-
			m-unul Aneții Noi				
11.	SRL „Beșleaga-Erva”	-	2 sonde	1)Nr. 2C 2)Nr. 49CH	AMMI 022577 13.10.2006 13.10.2011	1,50 gr/l	-
			m-ul Cahul				
12.	Orașul Cahul, SRL „Cahul – Pan”	-	sondă	Nr. CH 1	AMMI 030118 10.11.2008 10.11.2013	1,10 gr/l	-

13.	Orașul Cahul, SRL „Bere Unitanc”	-	sondă	Nr. 305	AMMII 012038 01.04.2004 01.04.2009	1,10 gr/l	-
m-ul. Ștefan Vodă							
14.	SRL „kaypen” Natalia Balan prim. Purcari	-	sondă	Nr. 2742	AMMII 021024 12.04.2006 12.06.2011	1,10 -1,30 gr/l	-
m-ul. Hîncești							
15.	Orașul Hîncești SRL „Leving”, s. Buțeni	-	sondă	Nr. 648	AMMII 000155 15.02.2007 10.10.2009	1,10 -1,30 gr/l	-
m-ul. Căușeni							
16.	SA „Succes” prim. Căușeni	-	sondă	Nr. 3006	AMMII 020942 24.06.2004 24.06.2009	-	-
17.	Mănăstirea „Marta și Maria” prim. Hagimus	-	sondă	Nr. 1013	AMMII 011153 05.01.2004 05.01.2009	-	-
m-ul. Dubăsari							
18.	Î.I. „M. Cangea” prim. Ustia	-	sondă	Nr. 56CH	Nu funcționează	-	0,90 gr/l
m-ul. Edineț							
19.	Î.C. „Mavicom-Nord” SRL	-	sondă	Nr. 401	AMMII 022328 13.09.2006 13.09.2011	1,10 gr/l	-
m-ul. Dondușeni							
20.	SRL „Lacul Albastru”	izvor	-	-	-	1,10 gr/l	0,80 gr/l
21.	Î.I. „Acvamarin Cebotari”	-	sondă	Nr. 1150	AMMII 016300 28.06.2005 28.06.2010	1,40 - 1,60 gr/l	-
m-ul. Cimișlia							
22.	SRL „Coglinic” or. Cimișlia	-	sondă	Nr. 1094	AMMII 009970 01.07.2004 01.07.2013	-	-
m-ul. Criuleni							
23.	SRL „DAAC VITTA” or. Criuleni	-	sondă	Nr. 21830	AMMII 023048 04.12.2006 04.12.2011	-	-
m-ul. Orhei							
24.	SRL „Orlact Grup” or. Orhei	-	sondă	Nr. 1075/1	AMMII 012611 14.07.2008 14.07.2013	-	-

25.	SA „Pivnițele din Brănești” sat. Brănești	-	sondă	Nr. 4831	AMMII 021452 12.06.2006 12.06.2011	-	-
26.	SRL „ARSORCOMP” or. Orhei	-	sondă	Nr. 4494	AMMII 025767 24.08.2007 24.08.2012	-	-
m-ul. Strășeni							
27.	Î.M. „Apă Bună” SRL com. Micăuți	-	sondă	Nr. 3491/1	AMMII 029189 03.07.2008 03.07.2013	-	0,33 - 0,39 gr/l
m-ul. Florești							
28.	SRL „Rusnac Moldagua” prim. Gura Căinarului	3 izvoare	-	-	-	1930 mg/l	-
m-ul. Rîșcani							
29.	Î.I. „Briz Babina” prim. Mihăilenii Vechi	-	sondă	Nr. 3	AMMII 022576 12.10.2006 12.10.2011	1,79 mg/l	-
m-ul. Soroca							
30.	SRL „Apa Vieții”	-	sondă	Nr. 2R	AMMII 021623 11.01.2005 11.01.2010	Soroca 4,50 gr/l Soroca - 32,70 gr/l	Soroca - 2 1,00 gr/l
Total : 30			Izvoare - 4	Sonde - 29	Sonde - 29	-	-

Starea carierelor și minelor legiferate și luate la evidență în Republica Moldova pînă la 01.01.2009.

Numărul de ordine	Locul amplasării și denumirea agentului economic. zăcămintului și denumirea agentului economic.	Denumirea substanțelor minerale utile și modul de exploatare (carieră, mină).	S-au extras în decursul anului precedent, mii/ m ³ .	Suprafața totală a terenului repartizat întreprinderilor (carieră, mină), ha.	Inclusiv terenuri, ha.			Legalitatea exploatării de substanțe minerale utile, licența	Deșeuri de producție acumulate, mii/ m ³ .			Recultivarea terenurilor deja exploatate în anul precedent, ha.		Volumul de sol fertil depozitat, mii/ m ³ .
					în stare de exploatare.	deja exploatate.	în stare de exploatare.		formate și acumulate în anul precedent	formate și acumulate pe parcursul exploataării	utilizate în anul precedent.	planificate	recultivate	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Raionul Briceni														
1	s. Beleavița, SA „Calcar” z-tul „Beleavița”.	Calcar.	212,00	66,90	24,40	38,30	4,20	Licența seria AMMI nr. 013289, din 13.10.2004, valabilă 5 ani.	95,50	548,80	94,20	-	-	17,30
2	s. Grimești c. Bogdănești, z-tul „Bogdănești”. Î.I. „Nord-Trans-Zosim”.	Nisip - prundiș.	Nu s-a extras	7,32	1,00	-	6,32	Licența seria AMMI nr. 016108, din 14.06.2005, valabilă 5 ani.	-	-	-	4,50	4,50	2,50
3	s. Criva, Î.I. „Criva – Knauf SA.”	Ghips. Este unica carieră de ghips.	313,70	58,50	1,37	30,08	27,05	Licența seria AMMI nr. 013397, din 18.10.2004, valabilă 5 ani.	2,20	-	2,20	-	-	38,40
4	s. Pererîta, ÎI „Mihai Melnic”.	Nisip – prundiș.	Nu s-a extras	1,56	0,80	0,10	0,66	Licența seria AMMI nr. 027006, din 26.12.2007, valabilă 5 ani.	-	-	-	2,10	2,10	1,20
	Total - 4	4-carriere: 1- ghips; 1- calcar; 2-nisip-prundiș..	525,70	134,28 (deschis).	27,57	68,48	38,23	4 întreprinderi miniere licențiate.	97,70	548,80	96,40	6,60	6,60	59,40
Raionul Ocnița														
1	s. Bârnova, SC „Sablax – Plus” SRL. Zăcămintul „Bîrnova”.	Nisip cleios (pentru formare).	14,993	35,97	-	35,97	-	Licența seria AMMI nr. 022135, din 14.08.2006, valabilă 5 ani.	-	-	-	-	-	-
2	s. Naslavcea, SA „Mina Cupcini”, cariera „Naslavcea”.	Argilită.	-	Nu se exploatează.	-	-	-	Licența seria AMMI nr. 015192, din 04.03.2005, valabilă 5 ani.	-	-	-	-	-	-

Numărul de ordine	Locul amplasării și denumirea agentului economic. zăcămintului și denumirea agentului economic.	Denumirea substanțelor minerale utile și modul de exploatare (carieră, mină).	S-au extras în decursul anului precedent, mii/ m ³ .	Suprafața totală a terenului repartizat întreprinderilor (carieră, mină), ha.	Inclusiv terenuri, ha.			Legalitatea exploatării de substanțe minerale utile, licența	Deșeuri de producție acumulate, mii/ m ³ .			Recultivarea terenurilor deja exploatate în anul precedent, ha.		Volumul de sol fertil depozitat, mii/ m ³ .
					în stare de exploatare.	deja exploatate.	în stare de exploatare.		formate și acumulate în anul precedent	formate și acumulate pe parcursul exploataării	utilizate în anul precedent.	planificate	recultivate	
3	or. Ocnița, SA „Mina Cupcini”, zăcămintul „Ocnița”.	Blocuri de calcar.	5.526	9,20	-	9,20	-	Licența seria AMMI nr. 015192, din 04.03.2005, valabilă 5 ani.	3,181	-	3,181	-	-	-
4	s. Vălcineț, SA „Tezeu Lux”, zăcămintul „Oteci”.	Nisip cleios (pentru formare).	87,1845	4,53	-	4,53	-	Licența seria AMMI nr. 015791, din 05.05.2005, valabilă 5 ani.	-	-	-	-	-	-
	Total - 4	1 – mină. 3-carriere: 1-argilită; 2-nisip cleios..	107,7035	49,70 inclusiv: 40,50 (deschis); 9,20 (subteran).	-	49,70	-	4 întreprinderi miniere licențiate.	3,181	-	3,181	-	-	-
Raionul Edineț														
1	s. Brînzeni, SA „Maconruț”, cariera „Brînzeni”.	Calcar.	55,60	47,30	12,80	34,50	-	Licența seria AMMI nr. 025070, din 05.05.2005, valabilă 5 ani	13710,00	32855,00	19145,00	-	-	-
2	or. Edineț, Î.I. „Dorina”.	Argilă.	-	1,70	0,90	0,80	-	Lipsește.	-	-	-	-	-	-
3	s. Gordinești, SA „Mina Cupcini”, zăcămintul „Gordinești”.	Blocuri de calcar.	25,68	22,00 (subteran).	9,10	12,90	-	Licența seria AMMI nr. 015192, din 04.03.2005, valabilă 5 ani.	6071,00	-	3,00	-	-	-
4	s. Gordinești, SRL „Covilora - GA” sectorul „Sud”.	Blocuri de calcar.	0,60	0,60 (subteran).	-	0,60	-	Licența seria AMMI nr. 021148, din 11.05.2006, valabilă 5 ani.	0,16	0,99	0,061	-	-	-
5	s. Gordinești, SA „Maconruț”, zăcămintul „Gordinești” Edineț.	Blocuri de calcar.	-	3,55 (subteran).	-	3,35	-	Licența seria AMMI nr. 017848, din 08.12.2005, valabilă 5 ani.	-	-	-	-	-	-

Numărul de ordine	Locul amplasării zăcămintului și denumirea agentului economic.	Denumirea substanțelor minerale utile și modul de exploatare (carieră, mină).	S-au extras în decursul anului precedent, mii/ m ³ .	Suprafața totală a terenului repartizat întreprinderilor miniere (carieră, mină), ha.	Inclusiv terenuri, ha.			Legalitatea exploatării zăcămintului de substanțe minerale utile, licența	Deșeuri de producție acumulate, mii/ m ³ .			Recultivarea terenurilor deja exploatate în anul precedent, ha.		Volumul de sol fertil depozitat, mii/ m ³ .
					neconstruite	în stare de exploatare.	deja exploatate.		formate și acumulate în anul precedent	formate și acumulate pe parcursul exploatarei	utilizate în anul precedent	Planificate	recultivate	
6	s. Fetești, SA „MACONI”, cariera „Fetești – II” (arendă).	Calcar.	30,00	76,50	38,80	12,20	25,50	Licența seria AMMI nr. 017848, din 08.12.2005, valabilă 5 ani.	-	-	-	-	-	-
7	s. Hancăuți, SA „Mina Cupcini”, cariera „Hancăuți”.	Blocuri de calcar.	Nu funcționează	16,69 (deschis).	4,54	12,15	-	Licența seria AMMI nr. 015192, din 04.03.2005, valabilă 5 ani.	-	-	-	-	-	-
8	s. Volodeni, SA „Mina Cupcini”, zăcămintul „Volodeni”.	Blocuri de calcar.	21,10	6,70 (deschis); 45,00 (subteran).	-	46,70	-	Licența seria AMMI nr. 015192, din 04.03.2005, valabilă 5 ani.	8,00	25,60	5,89	-	-	-
	Total - 8	4 - mine; 1-blocuri de calcar; 1 - argilă; 2-calcar..	132,98	220,04 inclusiv: 148,89 (deschis); 71,15 (subteran).	66,14	128,40	25,50	8 întreprinderi miniere licențiate.	19789,16	32881,59	19153,95	-	-	-
Raionul Dondușeni														
Raionul Rîșcani														
1	s. Druță, zăcămintul „Druța”, mina SRL „Vaslarix”.	Blocuri de calcar.	2,00	0,36	-	0,36	-	Licența seria AMMI nr. 012596, din 30.06.2004 valabilă 5 ani.	0,339	0,43	-	-	-	-
2	s. Duruitoarea -Veche, S.A. „Agroprofit”.	Calcar.	12,00	18,00	8,70	9,30	-	Licența seria AMMI nr. 027870, din 24.08.2007 valabilă 5 ani.	1,64	3,20	-	0,50	0,20	-
3	com. Costești s. Păscăuți, zăcămintul „Păscăuți”, SA „Arden Plus”	Nisip – prundiș.	3,438	1,00	0,85	0,15	-	Licența seria AMMI nr. 028431, din 24.04.2008 valabilă 5 ani.	-	-	-	1,50	1,30	0,56

Numărul de ordine	Locul amplasării zăcămintului și denumirea agentului economic.	Denumirea substanțelor minerale utile și modul de exploatare (carieră, mină).	S-au extras în decursul anului precedent, mii/ m ³ .	Suprafața totală a terenului repartizat întreprinderilor miniere (carieră, mină), ha.	Inclusiv terenuri, ha.			Legalitatea exploatării zăcămintului de substanțe minerale utile, licența	Deșeuri de producție acumulate, mii/ m ³ .			Recultivarea terenurilor deja exploatate în anul precedent, ha.		Volumul de sol fertil depozitat, mii/ m ³ .
					neconstruite	în stare de exploatare.	deja exploatate.		formate și acumulate în anul precedent	formate și acumulate pe parcursul exploatarei	utilizate în anul precedent	Planificate	recultivate	
4	s. Pîrjota, SA „FMC – Rîșcani”.	Agilă.	1,00	8,47	4,15	4,32	-	Licența seria AMMI nr. 013842, din 29.11.2004 valabilă 5 ani.	2,00	2,50	-	0,60	-	2,10
5	s. Singureni, zăcămintul „Singureni” S.A. „Singureanca”, s. Șaptebani, zăcămintul „Șaptebani”, SA „FMC – Țșcani.	Calcar.	1,10	1,67	1,00	0,67	-	Licența seria AMMI nr. 017287, din 26.10.2005 valabilă 5 ani.	0,20	0,40	-	0,20	-	1,80
6	s. Șaptebani, zăcămintul „Șaptebani”, SA „FMC – Țșcani.	Calcar.	31,60	34,63	9,20	25,43	-	Licența seria AMMI nr. 013842, din 29.11.2004 valabilă 5 ani.	2,30	3,00	-	1,50	-	4,20
	Total - 6	1 - mină; 5-cariere; 1-argilă; 1-nisip-prundiș; 3-calcar.	51,038	64,13 (deschis).	23,90	40,23	-	6 întreprinderi miniere licențiate.	6,479	9,53	-	4,30	1,50	8,66
Raionul Drochia														
Raionul Soroca														
1	s. Cosăuți, SA „Cariera de granit și pietriș” gran.	Granit. Este unica carieră de granit.	147,26	34,00	2,00	32,00	-	Licența seria AMMI nr. 025595, din 14.09.2007, valabilă 5 ani.	-	-	-	-	-	48,00
2	s. Cosăuți, SRL „Veer”, zăcămintul „Cosăuți”. s. Iorjița	Nisip – prundiș.	3,40	5,00	0,50	0,50	4,00	Licența seria AMMI nr. 021136, din 23.05.2006, valabilă 5 ani.	-	-	-	-	-	-
3	s. Cosăuți, Î.I. „Gitan Mihail”, zăcămintul „Cosăuți – II”.	Gresie.	0,50	0,20	0,19	0,01	-	Licența seria AMMI nr. 015741, din 06.05.2005, valabilă 5 ani.	0,185	0,74	-	-	-	0,10
4	s. Cremeniciug S.C. „AMG Chernel-Grup”, z-ul „Cremen ciug”	Nisip-prundiș.	15,42	3,20	0,60	0,60	2,00	Licența seria AMMI nr. 015494, din 07.06.2006, valabilă 5 ani.	-	-	0,12	2,20	1,20	0,86

Numărul de ordine	Locul amplasării zăcămintului și denumirea agentului economic.	Denumirea substanțelor minerale utile și modul de exploatare (carieră, mină).	S-au extras în decursul anului precedent, mii/ m ³ .	Suprafața totală a terenului repartizat miniere (carieră, mină), ha.	Inclusiv terenuri, ha.			Legalitatea exploatării de substanțe minerale utile, licența	Deșeuri de producție acumulate, mii/ m ³ .			Recultivarea terenurilor deja exploatate în anul precedent, ha.		Volumul de sol fertil depozitat, mii/ m ³ .
					nevalabilă	în stare de exploatare.	deja exploatare.		formate și acumulate în anul precedent	formate și acumulate pe parcursul exploatării	utilizate în anul precedent	Planificate	recultivate	
5	s.Cremenciug Î.M. „Cremsochal”.	Nisip – prundiș.	5,20	2,58	0,70	0,30	1,58	Licența seria AMMII nr. 029889, din 16.09.2008, valabilă 5 ani.	-	-	-	1,40	-	4,50
6	s.Cremenciug G.T. „Constantin Solza”, zăcămintul „Cremenciug – III”.	Nisip – prundiș.	17,20	2,40	0,40	0,50	1,50	Licența seria AMMII nr. 022769, din 03.11.2006, valabilă 5 ani.	-	-	-	1,40	1,40	7,20
7	s. Egoreni, SA „Cariera de granit și pietriș”	Gresie.	1,89	19,60	14,20	5,40	-	Licența seria AMMII nr. 025595, din 14.09.200, valabilă 5 ani.	-	-	-	1,50	1,50	50,00
8	s. Egoreni, SC „AMG Kernel” zăcămintul „Egoreni – III”	Gresie.	1,30	1,58	1,50	0,08	-	Licența seria AMMII nr. 015494, din 07.12.2005, valabilă 5 ani.	-	-	-	-	-	0,20
9	s. Egoreni, SA „Fabrica materialelor de construcție”, zăcămintul „Egoreni –II” (sectorul IV).	Gresie.	9,10	1,30	-	1,10	0,20	Licența seria AMMII nr. 016808, din 11.08.2005, valabilă 5 ani.	-	-	-	1,00	1,50	1,00
10	s. Egoreni, SRL „Veer”, zăcămintul „Egoreni –II” (sectoarele IV și VI – b).	Gresie.	2,11	1,35	1,00	0,35	-	Licența seria AMMII nr. 021136, din 23.05.2006, valabilă 5 ani.	-	-	-	-	-	-
11	s. Egoreni, SRL „Diamax Agro”, zăcămintul „Nistru”.	Gresie.	0,50	1,37	0,80	0,57	-	Licența seria AMMII nr. 017835, din 07.12.2005, valabilă 5 ani.	1,20	0,50	0,20	-	-	0,15
12	s. Holoșnița, c.Șeptelici SRL „Soracidor”.	Nisip – prundiș.	1,056	1,70	0,79	0,48	0,43	Licența seria AMMII nr. 009721, din 17.06.2008, valabilă 5 ani.	-	-	-	0,35	0,30	1,20

Numărul de ordine	Locul amplasării zăcămintului și denumirea agentului economic.	Denumirea substanțelor minerale utile și modul de exploatare (carieră, mină).	S-au extras în decursul anului precedent, mii/ m ³ .	Suprafața totală a terenului repartizat miniere (carieră, mină), ha.	Inclusiv terenuri, ha.			Legalitatea exploatării de substanțe minerale utile, licența	Deșeuri de producție acumulate, mii/ m ³ .			Recultivarea terenurilor deja exploatate în anul precedent, ha.		Volumul de sol fertil depozitat, mii/ m ³ .
					nevalabilă	în stare de exploatare.	deja exploatare.		formate și acumulate în anul precedent	formate și acumulate pe parcursul exploatării	utilizate în anul precedent	Planificate	recultivate	
13	s.Slobozia Cremene, SA „Fabrica materialelor de construcție”, zăcămintul „Slobozia Cremene”.	Nisip – prundiș.	124,18	143,00	-	18,80	124,20	Licența seria AMMII nr. 016808, din 11.08.2005, valabilă 5 ani.	-	-	-	2,00	1,00	10,80
14	s. Vasilcău, SA „Fabrica materialelor de construcție”, zăcămintul „Slobozia Cremene”.	Nisip – prundiș.	109,30	139,00	3,40	17,50	118,10	Licența seria AMMII nr. 016808, din 11.08.2005, valabilă 5 ani.	-	-	-	2,00	2,00	18,00
15	SRL „Scala-Agrovin”, s.Egoreni, Carieră	Gresie.	5,00	2,50	2,00	0,50	-	Licența seria AMMII nr. 027342, din 05.02.2008, valabilă 5 ani	-	-	-	-	-	0,16
16	s. Visoca, SRL „Lepton”, mina „Visoca”.	Blocuri de calcar.	-	-	-	-	-	Nu se exploatează...	-	-	-	-	-	-
Total - 16				358,78 (deschis).	28,08	78,69	252,01	15 întreprinderi miniere licențiate.	1,385	1,24	0,32	15,85	8,90	142,17
Raionul Glodeni														
1	s. Cobani AP „Inmacon”, (mun Chișinău) SA „Cariera Cobani”, zăcămintul „Butești”.	Calcar.	75,40	20,40	-	2,80	17,60	Licența seria AMMII nr. 013840, din 14.12.2004, valabilă 5 ani.	19,80	899,142	41,60	-	-	-
Total - 1				20,40 (deschis).	-	2,80	17,60	1 întreprindere miniere licențiată.	19,80	899,142	41,60	-	-	-
Municipiul Băiți														

Numărul de ordine	Locul amplasării zăcămintului și denumirea agentului economic.	Denumirea substanțelor minerale utile și modul de exploatare (carieră, mină).	S-au extras în decursul anului precedent, mii/ m ³ .	Suprafața totală a terenului repartizat întreprinderilor miniere (carieră, mină), ha.	Inclusiv terenuri, ha.			Legalitatea exploatarea zăcămintului de substanțe minerale utile, licența	Deșeuri de producție acumulate, mii/ m ³ .			Recultivarea terenurilor deja exploatare în anul precedent, ha.		Volumul de sol fertil depozitat, mii/ m ³ .
					nevalabilă	în stare de exploatare.	deja exploatare.		formate și acumulate în anul precedent	formate și acumulate pe parcursul exploatarei	utilizate în anul precedent	Planificate	recultivate	
Raionul Florești														
1	Com. Gura Camencii, s. Gvozdova I.M. „Flor-Siliciu”, zăcămintul „Gyzova”	Nisip.	-	2,00	0,50	1,50	-	Licența seria AMMII nr.017836, din 06.12.2005 valabilă 5 ani.	-	-	-	0,30	0,10	0,80
2	or. Florești, SA „Cristal Flor”, Fabrica de sticlă.	Nisip cuarțos.	37,133	14,00	3,00	3,00	8,00	Licența seria AMMII nr. 027132, din 10.01.2008, valabilă 5 ani.	-	-	-	3,29	-	18,00
3	s. Prodănești, FPC „Agroindservice – M” SRL zăcămintul „Prodănești”.	Argilă bentonitică.	-	-	-	-	-	Licența seria AMMII nr. 016383, din 06.07.2005, valabilă 5 ani.	-	-	-	-	-	-
4	s. Sănătăuca,	Nisip-prundiș și marnă.	-	19,01	16,01	3,00	-	Licența seria AMMII nr. 029803, din 26.09.2008, valabilă 5 ani.	-	-	-	-	-	0,50
5	s. Zăluțeni, SRL „Topograf”, cariera „Zăluțeni”.	Nisip – prundiș.	14,97	4,00	0,50	0,50	3,00	Licența seria AMMII nr. 028386, din 17.04.2008, valabilă 5 ani.	-	-	-	3,00	3,00	4,00
Total - 5					39,01 (deschis).	20,01	8,00	11,0	5 întreprinderi miniere licențiate.	-	-	6,59	3,10	23,30
Raionul Fălești														
1	s. Natalievca, SRL „Rifinform” (mun. Bălți)	Argilă.	-	9,87	-	-	9,87	Licența seria AMMII nr. 026888, din 21.12.2007, valabilă 5 ani.	-	-	-	6,75	3,12	7,50

Numărul de ordine	Locul amplasării zăcămintului și denumirea agentului economic.	Denumirea substanțelor minerale utile și modul de exploatare (carieră, mină).	S-au extras în decursul anului precedent, mii/ m ³ .	Suprafața totală a terenului repartizat întreprinderilor miniere (carieră, mină), ha.	Inclusiv terenuri, ha.			Legalitatea exploatarea zăcămintului de substanțe minerale utile, licența	Deșeuri de producție acumulate, mii/ m ³ .			Recultivarea terenurilor deja exploatare în anul precedent, ha.		Volumul de sol fertil depozitat, mii/ m ³ .
					nevalabilă	în stare de exploatare.	deja exploatare.		formate și acumulate în anul precedent	formate și acumulate pe parcursul exploatarei	utilizate în anul precedent	Planificate	recultivate	
Raionul Singerei														
Raionul Șoldănești														
1	s. Mihuleni, GT „Parascovei”, mina „Mihuleni”.	Blocuri de calcar.	-	0,08 (deschis); 31,90 (subteran).	-	31,98	-	Licența seria AMMII nr. 028845, din 10.06.2008, valabilă 5 ani	-	-	-	-	-	-
2	s. Parcani, SRL „Mina Nouă”, mina „Parcani”.	Blocuri de calcar.	1,328	2,80 (deschis); 181,90 (subteran).	-	184,70	-	Licență seria AMMII nr. 023186, din 15.12.2006 valabilă 5 ani.	0,168	155,358	0,016	-	-	-
3	s. Olișcani, CP „Drum Nou”, cariera „Olișcani”.	Calcar.	-	21,80	-	17,90	3,90	Nu se exploatează.	-	-	-	-	-	1,80
Total - 3					238,48 inclusiv: 24,68 (deschis); 213,80 (subteran).	-	234,58	3,90	2 întreprinderi miniere licențiate.	0,168	155,358	0,016	-	1,80
Raionul Ungheni														
1	s. Petrești, S.R.L. „Sampdona”, z-ul „Buciumeni”.	Nisip	39,166	4,10	1,55	0,50	2,05	Licența seria AMMII nr. 012180, din 24.04.2004, valabilă 5 ani.	-	-	-	0,45	0,50	9,00
Total - 1					4,10 (deschis).	1,55	0,50	2,05	1 întreprinderi miniere licențiate	-	-	0,45	0,50	9,00

Numărul de ordine	Locul amplasării zăcămintului și denumirea agentului economic.	Denumirea substanțelor minerale utile și modul de exploatare (carieră, mină).	S-au extras în decursul anului precedent, mii/ m ³ .	Suprafața totală a terenului repartizat întreprinderilor miniere (carieră, mină), ha.	Inclusiv terenuri, ha.			Legalitatea exploatării zăcămintului de substanțe minerale utile, licența	Deșeuri de producție acumulate, mii/ m ³ .			Recultivarea terenurilor deja exploatate în anul precedent, ha.		Volumul de sol fertil depozitat, mii/ m ³ .
					nevalabilă	în stare de exploatare.	deja exploatare.		formate și acumulate în anul precedent	formate și acumulate pe parcursul exploatării	utilizate în anul precedent	Planificate	recultivate	
Raionul Telenești														
1	s. Căzănești, SRL „Corsa-Clim”.	Calcar.	0,075	2,08	2,03	0,03	0,02	Documentele tehnico-juridice în curs de elaborare.	-	-	-	-	-	0,10
2	s. Inești, S.R.L. „Podiș”	Nisip.	5,313	0,59	0,34	0,15	0,10	Licența seria AMMII nr. .027671, din 28.02.2013, valabilă 5 ani	-	-	-	0,10	0,10	0,50
3	s. Scorțeni, SRL „Nisip – Fros”	Nisip.	6,063	2,00	1,50	0,50	-	Licența seria AMMII nr. .025899, din 30.08.2007, valabilă 5 ani	-	-	-	0,30	0,60	-
4	s. Verejeni, SRL „Nisip – SI”, zăcămintul „Verejeni”.	Nisip.	11,13	6,20	1,00	0,50	4,70	Licența seria AMMII nr. 022815, din 09.11.2006, valabilă 5 ani.	-	-	-	-	-	0,40
	Total - 4	4- cariere: 1-calcar; 3-nisip.	22,561	10,87 (deschis).	4,87	1,18	4,82	întreprinderi miniere licențiate	-	-	-	0,40	0,70	1,00
Raionul Rezina														
1	s. Ciorna, SA „Ciment” Lafarj Moldova.	Calcar-argilă.	640,70	274,74	17,94	46,80	210,00	Licența seria AMMII nr. 011006, din 19.12.2003, valabilă 5 ani.	-	-	-	-	-	689,30
2	S. Echimăuți, mină.	Blocuri de calcar.	-	-	-	-	-	Nu funcționează	-	-	-	-	-	-
3	s. Sahama Nouă, mină.	Blocuri de calcar.	-	-	-	-	-	Nu funcționează	-	-	-	-	-	-
4	s. Lalova mină	Calcar.	-	-	-	-	-	Nu funcționează	-	-	-	-	-	-
5	s. Lipceni mină	Calcar.	-	-	-	-	-	Nu funcționează	-	-	-	-	-	-
6	s. Mateuți, Il. „Aparat”, mina „Mateuți”.	Blocuri de calcar.	1,00	118,20	76,10	16,50	25,60	Licența seria AMMII nr. 028022, din 26.05.2008, valabilă 5 ani.	4,00	700,40	-	-	-	-

Numărul de ordine	Locul amplasării zăcămintului și denumirea agentului economic.	Denumirea substanțelor minerale utile și modul de exploatare (carieră, mină).	S-au extras în decursul anului precedent, mii/ m ³ .	Suprafața totală a terenului repartizat întreprinderilor miniere (carieră, mină), ha.	Inclusiv terenuri, ha.			Legalitatea exploatării zăcămintului de substanțe minerale utile, licența	Deșeuri de producție acumulate, mii/ m ³ .			Recultivarea terenurilor deja exploatate în anul precedent, ha.		Volumul de sol fertil depozitat, mii/ m ³ .
					nevalabilă	în stare de exploatare.	deja exploatare.		formate și acumulate în anul precedent	formate și acumulate pe parcursul exploatării	utilizate în anul precedent	Planificate	recultivate	
7	s. Trifești, ÎA „FMS - Rezina”, cariera „Trifești”.	Calcar.	132,95	23,00	-	23,00	-	Licența seria AMMII nr. 015098, din 10.03.2005, valabilă 5 ani.	12,24	208,22	9,32	-	-	140,00
8	Com. Soloncenii, s. Tarasova, SRL „LPKV”	Nisip-prundiș.	-	-	-	-	-	Licența seria AMMII nr.024987, din 25.05.2007 valabilă 5 ani	-	-	-	-	-	-
9	s. Soloncenii, SRL „LPKV”	Nisip-prundiș.	20,67	1,53	1,16	0,37	-	Licența seria AMMII nr.024987, din 25.05.2007 valabilă 5 ani.	-	-	-	-	-	3,111
	Total - 9	3 - mine. 6-cariere: 1-argilă-calcar; 2-nisip-prundiș; 3-calcar.	795,32	417,47 inclusiv: 299,27 (deschis); 118,20 (subteran).	95,20	86,67	235,60	5 întreprinderi miniere licențiate.	16,24	908,62	9,32	-	-	832,411
Raionul Nisporeni														
Raionul Călărași														
1	or. Călărași, SRL „Nirrom-Ros”	Nisip.	4,96	1,02	0,20	0,20	0,62	Licența seria AMMII nr. 011850, din 09.03.2004, valabilă 5 ani.	-	-	-	0,30	0,20	0,10
	Total - 1	1-carieră nisip.	4,96	1,02 (deschis).	0,20	0,20	0,62	întreprinderi miniere licențiate	-	-	-	0,30	0,20	0,10
Raionul Orhei														
1	s. Bolohani, S.R.L. „Ordonatcom”, cariera „Badea”.	Calcar.	67,40	11,00	-	11,00	-	Licența seria AMMII nr. 025143, din 14.06.2008, valabilă 5 ani.	10,20	50,60	0,50	-	2,00	6,30

Numărul de ordine	Locul amplasării zăcămintului și denumirea agentului economic.	Denumirea substanțelor minerale utile exploatare (carieră, mină).	S-au extras în decursul anului precedent, mii/ m ³ .	Suprafața totală a terenului repartizat întreprinderilor miniere (carieră, mină), ha.	Inclusiv terenuri, ha.			Legalitatea exploatării zăcămintului de substanțe minerale utile, licența	Deșeuri de producție acumulate, mii/ m ³ .			Recultivarea terenurilor deja exploatate în anul precedent, ha.		Volumul de sol fertil depozitat, mii/ m ³ .
					nevalabilă	în stare de exploatare.	deja exploatare.		formate și acumulate în anul precedent	formate și acumulate pe parcursul exploatării	utilizate în anul precedent	planificate	recultivate	
2	s. Brănești, SA »Nerudnic« mina nr. 3	Blocuri de calcar.	7,40	5,60 (subteran).	-	5,60	-	Licența seria AMMI nr.030395, din 18.12.2008, valabilă 5 ani.	11,70	1720,00	0,91	-	-	-
3	s.Brănești SRL „Mini-calstro”	Blocuri de calcar.	0,03	12,00 (subteran).	11,00	1,00	-	Licența seria AMMI nr.12793, din 05.08.2004 valabilă 5 ani.	0,01	0,01	-	-	-	-
4	s Jeloboc, Î.S. „Brănești”, mina nr. 9, (min. Justiției).	Blocuri de calcar.	28,00	230,00 (subteran).	-	230,00	-	Licența seria AMMI nr. 030232, din 26.11.2008, valabilă 5 ani.	13,257	1180,00	-	-	-	-
5	s. Morovaia, SA „Marcșeider”, Mina „Morovaia” or. Orhei,	Calcar.	7,80	44,00	-	-	44,00	Licența seria AMMI nr. 015349, din 30.03.2005, valabilă 5 ani.	-	-	-	-	-	-
7	or Orhei, cartierul Slobozia Doamnei, S.R.L. „Pietriș - Com”. cariera „Slobodca”.	Calcar.	38,00	11,60	4,00	7,60	-	Licența seria AMMI nr. 028990, din 13.06.2008, valabilă 5 ani.	-	-	-	-	-	23,00
8	s. Păhârnicești, S.R.L. „Natanol Priorit”, z-tul „Oziornoe”	Calcar.	90,00	75,50	-	75,50	-	Licența seria AMMI nr. 024294, din 16.03.2007, valabilă 5 ani.	74,00	1911,00	37,40	-	-	-
9	s. Vășcăuți, S.R.L. „Ordonatcom”, cariera „Vișcăuți”.	Nisip - prundiș.	42,60	21,40	-	16,00	5,40	Licența seria AMMI nr.025143, din 14.06.2008, valabilă 5 ani.	-	-	-	-	5,00	10,20

Numărul de ordine	Locul amplasării zăcămintului și denumirea agentului economic.	Denumirea substanțelor minerale utile exploatare (carieră, mină).	S-au extras în decursul anului precedent, mii/ m ³ .	Suprafața totală a terenului repartizat întreprinderilor miniere (carieră, mină), ha.	Inclusiv terenuri, ha.			Legalitatea exploatării zăcămintului de substanțe minerale utile, licența	Deșeuri de producție acumulate, mii/ m ³ .			Recultivarea terenurilor deja exploatate în anul precedent, ha.		Volumul de sol fertil depozitat, mii/ m ³ .
					nevalabilă	în stare de exploatare.	deja exploatare.		formate și acumulate în anul precedent	formate și acumulate pe parcursul exploatării	utilizate în anul precedent	planificate	recultivate	
Raionul Strășeni														
1	s.Gornoe com. Micăuți, SA „Cariera Micăuți”.	Calcar.	377,40	136,39	-	136,39	-	Licența seria AMMI nr. 024234, din 13.03.2007, valabilă 5 ani.	-	-	-	4,00	-	72,60
Raionul Hîncești														
Total - 1														
1	s.Cârpineni, SRL „Maleabil-Grup”Cârpineni,	Calcar.	2,005	1,76	1,16	0,28	0,32	Licența seria AMMI nr.13500, din 26.10.2004, valabilă 5 ani.	-	-	-	-	-	0,50
2	s. Cărpineni, SRL Sianitas.	Calcar.	0,81	1,34	1,17	0,12	0,05	Licența seria AMMI nr. 015951, din 19.05.2005 valabilă 5 ani.	-	-	-	-	-	-
3	s. Voinescu, SRL „Miveco – Plus”	Nisip.	-	1,00	0,40	0,50	0,10	Licența seria AMMI nr. 022085, din 06.08.2006 valabilă 5 ani	-	-	-	-	-	-
Total - 3														
Raionul Ialoveni														
2	com. Mileștii Mic s. Piatra – Albă, ÎS „Mina Mileștii Mici”	Blocuri de calcar.	39,057	262,00 (subteran).	200,69	20,99	40,32	Licența seria AMMI nr. 024093, din 06.04.2007, valabilă 5 ani.	14691,00	-	14691,00	-	-	-

Numărul de ordine	Locul amplasării zăcămintului și denumirea agentului economic.	Denumirea substanțelor minerale utile și modul de exploatare (carieră, mină).	S-au extras în decursul anului precedent, mii/ m ³ .	Suprafața totală a terenului repartizat întreprinderilor miniere (carieră, mină), ha.	Inclusiv terenuri, ha.			Legalitatea exploatării zăcămintului de substanțe minerale utile, licența	Deșeurile de producție acumulate, mii/ m ³ .			Recultivarea terenurilor deja exploatate în anul precedent, ha.		Volumul de sol fertil depozitat, mii/ m ³ .
					neagră	în stare de exploatare.	deja exploatare.		formate și acumulate în anul precedent	formate și acumulate pe parcursul exploatarei	utilizate în anul precedent	Planificate	recultivate	
	Total - 1	1 - mină.	39,057	262,00 (subteran).	200,69	20,99	40,32	1 întreprinderi miniere licențiate.	14691,00	14691,00	-	-	-	-
Raionul Criuleni														
1	Criuleni, SRL „Goiana-Petr - Co”, zăcămintul „Cruglic”, carieră	Nisip-prundiș.	165,00	49,85	28,25	8,80	12,80	Licența seria AMMII nr. 004284, din 06.02.2006, valabilă 5 ani.	-	-	-	12,80	2,50	-
2	s. Dubsarii Vechi, GT „Chetușca Gheorghe”, zăcămintul „Dubăsarii Vechi”, cariere	Nisip-prundiș.	3,50	1,38	0,48	0,10	0,80	Licența seria AMMII nr.013499, din 22.10.2004, valabilă 5 ani.	-	-	-	0,8	0,8	8,50
3	s. Hirtopul Mare, SRL "Tarsatel - Grup", mina „Hirtop”, mină	Blocuri de calcar.	0,55	77,60 (subteran).	75,70	0,20	1,70	Licența seria AMMII nr. 014095, din 23.12.2004, valabilă 5 ani.	0,38	5,98	-	-	-	-
4	s. Jăvreni, SC „Elisav Prest” SRL, cariera „Jăvreni”, carieră	Calcar.	2,10	3,00	2,20	0,80	-	Licența seria AMMII nr. 013498, din 27.10.2004, valabilă 5 ani.	3,00	21,30	1,40	-	-	-
5	s. Mășcăuți, SRL „Subterana”, mina „Mășcăuți”, mină	Blocuri de calcar.	2,40	620,00 (subteran).	559,30	0,20	60,50	Licența seria AMMII nr. 027710, din 06.03.2008, valabilă 5 ani.	5,50	105,50	-	-	-	-
6	s. Pașcani, SRL „Larenzia – Com”, zăcămintul „Făurești – II” (Orizontul – 60), mină	Blocuri de calcar.	26,00	52,00 (subteran).	46,20	0,20	5,60	Licența seria AMMII nr. 027964, din 31.03.2003, valabilă 5 ani.	16,40	384,00	-	-	-	-
7	s. Pașcani, CP „Orizont - Extragere”, sectorul „Scurta Dealul Mare”.	Blocuri de calcar.	10,51	22,00 (subteran).	9,40	0,50	12,10	Licența seria AMMII nr. 024797, din 07.05.2007, valabilă 5 ani.	6,70	108,00	0,50	-	-	-

Numărul de ordine	Locul amplasării zăcămintului și denumirea agentului economic.	Denumirea substanțelor minerale utile și modul de exploatare (carieră, mină).	S-au extras în decursul anului precedent, mii/ m ³ .	Suprafața totală a terenului repartizat întreprinderilor miniere (carieră, mină), ha.	Inclusiv terenuri, ha.			Legalitatea exploatării zăcămintului de substanțe minerale utile, licența	Deșeurile de producție acumulate, mii/ m ³ .			Recultivarea terenurilor deja exploatate în anul precedent, ha.		Volumul de sol fertil depozitat, mii/ m ³ .
					neagră	în stare de exploatare.	deja exploatare.		formate și acumulate în anul precedent	formate și acumulate pe parcursul exploatarei	utilizate în anul precedent	Planificate	recultivate	
8	s. Pașcani, CP „Făurari”, mină	Blocuri de calcar.	12,20	86,90 (subteran).	58,00	0,50	28,40	Licența seria AMMII nr. 024255, din 16.03.2007, valabilă 5 ani.	9,40	277,80	60,00	-	-	-
9	s. Pașcani, SRL Stratex”, mină	Blocuri de calcar.	10,70	499,40 (subteran).	459,00	0,40	40,00	Licența seria AMMII nr. 024336, din 20.02.2002, valabilă 5 ani.	6,30	53,60	1,60	-	-	-
10	s. Pașcani, Î.I. „Daniela Chimac”, carieră	Calcar.	0,80	1,09	0,95	0,07	0,07	Licența seria AMMII nr. 002440, din 19.01.2006, valabilă 5 ani.	2,50	11,40	3,00	-	-	-
11	s. Răculești, SRL „Stomiris”, zăcămintul „Răculești”, carieră	Nisip – prundiș și calcar.	3,80	2,28	0,20	0,30	1,78	Licența seria AMMII nr. 022354, din 14.09.2006, valabilă 5 ani.	-	-	-	1,10	1,10	5,50
12	s. Slobozia Dușca, SC „Remix & Co” SRL, carieră.	Nisip - prundiș.	33,20	6,73	5,40	0,30	1,03	Licența seria AMMII nr. 020924, din 11.04.2006, valabilă 5 ani.	-	-	-	0,75	0,75	4,00
	Total - 12	6 – mine; 6-carriere; 2-calcar; 4-nisip-prundiș.	269,76	1422,23 inclusiv: 64,33 (deschis); 1357,90 (subteran).	1245,08	12,37	164,78	12 întreprinderi miniere licențiate.	50,18	967,58	66,50	15,45	5,15	18,00
Raionul Dubăsari														
1	s. Coderi, mina SA „Minerul”, mină	Blocuri de calcar.	1,20	128,30 (subteran).	97,00	1,00	30,30	Licența seria AMMII nr. 02268, din 20.10.2006, valabilă 5 ani	0,42	2,92	0,10	-	-	-
2	s. Holercani, mina, SRL „ELECTROM PLUS”, mină	Blocuri de calcar.	-	10,00 (subteran).	9,60	-	0,40	Licența seria AMMII nr. 015902 din 19.05.2005 valabilă 5 ani.	-	-	-	-	-	-

Numărul de ordine	Locul amplasării zăcămintului și denumirea agentului economic.	Denumirea substanțelor minerale utile și modul de exploatare (carieră, mină).	S-au extras în decursul anului precedent, mii/ m ³ .	Suprafața totală a terenului repartizat întreprinderilor (carieră, mină), ha.	Inclusiv terenuri,			Legalitatea exploatării zăcămintului de substanțe minerale utile, licența	Deșeuri de producție acumulate, mii/ m ³ .			Recultivarea terenurilor deja exploatate în anul precedent, ha.		Volumul de sol fertil depozitat, mii/ m ³ .
					nevalabilă	în stare de exploatare.	deja exploatare.		formate și acumulate în anul precedent	formate și acumulate pe parcursul exploatarei	utilizate în anul precedent	Planificate	recultivate	
3	s. Malovata –Veche, cariera SRL „Stomirilis”, carieră.	Nisip – prundiș.	1,10	4,00	2,76	0,74	0,50	Licența seria AMMI nr. 022354, din 14.09.2006, valabilă 5 ani.	-	-	-	-	1,50	
4	s. Malovata –Nouă, ÎI „Cristina Oprea”, zăcămintul „Malovata”.	Nisip – prundiș.	5,80	2,00	1,70	0,30	-	Licența seria AMMI nr. 012425, din 28.05.2004, valabilă 5 ani.	-	-	-	-	2,00	
5	s. Marcăuți, cariera, SRL „Vados”, carieră	Nisip – prundiș.	6,48	2,30	1,50	0,10	0,70	Licența seria AMMI nr. 017286, din 19.05.2005 valabilă 5 ani.	-	-	-	-	0,70	
6	s. Pîrîta, SRL „Teraconstrucția”, cariera „Doroțcaia”, carieră	Nisip – prundiș.	-	22,00	22,00	-	-	Licența seria AMMI nr. 023634, din 18.04.2005, valabilă 5 ani.	-	-	-	-	-	
7	s. Ustia, SRL „Teraconstrucția”, zăcămintul „Ohrincea”, carieră	Nisip – prundiș.	14,50	16,00	8,00	1,90	6,10	Licența seria AMMI nr. 023634, din 18.04.2005, valabilă 5 ani.	-	-	-	6,10	6,10	7,50
8	s. Ustia, SA „Crioconstrucția”, zăcămintul „Ohrincea – I”, mină-carieră	Nisip – prundiș.	-	9,50	-	-	9,50	Licența seria AMMI nr. 016335, din 30.06.2005, valabilă 5 ani.	-	-	-	5,70	5,70	22,00
	Total - 8	2 - mine; 6-cariere; nisip-prundiș.	29,08	194,10 inclusiv: 55,80 (deschis); 138,30 (subteran).	142,56	4,04	47,50	întreprinderi miniere licențiate.	0,42	2,92	0,10	11,80	11,80	33,70
Municipiul Chișinău (sectorul Botanica)														
1	com. Băcioi, s. Brălia, Z-I „Brălia I” CAP „Băcioi”	Blocuri de calcar.	8,945	0,70 teren la intrarea în mină 13,00 (subteran).	7,003	0,037	5,96	Licența seria AMMI nr.021408, din 30.05.2006 valabilă 5 ani.	1,707	2,754	2,62	-	-	-

Numărul de ordine	Locul amplasării zăcămintului și denumirea agentului economic.	Denumirea substanțelor minerale utile și modul de exploatare (carieră, mină).	S-au extras în decursul anului precedent, mii/ m ³ .	Suprafața totală a terenului repartizat întreprinderilor (carieră, mină), ha.	Inclusiv terenuri,			Legalitatea exploatării zăcămintului de substanțe minerale utile, licența	Deșeuri de producție acumulate, mii/ m ³ .			Recultivarea terenurilor deja exploatate în anul precedent, ha.		Volumul de sol fertil depozitat, mii/ m ³ .
					nevalabilă	în stare de exploatare.	deja exploatare.		formate și acumulate în anul precedent	formate și acumulate pe parcursul exploatarei	utilizate în anul precedent	Planificate	recultivate	
2	c. Băcioi, s. Brălia, mina „Brălia – II” CAIP „Băcioi”	Blocuri de calcar.	-	0,70 teren la intrarea în mină 14,00 (subteran).	-	-	-	Licența seria AMMI nr.021408, din 30.05.2006 valabilă 5 ani	-	-	-	-	-	-
	Total - 2	2 – mine.	8,945	13,70 inclusiv: 0,70 teren la intrarea în mină;13,00 (subteran).	7,74	0,04	5,92	întreprinderi miniere licențiate	1,707	2,754	2,62	-	-	-
Municipiul Chișinău (sectorul Buiucani)														
1	or. Vatra, S.A. „Pietriș”, zăcămintul „Ghidighici-I”.	Calcar. Argilă. Nisip.	232,746 0,63 0,087	47,80	-	9,00	38,80	Licența seria AMMI nr. 024348, din 20.03.2007 valabilă 5 ani.	-	-	-	-	-	-
2	or. Vatra, S.A. „Pietriș”, zăcămintul „Pruncul”.	Argilă.	-	51,30	-	3,20	48,10	Licența seria AMMI nr..024348, din 26.02.2007 valabilă 5 ani.	-	-	-	-	-	-
3	or. Vatra, S.A. „Edititate”, zăcămintul „Ghidighici – II”.	Calcar.	27,00	30,00	-	20,00	10,00	Licența seria AMMI nr. .015623, din 19.04.2005 valabilă 5 ani.	-	-	-	-	-	-
	Total - 3	3-cariere: 1-argilă-nisip-calcar; 1-argilă; 1-calcar.	260,463	129,10 (deschis).	-	32,20	96,90	întreprinderi miniere licențiate	-	-	-	-	-	-
Municipiul Chișinău (sectorul Ciocana)														
1	Bubueci, s. Humulești, SA „Macon”, zăcămintul „Horugii Mici – II”.	Argilă pentru cheramzită.	33,97	5,5003	3,30	2,20	-	Licența seria AMMI nr.017780, din 02.12.2005, valabilă 5 ani.	-	-	-	-	-	7,97

Numărul de ordine	Locul amplasării zăcămintului și denumirea agentului economic.	Denumirea substanțelor minerale utile și modul de exploatare (carieră, mină).	S-au extras în decursul anului precedent, mii/ m ³ .	Suprafața totală a terenului repartizat întreprinderilor miniere (carieră, mină), ha.	Inclusiv terenuri, ha.			Legalitatea exploatării zăcămintului de substanțe minerale utile, licența	Deșeuri de producție acumulate, mii/ m ³ .			Recultivarea terenurilor deja exploatate în anul precedent, ha.		Volumul de sol fertil depozitat, mii/ m ³ .
					nevalabile	în stare de exploatare.	deja exploatare.		formate și acumulate în anul precedent	formate și acumulate pe parcursul exploatarei	utilizate în anul precedent	planificate	recultivate	
2	or. Chișinău str. Uzinelor Zăcămintul „Purcel”, SA „Macon”.	Nisip.	2,07	25,06	-	9,82	15,24	Licența seria AMMI nr.017780, din 02.12.2005, valabilă 5 ani.	-	-	-	-	-	57,50
	Total - 2	2-carriere 1-argilă 1-nisip.	36,04	30,56 (deschis).	3,30	13,12	15,24	2 întreprinderi miniere licențiate	-	-	-	-	-	65,47
Municipiul Chișinău (sectorul Rîșcani)														
1	zăcămintul „Făurești” s. Făurești com Ciorescu SRL” Buchistin”.	Calcar.	4,11	3,40 carieră.	3,00	1,40	-	Licența seria AMMI nr.015733, din 28.04.2005 valabilă 5 ani.	0,10	-	0,10	-	-	1,20
2	or. Chișinău, str. Calea Orheiului S.A. „Mina din Chișinău”.	Blocuri de calcar.	22,80	0,71 teren la intrarea în mină; 369,00 (subteran).	-	-	-	Licența seria AMMI nr. 024233, din 125..03.2007, valabilă 5 ani.	6,80	252,20	6,80	-	-	-
3	or. Cricova, mina „Cricova II” S.A. „Mineral”.	Blocuri de calcar.	63,30	1,50 teren la intrarea în mină; 418,00 (subteran).	-	-	-	Licența seria AMMI nr. 025064, din 13.08.2007 valabilă 5 ani.	35,10	569,80	48,10	-	-	-
4	or. Cricova, mina „Pașcani” S.A. „Mineral”.	Blocuri de calcar.	-	0,80 teren la intrarea în mină; 260,80 (subteran).	-	-	-	Licența seria AMMI nr. 025064, din 13.08.2007 valabilă 5 ani.	-	-	-	-	-	-
5	or. Cricova, mina „Sarmat” Ministerul Justiției, IAS „Sarmat”.	Blocuri de calcar.	47,10	1,50 teren la intrarea în mină; 816,90 (subteran).	-	-	-	Licența seria AMMI nr. 012922, din 12.08.2004 valabilă 5 ani	5,90	1452,70	5,90	-	-	-
6	or. Cricova, mina „Nord” SRL „Zăcămint”.	Blocuri de calcar.	9,70	20,70	-	-	-	Licența seria AMMI nr. 028421, din 24.04.2008, valabilă 5 ani.	4,90	80,00	4,90	-	-	-

Numărul de ordine	Locul amplasării zăcămintului și denumirea agentului economic.	Denumirea substanțelor minerale utile și modul de exploatare (carieră, mină).	S-au extras în decursul anului precedent, mii/ m ³ .	Suprafața totală a terenului repartizat întreprinderilor miniere (carieră, mină), ha.	Inclusiv terenuri, ha.			Legalitatea exploatării zăcămintului de substanțe minerale utile, licența	Deșeuri de producție acumulate, mii/ m ³ .			Recultivarea terenurilor deja exploatate în anul precedent, ha.		Volumul de sol fertil depozitat, mii/ m ³ .
					nevalabile	în stare de exploatare.	deja exploatare.		formate și acumulate în anul precedent	formate și acumulate pe parcursul exploatarei	utilizate în anul precedent	planificate	recultivate	
7	or. Cricova mina „Nord”, SRL „Piatra”.	Blocuri de calcar.	7,30	0,30 teren la intrarea în mină; 3,40 (subteran).	-	-	-	Licența seria AMMI nr. 014096, din 20.12.2004 valabilă 5 ani.	4,10	4,40	4,50	-	-	-
8	or. Cricova, mina „Uțujoc”, SRL „Libertate”.	Blocuri de calcar.	3,90	27,00 (subteran).	-	-	-	Licența seria AMMI nr. 026188, din 09.10.2008 valabilă 5 ani.	1,20	13,50	1,30	-	-	-
9	or. Cricova, mina „Făurești - III”, SRL „Libertate”.	Blocuri de calcar.	-	0,30 teren la intrarea în mină; 35,16 (subteran).	-	-	-	Licența seria AMMI nr. 026188, din 09.10.2008 valabilă 5 ani	5,60	13,20	5,60	-	-	-
10	or. Cricova, SRL „Magia Pietrei” .mina „Magia Pietrei”.	Blocuri de calcar.	-17,30	0,41 teren la intrarea în mină; 39,80 (subteran).	-	-	-	Licența seria AMMI nr. 027393 din 08.02.2008 valabilă 5 ani.	-	-	-	-	-	-
11	c. Ciorescu, mina „Gorneac”, SRL „Gorneac”.	Blocuri de calcar.	11,10	0,40 teren la intrarea în mină; 72,00 (subteran).	-	-	-	Licența seria AMMI nr. 015953 din 30.01.2005 valabilă 5 ani.	3,90	403,90	3,70	-	-	-
12	c. Ciorescu, mina „Goeni - I” SRL „Nighedi – Trans”.	Blocuri de calcar.	1,90	0,21 teren la intrarea în mină; 11,20 (subteran).	-	-	-	Licența seria AMMI nr. 011939, din 19.03.2004 valabilă 5 ani	0,60	2,10	-	-	-	-
13	c. Ciorescu, .mina „Pietrișul”, SRL „Pietrișul”.	Blocuri de calcar.	-	0,21 teren la intrarea în mină; 10,90 (subteran).	-	-	-	Licența seria AMMI nr. 027673, din 29.02.2008 valabilă 5 ani	-	-	-	-	-	-
14	c. Ciorescu mina „Făurești - I”, SRL „Slatina – Trans”.	Blocuri de calcar.	8,30	0,50 teren la intrarea în mină; 51,85 (subteran).	-	-	-	Licența seria AMMI nr. 016553, din 26.07.2005, valabilă 5 ani	5,55	-	5,55	-	-	-

Numărul de ordine	Locul amplasării zăcămintului și denumirea agentului economic.	Denumirea substanțelor minerale utile și modul de exploatare (carieră, mină).	S-au extras în decursul anului precedent, mii/ m ³ .	Suprafața totală a terenului repartizat întreprinderilor miniere (carieră, mină), ha.	Inclusiv terenuri, ha.			Legalitatea exploatării zăcămintului de substanțe minerale utile, licența	Deșeuri de producție acumulate, mii/ m ³ .			Recultivarea terenurilor deja exploatate în anul precedent, ha.		Volumul de sol fertil depozitat, mii/ m ³ .
					în stare de exploatare.	în stare de exploatare.	deja exploatare.		formate și acumulate în anul precedent	formate și acumulate pe parcursul exploatarei	utilizate în anul precedent	planificate	recultivate	
15	c.Ciorescu, mina „Goleni-II” SRL „Nutavi”	Blocuri de calcar.	-	-	-	-	-	Licența seria AMMI nr. 028896, din 09.07.2008, valabilă 5 ani	-	-	-	-	-	-
16	c.Ciorescu, mina „Goleni-II” SRL „Slatina-Grup”	Blocuri de calcar.	-	0,10 teren la intrarea în mină; 13,43 mină; (subteran).	-	-	-	Licența seria AMMI nr. 027349, din 05.02.2008, valabilă 5 ani	-	-	-	-	-	-
17	c.Ciorescu, mina „Goleni-II” Stratul 50 ÎS „Temelia –MK”	Blocuri de calcar.	-	Conform informației Inspectoratului Tehnic Miner este obiectiv fără dobândire	-	-	-	Fost obiectiv al Departamentului instituțiilor penitenciare	-	-	-	-	-	-
	Total - 17	16- mine 1-carieră:	196,71	1665,38 inclusiv: 4,92 intrările în mine; 1660,46 (subteran).				15 întreprinderi licențiate.	74,75	2791,80	86,45	-	-	1,20
	Total în m.Chîșinău - 24	18 - mine. 6-carriere: 1-argilă- nisip-calcar; 2-calcar; 2-argilă; 1-nisip.	492,46	1838,04 inclusiv: 165,28 (deschis și intrările în mine); 1672,76 (subteran).				18 întreprinderi licențiate.	76,457	2794,554	89,07	-	-	66,67
Raionul Anenii Noi														
1	s. Chirca, S.A. „Anchir”, zăcămintul „Chirca”.	Argilă..	30,00	15,08	6,00	1,00	8,08	Licența seria AMMI nr. 050968, din 24.05.2005, valabilă 5 ani	-	-	-	-	-	1,00
2	s. Chirca, S.A. „Anchir”, zăcămintul „Mereni”.	Nisip-prundiș.	66,20	11,07	4,87	1,20	5,00	Licența seria AMMI nr. 015968, din 24.05.05 valabilă 5 ani.	-	-	-	-	-	27,0

Numărul de ordine	Locul amplasării zăcămintului și denumirea agentului economic.	Denumirea substanțelor minerale utile și modul de exploatare (carieră, mină).	S-au extras în decursul anului precedent, mii/ m ³ .	Suprafața totală a terenului repartizat întreprinderilor miniere (carieră, mină), ha.	Inclusiv terenuri, ha.			Legalitatea exploatării zăcămintului de substanțe minerale utile, licența	Deșeuri de producție acumulate, mii/ m ³ .			Recultivarea terenurilor deja exploatate în anul precedent, ha.		Volumul de sol fertil depozitat, mii/ m ³ .
					în stare de exploatare.	în stare de exploatare.	deja exploatare.		formate și acumulate în anul precedent	formate și acumulate pe parcursul exploatarei	utilizate în anul precedent	planificate	recultivate	
3	s. Chirca, S.A. „Avînt”, zăcămintul „Mereni”.	Nisip-prundiș.	55,00	19,48	7,48	3,00	9,00	Licența seria AMMI nr. 015078, din 01.09.2005, valabilă 5 ani.	-	-	-	2,00	-	18,00
4	s. Chirca, S.C. „Constrian”	Nisip-prundiș.	19,30	11,71	7,60	0,51	3,60	Licență seria AMMI nr. 020925, din 14.04.2006, valabilă 5 ani.	-	-	-	1,00	-	10,60
5	s.Chirca ÎI „Hristicean Tatiana”	Nisip-prundiș.	30,00	2,60	1,50	1,10	-	Licență seria AMMI nr. 027672, din 28.02.2008, valabilă 5 ani.	-	-	-	-	-	5,00
6	s.Chirca SRL „Matteor”	Nisip-prundiș	55,00	10,97	6,77	1,20	3,00	Licența seria AMMI nr. 021147, din 03.05.2006, valabilă 5 ani	-	-	-	2,00	2,00	4,00
7	s. Delacău, GT „Chiperi T. G.”.	Calcar.	2,50	2,72	1,50	0,20	1,02	Licența seria AMMI nr. 017779, din 29.11.2005, valabilă 5 ani.	0,80	2,80	0,80	-	-	0,50
8	s.Gura -Bicului SA „Romadon”	Nisip-prundiș.	38,00	3,80	0,20	0,10	3,50	Licența seria AMMI nr. 016947, din 12.09.2005, valabilă 5 ani.	-	-	-	3,10	3,10	3,50
9	s.Mereni G.T. „G. Ursu”	Nisip-prundiș.	-	1,73	0,12	0,06	1,55	Licență seria AMMI nr. 016238, din. 24.06.2005	-	-	-	-	-	1,50
10	s.Puhăceni GT „I Gorgan”	Calcar.	0,55	1,50	0,90	0,10	0,50	Licență seria AMMI nr. 022461, din 29.09.2006, valabilă 5 ani.	-	-	-	-	-	1,00
11	s. Puhăceni II „Gorgan N”, zăcămintul „Puhăceni”.	Calcar.	1,00	1,39	0,55	0,20	0,64	Licența seria AMMI nr. 016947, din 12.09.2005, valabilă 5 ani.	0,60	-	0,60	-	-	0,50

Numărul de ordine	Locul amplasării zăcămintului și denumirea agentului economic.	Denumirea substanțelor minerale utile și modul de exploatare (carieră, mină).	S-au extras în decursul anului precedent, mii/ m ³ .	Suprafața totală a terenului repartizat întreprinderilor miniere (carieră, mină), ha.	Inclusiv terenuri, ha.			Legalitatea exploatării zăcămintului de substanțe minerale utile, licența	Deșeurile de producție acumulate, mii/ m ³ .			Recultivarea terenurilor deja exploatate în anul precedent, ha.		Volumul de sol fertil depozitat, mii/ m ³ .
					în stare de exploatare.	în stare de exploatare.	deja exploatate.		formate și acumulate în anul precedent	formate și acumulate pe parcursul exploatarei	utilizate în anul precedent	Planificate	recultivate	
12	s. Salcia, S.A. „Cariera Cobusca”, zăcămintul „Cobusca”.	Nisip - prundiș.	349,50	174,00	80,95	21,11	71,94	Licența seria AMMI nr. 015079, din 25.02.2005, valabilă 5 ani.	-	-	-	12,00	10,00	365,00
13	s. Speia, SRL „Aglicacom-Fruct”	Nisip-prundiș.	10,60	3,61	0,80	0,40	2,41	Licența seria AMMI nr. 022136, din 14.08.2006, valabilă 5 ani.	-	-	-	1,50	-	2,00
14	s.Șerpeni SRL „Similax-Exim”	Nisip-prundiș.	45,30	8,25	3,74	2,86	1,65	Licența seria AMMI nr. 929092, din 24.06.2008, valabilă 5 ani.	-	-	-	-	1,10	8,60
	Total - 14	14-carriere 1 – argilă; 3 – calcar; 10- nisip-prundiș..	702,95	267,91 (deschis).	122,98	33,04	111,89	14 întreprinderi miniere licențiate	1,40	2,80	1,40	21,60	16,20	448,20
Raionul Leova														
1	s. Hănăsenii Noi S.A. „Orginter-construcția”.	Nisip.	2,453	1,60	0,80	0,40	0,40	Licența seria AMMI, nr. 015848, din 16.05.2005, valabilă 5 ani.	-	-	-	-	-	0,60
2	Îl „Marchet-Dubeac”	Nisip	1,254	2,00	1,50	0,50	-	Licența seria AMMI nr. 26637, din 28.11.2007, valabilă 5 ani	-	-	-	-	-	-
	Total - 2	2-carriere: nisip.	3,707	3,60 (deschis).	2,30	0,90	0,40	2 întreprinderi miniere licențiate.	-	-	-	-	-	0,60
Raionul Cimișlia														

Numărul de ordine	Locul amplasării zăcămintului și denumirea agentului economic.	Denumirea substanțelor minerale utile și modul de exploatare (carieră, mină).	S-au extras în decursul anului precedent, mii/ m ³ .	Suprafața totală a terenului repartizat întreprinderilor miniere (carieră, mină), ha.	Inclusiv terenuri, ha.			Legalitatea exploatării zăcămintului de substanțe minerale utile, licența	Deșeurile de producție acumulate, mii/ m ³ .			Recultivarea terenurilor deja exploatate în anul precedent, ha.		Volumul de sol fertil depozitat, mii/ m ³ .
					în stare de exploatare.	în stare de exploatare.	deja exploatate.		formate și acumulate în anul precedent	formate și acumulate pe parcursul exploatarei	utilizate în anul precedent	Planificate	recultivate	
1	zăcămintul „Căușeni Vechi”, or. Căușeni, Î.J. „Ala Ciobanu”.	Nisip.	12,00	3,00	2,20	0,24	0,60	Licența seria AMMI nr.021251, din 18.05.2006, valabilă 5 ani.	-	-	-	-	-	7,00
	Total - 1	1-carieră: nisip.	12,00	3,00 (deschis)	2,20	0,20	0,60	1 întreprinderi miniere licențiate	-	-	-	-	-	7,00
Raionul Cântemir														
1	s.Capaclia, Îl „Gotișanu Ion”.	Nisip.	0,49	1,46	0,90	0,56	-	Licența seria AMMI nr. 029797 din 10.09.2003, valabilă 5 ani.	-	-	-	-	-	-
2	s. Lărguța, SRL „Bentonit – Service.”	Argilă bentonitică.	-	0,87	-	0,87	-	Licența seria AMMI nr. 015647, din 20.04.2005, valabilă 5 ani. Cariera este conservată	-	-	-	-	-	-
	Total - 2	2-carriere: 1-argilă bentonitică 1-nisip.	0,49	2,33 (deschis).	0,90	1,43	1,43	2 întreprinderi miniere licențiate	-	-	-	-	-	-
Raionul Basarabeasca														
1	s. Abaclia, S.C. „Sîrna Veche” S.R.L.	Nisip.	0,80	2,50	0,20	1,80	0,50	Licența seria AMMI, nr. 029421, din 30.07.2008, valabilă 5 ani	-	-	-	-	-	0,02
	Total - 1	1-carieră: nisip.	0,80	2,50 (deschis).	0,20	1,80	0,50	1 întreprinderi miniere licențiate	-	-	-	-	-	0,02
Raionul Ștefan Vodă														

Numărul de ordine	Locul amplasării zăcămintului și denumirea agentului economic.	Denumirea substanțelor minerale utile și modul de exploatare (carieră, mină).	S-au extras în decursul anului precedent, mii/ m ³ .	Suprafața totală a terenului repartizat întreprinderilor miniere (carieră, mină), ha.	Inclusiv terenuri, ha.			Legalitatea exploatarea zăcămintului de substanțe minerale utile, licența	Deșeuri de producție acumulate, mii/ m ³ .			Recultivarea terenurilor deja exploatate în anul precedent, ha.		Volumul de sol fertil depozitat, mii/ m ³ .
					nevalabilă	în stare de exploatare.	deja exploatate.		formate și acumulate în anul precedent	formate și acumulate pe parcursul exploatarei	utilizate în anul precedent	Planificate	recultivate	
Raionul Cahul														
1	s. Andrușul de Jos, Combinatul materialelor de construcții (fabrica de cheramzită).	Argilă și nisip.	-	-	-	-	-	Actualmente zăcămintul nu se exploatează	-	-	-	-	-	-
2	s. Brînza SRL „Vali-exchimp”	Argilă.	-	1,66	1,66	-	1,66	Act de certificare a perimetrului minier nr.380 din 31.03.2003 Extragere stopată	-	-	-	-	-	-
3	s. Borceag, S.R.L. „Geamgl”	Nisip.	-	2,00	-	-	-	Licența seria AMMII, nr. 021915, din 19.07.2006, valabilă 5 ani	-	-	-	-	-	-
4	s. Crihana Veche C.P. „USB”	Nisip.	-	7,12	1,51	5,61	7,12	Licența seria AMMII nr. 021914, din 18.07.2006, valabilă 5 ani.	-	-	-	-	-	-
5	c. Chioseia Mare, s. Frumușica Î.I. „Caraseni Mihail”, zăcămintul „Frumușica”	Nisip.	-	1,46	-	1,46	1,46	Licența expirată, nu se exploatează.	-	-	-	-	-	-
6	s. Roșu, S.R.L. „Tigla - SH”	Nisip și argilă.	-	-	-	-	-	2 întreprinderi miniere licențiate	-	-	-	-	-	-
Raionul Taraclia														
1	s. Tvardița. C.O.O.P. „Tvardița”	Argilă.	-	16,20	13,20	2,00	1,00	Licența seria AMMII, nr. 028194, din 16.04.2008 valabilă 5 ani.	-	-	-	1,00	-	60,00

Numărul de ordine	Locul amplasării zăcămintului și denumirea agentului economic.	Denumirea substanțelor minerale utile și modul de exploatare (carieră, mină).	S-au extras în decursul anului precedent, mii/ m ³ .	Suprafața totală a terenului repartizat întreprinderilor miniere (carieră, mină), ha.	Inclusiv terenuri, ha.			Legalitatea exploatarea zăcămintului de substanțe minerale utile, licența	Deșeuri de producție acumulate, mii/ m ³ .			Recultivarea terenurilor deja exploatate în anul precedent, ha.		Volumul de sol fertil depozitat, mii/ m ³ .
					nevalabilă	în stare de exploatare.	deja exploatate.		formate și acumulate în anul precedent	formate și acumulate pe parcursul exploatarei	utilizate în anul precedent	Planificate	recultivate	
UTA Găgăuzia														
UTA Găgăuzia														
1	s. Cazacia, S.R.L. „Ildiz”	Argilă.	7,50	2,00	1,00	1,00	-	Licența seria AMMII, nr. 020923, din 27.04.2006, valabilă 5 ani, Nu funcționează	-	-	-	-	-	-
2	s. Copicac, S.C. „Bin-Taș” S.R.L.	Calcar	0,35	10,00	8,00	2,00	-	Licența seria AMMII, nr. 020923, din 06.12.2005, valabilă 5 ani	-	-	-	-	-	0,50
Total - 2			7,85	12,00 (deschis).	9,00	3,00	-	2 întreprinderi miniere licențiate	-	-	-	-	-	0,50
Total - 1			-	16,20 (deschis).	13,20	2,00	1,00	1 întreprinderi miniere licențiate	-	-	-	1,00	-	60,00

Numărul de ordine	Locul amplasării zăcămintului și denumirea agentului economic.	Denumirea substanțelor minerale utile și modul de exploatare (carieră, mină).	S-au extras în decursul anului precedent, mii/ m ³ .	Suprafața totală a terenului reparatizat întreprinderilor miniere (carieră, mină), ha.	Inclusiv terenuri, ha.		Legalitatea exploatarea zăcămintului de substanțe minerale utile, licența	Deșeurile de producție acumulate, mii/ m ³ .		Recultivarea terenurilor deja exploatare în anul precedent, ha.		Volumul de sol fertil depozitat, mii/ m ³ .
					în stare de exploatare.	nevalorificate.		formate și acumulate în anul precedent	formate și acumulate pe parcursul exploatarei	planificate	recultivate	
Total pe republică												
	TOTAL MINE și CARIERE.	150	Total 4316,1245 inclusiv granit -147,26 gresie -20,40 ghips 313,70 blocuri de calcar 386,198 calcar but 2045,996 nisip cleios 102,1775 nisip 61,21 prundiș 34; nisip-prundiș 1296,847 argilă 73,10	6136,88 Inclusiv: 2326,98 (deschis) 3828,91 (subteran).	2039,96	1317,28	1136,12	34873,944	43861,498	95,09	64,77	1832,631
		150					136 obiective (mine și cariere) funcționează pe deplin legal (licențiate). 14 întreprinderi miniere nu funcționează din diferite motive.					

Obiecte inspectate și sancțiuni administrative aplicate pe anul 2008.

Nr.	Controale efectuate	Acte de control			Procese verbale				
		Total întocmite (unități)	Prescripții (total)	rescripții executate	Total întocmite cu indicarea art. C.C.A.	Examine	Clasate	Suma amenziilor aplicate, lei	Suma amenziilor încasate, lei
1	Anenii Noi	14	34	30	11-art. 48 4-art. 57 al 13	9	3	7200	4800
2	Bălți	2	4	3	-	-	-	-	-
3	Basarabeasca	9	24	19	2-art.57	2	-	-	-
4	Briceni	3	3	3	-	-	-	-	-
5	Cahul	21	42	6	6-art.57 al 1	-	-	-	-
6	Calarași	2	6	3	7-art.48	7	3	3200	-
7	Cantemir	4	4	4	9-art.57 al 13	9	1	7400	4600
8	Căușeni	9	13	6	3-art.57al 2 1-art.85al.1 1-art.48	5	-	440	440
9	Chișinău	35	71	68	1-art.52al.4 1-art.85/1al1	2	-	1060	1060
10	Cimișlia	9	9	2	5-art.57al.1 1-art.48	6	-	10,000	10,000
11	Comrat	6	3	3	-	-	-	-	-
12	Criuleni	21	36	34	6-art.48/57 al.1/13 2-art.57al.1 2-art.48	7	3	5600	800
13	Dondușeni	0	-	-	-	-	-	-	-
14	Dubăsari	12	18	10	1-art.57al.1 1-art.85/1al3 1-art.59	3	-	1500	1500
15	Drochia	5	10	10	-	-	-	-	-
16	Edineț	3	3	3	-	-	-	-	-
17	Fălești	9	16	12	3-art.57al.1	3	2	800	800
18	Florești	10	24	24	4-art.48 5-art.57al.1	7	2	2400	800
19	Glodeni	2	4	4	-	-	-	-	-
20	Hîncești	10	30	30	5-art.57al.1	-	-	-	-
21	Ialoveni	14	56	13	-	-	-	-	-
22	Leova	3	3	1	4-art.57al.1	4	1	7600	1600
23	Nisporeni	1	5	5	2-art.48 5-art.57al.1	7	1	4800	4000
24	Ocnîța	3	3	2	1-art.85/1al.1	1	-	200	200
25	Orhei	16	28	28	2-art.85/1al.1 14-art.85/1al.2	16	1	1840	1840
26	Rezina	0	-	-	-	-	-	-	-
27	Rîșcani	10	24	24	1-art.57al.1 1-art.85/1al.1	2	-	6200	-
28	Sîngerei	7	30	30	2-art.57al.6	2	-	6800	800

29	Soroca	16	42	29	3-art.85/1al.1 1-art.57al.1	4	-	6500	-
30	Strășeni	2	6	6	6-art.57al.1	4	4	-	-
31	Șoldănești	5	12	12	1-art.85/1al.3	1	-	1000	-
32	Ștefan Vodă	10	10	-	2-art.57.13 14-art.57al.1	13	-	11200	11200
33	Taraclia	3	3	3	-	-	-	-	-
34	Telenești	29	32	16	1-art.85/1al.1 2-art.48 8-art.57al.1	8	6	1600	1600
35	Ungheni	2	5	4	2-art.57al.13	-	-	-	-
36	IES	2	2	2	1-art.85/1al.1	1	-	-	-
Total:		342	615	449	155	123	31	85,995	46,040

**Amplasarea întreprinderilor miniere
(minelor și carierelor) pe teritoriul Republicii Moldova și beneficiarii lor.**

Nr. de ordine	Denumirea raionului și a localității	Denumirea beneficiarului și a substanței minerale utile exploatare	Numele și prenumele beneficiarului sau a directorului	Licența seria, numărul, termenul de valabilitate
1	r – nul Briceni s. Beleaviniți	S.A. „Calcar”, cariera „Beleaviniți”, calcar.	Gricalovschi Nina, tel. fix – 024745145; 024745120	Licența seria AMMII nr. 013289 din 13.10.2004, valabilă până la 13.10.2009
2	com. Bogdănești s. Grimești	Î.I. „Nord – Trans – Zosim”, zăcămintul „Bogdănești”, nisip – prundiș.	Zosim Sergiu, tel. fix – 024757280;	Licența seria AMMII nr. 016108 din 14.06.2005, valabilă până la 14.06.2010
3	s. Criva	S.A. „Criva Knauf”, ghips. Este unica carieră de ghips.	Buzichevici Kazimir, tel. fix – 023122439;	Licența seria AMMII nr. 013397 din 18.10.2004, valabilă până la 18.10.2009
4	s. Pererița	Î.I. „Mihai Melnic”, nisip – prundiș.	Melnic Mihai, tel. fix – 024753610;	Licența seria AMMII nr. 027006 din 26.12.2007, valabilă până la 26.12.2012
1	r – nul Ocnîța s. Bîrnova	S.C. „Sablex – Plus” S.R.L., zăcămintul „Bîrnova”, nisip cleios (pentru formare)	Istrati Oleg, tel. fix – 220880; mobil – 079404219	Licența seria AMMII nr. 022135 din 14.08.2006, valabilă până la 14.08.2011
2	s. Naslavcea	S.A. „Mina Cupcini”, cariera „Naslavcea”, argilită.	Koșceev Sergei, tel. fix – 024671039;	Licența seria AMMII nr. 015192 din 04.03.2005, valabilă până la 04.03.2010
3	or. Ocnîța	S.A. „Mina Cupcini”, zăcămintul „Ocnîța”, blocuri de calcar.	Siromaha Anatolie, tel. fix – 027122585; mobil - 069235065	Licența seria AMMII nr. 015192 din 04.03.2005, valabilă până la 04.03.2010
4	s. Vălcineț	S.A. „Tezeu Lux”, zăcămintul „Otaci”, nisip cleios.	Marcenco Pavel, tel. fix – 027153340;	Licența seria AMMII nr. 015791 din 05.05.2005, valabilă până la 05.05.2010
1	r – nul Edineț s. Brînzei	S.A. „Maconrut”, cariera „Brînzei”, calcar.	Ștefanchii Boris, tel. fix – 024622560;	Licența seria AMMII nr. 025070, din 05.05.2005, valabilă până la 05.05.2010
2	or. Edineț	Î.I. „Dorina”, argilă.	Lîsîi Bronislav, Tel. fix – 024628465;	Lipsește
3	s. Gordinești	S.A. „Mina Cupcini”, blocuri de calcar.	Koșceev Sergei, tel. fix – 024671039;	Licența seria AMMII nr. 015192 din 04.03.2005, valabilă până la 04.03.2010
4	s. Gordinești	S.R.L. „Covîlora - GA” sectorul „Sud”, blocuri de calcar.	Albu Grigore, tel. fix – 024660401;	Licența seria AMMII nr. 021148 din 11.05.2006, valabilă până la 11.05.2011
5	s. Gordinești	SA „MACONI”, zăcămintul „Gordinești”, blocuri de calcar.	Molodețchi Victor, tel. fix – 024628570;	Licența seria AMMII nr. 017848 din 08.12.2005, valabilă până la 08.12.2010
6	s. Fetești	S.A. „MACONI”, cariera – Fetești, calcar.	Molodețchi Victor, tel. fix – 024628570; 28580	Licența seria AMMII nr. 017848 din 08.12.2005, valabilă până la 08.12.2010
7	s. Fetești	S.A. „MACONI”, cariera – Fetești – II (arendă), calcar.	Molodețchi Victor, tel. fix – 024628570; 28580	Licența seria AMMII nr. 017848 din 08.12.2005, valabilă până la 08.12.2010
8	s. Hancăuți	S.A. „Mina Cupcini”, cariera „Hancăuți”, blocuri de calcar.	Koșceev Sergei, tel. fix – 024671039;	Licența seria AMMII nr. 015192 din 04.03.2005, valabilă până la 04.03.2010
9	s. Volodeni	S.A. „Mina Cupcini”, zăcămintul „Volodeni”, blocuri de calcar.	Koșceev Sergei, tel. fix – 024671039;	Licența seria AMMII nr. 015192 din 04.03.2005, valabilă până la 04.03.2010
1	r-nul Dondușeni	-	-	-
1	r – nul Rîșcani s. Druța	S.R.L. „Vaslarix”, zăcămintul „Druța”, blocuri de calcar.	Badrajan Sergiu, tel. fix – 025673230;	Licența seria AMMII nr. 012596 din 30.06.2004, valabilă până la 30.06.2009
2	s. Duruitoarea Veche	S.A. „Agroprofil”, calcar.	Răileanu Ion, tel. fix 025225900; mobil -069140629	Licența seria AMMII nr. 025768 din 24.08.2007, valabilă până la 24.08.2012
3	s. Păscăuți	S.A. „Arden Plus”, cariera „Păscăuți”, nisip – prundiș.	Medvețchi Mihai, tel. fix – 025692788, mobil – 069326322	Licența seria AMMII nr. 028431, din 24.04.2008, valabilă până la 24.04.2013

Nr. de ordine	Denumirea raionului și a localității	Denumirea beneficiarului și a substanței minerale utile exploatare	Numele și prenumele beneficiarului sau a directorului	Licența seria, numărul, termenul de valabilitate
4	s. Pîrjota	S.A. „F.M.C. – Rîșcani, argilă.	Nedelea Ion, tel. fix – 025623152;	Licența seria AMMII nr. 013842 din 29.11.2004, valabilă pînă la 29.11.2009
5	s. Singureni	S.A. „Singureanca”, zăcămîntul „Singureni”, calcar.	Sergei Titu, tel. fix – 025656224;	Licența seria AMMII nr. 017287 din 26.10.2005, valabilă pînă la 26.10.2010
6	s. Șaptebani	S.A. „F.M.C. – Rîșcani, zăcămîntul „Șaptebani”, calcar.	Nedelea Ion, tel. fix – 025623152;	Licența seria AMMII nr. 013842 din 29.11.2004, valabilă pînă la 29.11.2009
1	r-nul Drochia	-	-	-
1	r – nul Soroca c. Cosăuți	S.A. „Cariera de granit și pietriș Soroca”, granit. Este unica carieră de granit.	Țveloi Pavel, tel. fix – 023023633; 023027964.	Licența seria AMMII nr. 025595 din 14.09.2007, valabilă pînă la 14.09.2012
2	c. Cosăuți	F.P.C. „Veer”, zăcămîntul „Cosăuți” nisip – prundiș.	Berghii Ion și Ciurac Constantin, tel. fix – 023071387; mobil – 079529103	Licența seria AMMII nr. 021136 din 23.05.2006, valabilă pînă la 23.05.2011
3	c. Cosăuți,	Î.I. „Gîtlan Mihail”, zăcămîntul „Cosăuți – II”, gresie.	Gătlan Mihail, tel. fix – 023061342;	Licența seria AMMII nr. 015741 din 06.05.2005, valabilă pînă la 06.05.2010
4	s.Cremenciug	S.R.L. „Kernel-grup”, zăcămîntul „Cremenciug”, nisip-prundiș.	Guțu Victor, tel. fix – 023031558;	Licența seria AMMII nr. 015494 din 07.06.2006, v-lă pînă la 07.06.2011
5	s.Cremenciug	Î.M. „Cremocbal”, nisip – prundiș.	Pînzaru Ludmila, tel. fix – 023065536;	Licența seria AMMA nr. 029889 din 16.09.2008, valabilă pînă la 16.09.2013
6	s.Cremenciug	G.Ț. „Constantin Solza”, zăcămîntul de nisip – prundiș „Cremenciug – III”.	Solza Constantin, tel. fix – 023065543;	Licența seria AMMII nr. 022769 din 03.11.2006, valabilă pînă la 03.11.2011
7	s. Egoreni	S.A. „Cariera de granit și pietriș din Soroca”, gresie.	Țveloi Pavel, tel. fix – 023020710; 023027964	Licența seria AMMII nr. 025595 din 14.09.2007, valabilă pînă la 14.09.2012
8	s. Egoreni	S.R.L. „Kernel-grup”, zăcămîntul „Egoreni – III”, gresie.	Guțu Victor, tel. fix – 023031558;	Licența seria AMMII nr. 015494 din 07.06.2006, valabilă pînă la 07.06.2011
9	s. Egoreni	S.A. „Fabrica materialelor de construcție”, zăcămîntul „Egoreni -II” (sectorul IV), gresie.	Țurcă Petru, tel. fix – 023031558; mobil – 069107619	Licența seria AMMII nr. 016808 din 11.08.2005, valabilă pînă la 11.08.2010
10	s. Egoreni	F.P.C. „Veer”, zăcămîntul „Egoreni – II” (sectoarele IV și VI – b), gresie.	Berghii Ion. Ciurac Constantin, tel. fix – 023071387; mobil – 079529103	Licența seria AMMII nr. 021136 din 23.05.2006, valabilă pînă la 23.05.2011
11	s. Egoreni	S.R.L. „Diamax - Agro”, zăcămîntul „Nistru”, gresie.	Coțaga Ion, tel. fix – 023071254; 023071293	Licența seria AMMII nr. 017835 din 07.12.2005, valabilă pînă la 07.12.2010
12	s. Egoreni	S.R.L. „Scala Agrovin”, gresie.	Guțu Alexandru, tel. fix – mobil - 069899000	Licența seria AMMII nr. 027342 din 05.02.2008, valabilă pînă la 05.02.2013
13	s. Holoșnița, c.Șeptelici	S.R.L. „Soracidor”, nisip – prundiș.	Groapă Valentina, tel. fix – 023032142;	Licența seria AMMII nr. 009721 din 17.06.2008, valabilă pînă la 17.06.2013
14	s. Slobozia – Cremene	S.A. „Fabrica materialelor de construcție”, zăcămîntul „Slobozia Cremene”, nisip – prundiș.	Țurcă Petru, tel. fix – 023031558; mobil – 069107619	Licența seria AMMII nr. 016808 din 11.08.2005, valabilă pînă la 11.08.2010
15	s. Vasilcău	S.A. „Fabrica materialelor de construcție”, zăcămîntul „Vasilcău”, nisip – prundiș.	Țurcă Petru, tel. fix – 023031558; mobil – 069107619	Licența seria AMMII nr. 016808 din 11.08.2005, valabilă pînă la 11.08.2010
16	s. Visoca	S.R.L. „Lepton”, mina „Visoca”, blocuri de calcar.	Harabara Anatol,, tel. fix – 023052236; mobil – 079586009	Nu se exploatează, se elaborează documentele tehnico – juridice..
1	r – nul Glodeni s. Cobani	A.P. „Inmacon”, (mun. Chișinău) SA „Cariera Cobani”, zăcămîntul „Butești”, calcar	Dănilă Eugeniu, tel. fix – 026822463;	Licența seria AMMII nr. 013840 din 14.12.2004, valabilă pînă la 14.12.2009

Nr. de ordine	Denumirea raionului și a localității	Denumirea beneficiarului și a substanței minerale utile exploatare	Numele și prenumele beneficiarului sau a directorului	Licența seria, numărul, termenul de valabilitate
1	r – nul Fălești s. Natalievca	S.R.L. „Rifinform”, argilă.	Burbulea Vasile, tel. fix – 023122536; mobil - 023146483	Licența seria AMMII nr. 026888 din 21.12.2007, valabilă pînă la 21.12.2012
1	mun. Bălți	-	-	-
1	r – nul Singerei	-	-	-
1	r – nul Florești or. Florești	S.A. „Cristal Flor”, nisip cuarțos pentru fabrica de sticlă.	Rusu Ion, tel. fix – 025021747;	Licența seria AMMII nr. 027132 din 10.01.2008, valabilă pînă la 10.01.2013
2	s. Gvozdova	Î.M. „Flor - Siliciu”, zăcămîntul „Gvozdova”, nisip și calcar.	Paladi Valeriu, tel. fix – 025026214;	Licența seria AMMII nr. 017836 din 06.12.2005, valabilă pînă la 06.12.2010
3	s. Prodănești	F.P.C. „Agroindservice – M” S.R.L., zăcămîntul „Prodănești”, argilă bentonitică.	Plohotnii Victor, tel. fix – 0250320241;	Licența seria AMMII nr. 016383 din 06.07.2005, valabilă pînă la 06.07.2010
4	s. Sănătăuca	S.Ș.P. „Tegulum”, carieră de nisip-prundiș și marnă.	Kulikov Anatolii, tel. fix – 286831; 286829 mobil – 069000306	Licența seria AMMII nr. 029803 din 26.09.2008, valabilă pînă la 26.09.2013
5	s. Zăluțeni	S.R.L. „Topograf”, cariera „Zăluțeni”, nisip și calcar.	Botnariuc Boris, tel. fix – 025024018;	Licența seria AMMII nr. 028386 din 23.04.2008, valabilă pînă la 23.04.2013
1	r – nul Soldănești s. Mihuleni	G.Ț. „Parascovei V.”, blocuri de calcar.	Parascovei Vasile, tel. fix – 027257239; mobil - 067157329	Licența seria AMMII nr. 08845 din 10.06.2008, valabilă pînă la 10.06.2013
2	s. Olișcani	C.O.O.P. „Drum Nou”, calcar.	Ciolpan Constantin tel. fix – 027222224;	Nu se exploatează.
3	s. Parcani	S.R.L. „Mina Nouă”, zăcămîntul „Lipcenii – I”, blocuri de calcar.	Sarmaliuc Sergiu tel. fix – 027222107;	Licența seria AMMII nr. 023186 din 15.12.2006, valabilă pînă la 15.12.2011
1	r – nul Ungheni s. Petrești	S.R.L. „Sampdoria”, zăcămîntul „Buciumeni”, nisip – prundiș.	Lipcanu Pavel, tel. fix – 023623802;	Licența seria AMMII nr. 012180 din 24.04.2004, valabilă pînă la 24.04.2009
1	r – nul Telenesti s. Căzănești	S.R.L. „Corsacim”, calcar.	Corman Slavic, tel. fix - mobil - 069748966	Documentele tehnico-juridice în curs de elaborare.
2	s. Inești	S.R.L. „Podiș”.	Țurcan Vladimir tel. fix - mobil - 069123605	Licența seria AMMII nr. 027671 din 28.02.2008, valabilă pînă la 28.02. 2013
3	s. Scorțeni	S.R.L. „Nisip – Fros” nisip.	Verejanu Tudor tel. fix – 025877375; mobil - 069454399	Licența seria AMMII nr. 025899 din 30.08.2007, valabilă pînă la 30.08.2012
4	s. Verejeni.	S.R.L. „Nisip – SI”, zăcămîntul de nisip – prundiș „Verejeni”.	Străgescu Nicolae, tel. fix – 025893599; mobil – 069105264	Licența seria AMMII nr. 022815 din 09.11.2006, valabilă pînă la 09.11.2011
1	r – nul Rezina s. Ciorna	S.A. „Ciment”, Lafarj – Moldova, calcar, argilă.	Pilet Huber, tel. fix – 025422777;	Licența seria AMMII nr. 011006 din 19.12.2003, valabilă pînă la 19.12.2008
2	s. Echimăuți m. „Echmăuți”	Mină - blocuri de calcar	-	Nu se exploatează
3	s. Lalova	Mină - blocuri de calcar	-	Nu se exploatează
4	s. Lipcenii	Mină - blocuri de calcar	-	Nu se exploatează
5	s. Mateuți	Î.I. „Aparat”, mina „Mateuți”, blocuri de calcar.	Ursachi Constantin, tel. fix – 025443285 mobil - 069386894	Licența seria AMMII nr. 007153 din 12.03.2003, valabilă pînă la 12.03.2008
6	s. Saharna Nouă	Mină - blocuri de calcar	-	Nu se exploatează
7	s. Solonceni	S.R.L. „LPKV”, Carieră de nisip-prundiș	Kucerenco Anatolii, tel. fix – 025422280;	Licența seria AMMII nr. 024987 din 25.05.2007, valabilă pînă la 25.05.2012
8	s. Tarasova	S.R.L. „LPKV”, carieră de nisip-prundiș, nu se exploatează	Kucerenco Anatolii, tel. fix – 025422280;	Licența seria AMMII nr. 024987 din 25.05.2007, valabilă pînă la 25.05.2012

Nr. de ordine	Denumirea raionului și a localității	Denumirea beneficiarului și a substanței minerale utile exploatare	Numele și prenumele beneficiarului sau a directorului	Licența seria, numărul, termenul de valabilitate
9	s. Trifești	Î.A. F.M.C. „Rezina”, cariera „Trifești”, calcar.	Olaru Sergiu, tel. fix – 025422528; 025424299	Licența seria AMMII nr. 015098 din 10.03.2005, valabilă pînă la 10.03.2010
1	r – nul Nisporeni	-	-	-
1	r – nul Călărași or. Călărași	S.R.L. „Nirom - Roz”, zăcămîntul „Podiș”, nisip.	Rozenbac Nicolae, tel. fix - m-l- 024420121	Licența seria AMMII nr. 011850 din 09.03.2004, valabilă pînă la 09.03.2009
1	r – nul Orhei s. Brănești	S.A. „Nerudnic” – mina nr. 3, blocuri de calcar.	Lupacescu Iurie, tel. fix – 023576267; mobil - 079427127	Licența seria AMMII nr. 030395 din 18.12.2008, valabilă pînă la 18.12.2013
2	c. Brănești, s. Jeloboc	Î.S. „Brănești” - mina nr. 9.,(Mnisterul justiției) blocuri de calcar.	Vacari Alexandru, tel. fix – 023576241; 023576243; mobil - 069287591	Licența seria AMMII nr. 030232 din 26.11.2008, valabilă pînă la 26.11.2013
3	c. Brănești, s. Jeloboc	S.R.L. „Minecalcstro”, zăcămîntul „Jeloboc”, blocuri de calcar.	Stropșa Tudor, tel. fix - 023576270	Licența seria AMMII nr. 012793 din 05.08.2004, valabilă pînă la 05.08.2009
4	c. Trebujeni, s. Morovaia	S.A. „Marcșeider”, zăcămîntul „Morovaia – II”, blocuri de calcar.	Zaicov Alexandru, tel. fix – 467434; mobil - 069129692	Licența seria AMMII nr. 015077 din 24.02.2005, valabilă pînă la 24.02.2010
5	or. Orhei	S.R.L. „Pietriș -Com”, cariera „Slobodca”, - Slobozia Doamnei, calcar.	Zaharia Cozma, tel. fix – 023526452; mobil - 069260750	Licența seria AMMII nr. 028990 din 13.06.2008, valabilă pînă la 13.06.2013
6	or. Orhei	S.R.L. „Ordonatcom”, cariera „Badea” – s. Bolohani, calcar.	Dolgu Ion tel. fix -023532277; 023524714; mobil - 069555295	Licența seria AMMII nr. 025143 din 14.06.2008, valabilă pînă la 14.06.2013
7	or. Orhei	Î.I. „I. Balaban”, cariera (Ivanos), zăcămîntul „Orhei – I” -calcar.	Balaban Ion, tel. fix – 023532135; mobil - 069160905	Licența seria AMMII nr. 015349 din 30.03.2005, valabilă pînă la 30.03.2010
8	s.Păhârnicieni	S.R.L. „Natanol Priorit”, cariera „Oziornoe”, calcar.	Tabără Nicolae, tel. fix – 023558370;	Licența seria AMMII nr. 024294 din 16.03.2007, valabilă pînă la 16.03.2012
9	s. Vișcăuți	S.R.L. „Ordonatcom”, nisip – prundiș.	Dolgu Ion tel. fix -023532277; 023524714; mobil - 069555295	Licența seria AMMII nr. 025143 din 14.06.2008, valabilă pînă la 14.06.2013
1	r – nul Strășeni com. Micăuți s. Gornoe	S.A. „Cariera Micăuți”, calcar.	Radenco Sergei, tel. fix - 023764335; mobil – Pivnenco .- 0237 64316	Licența seria AMMII nr. 024234 din 13.03.2007, valabilă pînă la 13.03.2012
1	r – nul Criuleni s. Cruglic	S.R.L. „Goiana-Petr - Co”, zăcămîntul „Cruglic”, nisip-prundiș.	Răciulă Valeriu tel. fix – 456964; mobil - 024892906	Licența seria AMMII nr. 004284 din 06.02.2006, valabilă pînă la 06.02.2011
2	s. Dubăsarii Vechi	G.Ț. „Chetrușca Gheorghie”, zăcămîntul „Dubăsarii Vechi”, nisip – prundiș.	Chetrușca Gheorghie tel. fix – 024862248; mobil – 079623703	Licența seria AMMII nr. 013499 din 22.10.2004, valabilă pînă la 22.10.2009
3	s. Hîrtopul Mare	S.R.L. „Tarsatel – Grup”, mina „Hîrtop”, blocuri de calcar.	Tortociacov Stanislav, tel. fix – 456428; mobil - 069185662	Licența seria - 02 nr. 014095 din 23.12.2004, valabilă pînă la 23.12.2009
4	s. Jevreni	S.C. „Elisav Prest” SRL, cariera „Jevreni”, calcar.	Burdilă Vasile, tel. fix – 024868200; mobil - 079575646	Licența seria AMMII nr. 013498 din 27.10.2004, valabilă pînă la 27.10.2009
5	s. Mășcăuți	S.R.L. „Subterana”, mina „Mășcăuți”, blocuri de calcar.	Cartin Alexandru tel. fix – 024864432;	Licența seria AMMII nr. 021026 din 18.04.2005, valabilă pînă la 18.04.2010
6	s. Pașcani	S.R.L. „Larensia – Com”, zăcămîntul „Făurești – II” (orizontul – 60), blocuri de calcar.	Pînzaru Valeriu, tel. fix- 240114; 228525; mobil - 069110638	Licența seria AMMII nr. 027964 din 31.03.2008, valabilă pînă la 31.03.2013
7	s. Pașcani	C.P. „Orizont - Extragere”, sectorul „Scurta Dealul Mare”, blocuri de calcar.	Chira Teodor, tel. fix – 453216; mobil - 69144794; 064018787	Licența seria AMMII nr. 024797 din 07.05.2007, valabilă pînă la 07.05.2012
8	s. Pașcani	C.P. „Făurari”, blocuri de calcar.	Naliceaev Leonid, tel. fix – 0248456374 mobil - 069824388	Licența seria AMMII nr. 024255 din 16.03.2007, valabilă pînă la 16.03.2012
9	s. Pașcani	S.R.L. Stratex”, blocuri de calcar.	Rusnac Valeriu, tel. fix – 0248456431; mobil - 069277787	Licența seria AMMII nr. 024336 din 20.03.2007, valabilă pînă la 20.03.2012

Nr. de ordine	Denumirea raionului și a localității	Denumirea beneficiarului și a substanței minerale utile exploatare	Numele și prenumele beneficiarului sau a directorului	Licența seria, numărul, termenul de valabilitate
10	s. Pașcani	Î.I. „Daniela Chimac”, carieră de calcar	Chimac Eugeniu, mobil – 069218491;	Licența seria AMMII nr. 002440 din 19.01.2006, valabilă pînă la 9.02.02.2011
11	s. Răculești	S.R.L. „Stomirlis”, zăcămîntul „Răculești”, nisip – prundiș și calcar.	Cărăuș Nicolae, tel. fix – 225303; 235304	Licența seria AMMII nr. 022354 din 14.09.2006, valabilă pînă la 14.09.2011
12	s. Slobozia –Dușca	S.C. „Remix & Co” SRL, nisip-prundiș.	Oprea Mihai și Balan Victor, tel. fix – 280898; 597186; mobil – 069242800	Licența seria AMMII nr. 020924 din 11.03.2011, valabilă pînă la 11.04.2011
1	r – nul Dubăsari s. Cocieri	S.A. „Minerul” S.R.L., blocuri de calcar.	Basiul Nicolae, tel. fix - mobil - 069230266	Licența seria AMMII nr. 022608 din 20.10.2006, valabilă pînă la 20.10.2011
2	s. Holercani	S.R.L. „Elecom – Plus”, zăcămîntul „Holercani”, blocuri de calcar	Slavinschi Emilia, tel. fix – 024853214;	Licența seria AMMII nr. 015902 din 19.05.2005, valabilă pînă la 19.05.2010
3	s. Malovata Veche	S.R.L. „Stomirlis”, nisip – prundiș.	Cărăuș Alexandru și Patrașcu Victor, tel. fix – 222526; 220353	Licența seria AMMII nr. 022354 din 14.09.2006, valabilă pînă la 14.09.2011
4	s. Malovata Nouă	Î.I. „Cristina Oprea”, Zăcămîntul „Malovata”, nisip – prundiș.	Oprea Alexandru, tel. fix - mobil – 079547812	Licența seria AMMII nr. 012425 din 28.05.2004, valabilă pînă la 28.05.2009
5	s. Mărcăuți	S.R.L. „Vados”, nisip – prundiș.	Gorbatiuc Valeriu, tel. fix – 243195; 204598; mobil - 079413353	Licența seria AMMII nr. 017286 din 21.10.2005, valabilă pînă la 21.10.2010
6	s. Pîrfta	S.R.L. „Teraconstrucția”, cariera „Doroțcaia” nisip – prundiș.	Volîneț Victor, tel. fix – 024820983; tel. mobil - 079596569	Licența seria AMMII nr. 023634 din 18.04.2005, valabilă pînă la 18.04.2010
7	s. Ustia	S.R.L. „Teraconstrucția”, zăcămîntul „Ohrincea”, nisip – prundiș.	Volîneț Victor tel. fix – 024820983; tel. mobil - 079596569	Licența seria AMMII nr. 023634 din 18.04.2005, valabilă pînă la 18.04.2010
8	s. Ustia	S.A. „Crioconstrucția”, uăcămîntul „Ohrincea – I” nisip – prundiș.	Frumosu Nicolae, tel. fix – 024822274;	Licența seria AMMII nr. 016335 din 30.06.2005, valabilă pînă la 30.06.2010
1	r – nul Hîncești s. Cărpineni	S.R.L. „Maleabil Grup”, zăcămîntul „Cărpineni”, gresie calcaroasă.	Nemțanu Vasile, tel. fix – 026926969;	Licența seria AMMII nr.013500 din 26.10.2004, valabilă pînă la 26.10.2009
2	s. Cărpineni	S.R.L. „Sianatis”, zăcămîntul „Cărpineni – II”, gresie calcaroasă.	Spînu Ion, tel. fix - mobil – 069142486	Licența seria AMMII nr.015951 din 19.05.2005, valabilă pînă la 19.05.2010
3	s. Voinescu	S.C. „Miveco Plus” SRL, zăcămîntul „Voinescu”, nisip – prundiș.	Covali Iacob, tel. fix – 026945424; mobil - 069073472	Licența seria AMMII nr.022085 din 08.08.2006, valabilă pînă la 08.08.2011
1	r – nul Ialoveni s. Piatra Albă	Î.S. „Mina Mileștii Mici” sectorul - I, blocuri de calcar.	Balan Dumitru, tel. fix 026867031; Bosuntea Iulia -094	Licența seria AMMII nr. 024093 din 06.03.2008, valabilă pînă la 06.03.2012
2	s. Piatra Albă	Î.S. „Mina Mileștii Mici” sectorul -II, blocuri de calcar.	Balan Dumitru, tel. fix 026867031; Bosuntea Iulia -094	Licența seria AMMII nr. 024093 din 06.03.2008, valabilă pînă la 06.03.2012
1	mun. Chișinău s. Brăila	CAIP „Bacii”, mina „Brăila –I”, blocuri de calcar.	Donciu Dumitru și Budeanu Nicolae, tel. fix - 383745	Licența seria AMMII nr. 021408 din 30.05.2006, valabilă pînă la 30.05.2011
2	s. Brăila	CAIP „Bacii”, „Brăila –II”, blocuri de calcar.	Donciu Dumitru și Budeanu Nicolae, tel. fix - 383745	Licența seria AMMII nr. 021408 din 30.05.2006, valabilă pînă la 30.05.2011
3	c. Bubuieci, s. Humulești	S.A. „Macon” cariera „Horugii Mici – II”, argilă pentru cheramzită.	Butelschi Sergei, tel. fix - a-ra 472677; Postică Ion –tel. fix - 405855; m-l- 069103096	Licența seria AMMXI nr. 017780 din 02.12.2005, valabilă pînă la 02.12.2010
4	or. Chișinău, str. Uzinelor	S.A. „Macon” cariera „Purcel”, argilă, nisip.	Butelschi Sergei, tel. fix – a-ra 472677; fax – 472687, Ira -.m-er – 474184	Licența seria AMMXI nr. 017780 din 02.12.2005, valabilă pînă la 02.12.2010
5	or. Chișinău, str. Calea Orheiului, 90 A	S.A: „Mina din Chișinău”, blocuri de calcar.	Ragimov Marif M. tel. fix – 463255; mobil -	Licența seria AMMXI nr. 024233 din 12.03.2007, valabilă pînă la 12.03.2012

Nr. de ordine	Denumirea raionului și a localității	Denumirea beneficiarului și a substanței minerale utile exploatare	Numele și prenumele beneficiarului sau a directorului	Licența seria, numărul, termenul de valabilitate
6	c.Ciorescu, s. Făurești	S.R.L. „Buchistin”, zăcămintul „Făurești”, blocuri de calcar.	Istrati Sergiu, tel. fix – 456341; 456322; mobil – 079074169	Licența seria AMMII nr. 015733 din 28.04.2005, valabilă pînă la 28.04.2010
7	c. Ciorescu s. Făurești	S.R.L. „Gorneac”, mina „Gorneac”, blocuri de calcar	Omelicenco Alexei, tel. fix – 453345;	Licența seria AMMII nr. 015953 din 24.05.2005, valabilă pînă la 24.05.2010
8	c. Ciorescu	S.R.L. „Slatina Grup”, mina „Goeni – II”, blocuri de calcar.	Nicorici Valeriu, tel. fix – 457550;	Licența seria AMMII nr. 027349 din 05.02.2008, valabilă pînă la 05.02.2013
9	c. Ciorescu	S.R.L. „Slatina Trans”, mina „Făurești – I”, blocuri de calcar.	Nicorici Valeriu, tel. fix – 457550;	Licența seria AMMII nr. 016553 din 26.07.2005, valabilă pînă la 26.07.2010
10	c. Ciorescu	S.R.L. „Nighedi – Trans”, mina „Goieni – I”, blocuri de calcar.	Scripnic Gheorghe, tel. fix – 442359; mobil - 069028055	Licența seria AMMII nr. 011939 din 19.03.2004, valabilă pînă la 19.03.2009
11	c. Ciorescu	S.R.L. „Nutavi”, mina „Goeni – I”, blocuri de calcar.	Mocrea Alexandru, tel. fix – 457676;	Licența seria AMMII nr. 016553 din 09.07.2008, valabilă pînă la 09.07.2013
12	c. Ciorescu	Î.S. „Temelia - MK”, mina „Goeni –II”, stratul 50, blocuri de calcar.	tel. fix – 201437; mobil -201437	Nu se exploatează
13	com.Ciorescu	S.R.L. „Pietri;ul”, mina „Pietri;ul”, blocuri de calcar.	Ivanov Valeriu, tel. fix – 272032;	Licența seria AMMII nr. 017288 din 24.10.05, valabilă pînă la 24.10.2010
14	or. Cricova	S.A. „Mineral”, mina sectorul – I „Pașcani”, blocuri de calcar.	Erhan Vladimir, an-ra tel. fix – 453197;	Licența seria AMMII nr. 025064 din 01.06.2007, valabilă pînă la 01.06.2012
15	or. Cricova	S.A. „Mineral”, mina sectorul - II „Cricova”, blocuri de calcar.	Erhan Vladimir, an-ra tel. fix – 453197;	Licența seria AMMII nr. 025064 din 01.06.2007, valabilă pînă la 01.06.2012
16	or. Cricova	S.R.L. „Libertate”, mina „Utiujoc”, blocuri de calcar	German Anatol, tel. fix – 454273;	Licența seria AMMII nr. 0261188 din 09.10.2008, valabilă pînă la 09.10.2008
17	or. Cricova	Ministerul Justiției. Î.S. „Sarmat”, mina „Sarmat”, blocuri de calcar.	Moraru Victor, tel. fix – 201437; mobil - 201437	Licența seria AMMII nr. 012922 din 12.08.2004, valabilă pînă la 12.08.2009
18	or. Cricova	S.R.L. „Zăcămint”, mina „Cricova – I” (sectorul „Nord”), blocuri de calcar.	Robu Ion și Panga Nicolae, tel. fix – 453940	Licența seria AMMII nr. 028421 din 24.04.2008, valabilă pînă la 24.04.2013
19	or. Cricova	S.R.L. „Piatra”, mina „Nord” (sectorul „Pașcani”), blocuri de calcar	Robu Ion și Panga Nicolae, tel. fix – 453940	Licența seria AMMII nr. 014096 din 20.12.2004, valabilă pînă la 20.12.2009
20	or. Cricova	S.R.L. „Libertate”, mina „Făurești - III”, blocuri de calcar.	German Anatol tel. fix – 454273;	Licența seria AMMII nr. 0261188 din 09.10.2008, valabilă pînă la 09.10.2013
21	or. Cricova	F.C. „Magia Pietrei” S.R.L, mina „Magia Pietrei”, blocuri de calcar.	Nidelcov Petru, tel. fix – 454494; mobil - 079726869	Licența seria AMMII nr. 027393 din 08.02.2008, valabilă pînă la 08.02.2013
22	or. Vatra	S.A. „Edilitate”, zăcămintul „Ghidigici – II”, calcar.	Lașchevici Vladimir, tel. fix – 224468; 740724	Licența seria AMMII nr. 015623 din 19.04.2005, valabilă pînă la 19.04.2010
23	or. Vatra	S.A. „Pietriș”, cariera „Pruncul”, argilă.	Gorea Vitalie, tel. fix -615733 mobil - 069151159	Licența seria AMMII nr. 024348 din 20.03.2007, valabilă pînă la 20.03.2012
24	or. Vatra	S.A. „Pietriș”, cariera „Ghidighici”, calcar.	Gorea Vitalie, tel. fix -615733 mobil - 069151159	Licența seria AMMII nr. 024348 din 20.03.2007, valabilă pînă la 20.03.2012
1	r –nul Anenii Noi , c. Botnărești, s. Salcia	S.A. „Cariera Cobusca”, zăcămintul „Cobusca”, nisip - prundiș.	Cazacu Constantin, tel. fix – 026579241; mobil - 069103630	Licența seria AMMJ nr. 015079 din 25.02.2005, valabilă pînă la 25.02.2010
2	s. Chirca	S.C. „Constran” S.R.L., nisip - prundiș.	Guzun Valentin, tel. fix – 026522094; mobil - 069981010	Licența seria AMMII nr. 020925 din 14.04.2006, valabilă pînă la 14.04.2011
3	s. Chirca	S.A. „Avînt”, zăcămintul „Mereni”, nisip-prundiș.	Rabuleac Nistor, tel. fix – 0265; mobil – 069974001	Licența seria AMMII nr. 015078 din 01.09.2005, valabilă pînă la 01.09.2010

Nr. de ordine	Denumirea raionului și a localității	Denumirea beneficiarului și a substanței minerale utile exploatare	Numele și prenumele beneficiarului sau a directorului	Licența seria, numărul, termenul de valabilitate
4	s. Chirca	S.A. „Anchir”, zăcămintul „Mereni”, nisip – prundiș.	Șveț Ilie, tel. fix – 026593467; mobil - 069717470	Licența seria AMMII nr. 015968 din 24.05.2005, valabilă pînă la 24.05.2010
5	s. Chirca	S.A. „Anchir”, zăcămintul „Chirca”, argilă.	Șveț Ilie, tel. fix – 026593467; mobil - 069717470	Licența seria AMMII nr. 050968 din 24.05.2005, valabilă pînă la 24.05.2010
6	s. Chirca	Î.I. „Hristicean Tatiana”, nisip – prundiș.	Morei Anatol, tel. fix – 521983; mobil - 069231921	Licența seria AMMII nr. 027672 din 28.02.2008, valabilă pînă la 28.02.2013
7	s. Chirca	S.R.L. „Meteor”, zăcămintul „Petrovscoe”, nisip.	Ignat Ion, tel. fix – 026532378; mobil - 069123521	Licența seria AMMII nr. 021147 din 03.05.2006, valabilă pînă la 03.05.2011
8	s. Delacău	G.Ț. „Chiperi T. G.”, calcar.	Ciperi Terenti, tel. fix – 026536341;	Licența seria AMMII nr. 017779 din 29.11.2005, valabilă pînă la 29.11.2010
9	s. Gura Bîcului	S.A. „Romadon”, cariera „Gura Bîcului”, nisip – prundiș.	Clașevici Vladimir tel. fix -026541601; mobil - 069231978	Licența seria AMMII nr. 016947 din 12.09.2005, valabilă pînă la 12.09.2010
10	s. Mereni	G.Ț. „Ursu Gh.”, zăcămintul „Mereni – II”, nisip - prundiș.	Ursu Gheorghe, tel. fix – 026554011;	Licența seria AMMII nr. 016238 din 24.06.2005, valabilă pînă la 24.06.2010
11	s. Puhăceni	G.Ț. „Gorgan I.”, zăcămintul „Puhăceni”, nisip-prundiș, balastieră – calcar.	Gorgan Ion, tel. fix – 026575287;	Licența seria AMMII nr. 022461 din 29.09.2006, valabilă pînă la 29.09.2011
12	s. Puhăceni	Î.I. „N. Gorgan”, calcar.	Gorgan Nicolae, tel. fix – 026575105; mobil - 069547105	Licența seria AMMII nr. 016947 din 12.09.2005, valabilă pînă la 12.09.2010
13	s. Speia	S.R.L. „Aglicacom – Fruct”, zăcămintul „Telița – III”, nisip-prundiș	Vlas Alexei, tel. fix – 026574728;	Licența seria AMMII nr. 022136 din 14.08.2006, valabilă pînă la 14.08.2011
14	s. Șerpeni	S.R.L. „Silimax – Exim”, nisip – prundiș.	Samson Ion, tel. fix – 566717; mobil - 069162905	Licența seria AMMII nr. 929092 din 24.06.2008, valabilă pînă la 24.06.2013
1	r - nul leova s. Hănăsenii Noi	S.A. „Orginterconstrucția”, zăcămintul „Hănăsenii Noi”, nisip.	Sîrghi Ion, tel. fix – 026322380;	Licența seria AMMII nr. 015848 din 16.05.2005, valabilă pînă la 16.05.2010
2	s. Sărata Răzeși	Î.I. „Marchet-Dubceac”, nisip.	Dubceac Valeriu, tel. fix – mobil - 079064063	Licența seria AMMII nr. 026267 din 28.11.2007, valabilă pînă la 16.05.2010
1	r – nul Cimîșlia	-	-	-
1	r - nul Căușeni	Î.I. „Ala Ciobanu”, zăcămintul „Căușenii Vechi”, nisip.	Ciobanu Ala, tel. fix. – 024326308; Ciobanu Alexandru, mobil - 069113222	Licența seria AMMII nr. 021251 din 18.05.2006, valabilă pînă la 18.05.2011
1	R - nul Cantemir s.Capaclia	Î.I. „Gotișanu Ion”, nisip.	Gotișanu Ion (decedat), în prezent soția, tel. fix - 027371217	Licența seria AMMII nr. 029797 din 29.08.2008, valabilă pînă la 29.08.2013
2	s. Lărguța	F.P. „Bentonit Service” S.R.L., zăcămintul „Lărguța” argilă bentonitică.	Kosinova Nina, tel. fix do-liu – 442768; serviciu – 578555	Licența seria AMMII nr. 015647 din 20.04.2005, valabilă pînă la 20.04.2010
1	r – nul Ștefan-Vodă	-	-	-
1	r - nul Cahul s. A-șul de jos	Combinatul materialelor de construcții (fabrica de cheramzită), argilă și nisip.	Ciobanu Eugeniu, tel. fix -	Actualmente zăcămintul nu se exploatează.
2	s. Borceag	S.R.L. „Geamgi”, nisip.	Nicli Vasile, tel. fix – mobil - 079565240	Documentele sunt prezentate la camera de licențiere.
3	s. Brînză	S.R.L. „Valiexchimb”, argilă.	Cepeleaga Mihail, tel. fix – 029393520 mobil - 069165715	Sistată
4	c. Chioselia Mare, s. Frumușica	Î.I. „Caraseni Mihail”, zăcămintul „Frumușica” nisip	Caraseni Mihail, tel. fix – 029868378; mobil - 069234928	Licența seria AMMII nr. 021914 din 18.07.2006, valabilă pînă la 18.07.2011

Nr. de ordine	Denumirea raionului și a localității	Denumirea beneficiarului și a substanței minerale utile exploatare	Numele și prenumele beneficiarului sau a directorului	Licența seria, numărul, termenul de valabilitate
5	s. Grihana Veche	C.P. „USBA”, nisip.	Bondarev Vladimir, tel. fix – 029941532; mobil – 069750303; Motornii Ion, mobil - 069750504	Licența seria AMMII nr. 021915 din 19.07.2006, valabilă pînă la 19.07.2011
6	s. Roșu	S.R.L. „Țigla CH”, Nisip, argilă.	Moroianu Sergiu;	Licența expirată, nu se exploatează.
	R - nul Taraclia s. Tvardița	C.O.O.P. „Tvardița”, cariera „Tvardița”, argilă - nisipoasă.	Cara Gheorghe, tel. fix – 029162086; 029162235; mobil - 069367594	Licența seria AMMII nr. 028194 din 16.04.2008, valabilă pînă 16.04.2013
1	UTA Găgăuzia s. Cazaclia	S.R.L. „Ildiz”, argilă.	Cheli Semion, tel. fix – 029168629;	Licența seria AMMII nr. 020923 din 27.04.2006, valabilă pînă 27.04.2011
2	s. Copciac	S.C. „Bin – Taș” S.R.L., zăcămintul „Copceac”, nisip și calcar.	Gorizan Semion, tel. fix – 069158001; mobil -	Licența seria AMMII nr. 017837 din 06.12.2005, valabilă pînă 06.12.2010
T o t a l pe republică 150		43 mine și 107 cariere.		150 zăcăminte se 136 zăcăminte se exploatează, iar 14 zăcăminte nu se exploatează din diferite motive..

Tabelul 4.

Carierele de uz local (nelegiferate) și amplasarea lor în raport cu zonele de protecție a apelor râurilor și bazinelor acvatice.

Nr. de ordine	Raioanele și primăriile în hotarele administrativ – teritoriale ale cărora sunt amplasate carierele de uz local (nelegiferate)	Suprafața carierelor	Denumirea substanței minerale expuse dobîndirii	Amplasarea carierelor în raport cu zonele de protecție a apelor râurilor și bazinelor de apă
1	R-nul Briceni			
1	s. Beleavinți	0,40 ha.	argilă.	-
2	s. Beleavinți	0,15 ha.	nisip.	-
3	s. Balasinești	1,00 ha.	argilă.	-
4	s. Balasinești	1,50 ha.	calcar.	-
5	com. Bogdănești, s. Grimești	1,00 ha.	nisip.	r. Prut – 03-0,5 km
6	s. Corgeuți	0,70 ha.	calcar	r. Lopatnic-0,1 km
7	s. Grimăncăuți	1,00ha.	argilă.	-
8	s. Mărcăuți	0,20ha.	argilă.	-
9	s. Pererîta	2,00ha.	argilă.	r. Prut
10	s. Tețcani	1,07 ha.	argilă.	-
	Total - 10	7,32 ha	A-6; N-2; C-2	
II	R-nul Ocnîța			
1	com. Bîrlădeni	0,02 ha	argilă.	-
2	com. Bîrlădeni, s. Rujnița	0,03 ha	argilă.	-
3	com. Bîrlădeni, s. Paladia	0,05 ha	argilă.	-
4	s. Clocușna	0,09 ha	argilă.	-
5	s. Coreștauți	0,05 ha	argilă.	-
6	s. Dîngeni	0,05 ha	argilă.	-
7	com. Grinăuți- Moldova	0,04 ha	argilă.	-
8	com. G-ți- M-a, s. Grinăuți- Raia	0,05 ha	argilă.	-
9	com. G-ți- M-a, s. Rediul Mare	0,06 ha	argilă.	-
10	s. Hodărăuți	0,08 ha	argilă.	-
11	com. Lencăuți	0,15 ha	argilă.	-
12	s. Mereșeuca	0,08 ha	argilă.	-
13	s. Mihălășeni	0,06 ha	argilă.	-
14	s. Ocnîța	0,21 ha	argilă.	-
15	s. Sauca	0,02 ha	argilă.	-
16	com. Vălcineț	0,06 ha	argilă.	-

	Total - 16	1,10 ha	A-16	
III	R-nul Edineț			
1	s. Brătușeni	0,30 ha.	nisip.	r. Sărata-0,075 km
2	s. Chiurt	2,50 ha.	argilă.	r. Ciuhur-0,17 km
3	or. Edineț	1,40 ha.	argilă.	r. Bogda-0,25 km
4	s. Gordinești (La castel)	4,00 ha.	calcar	r. Racovăț
5	s. Lopatnic	2,00 ha.	nisip.	r. Prut-1,2 km
6	s. Terebna	0,15 ha.	argilă.	-
7	s. Terebna	0,15 ha.	nisip.	-
8	s. Trinca (defileul Trinca)	1,50 ha.	calcar	r. Draghiște-0,05 km
9	s. Viișoara	0,10 ha.	argilă.	r. Prut-0,9 km
10	s. Viișoara	0,10 ha.	nisip-prundiș.	-
11	s. Zăbriceni	0,28 ha.	argilă.	-
12	s. Zăbriceni	0,30 ha.	nisip.	-
	Total - 12	12,78 ha.	A-5; N-4; N-pr.-1; C-2	
IV	R-nul Dondușeni			
1	s. Arionești	0,15 ha	argilă.	-
2	s. Baraboi	0,27 ha	argilă.	-
3	s. Cernoleuca	3,39 ha	argilă.	-
4	s. Corbu	0,50 ha	argilă.	-
5	s. Frasin	1,12 ha	argilă.	-
6	s. Horodiște	0,21 ha	argilă.	-
7	s. Moșana	0,62 ha	argilă.	-
8	s. Plop	0,12 ha	argilă.	-
9	s. Scăieni	0,35 ha	argilă.	-
10	s. Sudarca	0,21 ha	argilă.	-
11	s. Tîrnova	0,29 ha	argilă.	-
12	s. Țaul	0,37 ha	argilă.	-
	Total - 12	7,60 ha	A-12	
V	R-nul Rîșcani			
1	or. Costești	1,65 ha	nisip.	-
2	s. Corlăteni	3,49 ha.	calcar.	-
3	s. Malinovscoe	1,40 ha	argilă.	-
4	s. Mihăileni	0,50 ha	argilă.	-
	Total - 4	7,04 ha	A – 2; N–1; C-1	
VI	R-nul Drochia			
-	-	-	-	-
VII	R-nul Soroca			
1	s. Iarova	0,50 ha.	nisip.	-
2	com. Parcani	0,50 ha.	argilă.	-
3	com. Parcani, s. Voloave	0,30 ha	argilă.	-
4	s. Racovăț	0,72 ha.	nisip-prundiș.	-
5	s. Rădi - Cereșnovăț	0,90 ha.	argilă.	-
	Total – 5	2,92 ha.	A-3; N-pr. - 2	
VIII	R-nul Glodeni			
1	s. Balatina	0,70 ha.	argilă.	-
2	s. Cajba	0,30 ha.	argilă.	-
3	s. Camenca	0,70ha.	argilă.	-
4	s. Ciuciulea	0,60 ha.	argilă.	-
5	s. Cobani	0,40 ha.	argilă.	-
6	s. Cuhnești	0,50 ha.	argilă.	-
7	s. Danu	0,80 ha.	argilă.	-
8	s. Dușmani	0,60 ha.	argilă.	-
9	s. Fundurii Noi	0,30 ha.	argilă.	-
10	s. Fundurii Vechi	0,60 ha.	argilă.	-
11	or. Glodeni	0,30 ha.	argilă.	-
12	s. Hîjdieni	0,40 ha.	argilă.	-
13	s. Iablona	0,80 ha.	argilă.	-
14	s. Limbenii Noi	0,50 ha.	argilă.	-
15	s. Limbenii Vechi	0,50 ha.	argilă.	-
16	s. Petrunca	0,40 ha.	argilă.	-
17	s. Sturzăuca	1,00 ha.	argilă.	-

18	s. Ustia	0,40 ha.	argilă.	-
19	s. Vișoara	0,20 ha.	argilă.	-
	Total - 19	9,90 ha.	A-19.	
IX	R-nul Fălești			
1	s. Bocani	0,05 ha.	argilă.	-
2	s. Chetriș	1,70 ha.	nisip.	-
3	s. Ciolacu Nou	0,05 ha.	argilă.	-
4	s. Hlingeni	0,07 ha.	argilă.	-
5	s. Hîncești	0,07 ha.	argilă.	-
6	s. Ilenuța	0,06 ha.	argilă.	-
7	s. Lucăceni, com.Horești	0,06 ha.	argilă.	-
8	s. Musteața	0,04 ha.	argilă.	-
9	s. Obreja Veche	0,07 ha.	argilă.	-
10	s. Pietrosu	0,05 ha.	argilă.	-
11	s. Pinzăreni	0,05 ha.	argilă.	-
12	s. Sărata Nouă	0,07 ha.	argilă.	-
	Total - 12	2,34 ha.	A-11; N-1	
X	Mun. Bălți	-	-	-
XI	R-nul Sîngerei			
1	com. Ciuciueni, s. Brejeni	0,60 ha.	nisip.	-
2	s. Coșcodeni	0,40 ha.	argilă.	-
3	s. Drăgănești	0,60 ha.	argilă.	-
4	s. Grigorăuca	0,40 ha.	nisip.	-
5	s. Heciul Nou	0,60 ha.	argilă.	-
6	s. Iezărenii Vechi	1,20 ha.	argilă.	-
7	s. Pepeni	0,80 ha.	nisip.	-
8	or. Sîngerei	0,80 ha.	argilă.	-
	Total - 8	5,40 ha.	A -5; N- 3	
XII	R-nul Florești			
1	com. Trifănești,s. Alexandrovca	0,03 ha.	argilă.	-
2	com. G—Camencii, s. Bobulești	0,03 ha.	calcar.	-
3	s. Cașunca	0,02 ha.	calcar.	-
4	s. Cașunca	0,02 ha.	calcar.	-
5	s. Ciutulești	0,03 ha.	calcar.	-
6	s. Coșernița	0,03 ha.	argilă.	-
7	s. Jabca	0,06 ha.	nisip.	-
8	s. Prodănești	0,01 ha.	calcar.	-
9	s. Roșietici	0,02 ha.	calcar.	-
10	s. Roșietici	0,02 ha.	calcar.	-
11	s. Roșietici	0,02 ha.	calcar.	-
12	s. Roșietici	0,02 ha.	calcar.	-
13	s. Roșietici	0,02 ha.	calcar.	-
14	s. Ștefănești	0,01 ha.	calcar.	-
15	s. Ștefănești	0,01 ha.	calcar.	-
	Total - 15	0,35 ha.	A-2; N-1; C-12.	
XIII	R-nul Șoldănești			
1	s. Alcedar	1,00 ha.	nisip.	-
2	com. Climăuți, s. Cot	0,40 ha.	calcar.	-
3	com. Climăuți, s. Cot	0,50 ha.	calcar.	-
4	s. Cușmirca	0,60 ha.	argilă.	-
5	s. Mihuleni	0,60 ha.	calcar.	-
6	s. Răspopeni	0,60 ha.	argilă.	-
7	s. Rogogeni	1,50 ha.	calcar.	-
8	s. Șipca	0,60 ha.	argilă.	-
9	s. Șestaci	0,90 ha.	nisip.	-
10	or. Șoldănești	0,80 ha.	argilă.	-
11	s. Vadul Rașcov	1,00 ha.	nisip.	-
	Total - 11	8,70 ha.	A-4; N-3; C-4	
XIV	R-nul Ungheni			
1	s. Bogenii -Noi	0,25 ha.	nisip.	-
2	s. Bușila	0,35 ha.	argilă.	-
3	com. Cioropcani	0,40 ha.	argilă.	-

4	s. Hîrcești	0,30 ha.	nisip.	-
5	s. Măcărești	0,10 ha.	argilă.	-
6	s. Măcărești	0,10 ha.	nisip.	-
7	com. Petrești, s. Medeleni	0,10 ha.	nisip.	r. Prut-0,1 km.
8	com. Sculeni, s. Blindești	0,30 ha.	nisip.	-
9	com. Sculeni, s. Floreni	0,30 ha.	nisip.	-
10	com. Sculeni, s. German	0,30 ha.	argilă.	-
11	s. Sinești	0,20 ha.	nisip.	-
12	com. Todirești	0,20 ha.	nisip.	-
13	s. Zagorancea	0,50 ha.	nisip.	-
	Total -13	3,40 ha.	A-4; N- 9	
XV	R-nul Telenești			
1	com. Băneștii, s. B-știi Noi	1,50 ha.	nisip.	r. C-I Mare 1,5km
2	com. Brînzarii Noi	3,00 ha.	calcar.	r. Răut – 0.3 km.
3	s. Căzănești	1,00 ha.	nisip.	r. Răut – 0.9 km.
4	com. Budăi	0,50 ha.	nisip.	-1,1 km.
5	s. Căzănești	0,50 ha.	calcar.	r. Răut – 0.8 km
6	s. Chiștelnița	0,40 ha.	nisip.	r. Segala-1,8 km.
7	com. Hirișeni	0,60 ha.	nisip.	r. Hi-anca-0,6 km.
8	com. Hirișeni	0,50 ha.	nisip.	r. H-anca-0,35 km.
9	s. Negureni	0,80 ha.	nisip.	r. Răut – 0.4 km.
10	s. Ordășei	1,30 ha.	calcar.	r. Răut – 0.31 km.
11	s. Pistrueni	1,90 ha.	calcar.	r. Răut – 1,2 km.
12	com. Telenești	0,30 ha.	nisip.	r. C-ul de M-c.-2,5 km
13	com. Telenești	1,50 ha.	argilă..	r. C-ul de M-c-1,9 km.
14	com. Telenești, s. Mihalășa	0,60 ha.	nisip.	r. C-ul de M-c-2,0 km.
	Total - 14	14,40 ha.	A-1; N-9; C-4	-
XVI	R-nul Rezina			
1	s. Boșernița	0,20 ha.	nisip-prundiș.	-
2	s. Echimăuți	0,20 ha.	argilă.	-
3	s. Gordinești	0,50 ha.	argilă.	-
4	s. Horodiște	0,30 ha.	argilă.	-
5	s. Lalova	0,10 ha.	nisip-prundiș.	-
6	s. Lipceni	0,20 ha.	nisip.	-
7	s. Ignăței	0,30 ha.	nisip.	-
8	s. Otac	0,10 ha.	argilă.	-
9	s. Pripiceni	0,10 ha.	nisip.	-
10	com. Solonceni, s. Tarasova	0,50 ha.	nisip-prundiș.	-
11	s. Saharna-Nouă	0,10 ha.	nisip-prundiș.	-
	Total – 11	2,60 ha.	A-4; N-3; N-pr.- 4	-
XVII	R nul Nisporeni			
1	s. Ciorăști	5,00 ha.	nisip.	-
2	s. Ciutești	3,00 ha.	nisip.	-
3	or. Nisporeni	0,20 ha.	argilă.	-
4	or. Nisporeni	1,65 ha.	nisip.	-
5	s. Șișcani	2,65 ha.	calcar.	-
6	com. Vărzărești, s. Șendreni	1,90 ha.	nisip.	-
	Total – 6	14,40 ha.	A-1; N-4; C-1	-
XVIII	R-nul Călărași			
1	s. Dereneu	0,20 ha.	nisip.	-
2	s. Nișcani	0,60 ha.	nisip.	-
3	s. Sipoteni	0,25 ha.	nisip.	-
4	s. Tuzara	0,35 ha.	argilă.	-
5	s. Tuzara	0,35 ha.	nisip.	-
6	s. Vălcineț	0,30 ha.	nisip.	-
	Total – 6	0,56 ha.	A-1; N-5	-
XVIX	R-nul Orhei			
1	s. Berezloji	0,30 ha.	calcar.	0,5 km
2	s. Biești	0,10 ha.	nisip.	laz – 1,0 km
3	s. Bolohani	0,60 ha.	nisip.	0,8 km
4	s. Bulăești	0,35 ha.	calcar.	2,0 km
5	s. Chiperceni	0,70 ha.	argilă.	Bazin acvatic-0,5 km

6	s. Isacova	2,00 ha.	nisip.	1,5 km
7	s. Neculaeuca	1,50 ha.	nisip.	1,8 km
8	s. Păhărnicești	0,12 ha.	nisip.	r. Răut – 4,0 km
9	s. Pelivan	0,15 ha	nisip.	2,0 km
10	s. Peresecina	0,10 ha.	nisip.	laz – 3,0 km
11	s. Piatra	0,60 ha.	calcar.	r. Răut- 0,25 km.
12	s. Podgoreni	0,10 ha.	nisip.	Bazin acvatic-1,0 km
13	s. Pohrebeni	0,15 ha	argilă.	0,5 km
14	s. Step - Soci	0,80 ha.	argilă.	1,0 km
15	s. Trebujeni	3,00 ha.	calcar.	r. Răut – 4,0 km
16	s. Vatici	0,30 ha	calcar.	laz – 0,5 km
17	s. Zahoreni	0,10 ha	nisip.	4,0 km
	Total – 17	10,97 ha.	A-3; N-9; C-5	-
XX	R-nul Strășeni			
1	s. Dolna	0,20 ha.	nisip.	-
2	s. Căprianca	0,45 ha.	nisip.	-
3	s. Chirianca	0,28 ha.	nisip.	-
4	s. Codreanca	0,30 ha.	argilă.	-
5	s. Gălești	0,50 ha.	argilă.	-
6	s. Ghelauza	0,07 ha.	argilă.	-
7	s. Greblești	0,50 ha.	nisip.	-
8	s. Cojușna	0,50 ha.	nisip.	-
9	s. Lozova	0,70 ha.	nisip.	-
10	s. Micleușeni	0,12 ha.	nisip.	-
11	s. Micăuți	0,35 ha.	argilă.	-
12	s. Negrești	0,14 ha.	argilă.	-
13	s. Rădeni	0,30 ha.	argilă.	-
14	s. Recea	0,45 ha.	argilă.	-
15	s. Romanesti	0,05 ha.	nisip.	-
16	s. Roșcani	0,30 ha.	nisip.	-
17	s. Onești	0,10 ha.	argilă.	-
18	s. Pânășești	0,32 ha	argilă.	-
19	s. Sireț	0,60 ha.	argilă.	-
20	s. Scoreni	0,45 ha.	nisip.	-
21	or. Strășeni	0,60 ha.	nisip.	-
22	s. Tătărești	0,20 ha.	argilă.	-
23	s. Țigănești	0,80 ha.	argilă.	-
24	s. Voinova	0,50 ha.	nisip.	-
25	s. Vorniceni	0,15 ha.	argilă.	-
26	s. Vorniceni	0,60 ha.	nisip.	-
27	s. Zubrești	0,50 ha.	nisip.	-
	Total - 27	10,48 ha.	A-13; N-14	
XXI	R-nul Criuleni			
1	s. Bălăbănești	0,30 ha.	nisip.	-
2	s. Cimișeni	0,20 ha.	nisip.	-
3	s. Hrușova	0,40ha.	calcar.	zona r. Ichel.
4	s. Mășcăuți	1,20 ha.	calcar.	-
	Total – 4	2,10 ha.	N-2; C-2	
XXII	R-nul Dubăsari			
1	s. Cocieri	0,50 ha.	argilă.	-
2	s. Cocieri	1,50 ha.	calcar.	-
3	com. Coșnița	0,50 ha.	nisip-prundiș.	-
4	com. Coșnița, s. Pohrebea	0,80 ha.	calcar.	-
5	s. Dorotcaia	0,70 ha.	argilă.	-
6	s. Holercani	1,10 ha.	calcar.	-
7	s. Molovata	1,00 ha.	calcar.	-
8	s. Mărcăuți	0,30 ha.	calcar.	-
9	s. Oxentia	0,50 ha.	argilă.	-
10	s. Pîrîta	1,50 ha.	argilă.	-
11	s. Ustia	1,10 ha.	nisip-prundiș.	-
12	s. Ustia	1,00 ha.	calcar.	-
	Total - 12	10,50 ha.	A-4; N-pr.-2; C-6	

XXIII	R-nul Hîncești			
1	s. Bobeica	1,00 ha.	3 - argilă.	-
2	s. Bobeica	1,00 ha.	2 - nisip.	-
3	s. Bujor	1,00 ha.	4 - argilă.	-
4	s. Caracui	0,10 ha	9 – argilă.	
5	com. Cotul Morii, s. Sărăteni	1,00 ha	3 – nisip.	
6	s. Călmățui	2,00 ha.	5 - argilă.	-
7	s. Cărpineni	1,50 ha.	2 - argilă.	-
8	s. Cioara	0,70 ha	7 – argilă.	
9	s. Fîrlădeni	0,50 ha.	4 - nisip.	-
10	s. Fîrlădeni	0,30 ha.	6- -nisip.	-
11	s. Voinescu	1,00 ha.	7 - nisip.	-
	Total - 52	10,10 ha.	A-30; N- 22	
XXIV	R-nul Ialoveni			
1	s. Bardar	0,60 ha.	argilă.	-
2	s. Bardar	0,60 ha.	nisip.	-
3	s. Cărbuna	0,45 ha.	argilă.	Bazin acvatic- 0,3 km
4	s. Costești	0,45 ha.	argilă.	-
5	s. Costești	0,40 ha.	nisip.	-
6	s. Gangura	0,20 ha.	argilă.	-
7	s. Gangura	0,20 ha.	nisip.	-
8	s. Hansca	0,20 ha.	argilă.	-
9	s. Hansca	0,20 ha.	nisip.	-
10	s. Horești	0,70 ha.	argilă.	-
11	s. Horești	0,40 ha.	nisip.	-
12	s. Horodca	0,30 ha	argilă.	-
13	s. Horodca	0,30 ha.	nisip.	-
14	or. Ialoveni	0,30 ha.	argilă.	-
15	s. Malcoci	0,15 ha.	argilă.	-
16	s. Malcoci	0,15 ha.	nisip.	-
17	com. Mileștii Mici	0,50 ha.	nisip.	-
18	s. Molești	0,20 ha.	argilă.	-
19	s. Molești	0,20 ha.	nisip.	-
20	s. Nimoreni	0,30 ha.	argilă.	-
21	s. Pojăreni	0,25 ha.	nisip.	-
22	s. Puhoi	0,60 ha.	argilă.	-
23	s. Puhoi	0,60 ha.	nisip.	-
24	com. Răzeni	0,45 ha	argilă.	-
25	com. Răzeni	0,45 ha	nisip.	-
26	s. Ruseștii Noi	0,75 ha.	argilă.	-
27	s. Ruseștii Noi	0,75 ha.	nisip.	-
28	s. Sociteni	0,30 ha.	argilă.	-
29	s. Sociteni	0,30 ha.	nisip.	-
30	s. Suruceni	0,60 ha.	argilă.	-
31	s. Țîpala	0,20 ha.	argilă.	-
32	s. Țîpala	0,20 ha.	nisip.	-
33	s. Ulmu	0,35 ha.	argilă.	-
34	s. Ulmu	0,35 ha.	nisip.	-
35	s. Zîmbreni	0,50 ha.	argilă.	-
36	s. Vărativ	0,30 ha	argilă.	-
37	s. Vărativ	0,30 ha	argilă.	-
38	s. Văsieni	0,30 ha	argilă.	-
39	s. Văsieni	0,30 ha	nisip.	-
40	s. Zîmbreni	0,50 ha.	argilă.	-
	Total - 40	14,65 ha.	A-23; N-17	
XXV	Mun. Chișinău			
1	com. Budești	0,10 ha.	argilă.	-
2	s. Colonița	0,60 ha.	argilă.	Bazin acvatic-0,7 km
3	s. Condrița	0,50 ha.	nisip.	-
4	s. Cricova	0,003 ha.	argilă.	r. Ichel-3,0 km
5	s. Trușeni	0,80 ha.	nisip.	-
6	com. Tohatin, s. Cheltuitor	1,00 ha.	nisip.	-

7	or. Vadul lui Vodă	0,40 ha.	argilă.	r. Nistru-0,5 km
8	or. Vadul lui Vodă	0,125 ha.	nisip.	r. Nistru-1,0 km
	Total - 8	3,653 ha.	A-4; N-4	
XXVI	R-nul Anenii Noi			
1	s. Botnărești	1,50 ha.	argilă.	-
2	s. Chetrosu	1,00 ha.	argilă.	-
3	s. Chetrosu	1,00 ha.	calcar.	-
4	s. Cobusca Veche	2,50 ha.	nisip.	-
5	s. Cobusca Nouă	1,00 ha.	nisip.	-
6	s. Hîrbovăț	0,60 ha.	nisip.	-
	Total - 6	7,60 ha.	A-2; N-3; C-1	
XXVII	R-nul Leova			
1	s. Beștemac	0,30 ha.	argilă.	-
2	s. Borogani	0,60 ha.	argilă.	-
3	s. Cazangic	0,50 ha.	argilă.	-
4	s. Ceadr	0,40 ha.	argilă.	-
5	s. Colibabovca	0,20 ha.	argilă.	-
6	s. Cupcui	0,30 ha.	argilă.	-
7	s. Covurlui	0,30 ha.	argilă.	-
8	s. Filipeni	0,90 ha.	argilă.	-
9	or. Iargara	0,50 ha.	argilă.	-
10	or. Leova	0,50 ha.	argilă.	-
11	s. Orac	0,60 ha.	argilă.	-
12	s. Sărata Nouă	0,70 ha.	argilă.	-
13	s. Sărăteni	0,30 ha.	argilă.	-
14	s. Sîrma	0,50 ha.	argilă.	-
15	s. Tîgheci	0,50 ha.	argilă.	-
16	s. Tochile Răducani	0,30 ha.	argilă.	-
17	s. Tomai	0,50 ha.	argilă.	-
18	s. Tomaiul Nou	0,30 ha.	argilă.	-
19	s. Vozneseni	0,40 ha.	argilă.	-
	Total - 19	8,60 ha.	A- 19	
XXVIII	R-nul Cimișlia			
1	com. Javgur, s. Artimonovca	0,10 ha.	argilă.	-
2	s. Albina	0,03 ha.	argilă.	-
3	s. Batr	0,22 ha.	nisip.	-
4	s. Batr	5,00 ha.	nisip.	-
5	s. Bogdanovca Veche	0,03 ha.	argilă.	-
6	s. Cenac	0,30 ha.	argilă.	-
7	or. Cimișlia	2,00 ha.	argilă.	-
8	or. Cimișlia (o.s C-cur Mingir)	0,80 ha.	argilă.	-
9	s. Ciucur Mingir	1,3 ha.	argilă.	-
10	s. Codreni	0,03 ha.	argilă.	-
11	s. Fetița, com. Albina	0,02 ha.	argilă.	-
12	s. Gradiște	0,14 ha.	argilă.	-
13	s. Hîrtop	0,40 ha.	argilă.	-
14	s. Gura Galbenă	0,70 ha.	argilă.	-
15	com. Hîrtop, s. Ialpuș	0,05 ha.	argilă.	-
16	s. Ivanovca Nouă	0,03 ha.	argilă.	-
17	com. Ialpușeni	0,20 ha.	argilă.	-
18	com. Ialpușeni, s. Marienfeld	0,02 ha.	argilă.	-
19	com. Javgur	0,30 ha.	argilă.	-
20	com. Javgur, s. Maximeni	0,10 ha.	argilă.	-
21	s. Lipoveni	1,80 ha.	nisip.	-
22	s. Mereni	0,10 ha.	argilă.	-
23	s. Mihailovca	1,80 ha.	nisip.	-
24	s. Munteni	0,03 ha.	argilă.	-
25	s. Sahaidac	0,42 ha.	argilă.	-
26	s. Satul Nou	0,40 ha.	argilă.	-
27	s. Selemet	0,05 ha.	argilă.	-
28	s. Schinoasa	0,02 ha.	argilă.	-
29	s. Suric	3,80 ha.	nisip.	-

30	s. Topal	0,10 ha.	argilă.	-
	Total - 30	20,29 ha.	A-25; N-5	
XXVIX	R-nul Căușeni			
1	s. Baccialia	0,2 ha.	argilă.	-
2	s. Baimaclia	0,50 ha.	nisip.	-
3	or. Căinari	1,00 ha.	argilă.	-
4	s. Chircăești	1,50 ha.	argilă.	-
5	or. Căușeni	2,40 ha.	argilă.	-
6	s. Ciuflești	0,30 ha.	argilă.	-
7	s. Cîrnățeni	1,00 ha.	nisip.	-
8	s. Hagimus	1,10 ha.	nisip.	-
9	s. Pervomaisc	0,60 ha.	argilă.	-
10	s. Plop Știubei	0,90 ha.	nisip.	-
11	s. Sălcuța	1,20 ha.	argilă.	-
12	s. Taraclia	1,00 ha.	nisip.	-
13	s. Tănătari	1,10 ha.	argilă.	-
14	s. Tocuz	3,50 ha.	argilă.	-
15	s. Ucraina	2,00 ha.	argilă.	-
16	s. Ursoaia	0,60 ha.	nisip.	-
17	s. Zaim (nerecultivată)	12,00 ha.	calcar.	-
	Total - 17	30,90 ha.	A-10; N-6; C-1	
XXX	R-nul Cantemir			
1	s. Baimaclia	0,60 ha.	nisip.	-
2	s. Cania	0,60 ha.	argilă.	-
3	com. Antonești, s. Leca	0,45 ha.	argilă.	-
8	s. Ciobalaccia	0,30ha.	argilă.	-
8	s. Ciobalaccia	0,30ha.	argilă.	-
4	s. Cîrpești	0,65 ha.	nisip.	-
5	s. Cîtetu	0,46 ha.	argilă.	-
10	s. Cîșla	0,40 ha.	argilă.	-
11	s. Chioselia	0,46 ha.	nisip.	-
12	s. Cociulia	0,60 ha.	argilă.	-
13	s. Coștangalia	0,40 ha.	argilă.	-
14	s. Enichioi	0,30 ha.	argilă.	-
15	s. Gotești	0,56 ha.	argilă.	-
16	s. Lărguța	0,51 ha.	nisip.	-
17	s. Lingura	0,48 ha.	nisip.	-
18	s. Porumbestii	0,35 ha.	argilă.	-
19	s. Pleșeni	0,45 ha.	argilă.	-
20	s. Pleșeni	0,25 ha.	nisip.	-
21	s. Sadic	0,50 ha.	argilă.	-
22	s. Sadic	0,10 ha.	nisip.	-
23	s. Șamalia	0,35 ha.	argilă.	-
24	s. Stoianovca	0,52 ha.	argilă.	-
25	s. Tartaul	0,60 ha.	argilă.	-
26	com. Plopi, s. Taraclia	0,12 ha.	argilă.	-
27	s. Toceni	0,40 ha.	argilă.	-
28	s. Toceni	0,15 ha.	nisip.	-
29	s. Țiganca	0,52 ha.	nisip.	-
30	s. Vișinești	0,50 ha.	argilă.	-
	Total - 30	10,31 ha.	A-21; N-9	
XXXI	R-nul Basarabasca			
1	or. Basarabasca	1,50 ha.	nisip.	-
2	or. Basarabasca	1,50 ha.	argilă.	-
3	s. Bașcalia	0,50 ha.	argilă.	-
4	s. Bașcalia	0,50 ha.	nisip.	-
5	s. Carabetovca	0,80 ha.	argilă.	-
6	s. Iordanovca	0,50 ha.	argilă.	-
7	com. Iserlia	0,50 ha.	argilă.	-
8	com. Iserlia	0,50 ha.	argilă.	-
9	s. Sadaclia	0,05 ha.	argilă.	-
10	s. Sadaclia	0,05 ha.	argilă.	-

	Total - 10	6,40 ha.	A-8; N-2	
XXXII	R-nul Ștefan-Vodă			
1	s. Caplani	1,00 ha.	nisip.	-
3	s. Carahasani	2,98 ha.	argilă.	r. Hagider-0,35 km
4	s. Cioburciu	1,00 ha.	nisip-prundiș.	Kanal – 0,8 km
5	s. Crocmaz	0,85 ha.	nisip-prundiș	r. Nistru-0,3 km
6	s. Feștelia	0,64 ha.	nisip.	r. Copceac-1,5 km
7	s. Olănești	2,0 ha.	nisip-prundiș	r. Nistru-2-2,5 km
8	s. Purcari	1,00 ha.	nisip-calcar.	r. Nistru-2,5 km
9	s. Răscăieți	4,00 ha.	nisip-prundiș.	r. Nistru-2 km
10	s. Răscăieți	2,00 ha.	nisip-prundiș.	r. Nistru-1,2 km
11	s. Talmază	2,45 ha.	nisip-prundiș.	r. Nistru-3 km
12	s. Volintiri	3,44 ha.	argilă.	-
	Total - 12	21,36	A-2; N-2; N-pr. -8	
XXXIII	R-nul Cahul			
1	s. Alexandru Ion Cuza	0,15 ha.	argilă.	-
2	s. Alexandru Ion Cuza	0,56 ha.	nisip.	-
3	s. Alexanderfeld	0,40 ha.	argilă.	-
4	s. Alexanderfeld	1,00 ha.	nisip.	-
5	s. Bădicul Moldovenesc	0,50 ha.	nisip.	-
6	s. Brînza	0,70 ha.	nisip.	-
7	s. Burlacu	1,00 ha.	argilă.	-
8	s. Burlacu	1,00 ha.	nisip.	-
9	s. Colibași	0,70 ha.	argilă.	-
10	s. Colibași	0,60 ha.	nisip.	-
11	s. Găunoasa	0,30 ha.	argilă.	-
12	s. Ghiurgiulești	0,50 ha.	argilă.	-
13	s. Ghiurgiulești	0,40 ha.	nisip.	-
14	s. Larga Nouă	1,36 ha.	nisip.	-
15	s. Lebedenco	5,00 ha.	nisip.	-
16	s. Manta	1,40 ha.	argilă.	-
17	s. Manta	0,60 ha.	nisip.	-
18	s. Roșu	5,70 ha.	argilă.	-
19	s. Slobozia Mare	0,70 ha.	argilă.	-
20	s. Tătărești	0,61 ha.	argilă.	-
21	s. Vadul lui Isac	0,50 ha.	argilă.	-
22	s. Vadul lui Isac	0,50 ha.	nisip.	-
23	s. Văleni	0,80 ha.	argilă.	-
	Total - 23	24,28 ha.	A-12; N-11	
XXXIV	R-nul Taraclia			
1	s. Albota de Sus	3,00 ha.	nisip.	-
2	s. Albota de Jos	1,00 ha.	nisip.	-
3	s. Musait	1,50 ha.	nisip.	-
	Total - 3	5,50 ha.	N-3	
XXXV	UTA Găgăuzia			
1	s. Avdarma	2,50 ha.	argilă.	-
2	s. Avdarma	3,00 ha.	nisip.	-
3	s. Cazaclia	1,70 ha.	nisip.	-
4	s. Chirsova	0,63 ha.	nisip.	-
5	or. Ciadîr-Lunga	0,50 ha.	argilă.	-
6	s. Cioc-Maidan	1,86 ha.	nisip.	-
7	or. Comrat	4,00 ha.	argilă.	-
8	s. Congaz	2,25 ha.	argilă.	-
9	s. Tomai	0,50 ha.	argilă.	-
10	or. Vulcănești	3,00 ha.	argilă.	-
11	or. Vulcănești	2,00 ha.	nisip.	-
	Total - 11	21,94 ha.	A-6; N-5	
	Total pe republică - 495	330,14 ha.	A-278; N- 159; N-pr.- 17; C-41	

Abreviatuiri: C – calcar; N – nisip; N-pr. –nisip-prundiș; A – argilă.

IX. MANAGEMENTUL DEȘEURILOR ȘI SUBSTANȚELOR CHIMICE

Managementul deșeurilor este parte componentă a tuturor programelor de protecție a mediului. Prin soluționarea problemelor de management al deșeurilor se realizează obiectivele de protecție a mediului. Problemele de management al deșeurilor pot fi rezolvate adecvat în cazul când sînt elaborate standardele de mediu pentru reglementarea activităților de gestionare a deșeurilor.

Formarea deșeurilor este în mare măsură rezultatul folosirii ineficiente a materiei prime și energiei în procesele de producție, ce duc la pierderi economice, după care sunt necesare cheltuieli suplimentare pentru colectarea, prelucrarea și lichidarea deșeurilor. Problema administrării deșeurilor în Republica Moldova s-a conturat ca domeniu odată cu apariția spectrului larg al mărfurilor de consum curent, inclusiv a ambalajului.

Rolul principal în administrarea deșeurilor la nivel local revine autorităților administrației publice locale, iar rezultatele depind în mare măsură de capacitatea acestora de a organiza lucrul și de modalitatea de implicare a agenților economici și a societății civile în acumularea resurselor financiare. Agenților și Inspecțiilor ecologice, conform atribuțiilor, le revine supravegherea și controlul respectării legislației de mediu de către agenții economici locali, inclusiv în procesul de gestionare a deșeurilor. Actualmente deja se conturează responsabilitățile autorităților administrației publice locale în asigurarea colectării și transportării deșeurilor menajere solide, cu toate că practic lipsește infrastructura adecvată pentru depozitarea acestora.

9.1. Deșeurile menajere

Agravarea problemei deșeurilor, în special, a deșeurilor menajere solide, este generată de modul defectuos în care sînt soluționate în prezent diferite etape de procesare a deșeurilor.

Cea mai răspândită metodă de tratare a deșeurilor menajere este depozitarea pe sol, care reprezintă o sursă importantă de poluare a solului și apelor subterane. În acest context, salubritatea localităților, managementul deșeurilor urbane reprezintă un obiectiv important al structurilor guvernamentale și locale. Evacuarea deșeurilor la gunoiști rămâne a fi o modalitate de bază în eliminarea deșeurilor.

O atenție sporită din partea organelor administrației publice locale, cât și celor de control, a fost acordată îndeplinirii planurilor locale de salubritate a localităților și valorificare a deșeurilor. Un rol deosebit în elaborarea planurilor locale de măsuri și supravegherea îndeplinirii acestora le-a revenit organelor de mediu. Șefii Agențiilor și Inspecțiilor Ecologice au condus comisiile de lucru din teritoriu și practic au dirijat activitățile grupurilor de lucru, pentru asigurarea salubrității localităților.

Ca rezultat al executării Planurilor adoptate în perioada anului 2008, cu concursul structurilor teritoriale ale Inspectoratului au fost depistate 3201 gunoiști stihionice, care ocupau suprafața de 320 ha și lichidate 2412, (Tabelul 1.) astfel fiind curățate 224 ha de teren, au fost recultivate 808 locuri, pe o suprafață de 90 ha, amenajate și autorizate 150 gunoiști, curățate zeci de hectare de parcuri, scuaruri și fâșii de protecție a drumurilor auto, căilor ferate ș.a. În toate raioanele republicii s-a totalizat rezultatele Concursului „Cea mai verde, mai salubră și mai amenajată localitate”, iar materialele au fost prezentate Comisiei republicane, care s-a deplasat pe teren pentru verificare și documentare.

Tabelul 1.

Lichidarea gunoiștilor stihionice.

Nr d/o	Municipiul, raionul	Depistate		Lichidate		Recultivate	
		Nr.de locuri	Suprafața ha	Nr. de locuri	Suprafața, ha	Nr. de locuri	Suprafața ha
1	Mun. Chișinău	184	6,89	184	6,89	-	-
2	Mun. Bălți	3	0,24	3	0,24	3	0,24
3	Cahul	179	5,17	179	5,17	-	-
4	Comrat	87	23,1	52	8,22	21	11,26
5	Anenii Noi	101	3,90	79	2,4	36	1,2
6	Basarabasca	16	4,4	14	3,9	4	1,4
7	Briceni	118	11,75	101	10,08	-	-
8	Cantemir	57	1,10	57	1,1	57	1,1
9	Cimișlia	121	3,97	47	1,86	11	0,61
10	Criuleni	141	13,19	135	13,14	95	11,24
11	Călăraș	46	0,61	46	0,61	10	0,13
12	Căușeni	187	5,6	185	5,4	4	0,2
13	Donușeni	39	4,19	35	3,92	-	-
14	Drochia	30	5,2	10	1,8	6	1,2
15	Dubăsari	91	26,60	91	26,6	4	1,7
16	Fălești	75	4,34	53	2,75	4	0,6
17	Florești	68	9,8	45	6,8	3	1,7
18	Edineț	99	19,7	56	10,1	56	10,0

19	Glodeni	17	6	9	3,5	4	2,2
20	Hâncești	190	16,44	104	9,86	86	3,15
21	Ialoveni	87	9,71	74	8,44	17	2,71
22	Leova	61	4,51	9	0,68	39	3,12
23	Nisporeni	14	7,1	10	5,8	-	-
24	Ocnîța	88	3,88	72	2,77	64	2,57
25	Orhei	100	18,1	71	12,7	71	12,7
26	Rezina	109	13,06	51	5,35	-	-
27	Râșcani	117	11,25	42	7,17	14	2,0
28	Ștefan Vodă	108	22,9	94	20,5	2	2,1
29	Sângerei	66	9,5	66	9,5	24	3,7
30	Soroca	23	4,6	11	2,2	4	0,8
31	Strășeni	136	9,35	132	8,41	17	3,1
32	Șoldănești	60	19,7	23	7	7	2,1
33	Taraclia	47	1,48	31	0,98	10	0,49
34	Telenești	174	2,31	106	1,37	-	-
35	Ungheni	162	9,73	135	6,33	135	6,33
Totalu pe republică		3201	319,37	2412	223,54	808	89,65

Activitățile de salubritate au fost pe larg mediatizate în cadrul diferitor emisiuni Radio și TV, articole în mas media scrisă, seminare instructive, prelegeri etc.

Astfel, Agențiile și Inspecțiile Ecologice au promovat prin intermediul presei scrise - 41 articole, Radioului național și posturilor TV- 31 de prezentări despre activitățile de salubritate care s-au desfășurat la nivel național și local.

Conform procesului-verbal al ședinței de lucru din 02.02.07 din cadrul Președinției Republicii Moldova privind implementarea Programului Național „Satul Moldovenesc”, Ministerul Ecologiei și Resurselor Naturale și IES cu structurile sale din teritoriu au acordat o atenție sporită celor 6 localități, unde s-au efectuat lucrări de amenajare și întreținere a gunoștilor-tip, și anume: în orașele Fălești, Comrat și Cahul și satele Schineni (r.Soroca), Pelinia (r.Drochia) și Slobozia-Hănăseși (r.Ștefan-Vodă) (foto).

Depozite-tip de deșeur menajere solide

s. Pelinia, r-nul Drochia

Or. Comrat

s. Slobozia Hănăseși, r-nul Ștefan-Vodă

Or. Fălești

Autoritățile centrale și locale de resort au efectuat un șir de măsuri concrete pentru realizarea Programului de acțiuni privind desfășurarea lucrărilor de înverzire și salubritate a Plaiului în perioada de primăvară a anului 2008, consacrate Zilei Naționale „Un arbore pentru dănuirea noastră”, în care amenajarea terenurilor destinate depozitării deșeurilor și lichidarea gunoștilor neautorizate au o pondere considerabilă. Astfel, în perioada bilunarului care coincide cu acțiunea de înverzire a Plaiului au fost lichidate cca 1500 de asemenea gunoști. S-au creat servicii specializate și gospodării comunale în 10 localități rurale. Însă problema, la scară națională, nu este soluționată pe deplin din lipsa dotării acestor servicii cu tehnica necesară și salarizarea personalului.

Pentru amenajarea gunoștilor, sporirea capacităților de colectare și transportare a deșeurilor menajere solide din Fondul Ecologic Național au fost finanțate 32 proiecte în sumă de 6,5 mln lei.

Conform datelor inventarierii efectuate de Agențiile și Inspecțiile Ecologice suprafața ocupată de gunoști constituie 1402,27 ha, din care gunoști autorizate – 944,15 ha și neautorizate – 458,12 ha. Comparativ cu anul 2007 suprafața gunoștilor s-a majorat cu 82,0 ha. Aceasta se datorează majorării suprafețelor gunoștilor autorizate. Din numărul total de 1531 localități, în 388 localități salubritatea este organizată în mod planificat, iar în 1143 – cu desfășurare la comandă (de la caz la caz).

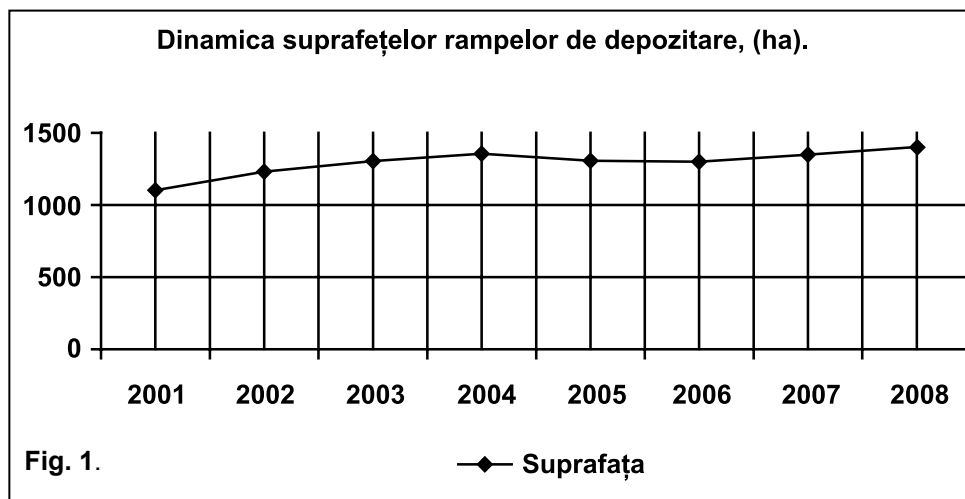
Numărul total al depozitelor pentru deșeurile menajere solide (gunoști) este de 1759, din care autorizate 981 (tabelul 2; fig.1.).

Tabelul 2.

Caracteristica salubrității localităților.

Nr. d/o	Municipiul, raionul	Nr Localități	Salubritatea localităților		Rampe de depozitare a deșeurilor		
			cu desf. planif. a salubrit.	cu desf. salubr. la comandă	Total	Autorizate	Neautorizate
1	Mun. Chișinău	35	21	14	14	2	12
2	Mun. Bălți	3	1	2	3	-	3
3	Cahul	55	4	51	51	38	13
4	Comrat	32	3	29	35	30	5
5	Anenii Noi	45	4	41	42	4	38
6	Basarabeasca	10	1	9	14	11	3
7	Briceni	39	2	37	28	13	15
8	Cantemir	51	5	46	69	42	27
9	Cimișlia	39	7	32	35	26	9
10	Criuleni	43	18	25	37	27	10
11	Călăraș	43	7	36	51	49	2
12	Căușeni	48	25	23	38	6	32
13	Dondușeni	30	1	29	48	44	4
14	Drochia	40	15	25	34	22	12
15	Dubăsari	15	10	5	14	1	13
16	Fălești	75	8	67	76	60	16
17	Florești	74	40	34	74	50	24
18	Edineț	49	2	47	44	3	41
19	Glodeni	35	5	30	32	24	8
20	Hâncești	63	52	11	63	48	15
21	Ialoveni	34	18	16	34	14	20
22	Leova	39	1	38	46	41	5
23	Nisporeni	39	23	16	36	22	14
24	Ocnîța	33	3	30	31	26	5
25	Orhei	75	7	68	119	90	29
26	Rezina	41	17	24	86	27	59
27	Râșcani	55	39	16	118	43	75
28	Ștefan Vodă	26	4	22	32	5	27
29	Sângerei	70	14	56	64	23	41
30	Soroca	69	1	68	161	68	93
31	Strășeni	39	3	36	36	2	34
32	Șoldănești	33	4	29	74	36	38
33	Taraclia	26	8	18	33	17	16
34	Telenești	54	5	49	54	47	7
35	Ungheni	74	10	22	33	20	13
Total pe republică		1531	388	1143	1759	981	778

Majoritatea depozitelor sunt supraîncărcate și nesupravegheate de persoane responsabile. Din această cauză o parte din deșeurile se depozitează în afara perimetrelor atribuite, extinzând suprafața depozitului. În multe localități nu există gunoști amenajate, foarte lent se implementează proiectele-tip pentru construirea depozitelor

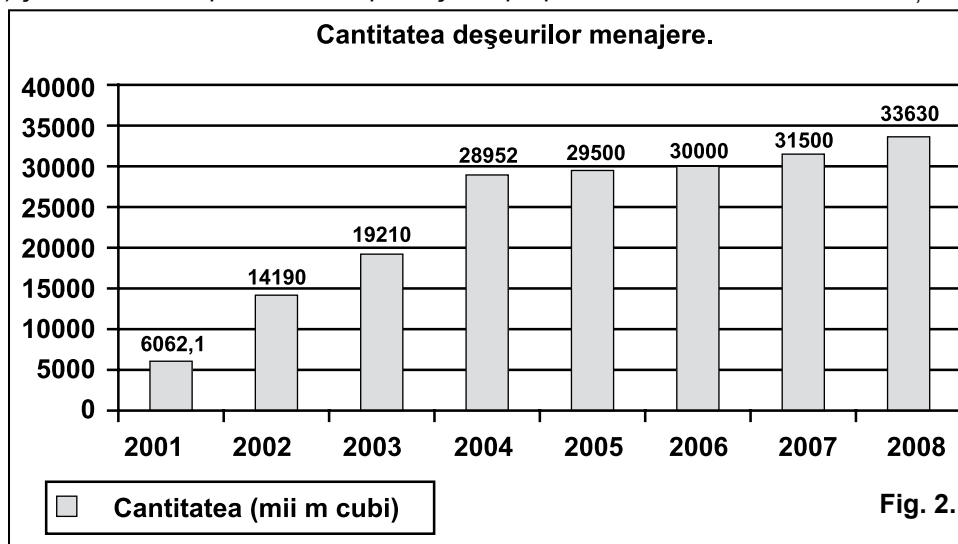
de deșuri menajere solide. În asemenea cazuri deșeurile sunt aruncate la întâmplare, împânzind terenuri importante și chiar localitățile. Anual se înregistrează apariția a cca 3.0 mii gunoiști stihniice și numărul lor îl depășește pe a celor lichidate.

Impactul deșeurilor asupra mediului a crescut alarmant în ultimii ani, iar administrarea ne-corespunzătoare a acestora generează contaminări ale solului și ale pânzei freactice, precum și

emisia de metan, bioxid de carbon și gaze toxice, cu efecte directe asupra sănătății populației și mediului. Această acțiune nefastă a deșeurilor se manifestă deosebit de distructiv în zonele rurale. Populația deseori nu cunoaște pericolele generate de gestionarea proastă a deșeurilor (amestecarea tuturor tipurilor de deșuri – animaliere, chimice, de construcție, metal ș.a.) și aruncarea lor pe malurile râurilor și în apropierea izvoarelor. Asemenea acțiuni conduc la poluarea puternică a apelor freactice, care sunt principala sursă de apă potabilă în localitățile rurale.

Foarte lent se implementează alte metode de eliminare a deșeurilor, cum ar fi recuperarea materialelor utile și reciclarea lor. Cu toate că au fost implementate unele proiecte de colectare separată a deșeurilor menajere (orașele Leova, Cahul, Fălești, Cantemir, Ungheni), în republică acest procedeu este la nivel de experimentare și proiect-pilot.

Volumul total de deșuri menajere solide acumulate în prezent la depozite (conform calculelor) constituie 33.5 mln. m³ (fig.2.). Anual la depozite sunt transportate 1.5-2.0 mln. tone deșuri menajere solide.

9.2. Deșeurile de producție

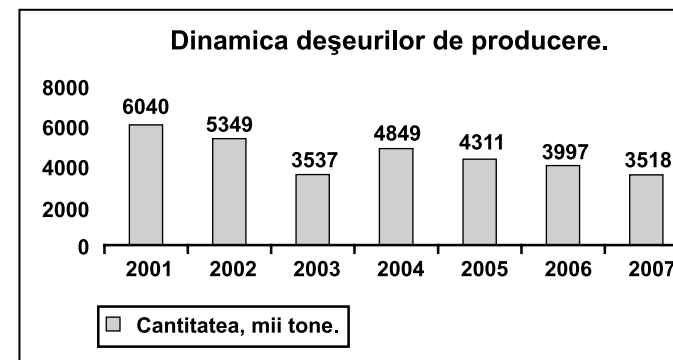
Conform datelor statistice în anul 2008 s-au format circa 3.5. mln. tone deșuri de producere, tendința generală pe parcursul ultimilor ani fiind în descreștere (tabelul 3.). Ramurile care generează cele mai mari cantități de deșuri de producere sunt : industria extractivă, industria alimentară și a băuturilor, creșterea animalelor. Până la 25-45% din materialele dobândite de întreprinderile de extragere a materiei prime (de construcție) le reprezintă deșeurile,

Tabelul 3. Cantitatea deșeurilor de producție nepericuloase generate de unele sectoare ale economiei, mii tone.

Sursa generatoare / Anul	2001	2008
Deșeurile gospodăriei locale comunale	50,9	68,4
Deșuri menajere	47,0	33,6
Deșuri aferente chimiei anorganice	15,7	13,2
Deșuri din fitotehnie	10,5	15,5
Deșuri aferente industriei forestiere	2,3	4,4
Deșuri de sticlă, porțelan, faianță	1,8	8,8
Materia secundară a metalurgiei feroase	8,4	12,9
Materia secundară a metalurgiei neferoase	1,4	1,4

apoi urmează deșeurile din zootehnie și industria alimentară. Deșeurile animaliere sunt o sursă puternică de poluare chimică și bacteriologică a apelor de suprafață, subterane și a solului.

În ultimii ani s-a atestat o creștere a deșeurilor de producție din diverse sectoare de producere, mai mult din industria de extracție a materialelor de construcție. Creșterea cantității deșeurilor de producție este în dependență de activitatea industrială și de numărul de animale din sectorul zootehnic.

Cantitățile deșeurilor de producție generate de unele sectoare ale economiei naționale sînt reflectate în tabelul 3, iar dinamica lor pe anii 2001-2007 este prezentată în fig.3 (cu referire la datele Biroului de Statistică).

9.3. Deșuri periculoase

Deșeurile periculoase alcătuiesc, de obicei, mai puțin de 1% din toată cantitatea de deșuri acumulate. În cazul gestionării incorecte ele prezintă un pericol deosebit pentru mediul înconjurător și sănătatea populației.

Cantitatea deșeurilor periculoase formate în anul 2008 a constituit 610 tone și stocurile totale au ajuns la 6.5 mii tone. Scade cantitatea de deșuri utilizate, neutralizate și crește cantitatea de deșuri expediate la rampele de depozitare și cele transmise altor întreprinderi. Aceasta se explica prin stoparea procesului de valorificare a deșeurilor în diferite sectoare industriale. În anul 2008 au fost neutralizate și utilizate doar 440 tone de deșuri, o cantitate mult mai mică decât în anii precedenți. Evidența statistică a deșeurilor nu este suficient de strictă și adesea nu reflectă starea reală a lucrurilor. Astfel, de exemplu Biroul Național de Statistică nu a inclus cantitatea de cca 2500 tone deșuri galvanice amplasate în s.Hecii Noi, raionul Sângerei. Diferă și datele privind acumularea de deșuri de cianuri și alte compoziții.

Cantitatea deșeurilor de cianuri a scăzut pe parcursul ultimilor ani, în primul rând, datorită modernizării tehnologiei și utilizării în industria vinului și scoaterii din uz a hexacianofuratului de potasiu și, în al doilea rând, neutralizării unei cantități impunătoare de deșuri de la întreprinderea „Vismos” din Chișinău și fabrica de vinuri de la Bulboaca (Anenii Noi).

9.4. Poluanții organici persistenti

Poluanții organici persistenti (POP) reprezintă o categorie de substanțe foarte stabile din punct de vedere chimic, cu proprietăți toxice și bioacumulative. Fiind transportate la mari distanțe ele pot cauza efecte adverse pentru sănătatea oamenilor și mediul înconjurător în locuri imprevizibile. POP cuprind un șir de pesticide organoclorurate, bifenili policlorurați (BPC) și unii poluanți industriali, inclusiv dioxinele și furanii.

În noiembrie 2003, Ministerul Apărării Naționale și Departamentul Situații Excepționale au început procesul de reambalare și depozitare centralizată a pesticidelor perimate. În rezultatul acestor acțiuni, întreaga cantitate de pesticide perimate a fost reambalată și stocată în 32 depozite raionale. Începând cu luna mai 2007 în republică s-a declanșat procesul de evacuare a acestor pesticide pentru nimicire peste hotare. Pe parcursul anilor 2007-2008 au fost deja expediate cca 1300 tone, din cantitatea totală de 3300 tone, prevăzute pentru evacuare în cadrul proiectului „Managementul și distrugerea stocurilor de poluanți organici persistenti”, finanțat de Fondul Global de Mediu (GEF) și implementat de Ministerul Ecologiei și Resurselor Naturale. Tot în cadrul acestui proiect au fost evacuate cca 20 mii condensatoare din sistemul energetic, care conțineau cca 900 tone de uleiuri cu conținut de bifenili policlorurați.

9.5. Valorificarea deșeurilor

Programul Național de Valorificare a Deșeurilor de Producere și Menajere obligă instituțiile de stat și agenții economici să întreprindă măsuri pentru a reduce volumul de deșuri și de a asigura reciclarea lor la maximum. În ultimii ani se atestă o îmbunătățire a situației privind colectarea și reciclarea deșeurilor recuperabile.

A crescut numărul agenților economici care se ocupă de colectarea, transportarea și utilizarea deșeurilor industriale (sticlă, maculatură, metal uzat, masă plastică) și periculoase (baterii, sedimente galvanice, becuri luminescente uzate, deșuri petroliere).

Astfel pe parcursul anului au fost colectate următoarele cantități de deșuri:

- metale feroase - 428,037 mii tone;
- maculatură, carton - 10,3 mii t.;
- mase plastice - 4,9 mii t.
- deșuri din sticlă - 11,4 mii t.

Datele pe întreprinderile care se ocupă cu colectarea și prelucrarea deșeurilor reciclabile sînt indicate mai jos (tabelul 4, urmează la sfîrșitul capitolului prezent). Întreprinderile enumerate sunt amplasate în mun. Chișinău și Bălți, și unele centre raionale, dar și în alte localități ale republicii. Astfel în s.Persecina (r.Orhei) activează întreprinderea „Gr.Caraman”, care prelucrează recipiente din plastic.

Lista agenților economici care se ocupă cu gestionarea deșeurilor.

Denumirea agentului economic și adresa juridică.	Licență (autorizație) Termenul de valabilitate.	Genul de activitate (colectarea, transportarea, separarea, reciclarea) și tipuri de deșeuri.	Cantitatea de deșeuri prelucrate, transportate, evacuate, (tone).	Deșeuri transmise altor agenți economici pentru reciclare, denumirea, (tone).	Notă
Chișinău					
1. S.A." Metaferos ", mun.Chișinău, str. Mateevici, 2	Licența seria A MMII nr. 024635 din 11.04.07, valabilă 11.04.12	Colectarea, păstrarea, prelucrarea, comercializarea, și exportul resurselor și deșeurilor de metale feroase și neferoase, de baterii de acumulatori uzate, inclusiv în stare prelucrată	Metal feros: colectat- 424659,0; metal neferos:colectat- 8218,0, inclusiv acumulatori uzate- 292,0, prelucrat- 1653,0,	Transmis la Uzina metalurgică din Rîtonița-120003,0 de metal feros; metal neferos exportat în Europa -4944,0 , acumulatori uzate exportate în R.Ucraina-198,0	
2. ÎI„Ursachi Trans.mun. Chișinău, str. Creangă, 53/1, ap. 138	Autorizația MERN al R.M. seria 005 nr. 001/2006 din 07.02.2006, valabilă 07.02.2011	Colectarea, prelucrarea și comercializarea deșeurilor de polietilenă (PET)	Colectate -317,0	Predate SRL „ABS”, -317,0	
3. ÎM Regia „ Autosalubritate”, mun. Chișinău, str. 27 Martie 1918, nr. 14	Activitatea întreprinderii este reglementată de Statutul întreprinderii, Autorizația pentru emisia poluanților în atmosferă nr. 05-6-641/110 din 17.04.07 valabilă 17.04.2010	Asanarea și îndepărtarea gunoierilor, salubritate și activități similare	Colectate și evacuate la gunoieria municipală- 1465000 m³ de deșeuri menajere		
4. SA „ Liga -2”, mun. Chișinău, str. V. Micie, 2B	Licența seria A MMII nr. 024635 din 11.04.07, valabilă pînă la 11.04.12	Colectarea, brichetarea maculaturii	5076,0	Predate ÎM „Moldcarton” - 4162,0	
5. SRL „ Uniplast ”, mun. Chișinău, str. Pădurii,6/2	Activitatea întreprinderii este reglementată de Statutul întreprinderii, Autorizația pentru emisia poluanților în atmosferă nr. 471-01-08/2-177 din 14.11.08 valabilă 14.11.10	Producerea articolelor de polietilenă	Achiziționate deșeuri de polietilenă -374,4, prelucrate -339,2		
6. ÎM „ Moldcarton”, mun.Chișinău, s. Dobruja, str. Decebal, 15	Activitatea întreprinderii este reglementată de Statutul întreprinderii, autorizație pentru emisia poluanților în atmosferă nr.166-01-08/2-455 din 10.11.08 valabilă 10.11.2013	Achiziționarea, prelucrarea maculaturii și producerea articolelor din carton	Achiziționate-22609,0, prelucrate- 20245,0		
7. SRL „ Simco Euro”, mun. Chișinău, str.Uzinelor, 9/3	Activitatea întreprinderii este reglementată de Statutul întreprinderii Actele de notificare pentru import nr. 001 din 29.01.2008 ; nr. 003 din 03.03.2008	Achiziționarea maculaturii	Colectate-288,0	Exportat în R.România- 254,0	

8. SRL „ Atarac-Plus”, mun. Chișinău, str. Muncești, 6/23	Activitatea întreprinderii este reglementată de Statutul întreprinderii, autorizația pentru emisia poluanților în atmosferă nr. 458-01-08/2-215 din 17.09.07 valabilă 17.09.10	Achiziționarea, prelucrarea maculaturii și producerea hirtiei igienice	Prelucrate și reutilizate - 120,0		
9. SA „ Fabrica de sticlă din Chișinău”, mun. Chișinău, str. Transnistria,20	Activitatea întreprinderii este reglementată de Statutul întreprinderii și Autorizația pentru emisia poluanților în atmosferă IES nr. 05-6-1188/238 din 31.07.07 valabilă 31.07.10	Colectarea sticlei, folosirea pentru producerea vaselor din sticlă	Colectat-1245,205, reutilizate -19840,015		
10. ÎI „ Sălcioara Vascan”, mun. Chișinău, str. Trighina, 49/2	Activitatea întreprinderii este reglementată de Statutul întreprinderii și Autorizația pentru emisia poluanților în atmosferă nr.269-01-08/2-102 din 03.05.08 valabilă 03.05.10	Colectarea, prelucrarea maculaturii și producerea hirtiei igienice	Colectat – 2928,0, reutilizat – 1734,0		
11. ÎM” Glass Container Company”, mun. Chișinău, str. Uzinelor, 201	Activitatea întreprinderii este reglementată de Statutul întreprinderii și Autorizația pentru emisia poluanților în atmosferă nr. 306-01-08/120 din 17.06.08 valabilă 17.06.09.	Colectarea cioburilor de sticlă, folosirea pentru producerea vaselor din sticlă	Colectat -9424,0, reutilizate -7464,0		
12. SA „ Combinatul articolelor de carton”, mun. Chișinău, str. Transnistria, 16	Activitatea întreprinderii este reglementată de Statutul întreprinderii și Autorizația pentru emisia poluanților în atmosferă IES nr.05-6-47 din 27.02.06 valabilă 27.02.09	Achiziționarea, prelucrarea maculaturii și producerea ambalajului din carton	Colectat -4003,195, reutilizate -510,535	Exportat -3995,82	
13. SRL „ ABS”, mun. Chișinău, str. G.Botanică, 9	Autorizația MERN seria 005, nr. 003/2006 din 05.10.06 cu termen de acțiune 05.10.11	Colectarea și prelucrarea deșeurilor de masă plastică	2000,0	2000,0 exportate în Austria, România	
14. SA” Sigma”, mun. Chișinău, bd. Decebal, 99	Autorizația MERN seria 005, nr. 010/2007 din 03.08.07 cu termenul de acțiune 03.08.2012	Colectarea sticlei PET și deșeurilor de masă plastică	Sticlă PET- 4,7, deșeuri de masă plastică- 11,0	Predată SRL „ABS”-4,7 de sticlă PET	
15. SRL „ Vanis Prim”, mun. Chișinău, str. Meșterul Manole, 9	Autorizația MERN seria 005, nr. 006/2007 eliberat la 19.03.07 valabilă 19.03.12	Colectarea și prelucrarea deșeurilor galvanice, substanțelor chimice cu termen expirat și lămpilor luminescente uzate	Lămpi luminescente uzate cu conținut de mercur: primite- 75298 unități, prelucrate -77346 unități; Deșeuri galvanice primite -3,6; Acid sulfuric primit -2,1		

16.	S.A. „Inconarm”, mun.Chişinău, str. Petricani, 86	Autorizația MERN seria 005, nr. 005/2006 eliberat la 18.12.06 valabilă 18.12.2011	Utilizarea deșeurilor de uleiuri industriale ecologic conforme în tehnologia de producere a betonului și betonul armat	Colectate și utilizate -10,702	
17.	S.R.L. „Uispac”, mun. Chişinău, str. N. Milescu Spătarul, 75	Autorizația MERN seria 005, nr. 015/2008 eliberat la 26.08.08	Colectarea deșeurilor de masă plastică	Colectate și prelucrate -1,5	
18.	C.C.P. AD REM”, mun.Chăşinău, str. M.Viteazu,, 25	Autorizația MERN seria 005, nr. 008/2007 eliberat la 28.03.07, valabilă 28.03.2012	Colectarea uleiurilor uzate de automobile și arderea în cazane pentru încălzirea încăperilor întrerprinderii	22403,0 t de ulei uzate colectate și utilizate	
BĂLT					
19.	„Gospodăria Specializată Auto” or. Bălți str. Decebal-126,	Seria 005 nr.013/2008 valabila pînă la 20.05.2013	Colectarea deșeurilor transportate.	79612	Metal-22 Sticla-67 Maculatura-5,2 Politilenă, plasstic-12,5 PĂT-1,5
20.	Î.I. „Roşca și CO” str. Victoriei-57	-	Achiziționarea și prelucrarea deșeurilor din polietilenă	20,7	-
21.	„Cooperativa Polivtor „ str. Coroban-2	Seria 005 nr.013/2008 valabila pînă la 10.06.2013	Achiziționarea și prelucrarea deșeurilor din polietilenă	25,4	-
22.	I.I. „Cobzari și Co” Str. Victoriei-51		Achiziționarea și producerea articolelor din plastic	0,30	-
23.	SA „Băițimetreut” str. B.Glavan-1	AM nr. 024441 valabil 29.03.2012	Colectarea și prelucrarea ferului uzat	8275	4803
24.	I.I. „Coroliuc” Str.31 August-25		Achiziționarea și prelucrarea deșeurilor de polietilenă,	4	-
25.	SRL „Junicard Com” str. Crilov-24		Colectarea deșeurilor	Maculatura-1040 Politilenă-73 plasstic-30 PĂT-20	Maculatura-860 Politilenă-65 plasstic-23 PĂT-15
Orhei					
26.	SA „Reparații auto” s. Perisecina	Autorizație valabilă pîna în a 2011	Colectarea, reciclarea recipientelor din plastic	2000	-
Cahul					
27.	SRL „Trisumg” or. Cahul	-	Colectarea Șnilor auto-8 Plastic-400 kg	-	-

28.	SRL „ABS” s. Perisecina		Colectare Carton-40 Sticla - 60 Plastic- 20	Transportat 60 20	-
29.	ÎI „Irina mittelu”		Colectarea Sticlei - 240	-	-
Criuleni					
30.	SRL „Maxipet-Lux”	Autorizație valabilă-2011	Reciclarea anvelopelor uzate	244,0	2,8
Telenești					
31.	SRL „Vinatol” str. M Eminescu	Autorizație valabilă-25.10.2011	Colectarea	Sticlă-8 Plastic-5 Maculatură-3,2 Metal-20 Pelicolă -1,2 Penoplast-0,8	Transportare La fabrica de sticlă Florești-8 s.perisecina masa plastic 5 Chişinău pelicolă-1,2 Pe- noplast-0,8
Leova					
32.	Î.M. „Salubr-Leova” str. Independenței 57	-	Colectarea și transportarea	1350	2,0
Cimişlia					
33.	SRL „Cebacom” or. Cimişlia	-	Colectarea separată	Carton-14,0 Plastic-5,8 Sticlă-110,0	-
Căușeni					
34.	ÎI „Alexandru Mezențev” str. M. Eminescu 8/71	-	Colectarea și prelucrarea	Politilenă-1,5 Polipropilenă-3,5	Transportarea la SRL „ALF Plast”or. Chişinău
Călăraș					
35.	ÎI „Chistruga Valeriu”str. M. Eminescu 51	Licența valabilă 24.10.2011	Colectarea Metalului uzat	51	28
36.	ÎI „Maria Scurtu” str. Dosoftei 65	Expirat	Colectarea separată	15	Plastic-3 Hirtie-12
Ștefan-Vodă					
37.	ÎI „Serbenco MedTehService” str. Frunză 7	-	Alte tipuri de deșeuri	-	Hirtie-6 Pelicolă-3 Penoplast-2 Sticlă-10 mii buc

Ocnîța					
				Transportat -24,1	-
38.	SA „Fiteng” str. Sindecateilor 11	-	Colectat		
Briceni					
39.	P.F. Pleșca Octăvean str. 31 August	-	Colectore	Macularura-2,0 Polifilenă-0,780	-
40.	S.A. „Metal Uzat”	-	Metal Uzat	100	-
41.	Golovatiuc Iurie S. Lazov 15	-	Acumuloare	18,0	-
42.	Consum COOP Larga str. Frunze	-	Maculatură	3,0	-

9.6. Activități de inspectare

Pe parcursul anului 2008 Inspectoratul Ecologic de Stat și structurile sale din teritoriu au efectuat 2108 inspectări (controale) și a întocmit 3044 procese-verbale, sancționând 2561 persoane, inclusiv 170 primari. Au fost aplicate amenzi de judecătoria în sumă 51,0 mii lei și ca urmare, încasați 32,4 mii lei. Plata calculată pentru poluarea mediului cu deșeuri a constituit 248,4 mii lei, iar beneficiarii au achitat suma aproape integral.

Au fost examinate pe parcurs 417 petiții și semnale de la persoane fizice și juridice, au fost prestate servicii în sumă de 29,5 mii lei.

În 330 cazuri inspectorii din teritoriu au prevenit aruncări de deșeuri în locuri ne-autorizate. Comparativ cu anul 2001 toți indicii s-au majorat aproximativ de două ori.

De rând cu Agențiile și Inspecțiile Ecologice, în acțiunile de salubritate a localităților au participat și alte servicii desconcentrate în teritoriu, cum ar fi Centrele de Medicină Preventivă și Comisariatele de Poliție.

În scopul realizării Programului Național de valorificare a deșeurilor de producție și menajere, îmbunătățirea situației ecologice, este necesar de întreprins în continuare următoarele:

- conlucrarea strânsă a Inspectoratului Ecologic de Stat cu organele administrației publice locale și agenții economici pentru implementarea Programelor ramurale și locale de valorificare a deșeurilor;
- de elaborat, în conformitate cu Concepția salubrității localităților în Republica Moldova, schema generală de amplasare a depozitelor pentru deșeuri menajere solide și închiderea depozitelor supraîncărcate și neautorizate, construirea de noi depozite conform cerințelor în vigoare;
- înăsprirea cerințelor față de agenții economici, administrația publică locală, în vederea respectării și executării legislației ecologice în vigoare;
- perfecționarea mecanismului de percepere a plății pentru poluare;
- monitorizarea continuă a procesului de reambalare, transportare, depozitare și evacuare pentru nimicire a pesticidelor perimate și altor deșeuri periculoase.

X. EXPERTIZA ECOLOGICĂ DE STAT

10.1. Introducere

Expertiza ecologică de stat este atribuția exclusivă a autorității centrale pentru resursele naturale și mediu, care dispune efectuarea ei de subdiviziunile sale structurale și /sau de organizațiile din subordine ce constituie sistemul expertizei ecologice de stat.

Expertiza ecologică de stat este obligatorie pentru documentația de proiect și planificare privind obiectele și activitățile economice preconizate, care influențează sau pot influența asupra stării mediului înconjurător și/sau prevăd folosirea resurselor naturale, indiferent de destinație, amplasare, tipul de proprietate și subordonarea acestor obiecte, volumul investițiilor capitale, sursa de finanțare și modul de execuție a lucrărilor de construcții.

Expertiza ecologică a documentației pentru obiectele și activitățile economice preconizate, la etapa de planificare și proiectare, se efectuează în scopul:

- adoptării unor decizii argumentate și aprobării actelor care prevăd utilizarea resurselor naturale și măsuri de protecție a mediului înconjurător și componentelor lui;
- prevenirii sau minimizării eventualului impact direct, indirect sau cumulativ al obiectelor și activităților economice preconizate asupra mediului înconjurător, componentelor lui, ecosistemelor și sănătății populației;
- menținerii echilibrului ecologic, fondului genetic și biodiversității, creării condițiilor optime de viață pentru oameni;
- corelării dezvoltării social-economice cu capacitățile ecosistemelor.

Dirijarea metodologică privind organizarea și efectuarea expertizei ecologice de stat se pune în sarcina Direcției expertiză ecologică de stat și autorizații de mediu (DEEAM) a IES.

Corpul de experți din sistemul expertizei ecologice de stat se constituie, pentru fiecare componentă a mediului, din experți ecologi care au studii superioare, o experiență de muncă pe specialitate de cel puțin 5 ani și care sînt atestați de comisia de atestare.

Expertiza ecologică de stat a proiectelor actelor legislative și a altor acte normative, prevăzute în art.6 din Legea nr.851-XIII din 29.05.96 privind expertiza ecologică și evaluarea impactului asupra mediului înconjurător, precum și a documentației de proiect și planificare pentru obiectele și activitățile economice complexe și potențial periculoase pentru mediu, inclusiv a celor ce necesită cercetări științifice speciale suplimentare și implementarea noilor tehnologii industriale, se efectuează cu concursul Comisiei mixte de experți ecologi, care se instituie pe lângă autoritatea centrală pentru resursele naturale și mediu.

În componența acestei comisii se includ savanți și specialiști de înaltă calificare, experți ai Ministerului Sănătății, Ministerului Economiei, Departamentului Arhitecturii și Construcțiilor, Departamentului Standarde, Metrologie și Supraveghere Tehnică și ai altor structuri statale interesate, cu consimțământul acestora și de comun acord cu instituțiile respective.

Membrii Comisiei mixte de experți ecologi au aceleași obligații și răspunderi ca și experții ecologi de stat.

Structura, componența și modul de organizare a activității sistemului expertizei ecologice de stat, precum și modul de creare și funcționare a Comisiei mixte de experți ecologi se stabilesc prin regulamentele respective, aprobate de autoritatea centrală pentru resursele naturale și mediu.

Expertiza ecologică a documentației de proiect pentru celelalte obiecte și activități economice preconizate este efectuată de DEEAM, Agențiile și Inspecțiile IES, prin eliberarea avizelor expertizei ecologice de stat la documentația de proiect.

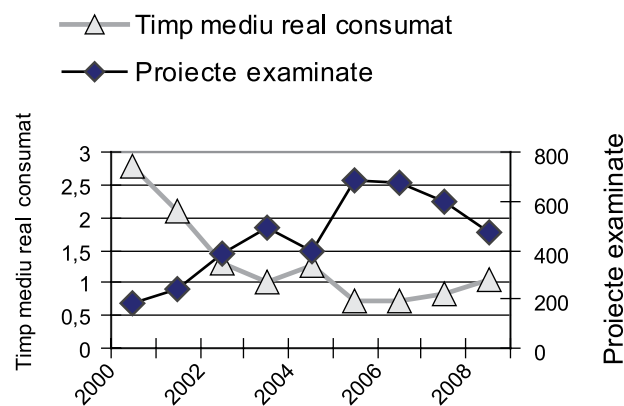

Fig. 1. Documentația de proiect examinată și avizată pozitiv de expertiza ecologică de stat și timpul mediu real consumat pentru examinare și expertizare.

10.2. Expertiza ecologică

Fig.1. reprezintă numărul proiectelor examinate și avizate de sistemul expertizei ecologice de stat, precum și timpul mediu real consumat pentru examinare și expertizare.

Din grafic se vede că timpul mediu real consumat pentru examinarea proiectelor în perioada anilor 2000-2008 s-a redus de la 2,8 la 1,1 zile pentru un proiect, norma constituind 15-45 zile, ceea ce poate influența calitatea avizelor.

Timpul mediu real consumat pentru examinarea documentației de proiect s-a obținut prin raportarea numărului de proiecte examinate la numărul de zile lucrătoare într-un an.

Actualmente în Direcția Expertiza Ecologică, Autorizații de Mediu activează 7 experți, în Agenții, Inspecții, câte 1-2. În 8 Inspecții experți ecologi, lipsesc.

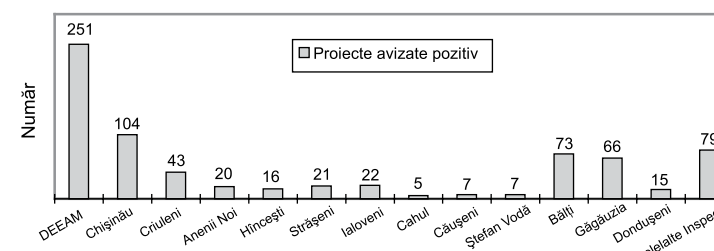

Fig. 2. Ponderele subdiviziunilor sistemului expertizei ecologice de stat în realizarea programului IES 2008.

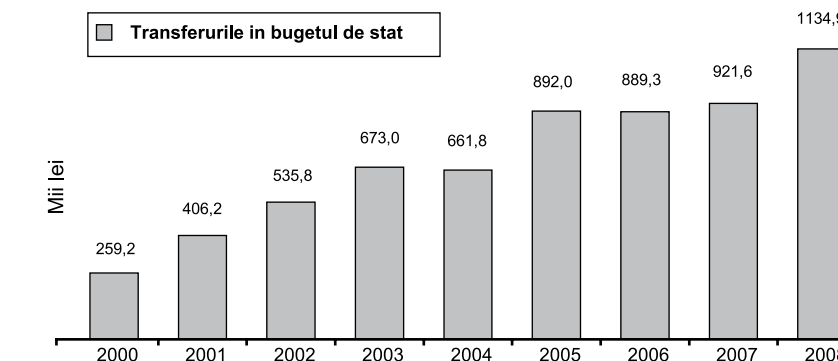

Fig. 3. Transferuri la bugetul de stat pentru expertiza ecologică.

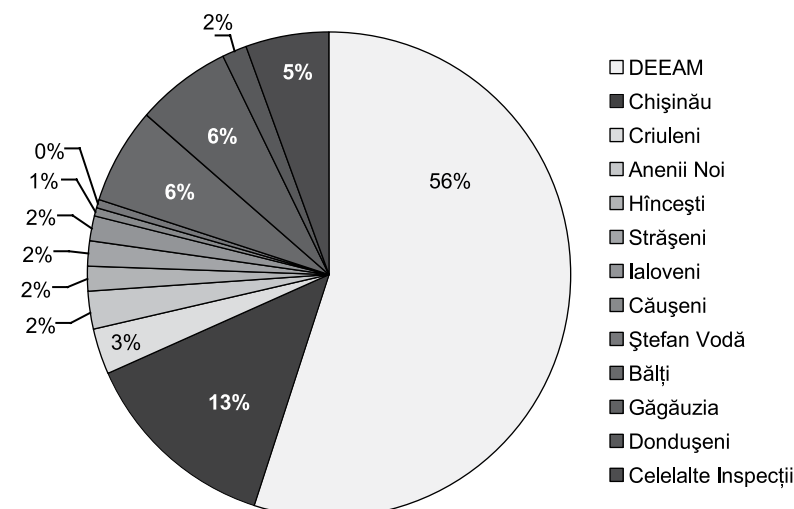

Fig. 4. Ponderele procentuale a transferurilor la bugetul de Stat de către subdiviziunile sistemului expertizei ecologice de stat în 2008 din suma totală de 1134,9 mii lei

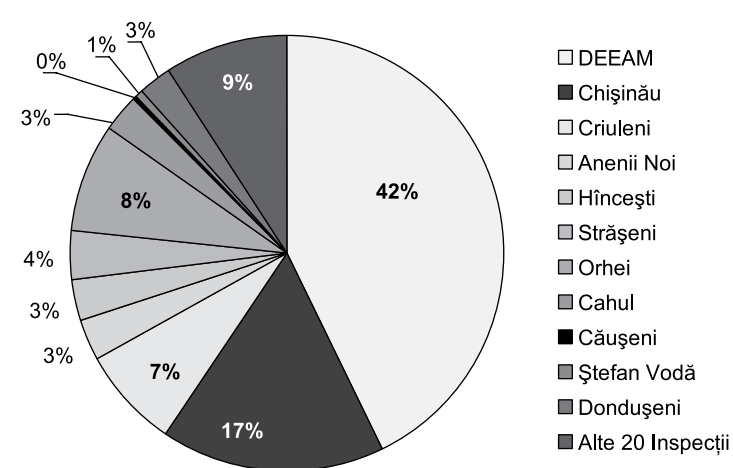

Fig.5. Ponderele procentuale a subdiviziunilor sistemului expertizei ecologice de stat în venitul mijloacelor speciale (servicii prestate) în 2008 din suma totală de 145,415 mii lei.

Fig.2. Proiecte avizate pozitiv de expertiza ecologică de stat.

Pe parcursul anului 2008 au fost examinate și avizate 476 proiecte ale obiectelor preconizate pentru construcții, care pot influența asupra stării mediului înconjurător, inclusiv 36 proiecte finanțate de la bugetele de stat și local, cât și de la fondul de investiții sociale.

Expertiza ecologică de stat a proiectelor de execuție se efectuează contra plată conform art.18 al Legii nr.851 cu privire la expertiza ecologică de stat. Mijloacele acumulate sunt direcționate în bugetul de stat. Fig. 3. demonstrează o creștere continuă a transferurilor în bugetul de stat (mii lei).

Pentru executarea lucrărilor de expertizare ecologică în bugetul de stat în 2008 au fost transferate de către beneficiari 1134,9 mii lei (Fig.4.).

Parțial expertiza ecologică de stat a proiectelor de execuție are caracter de serviciu prestat, mijloacele căruia sunt direcționate pe contul special al IES (Fig.5.).

Pentru executarea lucrărilor de avizare ecologică a documentației de proiect au fost transferate de către beneficiari pe contul special al Inspectoratului 145,419 mii lei (servicii prestate complementare).

În 2008, întru executarea indicațiilor din avizele expertizei ecologice de stat la documentația de proiect, Inspectorii, Agențiilor și Inspecțiilor ecologice au participat în comisiile de recepție finală a 1068 obiecte noi construite (Fig.6).

Important pentru procedura de expertizare este selectarea și acordarea corectă a terenului pentru construcții (Fig.7.).

În 2008 de către Agențiile, Inspecțiile ecologice au fost eliberate beneficiarilor „Încheieri” privind condițiile ecologice de acordare a 2004 terenuri pentru activități preconizate, proiectele cărora urmează a fi expertizate.

10.3. Autorizațiile de mediu

Prin ordinul șefului Inspectoratului Ecologic de Stat nr.62 din 03.09.08 au fost delimitate competențele Aparatului central, Agențiilor și Inspecțiilor ecologice referitor la eliberarea autorizațiilor de folosință specială a apei și autorizațiilor de emisii a poluanților în aerul atmosferic de la surse fixe.

Potrivit acestui ordin, Direcția Expertiza Ecologică de Stat și Autorizații de Mediu a Aparatului central eliberează autorizații de folosință spe-

cială a apei pentru utilizatorii primari ce captează apa din subteran în volum de peste 1mln. m³/an, din fluviul Nistru, r. Prut, pentru deversările limitat admisibile (DLA) de la stațiile de epurare cu capacitatea de proiect 400m³/zi și mai mult, pentru stocări de ape uzate pe câmpuri de filtrare, eliberează autorizații pentru emisiile limitat admisibile (ELA) a poluanților în aerul atmosferic în valoare sumară de peste 50t/an.

Agențiile, Inspecțiile ecologice eliberează autorizațiile de folosință specială a apei, de emisii a poluanților în aerul atmosferic pentru celelalte cazuri.

Fig.8. reprezintă numărul proiectelor normativelor ELA, Inventarelor acordate de DEEAM, Agenții, Inspecții.

Se observă o tendință de reducere a proiectelor normativelor ELA acordate din cauza, că la mulți agenți economici nu a expirat încă valabilitatea celor acordate anterior.

Fig.9. reprezintă numărul autorizațiilor eliberate de DEEAM, Agenții, Inspecții pentru emisiile de poluanți în aerul atmosferic de la sursele fixe.

Tendința de reducere a numărului de autorizații eliberate se explică de valabilitatea în continuare a autorizațiilor eliberate anterior.

Fig.10. Proiecte de normative a deversărilor limitat admisibile (DLA) acordate în 2008.

În 2008 au fost examinate și acordate proiectele normativelor DLA pentru următorii 13 utilizatori de apă primari.

DEEAM

1. Direcția de producția „Apă-canal”, or. Ștefan Vodă
2. Stația de epurare, or. Durlești a S.A. „Apă-canal Chișinău”
3. Direcția de producere „Apă-canal”, or. Sîngerei;

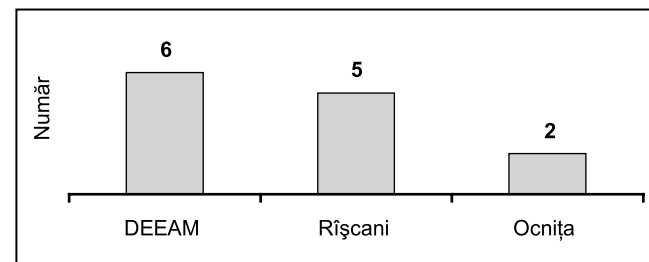

Fig. 10. Activitatea de reglementare în 2008 a folosinței speciale a apelor (DLA).

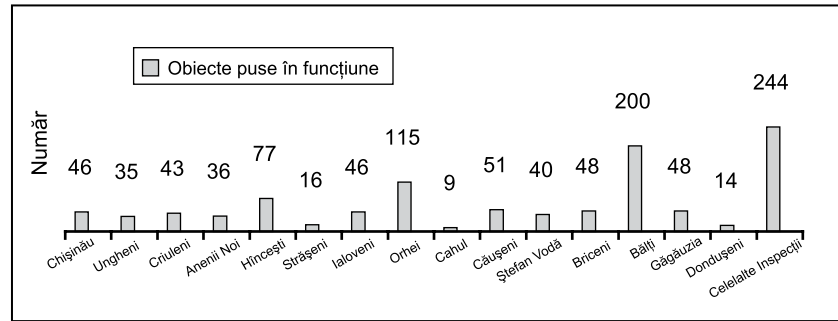

Fig. 6. Numărul obiectelor puse în funcțiune cu participarea Inspectorilor pentru protecția mediului în 2008.

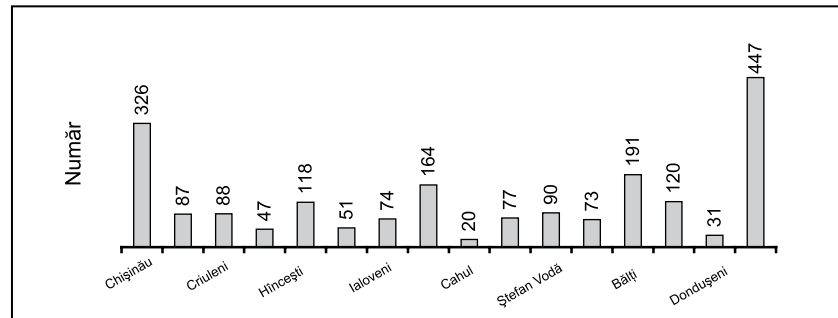

Fig. 7. Încheieri privind condițiile ecologice de acordare a terenurilor pentru activități preconizate, proiectele căror urmează a fi expertizate în 2008.

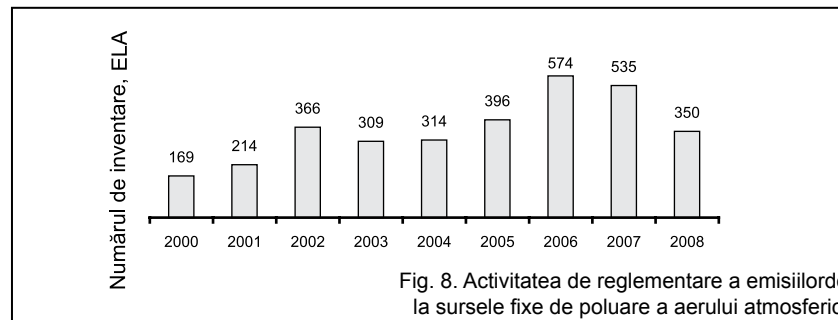

Fig. 8. Activitatea de reglementare a emisiilor de la sursele fixe de poluare a aerului atmosferic.

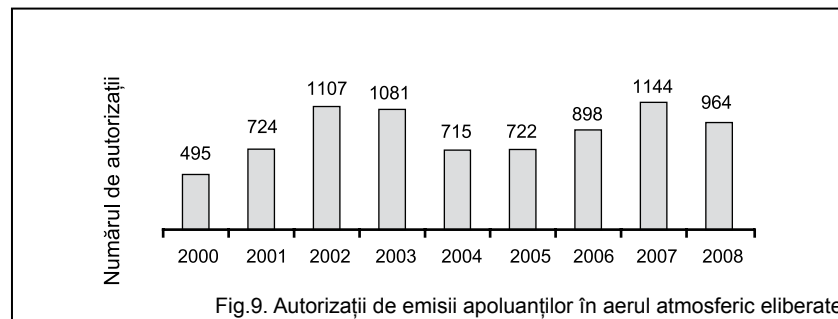

Fig.9. Autorizații de emisii apoluanților în aerul atmosferic eliberate.

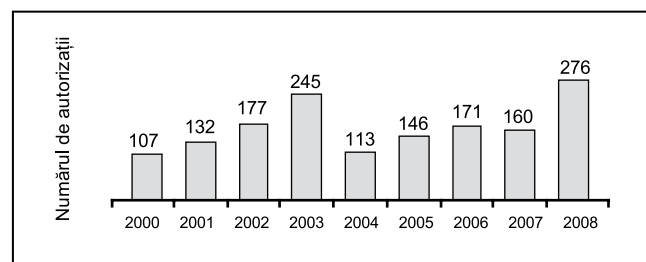

Fig. 11. Autorizații de folosință specială a apei.

4. Stația de epurare, com. Colonița a S.A. „Apă-canal Chișinău”
5. Stația de epurare a Î.M. „Su-canal”, or.Comrat;
6. Stația de epurare a Î.M. Regia „Apă-canal”, or.Orhei.

Inspecția Ecologică Rîșcani

1. ÎMSP „Spitalul raional Rîșcani”;
2. Crescătorie de viței a S.R.L. „MoldVerija”, or. Rîșcani;
3. Aprovizionarea cu apă potabilă a populației, primăria Nihoreni;
4. SA „Produse cerealiere”, s. Corlăteni, raionul Rîșcani;
5. Aprovizionarea cu apă potabilă a populației, primăria Duruitoarea Nouă.

Inspecția Ecologică Ocnița

1. Spălarea și sortarea nisipului cuarțos a SA „Tezeu-Lux”, s. Vălcineț;
2. Sistemul apeduct și canalizare a Direcției Edificii Civile a căii ferate.

Fig.11. Numărul autorizațiilor AFSA eliberate de DEEAM, Agenții, Inspecții. Se vede o tendință de creștere a numărului de autorizații AFSA eliberate, comparativ cu anii precedenți.

Propuneri de perfecționare a sistemului expertizei ecologice de stat și autorizații de mediu:

1. Pentru perfecționarea sistemului expertizei ecologice de stat (SEES) este necesar de a reexamina „Instrucțiunea despre ordinea de organizare și efectuare a expertizei ecologice de stat”, în scopul delimitării clare a atribuțiilor funcționale a componentelor sistemului expertizei ecologice de stat (Minister, Inspectoratul Ecologic de Stat, Agențiile și Inspecțiile Ecologice) și redistribuirii competențelor.
2. Introducerea modificărilor în actele legislative și normative în domeniul protecției aerului atmosferic, privind autorizarea emisiilor de poluanți nesemnificative;
3. Elaborarea și aprobarea Normelor de calitate a apelor de suprafață pentru implementarea Regulamentului privind condițiile de evacuare a apelor uzate urbane în receptori naturali;
4. Organizarea seminarelor tematice cu Agențiile și Inspecțiile ecologice referitor la întocmirea „Încheierilor” de acordare a terenurilor pentru amplasarea și proiectarea obiectelor, efectuarea expertizei ecologice a documentației de proiect, autorizarea activităților ce influențează apele naturale și aerul atmosferic.
5. Supravegherea continuă a respectării prevederilor avizelor expertizei ecologice de stat în procesul de construcție a obiectelor.

XI. CENTRE DE INVESTIGAȚII ECOLOGICE

11.1. Standardizare și control analitic

Standarde ecologice

În conformitate cu decizia nr. 142 din 30.12.2008 a Centrului de Acreditare în domeniul Evaluării Conformității Produselor (CAECP) din Republica Moldova au fost prelungite termenele de valabilitate a Certificatelor de Acreditare ale Centrelor de Investigații Ecologice (CIE) din cadrul Agențiilor Ecologice Bălți, Chișinău și Cahul. În anii 2005-2006 CIE Bălți, Chișinău, Cahul au fost reacreditate pe o perioadă de 3 ani, fiind recunoscută competența tehnică a colaboratorilor în domeniul testării apelor uzate și de suprafață, solului, aerului și poluanților din aerul atmosferic, recunoscând totodată și independența rezultatelor obținute de CIE. Evaluarea a fost efectuată în conformitate cu cerințele standardului internațional ISO/CEI 17025 „Cerințe generale pentru competența laboratoarelor de încercări și etalonări”. În scopul monitorizării îndeplinirii continue a cerințelor de acreditare, anual colaboratorii laboratoarelor sunt supuși auditului extern organizat de către CAECP. Auditul extern include experți din diverse laboratoare acreditate și prevede controlul competenței tehnice a colaboratorilor și independența datelor obținute de laborator conform cerințelor standardului internațional.

Standardul menționat acordă o deosebită atenție sistemului de management al calității încercărilor. În acest context, toate laboratoarele ce se acreditează sunt obligate să elaboreze MANUALUL CALITĂȚII - document aprobat de către conducerea ierarhică a laboratorului. MANUALUL CALITĂȚII conține tehnica aplicării și menținerii sistemului managementului calității în laborator, procedurile respective pentru toți colaboratorii laboratorului, cerința de a calcula incertitudinea pentru fiecare analiză, evaluarea rezultatelor interlaboratoare și altele.

Obiectivul specific standardelor laboratoarelor ecologice constă în controlul factorilor de mediu prin analize de laborator, respectând cerințele standardelor în vigoare, asigurând veridicitatea și exactitatea măsurărilor îndeplinite. În prezent CIE în general se conduc de 15 standarde obligatorii (2 - analiza aerului și 13 - analiza solului) și de circa 50 metodici pentru analiza apei și substanțelor nocive în aer și sol. Ministerul Ecologiei și Resurselor Naturale (MERN) prin ordinul nr. 61 din 3 noiembrie 2006 a aprobat Regulamentul de activitate al CIE AE Chișinău și lista metodicilor de analiză chimică a apelor naturale și reziduale, a aerului și solului. Metodicele apro-

bate sunt unificate și prezintă documente normative pentru toate laboratoarele ecologice din Republica Moldova. Cerințele standardului internațional, conform căruia este acreditat CIE, prevede validarea metodicelor aprobate, sau substituirea lor cu standarde identice române sau europene. În scopul implementării standardelor europene în procesele analitico-ecologice sunt preluate 16 standarde europene traduse în limba română pentru utilizarea acestora în vederea adaptării investigațiilor analitice de laborator la cele internaționale. Standardele europene prevăd utilizarea echipamentului performant. Lipsa echipamentului și materialelor consumabile respective creează probleme serioase pentru implementarea standardelor preluate.

Controlul analitic

În componența IES funcționează trei Centre de Investigații Ecologice:

- CIE AE Bălți cu filială în or. Otaci, deservește 13 Inspecții Ecologice din nordul țării (11 persoane);
- CIE AE Chișinău, deservește 16 Inspecții Ecologice din centrul țării (12 persoane);
- CIE AE Cahul, deservește Inspecțiile Ecologice din sudul țării (4 persoane);

Toate CIE activează în trei direcții: depistarea și monitorizarea surselor de poluare a bazinelor acvatice, aerului atmosferic și solului pentru evaluarea și prevenirea impactului ecologic asupra mediului ambiant. CIE au ca scop efectuarea încercărilor analitico-ecologice a probelor prelevate de către colaboratorii CIE sau inspectorii pentru ecologie din teritoriu și prezentarea rezultatelor obținute.

Sarcina principală a CIE constă în aplicarea și respectarea sistemului calității analitico-ecologic de Stat în conformitate cu cerințele standardelor sau metodicelor în vigoare promovate de către Centrul de Acreditare susținute financiar de MERN și IES.

CIE dispun de echipament pentru a determina 18 indici ai apelor uzate, 17 indici ai solului și 16 ai aerului atmosferic.

În decursul anului 2008 CIE au prelevat 8056 probe (aer - 2306 de la surse staționare și 3562 de la surse mobile, apă - 1524 și sol - 664), au efectuat 26200 analize (aer - 6575, apă - 16292, sol - 3333), determinând 68 indici prin 57 metode de analiză chimică și au efectuat lucrări în sumă de **701952** lei, inclusiv contra plată - **446122** lei la solicitarea beneficiarilor.

În scopul monitorizării obiectelor potențial poluatoare CIE au ținut la control 29 SEB-uri, 3 CET-uri, fl. Nistru, r. Prut, r. Bîc, r. Răut, r. Ichel, Poligonul de Depozitare a Deșeurilor Solide (PDDS Crețoaia) și Depozitul de Deșeuri din or. Bălți, stațiile PECO și alte obiecte. În comun cu poliția rutieră, CIE din mun. Bălți a participat la acțiunile „Aer Curat”, „În oraș fără automobilul meu” și altele (tab.11.1.).

În conformitate cu ordinul IES nr. 32 din 12.07.2006 „Cu privire la conlucrarea cu Inspecțiile Ecologice și Agențiile Ecologice” CIE au fost solicitate pentru investigații ecologice de Inspecțiile Ecologice Glodeni, Fălești, Edineț, Drochia, Strășeni, Criuleni, Anenii-Noi, Ștefan-Vodă, Orhei, Rezina, Leova, Cantemir și Agenția Ecologică Gagauzia. Toate lucrările de laborator pentru Inspecțiile Ecologice au fost efectuate gratuit, având ca scop evaluarea prejudiciului cauzat mediului în rezultatul încălcării legislației ecologice.

Lucrările efectuate ce au reprezentat un interes științific sau o informație pentru populație au fost publicate în mas-media, prezentate la expoziția anuală „MoldEco-2008” sau comunicate la seminare.

Cu regret în ultimii doi ani Centrele Investigații Ecologice din sistemul IES nu sînt finanțate la capitolul consolidarea bazei tehnico – materiale și acest fapt influențează negativ dezvoltarea durabilă a sistemului analitico-ecologic.

INFORMAȚIE
cu privire la activitatea Centrelor de Investigații Ecologice, anul 2008

Nr	Denumirea lucrărilor	Chișinău		Bălți		Cahul		TOTAL
		aer	apa	sol	total	apa	sol	
	Probe colectate de către (nr):							
	colabor. CIE:	1408	416	236	2060	898	232	2024
1	inspectorii IE, AE;		100		100			101
	alte organizatii, persoane fizice							0
	în total:	1408	516	236	2160	898	232	2024
2	Acte întocmite	224	211	34	469	65	41	773
	Surse de poluare controlate (nr):							0
	pentru prima dată:	122	75	24	221	1		222
	repetat	24	48	5	77	94		334
	în total:	146	123	29	298	95		556
4	Grafice de etalonare (nr)	2	23	22	47	1		36
5	Ingredienți determinați (nr)	14	34	28	76	7	9	29
	Analize (nr):							134
	efectuate în laboratoare, dintre care:							0
	a) contră plată:	1045	1525	394	2964	300	1033	3947
	b) fără plată,	534	2580	382	3496	754	1141	9270
	efectuate paralel de alte lab-re;	380	624	65	1069			1069
	cu date contradictorii							0
	în total:	1959	4729	841	7529	1054	2174	13217
	Mijloace de măsurare (nr):							1892
	a) implicate în analize;	3	3	4	10	7	2	5
	b) nu se folosesc;	1	1	1	3	3		9
	c) verificate (din punctul a);							5
	d) la reparație (din punctul b)							0
	în total (punct a + b)	4	4	5	13	10	2	5
	Controlate efectuate în (nr):							43
	lab-re departamentale;		4		4			0
	stații de epurare;							4
	intreprinderi fără lab-re;		38	1	39			19
	transportul auto (unități);	2574			2574	65	355	420
	alte controale	17	161	6	184	988	40	988
	în total	2591	203	7	2801	1053	40	297
9	Servicii prestate cu plată (lei)	95176,0	65630,0	18308,4	179114,4	59744,00	174188	248607,00
								14675
								18400,3
								16459,8
								18400,3
								446121,7

10	Costul analizelor fără plată (lei)	1050,0	95461,1	110032,3	16303,00	133805	14090	164198,00					274230,3
11	Suma totală (lei) (punct 9+10)	96226,0	161091,1	289146,7	76047,00	307993	28765	412805,00					701951,7
12	Contracte încheiate	29	73	124	99	145	21	265					389
13	Consultații și ajutor metodic (nr)	12	69	97	7	2		9					106
14	Prejudicii calculate cu utilizarea analizelor: numărul: suma (lei)												0
	Informații prezentate (nr):												0
	IES, AE Chișinău;	12	42	62									62
	inspectorilor;	65	105	186	31	133	26	190	14		14	14	390
	presei, radio;	2	2	4					62	40	62	40	106
	altor organizații	28	87	125	33	97	14	144	47	40	47	40	356
15	în total:	107	236	377	64	230	40	334	123	80	123	80	914

11.2. Analiza probelor aerului atmosferic

Sursele de poluare a bazinului aerian din Republica Moldova sunt controlate instrumental de către CIE AE Bălți la nordul Republicii și de CIE AE Chișinău în raioanele centrale și din sud ale țării. În sudul țării sursele de poluare nu se controlează de către CIE AE Cahul din imposibilitate tehnică.

Principalele surse de poluare a bazinului aerian sunt sursele staționare (fixe) și sursele mobile (transportul auto). În municipiul Bălți au fost efectuate 1054 de măsurări instrumentale la 95 surse fixe de la 34 agenți economici și în municipiul Chișinău, 1370 de măsurări instrumentale la întreprinderi industriale, 193349 unități de transport auto, 268 cazangerii, 112 stații PECO și 7 baze petroliere.

Serviciile analiza aerului atmosferic efectuează controlul instrumental al nivelului poluării aerului de la sursele staționare și mobile de poluare și controlează eficacitatea sistemelor de purificare în corespundere cu cerințele Legii privind protecția mediului înconjurător, Legii privind protecția aerului atmosferic și a altor acte normative.

Sursele staționare de poluare a aerului

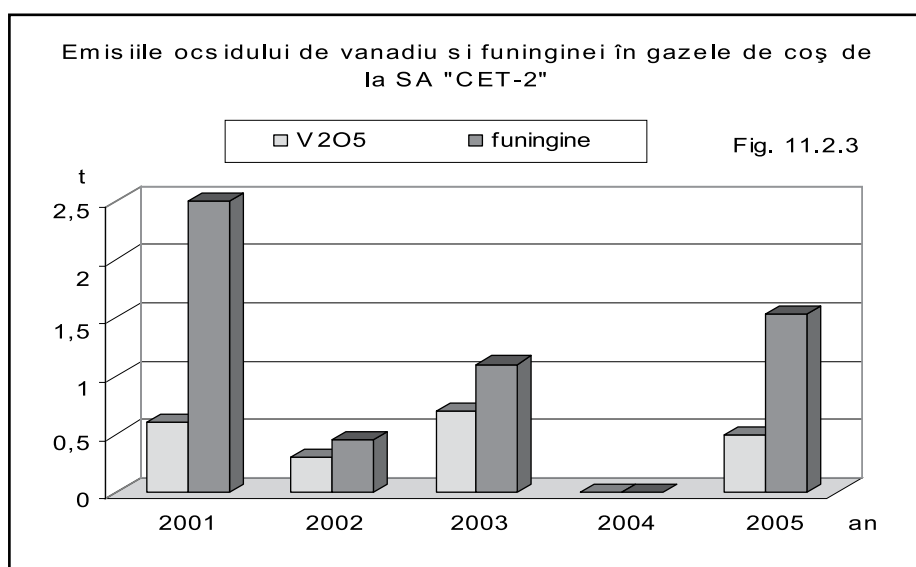
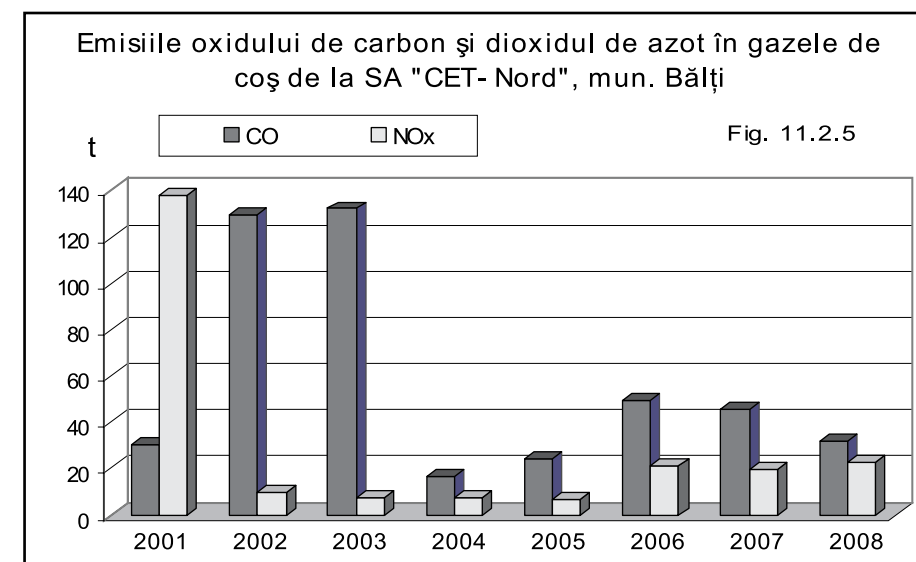
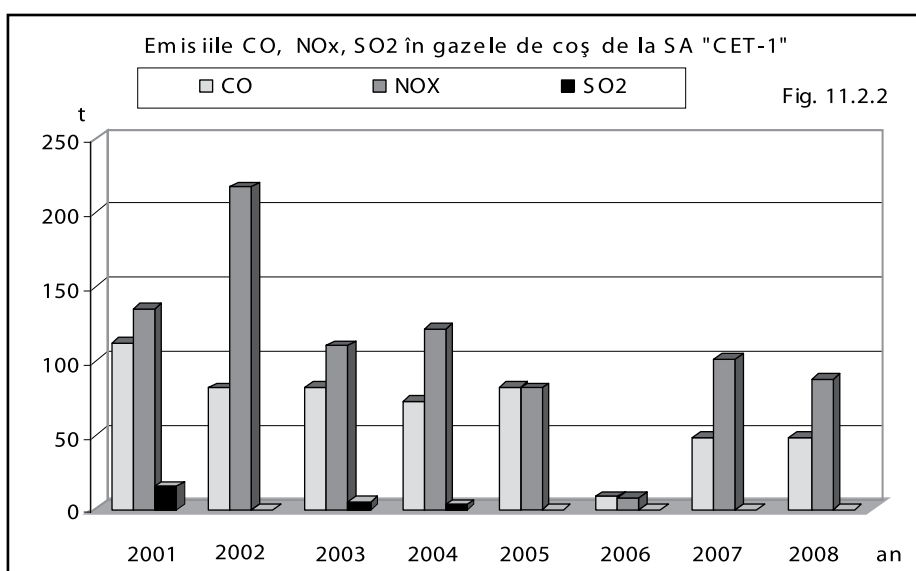
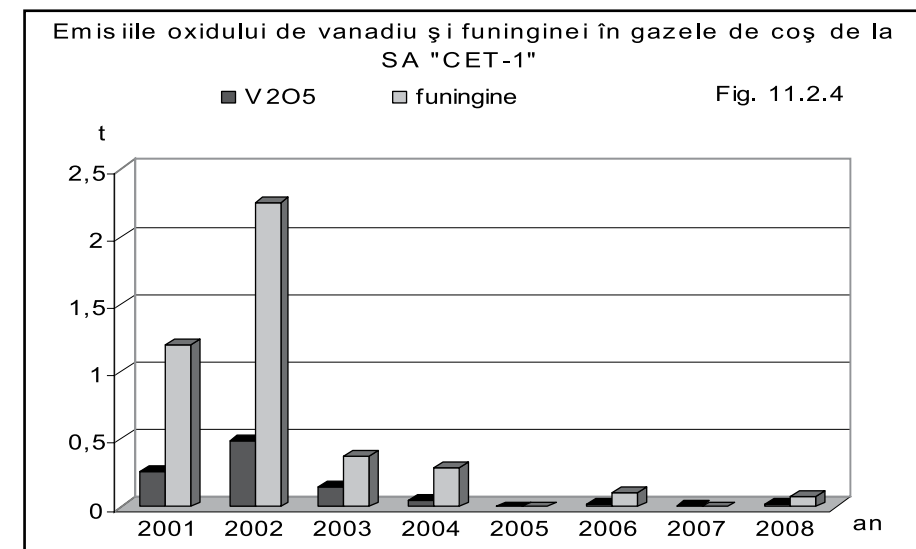
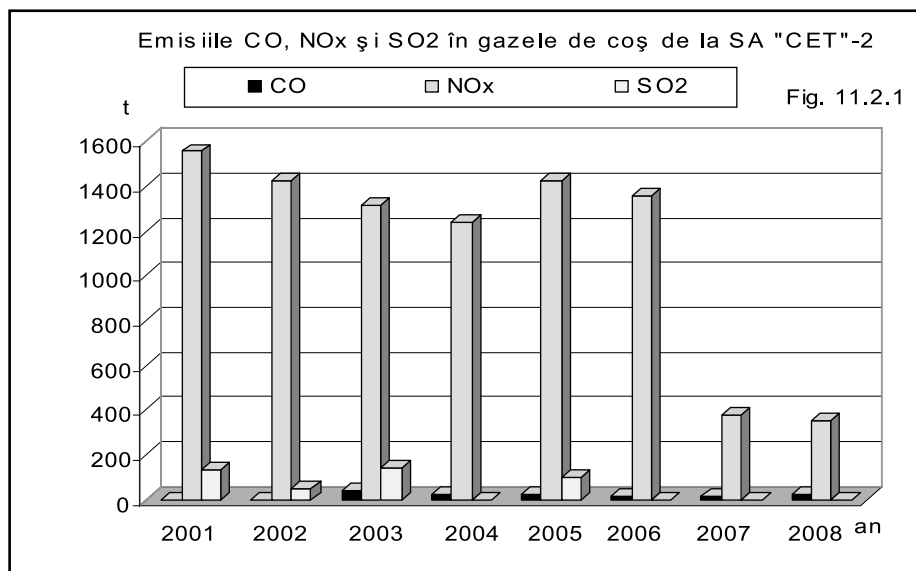
Serviciul analiza aerului atmosferic pe parcursul anului 2008 a efectuat investigații analitico-ecologice la principalele întreprinderi poluatoare a aerului din mun. Chișinău și Bălți.

Lista întreprinderilor cu numărul total de probe prelevate de la sursele staționare de poluare și depășirilor ELA, depistate de CIE AE Chișinău este prezentată în tab. 11.2.1.

Controlul surselor staționare de poluare a aerului atmosferic efectuat de CIE AE Chișinău în anul 2008.

nr.	Denumirea întreprinderii	Total\ cu dep.	CO\ cu dep.	NOx\ cu dep.	SO2\ cu dep.	praf\ cu dep.	Me tan	Tolu en	Wait- spirit	Spirit - butilic	Ace ton
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	SA " CET-1"	60	30	30							
2	SA " CET-2"	120	60	60							
3	ÎM " Fabrica de sticlă din Chișinău"	120\10	50\10	50		20					
4	SA "Termocom"	260	130	130							
5	SA " Cement", or. Rezina	320	80	80	80	80					
6	SA "Macon-CMC"	60\20	30\10	30\10							
7	SA "Tutun-CTC"	50\10	30\10	20							
8	SA "Art-Met»	40\10				40\10					
9	ÎM "Parcul urban de autobuze»	100\30	70\10			30\20					
10	SRL "Moldovatransgaz»	10					10				
11	SA "Moldovahidromaș»	170\10	20	10		90\10		20	10	10	10
12	SC «Bafimob»SRL	60	10	10		40					
	Total:	1370\90	510\40	420\10	80	300\40	10	20	10	10	10

Cei mai mari poluatori ai bazinului aerian sunt centralele electro-termice (CET) , dinamica poluării cărora este arătată în fig. 11.2.1-11.2.4 pentru „CET-1”, „CET-2” municipiu Chișinău și fig. 11.2.5 pentru „CET-Nord”, municipiu Bălți.

În probele de la sursele staționare de poluare a aerului atmosferic prelevate de CIE AE Chișinău și CIE AE Bălți s-au determinat 10 indici de poluare: oxid de carbon, dioxid de azot, dioxid de sulf, praf, metan, toluen, wait – spirit, spirt butilic, acetonă.

În 90 de cazuri s-au depistat depășiri ELA (tab. 11.2.1).

În rezultatul încercărilor s-au depistat încălcări la următoarele întreprinderi:

1. SA "Moldovahidromaș" – pentru soba cu lemne, nu sunt elaborate normativele ELA; la sectorul de tăiere cu plasmă depășirea la praf metalic e de 1,27 ori.
2. SA "Macon-CMC", la soba nr. 1 sunt depășite normele ELA la CO de 1,75 ori și la NO₂ de 1,37 ori.
3. SA "Tutun-CTC" – s-a depistat depășirea ELA la cazanul nr.2 de la cazangerie la CO de 4,6 ori.
4. ÎM "Fabrica de sticlă din Chișinău" – la cuptorul nr.2 depășirea ELA la CO e de 1,1 ori.
5. ÎM "Parcul urban de autobuze" – în secția de strunguri depășirea la praf metalic și abraziv e de 20 ori, în secția de motoare depășirea la praf metalic și abraziv e de 21 ori, în secția de producere depășirea la CO e de 2,9 ori.

La alte întreprinderi concentrația poluanților (substanțelor poluante) este în limitele ELA.

O atenție deosebită serviciile analiza aerului acordă monitoringului la cele mai mari surse staționare de poluare din mun. Chișinău și Bălți, în special SA „CET-1”, SA „CET-2” și CET- Nord. Pe parcursul anilor (2000 – 2008) s-a observat că nivelul poluării atmosferei de la aceste surse staționare s-a micșorat față de anii precedenți. Cauza este, că termocentralele au trecut la folosirea gazului natural în calitate de combustibil, fapt ce a dus la diminuarea în gazele de coș a funinginii, anhidridei sulfurice (SO₂) și oxidului de vanadiu (V₂O₅). Emisiile monoxidului de carbon (CO), dioxidului de azot (NO₂) și benz-α-perenului la folosirea gazului natural se micșorează comparativ cu folosirea păcurii. Din fig.11.2.1 și 11.2.2 se observă că în anii 2006 și 2004 CET-1 și CET-2 au utilizat în calitate de combustibil gaz natural, iar pe parcurs au utilizat și amestec gaz + păcură.

În municipiul Chișinău nivelul poluării de la sursele staționare de poluare s-a micșorat la întreprinderile industriale mari unde a scăzut volumul de producere și sunt utilizate tehnologii noi și utilaj performant. Printre aceste întreprinderi se pot numi: ÎS „Fabrica de sticlă din Chișinău”, SA „Macon-CMC”, SC „Bafimob” SRL; La Bălți - SA „CET-NORD”, „Comb. Produse Alimentare”, SA „Incomlac” etc.

Sursele mobile de poluare a aerului

Principalii poluatori ai aerului la momentul actual sunt sursele mobile – transportul auto, aerian și feroviar. Reieșind din faptul, că cota de poluare de la transportul aerian și feroviar constituie circa 1-2 % din suma totală a poluanților de la sursele mobile, se acordă o deosebită atenție poluării de la transportul auto.

Pe parcursul anului 2008 serviciile analiza aerului au efectuat 3575 de măsurări a oxidului de carbon (CO) și opacității în gazele de eșapament.

Au fost întocmite 289 acte de control și a fost acordat ajutor metodic specialiștilor de la întreprinderi în 19 cazuri.

Normele de toxicitate și fumegare a gazelor de eșapament sunt reflectate în standardele GOCT 17.2.2.03-87 și GOCT-21393-75.

Tabelul 11.2.2.

Normele ecologice ale Uniunii Europene pentru camioane (g/kw-oră).

norme	CO	NOx	Funingine	hidrocarburi	Compuși organici volatili	Metan (numai pentru motoare cu combustibil - gaz)
EURO-1	4,5	8	0,36	1,1		
EURO-2	4	7	0,15	1,1		
EURO-3	2,1	5	0,1	0,66		
EURO-3	5,45	5	0,16		0,78	1,6
EURO-4 nivelul 1	1,5	3,5	0,02	0,46		
EURO-4 nivelul 1	4	3,5	0,03		0,55	1,1
EURO-4 nivelul 2	1,5	2	0,02	0,25		
EURO-4 nivelul 2	3	2	0,02		0,4	0,65

Diminuarea poluanților la transportul auto se poate explica prin faptul că la etapa actuală numărul de unități de transport auto fabricat în anii 80-90 ai secolului trecut treptat scade, iar parcul de automobile se completează cu automobilele importate din Europa, care corespund cerințelor EURO-1 și EURO-2 (Tabelul 11.2.2.).

Totodată, multe întreprinderi sunt dotate cu aparataj pentru controlul gazelor de eșapament și dispun de specialiști responsabili pentru ecologie, care zilnic verifică transportul subordonat la ieșire din parc.

O deosebită influență asupra toxicității gazelor de eșapament o are calitatea combustibilului consumat. E cunoscut faptul, că diverse tipuri de combustibil conțin și diverse substanțe poluante. În tabelul 11.2.3 este prezentată componența și cantitatea emisiilor în atmosferă a substanțelor nocive emantate la ardere a 1000 litri de combustibil în motoarele automobilelor:

Tabelul 11.2.3

Conținutul substanțelor poluante în diverse tipuri de combustibil.

Tipul combustibilului	Cantitatea combustibilului	CO	Hidrocarburi	NO _x	SO ₂	Aldehide	Compuși plumbului	Metalele grele, g	Funingine
Benzină etilată	1000 l	440 kg	46 kg	25 kg	2 kg	1,2 kg	380 g	0,01-1,7	
Benzină neetilată	1000 l	440 kg	46 kg	25 kg	2 kg	1,2 kg	13 g	0,01-1,7	
motorină	1000 l	47 kg	19 kg	41 kg	15 kg	34 kg		0,01-1,7	9 kg
Gaz lichefiat	1000 m ³	90 kg	21 kg	25 kg	0,2 kg	1,9 kg		lipsesc	

Astfel, datele din tabel demonstrează, că este rațional de utilizat în calitate de combustibil pentru automobile gazul lichefiat, deoarece în comparație cu benzina în atmosferă se elimină o cantitate mult mai mică de substanțe nocive.

Concluzii și propuneri

În rezultatul investigațiilor ecologice instrumentale s-a constatat că sursele staționare generează circa 10% de poluanți ai aerului atmosferic, celelalte 90 % revin poluanților de la transportul auto.

Pentru a asigura o dezvoltare durabilă a societății este necesar de a proteja aerul atmosferic de impactul negativ provocat de către sursele staționare și mobile de poluare a aerului.

Programul de monitoring al surselor de poluare a aerului este oportun de realizat odată cu soluționarea următoarelor probleme:

- ajustarea legislației ecologice privind protecția aerului atmosferic la normele și standardele europene, întrucât la moment procesul stabilirii unor standarde noi nu are o orientare clar definită (diferiți experți se documentează din diverse surse). Aceasta contribuie la târăgănarea distribuirii noilor standarde instituțiilor statale, agenților economici, persoanelor fizice. Din acest motiv se utilizează în continuare standardele vechi.

- elaborarea și implementarea unui program de investiții necesare pentru instalarea la CIE ale IES și în laboratoarele întreprinderilor a echipamentului de măsurări unificat, performant, care ar corespunde cerințelor actuale. De menționat, că nu există așa mijloace de măsurări universale, care ar putea simultan să efectueze măsurări instrumentale a oxidului de carbon (CO), oxizilor de azot (NOx), funinginii, hidrocarburilor, substanțelor organice volatile, deoarece aparatele se deosebesc prin principiile și metodele de funcționare.

- pregătirea profesională a cadrelor pentru ecologie și reciclarea specialiștilor angajați în centre ecologice de peste hotare.

11.3. Analiza probelor de apă

Conform datelor statistice ale Centrelor Investigații Ecologice ale AE Bălți, AE Chișinău și AE Cahul în anul 2008 s-au prelevat 1565 probe (a.2001 – 1001 probe) de apă și s-au efectuat 16262 analize (a.2001 -12657 analize) cu costul total al analizelor 241998,3 lei (a.2001- 55152 lei). Totodată, laboratoarele au fost antrenate la prelevarea probelor și efectuarea analizelor în cazuri excepționale.

Poluanții apelor de suprafață

Monitorizarea calității apelor s-a desfășurat în conformitate cu domeniile de acreditare a CIE, executând o serie de investigații a probelor de ape uzate corelate cu influența lor asupra receptorului. Principalii receptori sunt apele curgătoare ale bazinelor hidrografice ale fluviului Nistru și râului Prut.

Principala sursă de poluare a apelor de suprafață o constituie evacuările directe ale apelor uzate introduse în receptori după utilizare, în deosebi apele uzate insuficient epurate sau chiar fără epurare. Substanțele poluante introduse în ape după natura lor și după prejudiciul adus sunt numeroase. Reieșind din posibilitățile actuale, principalii indicatori specifici de poluare controlați, sunt concentrația de amoniu, azotații, azotiții, consumul chimic și biologic de oxigen, materia în suspensii.

Probe reprezentative au fost prelevate din 14 râuri și râulețe (din 40 de secțiuni), monitorizând influența localităților și din 17 bazine acvatice utilizate în piscicultură.

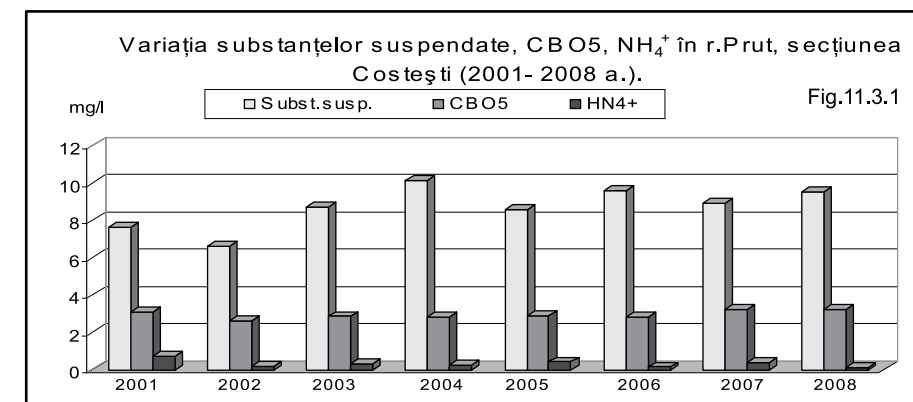
Râul Prut

În nordul republicii starea ecologică a r. Prut este supravegheată de CIE AE Bălți (Raportul anual CIE AE Bălți 2008).¹

În bazinul r. Prut își deversează apele 4 stații de epurare din cele 19 supuse controlului de CIE Bălți, și anume: Glodeni, Fălești, Edineț și Lipcani. Volumul apelor constituie 1037 mii m³. Suficient epurate sunt doar apele evacuate de la SEB „Glodeni – Zahăr” – 524,6 mii m³.

Din r. Prut probe de control au fost prelevate în 2 secțiuni: sec. Lipcani și acumulatorul Costești-Stîncă.

S-a constatat, că în secțiunea Lipcani apa nu corespunde cerințelor CMA pentru bazinele piscicole după 5 parametri din cei 11 inspectați. Depășesc CMA- consumul chimic și biologic de oxigen, respectiv de 1,3 și 4,5ori, ionii de amoniu de 2,9 ori, substanțele suspendate de 6,8 ori, nitriții de 1,4 ori. Doar 6 parametri se încadrează în reglementările CMA: oxigenul dizolvat, nitrații, rezidul fix, pH, duritatea și clorurile.

1

Raportul anual CIE AE Bălți, 2008 –Biblioteca IES.

În secțiunea Costești probele au fost prelevate în aval de acumulatorul Costești - Stîncă. Indicii de calitate se găsesc în limitele admisibile, cu excepția suspensiilor (1,9 CMA), și neesențiale depășiri la CCO și CBO₅.

Datele de laborator ne demonstrează că în punctul Costești –Stîncă au fost înregistrate depășiri ale normelor CMA piscicole la CBO₅ ~ 0,5 mg/l, substanțe suspendate ~ 5 mg/l, nitriți ~ 0,02 mg/l, nitrați ~ 6 mg/l, produse petroliere și ionii metalelor grele (fig.11.3.1).

La sudul republicii calitatea apei râului Prut în anul 2008 este prezentată în Raportul anual CIE AE Cahul - 2008.² Probele s-au prelevat din 3 sectoare: or. Leova, or. Cahul și s. Giurgiulești. După cum reiese din Raport, apele în râul Prut, în zona de activitate AE Cahul, corespund normativelor în vigoare în afară de substanțele suspendate, CCO, CBO₅. Poluarea parțială are loc în rezultatul deversării apelor de către stațiile de epurare a orașelor Leova, Cantemir și Cahul și nerespectarea zonelor de protecție a apelor în preajma satelor. Dinamica componentei poluanților (NH₄⁺, CBO₅, substanțe suspendate, oxigen dizolvat) apei râului Prut pe parcursul anilor 2005-2008 este prezentată la fel în Raportul anual CIE AE Cahul - 2008.

Râul Nistru

Conform datelor analitico-ecologice obținute de către CIE AE Bălți s-a constatat o situație critică creată pe cursul râului Nistru în aval de localitățile Otaci și Soroca, unde au loc evacuări permanente a apelor uzate insuficient epurate și fără epurare. (Raportul anual CIE AE Bălți). Analizând valorile medii în 8 secțiuni pe curs, s-au depistat depășiri ale CMA în toate secțiunile la substanțele suspendate de 3,5-6,5 ori, CBO₅ de 1,7- 4 ori, ionii de amoniu de 1,2-3 ori. În raportul anual al CIE AE Bălți la acești parametri se prezintă evoluția calității râului în perioada de 6 ani, numerotate după cum urmează: amonte de s. Naslavcea, amonte de SA „Tezeu-Lux”, aval de „Tezeu-Lux”, amonte de SA „Beton”, aval de SA „Beton”, aval de or. Moghiliiv Podolsk, amonte de or. Soroca, aval de or. Soroca. Analizând secțiunile amonte și aval de localități s-au observat majorarea concentrațiilor în secțiunile aval contra amonte după toți 3 parametri.

În perioada inundației din 2008 CIE AE Bălți³ a controlat calitatea apei fluviului Nistru în sectorul or. Otaci – or. Soroca. În punctul Otaci au fost prelevate 14 probe și efectuate 140 analize unde au fost depistate depășiri ale normelor CMA piscicole la CCO ~ 1,5 ori, CBO₅ ~ 5,7 ori, detergenți ~ 40 ori. În secțiunea or. Soroca din 18 probe prelevate (180 analize) s-au depistat depășiri ale normelor CMA piscicole la CCO ~ 1,5 ori, CBO₅ ~ 6 ori, detergenți ~ 40 ori. Concentrația oxigenului dizolvat în toată perioada de control a fost mai mică în raport cu norma de vară (6 mg/l) ~ 1,5 ori.

Monitoringul multianual ne dă posibilitatea de a urmări schimbările calitative a apei de a lungul fluviului Nistru de la Nord (s. Naslavcea) până în aval de or. Soroca. Analiza indicilor de control a calității apei fluviului Nistru demonstrează depășiri (amonte de s. Naslavcea) la substanțele suspendate de 1,5-3,5 ori, CBO₅ 1,3-1,8 ori; în aval de or. Soroca la substanțele suspendate de 2 ori, CBO₅ - 1,7 ori, HN₄ de 3 ori (fig. 11.3.2).

În perioada inundațiilor pe fluviului Nistru, începând cu 27.07.08 până la 18.08.08 CIE AE Chișinău zilnic a monitorizat calitatea chimică a apei fluviului Nistru în trei puncte din secțiunea or. Vadul lui Vodă (plaja, podul spre or. Dubăsari și stația de pompare a apei pentru or. Chișinău).

Monitorizarea calității apei fluviului Nistru a demonstrat că depășiri mari a indicilor ecologici nu au fost depistate, începând cu data 27.07.08:

- temperatura apei fluviului Nistru a variat de la 21 până la 24°C,
- oxigenul dizolvat de la 5,5 -7,0 mg/dm³, cu excepția apelor stătătoare de pe plajă, unde concentrația oxigenului dizolvat a scăzut până la 1,0 mg/dm³ (norma admisibilă ≥ 6 mg/dm³).

În apele stătătoare de pe plajă au fost depistate și alte concentrații mari:

- substanțe suspendate cu concentrația de 65,6 mg/dm³ pe data 30.07.08,
- detergenți cu concentrații 1,15-1,03mg/dm³ au fost depistați pe data 05.08.08 și 06.08.08,
- consumul chimic de oxigen (CCO) cu concentrația 115,2 și 153,6 mg/dm³ s-a depistat pe 01.08.08 și 06.08.08,
- consumul biologic de oxigen (CBO₅) cu concentrația 8,4 mg-0,2dm³ s-a depistat pe data 01.08.08,
- amoniu (NH₄⁺) cu concentrația de 1,55 și 2,74 mg/dm³ s-a fixat pe data 31.07.08 și 07.08.08,

La ceilalți indici (pH, cloruri, reziduu uscat, nitrați, nitriți, sulfuri și a.) concentrațiile nu au depășit normele admisibile.

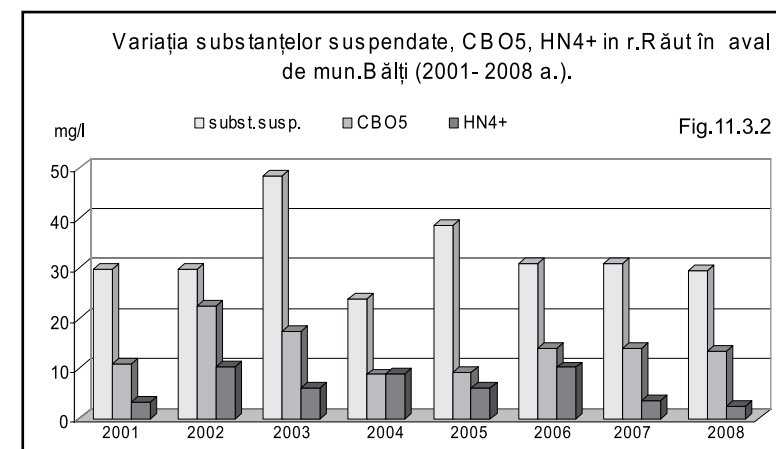
În prezent rezultatele analizelor apei fluviului Nistru arată restabilirea stării ecologice a apei de până la inundație (Raportul anual CIE AE Chișinău 2008).³

Râul Răut

Este cel mai mare afluent al Nistrului și cel mai mare râu, care se află în întregime în spațiul pruto-nistrean. Probe au fost prelevate în secțiuni (Raportul anual CIE AE Bălți 2008), unde există potențiale surse de poluare. Investigațiile denotă, că în toate 10 secțiuni: amonte de Scăieni, aval de Dondușeni, amonte de mun. Bălți, amonte de SEB Bălți, aval de SEB Bălți, aval de mun. Bălți, amonte de Mărculești, aval de Mărculești, amonte de SEB

Florești, aval de SEB Florești conținutul substanțelor poluatoare depășesc CMA pentru bazinele piscicole.

În secțiunea aval de deversarea apelor uzate de la stația de epurare a Î.M. Regia „Apă-Canal Bălți „ se observă o influență diluatoare a r. Răut după următorii indici: CCO, CBO₅, substanțe suspendate și reziduu uscat. După alți indici se observă o creștere a concentrației în aval și anume: ionii de amoniu de la 14,8 până la 17,7 mg/l, nitriții de la 0,32 până la 0,41 mg/l, nitrați de la 14,8 până la 18,3 mg/l. În secțiunea aval de municipiul Bălți în comparație cu amonte se observă o creștere a CBO₅ de la 8,2 până la 8,9mg/l, ionilor de amoniu de la 5,1 până la 8,9mg/l. Aceste date sunt prezentate în raportul anual al AE Bălți. Concentrații maxime ale CCO și CBO₅ s-au depistat în punctele: s. Mărculești, or. Orhei și s. Mășcăuți unde valorile sunt de 2-3 ori mai mari decât concentrația aceluiași indici în aval de mun. Bălți. Aceasta se explică prin deversarea apelor reziduale neepurate de la aeroportul din s. Mărculești și gospodăria individuală „Maz”, cât și prin atitudinea nepăsătoare a populației rurale față de mediul ambiant (fig.11.3.2).

Râul Bîc

Albia r. Bîc intersectează cel mai urbanizat teritoriu din Moldova – municipiul Chișinău. Din această cauză, începând cu anul 1998 până în prezent, CIE AE Chișinău efectuează controlul sistematic al calității apei r. Bîc în 14 puncte, unde există potențiale surse de poluare: lacul Ghidighici, baza petrolieră nr. 2, penitenciarul Pruncul, SA „Tracom”, stația feroviară Visterniceni, SA „Piele”, SA „Cereale”, Regia „Exdrupo”, gara feroviară; SEB or. Chișinău, stația de pompare Codru, podul Sîngera-Floreni. Aceste puncte sunt situate pe parcursul râului Bîc de la deversorul lacului Ghidighici și pînă la podul Sîngera-Floreni.

Analizele efectuate demonstrează o scădere a calității apei r.Bîc în acest interval (Raportul anual CIE AE Chișinău 2008). La principalii indici de poluare, cum ar fi CBO₅, CCO în punctul „deversorul din lacul Ghidighici”, depășirile sunt respectiv de 1,5-4 ori, iar în punctul „podul Sîngera-Floreni” de 5-15 ori. Este necesar de menționat, că depășiri ale CMA a poluanților în apa r. Bîc s-au constatat în toate punctele de unde s-au prelevat probe și aceste depășiri variază în dependență de cantitatea poluanților deversați în râul Bîc de către diferiți agenți economici, persoane fizice și juridice.

Controlul calității apei r. Bîc în perioada de primăvara-vară demonstrează impactul negativ asupra mediului orășenesc. În perioada de primăvară (martie, aprilie, mai) au fost stabilite, următoarele concentrații de oxigen dizolvat ~ 4 mg/l, CCO și CBO₅ respectiv ~ 70 mg/l și ~ 15 mg/l, amoniu ~ 15 mg/l (Raport anual CIE AE Chișinău 2008).

În lunile de vară, și îndeosebi la începutul lunii iunie, au fost stabilite temperaturi mari , s-a schimbat debitul râului, inclusiv și componenta biologică a lui, ce în final a dus la înrăutățirea considerabilă a calității apei din râu. Principalele norme piscicole stabilite sunt depășite de zeci de ori. De exemplu: CCO de 3-8 ori, CBO₅ de 2-13 ori, amoniu de 2-60 ori (Raport anual CIE AE Chișinău 2008).

Conform buletinelor alertă parvenite de la serviciul de Stat „Hidrometeo” s-au prelevat probe și s-au efectuat analize a apei din trei puncte din r. Bîc: sub pod pe traseul Sîngera-Floreni, sub podul stației de pompare Codru și aval de SEB. S-a constatat că concentrația oxigenului dizolvat este mai mică decât CMA piscicole de 2,7-5 ori. Sursa concretă de poluare a r. Bîc nu s-a identificat . Concentrațiile mici de oxigen dizolvat se datorează temperaturilor mari și debitului mic ale apelor râului, s-au depistat depășiri la CCO de 5 ori, CBO₅ de 4,9 ori, amoniu de 36,5 ori, substanțe suspendate de 29 ori.

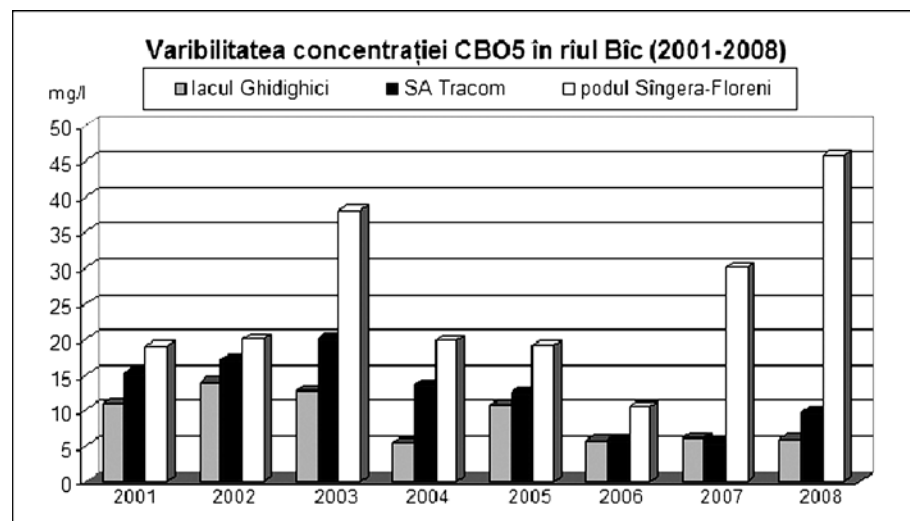
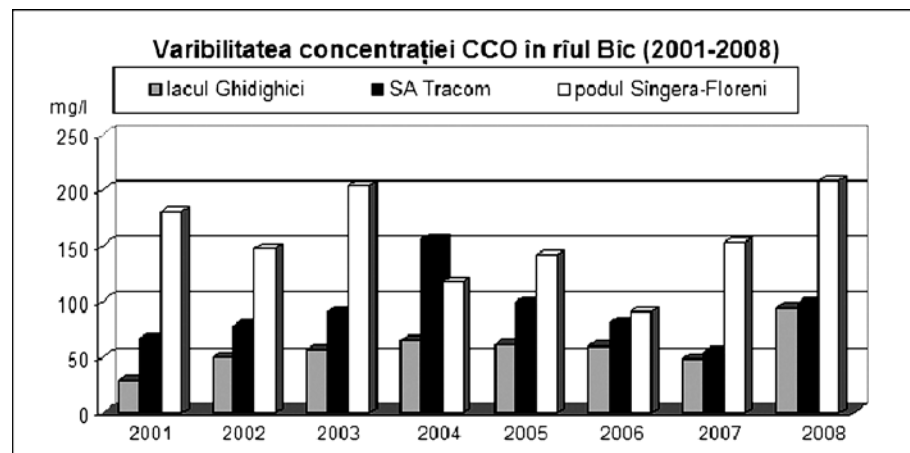
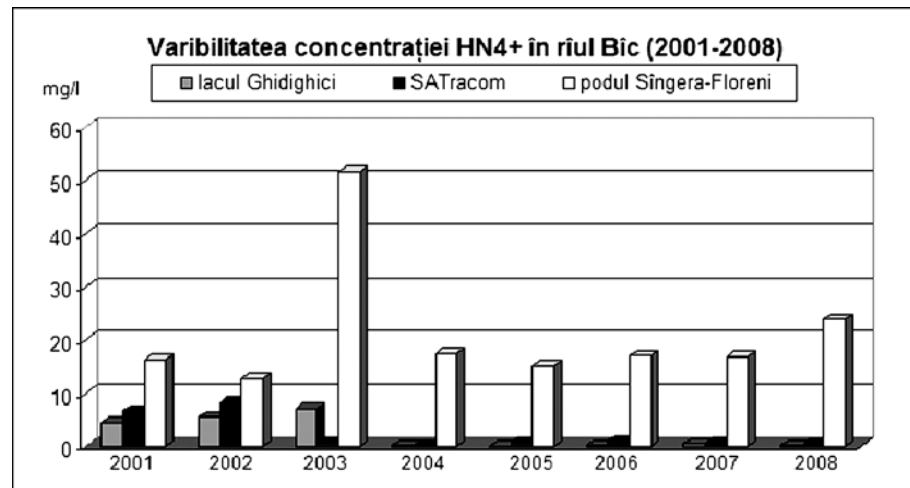
Foarte intensiv poluează apa și gunoșiile amplasate nelegitim pe malurile r. Bîc, gunoaiile aruncate direct în râu de către agenții economici și persoanele fizice. Spălatul mijloacelor de transport pe malurile râului aduce o pagubă esențială calității apei lui, deoarece produsele petroliere, detergenții pătrund în apă, pe plantele acvatice, blocând activitatea vitală, procesele biochimice și acești factori, evident, duc la putrefacția și descompunerea lor.

Rezultatele analizelor chimice mai detaliate sunt prezentate în Raportul anual CIE AE Chișinău 2008.

Controlul calității apei r. Bîc a arătat neconformitatea concentrațiilor la indicii CBO₅ ~ 4 ori, HN₄ ~ 8 ori, substanțe suspendate ~ 8 ori a normelor CMA piscicole în locul deversării lacului Ghidighici. La mijlocul distanței dintrul lacul Ghiighici și de aval SA „Tracom” s-au depistat depășiri a normelor piscicole după cum urmează: CBO₅

² Raportul anual CIE AE Cahul, 2008 – Biblioteca IES.

³ Raportul anual CIE AE Bălți, 2008 – Biblioteca IES

apele evacuate de la SEB „Apă-Canal Edineț”.

Defavorabile situații s-au înregistrat și pe afluenții fl.Nistru: Căinari, Cubolta, Camenca, Naslavcea, unde se înregistrează depășiri a CMA pentru apele piscicole din cauza influenței localităților. După gradul de poluare acestea se plasează în grupa apelor poluate.

Rezultatele analizelor apelor râurilor mici sînt prezentate și în Raportul anual CIE AE Cahul 2008. Din râurile mici aici sunt controlate râul Frumoasa în preajma or. Cahul de 3 ori pe an, râul Cogîlnic (în preajma or. Basarabeasca 3 ori pe an), r. Chirghiș Chitai în preajma sat. Tvardița, r-nul Taraclia, râul Tigheci și râul Larga, r-nul Cantemir. Probele s-au prelevat în amonte și în aval de orașe. Apele din râul Frumoasa în amonte de orașul Cahul corespund normativelor după toți indicii în afara substanțelor suspendate, iar în aval de oraș nu corespund la următorii indici: substanțe suspendate, CCO, CBO₅, NH₄⁺, NO₃⁻, NO₂⁻.

~ 6 ori, HN₄ ~ 10 ori, substanțe suspendate ~ 20 ori. Cel mai important punct de poluare se află în aval de s. Singera: CBO₅ ~ 8 ori, HN₄ ~ 30 ori, substanțe suspendate ~ 30 ori (fig.11.3.3).

Râuri mici

Afluenții fl. Nistru din care s-au colectat probe de control sunt: Răuțel, Cubolta, Căinari, Ciuluc, Naslavcea, Ciugur, Găldărușa, Camenca și Șuvățul Mic. În toate cursurile de apă enumerate indicii de calitate nu se încadrează în normativul CMA (Raportul anual CIE AE Bălți 2008).

Râul Răuțel traversează teritoriul mun. Bălți pe o lungime de 8.9 km. Din râu au fost prelevate probe în amonte și aval de mun. Bălți. Rezultatele obținute denotă majorări a concentrațiilor consumului chimic și biologic de oxigen, suspensiilor și a ionilor de amoniu în secțiunea aval față de amonte de mun. Bălți.

În rezultatul deversărilor de la sursele cu evacuări directe a apelor uzate, receptorul devine mai impurificat.

Excepție se înregistrează doar pe afluentul Găldărușa, unde sunt evacuate apele uzate de la SEB „Glodeni- Zahăr” și nu este înregistrată o afectare a calității acestor ape.

Apele r. Ciuluc sunt poluate de evacuările de la SEB „Apă –Canal Sîngerei” și „Apă – Canal Telenești”. Probele indică majorări în aval de acestea a consumului chimic și biologic de oxigen și a ionilor de amoniu.

Sunt vizibile zone de impact și pe afluentul Graid, unde sunt evacuate apele uzate de la SEB „Apă-canal” Drochia, afluentul Șuvățul – Mic, receptor al apelor de la DPGLC Fălești, afluentul Ciugur, care este afectat de

Ca surse de poluare a râurilor mici sunt considerate scăldatul păsărilor, păscutul vitelor, aruncarea gunoii de grajd pe malul râurilor și în râuri, vărsarea apelor uzate din gospodării, lipsa stațiilor de epurare în sate.

Pe parcurs au fost supravegheate râurile mici: Botna, Ichel, Ișnovăț, Cubolta, Copăceanca, Răuțel, Căinari, Cahul, Frumoasa, Valea Galmagei, Salcia, Tigheci, Larga.

De-a lungul malurilor râurilor mici au fost amplasate multe gunoști neautorizate, defrișate fișii forestiere în zonele de protecție a râurilor, au lipsit împăduriri necesare ș.a, care în continuare s-au agravat. Toate acestea au provocat depunerea nămolului în albiile râurilor și pe parcurs, disecarea lor. Analizele din aceste râuri demonstrează depășiri enorme a indicilor prevăzuți pentru piscicultură.

Lacuri

În mun. Bălți s-au executat investigații de laborator a probelor din 6 lacuri: „Orășnesc”, „Chirpicinoe”, „Comsolist”, „Ionescu-1”, „Ionescu- 2” și „Caiac-Canoe”. Cel mai poluat este lacul „Caiac-Canoe”, unde reziduul fix depășește limitele admisibile de 8,9 ori, clorurile de 2 ori, ionii de amoniu de 3,1 ori, CBO₅ de 8,6 ori. Apa acestui obiectiv acvatic este într-un circuit închis.

Investigațiile au arătat că concentrația oxigenului dizolvat în toate lacurile a fost în limitele admisibile. Cota supranormativă a poluanților caracterizează apa acestor lacuri ca ape poluate.

La solicitarea Inspecției Ecologice Dondușeni, s-a evaluat calitatea apelor în bazinele piscicole până la evacuarea unei părți din apă, în perioada de prindere a peștelui. Au fost prelevate probe și efectuate investigații în 7 obiective. În toate s-au depistat depășiri la conținutul de suspensii, CCO și CBO₅, ionii de amoniu. Pentru volumele evacuate cu supranormative de noxe beneficiarii retribue plata pentru poluarea mediului, conform legislației în vigoare.

CIE AE Cahul a efectuat controlul ecologic al apelor lacului Congaz, r-nul Comrat. Rezultatele analizelor sunt prezentate în raportul anual 2008, CIE AE Cahul. Conform rezultatelor obținute, conținutul CCO, substanțe suspendate, reziduul uscat, NH₄⁺, NO₂⁻, în apa lacului Congaz, depășesc normativele.

Stațiile de epurare biologice (SEB)

CIE AE Chișinău, CIE AE Bălți și CIE AE Cahul au monitorizat 32 stații de epurare, ce evacuează apa direct în receptorul natural. S-au urmărit: volumele evacuate, cantitățile de nocivități deversate, comparate cu parametrii reglementați în autorizația de gospodărire a apelor.

CIE AE Bălți monitorizează 20 SEB-rii : „Regia Apă-canal Bălți”, „Sîngerei”, „Glodeni – fabrica de Zahăr”, „Dondușeni Apă-Canal”, Colegiul ecologic Țaul, „Florești DPZGC”, „Drochia”, Edineț „Apă-Canal” și altele (rezultatele sunt extrase din Raportul anual CIE AE Bălți, 2008) (fig. 11.3.4).

S-a urmărit: starea funcțională a stațiilor, volumele evacuate și concentrațiile de nocivități. Rezultatele s-au comparat cu reglementările cuprinse în autorizația de gospodărire a apelor (LAD) pentru beneficiarii care dispun de aceste normative și cu CMA în lipsa normativului reglementat.

Evidențiem că se reduc volumele apelor reziduale cu concentrații mărite de poluanți care influențează negativ indicii de ieșire de la SEB. Dar în general, o parte din SEB-uri lucrează mai nesatisfăcător și solicită reparație: Telenești - stația de epurarea „Apa-canal”, Șoldănești - „ÎM Șoldănești Service”, Ocnița - stația de epurare a căilor ferate, Otaci - stația de epurarea SA „Beton”, Dondușeni - stația de epurarea S.A. „Apa-canal”.

Eficacitatea SEB-rilor , pentru anii 2007- 2008.

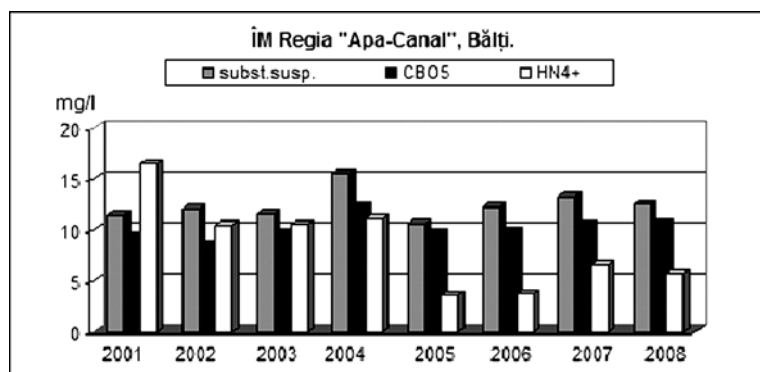
Tabelul 11.3.1

nr	Denumirea SEB	Eficacitatea, %							
		Subs. suspendate		CCO		CBO ₅		NH ₄ ⁺	
		2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008
1	Bălți, Regia Apă-canal	94,5	94,9	71,6	72,8	93,2	91,4	83,4	85,2
2	Sîngerei, Regia Apă –canal	95,3	96,1	70,0	69,7	83,7	92,7	74,6	75,2
3	Glodeni, „Fabrica de Zahăr”	95,7	96,9	83,6	84,1	93,7	93,9	94,4	97,3
4	Rîșcani, „Apă-canal”	92,0	93,4	70,9	71,5	78,3	84,4	57,8	57,6
5	Florești, SA „Servicii comunale”	95,7	95,6	78,4	79,5	93,6	93,3	88,6	85,2
6	Fălești, DPGLC	95,1	94,9	53,6	52,7	88,9	88,4	81,9	79,2
7	Drochia, „Apă-canal”	93,1	92,7	60,9	61,4	89,1	88,1	73,6	68,7
8	Drochia, „Moldovatransgaz”	83,3	76,9	55,2	54,6	85,0	79,6	51,1	30,5
9	Telenești, „Apă-canal”	74,0	83,0	56,6	56,9	52,2	74,3	44,0	71,8
10	Otaci SA „Beton”	65,9	68,3	57,8	73,9	59,3	73,5	67,3	68,3
11	Dondușeni, „Apă-canal”	85,9	85,2	82,8	85,5	84,3	87,1	96,8	94,2

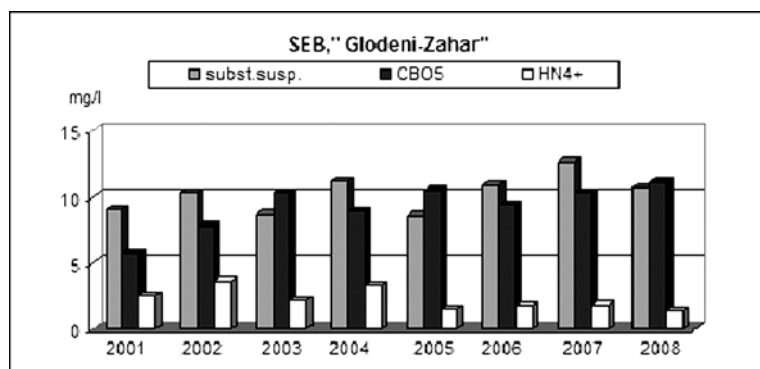
12	Țaul, SE Primăria	79,0	81,1	78,9	78,4	79,0	79,2	95,4	80,2
13	Edineț, ÎM „Apă-canal”	92,6	88,6	90,6	92,4	90,9	92,7	91,8	64,0
14	Briceni, Gospodăria Comunală	-	76,5	-	75,7	-	77,1	-	85,5
15	Lipcani, ÎM „Apă-canal”	76,7	73,5	73,9	67,7	75,0	69,4	87,7	77,2
16	Lipcani, SRL „Lapmol”	-	85,4	-	93	-	92,0	-	76,6
17	Ocnîța, CF „Edificii civile”	77,9	76,7	75,8	76,6	76,0	74,8	70,2	73,3

Variația concentrațiilor medii a substanțelor suspendate, CBO₅,HN₄+ la stațiile de epurare biologice (SEB) la Nordul Republicii

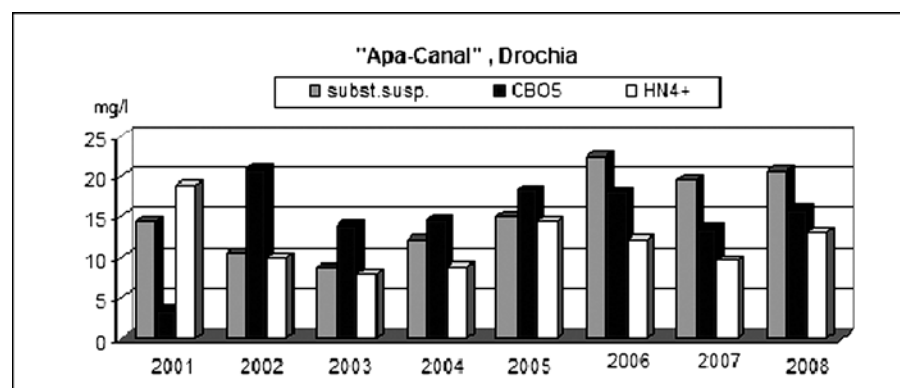
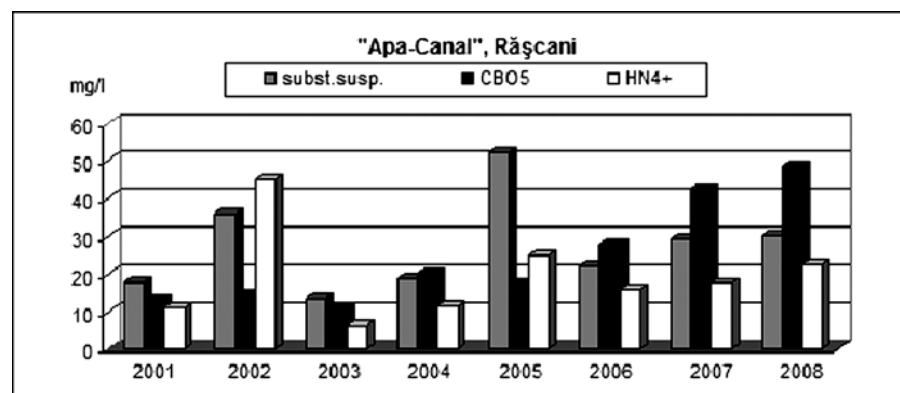
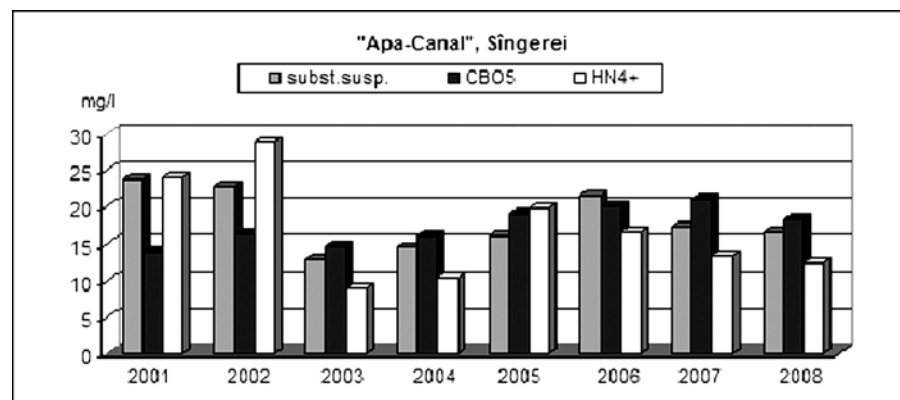
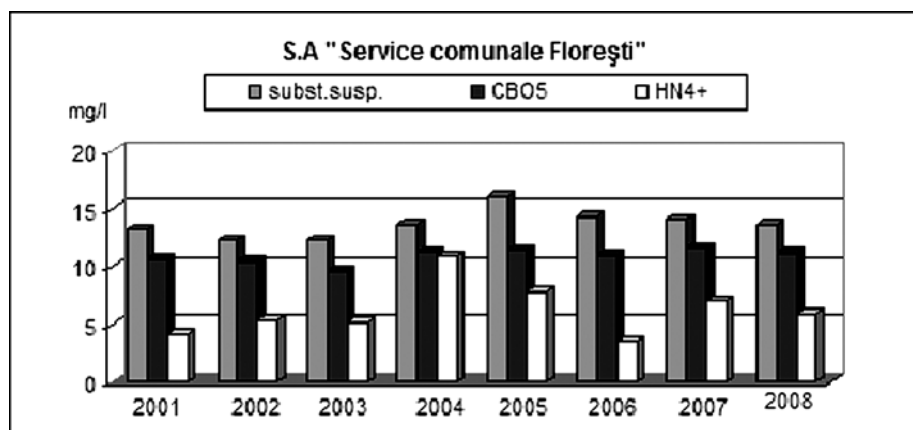
Fig.11.3.4

9,02 10,3 8,7 11,2 8,6 10,9
5,7 7,8 10,3 8,9 10,5 9,4
2,5 3,6 2,12 3,3 1,49 1,75

4,1 5,3 5,2 10,9 7,8 3,5 7

Conform planului de activitate a CIE al AE Bălți au fost recepționate probe de control de la 9 stații de epurare. În 6 diagrame prezentate în fig.11.3.4 se demonstrează că: stațiile de epurare biologică care se află în zona de control a laboratorului ecologic, funcționează în regim stabil. Concentrațiile poluanților toxici la ieșirea din SEB nu depășesc LAD stabilite: CBO₅ ~ 11-12 mg/l, HN₄ ~ 8 mg/l, substanțe suspendate ~ 15 mg/l.

CIE AE Chișinău conform programului de lucru, trimestrial a controlat 7 SEB-uri ale municipiului Chișinău din următoarele localități: or.Chișinău, or.Vadul lui Vodă, or. Cricova, or. Durlăști, com. Ciorescu, com. Colonița, com. Budești.

În probele de apă prelevate de la intrare și ieșire la SEB-uri au fost determinați următorii indici: pH, substanțe suspendate, reziduu uscat, consumul chimic de oxigen (CCO), consumul biochimic de oxigen (CBO₅), amoniu (NH₄⁺), nitrați (NO₃⁻), nitriți (NO₂⁻), detergenți și grăsimi.

Rezultatele obținute în urma analizelor chimice în comparație cu normele piscicole sau cu normele LAD stabilite pentru unele SEB-uri au înregistrat următoarele depășiri maxime la ieșire:

SEB com. Budești la indicii: CCO de 15-43 ori, CBO₅ de 78 - 182 ori, amoniu de 13 - 102 ori, substanțe suspendate de 42 - 80 ori;

SEB com. Ciorescu – CCO de 9,9 – 11,5 ori, CBO₅ de 32,6 – 78,3 ori, amoniu de 186 – 208 ori;

SEB or. Durlăști dispune de LAD, însă conform rezultatelor analizelor chimice sunt înregistrate depășiri a normelor la următorii indici: CCO de 8.9 - 15 ori, CBO₅ de 6,4 – 7,1ori, amoniu de 6 -12 ori, substanțe suspendate de 7 - 8 ori.

Depășiri mai mici unde există LAD au fost depistate la SEB-urile or. Chișinău și Vadul lui Vodă: CBO₅ de 2 – 2,5 ori, amoniu circa de 5 ori, substanțe suspendate de 3 - 5 ori.

Analiza comparativă a eficacității SEB-urilor din mun. Chișinău în anii 2006-2008 este prezentată în tab. 11.3.2 și fig. 11.3.5 și 11.3.6.

Tabelul 11.3.2

Nr.	Denumirea SEB-urilor	Eficacitatea SEBurilor din mun. Chișinău.											
		Eficacitatea, %											
		Subs.suspend.			CCO			CBO			NH ₄ ⁺		
		2006	2007	2008	2006	2007	2008	2006	2007	2008	2006	2007	2008
1.	Chișinău	97,7	95,3	80,0	81,4	73,4	71,5	91,9	92,3	92,3	34,8	33,0	24,0
2.	Cricova	75,5	43,9	48,9	63,2	25,3	48,5	69,8	35,9	48,6	37,9	17,0	-
3.	Ciorescu	80,4	99,4	57,0	71,8	75,3	69,5	83,6	83,7	59,5	50,4	31,3	17,1
4.	Colonița	86,7	75,6	79,4	77,6	75,6	80,0	85,3	88,9	88,8	90,4	39,3	50,4
5.	Vadul lui Vodă	59,3	72,3	61,9	41,2	47,2	61,7	50,4	60,2	68,8	87,8	58,7	53,0
6.	Durlești	88,1	94,1	68,2	81,8	84,0	61,7	77,7	78,7	69,7	-	11,8	-
7.	Budești	71,8	95,4	46,6	98,8	91,7	43,5	97,5	90,0	61,2	13,8	13,8	15,9

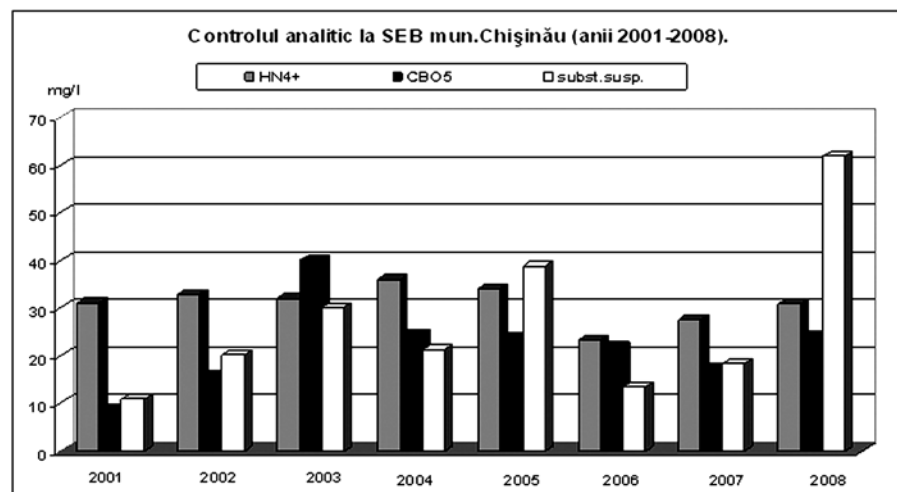

Fig.11.3.5

Eficacitatea SEB din or. Chișinău în anul 2008 este în descreștere în comparație cu a. 2007 la indicii: CCO, substanțe suspendate, cationi de amoniu (tab.11.3.2).

A scăzut eficacitatea epurării la:

SEB din com. Ciorescu, or.Vadul lui Vodă, com.Budești - substanțele suspendate;

SEB, com. Ciorescu, or. Durlești, com. Budești - CCO;

SEB, com. Ciorescu, or.Durlești, com. Budești - CBO₅;

SEB or. Cricova, or. Vadul lui Vodă, or. Durlești, com. Ciorescu.- cationi de amoniu.

S-a observat o creștere neesențială a eficacității epurării apelor menajere la SEB din com. Colonița la toți indicii investigați, iar la SEB din or. Cricova la indicii: substanțe suspendate, CCO, CBO₅.

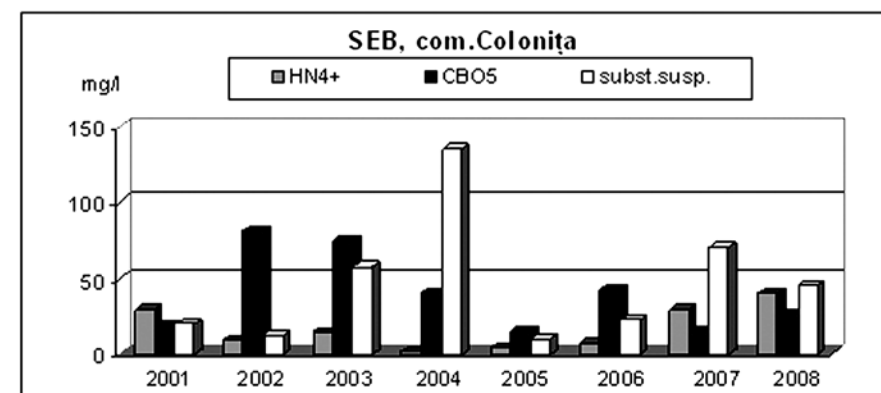
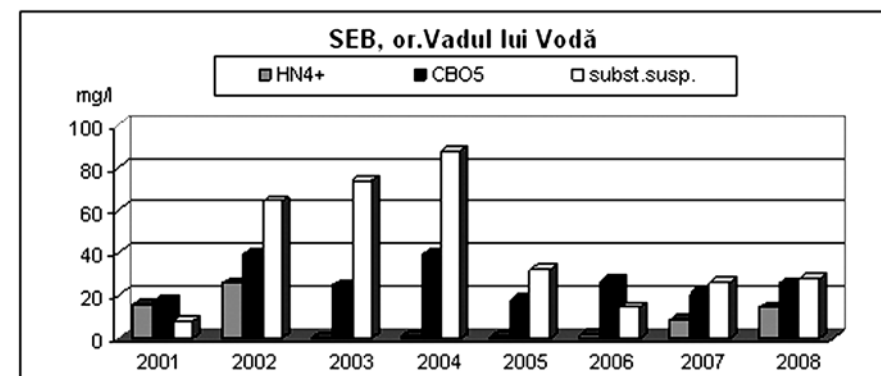
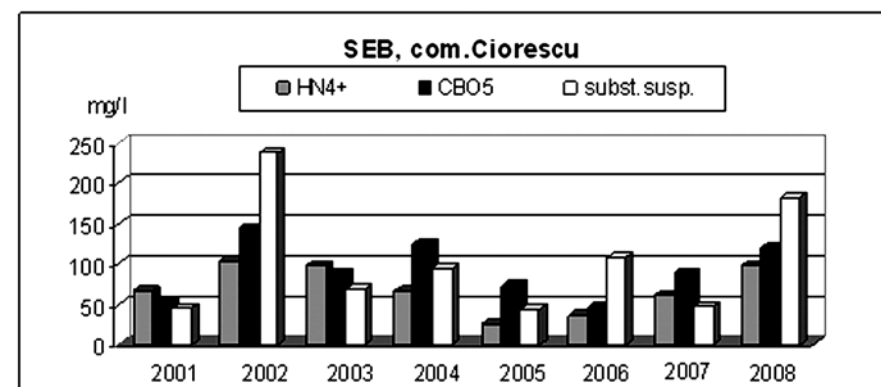
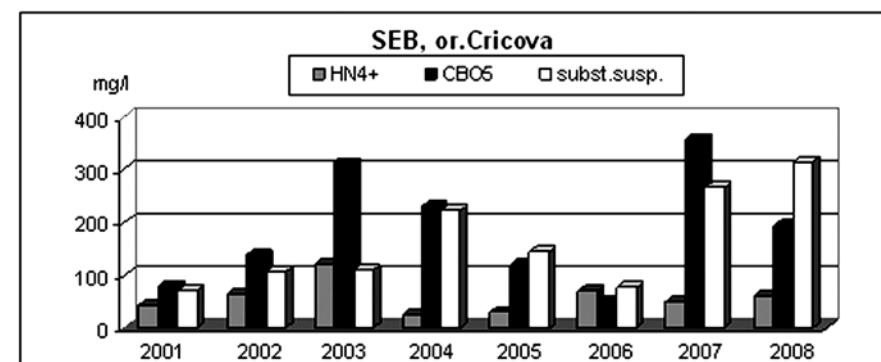
Rezultatele investigațiilor confirmă, că condițiile de lucru și de respectare a tehnologiilor de epurare a apelor reziduale în anul 2008 s-au înrăutățit. Lucrările de reconstrucție și reparație a SEB - urilor, ce au fost planificate, nu s-au început. Aceste neajunsuri duc la majorarea cantității scurgerilor, care la rândul lor măresc concentrația substanțelor toxice (substanțe suspendate, CCO, CBO₅, detergenți), deversate în râurile Bîc, Ichel și alte obiective acvatice, afectând grav calitatea apelor.

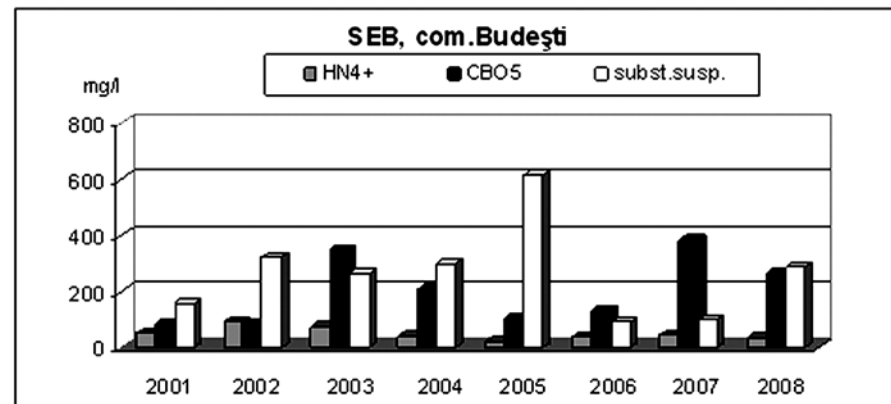
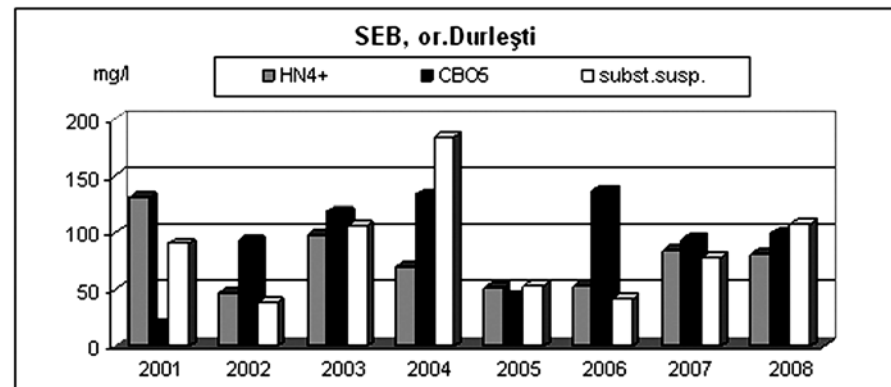
În Raportul anual 2008, CIE AE Chișinău a prezentat rezultatele controlului analitico – ecologic al calității apei ce iese de la SEB-urile municipiului Chișinău. Diagramele demonstrează ca eficacitatea lor în anul curent se află în scădere (fig. 11.3.6).

Laboratorul a efectuat, controlul eficacității la 7 SEB-uri . Analizând eficacitatea SEB-lor menționate se observă eficacitatea relativ stabilă la SEB-le or. Chișinău, or.Vadul lui Vodă și com. Colonița.

SEB-le din Cricova și Ciorescu, anterior au activat cu eficacitatea redusă la: substanțe suspendate - Cricova - 80%, Ciorescu – 70%; CBO₅ – Cricova – 73%, Ciorescu – 80%; ionii de amoniu – Cricova -35%, Ciorescu – 53%. Conform analizelor efectuate se observă că concentrația poluanților în apele epurate depășește normele piscicole de câteva ori.

Fig.11.3.6. Eficacitatea stațiilor de epurare biologică (SEB) din mun. Chișinău în anii 2001-2008.

Tabelu 11.3.3.

Eficacitatea SEB-urilor investigate de către CIE AE Cahul.

nr.	Denumirea SEB	Eficacitatea, %					
		Substanțe suspendate		amoniu		CBO ₅	
		2007	2008	2007	2008	2007	2008
1	Or.Cahul, SE a Direcției de producere "Apă Canal"	78,3	69,3	62,4	0,0	70,2	27,9
2	Or.Basarabeasca, ÎM "Apă Canal"	73,0	52,7	13,3	5,4	35,0	40,0
3	Or.Taraclia	26,6	76,1	0,0	51,6	14,1	27,3
4	Or. Leova, ÎMDPGLC	77,7	43,7	0,0	52,8	46,5	67,9
5	Or. Cantemir, ÎM „Apă-Canal” SE	23,0	0,0	16,1	3,8	0,0	0,0

CIE AE Cahul în anul 2008 a monitorizat 5 SEB-uri. Rezultatele prezentate în tabelul 11.3.3 în total confirmă că situația ecologică la SEB-urile de la sudul republicii e precară, deoarece apele de la întreprinderi și de la fabricile de vin practic, nu se epurează.

În zona de activitate a AE Cahul sînt amplasate 2 stații de epurare biologică: în or. Cahul și în or. Cantemir. SEB a or. Cantemir funcționează foarte slab din cauza lipsei apelor menajere.

Controlul analitic al SEB or. Cahul arată că sunt depășiri a normelor piscicole la următoarele ingrediente: CCO - de 19 ori, CBO₅ - de 26 ori, HN₄ - de 78 ori.

Poligoanele de depozitare a deșeurilor solide (PDDS)

Probele de control ale apelor provenite de la scurgerile de pe amplasamentul poligonului de depozitare a deșeurilor solide, mun. Bălți au fost prelevate din 2 iazuri de acumulare și din pârăul Ciuluc, curgere naturală (indicii de calitate a acestor ape sunt prezentați în raportul anual AE Bălți). Datele obținute caracterizează apele din primul și al doilea iaz, ca ape puternic poluate. În primul iaz depășirile sunt circa de 50-80 ori față de CMA, în al doilea lac de câteva zeci de ori (CBO₅ – 125 ori).

Investigațiile efectuate a probelor prelevate din pârăiașul ce curge mai jos de iazul al doilea, indică afectarea calității apelor în secțiunea aval față de amonte. Majorările sunt indicate în tabelul „Calitatea apelor din preajma poligonului de deșeurii solide” (Raportul anual CIE AE Bălți, 2008).

Trimestrial, CIE AE Chișinău controlează componența chimică a apelor de filtrare și drenaj la PDDS mun. Chișinău, s. Crețoaia, inclusiv și apele din fântâna amplasată în câmp la distanța de circa 800m de la poligon și din lacul amplasat în aval de fântână.

Scopul controlului componenței chimice a apei (deșeurii lichide toxice) din fântânile de filtrare și drenaj constă în obținerea informației despre cantitatea poluanților în diferite perioade ale anului. Pentru a aprecia impactul asupra terenurilor adiacente au fost prelevate probe din lacul s. Țîntăreni, care în timpul de vară este secăt, și fântâna amplasată în câmp la distanța de 800 m de la PDDS.

Conform procesului tehnologic al PDDS deșeurile lichide toxice (apele de drenaj și de filtrare) se acumulează în cămine speciale și se transportă pe suprafața PDDS. Acest circuit a deșeurilor menționate nu aduce pericol mediului ambiant.

În probele prelevate din fântâna din câmp cu apă potabilă au fost înregistrate depășiri a normelor ГOCT 2874-82 «Вода питьевая» la indicii (mediu): substanțe suspendate de 6,7 ori (concentrație interzisă pentru apa potabilă), CCO de 2,2 ori, CBO₅ de 4,1 ori, amoniu de 1,5 ori.

Starea sanitară a fântânei nu corespunde cerințelor igienice, deoarece fântâna nu are stăpân, nu se curăță de mai mulți ani și nu este dotată cu dispozitive necesare pentru utilizarea apei.

În luna mai 2008, ultima dată, au fost prelevate probele de apă din lacul s. Țîntăreni, care pe parcurs a secăt în urma temperaturilor mari. Regia „Autosalubritate” a curățit lacul de nămol. În prezent lacul este fără apă. Conform analizelor chimice au fost depistate depășiri ale CMA piscicole (mediu) la substanțe suspendate - de 115,3 ori, CCO - de 25 ori; CBO₅ - de 141 ori și amoniu - de 137,4 ori.

Datele analitice obținute în decursul anului la PDDS se conțin în Raportul anual CIE AE Chișinău, 2008.

Conlucrarea cu Inspecțiile Ecologice (IE) din raioane

În conformitate cu ordinul nr. 18 din 21.03.2006 al IES, CIE AE Chișinău în anul 2008 a acordat asistență analitico-ecologică Inspecțiilor Ecologice din 16 raioane din partea centrală a țării .

- În probele prelevate de către inspectorii Inspecției Ecologice Criuleni, la momentul controlului, la SEB SRL „Carne DK”, s. Hrușevo, r-nul Criuleni s-au depistat depășiri ale CMA piscicole la: CCO - de 5 ori , CBO₅ - de 15 ori, amoniu - de 43 ori, grăsimi - de 28 ori. Iar în probele prelevate la SEB ICȘ PS „Porumbeni”, s. Pașcani, r-nul Criuleni s-au depistat depășiri ale CMA piscicole la: CCO - de 4 ori , CBO₅ - de 8 ori, amoniu - de 40 ori, grăsimi - de 5 ori, detergenți - de 8,7 ori, substanțe suspendate - de 5 ori.

- La plângerea locuitorilor s. Solonceni, r-nul Rezina și informației parvenite de la inspectorul Inspecției Ecologice Rezina au fost prelevate 3 probe de zăpadă impurificată pe suprafață cu praf de culoare cafenie cu nuanță roșie. S-au efectuat analize de laborator și s-au înregistrat următoarele depășiri ale CMA piscicole la: CCO - de 1,3-1,8 ori, substanțe suspendate - de 712,5-918,6 ori, CBO₅ - de 1,9-2,2 ori, produse petroliere - de 40-46 ori, Fe³⁺ - de 652-800 ori, Cu²⁺ - de 8690-18750 ori.

- De către Inspecția Ecologică Dubăsari au fost prezentate în CIE AE Chișinău probe de apă din 34 de fântâni din com. Corjovo, r-nul Dubăsari . Rezultatele investigațiilor au demonstrat că componența chimică în 30 de fântâni nu corespunde ГOCT 2874-82 „Вода питьевая” cu mici depășiri ale normelor. Depășiri neesențiale au fost depistate la următorii indicii: reziduu uscat în fântânile nr.27, 29, 30, 31 ; duritatea totală în toate fântânile, cu excepția fântânii nr.1, 5, 13, 33; magneziu în toate fântânile, cu excepția fântânii nr.1, 5, 13, 33. În fântânile nr.1, 9, 17, 22, 28, 33, specificate de către inspectorii, nu au fost depistate metale grele, detergenți și CBO₅. Numai în 4 fântâni : nr 1; 5; 13; 33 apa corespunde normelor ГOCT 2874-82 „Вода питьевая”. Concluziile definitive, pot fi date numai după efectuarea investigațiilor bacteriologice de către medicina preventivă, în conformitate cu ГOCT 2874-82 „Вода питьевая”.

- De către inspectorii Inspecției Ecologice Ștefan - Vodă au fost prelevate probe de apă și nămol din albia fluviului Nistru în sectorul s. Răscăeți, r-nul Ștefan - Vodă, pentru efectuarea analizelor chimice în CIE AE Chișinău, ca urmare a deversărilor accidentale ale apelor reziduale în fluviul Nistru din or. Tiraspol . Conform analizelor în proba de apă au fost depistate depășiri ale CMA piscicole la următorii indicii: sulfați SO₄²⁻ - de 2,1 ori; detergenți - de 5,5 ori; CBO₅ - de 2,4 ori. În proba de nămol au fost depistate depășiri ale CMA la conținutul de săruri solubile (reziduu fix) - de 2 ori. Rezultatele obținute demonstrează, că apele fluviului Nistru au fost poluate cu ape de canalizare. Depășirile neesențiale denotă că apele fluviului Nistru s-au autoepurat și la momentul prelevării probelor nu prezentau pericol pentru mediul ambiant.

- La solicitarea inspectorilor din IE or.Ștefan-Vodă au fost prelevate 4 probe de apă de la DP „Apa Canal”. SEB se afla în perioada de reconstrucție și normele LAD lipseau. S-au constatat depășiri ale CMA piscicole la ieșire: CCO - de 11,5 ori, substanțe suspendate - de 6,7 ori, amoniu - de 103 ori, detergenți - de 21 ori, CBO₅ - de 68,7 ori.

- La solicitarea IE Orhei au fost prelevate 8 probe de apă de canalizare de la 4 întreprinderi: SA „Orhevit”, ÎM Regia „Apa – Canal”, SEB or. Orhei, Penitenciarul nr. 18 din s. Brănești și SA „Reparația auto”. La ieșire la SEB or. Orhei au fost depistate depășiri la CCO - de 8 ori, CBO₅ - de 48 ori, amoniu - de 9,5 ori, substanțe suspendate - de 6,7 ori. La ieșire la SEB a Penitenciarului nr.18 din s. Brănești s-au constatat depășiri la CCO - de 7 ori, CBO₅

- de 42,6 ori, substanțe suspendate - de 6 ori. Rezultatele analizelor au fost transmise IE Orhei pentru utilizare.

● Inspecția Ecologică Dubăsari a prezentat probe de apă prelevate de la SEB a primăriei Dorotcaia și 3 probe de apă de la SA Fabrica de conserve, s. Coșnița. În probele de la SEB Dorotcaia au fost depistate depășiri a normelor CMA (piscicole) la indicii CCO - de 9 ori, CBO₅- 42,6 ori, substanțe suspendate - 15 ori, amoniu - 101,6ori. La ieșire din SEB SA Fabrica de conserve, s. Coșnița s-au depistat depășiri a normelor CMA (piscicole) la indicii: CCO - de 2,7ori, CBO₅ - 5,9 ori, substanțe suspendate -12 ori, amoniu - 13 ori, grăsimi - 256 ori.

Conclucrarea cu organizațiile statale, societățile comerciale etc

Conform contractului cu SC „Lafarge Ciment” (Moldova) SA din or. Rezina de trei ori s-au prelevat câte 5 probe de apă din punctele stabilite în contract: intrarea și ieșirea de la SEB, din râul Ciorna la distanța de 500 m în amonte și în aval de SEB și din lacul de drenaj amplasat în carieră. Rezultatele obținute demonstrează că valorile indicilor în apele reziduale la intrare și la ieșire din SEB sunt următoarele: CCO - 71,6 și respectiv 41,6 mg/l, CBO₅- 36,4 și 18,2 mg/l, substanțe suspendate - 16,8 și 7,2 mg/l, amoniu - 35,27 și 9,22 mg/l, grăsimi - 15,4 și 5,2 mg/l produse petroliere - 4,8 și 3,3 mg/l, detergenți - 1,29 și 0,45 mg/l, Fe³⁺ - 1,27 și 0,26 mg/l

Calitatea apei din r. Ciorna în amonte și în aval de SEB nu corespunde normelor CMA piscicole la indicii: CCO (3,5-12)ori, CBO₅(4,2-10)ori, substanțe suspendate (22,6-12,6)ori, amoniu (nu depășește norma), grăsimi (72-156)ori produse petroliere (98-80)ori, detergenți (nu depășesc normele), Fe³⁺ (79,4-67,8)ori, Cr⁶⁺ (82-80)ori, Ni²⁺ (9-6)ori, Cu²⁺ (320-300)ori

Calitatea apei din lacul de drenaj nu corespunde normelor CMA piscicole dar poate fi utilizată ca apă tehnică.

Conform contractului cu AO „Meridiane” s-au prelevat 30 probe de apă potabilă din 30 fântâni de pe teritoriul or. Cricova, or. Codru, com. Stăuceni. Rezultatele obținute demonstrează că valorile indicilor apelor din fântâni depășesc normele GOST 2874-82 „Apa potabilă” la duritatea totală - circa la 1,2 – 3 ori și la ionii de magneziu - de 1,5 – 5 ori. Rezultatele analizelor chimice a apelor din fântânile investigate au fost transmise AO „Meridiane”, publicate în bucle și prezentate primăriilor or. Cricova, or. Codru și com. Stauceni.

Conform contractului cu Institutul “Urbanproiect” au fost prelevate de 2 ori câte 5 probe de apă de la SA “Cariera de granit și pietriș din Soroca”. În apele de drenaj au fost depistate depășiri la următorii indicii: CCO - de 1,5- 2,5 ori, CBO₅ - de 2-3 ori, substanțe suspendate - de 1,5-5 ori, amoniu - de 28 - 32ori, produse petroliere - de 50-110 ori. Calitatea apei fluviului Nistru în porțiunea cercetată nu corespunde normelor piscicole la următorii indici: CCO - de 1,5- 2 ori, CBO₅ de 1,7-2,5 ori, produse petroliere - de 100-120 ori.

Controlul scurgerilor apelor meteorice de pe terenurile întreprinderilor

Un volum impunător de poluanți, în special produse petroliere, pătrund în apele naturale prin scurgerile meteorice de pe teritoriul zonelor urbane și industriale. De aceea, pe parcursul anului au fost prelevate probe de ape meteorice de pe teritoriul a 171 agenți economici.

S-au colectat probe medii la fiecare ploaie și s-au determinat concentrațiile de suspensii și produse petroliere. Rezultatele obținute denotă, că încărcarea cu noxe a apelor uzate evacuate de pe teritoriile întreprinderilor depășește limitele CMA de peste zeci de ori și chiar ating cota de peste o sută de ori.

Este îngrijorător faptul, că din cele 171 unități economice, cu care s-a colaborat, numai 21 dispun de stații de epurare locale a scurgerilor meteorice, dar eficacitatea lor este extrem de mică.

Lipsa sistemului de epurare prealabilă a apelor meteorice în mun. Chișinău prezintă un pericol serios pentru r. Bîc, deoarece apele meteorice nimeresc direct în râu de la întreprinderi, de pe străzi, de la gunoiști, etc., ceea ce influențează negativ asupra mediului ambiant.

Concluzii.

1. Investigațiile celor 3 Centre Investigații Ecologice au demonstrat că în a. 2008 la Nord eficacitatea SEB-urilor s-a aflat la un nivel satisfăcător, iar în Centru și la Sud se constată diminuarea eficacității SEB.

2. Autoritățile administrației locale nu întreprind măsuri efective pentru lichidarea gunoiștilor și spălătoriilor auto neautorizate pe cursul râurilor și râulețelor, nu întreprind măsuri pentru epurarea apelor meteorice, ce se scurg direct în bazinele acvatice, poluând apele naturale cu produse petroliere, substanțe suspendate și alte substanțe toxice, înrăutățind calitatea vitală a apelor curgătoare.

3. Gunoiștile municipiilor Chișinău și Bălți corespund prevederilor proiectelor inițiale, în care sunt prevăzute toate cerințele legislației ecologice. CIE nu au depistat devieri esențiale față de normele ecologice.

4. Rezultatele analitico-ecologice al CIE Bălți și Cahul nu au fost utilizate la evaluarea prejudiciului cauzat mediului înconjurător.

11.4 Analiza solului

Serviciile analiza solului CIE AE Chișinău, AE Bălți, AE Cahul pe parcursul anului 2008 au activat conform planurilor de lucru și în conformitate cu situația operativă ecologică creată. Direcțiile principale ale activității:

- cercetări pedologice pentru calcularea prejudiciului;
- efectuarea cercetărilor pedologice la obiectele de construcții pentru asigurarea folosirii raționale a resurselor funciare, decopertarea preventivă a stratului fertil de sol;
- efectuarea monitoringului terenurilor agricole, situate în aval de digul Poligonului de Depozitare a Deșeurilor Solide (PDDS) din s. Crețoaia, r-nul Anenii-Noi pentru prevenirea impactului ecologic;
- monitorizarea calității solului, acumularea datelor analitice necesare pentru elucidarea și redresarea situației date;
- analiza solurilor pentru determinarea gradului de poluare cu produse petroliere la stațiile de alimentare cu combustibil (SAC):

În perioada de raportare au fost prelevate 664 probe de sol și au fost efectuate 3333 analize chimice.

Cercetările pedologice efectuate la obiectivele supuse poluării pentru calcularea prejudiciului

La plângerea cetățenilor și la solicitarea Inspecției Ecologice Rezina, CIE AE Chișinău a prelevat 4 probe de sol din com. Solonceni, r-nul Rezina pentru determinarea poluării solului cu produse de la uzina metalurgică din or. Râbnița. Conform analizelor, pH-ul extrasului apos în probele de pe teritoriul com. Solonceni, și probei “fon” este identic (mediu alcalin). În rezultatul investigațiilor cromatografice nu s-au depistat metale de cadmiu, cupru și fer, în comparație cu proba “fon”.

ÎS “Aeroportul Internațional Chișinău” a solicitat analiza solului la 7 mai de la locul catastrofei avionului pe aeroportul din or. Chișinău, în scopul aprecierii gradului de poluare a solului cu produse petroliere și ulei. Rezultatele analizelor au demonstrat, că solul este puternic poluat cu produse petroliere pe o suprafață de 1000 m². S-a recomandat de a decoperta stratul de sol poluat pînă la adîncimea de 60 cm și transportarea acestui sol în locuri speciale.

9 probe de sol de la stația PECO a bazei Trustului “Electrocon” au fost supuse analizelor chimice. Investigațiile ecologice au demonstrat, că în toate 3 sonde la adîncimi: 4 m.; 6 m.; 8m. sunt prezente produse petroliere. La adîncimea de 4 m. în toate sondele, produsele petroliere variază de la 2413,95 mg/kg la 3537,8 mg/kg. La adîncimea de 6m., conținutul de produse petroliere variază de la 1747,2 mg/kg la 3892,0 mg/kg. La adîncimea de 8 m. conținutul de produse petroliere variază de la 290,0 mg/kg la 4071,0 mg/kg. Din punct de vedere ecologic gradul poluării este de la slab la puternic poluat. S-a înaintat prejudiciul cauzat mediului ambiant.

A fost supus analizelor chimice nămolul din lacul “Valea Morilor”. Investigațiile chimice ale nămolului au demonstrat depășiri a produselor petroliere de poluare moderată în locurile de scurgere a pârăeașelor în lac. Depășiri neesențiale s-au depistat la conținutul sărurilor solubile în raport cu CMA și conținutul ionilor de amoniu (NH₄) în raport cu proba “fon”. Conținutul metalelor (Cu,Fe,Ni,Zn) în probele de sol (nămol), prelevate de pe fundul lacului “Valea Morilor” nu depășește CMA în comparație cu proba „fon”.

La solicitarea Inspecției Ecologice Glodeni au fost prelevate probe de pe terenul aferent și a sedimentului din lacul piscicol SRL „Zucalex - Grup”, s. Butești. Se presupuneau impurificări, care au provocat pieirea peștelui. S-a determinat conținutul nitraților, pH-ul, reziduul fix. Investigațiile analitico- ecologice au demonstrat, că în sedimentul lacului din partea r. Camenca în două probe s-au depistat depășiri CMA la nitrați de 1,13 – 1,18 ori și depășirea conținutului reziduului fix de 1,5 ori. Indicii determinați în restul probelor prelevate pe perimetrul lacului sunt în limitele admisibile.

La solicitarea Inspecției Ecologice Fălești și petiția unui grup de locuitori din s. Răuțel au fost prelevate probe de sol pe terenuri aferente Uzinei de asfalt S. A. „Drumuri”, amplasată în s. Răuțel, r- l Fălești. Investigațiile analitico-ecologice au demonstrat, ca la distanța de 100 m Nord-West, Sud -Est și la 400 - 425 m Nord de la coșul Uzinei de preparare a asfaltului nu s-a produs poluarea solului. Indicii determinați sînt în limitele admisibile.

Conform Hotărîrii Guvernului R Moldova, CIE ale Agențiilor Ecologice Chișinău, Bălți, Cahul au participat în antrenamentul Rețelei naționale de observare și control. CIE AE Chișinău a pregătit probe mostre cu pH-ul = de 7,8 și procentul de humus de 2,6. Probele au fost expediate CIE AE Bălți și CIE AE Cahul. Rezultatele de la toate cele trei centre coincid în limitele admisibile erorii de măsurări.

Cercetările pedologice efectuate la obiectivele de construcții pentru determinarea grosimii stratului de sol fertil pentru decopertarea lui preventivă

Întru respectarea cerințelor Codului funciar privind folosirea rațională a resurselor funciare, pe parcursul a. 2008, la cererea beneficiarilor au fost efectuate lucrări pe teren și investigații analitico - ecologice în baza cărora s-au elaborat 29 concluzii pedologice.

Datele sînt expuse în tabelul 11.4.1.

Cercetările pedologice ale obiectivelor de construcții în anul 2008 demonstrează, că solurile terenurilor de construcție situate în mun. Chișinău reprezintă sol tehnogen amestecat cu pietriș și resturi de construcție. Grosimea stratului fertil în majoritatea cazurilor este de 20-40 cm. Sol natural a fost observat la obiectivele de construcții din suburbia mun. Chișinău. Grosimea stratului de sol fertil aici variază de la 20 cm la 60 cm.

Tabelul 11.4.1

Analiza probelor de sol prelevate de la obiectivele de construcții din mun. Chișinău și r-l Cahul.

nr	nr. act	Data	Denumirea obiectivului	Humus, %	pH	Humus, %	pH	Humus, %	pH	Humus, %	pH	Humus, %	pH
				0-10cm	10-20cm	20-40cm	40-60cm	60-80cm					
mun. Chișinău.													
1	1	4.02.08	SRL "Agro Mondial"	2,44	7,8	2,28	7,8	1,94	7,8	1,49	7,4		
2	6	19.03.08	SRL "Glorial"			3,15	7,6	1,64	7,8	0,92	7,8		
3	7	3.04.08	Serviciul Național de Locuință			2,27	7,2	1,66	7,4	1,62	7,4	1,62	7,6
4	10	13.05.08	Menegment Consalting Servis	2,96	7	2,89	7,2	2,45	7	2,19	6,8	1,71	7
5	16	16.06.08	com, Cruzești			2,07	7,08	2,04	7,8	1,59	7,4		
6	21	21.07.08	Colegiul Național de Coriografie	2,46	7,4	1,29	7,2	0,07	7,4				
7	22	4.08.08	SRL "Glorinal"			3,06	7,4	2,74	7,4	1,09	7,8		
8	25	05.09.08	SRL "Sizif-L"			2,2	7,6	1,1	7,6				
9	24	02.09.08	SRL "Melcom -Invest"			2,66	7,6	2,38	7,6	2,08	7,6	1,85	7,6
mun. Cahul.													
10	25	20.02.08	s. Burlacu, locul de construcție			3,06	7	2,44	7	2,36	6,9		
11	26	17.04.08	Cahul, locul de constr. persoană fizică G. Jurcanu, str. 31 august			0,99	8	0,35	7,8	0,29	7,6		
12	27	03.11.08	or. Cahul, str. Pușchin 88, locul de construcț.			0,55	7	0,47	7			39	7

Poligonul de depozitare al Deșeurilor Solide (PDDS) din s. Crețoaia, r-nul Anenii-Noi

Pe parcursul anului 2008 CIE AE Chișinău a continuat efectuarea monitoringului integrat pentru prevenirea impactului ecologic la PDDS din s. Crețoaia, r-nul Anenii-Noi. Probele au fost prelevate trimestrial, în aval de digul PDDS pentru a observa, dacă nu au loc scurgeri ale apelor reziduale de pe teritoriul gunoștii. În total au fost prelevate 37 probe de sol și efectuate 148 analize. Investigațiile ecologice ne demonstrează, că conținutul de săruri solubile din prima și a treia terasă nu depășește CMA, iar în probele de sol din a doua terasă conținutul de săruri solubile neesențial depășește CMA; conținutul de nitrați din probele de sol de pe cele 3 terase nu depășește CMA, conținutul de amoniu în probele de sol de pe terasa a doua depășește conținutul de amoniu din probele "fon" de 1,2 ori, pH-ul în toate probele de sol de pe cele trei terase este alcalin. Rezultatele sînt expuse în tabelul 11.4.2. CIE Bălți și CIE Cahul n-au efectuat investigații ecologice pe sol la poligoanele de deșeuri.

Tabelul 11.4.2

Investigațiile ecologice din zona sanitară a PDDS, s. Crețoaia r-l Anenii - Noi

Nr.	Nr	Adâncimea (cm)	Trimestrul 1				Trimestrul 2				Trimestrul 4			
			pH	NH4	NO3	Rezid. fix	pH	NH4	NO3	Rezid. fix	pH	NH4	NO3	Rezid. fix
						%				%				%
1	1	0-20	7,6	21	8	0,19	7,6	17	5	0,075	7,2	11,4	2,8	0,124
2		20-40	7,6	8,8	1,2	0,044	7,8	17	5	0,08	7,2	10	4,7	0,157
3		40-60	7,6	14	6,5	0,074	7,8	16	5	0,025	7,2	12,8	2	0,067
4	2	0-20	7,4	10	1,2	0,064	7,6	18	5	0,025	7,2	19,8	47,7	0,363

5		20-40	7,4	10	2	0,052	7,6	18	5	0,03	7,2	17	45,5	0,332
6		40-60	7,4	10	1,2	0,026	7,8	18	5	0,06	7,2	12,8	45,5	0,254
7	3	0-20	7,4	10	4,7	0,762	7,8	16	4,5	0,05	7,2	9,9	4	0,085
8		20-40	7,4	11	4,7	0,066	7,8	17	3,8	0,09	7,2	10	2,8	0,129
9		40-60	7,4	10	1,8	0,052	8	19	2,3	0,08	6,8	11,4	2,8	0,107
10	fon	0-20	7	12,14	6	0,084	7,6	17	5	0,06	7,2	10	4	0,102
11		20-40	7	16,42	9,6	0,082	7,8	18	8,5	0,07	7,2	12,8	2	0,153
12		40-60	7	15,35	8,4	0,06	7,8	19	7	0,08	7,2	15,6	4	0,096

Monitorizarea calității solului, date analitice necesare pentru elucidarea și redresarea situației

Tipurile de lucrări desfășurate în cadrul monitoringului cuprind:

- determinarea componenței chimice a nămolului (sedimentului) depozitat la stațiile de epurare;
- aprecierea gradului de acumulare a produselor petroliere în sedimentul din albiile râurilor, lacurilor din preajma traseelor auto.

Probe mixte de la platformele de nămol au fost prelevate de la stațiile de epurare din mun. Bălți, or. Drochia, or. Florești, or. Rîșcani, or. Glodeni, or. Fălești și or. Sîngerei. Scopul a fost de a determina calitatea acestui produs pentru utilizarea în agricultură.

S-a determinat salinizarea, pH-ul, conținutul nitraților. Investigațiile denotă că conținutul sărurilor solubile variază în limitele 0,27 % - 1,70 %, de la nesalinizat pînă la extrem de salinizat. Depășirile CMA sunt de 1,2 - 5,7 ori. Mai redus este la stația de epurare din Glodeni și Sîngerei - 0,64 % - 0,86 %. Salinizare medie și extrem de avansată s-a înregistrat la stațiile de epurare Fălești și Bălți - 0,99 % - 1,70 %.

Indicile pH în extrasul apos este în limitele 6,90 - 7,70, de la neutru - la mediu bazic. Conținutul NO₃ (nitrați) la toate stațiile de epurare difera de la 216,6 mg / kg sol la stația de epurare Sîngerei pînă la 2684,19 - 3918,63 mg / kg sol la stația de epurare Fălești, unde se înregistrează depășirea CMA de 20,6 - 30,1 ori.

Pentru aprecierea gradului de acumulare a produselor petroliere în sedimentul râurilor, au fost prelevate probe în nămolul din albiile râurilor Răut și Răuțel în apropierea traseelor auto din mun. Bălți. În sedimentul râului Răut (podul str. Kiev mun. Bălți) conținutul produselor petroliere este de 1073,1 mg / kg - 1234,4 mg / kg. Acumulări sporite s-au înregistrat și la podul peste r. Răuțel de linga Gara auto, str. N. Iorga. Depășirea CMA este de 1,4 - 2,6 ori.

S-a determinat conținutul produselor petroliere în sedimentul lacului Ionescu, mun. Bălți. Concentrația este în mărime de 1151,2 - 1306,5 mg / kg. Depășirea CMA - de 1,2- 1,3 ori. S-au prelevat 3 probe de sediment (nămol) din albia r. Ichel în aval și amonte de SEB, com. Ciorescu, pentru determinarea poluării. S-au efectuat analizele și s-au constatat depășiri ale conținutului de amoniu și grăsimi, ce depășesc respectiv conținutul din proba prelevată în aval de stațiile de epurare de 2,7 - 5,4 ori.

Datele au fost transmise inspectorilor pentru calcularea prejudiciului.

S-au efectuat analize de laborator a probei de nămol, prelevată din albia fl. Nistru, s. Răscăuți, r-nul Ștefan-Vodă pentru determinarea impurificării cu ape reziduale. Au fost constatate depășiri ale CMA a conținutului de săruri solubile de 2 ori, conținutul de amoniu nu depășește norma admisibilă, pH-ul extrasului apos este slab - alcalin.

Concluzii și propuneri:

1. Cercetările pedologice ale obiectivelor de construcții în anul 2008 demonstrează, că solul terenurilor de construcție, situate în mun. Chișinău și în mun. Bălți, reprezintă sol tehnogen, amestecat cu pietriș și resturi de construcție. Grosimea stratului fertil în majoritatea cazurilor este de 20-40 cm. Sol natural a fost observat la obiectivele de construcții din suburbia mun. Chișinău. Grosimea stratului fertil variază de la 20 cm la 60 cm.

2. Este necesar de a continua prelevarea și analiza probelor de sol de pe terenurile agricole în aval de digul Poligonului de Depozitare a Deșeurilor Solide din s. Crețoaia, r-nul Anenii-Noi pentru evaluarea impactului asupra mediului ambiant și efectuarea monitoringului integrat.

3. Analiza probelor de nămol din albia râurilor din nordul și centrul republicii demonstrează, că nămolul conține substanțe nocive ce depășesc CMA de 1,2-1,3 ori.

XII. ASISTENȚA JURIDICĂ ȘI COMBATEREA CONTRAVENȚIILOR DE MEDIU

Existența omului, și ca parte a naturii, nu este posibilă decât în condițiile unui mediu înconjurător natural prietenos, care este asigurat de norme și legi. Legile sînt menite să apere drepturile omului la acest mediu, astfel, reglementînd atitudinea acestuia și obligîndu-l să-l mențină în echilibru. Numai respectarea strictă a legilor adoptate, creează condiții de durabilitate și progres.

Rolul Inspectoratului Ecologic de Stat în respectarea legislației de mediu este hotărîtor. Pe parcursul anului 2008 majoritatea materialelor întocmite de colaboratorii Inspectoratului Ecologic de Stat și subdiviziunilor sale din teritoriu au fost cele de contravenții administrative. Ținînd cont de locul comiterii și competența fiecărui organ abilitat să examineze procese-verbale stabilite de normele Codului cu privire la Contravențiile Administrative, materialele au fost înaintate la 8 (opt) organe diferite, inclusiv: Judecătoriilor; Comisariatelor de Poliție, Întreprinderilor Silvice de Stat, Inspectoratului minier tehnic de stat, Centrelor de Medicină Preventivă, Direcțiilor Generale Agricultură și Alimentație, Serviciului antiincendiar, Comisiilor administrative (**Tabelul 1**).

Cauze administrative, total pe IES.

Tabelul 1.

Organele abilitate de examinare	Nr. materialelor remise spre examinare	Examinare, Nr.	N-au fost remise deciziile, Nr.	Amenzi			Avertismente	Clasate (încetat), Nr.	Atacate, nr.
				Numărul amenziilor aplicate	Spre încasare Suma, (lei)	Real încasate Suma, (lei)			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Judecătoriile	2983	2636	347	1979	190874	107019	461	196	64
Comisariatelor de Poliție	2363	1756	607	1139	26524	24889	616	1	0
Întreprinderile silvice de Stat	459	353	106	341	87324	67108	3	9	1
Inspectoratul Ecologic de Stat	830	821	9	781	243960	155761	25	15	4
Inspectoratul Minier tehnic	104	72	32	53	58800	30200	1	18	0
Comisii administrative	148	143	5	65	850	850	78	0	0
Centrul de medicină preventivă	7	7	0	6	1240	1240	0	1	0
Serviciul antiincendiar	1	1	0	0	0	0	1	0	0
Direcția generală Agricultură	7	2	5	2	0	100	0	0	0
Total	6902	5791	1115	4366	609572	387167	1185	240	69

În așa mod, în adresa organelor abilitate au fost înaintate spre examinare 6902 materiale pe articole din partea specială a Codului cu privire la Contravențiile Administrative, dintre care numai la 5791 materiale se cunoaște rezultatul examinării acestora. Nu suntem informați asupra 1115 materiale administrative.

În rezultatul examinării cauzelor administrative au fost aplicate sancțiuni:

- sub formă de amendă în 4366 cazuri;
- sub formă de avertisment în 1185 cazuri.

Tot odată au fost emise decizii de clasare a cauzelor administrative în 240 cazuri. Motivul clasării cazurilor au fost de natură diferită, însă cel mai frecvent este lipsa probelor pe dosare. Asupra a 69 decizii, care evident nu puteau fi clasate, au fost înaintate plîngerii în recurs, precum și demersuri organelor procuraturii în vederea depunerii protestelor.

Majoritatea materialelor administrative, și anume 2983, au ținut de competența judecătoriilor raionale, acestora revenindu-le și partea majoritară a deciziilor emise, în număr de 2636.

La fel, un număr mare de materiale a fost înaintat și Comisariatelor de poliție (2363), acestora revenindu-le 1756 decizii, care ne-au fost expediate pentru informare.

Întreprinderilor Silvice de Stat le-au fost înaintate 459 materiale, dintre care suntem informați asupra 353 cazuri.

În adresa Inspectoratului minier tehnic de stat au fost expediate 104 procese-verbale, dintre care ne-au fost remise rezultatele examinării doar a 72 cazuri.

Centrelor de medicină preventivă le-au fost înaintate spre examinare 7 materiale, au fost examinate toate.

Direcțiilor generale agricultură le-au fost înaintate spre examinare 7 materiale, fiind informați asupra examinării numai a 2 cazuri.

S-a constatat, că norma prevăzută de alin.2 al art.270 al CCA al RM nu se respectă de către majoritatea organelor împuternicite să examineze cazurile cu privire la contravențiile administrative de mediu.

Astfel, în adresa judecătoriilor și altor organe au fost înaintate interpelări prezentîndu-le și copiile deciziilor și abia după aceste intervenții, organele în cauză ne-au informat cu măsurile luate.

Majoritatea deciziilor emise, și anume 4366, sunt cu privire la aplicarea sancțiunilor administrative sub formă de amendă în sumă de 609572 lei, din care 190874 lei, aplicate de judecătorii, iar 418698 lei de către celelalte organe.

Cauze administrative examinate de organele de protecție a mediului

Pe parcursul anului 2008 subdiviziunile teritoriale ale Inspectoratului Ecologic de Stat, în conformitate cu cerințele art. 226 CCA al RM, au examinat 821 procese-verbale cu privire la contravențiile administrative în temeiul cărora au aplicat 781 amenzi în sumă de 243960 lei, 25 avertismente, iar 15 procese-verbale au fost clasate.

Pretenții și acțiuni civile înaintate

Pe parcursul anului de raportare Inspectoratul Ecologic de Stat cu subdiviziunile sale teritoriale a înaintat 311 pretenții și acțiuni civile în valoare de 1800405 lei.

O problemă aparte în procedurile civile este executarea redusă a hotărîrilor și deciziilor judiciare civile, care în mare măsură este dependentă de activitatea executorilor Departamentelor de executare a deciziilor judiciare.

Din cele 311 materiale înaintate spre examinare, au fost satisfăcute cerințele IES și subdiviziunilor sale teritoriale asupra a 211 cazuri, sumă real încasată constituind 575921 lei, care a fost transferată în contul fondurilor ecologice locale.

Tabelul 2.

Organul de control	Acțiuni înaintate		Acțiuni satisfăcute	
	Numărul	Suma (lei)	Numărul	Suma (lei)
1	2	3	4	5
IES cu subdiviziunile sale teritorial	311	1800405	211	575921
Total :	311	1800405	211	575921

Plecînd de la rezultatele obținute, putem concluziona că în perioada de referință subdiviziunile teritoriale ale IES au asigurat protecția mediului înconjurător în teritoriile administrate la un nivel satisfăcător, întocmind materiale calitative.

Includerea în schema de încadrare a funcțiilor de inspectori juriști, pe parcursul anului 2008, a avut drept scop favorizarea asistenței juridice a Agențiilor și Inspecțiilor ecologice pentru combaterea efectivă a contravențiilor de mediu.

Este cunoscut faptul că îmbunătățirile legislative nu dau rezultate imediate. În cazul nostru, odată cu adoptarea Codului Contravențional (nou) și intrarea lui în vigoare, începînd cu 31 mai 2009, rezultatele Agențiilor și Inspecțiilor ecologice vor depinde în mare măsură de profesionalismul inspectorilor juriști.

XIII. FORMAREA FONDURILOR ECOLOGICE, ACUMULAREA MIJLOACELOR FINANCIARE ȘI IMPLEMENTAREA PROIECTELOR DE MEDIU

Tabelul 1.

13.1. Controlul asupra importului în țară a produselor și mărfurilor, care în procesul utilizării cauzează poluarea mediului, a plăților pentru ambalajul primar din plastic și/sau „tetra-pack” a produselor importate și a plăților pentru emisiile de poluanți de la sursele mobile.

Pe parcursul anului 2008, practic toate subdiviziunile structurale ale Inspectoratului au acordat o deosebită atenție chestiunii în cauză.

A acțiunile întreprinse de către conducerea Inspectoratului referitor la perceperea plăților pentru poluarea mediului de la importatorii de mărfuri în țară au contribuit pozitiv nu numai la completarea veniturilor la Fondul Ecologic Național, dar și asupra exercitării unui control mai strict asupra mărfurilor și produselor importate, care provoacă poluarea mediului, cât și la o prognoză mai corectă a deșeurilor care se pot crea în urma utilizării lor.

Astfel în legătură cu reorganizarea IES în conformitate cu Hotărârea Guvernului nr.1479 din 24.12.2007 „Cu privire la aprobarea modificărilor și completărilor ce se operează în unele hotărâri ale Guvernului” și lichidarea serviciului ecologic specializat, amplasat în punctele de trecere a frontierei de stat, precum și în vederea asigurării eficiente a încasării plăților pentru poluarea mediului (în conformitate cu legea nr.1540-XIII din 25.02.1998 „Privind plata pentru poluarea mediului”), a fost emis un ordin comun cu Serviciul Vamal (nr.144-0 din 08.04.2008), pentru executarea respectivei hotărâri.

În baza acestui document s-a stabilit modul și procedura de documentare privind introducerea pe teritoriul vamal a mărfurilor importate, menționate în art.7 alin (1) și anexa nr.8 din Legea privind plata pentru poluarea mediului nr.1540-XIII din 25.02.1998. Astfel, organele vamale au fost autorizate să asigure efectuarea plăților (taxele ecologice) pentru poluarea mediului, atribuind temporar o parte din aceste competențe și Inspectoratului Ecologic de Stat, până la introducerea unor modificări în sistemul informațional de evidență „Economist” sub modulul „Taxe ecologice”, cum ar fi eliberarea scrisorilor de confirmare pentru fiecare tranzacție la cererea agenților economici privind achitarea plăților respective la Fondul Ecologic Național. În această perioadă au fost perfectate 11840 de astfel de documente.

Datele analitice din registru de evidență a scrisorilor de confirmare, eliberate agenților economici, confirmă suma acumulărilor la Fondul Ecologic Național cu aportul direct al colaboratorilor Inspectoratului Ecologic de Stat și subdiviziunilor teritoriale de mediu, care constituie 112,2 mln lei.

Menționăm, că până la data de 8 aprilie 2008, Inspectoratul Ecologic de Stat cu subdiviziunile sale, în scopul confirmării taxelor ecologice achitate la FEN, eliberau „Declarație Ecologică”. Conform datelor analitice suma acestor taxe a constituit 14,8 mln lei. Astfel ponderea contribuției directe la acumulările din Fondul Ecologic Național pentru colaboratorii din cadrul Inspectoratului a constituit 127,0 mln lei, sau 88,0 la sută din suma totală de venituri, 144,2 mln lei.

Divergențele dintre suma total acumulată la Fondul Ecologic Național -144,2 mln lei și suma confirmată de Inspectorat - 127,0 mln lei, se explică prin faptul, că sunt agenți economici care au achitat taxele ecologice la importul mărfurilor, dar nu s-au adresat după scrisori de confirmare sau au efectuat plăți în avans pentru viitoarele tranzacții. O altă explicație poate servi și existența altor surse de venituri la Fondul Ecologic Național decât taxele ecologice de la importul mărfurilor în țară, care nu sunt monitorizate de Inspectorat.

În rezultatul monitorizării importului de mărfuri și produselor în țară, care în procesul utilizării cauzează poluarea mediului, după codul mărfurilor, se poate menționa ponderea taxelor ecologice transferate la FEN pentru unele categorii de mărfuri în suma totală de acumulări, inclusiv:

- ambalaj primar din plastic și/sau „tetra-pack” - 32,4 mln lei;
- produse petroliere – 34,9 mln lei;
- cod 3923 „articole de transport sau de ambalare din material plastic” - 6,3 mln lei;
- cod 4011 „anvelope pneumatice noi din cauciuc” - 3,3 mln lei;
- cod 6811 „articole din azbociment, celulozociment sau similare” - 3,2 mln lei.

Sinteza percepției plăților de la importul în țară a produselor și mărfurilor care în procesul utilizării cauzează poluarea mediului, a plăților pentru ambalajul primar din plastic și/sau „tetra-pack” a produselor importate și a plăților pentru emisiile de poluanți ale surselor mobile este reflectată în tabelul 1.

Sinteza percepției plăților la importul în țară a mărfurilor și produselor, care în procesul utilizării cauzează poluarea mediului, pentru anul 2008.

Codul mărfii	Denumirea mărfii conform Nomenclatorului mărfurilor al Republicii Moldova	Suma nominalizată pentru achitarea poluării mediului conform Legii nr.1540-XIII din 25.02.1998 (lei)
2402	țigări de foi	5481407,92
2403	alte tutunuri și înlocuitori de tutun	121188,45
2707	uleiuri și alte produse derivate din distilarea gudronului	7906,83
2710	uleiuri din petrol sau uleiuri din minerale bituminoase	1483536,43
2901	hidrocarburi aciclice	10,38
2903	hidrocarburi ciclice	4245,39
2907	fenoli	11,35
3102	îngrășăminte minerale sau chimice,azotate	793313,14
3105	îngrășăminte minerale sau chimice	190897,98
3204	substanțe colorante organice sintetice	74504,19
3206	alte substanțe colorante, produse anorganice	28165,04
3207	pigmenți, opacifianți și culori preparate	43931,56
3208	lacuri și vopsele pe baza de polimeri sintetici	2481269,25
3209	lacuri și vopsele pe baza de polimeri sintetici	400087,86
3212	pigmenți dispersați în medii neapoase sub forma de lichid	27012,54
3402	agenți organici de suprafață; preparate tensioactive	1363270,12
3403	preparate lubrifiante	31430,69
3808	insecticide, rodenticide, fungicide, erbicide	893740,21
3811	preparate antidetonante, inhibitori de oxidare, aditivi peptizanți	9951,38
3812	preparate numite „acceleratori de vulcanizare”, plastifianți compuși	27357,87
3823	acizi grași monocarboxilici industriali, uleiuri acide, alcoolii grași	81,53
3901	polimeri de elilenă în forme primare	200520,47
3902	polimeri de propilenă sau de alte olefine	133673,36
3903	polimeri de stireni sub forme primare	352062,9
3904	polimeri de clorură de vinil sau de alte olefine halogenate	614806,93
3905	polimeri de acetat de vinil sau de alți esteri	265124,48
3906	polimeri acrilici sub forme primare	284716,35
3907	poliacetali, alți polieteri și rășini epoxidice, policarbonați	2217688,29
3908	poliamide sub forme primare	1242,33
3909	rășini aminice, fenolice și poliuretani	269741,17
3911	rășini de petrol, politerpene, polisulfuri	27180,92
3912	celuloză și derivații ei chimici	1022446,61
3913	polimeri naturali și polimeri naturali modificați	28845,58
3916	monofilamente, inele, tije, bare	1012860,97
3917	tuburi, țevi, furtunuri din materiale plastice	2480098,1
3917	tuburi din materiale plastice	1583,76
3918	învelitori din materiale plastice	94961,58
3919	plăci, folii, foi, pelicule din materiale plastice	145711,9
3920	plăci, foi, pelicule din materiale plastice nealveolare	348436,77
3921	plăci, foi, pelicule și lame din material plastic	1624138,16
3923	articole de transport sau de ambalare din material plastic	6259446,58
3923	articole de transport din materiale plastice	165,03
4001	cauciuc natural și gume naturale similare	1,84
4002	cauciuc sintetic	34595,94
4005	cauciuc amestecat nevulcanizat	34910,65
4006	articole din cauciuc nevulcanizat	139,96
4008	articole din cauciuc vulcanizat nedurificat	36246,09
4009	tuburi, țevi, furtunuri din cauciuc vulcanizat nedurificat	67771,04

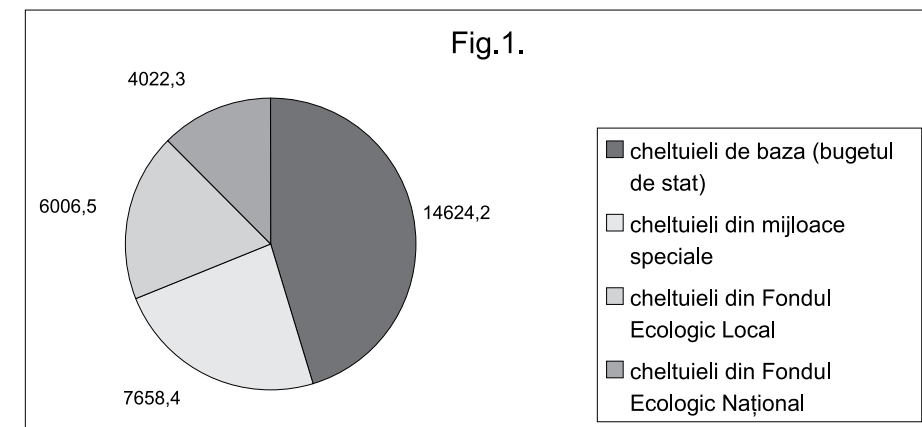
4010	benzi transportoare din cauciuc vulcanizat	85150,59
4011	anvelope pneumatice noi din cauciuc	3308076,51
4012	anvelope pneumatice reșapate din cauciuc	56650,45
4013	camere de aer din cauciuc	433,3
4016	alte articole din cauciuc vulcanizat nedurificat	183023,58
4811	hîrtii, cartoane, vată de celuloză	262375,92
4819	ambalaje din hîrtie, obiecte de carton	50176,11
6806	lînă de zgură, și altă lînă minerală	96761,79
6811	articole din azbociment, celulozociment sau similare	3177486,71
6812	azbest prelucrat în fibre	12251,46
6813	materiale de fricțiune și articole din acestea nemontate	80370,4
7019	fibre de sticlă și articole din acestea	128308,44
8506	pile și baterii de pile electrice	88655,49
8507	acumulatoare electrice	534026,61
8523	suporturi pentru înregistrarea sunetului	53679,18
8524	discuri și alte suporturi pentru înregistrarea sunetului	36125,96
8539	lămpi și tuburi electrice cu incandescență	148084,53
8540	lămpi și valve electronice cu catod cald	101443,25
8548	deșeuri de baterii și acumulatoare electrice	1651,19
8702	autovehicule	25864,37
8703	autoturisme	71243,44
8704	autovehicule pentru transportul mărfurilor	87285,45
38119	preparate antidetonante, inhibitori de oxidare, aditivi peptizanți	44,86
39011	polimeri de etilenă în forme primare	11,2
252400	azbest prelucrat în fibre	7973,22
320649	alte substanțe colorante	895,6
321000	alte lacuri și vopsele, emailuri	9822,29
381400	solvenți și diluanți organici compuși	87626,22
391721	tuburi din polimeri de etilenă	136550,76
391723	tuburi din polimeri de clorură de vinil	123243,01
392010	plăci din polimeri de etilen	30112,79
401700	cauciuc durificat	18020,88
850630	pile cu oxid de mercur	4338,7
850660	pile cu aer zinc	2058,65
850710	acumulatoare electrice cu plumb	18362,74
850710	acumulatoare cu plumb	599605,92
850720	alte acumulatoare cu plumb	17493,6
850730	acumulatoare cu nichel cadmiu	2209,26
853931	lămpi fluorescente	168541,6
853932	lămpi cu vapori de mercur sau de sodiu	711,44
853932	lămpi cu vapori de mercur sau de sodiu	31393,65
3920100	plăci din polimeri de etilen	3123,46
39212000	plăci, folii, pelicule din material plastic	2643,03
39219030	plăci, folii, pelicule din material plastic	169,29
130120000	gumă arabică	232,01
271320000	bitum de petrol	653657,86
320500000	lacuri colorante	5031,12
320611000	substanțe colorante cu dioxid de titan	59771,24
320641000	ultramarin și preparate din ultramarin	7896,29
320642000	litopon și pigmenți din preparate bazate pe sulfură de zinc	872,35
380810200	insecticide pe bază de hidrocarburi clorurate	589,28
380840200	dezinfectanți pe bază compuși halogenați	1513,8
381900000	lichide pentru frîne hidraulice	1684,22
381900000	lichide pentru frîne hidraulice	24336,89
382000000	preparate antigel și lichide pentru degivrare	5023,42
382000000	preparate antigel și lichide pentru degivrare	89427,02

391000000	siliconi sub forme primare	9986,85
391400000	schimbători de ioni pe bază de polimeri	22059,14
391620100	monofilamente din policlorură de vinil	2139678,99
391732310	tuburi din polimeri de etilenă	22986,58
391732350	tuburi din polimeri de clorură de vinil	12730,68
391810100	învelitori acoperiți cu policlorură de vinil	173241,24
391910110	plăci din policlorură de vinil plastificată	6669,53
391990610	plăci din policlorură de vinil plastificată	41058,88
392030000	plăci din polimeri de stiren și din polimeri de clorură de vinil	11297,99
392099510	plăci din folii de polifluorură de vinil	7823,91
392099530	membrane schimbătoare de ioni	68,32
392190300	plăci, folii, pelicule și lame din materiale plastice	26626,2
392321000	articole de transport din polimeri de etilenă	110932,72
392329100	articole de transport din policlorură de vinil	68162,21
400700000	fire și corzi din cauciuc vulcanizat	437,31
481920101	pachete tetra- pac	5993,15
481930000	sagi și pungi	3760,24
481940000	saci, pungi, mape și cornete	4645,53
850680050	baterii uscate zinc-carbon	66229,16
853932100	lămpi de vapor de mercur	4343,92
853932500	lămpi cu vapori de sodiu	1664,08
3921112000	plăci, folii, pelicule și lame din materiale plastice	108096,83
ambalaj		32412973,41
benzina, motorina		34904446,2
saci		252094,5
	total	112144557,8

1.2. Asigurarea economico-financiară

Cheltuielile financiare pentru întreținere și funcționare a Inspectoratului Ecologic de Stat cu subdiviziunile teritoriale pentru anul 2008, cît și pentru anii precedenți, au fost acoperite din mai multe surse financiare.

Dinamica cheltuielilor de casă pentru întreținerea activității Inspectoratului și subdiviziunilor teritoriale este reflectată în fig.1.

Cheltuieli de bază

Din bugetul de stat pentru perioada raportată au fost alocate surse financiare numai la compartimentul cheltuieli de personal în valoare nominală de 11876,2 mii lei sau 87,7 la sută din suma necesară, restul 1660,2 mii lei fiind acoperite din veniturile la contul mijloacelor speciale (serviciile cu plată).

În urma modificării structurii organizatorice a Inspectoratului și lichidării serviciului ecologic specializat cu cele șase secții ecologice și cu un efectiv de 40 unități au fost economisite surse financiare în sumă de 2049,4 mii lei, inclusiv 293,0 mii lei din contul cheltuielilor de bază (bugetul de stat).

Salariul mediu lunar al unui salariat din Inspectorat pentru anul 2008 a constituit 2650,65 lei și s-a majorat cu 10 % față de anul 2007. Necatînd la faptul că salariul mediu lunar, an de an, este în creștere, pentru tinerii specialiști media anuală este destul de joasă, datele sunt relatate în coloana 3 din tabelul de mai jos (Tabelul 2).

Analiza Salariului mediu pe functii.

Denumirea Functiei	Limita minima a Salariului (lei)	Salariu mediu lunar (lei)		
		Fara vechime	Cu vechime de Pina la 10 ani15%	Cu vechime Mai mult de 20 ani 40%
1	2	3	4	5
Inspector principal	1000	1800,00	2090,63	2575,00
Inspector coordonator	900	1595,00	1850,75	2277,00
	900	1645,00	1817,50	2105,00
	800	1490,00	1647,50	1910,00
Inspector	750	1362,50	1505,00	1742,50

Conform statelor pentru anul 2008 efectivul limită de personal a fost în număr de 367 unități, inclusiv 314 unități funcționari publici și 53 unități –personal ce asigură deservirea tehnică a instituției.

Sinteza alocațiilor de la bugetul de stat pentru cheltuieli de personal pe perioada 2001-2008 se reflectă în tabelul 3.

Sinteza alocațiilor financiare de la bugetul de stat pentru cheltuieli de personal în perioada anilor 2001-2008.

Indicii	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Aprobat pe an	2098,1	3241,5	3292,8	3662,2	3662,2	4367,2	11882,7	14917,7
Precizat pe an	2381,8	3241,5	3292,8	3662,2	4253,2	7214,8	11882,7	14917,7
Executat de casa	2308,3	3240,7	3194,0	3661,7	4230,5	7214,8	11839,2	14624,2
Executat cheltuieli efective	2404,0	2980,4	3027,7	3610,1	4227,7	7155,3	11870,5	14940,8
Informația privind statele și efectivul de personal								
Numărul de instituții-total					6/6	6/6	3/3	3/3
Personal (salariați) total, inclusiv:					411/402	395/379	395/384	367/337
- Funcționari publici					380/371	364/354	343/341	314/293
- Personal ce asigură deservirea tehnică a instituției					31/31	31/25	52/43	53/44

Venituri și cheltuieli la componenta mijloace speciale

Un rol important în procesul de finanțare a cheltuielilor pentru dezvoltarea bazei tehnico-materială și întreținerii curente a activității Inspectoratului și subdiviziunilor teritoriale le revine mijloacelor bănești acumulate ca venituri la contul special în urma prestării serviciilor și lucrărilor în domeniul protecției mediului contra plată la solicitarea beneficiarilor. Aceste lucrări sunt efectuate de către unele subdiviziuni din cadrul Agențiilor și Inspecțiilor ecologice, funcțiile cărora țin de exercitarea controalelor ecologice.

În perioada anului 2008 au fost acumulate venituri în sumă de 7349,2 mii lei sau cu 107% față de planul anual (6872,0 mii lei) și cu 98,6 la sută în raport cu veniturile acumulate în anul 2007, care au atins cifra de 7449,2 mii lei, iar față de 2001 practic sau dublat (3844,6 mii lei – în 2001).

În aceste activități s-au evidențiat secțiile ecologice specializate Leușeni, Sculeni, Giurgiuștii, necatînd la durata de activitate limitată în legătură cu reorganizarea structurii Inspectoratului Ecologic de Stat (Hotărârea Guvernului nr.1479 din 24.12.2007 „Cu privire la aprobarea modificărilor și completărilor ce se operează în unele hotărâri ale Guvernului”).

Dintre Inspecțiile Ecologice s-au evidențiat cele din raioanele Ocnița (112,4 mii lei), Briceni (105,9 mii lei), Anenii-Noi (100,2 mii lei), Ștefan-Vodă (91,2 mii lei), Soroca (90,6 mii lei), Florești (90,5 mii lei), Călărași (87,7 mii lei).

La acest capitol se lucrează slab în Inspecțiile ecologice Dubăsari (16,4 mii lei), Telenești (18,4 mii lei), Leova (22,9 mii lei) și Centrele Investigații Ecologice Chișinău, Cahul.

Sinteza acumulărilor la contul mijloace speciale (servicii cu plată) pentru anul 2008 este reflectată în tabelele 4 și 5.

Tabelul 2.

Sinteza privind veniturile și cheltuielile la componenta bugetară „categoria mijloace speciale (servicii cu plată)” pentru perioada anilor 2001-2008.

Denumirea indicatorilor	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Total venituri, inclusiv:	4669,7	7271,8	6608,9	6039,5	6398,0	7035,9	8657,3	8838,3
Sold la cont la începutul anului de gestiune	235,2	336,6	1303,3	274,1	518,6	493,5	1279,3	1489,1
Veniturile anului de gestiune	4434,5	6935,2	5305,6	5765,4	5879,4	6542,4	7378,0	7349,2
Total cheltuieli, inclusiv:	4333,1	5968,5	6334,8	5520,9	5904,5	5756,6	7023,1	6006,5
Cheltuieli de personal, total	2088,6	3338,0	3313,8	2476,8	2438,9	3186,9	1016,0	1660,2
Cheltuieli curente, total inclusiv:	1847,4	2361,5	2677,1	2601,7	3335,1	2470,9	3783,6	3929,0
Plata mărfurilor și serviciilor:	113							
-energia electrică	01	36,1	56,7	104,4	72,0	136,9	39,7	37,3
-gazele	02	7,6	12,1	32,5	42,5	45,9	51,3	96,3
-rechizitele de birou, materialele și obiectele de uz gospodăresc	03	238,0	293,0	264,6	265,7	467,0	366,3	745,5
-energia termică	04	14,3				30,1	2,0	2,1
-manuale, materialele didactice și practica de producție a elevilor și studenților, literatură tehnico-științifică și metodică	05							
-cărțile și edițiile periodice	06					33,3	15,8	146,5
-utilajul și inventarul special	07	5,9	28,5		18,5	23,3		40,0
-alimentația	09							
-medicamentele și consumabile	10					1,0		2,1
-servicii de telecomunicație și de poștă	11	182,2	260,8	320,5	373,7	415,4	360,3	433,8
-lucrări de cercetări științifice	12	4,3	9,1			21,4	9,9	14,9
-arendarea mijloacelor de transport și întreținerea mijloacelor prin transport proprii	13	630,5	903,3	905,0	848,8	990,6	553,7	708,3
-inventarul moale și echipament	14	184,8	146,5	168,9	99,3	1,9	18,9	38,5
-hrana animalelor	15							
-servicii de cercetare în domeniul științei și inovării efectuate prin contract de către instituțiile la autogestiune	16							
-reparații curente ale clădirilor și încăperilor	17	58,1	128,3	98,3	46,4	19,5	11,8	170,5
-reparații curente ale utilajului și inventarului	18	55,2	38,7	46,3	108,1	157,1	164,0	166,0
-arendarea bunurilor	19	202,6	173,3	179,3	79,9	137,5	292,1	425,6
-simbol. de stat și locale, semn de dist.de stat	20							
-reciclarea cadrelor	21	0,2	1,0	1,3				6,2
-serviciile editoriale	22	75,1	90,1	131,8	94,6	82,4	59,1	125,9
-cheltuielile de protocol	23							
-ediții periodice departamentale	24							
-combustibil	26							
-procurarea și instalarea contoarelor	27							
-amenzi	28	6,1						
-paza interdepartamentală	29	12,3	15,3	27,7	44,9	43,2	17,6	18,5
-lucrări de informatică și de calcul	30					15,0	13,2	11,1
-apa și canalizația	34					19,8	5,0	6,8
-solubritatea	35					5,1	0,1	0,7

Tabelul 4.

-marfuri și servicii neatribuite altor alineate		45			190,9	281,3	415,1	201,6	284,9	579,9
Deplasările în interes de serviciu, inclusiv:	114									
-deplasări în interiorul țării		1	109,2	107,2	200,0	224,9	273,6	288,5	302,0	107,6
-deplasări peste hotare		2	24,9	33,7	5,6	1,1				
Cheltuieli capitale, total			397,1	269,0	343,9	442,4	180,9	98,8	2223,6	417,2
Investiții capitale	241									
Procurarea mijloacelor fixe	242		397,1	269,0	254,2	430,4	180,9	98,8	1887,2	417,2
Reparații capitale	243				89,7	12,0			336,4	
Sold la cont la sfârșitul anului de gestiune			336,6	1303,3	274,1	518,6	493,5	1279,3	1489,1	2831,9

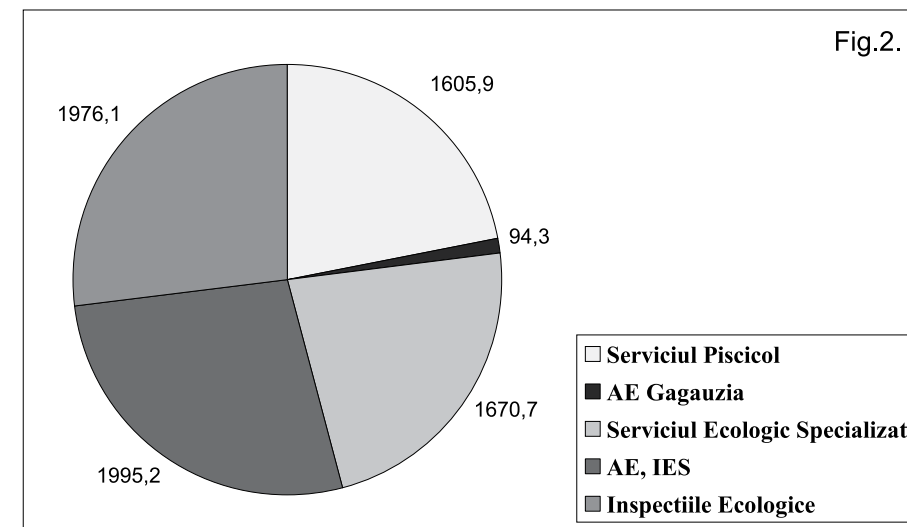
Tabelul nr.5

Sinteza acumulărilor la contul mijloace speciale (servicii cu plată) pentru a. 2008
Inspectoratul Ecologic de Stat, Serviciul Piscicol, AE Gagauzia.

nr d/0	Denumirea subdiviziunii	2008 Total		Înclusiv							
		eliberat contracte	suma încasată (mii lei)	I trimestru		II trimestru		III trimestru		IV trimestru	
				eliberat contracte	suma încasată (mii lei)	eliberat contracte	suma încasată (mii lei)	eliberat contracte	suma încasată (mii lei)	eliberat contracte	suma încasată (mii lei)
1	AE Chișinău 01	1150	504,3	264	137,7	394	134,7	222	124,1	270	117,8
2	AE Bălți 12	793	435,4	205	148,9	196	122,0	161	64,2	231	100,3
3	AE Cahul 34	225	105,6	49	27,3	59	20,0	43	21,2	74	37,1
4	le Orhei 74	313	70,9	109	13,8	77	19,7	61	16,8	66	17,6
5	IE Rezina 76	107	53,9	24	16,8	25	14,0	30	10,5	28	12,6
6	IE Telenești 93	60	18,4	15	4,4	10	2,7	16	5,9	19	5,4
7	IE Dubăsari 53	47	16,4	7	4,1	23	5,4	8	4,0	9	2,9
8	IE Ungheni 95	204	81,2	56	23,8	72	22,7	29	15,3	47	19,4
9	IE Călărași 38	179	87,7	34	18,0	45	21,0	45	23	55	25,7
10	IE Strășeni 86	169	59,2	20	14,9	69	13,3	46	14,9	28	10,1
11	IE Ialoveni 67	258	84,9	61	19,0	52	24,8	70	25,1	75	36
12	IE Anenii Noi 30	230	100,2	46	26,8	59	29,5	60	20	65	23,9
13	IE Criuleni 48	193	44,5	47	12,7	43	9,8	45	11,1	58	10,9
14	IE Hîncești 65	180	79,4	25	13,3	61	25,5	38	19,6	56	21
15	IE Căușeni 40	174	134,5	48	34,6	54	33	50	36,5	22	30,4
16	IE Ștefan Vodă 89	191	91,2	34	22,8	48	31,2	67	21,8	42	15,4
17	IE Nisporeni 71	156	68,8	19	16,5	33	17,6	71	19,4	33	15,3
18	IE Cimișlia 44	117	40,1	20	11,3	39	9,4	23	5,3	35	14,1
19	IE Ocnița 72	192	112,4	61	52,5	63	27,2	36	15,7	32	17
20	IE Briceni 32	336	105,9	80	36,3	110	28	59	18,7	87	22,9
21	IE Edineț 55	134	58,1	22	9,6	48	20,1	40	16,4	24	12
22	IE Donușeni 50	219	73,9	32	16	75	27,9	47	8,9	65	21,1
23	IE Rîșcani 79	141	43,8	34	11,9	32	8,8	34	9,6	41	13,5
24	IE Drochia 52	163	82,8	31	23	58	22,2	43	17,4	31	20,2
25	IE Soroca 84	193	90,6	52	35,3	83	27,4	31	14,2	27	13,7
26	IE Glodeni 61	142	37,3	37	11,4	51	9,6	25	6,6	29	9,7
27	IE Florești 59	210	90,5	37	22,8	71	20,4	60	28,1	42	19,2
28	IE Fălești 57	199	56,7	36	15,3	55	13	53	13,6	55	14,8
29	IE Sîngerei 81	109	42,9	21	11,5	26	6,6	26	13,8	36	11
30	IE Șoldănești 88	104	55,6	19	17,3	30	13,2	28	12,7	27	12,4
31	IE Cantemir 36	87	33,3	17	9,7	23	6,9	14	3,6	33	13,1
32	IE Basarabeasca 31	42	19,4	12	5,7	10	6,2	11	3,8	9	3,7
33	IE Leova 69	74	22,9	9	4,1	29	7,3	11	3,7	25	7,8
34	IE Taraclia 91	66	27,7	15	9,1	9	5,3	21	4,6	21	8,7
35	SES Chișinău		4,6		4,6						
36	SES Bender		159,4		159,4						
37	SES Criva		125,0		125,0						

38	SES Tudora-Palanca		152,6		152,6						
39	SES Otaci		114,7		114,7						
40	SES Giurgulești		187,8		187,8						
41	SES Leușeni		570,6		570,6						
42	SES Sculeni		356,0		356,0						
43	IES		949,9		223,8		270,9		218,1	237,1	
44	Serviciul Piscicol		1605,9		211,8		402,7		510,9	480,5	
45	AE Gagauzia		94,3		20		30,1		28,2	16	
	Total	7157	7351,2	1598,0	2984,5	2132,0	1510,1	1624,0	1407,3	1797,0	1470,3

Dinamica acumulărilor la contul mijloace speciale (servicii cu plată) pentru a.2008.

Referitor la veniturile de 3971,3 mii lei, acumulate cu aportul Agențiilor și Inspectiilor Ecologice, se constată, că acestea pe viitor vor fi insuficiente pentru a asigura activitatea de funcționare continuă a întregului Inspectorat Ecologic de Stat cu subdiviziunile teritoriale de mediu. Referitor la anii precedenți se constată, că serviciile Ecologice specializate asigurau anual capitolul de venituri cu mai mult de jumătate din suma acumulată.

Fondul Ecologic Local și implementarea proiectelor de mediu

Veniturile la Fondurile Ecologice Locale în perioada de raportare au constituit 8697,9 mii lei sau cu 116 la sută mai mult față de anul 2007, (7474,7 mii lei), iar față de anul 2001 practic s-au majorat de circa patru ori (2371,2 mii lei).

Suma de plan aprobată pe an (6400,0 mii lei) la partea de venituri în Fondul Ecologic Local pentru anul 2008 a fost supraîmplinită cu 136 la sută sau 8697,9 mii lei. Cele mai mari plăți pentru poluarea mediului au fost încasate la compartimentul „sursele de apă” – 3158,9 mii lei, mai puține fiind plățile la compartimentul „Depozitarea deșeurilor”.

Se înregistrează și unele neclarități la indicarea destinației plății în documentele de plată bancare din partea agenților economici, nefiind verificate de serviciile economico-ecologice. Astfel, pe tot parcursul anului s-au efectuat corectări între compartimente „Aer atmosferic” și „Apa”, sau „Prejudicii cauzate” și „Depozitarea deșeurilor”.

Sinteza acumulărilor și cheltuielilor la Fondul Ecologic Local este reflectată în tabelele 6 și 7.

Tabelul 6.

Sinteza privind acumularea și distribuția surselor financiare la Fondurile Ecologice Locale în perioada anilor 2001-2008, (mii lei).

Acumulări și distribuiri	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Total venituri, inclusiv:	2877,0	4728,6	6421,0	6267,8	6802,6	7620,9	9850,1	10850,6
Sold la cont la începutul anului de gestiune	505,8	1024,4	1099,0	1735,4	903,4	1302,4	2353,4	2152,7
Veniturile anului de gestiune, inclusiv:	2371,2	3704,2	5322,0	4532,4	5914,1	6318,5	7496,7	8697,9
1.Plata pentru poluare	1994,7	3491,6	4801,8	4135,7	5509,3	5772,2	6705,6	7658,4

2.Mijloace încasate pentru compensarea prejudiciilor cauzate prin încălcarea legislației de mediu	376,5	212,6	520,2	396,7	404,8	546,3	791,1	1039,5
Cheltuieli total, inclusiv:	1852,6	3629,6	4685,6	5364,4	5515,1	5267,5	7842,4	7099,9
1.Transferuri în FEN (30% din veniturile fondului)	285,4	1042,0	1596,6	1359,7	1610,9	1797,6	2074,8	2533,8
2.Pentru elaborarea și implementarea strategiei regenerarea resurselor naturale			694,1	415,6	424,9		510,0	337,5
3.Pentru construcția, reconstrucția și reutilizarea obiectelor de protecția mediului	230,2	307,8	474,3	472,5	290,0	311,4	452,2	358,1
4.Proiecte, construcția și amenajarea poligoanelor pentru depozitarea deșeurilor				322,4	520,1	243,4	560,6	299,0
5.Măsuri sanitare (lichidarea gunoștilor neautorizate, curățarea izvoarelor, fântânilor, lacurilor, etc.)	164,5	139,5	176,3	598,1	710,3	427,9	911,1	370,0
6.Propagarea cunoștințelor ecologice			9,4	152,6	36,9	72,9	350,5	44,9
7.Întărirea bazei tehnico-materiale a structurii de protecția mediului	902,1	1677,3	1416,8	1263,2	1117,7	2036,6	2362,1	2584,0
8.Premierea inspecțiilor ecologice (până la 5% din veniturile FEL) și reținerea serviciilor ecologico-economice	138,8	144,5	212,0	307,9	312,6	297,7	203,7	307,2
9.Acțiuni de prevenire și lichidare a consecințelor poluării mediului	40,0			87,3	90,0		179,7	85,0
10.Alte lucrări cu specificul local ce țin de protejarea mediului (până la 15% din venitul Fondului)	95,3	318,5	106,1	385,1	401,7	80,0	237,7	180,4
Sold la cont la sfârșitul anului de gestiune	1024,4	1099,0	1735,4	903,4	1302,4	2353,4	2152,7	3783,9
Informația privind proiectele de mediu, inclusiv:								
Numărul de proiecte înregistrate pentru finanțare	-	-	94	123	148	101	38	84
Numărul de proiecte realizate	18	22	31	61	87	47	33	66
Suma cheltuielilor p/u proiecte realizate	450,0	838,9	1688,7	1607,2	1245,0	949,1	1809,5	2432,4

Tabelul 7.

Sinteza de venituri și cheltuieli la Fondul Ecologic Local pe anul 2008

Denumirea subdiviziunii	Sold la 1.01.08												Sold la 1.01.09						
	ianuarie	februarie	martie	aprilie	mai	iunie	iulie	august	septembrie	octombrie	noiembrie	decembrie		Total pe an	Proiecte de finanțare de la începutul anului	30% FEN	5% prem. Achitata	total cheltuieli	
AE Chișinău	978	186,0	660,0	322,4	370,6	274,0	424,5	549,7	311,4	127,2	181,0	53,0	102,9	3562,7	634,4	1079,67	80,8	1794,9	1767,8
AE Bălți	0	101,1	220,0	46,5	54,7	30,0	14,7	33,9	17,5	7,92	15,20	20,0	5,10	566,6	200,0	169,99	38,0	408,0	158,6
AE Cahul	0	20,5	27,7	7,9	8,5	10,0	4,2	3,2	0,4	0,7	0,6	1,5	0,3	85,5	21,5	25,65	9,6	56,8	28,8
IE Orhei	55,5	2,3	8,0	3,4	31,1	24,0	18,4	20,1	17,9	3,4	19,0	2,0	1,6	151,2	0,0	45,36	6,3	51,7	99,5
IE Rezina	80,1	102,0	1,7	0,9	17,7	0,0	100,5	90,1	2,9	101,8	106,0	0,5	1,6	525,7	116,4	157,71	9,1	283,2	242,5
IE Telenești	0	0,0	2,5	3,3	6,6	6,2	3,5	0,0	3,3	2,1	0,8	4,6	5,2	38,1	53,5	11,43	1,3	66,2	-28,1
IE Dubăsari	0	2,7	0,5	0,2	0,0	0,0	3,6	13,3	1,9	0,0	1,5	0,3	0,5	24,5	21,5	7,35	0,9	29,8	-5,3
IE Ungheni	33,2	0,10	20,0	15,3	6,8	15,1	8,7	21,2	8,5	1,4	10,2	7,0	15,9	130,2	18,3	39,06	10,5	67,9	62,3
IE Călărași	10	0,4	2,0	4,9	2,4	6,5	7,5	4,8	9,3	2,9	0,5	2,8	7,9	51,9	2,7	15,57	3,6	21,9	30,0
IE Strășeni	20,6	26,9	15,0	16,1	8,6	2,6	6,4	31,3	28,2	17,8	11,0	3,8	6,1	173,8	8,7	52,14	5,9	66,7	107,1
IE Ialoveni	0	17,4	9,0	11,2	6,9	0,2	1,7	4,7	8,4	2,6	1,1	2,6	2,5	68,3	5,0	20,49	4,8	30,3	38,0
IE Anenii Noi	0	9,4	39,0	106,4	21,9	2,4	1,4	6,7	3,8	10,3	5,5	1,8	34,0	242,6	0,0	72,18	9,1	81,3	161,3
IE Criuleni	25	4,8	11,0	6,1	16,4	18,7	21,0	22,5	22,3	18,5	16,7	18,0	18,0	194,0	0,0	58,20	4,6	62,8	131,2
IE Hîncești	70	1,6	48,0	25,3	16,5	6,5	2,5	4,9	3,3	0,4	0,2	5,4	1,3	115,9	9,6	34,78	7,6	52,0	64,0
IE Căușeni	45,3	0,4	11,0	13,5	3,5	27,2	44,6	2,3	16,2	5,2	3,7	1,4	32,9	161,9	146,0	48,57	4,6	199,2	-37,3
IE Ștefan Vodă	27,3	0,7	0,0	10,8	2,6	4,0	1,6	45,7	18,5	0,2	0,0	3,0	4,7	91,8	36,1	27,54	5,9	69,5	22,3
IE Nisporeni	0	1,6	6,0	2,0	1,3	4,2	0,5	1,4	0,3	0,2	2,0	2,1	1,4	23,0	3,0	6,90	4,8	14,7	8,3
IE Cimișlia	39,8	5,0	4,0	8,0	4,4	3,4	2,8	31,0	4,8	2,4	4,3	4,5	17,9	92,5	4,5	27,75	6,0	38,3	54,3
IE Ocnița	87,4	8,9	37,0	25,0	7,1	4,4	71,2	37,8	1,0	1,5	3,0	3,2	8,5	208,6	55,0	62,58	6,0	123,6	85,0
IE Briceni	111,5	16,1	19,0	24,7	23,3	28,0	24,8	27,7	3,9	4,4	10,7	0,5	3,2	186,3	46,7	55,90	6,0	108,6	77,7
IE Edineț	64,3	0,0	40,0	35,4	3,1	3,7	4,6	6,2	2,4	0,3	4,1	2,0	11,5	113,3	0,0	33,99	6,9	40,9	72,4
IE Dondușeni	54,3	12,2	16,0	7,7	12,1	6,3	2,2	10,9	5,5	1,4	3,4	0,5	4,9	83,1	0,0	24,93	4,3	29,2	53,9
IE Rîșcani	0	1,7	11,0	6,3	5,9	2,0	1,0	1,5	13,3	4,4	3,3	2,0	3,2	55,6	46,3	16,69	3,6	66,6	-11,0
IE Drochia	98	41,2	12,0	1,4	0,7	19,1	21,0	13,5	18,7	4,4	6,9	8,4	3,3	150,6	11,3	45,18	6,6	63,1	87,5
IE Soroca	32,9	0,4	17,0	78,8	5,7	28,4	5,3	11,9	41,5	0,6	2,5	47,5	1,0	240,6	27,7	72,18	6,3	106,2	134,4
IE Glodeni	17,8	3,6	28,0	7,1	2,1	0,2	1,4	15,0	4,0	2,3	4,1	7,0	2,6	77,4	29,5	23,22	4,9	57,6	19,8
IE Florești	0	0,9	30,0	22,6	17,3	47,0	7,3	11,7	1,9	1,6	0,0	2,0	1,2	143,5	0,0	43,05	3,5	46,6	97,0
IE Fălești	0	2,9	35,0	4,1	6,8	0,2	6,1	1,8	1,6	9,20	4,30	17,50	34,7	124,2	88,7	37,26	2,0	128,0	-3,8
IE Singerei	0	12,4	7,0	10,0	3,2	1,0	10,2	0,0	1,2	1,53	0,70	3,00	5,30	55,5	3,2	16,66	4,4	24,3	31,3
IE Șoldănești	9,2	1,7	11,0	4,4	0,4	1,6	3,5	4,4	1,3	3,1	1,8	2,0	1,0	36,2	5,0	10,86	3,6	19,5	16,7
IE Cantemir	13,6	4,2	18,0	3,0	15,3	19,1	5,7	1,8	1,8	2,7	4,7	2,0	3,6	81,9	31,4	24,57	4,4	60,4	21,5

IE Basarabean	6	0,0	7,5	1,5	0,04	3,0	0,0	26,9	3,6	0,2	0,2	0,2	4,0	32,7	79,6	75,9	23,89	3,0	102,8	-23,2
IE Leova	7,8	2,6	15,6	22,7	6,9	9,5	9,9	0,4	2,8	2,0	21,8	7,0	7,0	0,5	101,7	11,50	30,51	4,9	46,9	54,8
IE Taraclia	15,3	1,8	7,5	5,6	3,5	1,7	6,9	3,9	7,2	5,2	5,4	12,4	7,0	7,0	68,1	20,5	20,43	3,9	44,8	23,3
SES Criva	12,6	2,3	0,5	1,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	4,6	0,0	1,38	0,0	1,4	3,2
SESTudora-Palanca	36,2	10,8	11,5	10,6	10,3	6,0	32,0	55,2	49,2	67,0	17,4	0,0	0,0	0,0	270,0	0,0	81,00	0,0	81,0	189,0
SES Otaci	6,5	0,1	0,5	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,8	0,3	0,9		0,26	0,0	0,3	0,6
Vama Saiti														0,3	1,1		0,33		0,3	0,8
IESinclusiv																			0,0	
Lucoil Moldova																1749,5			1749,5	
Redpointi																			85,5	
Conect Com																			241,5	
Continental Grup																			84,2	
Sabris com																			100,5	
Total IES	1956,2	606,7	1409,5	877,2	704,2	616,2	881,2	1117,4	699,8	417,0	473,6	256,1	384,3	8383,2	3995,1	2525,2	287,7	6808,0	3533,4	

Utilizarea mijloacelor bănești acumulate la Fondul Ecologic Local s-a efectuat în conformitate cu Legea bugetului de stat pentru anul 2008 și Regulamentul privind fondurile ecologice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.988 din 21.09.08, cu modificările ulterioare. În total au fost utilizate surse financiare în sumă de 7099,9 mii lei.

Numărul proiectelor finanțate din contul veniturilor în Fondurile Ecologice Locale pentru anul 2008 au constituit 66 la număr, iar suma utilizată în acest scop a fost de 2432,4 mii lei sau 34,2 la sută din totalul cheltuielilor, pe când în perioada anilor 2001-2005 acest indicator era de 22-24 proiecte, iar suma atingea 15-18 la sută din totalul cheltuielilor.

Se menționează, că unele proiecte nu se realizează în perioada stabilită și beneficiarii de proiect nu prezintă la timp dările de seamă și rapoartele finale, privind utilizarea mijloacelor alocate, controlul din partea Agențiilor și Inspekțiilor ecologice este insuficient la acest capitol.

În unele cazuri se alocă mijloace financiare din Fondul Ecologic Local fără efectuarea unui studiu preventiv, din partea Agențiilor și Inspekțiilor Ecologice cu consultarea specialiștilor de ramură, privind posibilitatea beneficiarilor de a exercita lucrările prevăzute de proiect, cât și aprecierea eficacității de la realizarea proiectelor înaintate. Toate acestea duc la crearea datoriilor debitoriale, deoarece beneficiarii primind finanțarea pentru prima tranșă de realizare a proiectului, ce constituie 30% din suma totală, deseori nu mai continuă lucrările din diverse motive sau le preiau cu mari întârzieri. Astfel, la data de 01.01.2009 sunt înregistrate următoarele proiecte inițiate cu 2-3 ani în urmă și nefinisate:

- Amenajarea și înverzirea teritoriului com.Trușeni, a.2003, suma alocată este de 60,0 mii lei;
- Amenajarea gunoiștii neautorizate pe teritoriul com.Grătiești, septembrie 2003, suma alocată - 49,6 mii lei;
- Formarea gunoiștii autorizate din s.Dărcăuți, raionul Soroca, noiembrie 2006, suma de proiect 71,4 mii lei,

fiind finanțată prima tranșă de 21,4 mii lei.

La capitolul acumulări la Fondul Ecologic Local se menționează, că mecanismul perceperii plăților pentru emisiile (deversările) de poluanți în mediu și depozitarea deșeurilor de producție de la beneficiarii de resurse naturale, care desfășoară activitate economică generatoare de poluanți, rămâne la nivelul anilor 90, fără careva schimbări esențiale în activitatea Agențiilor și Inspekțiilor ecologice, precum și a modului de efectuare a controlului asupra achitării acestor plăți de către beneficiari.

Pe viitor, este necesar de a introduce unele modificări și completări în Legea cu privire la plata pentru poluarea mediului, de a revede coeficienții de agresivitate pentru unii poluanți emiși în aerul atmosferic și normativele plății pentru emisiile de poluanți și modul de calculare a acestora, cât și obligațiunile agenților economici în acest domeniu, de a efectua o reinventariere totală a tuturor surselor de poluare cu crearea unei baze de date. Aceste acțiuni vor permite de a acumula o informație mai amplă despre toate sursele de poluare existente.

Realizarea acestor acțiuni va duce la o majorare esențială a veniturilor la Fondul Ecologic Local, cât și o orientare pozitivă a beneficiarilor.

XIV. SUPORTUL LOGISTIC AL INSPECTORATULUI ECOLOGIC DE STAT

Cu suportul financiar al proiectelor aprobate de Consiliile de Administrare ale Fondului Ecologic Național și cel Local, precum și a mijloacelor speciale alocate pe parcursul anului 2008, s-au întreprins acțiuni practice referitor la consolidarea bazei tehnico-materiale a Inspectoratului Ecologic de Stat și subdiviziunilor sale teritoriale.

În total au fost utilizate mijloace financiare la componenta logistică - 9586,4 mii lei (fig.1).

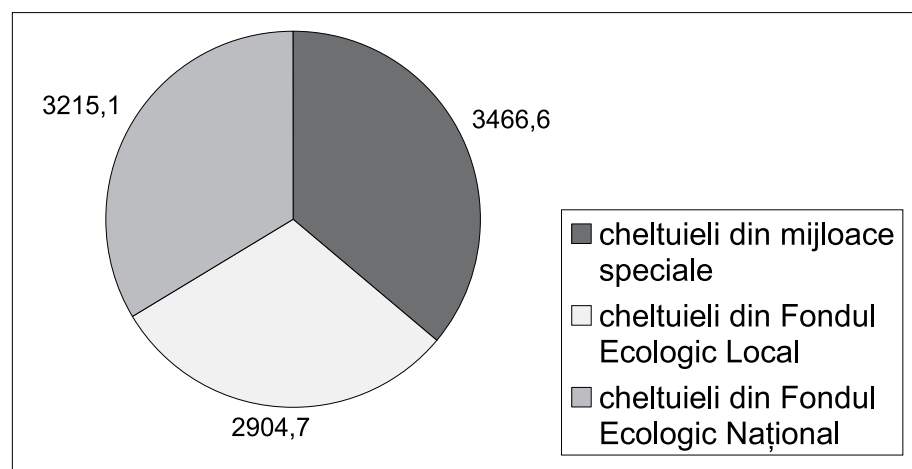

Fig. 1. Structura cheltuielilor de casă la componenta logistică pentru întreținerea activității Inspectoratului și subdiviziunilor sale teritoriale

Din sursele nominalizate, pentru dotarea subdiviziunilor teritoriale cu mijloace de transport auto, au fost procurate 13 unități de transport (12 unități de model „NIVA Shevrolet”, un microbus de 8 locuri de modelul Hyundai în sumă totală de 2230,0 mii lei). Unitățile procurate conform contractelor nr.3/1792-2564 și nr.4/1802-2653 din FEL au fost distribuite subdiviziunilor teritoriale ale Inspectoratului. Cele mai multe mijloace utilizate revin FEN (tabelul 1).

Tabelul 1.

Lista proiectelor finanțate din Fondul Ecologic Național prezentate de către IES pentru anul 2008.

Nr. d/o	Nr. de înregistrare a contractului	Denumirea proiectului	Suma planificată (lei)	Suma alocată (lei)
1	4/1872-2644	„Organizarea și desfăș. lucr. de preg. a expoziției Moldeco-2008”	98973,00	98973,00
2	4/1869-2634	„Procurarea a 12 autoturisme Niva Shevrolet”	2000000,00	2000000,00
3	4/1802-2653	„Cooperarea bilaterală în domeniul protecției resurselor piscicole”	9600,00	9600,00
4	3/1792-2564	„Asigurarea cu transport auto a subdiv. terit. de mediu și structurii aparatului central din IES”	440000,00	440000,00
5	3/1873-2588	„Premierea inspecțiilor ecologice” Rîu curat de la sat la sat”	25000,00	25000,00
6	6/1595-2233	„Desfășurarea și organizarea inițiativei comisiei Europene” În oraș fără automobil”	124100,00	62050,00
7	6/1597-2061	„Înzestrarea subdiviziunilor IES cu unități de transport auto”	790625,00	500625,00
8	2/1740-2549	„Premierea colaboratorilor IES cu ocazia Zilei mondiale a Mediului-5 iunie”	63500,00	63500,00
9	4/1481-2060	„Asigurarea cu uniformă și haine speciale”	635060,00	317530,00

Pentru aprovizionarea mijloacelor de transport cu produse petroliere s-au achiziționat 125000 lit. benzină în sumă de 1687,5 mii lei, care a fost folosită rațional, pentru îndeplinirea sarcinilor puse în fața colaboratorilor IES.

Din contul serviciilor cu plată a fost procurată îmbrăcăminte și încălțăminte de iarnă pentru colaboratorii subdiviziunilor teritoriale ale Inspectoratului în sumă totală de 137,9 mii lei.

Din contul serviciilor cu plată și FEL, pentru crearea condițiilor normale de lucru colaboratorilor aparatului central și subdiviziunilor teritoriale au fost alocate 980,6 mii lei, care au fost cheltuiți pentru finisarea lucrărilor de reparație a birourilor de serviciu (Aparatul central și sediile subdiviziunilor AE Chișinău, AE Bălți, IE Dubăsari, IE Briceni, IE Fălești, CIE Otaci, IE Căușeni, IE Basarabeasca).

Pentru asigurarea instituției cu rechizite de birou, materiale și mobilier au fost utilizate 412,0 mii lei.

Pentru desfășurarea acțiunii „Aer curat pentru toți” și participarea la expoziția „Moldeco 2008” s-au alocat din FEN și FEL 183,4 mii lei, care au fost utilizați pentru editarea materialelor de reclamă și propagandă ecologică, fabricarea și оформarea standurilor pentru expoziții.

Într-o întreținere a Centrelor Investigații Ecologice s-au achiziționat reactivi chimici și inventar în sumă de 50,0 mii lei.

Pe parcursul anului 2008 din toate sursele de finanțare enumerate mai sus au fost alocate circa 470,0 mii lei pentru procurarea echipamentului electronic, după cum urmează:

- calculatoare – 64 unități;
- imprimante și faxuri - 10 unități;

O parte de mijloace au fost folosite pentru instalarea rețelei pentru calculatoare în sediul aparatului central.

Soluționarea în continuare a lucrărilor de consolidare a bazei tehnico-materiale solicită alocarea pe parcursul anilor 2009 de mijloace financiare pentru reparația curentă a sediilor Inspecțiilor Ecologice: Edineț, Florești, Ialoveni, Soroca, Cimișlia, Sângerei.

În scopul reducerii cheltuielilor de întreținere a mijloacelor de transport este necesar de a reînnoi parcul auto al IES aproape integral.

Drept obiectiv prioritar pentru perioada apropiată sub aspectul consolidării logistice, IES urmează să creeze condiții normale de lucru tuturor colaboratorilor, să-i asigure pe aceștia cu echipament performant, să implementeze de urgență în cadrul Inspectoratului sistemul informațional de monitorizare a activității de protecție a factorilor de mediu.

XV. CONCLUZII ȘI OBIECTIVE

Concluzii

- Activitatea IES pe parcursul anului 2008 a fost axată pe realizarea măsurilor prevăzute în Planul de activitate și orientată la implementarea politicilor de mediu în teritoriu, programelor și planurilor naționale și locale de acțiuni privind protecția și utilizarea resurselor naturale, organizarea și desfășurarea acțiunilor ecologice pentru ameliorarea și îmbunătățirea calității factorilor de mediu, extinderii suprafețelor ocupate cu plantații silvice, lichidării gunoiștilor stihinice și amenajarea celor autorizate, curățarea, amenajarea și salubritatea cursurilor de ape și zonelor de protecție a lor.
- Pe parcursul anului s-au întreprins măsuri de optimizare a Structurii instituționale și efectivului de personal al subdiviziunilor teritoriale, care s-a redus la 367 unități în 2008, față de 417 unități în anul 2005.
- S-a perfecționat sistemul de control conform cerințelor actuale, au fost delimitate competențele și atribuțiile de serviciu ale subdiviziunilor IES referitor la eliberarea autorizațiilor de mediu și avizelor expertizei ecologice de Stat, creșterea condițiilor favorabile solicitanților pe loc.
- IES și subdiviziunile teritoriale au participat activ la organizarea și desfășurarea acțiunilor naționale de salubritate a localităților, plantare a arborilor, curățare a râurilor, teritoriului izvoarelor, fântânilor, lichidării gunoiștilor stihinice. Cu toate acestea situația ecologică rămâne alarmantă. Ceea ce se obține nu se păstrează. Se comit cazuri de extragere ilicită a resurselor naturale, tăieri ilicite și de braconaj, deversări și emisii de poluanți neautorizate.
- În stare avansată de poluare se găsesc sursele acvatice, iar problema calității apei devine tot mai serioasă și la moment are indici de poluare atât chimici, cât și bacteriologici foarte pronunțați. Apele sunt contaminate cu deșeuri, substanțe chimice și produse petroliere. Rămâne nesoluționată problema construcției Stațiilor de epurare (SE) din orașele Soroca și Rezina. La un randament foarte redus funcționează SE Comrat, Călărași, Orhei, Taraclia și altele. În stare avariata se găsesc sistemele de canalizare construite anterior în or. Ocnița, Strășeni, altele, care au o uzură înaintată și generează poluări în localități.
- În noile condiții de gospodărire în agricultură în proces de degradare se află și resursele funciare, care suportă o diminuare continuă a calității solurilor și productivității scăzute a terenurilor agricole. Avansează eroziunea solului și alunecările de teren. Soluția ar fi consolidarea terenurilor și întreprinderea măsurilor de protecție de către proprietarii terenurilor.
- Volumul sumelor al emisiilor în aerul atmosferic comparativ cu anul 2001 este în descreștere, iar impactul negativ asupra calității aerului revine tot mai mult transportului auto și unor surse de poluare fixe, cum ar fi uzina de ciment din Rezina, CET-urile și alte întreprinderi industriale.
- Anual A.S. "Moldsilva" efectuează lucrări de extindere a suprafețelor împădurite pe terenurile degradate, asigurând majorarea suprafețelor împădurite pe țară. Din cauza procentului de prindere redus, pășunatului intensiv aceste suprafețe se află într-o stare necorespunzătoare cerințelor silvo-tehnice și reduc rezultatul scontat.
- Urmează a fi îmbunătățit monitoringul de mediu prin identificarea pleneră a surselor de poluare ce va permite determinarea reală a prejudiciului cauzat mediului și întreprinderea măsurilor de recuperare a acestuia. Aceasta va majora acumulările în fondurile ecologice, va asigura achitarea plăților pentru poluarea mediului și va îmbunătăți supravegherea implementării corecte a proiectelor susținute financiar din FEN.

Obiective

- Obiectivele pentru în anul 2009 sunt orientate la realizarea activităților preconizate în planul de dezvoltare instituțională a MERN pentru perioada 2009-2011 și cuprind următoarele măsuri:
- Îmbunătățirea capacității de comunicare cu subdiviziunile teritoriale și gestionării fluxului informațional privitor la calitatea factorilor de mediu și activităților desfășurate.
 - Conlucrarea eficientă cu autoritățile administrației publice centrale și locale pentru asigurarea securității ecologice în baza politicilor de mediu (strategii, convenții, programe, acorduri interstatale, programe și planuri naționale de acțiuni) și soluționării efective a problemelor ce țin de protecția mediului și utilizării resurselor naturale.
 - Organizarea și desfășurarea efectivă a activităților de inspectare și depistare a cazurilor ilicite de utilizare a resurselor naturale și poluare a mediului (extragerea ilicită a zăcămintelor, tăierile neautorizate și braconajul, amplasarea stihinică a deșeurilor).
 - Acordarea asistenței metodologice și consultative OAPL, agenților economici referitor la protecția mediului, utilizarea rațională a resurselor naturale și gestionarea corectă a deșeurilor și substanțelor chimice.
 - Organizarea și desfășurarea acțiunilor naționale de plantare a arborilor, curățare a cursurilor de apă, surselor de alimentare cu apă potabilă, evacuare și epurare a apelor uzate, de diminuare a poluării aerului atmosferic de la surse fixe și mobile de poluare, salubritate și amenajare a localităților.
 - Îmbunătățirea capacităților profesionale a cadrului inspectorat și experților întru asigurarea funcționării

transparente și operative a mecanismului de reglementare, autorizare și expertizare a obiectelor și activităților desfășurate de către antreprenori.

- Asigurarea respectării legislației în domeniul expertizei și avizării documentației de proiect, evaluării impactului asupra mediului înconjurător, respectării normativelor de deversare și emisie de poluanți.
- Monitorizarea eficientă a surselor de poluare a apelor și aerului pentru prevenirea poluării prin deversări și emisii accidentale de poluanți, depistarea cazurilor ilicite și aplicarea măsurilor ecologo-economice de constrângere.
- Supravegherea funcționării mecanismului „Poluatorul plătește”, efectuării acumulărilor și defalcărilor în fondurile ecologice și eficacității implementării proiectelor și utilizării surselor alocate.
- Conlucrarea cu instituțiile de mediu din țările vecine, (Ucraina și România) întru realizarea acordurilor de colaborare privind protecția mediului și utilizarea resurselor piscicole în fl. Nistru și r.Prut.
- Eficientizarea activităților de popularizare a problemelor utilizării resurselor naturale și protecției mediului, de educație ecologică prin sursele de informare disponibile: publicații, emisiuni radio-TV, ore ecologice, ședințe și întruniri cu populația.

I N F O R M A Ţ I E
privind activitatea Inspectoratului Ecologic de Stat anul 2008

Nr. crit.	Denumirea criteriilor	În total	Inclusiv pe factorii naturali							
			Solul	Subsol	Apa	Aerul	Flora și fauna	Chimie	Deșeuri	Complexe
2		3	4	5	6	7	8	9	10	
1	Întreprinderi (obiecte) inspectate (nr.)	15290	2299	295	1906	1847	3839	628	2108	2368
2	Procese verbale întocmite (nr.)	7301	881	132	765	430	1850	21	3043	179
3	Amenzi aplicate de către șeful AE /IE/(lei)	243960	600	0	227900	0	15050	0	370	40
4	Amenzi încasate de către șeful AE/IE (lei)	155761	200	0	151201	0	3950	0	370	40
5	Numărul contravențiilor (persoane)	6902	880	131	759	429	1464	21	3038	180
6	Ațiuni înaintate (lei)	1800405	627240	16620	143566	11611	998869	0	0	2500
7	Ațiuni satisfăcute (lei)	575921	113238	4939	135820	8611	313113	0	200	0
8	Amenzi aplicate de judecătoria și alte organe (lei)	365612	47950	71800	10900	33500	122582	3280	50413	25187
9	Amenzi încasate de la judecătoria și alte organe (lei)	231406	35600	43407	1860	18219	87714	2470	31938	10198
10	Materiale prezentate procuraturii (nr.)	186	8	20	11	5	40	8	7	87
11	Materiale prezentate judecătoriei economice (nr.)	1	0	0	0	0	1	0	0	0
12	Au fost prevenite aruncări de toxine, pesticide, îngrășăminte minerale, deieții animale	467	35	0	24	9	3	64	330	2
13	Obiecte construite fără avizul expertizei ecologice	86	46	0	3	2	0	0	0	35
14	Pașaportizarea unităților industr. și agricole	248	8	31	0	0	0	187	21	1
15	Obiecte controlate în comun cu specialiștii AE /IE	250	25	33	76	10	36	0	10	60
16	Organizarea seminar., conferinț., expedițiilor etc. (nr.)	361	26	11	55	32	28	14	49	146
17	Publicații (nr.)	312	14	7	34	41	39	3	41	133
18	Emisiuni radio și televiziune (nr.)	294	16	8	34	21	46	1	31	137
19	Procese-verbale prezentate judecătoriei și altor organe (nr.)	5655	776	131	110	452	1301	141	2561	183
20	Participarea în comisii de lucru (nr.)	2008	564	13	109	32	95	54	57	1084
21	Participarea în comisii pentru alegerea loturilor (nr.)	2318	1914	5	27	5	2	1	0	364
22	Coordonarea material. pentru repartizarea loturilor (nr.)	1663	1347	1	10	0	0	0	0	305
23	Participarea în comisii de recepție obiectelor (nr.)	1259	185	2	19	25	0	0	0	1028
24	Examinarea și coordonarea pașapoartelor ecologice (nr.)	49	0	0	2	0	0	0	0	47
25	Coordonarea proiectelor de lucru (nr.)	448	142	1	56	7	5	0	11	226
26	Examinarea pîngerilor și semnalelor (nr.)	1816	189	78	204	111	496	37	417	284
27	Consultații și ajutor metodic (nr.)	4998	562	165	678	870	668	105	626	1324
28	Raiduri de antibraconaj (nr.)	2009	0	0	0	0	2009	0	0	0
29	S-au confiscat arme de vînătoare, scule	1675	0	0	0	0	1668	0	0	7
30	Pește confiscat (kg)	5042	0	0	0	0	5042	0	0	0
31	Materiale pregătite pentru organele ierarhic superioare	2336	63	55	251	65	311	5	126	1460
32	Proiecte de execuție acordate	761	76	0	20	20	6	0	1	638
33	Proiecte de execuție avizate negativ	12	3	0	0	0	0	0	0	9
34	Exam mater privind autoriz. de folosire specială a apelor	272	0	0	261	0	0	0	0	11

35	Eliberarea autorizațiilor de folosire specială a apelor	247	4	0	235	0	0	0	0	8
36	Examinarea deversărilor limitat admisibile (nr.)	14	0	0	14	0	0	0	0	0
37	Acordarea deversărilor limitat admisibile (nr.)	14	0	0	14	0	0	0	0	0
38	Examinarea inventarelor de emisii, normelor ELA (nr.)	584	0	0	584	0	0	0	0	0
39	Acordarea inventarelor de emisii, normelor ELA (nr.)	492	0	0	492	0	0	0	0	0
40	Examinarea materialelor privind autorizarea emisilor (nr.)	1025	0	0	1025	0	0	0	0	0
41	Eliberarea autorizațiilor de emisii în aer atmosferic (nr.)	1072	0	0	1072	0	0	0	0	0
42	Examinarea material. privind autorizarea folosirii separată a apei	26	0	0	26	0	0	0	0	0
43	Examinarea materialelor privind autorizările de tăieri	1311	0	0	0	0	1311	0	0	0
44	Eliberarea autorizațiilor de tăieri	1149	0	0	0	0	1149	0	0	0
45	Servicii prestate acordate (lei)	3196049	554210	6071	188301	357935	91020	78492	4146	1915874
46	Servicii prestate achitate (lei)	3150208	544907	5697	183219	356869	96307	80305	4146	1878759
47	Coordonarea rapoartelor statistice	2049	0	36	147	569	0	19	435	843
48	Coordonarea planurilor de măsuri	738	10	2	55	74	54	2	10	531
49	Suspendarea activității de producere (cazuri)	50	27	0	10	1	1	0	1	10
50	Calcularea plății pentru poluarea mediului (lei)	6743569	8066	0	1494364	1358067	0	0	248990	3634082
51	Achitarea plății pentru poluarea mediului (lei)	7645064	8066	0	1447451	1329291	0	0	249553	4610703
52	Decontările beneficiarilor in bugetul de Stat	1286042	1998	0	3600	0	0	0	0	1280444

INFORMAȚIE
privind activitatea Inspectoratului Ecologic de Stat anul 2008

Nr. crit.	Subdiviziunile IES	Denumirea criteriilor											
		Întreprin-deri (obiecte) inspectate, (nr.)	Procese verbale întocmite, (nr.)	Amenzi aplicate de către șeful AE / IE, (lei)	Amenzi încasate de către șeful AE/IE, (lei)	Acțiuni înaintate, (lei)	Acțiuni satisfăcute, (lei)	Amenzi aplicate de judecătorii și alte organe, (lei)	Amenzi încasate de la judecătorii și alte organe, (lei)	Servicii prestate acordate, (lei)	Servicii prestate achitate, (lei)	Calcularea plății pentru poluarea mediului, (lei)	Achitarea plății pentru poluarea mediului, (lei)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1	Anenii Noi	292	239	1840	1800	16679	14949	13689	8793	100400	100400	217000	217000
2	Aparatul I E S	69	186	0	0	267991	13435	7960	7040	44321	44321	0	0
3	Bălți	1110	703	17000	16400	11358	10494	14745	14665	435023	435022	454646	498916
4	Basarabeasca	251	35	1280	1280	18080	6800	600	40	17649	17649	68311	68311
5	Briceni	441	45	1200	1200	3928	3928	6340	6340	108987	105861	174686	174686
6	Cahul	613	44	400	200	5156	420	420	0	105600	105600	85600	85600
7	Călărași	308	142	2400	2400	14639	4502	5610	1870	87072	87072	52463	52463
8	Cantemir	221	152	4000	3480	19278	6188	8820	2980	31771	31771	76355	76355
9	Căușeni	492	430	1540	940	46596	13959	17620	13330	130357	131249	172887	144423
10	Chișinău	2039	487	49050	24800	145312	137371	36810	0	502019	502019	2322780	3381866
11	Cimișlia	196	44	1340	1540	33193	36060	15400	15400	40829	39345	49988	47422
12	UTA Gagau- zia	549	338	26460	10460	449590	11086	3460	3460	92000	92000	151100	151100
13	Criuleni	320	300	3200	2000	6903	3446	11689	6069	44515	44516	97858	106496
14	Dondușeni	518	141	7340	2200	18898	17344	8060	3180	76801	73315	57855	57856
15	Drochia	225	89	2540	2040	53710	33850	9800	9800	85432	82526	125842	125842
16	Dubăsari	188	47	900	900	4849	487	487	1698	16085	16085	27389	22549
17	Edineț	170	58	2780	2060	2207	1305	1842	1018	58337	57718	111716	110085
18	Fălești	462	236	6600	3400	4434	3534	2120	2120	59542	58924	126770	115729
19	Florești	394	86	2240	1040	7240	6240	4550	2890	90398	90398	163663	150524
20	Glodeni	276	161	1520	720	15724	12990	3630	3085	38166	33556	58535	58149
21	Hâncești	402	154	6540	1820	6817	1940	16540	11720	81862	77315	103450	98252
22	Ialoveni	900	15	840	440	440	440	0	0	100379	100379	56737	56737
23	Leova	154	87	10600	9400	8885	4205	12380	6380	24213	23927	106160	84210
24	Nisporeni	381	259	1980	1580	6339	6339	12520	11720	74182	68840	13971	13333
25	Ocnîța	573	265	16560	16560	2666	2086	18910	14130	111828	111828	263200	263200
26	Orhei	374	193	13600	7600	63402	4609	17680	15520	71986	67531	137215	135174
27	Râșcani	356	49	3800	900	31224	2416	8160	2160	51345	42658	111611	57370
28	Rezina	143	138	3460	3160	49141	3348	5020	4020	48192	48192	593916	593916
29	Sângerei	278	51	400	200	19609	1220	2330	1220	48595	43496	57635	50846
30	Serv Piscicol	136	765	0	0	251529	134230	15360	0	0	0	0	0
31	Șoldănești	411	308	5940	3240	3485	2725	19770	9150	56595	54098	54644	19204
32	Soroca	431	166	18540	10631	33869	22734	13645	10020	91460	90593	214722	213529
33	Ștefan Vodă	253	149	2120	2100	126192	15610	15560	14760	76504	92917	95278	80812
34	Strășeni	617	230	14800	9300	18453	7179	11414	7384	65858	52085	146468	146468
35	Taraclia	228	163	4880	4300	1053	1053	7660	6326	28308	27564	53019	56088
36	Telenești	292	111	410	410	2755	1507	3460	3118	18427	18427	47840	38295
37	Ungheni	227	235	5860	5260	28781	25892	10340	10000	81012	81012	92259	92259
	Total pe Inspectoratul Ecologic de Stat	15290	7301	243960	155761	1800405	575921	364401	231406	3196049	3150208	6743569	7645064

INFORMAȚIE
privind activitatea Inspectoratului Ecologic de Stat, anul 2008

Nr.crit.	Denumirea criteriilor	TOTAL																			
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
1	Întreprinderi (obiecte) inspectate (nr.)	15290	292	1110	251	441	613	308	221	492	2039	196	549	320	518	188	225	188	462	394	276
2	Procese verbale întocmite (nr.)	7301	239	703	35	45	44	142	152	430	487	44	338	300	141	47	89	47	236	86	161
3	Amenzi aplicate de către șeful AE /IE (lei)	243960	1840	17000	1280	1200	400	2400	4000	1540	49050	1340	26460	3200	7340	900	2540	900	6600	2240	1520
4	Amenzi încasate de către șeful AE/IE (lei)	155761	1800	16400	1280	1200	200	2400	3480	940	24800	1540	10460	2000	2200	2040	2060	3400	1040	720	3630
5	Numărul contraveniențelor (persoane)	6902	239	703	35	45	44	142	152	432	487	44	338	300	138	47	89	47	236	86	161
6	Acțiuni înaintate (lei)	1800405	16679	11358	18080	3928	5156	14639	19278	46596	145312	33193	449590	6903	18898	4849	53710	4849	4434	7240	15724
7	Acțiuni satisfăcute (lei)	575921	14949	10494	6800	3928	420	4502	6188	13959	137371	36060	11086	3446	17344	487	33850	487	3534	6240	12990
8	Amenzi aplicate de judecătorii și alte organe (lei)	365612	13689	14745	600	6340	420	5610	8820	17620	36810	15400	3460	11689	8060	1698	9800	1698	2120	4550	3630
9	Amenzi încasate de la judecătorii și alte organe (lei)	231406	8793	14665	40	6340	0	1870	2980	13330	0	15400	3460	6069	3180	1698	9800	1698	2120	2890	3085
10	Materiale prezentate procuraturii (nr.)	186	11	0	7	2	0	0	5	0	24	5	0	6	10	2	4	0	1	5	0
11	Materiale prezentate judecătoriei economice (nr.)	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
12	Au fost prevenite aruncări de toxine, pesticide, îngrășăminte minerale, defecții animale	467	0	0	0	0	0	0	0	86	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
13	Obiecte construite fără avizul expertizei ecologice	86	0	2	0	1	0	0	0	16	17	1	0	0	11	0	0	0	0	0	0
14	Pașaportizarea unităților industr. și agricole	248	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	33	0	0	0	0	0	20	28
15	Obiecte controlate în comun cu specialiștii AE /IE	250	13	0	10	3	1	0	3	1	29	8	0	3	3	3	0	0	1	2	3
16	Organizarea seminar., conferinț., expedițiilor etc. (nr.)	361	7	0	35	16	4	12	23	4	11	0	0	5	5	3	4	13	8	0	7
17	Publicații (nr.)	312	13	5	0	9	3	4	7	17	3	2	0	13	9	3	8	2	21	8	8
18	Emisiuni radio și televiziune (nr.)	294	16	10	19	10	12	3	3	21	6	10	6	3	7	0	2	0	8	2	10

19	Procese-verbale prezentate judecătorești și altor organe (nr.)	5655	219	680	16	45	44	142	106	411	329	44	0	283	138	47	84	44	202	86	161
20	Participarea în comisii de lucru (nr.)	2008	86	201	11	92	38	34	51	51	40	15	0	4	35	29	12	27	62	3	22
21	Participarea în comisii pentru alegerea loturilor (nr.)	2318	54	192	14	91	39	29	25	79	327	30	120	66	30	38	44	10	40	62	20
22	Coordonarea material. pentru repartizarea loturilor (nr.)	1663	23	193	13	0	11	23	23	79	243	12	0	1	20	24	44	8	34	0	16
23	Participarea în comisii de recepție a obiectelor (nr.)	1259	36	200	5	64	3	33	11	51	34	17	0	40	10	14	23	1	46	30	11
24	Examinarea și coordonarea pașapoartelor ecologice (nr.)	49	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
25	Coordonarea proiectelor de lucru (nr.)	448	0	73	5	5	25	4	2	41	0	6	0	0	1	18	1	11	29	0	5
26	Examinarea pîngerilor și semnalelor (nr.)	1816	66	23	182	36	12	36	26	69	132	11	0	16	4	20	9	16	41	58	24
27	Consultații și ajutor metodic (nr.)	4998	72	71	234	297	366	91	43	78	1200	67	0	38	111	51	2	113	79	20	16
28	Raiduri de antibraconaj (nr.)	2009	67	58	41	153	16	63	38	71	0	25	33	40	89	21	48	17	67	75	27
29	S-au confiscat arme de vîntoare, scule	1675	4	0	1	0	27	2	6	4	0	1	1	3	13	0	0	0	19	2	0
30	Pește confiscat (kg)	5042	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
31	Material pregătite pentru organele ierarhic superioare	2336	83	111	93	1	22	0	10	350	90	5	0	2	169	4	108	4	22	50	29
32	Proiecte de execuție acordate	761	20	73	3	3	6	0	6	41	77	0	0	41	9	4	1	4	23	0	6
33	Proiecte de execuție avizate negativ	12	0	0	0	0	0	2	0	0	5	0	0	0	3	0	0	0	0	0	0
34	Exam mater privind autoriz. de folosire specială a apelor	272	0	1	5	9	11	10	13	14	35	12	17	6	8	11	2	2	3	7	1
35	Eliberarea autorizațiilor de folosire specială a apelor	247	14	1	1	9	11	10	8	14	28	12	0	6	6	12	2	2	3	7	0
36	Examinarea deversărilor limitat admisibile (nr.)	14	0	0	0	0	1	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
37	Acordarea deversărilor limitat admisibile (nr.)	14	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	4	0	0	0	0	1
38	Examinarea inventarelor de emisii, normelor ELA (nr.)	584	12	38	2	1	7	2	0	4	185	12	0	0	3	2	4	0	12	17	3
39	Acordarea inventarelor de emisii, normelor ELA (nr.)	492	12	38	2	0	7	2	0	7	117	12	0	0	3	0	4	0	12	17	3

40	Examinarea materialelor privind autorizarea emisiilor (nr.)	1025	26	66	7	7	53	72	3	9	227	12	0	12	8	0	10	9	17	59	5
41	Eliberarea autorizațiilor de emisii în aer atmosferic (nr.)	1072	26	66	6	7	53	72	3	9	215	12	26	12	23	0	10	9	17	59	5
42	Examinarea material. privind autorizarea folosiri separată a apei	26	0	0	0	9	2	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	5
43	Examinarea materialelor privind autorizarile de tăieri	1311	28	51	3	61	24	44	10	56	277	29	0	15	21	20	12	13	23	4	35
44	Eliberarea autorizațiilor de tăieri	1149	28	51	39	48	23	32	9	56	258	29	20	15	24	13	12	10	21	4	34
45	Servicii prestate acordate (lei)	3196049	100400	435023	17649	108987	105600	87072	31771	130357	502019	40829	92000	44515	76801	16085	85432	58337	59542	90398	38166
46	Servicii prestate achitate (lei)	3150208	100400	435022	17649	105861	105600	87072	31771	131249	502019	39345	92000	44516	73315	16085	82526	57718	58924	90398	33556
47	Coordonarea rapoartelor statistice	2049	286	263	69	15	2	0	0	71	0	36	0	75	42	0	33	0	83	103	9
48	Coordonarea planurilor de măsură	738	63	27	17	6	0	0	0	24	0	17	0	25	27	9	16	0	83	55	0
49	Suspendarea activității de producere (cazuri)	50	6	0	0	0	0	0	0	0	26	0	0	0	0	2	0	1	0	2	0
50	Calcularea plății pentru poluarea mediului (lei)	6743569	217000	454646	68311	174686	85600	52463	76355	172887	2322780	49988	151100	97858	57855	27389	125842	111716	126770	163663	58535
51	Achitarea plății pentru poluarea mediului (lei)	7645064	217000	498916	68311	174686	85600	52463	76355	144423	3381866	47422	151100	106496	57856	22549	125842	110085	115729	150524	58149
52	Decontările beneficiarilor în bugetul de Stat	1286042	27700	70620	0	311113	0	0	0	7344	94934	0	0	35532	21240	10602	1998	0	9180	0	5796

Nr.crit.	Denumirea criteriilor	Hfințești	Ialoveni	Aparatul IES	Leova	Nisporeni	Ocnita	Orhei	Rezina	Risicanii	Serviceul Piscicol	Singerei	Soroca	Strășeni	Soldănești	Ștefan Vodă	Taracalia	Telenești	Ungheni
23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42
1	Întreprinderi (obiecte) inspectate (nr.)	402	900	69	154	381	573	374	143	356	136	278	431	617	411	253	228	292	227
2	Procese verbale întocmite (nr.)	154	15	186	87	259	265	193	138	49	765	51	166	230	308	149	163	111	235
3	Amenzi aplicate de către șeful AE /IE/(lei)	6540	840	0	10600	1980	16560	13600	3460	3800	0	200	18540	14800	5940	2120	4880	410	5860
4	Amenzi încasate de către șeful AE/IE/(lei)	1820	440	0	9400	1580	16560	7600	3160	900	0	400	10631	9300	3240	2100	4300	410	5260
5	Numărul contraveniențelor (persoane)	152	15	136	83	259	265	193	138	49	427	51	166	230	308	149	163	107	235
6	Acțiuni înaintate (lei)	6817	440	267991	8885	6339	2666	63402	49141	31224	251529	19609	33869	18453	3485	126192	1053	2755	28781
7	Acțiuni satisfăcute (lei)	1940	440	13435	4205	6339	2086	4609	3348	2416	134230	1220	22734	7179	2725	15610	1053	1507	25892
8	Amenzi aplicate de judecătorii și alte organe (lei)	16540	0	7960	12380	12520	18910	17680	5020	8160	15360	2330	13645	11414	19770	15560	7660	3460	10340
9	Amenzi încasate de la judecătorii și alte organe (lei)	11720	0	7040	6380	11720	14130	15520	4020	2160	0	1220	10020	7384	9150	14760	6326	3118	10000
10	Materiale prezentate procuraturii (nr.)	3	6	3	7	0	0	0	2	14	13	7	20	1	3	0	8	8	5
11	Materiale prezentate judecătoriei economice (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
12	Au fost prevenite aruncări de toxine, pesticide, îngrășăminte minerale, dejecții animale etc.	1	195	0	2	0	6	101	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	76
13	Obiecte construite fără avizul expertizei ecologice	13	0	0	4	0	0	18	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2
14	Pașaportizarea unităților industr și agricole	0	0	31	1	0	29	0	36	0	0	2	29	0	0	0	0	0	0
15	Obiecte controlate în comun cu specialiștii AE / IE	16	8	57	10	1	0	1	0	17	0	6	7	4	0	11	6	18	0
16	Organizarea seminar., conferinț, expedițiilor etc. (nr.)	13	1	46	16	0	4	4	3	4	0	12	22	4	21	13	5	8	4
17	Publicații (nr.)	7	16	7	2	8	8	3	4	11	9	21	21	2	9	19	2	5	6
18	Emissiuni radio și televiziune (nr.)	2	4	27	1	1	2	18	2	3	3	17	14	14	4	14	5	3	6
19	Procese-verbale prezentate judecătoriei și altor organe (nr)	145	4	136	58	240	0	179	124	37	427	46	129	177	281	133	140	111	207
20	Participarea în comisii de lucru (nr.)	20	312	74	31	105	42	115	88	36	2	60	12	58	83	19	33	37	68
21	Participarea în comisii pentru alegerea loturilor (nr.)	144	140	16	20	45	21	164	61	45	0	26	18	55	58	67	5	41	82
22	Coordonarea material. pentru repararea loturilor (nr.)	121	140	161	7	20	21	164	0	45	0	26	12	51	0	1	0	45	82
23	Participarea în comisii de recepție obiectelor (nr.)	77	172	2	24	18	4	115	14	19	0	35	8	16	25	40	4	13	44
24	Examinarea și coordonarea pașapoartelor ecologice (nr.)	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	44
25	Coordonarea proiectelor de lucru (nr.)	19	21	107	13	0	0	4	3	27	0	0	0	0	0	20	0	8	0
26	Examinarea pîngerilor și semnalelor (nr.)	59	224	110	59	60	17	44	24	61	0	14	116	50	52	16	0	51	78

27	Consultații și ajutor metodic (nr.)	478	181	481	130	120	17	54	23	30	0	29	78	65	118	14	73	126	32
28	Raiduri de antibraconaj (nr.)	25	192	61	26	54	39	35	29	47	240	30	60	42	32	28	24	50	46
29	S-au confiscat arme de vînătoare, scule	0	0	130	0	0	0	16	61	0	1370	0	3	6	0	0	0	0	6
30	Pește confiscat (kg)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5042	0	0	0	0	0	0	0	0
31	Materiale pregătite pentru organele ierarhic superioare	60	4	208	24	0	0	148	92	57	0	74	209	112	42	16	15	28	94
32	Proiecte de execuție acordate	16	21	251	6	0	0	28	3	3	0	60	0	21	0	24	0	6	5
33	Proiecte de execuție avizate negativ	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
34	Exam mater privind autoriz. de folosire specială a apelor	8	33	6	6	1	6	10	0	5	0	9	0	6	1	7	1	2	4
35	Eliberarea autorizațiilor de folosire specială a apelor	5	33	6	0	2	6	10	0	5	0	9	0	6	1	7	5	2	4
36	Examinarea deversărilor limitat admisibile (nr.)	0	1	6	0	2	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
37	Acordarea deversărilor limitat admisibile (nr.)	0	1	6	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
38	Examinarea inventarelor de emisii, normelor ELA (nr.)	11	25	122	5	5	0	2	0	23	0	15	26	44	2	0	0	0	0
39	Acordarea inventarelor de emisii, normelor ELA (nr.)	8	25	122	5	9	0	0	0	5	0	12	26	42	2	0	0	0	0
40	Examinarea materialelor privind autorizarea emisiilor (nr.)	23	65	122	9	5	8	6	3	20	0	20	37	53	8	4	0	5	35
41	Eliberarea autorizațiilor de emisii în aer atmosferic (nr.)	21	65	122	10	15	8	6	3	20	0	20	37	53	8	4	11	4	35
42	Examinarea material. privind autorizarea folosirii separată a apei	0	0	0	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0
43	Examinarea materialelor privind autorizările de tăieri	83	20	114	14	11	4	57	34	38	0	47	27	36	6	21	1	16	56
44	Eliberarea autorizațiilor de tăieri	64	20	91	9	14	4	57	19	38	0	15	6	33	6	21	0	11	15
45	Servicii prestate acordate (lei)	81862	100379	44321	24213	74182	111828	71986	48192	51345	0	48595	91460	68858	56595	76504	28308	18427	81012
46	Servicii prestate achitate (lei)	77315	100379	44321	23927	68840	111828	67531	48192	42658	0	43496	90593	52085	54098	92917	27564	18427	81012
47	Coordonarea rapoartelor statistice	346	0	36	174	0	0	26	15	56	0	32	62	0	0	39	122	54	0
48	Coordonarea planurilor de măsuri	30	0	0	46	0	0	46	21	20	0	33	91	0	29	0	12	9	32
49	Suspendarea activității de producere (cazuri)	0	0	0	0	0	0	9	1	0	0	0	2	0	0	1	0	0	0
50	Calcularea plății pentru poluarea mediului (lei)	103450	56737	0	106160	13971	263200	137215	593916	111611	0	57635	214722	146468	54644	95278	53019	47840	92259
51	Achitarea plății pentru poluarea mediului (lei)	98252	56737	0	84210	13333	263200	135174	593916	57370	0	50846	213529	146468	19204	80812	56088	38295	92259
52	Decontările beneficiarilor in bugetul de Stat	18882	19071	624436	1962	0	3600	4698	0	0	0	0	0	17334	0	0	0	0	0

INFORMAȚIE
privind activitatea Inspectoratului Ecologic de Stat, anul 2008 (SOL)

Nr.crit.	Denumirea criteriilor	TOTAL	Anenii Noi	Băiți	Basarabasca	Briceni	Cahul	Călărași	Cantemir	Căușeni	Chișinău	Cimișlia	UTA Gagauzia	Criuleni	Dondușeni	Dubăsari	Drochia	Edineț	Fălești	Florești	Glodeni
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
1	Întreprinderi (obiecte) inspectate (nr.)	2299	4	260	24	94	126	4	28	163	195	9	273	9	166	11	31	28	74	38	49
2	Procese verbale întocmite (nr.)	881	19	9	3	0	6	11	10	95	22	12	81	11	61	1	22	16	7	7	22
3	Amenzi aplicate de către șeful AE /IE/(lei)	600	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4	Amenzi încasate de către șeful AE/IE (lei)	200	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5	Numărul contraveniențelor (persoane)	880	19	9	3	0	6	11	10	95	22	12	81	11	61	1	22	16	7	7	22
6	Ațiuni înaintate (lei)	627240	1675	0	10480	0	0	0	7850	28104	0	21200	406659	4708	3150	0	26350	1100	875	7000	7242
7	Ațiuni satisfăcute (lei)	113238	1675	0	4700	0	0	0	360	8678	0	27438	2330	3038	2000	0	23850	800	875	6000	5930
8	Amenzi aplicate de judecătorii și alte organe (lei)	47950	420	360	560	0	60	0	400	8390	1400	840	1200	300	4020	20	3260	760	400	90	660
9	Amenzi încasate de la judecătorii și alte organe (lei)	35600	420	320	0	0	0	0	360	6790	0	840	1200	160	1460	20	3260	480	400	90	600
10	Materiale prezentate procuraturii (nr.)	8	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
11	Materiale prezentate judecătoriei economice (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
12	Au fost prevenite anucări de toxine, pesticide, îngrășăminte minerale, dejeții animale	35	0	0	0	0	0	0	0	29	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
13	Obiecte construite fără avizul expertizei ecologice	46	0	0	0	0	0	0	0	16	16	0	0	0	10	0	0	0	0	0	0
14	Pașaportizarea unităților industr. și agricole	8	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	8	0	0	0	0	0	0
15	Obiecte controlate în comun cu specialiștii AE /IE	25	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
16	Organizarea seminar., conferinț., expedițiilor etc. (nr.)	26	0	0	3	4	0	0	2	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0
17	Publicații (nr.)	14	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	2	1	0	0	0	1	0	0
18	Emisiuni radio și televiziune (nr.)	16	0	0	1	0	2	0	0	0	0	1	2	0	1	0	0	0	0	0	0
19	Procese-verbale prezentate judecătoriei și altor organe (nr)	776	19	9	5	0	6	11	10	95	22	12	0	11	61	1	23	16	7	7	22
20	Participarea în comisii de lucru (nr.)	564	0	0	1	3	29	0	21	51	0	13	0	0	3	13	0	0	0	2	1
21	Participarea în comisii pentru alegerea loturilor (nr.)	1914	0	0	14	91	38	0	25	79	302	30	120	61	30	35	44	0	40	62	20
22	Coordonarea material. pentru repartizarea loturilor (nr.)	1347	0	0	13	0	11	0	23	79	215	12	0	1	20	24	44	0	34	0	16
23	Participarea în comisii de recepție obiectelor (nr.)	185	0	0	0	0	1	0	0	51	11	5	0	0	9	0	23	0	0	0	1
24	Examinarea și coordonarea pașapoartelor ecologice (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
25	Coordonarea proiectelor de lucru (nr.)	142	0	0	0	0	24	0	0	41	0	0	0	0	1	1	1	0	0	0	3
26	Examinarea plingerilor și semnalelor (nr.)	189	0	0	19	3	1	6	2	11	9	4	0	0	1	1	0	1	0	4	5
27	Consultații și ajutor metodic (nr.)	562	0	0	28	53	115	7	6	6	73	12	0	2	0	5	0	1	8	0	1
28	Raiduri de antibraconaj (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
29	S-au confiscat arme de vânătoare, scule	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
30	Pește confiscat (kg)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

31	Materiale pregătite pentru organele ierarhic superioare	63	0	0	3	0	0	0	0	16	7	0	0	0	0	0	8	0	0	0	1
32	Proiecte de execuție acordate	76	0	0	0	0	0	0	0	41	0	0	0	0	6	0	1	0	0	0	2
33	Proiecte de execuție avizate negativ	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0	0	0	0	0	0
34	Exam mater privind autoriz. de folosire specială a apelor	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
35	Eliberarea autorizațiilor de folosire specială a apelor	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	0	0	0	0	0
36	Examinarea deversărilor limitat admisibile (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
37	Acordarea deversărilor limitat admisibile (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
38	Examinarea inventarelor de emisii, normelor ELA (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
39	Acordarea inventarelor de emisii, normelor ELA (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
40	Examinarea materialelor privind autorizarea emisiilor (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
41	Eliberarea autorizațiilor de emisii în aer atmosferic (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
42	Examinarea material. privind autorizarea folosirii separate a apei	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
43	Examinarea materialelor privind autorizările de tăieri	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
44	Eliberarea autorizațiilor de tăieri	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
45	Servicii prestate acordate (lei)	554210	0	0	1290	22078	76170	0	16049	0	17877	8609	0	14855	0	0	46759	6897	6583	0	22100
46	Servicii prestate achitate (lei)	544907	0	0	1290	21212	76170	0	16049	0	17877	8363	0	14855	0	0	44541	6897	7635	0	21155
47	Coordonarea rapoartelor statistice	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
48	Coordonarea planurilor de măsuri	10	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	8	0	0
49	Suspendarea activității de producere (cazuri)	27	0	0	0	0	0	0	0	0	26	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
50	Calcularea plății pentru poluarea mediului (lei)	8066	0	0	0	0	0	0	7266	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
51	Achitarea plății pentru poluarea mediului (lei)	8066	0	0	0	0	0	0	7266	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
52	Decontările beneficiarilor în bugetul de Stat	1998	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1998	0	0	0	0

Nr.Crit.	Denumirea criteriilor	Hințești	Ialoveni	Aparatul IES	Leova	Nisporeni	Ocnitza	Orhei	Rezina	Rîșcani	Serviciul Ps- cicol	Sîngerei	Soroca	Strășeni	Soldănești	Ștefan Vodă	Taraclia	Telenești	Ungheii
23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42
1	Întreprinderi (obiecte) inspectate (nr.)	61	140	8	21	67	92	16	10	47	0	34	16	38	14	33	63	43	10
2	Procese verbale întocmite (nr.)	90	4	0	43	49	27	19	2	19	0	11	42	11	0	56	17	66	10
3	Amenzi aplicate de către șeful AE /IE/(lei)	0	400	0	200	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4	Amenzi încasate de către șeful AE/IE (lei)	0	0	0	200	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5	Numărul contraveniențelor (persoane)	89	4	0	43	49	27	19	2	19	0	11	42	11	0	56	17	66	10
6	Acțiuni înaintate (lei)	0	0	0	3175	0	0	43415	0	24338	0	5078	8178	0	0	8090	0	1248	7325
7	Acțiuni satisfăcute (lei)	0	0	0	3175	0	0	3214	0	1000	0	220	10955	0	0	0	0	0	7000
8	Amenzi aplicate de judecătorii și alte organe (lei)	8400	0	0	1560	780	3340	340	800	1500	0	1330	3640	120	0	2420	80	280	220
9	Amenzi încasate de la judecătorii și alte organe (lei)	5900	0	0	1560	780	3000	0	800	1500	0	220	2280	0	0	1760	900	280	220
10	Materiale prezentate procuraturii (nr.)	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	2	1	0
11	Materiale prezentate judecătoriei economice (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
12	Au fost prevenite aruncări de toxine, pesticide, îngrășăminte minerale, deșeuri animale	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5	0
13	Obiecte construite fără avizul expertizei ecologice	0	0	0	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
14	Pașaporizarea unităților industr. și agricole	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
15	Obiecte controlate în comun cu specialiștii AE /IE	0	0	19	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0
16	Organizarea seminar., conferinț., expedițiilor etc. (nr.)	0	0	6	2	0	1	0	1	0	0	1	0	0	1	3	0	0	0
17	Publicații (nr.)	0	0	4	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	2	0	1	0
18	Emissiuni radio și televiziune (nr.)	0	0	7	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0
19	Procese-verbale prezentate judecătoriei și altor organe (nr.)	90	4	0	43	49	0	19	2	19	0	11	42	11	0	56	17	66	10
20	Participarea în comisii de lucru (nr.)	0	140	29	8	53	21	0	61	3	0	9	0	5	58	14	14	12	0
21	Participarea în comisii pentru alegerea loturilor (nr.)	137	140	12	20	40	21	164	61	34	0	26	17	55	33	52	2	27	82
22	Coordonarea material. pentru repartizarea loturilor (nr.)	115	140	160	7	20	21	164	0	34	0	26	0	51	0	1	0	34	82
23	Participarea în comisii de recepție obiectelor (nr.)	5	0	0	10	1	0	0	0	0	0	14	0	0	25	23	2	4	0
24	Examinarea și coordonarea pașapoartelor ecologice (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
25	Coordonarea proiectelor de lucru (nr.)	0	0	49	5	5	7	0	0	4	0	1	14	2	2	2	0	5	7
26	Examinarea pîngerilor și semnalelor (nr.)	11	46	11	5	5	7	0	0	4	0	1	14	2	2	2	0	5	7
27	Consultații și ajutor metodic (nr.)	16	42	103	2	49	7	0	0	0	0	0	0	2	10	0	4	10	0
28	Raiduri de antibracaj (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
29	S-au confiscat arme de vînătoare, scule	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
30	Pește confiscat (kg)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
31	Materiale pregătite pentru organele ierarhic superioare	1	0	13	2	0	0	5	0	5	0	0	0	0	0	2	0	0	0
32	Proiecte de execuție acordate	0	0	0	5	0	0	0	0	0	4	0	0	0	0	17	0	0	0
33	Proiecte de execuție avizate negativ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
34	Exam mater privind autoriz. de folosire specială a apelor	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
35	Eliberarea autorizațiilor de folosire specială a apelor	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

36	Examinarea deversărilor limitat admisibile (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
37	Acordarea deversărilor limitat admisibile (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
38	Examinarea inventarelor de emisii, normelor ELA (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
39	Acordarea inventarelor de emisii, normelor ELA (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
40	Examinarea materialelor privind autorizarea emisiilor (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
41	Eliberarea autorizațiilor de emisii în aer atmosferic (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
42	Examinarea material. privind autorizarea folosirii separată a apelor	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
43	Examinarea materialelor privind autorizările de tăieri	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
44	Eliberarea autorizațiilor de tăieri	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
45	Servicii prestate acordate (lei)	27384	22422	0	12830	47060	67828	25463	22731	17641	0	0	0	0	16840	44990	5154	4600	0
46	Servicii prestate achitate (lei)	27384	22422	0	11930	44326	67828	23824	22731	16649	0	0	0	0	14229	47786	5154	4600	0
47	Coordonarea rapoartelor statistice	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
48	Coordonarea planurilor de măsuri	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
49	Suspendarea activității de producere (cazuri)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0
50	Calcularea plății pentru poluarea mediului (lei)	0	0	0	0	800	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
51	Achitarea plății pentru poluarea mediului (lei)	0	0	0	0	800	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
52	Decontările beneficiarilor în bugetul de Stat	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

INFORMAȚIE
privind activitatea Inspectoratului Ecologic de Stat, anul 2008 (SUBSOL)

Nr.crit.	Denumirea criteriilor	TOTAL	Arenii Noi	Băiți	Basarabasca	Briceni	Cahul	Călărași	Canemir	Căușeni	Chișinău	Cmișlia	UTA Gagauzia	Criuleni	Dondușeni	Dubăsari	Drochia	Edineț	Fălești	Florești	Glodeni
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
1	Întreprinderi (obiecte) inspectate (nr.)	295	14	2	9	3	21	2	4	8	35	9	6	21	0	9	5	3	9	10	1
2	Procese verbale întocmite (nr.)	132	14	0	3	0	6	7	7	5	0	6	0	10	0	1	0	0	3	9	0
3	Amenzi aplicate de către șeful AE /IE/(lei)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4	Amenzi încasate de către șeful AE/IE (lei)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5	Numărul contraveniențelor (persoane)	131	14	0	3	0	6	7	7	5	0	6	0	10	0	1	0	0	3	9	0
6	Ațiuni înaintate (lei)	16620	0	0	0	0	0	0	7400	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7	Ațiuni satisfăcute (lei)	4939	0	0	0	0	0	0	1800	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8	Amenzi aplicate de judecătorii și alte organe (lei)	71800	7200	0	0	0	0	3200	7400	400	0	10000	0	5600	0	800	0	0	800	2400	0
9	Amenzi încasate de la judecătorii și alte organe (lei)	43407	4800	0	0	0	0	0	1800	400	0	10000	0	800	0	800	0	0	800	800	0
10	Materiale prezentate procuraturii (nr.)	20	1	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	2	0	0	0
11	Materiale prezentate judecătoriei economice (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
12	Au fost prevenite aruncări de toxine, pesticide, îngreșăminte minerale, dejecții animale	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
13	Obiecte construite fără avizul expertizei ecologice	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
14	Pașaporizarea unităților industr. și agricole	31	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
15	Obiecte controlate în comun cu specialiștii AE /IE	33	0	0	0	2	0	0	0	0	0	3	0	0	0	1	0	0	0	0	0
16	Organizarea seminar., conferinț. expedițiilor etc. (nr.)	11	2	0	0	0	0	5	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
17	Publicații (nr.)	7	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
18	Emisiuni radio și televiziune (nr.)	8	3	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
19	Procese-verbale prezentate judecătoriei și altor organe (nr.)	131	14	0	4	0	6	7	7	5	0	6	0	10	0	1	0	0	3	9	0
20	Participarea în comisii de lucru (nr.)	13	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
21	Participarea în comisii pentru alegerea loturilor (nr.)	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
22	Coordonarea material. pentru repararea loturilor (nr.)	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
23	Participarea în comisii de recepție obiectelor (nr.)	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
24	Examinarea și coordonarea pașapoartelor ecologice (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
25	Coordonarea proiectelor de lucru (nr.)	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
26	Examinarea plîngerilor și semnalelor (nr.)	78	5	0	8	1	2	2	0	3	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
27	Consultații și ajutor metodic (nr.)	165	5	0	10	2	3	2	0	2	23	15	0	2	0	1	0	0	2	0	0
28	Raiduri de antibraconaj (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
29	S-au confiscat arme de vânătoare, scule	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
30	Pește confiscat (kg)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
31	Materiale pregătite pentru organele ierarhic superioare	55	7	0	0	0	6	0	0	5	1	2	0	0	0	0	2	0	0	4	0
32	Proiecte de execuție acordate	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
33	Proiecte de execuție avizate negativ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

34	Exam mater privind autoriz. de folosire specială a apelor	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
35	Eliberarea autorizațiilor de folosire specială a apelor	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
36	Examinarea deversărilor limitat admisibile (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
37	Acordarea deversărilor limitat admisibile (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
38	Examinarea inventarelor de emisii, normelor ELA (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
39	Acordarea inventarelor de emisii, normelor ELA (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
40	Examinarea materialelor privind autorizarea emisiilor (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
41	Eliberarea autorizațiilor de emisii în aer atmosferic (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
42	Examinarea material. privind autorizarea folosirii separată a apei	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
43	Examinarea materialelor privind autorizările de tăieri	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
44	Eliberarea autorizațiilor de tăieri	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
45	Servicii prestate acordate (lei)	6071	0	0	0	373	0	0	4175	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	754
46	Servicii prestate achitate (lei)	12838	0	0	0	372	0	0	4175	0	0	0	0	0	0	0	0	0	7141	0	754
47	Coordonarea rapoartelor statistice	36	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
48	Coordonarea planurilor de măsuri	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
49	Suspendarea activității de producere (cazuri)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
50	Calcularea plății pentru poluarea mediului (lei)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
51	Achitarea plății pentru poluarea mediului (lei)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
52	Decontările beneficiarilor în bugetul de Stat	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Continuare Anexa nr. 5

Nr.crit.	Denumirea criteriilor	Hîncești	Ialoveni	Aparatul IES	Leova	Nisporeni	Ocnia	Orhei	Rezina	Rîșcani	Serviciul Piscicol	Singerei	Soroca	Strașeni	Soldănești	Ștefan Vodă	Taraclia	Telenești	Ungheeni
23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42
1	Întreprinderi (obiecte) inspectate (nr.)	10	14	2	3	1	3	10	0	9	0	5	16	2	5	10	3	29	2
2	Procese verbale întocmite (nr.)	5	0	0	4	7	1	4	0	1	0	2	4	6	0	14	0	11	2
3	Amenzi aplicate de către șeful AE /IE/(lei)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4	Amenzi încasate de către șeful AE/IE (lei)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5	Numărul contraveniențelor (persoane)	5	0	0	3	7	1	4	0	1	0	2	4	6	0	14	0	11	2
6	Ațiuni înaintate (lei)	0	0	0	0	2339	0	0	0	0	0	6881	0	0	0	0	0	0	0
7	Ațiuni satisfăcute (lei)	0	0	0	0	2339	0	0	0	0	0	800	0	0	0	0	0	0	0
8	Amenzi aplicate de judecătorii și alte organe (lei)	0	0	0	7600	4800	200	1800	0	6000	0	800	0	0	0	11200	0	1600	0
9	Amenzi încasate de la judecătorii și alte organe (lei)	0	0	0	1600	4000	200	1300	0	0	0	800	180	0	0	11200	2327	1600	0
10	Materiale prezentate procuraturii (nr.)	0	1	0	1	0	0	0	0	4	0	3	2	0	0	0	0	2	1
11	Materiale prezentate judecătoriei economice (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
12	Au fost prevenite aruncări de toxine, pesticide, îngreșăminte minerale, dejecții animale	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
13	Obiecte construite fără avizul expertizei ecologice	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
14	Pașaporizarea unităților industr. și agricole	0	0	31															

31	Materiale pregătite pentru organele ierarhic superioare	311	11	0	34	0	6	0	0	66	5	0	0	0	29	0	48	0	0	15	1
32	Proiecte de execuție acordate	6	0	0	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0	0	0	0	0	0
33	Proiecte de execuție avizate negativ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
34	Exam mater privind autoriz. de folosire specială a apelor	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
35	Eliberarea autorizațiilor de folosire specială a apelor	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
36	Examinarea deversărilor limitat admisibile (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
37	Acordarea deversărilor limitat admisibile (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
38	Examinarea inventarelor de emisii, normelor ELA (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
39	Acordarea inventarelor de emisii, normelor ELA (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
40	Examinarea materialelor privind autorizarea emisiilor (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
41	Eliberarea autorizațiilor de emisii în aer atmosferic (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
42	Examinarea material. privind autorizarea folosirii separate a apei	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
43	Examinarea materialelor privind autorizările de tăieri	1311	28	51	3	61	24	44	10	56	277	29	29	15	21	20	12	13	23	4	35
44	Eliberarea autorizațiilor de tăieri	1149	28	51	39	48	23	32	9	56	258	29	20	15	24	13	12	10	21	4	34
45	Servicii prestate acordate (lei)	91020	0	0	3181	4897	60	3971	3320	0	0	5962	0	0	0	0	2138	1118	787	0	3701
46	Servicii prestate achitate (lei)	99727	0	0	3181	4870	60	3971	3320	0	0	5216	0	0	0	0	2138	1118	4179	0	3309
47	Coordonarea rapoartelor statistice	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
48	Coordonarea planurilor de măsuri	54	0	0	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	15	0	0
49	Suspendarea activității de producere (cazuri)	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
50	Calcularea plății pentru poluarea mediului (lei)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
51	Achitarea plății pentru poluarea mediului (lei)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
52	Decontările beneficiarilor în bugetul de Stat	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Nr.crit.	Denumirea criteriilor	Hincești	Ialoveni	Aparatul IES	Leova	Nisporeni	Ocnita	Orhei	Rezina	Rîșcani	Serviciul Piscicol	Singerei	Soroca	Strășeni	Șoldănești	Ștefan Vodă	Taracalia	Telenеști	Ungheni
23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42
1	Întreprinderi (obiecte) inspectate (nr.)	164	173	34	34	148	86	77	65	116	136	69	131	112	88	102	31	65	74
2	Procese verbale întocmite (nr.)	9	8	184	4	84	47	28	47	8	765	4	33	39	47	21	16	15	48
3	Amenzi aplicate de către șeful AE /IEI/(lei)	40	300	0	100	80	60	6000	60	0	0	0	160	0	120	120	180	0	60
4	Amenzi încasate de către șeful AE/IE (lei)	20	300	0	100	80	60	60	60	0	0	0	160	0	120	100	100	0	60
5	Numărul contravențiilor (persoane)	9	8	134	4	84	47	28	47	8	427	4	33	39	47	21	16	15	48
6	Ațiuni înaintate (lei)	6817	300	267991	4680	4000	821	19987	49141	4386	251529	7650	25691	18453	3485	118102	1053	1507	21456
7	Ațiuni satisfăcute (lei)	1940	300	13435	0	4000	241	1395	3348	1416	134230	0	11779	7179	2725	15610	1053	1507	18892
8	Amenzi aplicate de judecătoria și alte organe (lei)	4100	0	7360	1000	6940	7640	12180	3220	220	15360	0	2980	7214	10680	440	0	1370	8500
9	Amenzi încasate de la judecătoria și alte organe (lei)	3100	0	6440	1000	6940	7560	10980	2220	220	0	0	3350	3824	4360	440	0	1028	8200
10	Materiale prezentate procuraturii (nr.)	1	0	1	1	0	0	0	0	1	13	0	3	0	0	0	2	0	0
11	Materiale prezentate judecătoriei economice (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
12	Au fost prevenite aruncări de toxine, pesticide, îngrășăminte minerale, dejeții animale	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
13	Obiecte construite fără avizul expertizei ecologice	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
14	Pașportizarea unităților industr. și agricole	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
15	Obiecte controlate în comun cu specialiștii AE /IE	1	4	9	5	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
16	Organizarea seminar., conferinț., expedițiilor etc. (nr.)	1	0	7	2	0	1	0	0	0	0	2	0	0	5	0	2	0	0
17	Publicații (nr.)	1	1	1	0	1	1	0	0	1	9	0	1	0	3	2	0	0	0
18	Emisiuni radio și televiziune (nr.)	0	1	7	0	1	0	1	0	0	3	0	0	0	2	3	3	0	0
19	Procese-verbale prezentate judecătoriei și altor organe (nr)	7	0	134	4	76	0	27	46	8	427	4	22	39	42	17	31	15	48
20	Participarea în comisii de lucru (nr.)	0	0	5	8	23	0	0	0	5	2	0	0	9	0	0	0	0	0
21	Participarea în comisii pentru alegerea loturilor (nr.)	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
22	Coordonarea material. pentru repartizarea loturilor (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
23	Participarea în comisii de recepție obiectelor (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
24	Examinarea și coordonarea pașapoartelor ecologice (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
25	Coordonarea proiectelor de lucru (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0
26	Examinarea pfișgenilor și semnalelor (nr.)	6	64	54	9	26	3	18	19	5	0	1	14	10	15	2	0	14	26
27	Consultații și ajutor metodice (nr.)	58	57	26	5	11	3	13	0	3	0	0	0	1	16	5	20	29	0
28	Raiduri de antibracaj (nr.)	25	192	61	26	54	39	35	29	47	240	30	60	42	32	28	24	50	46
29	S-au confiscat arme de vânătoare, scule	0	0	130	0	0	0	16	61	0	1370	0	3	0	0	0	0	0	6
30	Pește confiscat (kg)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5042	0	0	0	0	0	0	0	0
31	Materiale pregătite pentru organele ierarhic superioare	11	0	24	4	0	0	26	0	3	0	11	0	0	8	1	5	3	0
32	Proiecte de execuție acordate	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
33	Proiecte de execuție avizate negativ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
34	Exam mater privind autoriz. de folosire specială a apelor	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
35	Eliberarea autorizațiilor de folosire specială a apelor	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
36	Examinarea deversărilor limitat admisibile (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

INFORMAȚIE
privind activitatea Inspectoratului Ecologic de Stat, anul 2008 (DESEURI)

Nr.crit.	Denumirea criteriilor	TOTAL	Anenii Noi	Băiți	Basarabasca	Briceni	Cahul	Călărași	Canemir	Căușeni	Chișinău	Cimișlia	UTA Gagauzia	Criuleni	Dondușeni	Dubăsari	Drochia	Edineț	Fălești	Foresti	Glodeni
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
1	Întreprinderi (obiecte) inspectate (nr.)	2108	16	184	11	29	59	37	53	31	370	23	10	63	12	50	44	33	82	41	29
2	Procese verbale întocmite (nr.)	3043	106	618	5	29	8	69	95	210	125	11	179	202	10	25	41	20	172	22	121
3	Amenzi aplicate de către șeful AE /IE/(lei)	370	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4	Amenzi încasate de către șeful AE/IE (lei)	370	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5	Numărul contravenienților (persoane)	3038	106	618	5	29	8	69	95	210	125	11	179	202	10	25	41	20	172	22	121
6	Acțiuni înaintate (lei)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7	Acțiuni satisfăcute (lei)	200	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8	Amenzi aplicate de judecătorii și alte organe (lei)	50413	1180	11985	40	1620	160	420	1020	1870	5710	40	1080	1669	360	60	540	202	0	440	1190
9	Amenzi încasate de la judecătorii și alte organe (lei)	31938	329	11985	40	1620	0	310	820	1390	0	40	1080	1669	40	60	540	98	0	440	705
10	Materiale prezentate procuraturii (nr.)	7	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0	0
11	Materiale prezentate judecătoriei economice (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
12	Au fost prevenite aruncări de toxine, pesticide, îngrășăminte minerale, deșeuri animale	330	0	0	0	0	0	0	0	28	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
13	Obiecte construite fără avizul experizei ecologice	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
14	Pașaportizarea unităților industr. și agricole	21	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	21	0	0	0	0	0	0
15	Obiecte controlate în comun cu specialiștii AE /IE	10	2	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
16	Organizarea seminar., conferinț. expedițiilor etc. (nr.)	49	1	0	6	3	0	4	4	2	1	0	0	3	2	0	1	2	2	0	0
17	Publicații (nr.)	41	2	0	0	3	1	0	1	4	1	1	0	4	1	0	0	1	3	4	0
18	Emisiuni radio și televiziune (nr.)	31	0	0	5	3	3	0	1	0	1	4	0	1	1	0	0	2	0	0	0
19	Procese-verbale prezentate judecătoriei și altor organe (nr)	2561	106	618	5	29	8	69	81	210	125	11	0	202	10	25	41	18	172	22	0
20	Participarea în comisii de lucru (nr.)	57	0	0	0	2	8	7	12	0	6	1	0	0	10	0	0	0	0	0	0
21	Au fost prevenite în comisii pentru alegerea loturilor (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
22	Coordonarea material. pentru repartizarea loturilor (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
23	Participarea în comisii de recepție a obiectelor (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
24	Examinarea și coordonarea pașapoartelor ecologice (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
25	Coordonarea proiectelor de lucru (nr.)	11	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
26	Examinarea pîngerilor și semnalelor (nr.)	417	16	0	25	10	5	8	18	22	21	0	0	4	0	13	9	1	18	18	3
27	Consultații și ajutor metodic (nr.)	626	23	0	31	29	41	15	28	3	154	10	0	3	1	2	0	5	23	0	0
28	Raiduri de antibraconaj (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
29	S-au confiscat arme de vînătoare, scule	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
30	Pește confiscat (kg)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
31	Materiale pregătite pentru organele ierarhic superioare	126	0	0	7	0	5	0	0	24	15	0	0	1	0	0	16	0	0	4	0
32	Proiecte de execuție acordate	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0
33	Proiecte de execuție avizate negativ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

34	Exam mater privind autoriz. de folosire specială a apelor	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
35	Eliberarea autorizațiilor de folosire specială a apelor	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
36	Examinarea deversărilor limitat admisibile (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
37	Acordarea deversărilor limitat admisibile (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
38	Examinarea inventarelor de emisii, normelor ELA (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
39	Acordarea inventarelor de emisii, normelor ELA (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
40	Examinarea materialelor privind autorizarea emisiilor (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
41	Eliberarea autorizațiilor de emisii în aer atmosferic (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
42	Examinarea material. privind autorizarea folosirii separată a apei	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
43	Examinarea materialelor privind autorizările de tăieri	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
44	Eliberarea autorizațiilor de tăieri	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
45	Servicii prestate acordate (lei)	4146	0	0	1822	0	373	0	1211	0	0	0	0	0	0	0	0	740	0	0	0
46	Servicii prestate achitate (lei)	28519	0	0	1822	0	373	0	1211	0	0	0	0	0	0	0	0	740	24373	0	0
47	Coordonarea rapoartelor statistice	435	0	0	20	0	1	0	0	6	0	16	0	25	0	0	14	0	25	12	0
48	Coordonarea planurilor de măsuriri	10	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	0	0	0	0	0	0	6	0	0
49	Suspendarea activității de producere (cazuri)	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
50	Calcularea plății pentru poluarea mediului (lei)	248990	0	21602	19705	24238	718	359	3180	0	0	1897	0	10489	0	0	2804	17540	713	777	395
51	Achitarea plății pentru poluarea mediului (lei)	249553	0	19205	19705	24238	718	359	3180	0	0	1906	0	10489	0	0	2804	17540	708	730	458
52	Decontările beneficiarilor în bugetul de Stat	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Continuare Anexa nr. 10

Nr.crit.	Denumirea criteriilor	Hîncești	Ialoveni	Aparatul I E S	Leova	Nisporeni	Ocnita	Orhei	Rezina	Rîșcani	Serviciul Piscicol	Sîngerei	Soroca	Strășeni	Soldănești	Ștefan Vodă	Taraclia	Telenești	Ungheni
23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42
1	Întreprinderi (obiecte) inspectate (nr.)	52	139	4	11	34	102	63	23	49	0	200	0	113	165	24	30	34	26
2	Procese verbale întocmite (nr.)	29	0	0	3	98	92	101	74	5	0	26	22	87	176	10	104	17	131
3	Amenzi aplicate de către șeful AE /IE/(lei)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	370	0
4	Amenzi încasate de către șeful AE/IE (lei)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	370	0
5	Numărul contravenienților (persoane)	28	0	0	4	98	92	101	74	5	0	26	22	87	176	10	104	12	131
6	Acțiuni înaintate (lei)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7	Acțiuni satisfăcute (lei)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	200	0	0	0	0	0	0	0
8	Amenzi aplicate de judecătorii și alte organe (lei)	940	0	0	0	0	5730	1200	0	20	0	200	1635	0	7012	60	2860	170	1000
9	Amenzi încasate de la judecătorii și alte organe (lei)	400	0	0	0	0	1370	840	0	20	0	200	1740	0	2712	60	2300	170	960
10	Materiale prezentate procuraturii (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	2
11	Materiale prezentate judecătoriei economice (nr.)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
12	Au fost prevenite aruncări de toxine, pesticide, îngrășăminte minerale, deșeuri animale	1	142	0	0	0													

LEGE pentru ratificarea Memorandumului de înțelegere dintre Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Regatului Danemarcei despre cooperarea în scopul implementării mecanismului dezvoltării nepoluante definit în Protocolul de la Kyoto la Convenția-cadru a Organizației Națiunilor Unite cu privire la schimbarea climei

Lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 1347-XIII din 9 octombrie 1997 privind deșeurile de producție și menajere

Lege cu privire la modificarea și completarea Legii regnului animal nr. 439-XIII din 27 aprilie 1995

Lege pentru completarea articolului 16 al Legii nr. 1540-XIII din 25 februarie 1998 privind plata pentru poluarea mediului

Lege pentru modificarea și completarea Codului silvic

Lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 1515-XII din 16 iunie 1993 privind protecția mediului înconjurător, Legii nr. 851-XIII din 29 mai 1996 privind expertiza ecologică și evaluarea impactului asupra mediului înconjurător și a Codului cu privire la contravențiile administrative

Lege privind aderarea Republicii Moldova la Protocolul de la Kyoto la Convenția-cadru a Națiunilor Unite cu privire la schimbarea climei

Lege cu privire la modificarea și completarea Legii nr. 1540-XIII din 25.02.98 privind plata pentru poluarea mediului

Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative (Legea regnului animal, cu privire la activitatea hidrometeorologică ș. a.)

Lege pentru Ratificarea Acordului privind colaborarea în domeniul acțiunilor active asupra proceselor meteorologice și altor procese geofizice

Lege pentru ratificarea Acordului cu privire la rețeaua hidrometeorologică interstatală a Comunității Statelor Independente

Lege cu privire la ratificarea Protocolului privind poluanții organici persistenți și Protocolului privind metalele grele al Convenției din 1979 asupra poluării atmosferice transfrontiere pe distanțe lungi

Lege pentru ratificarea Protocolului de la Cartagena privind biosecuritatea la Convenția privind diversitatea biologică

Legea pentru aprobarea Regulamentului cu privire la regimul comercial și reglementarea utilizării hidrocarburilor halogenate care distrug stratul de ozon

Legea privind securitatea biologică

Legea privind accesul la informație

Legea privind conservarea energiei

Legea pentru ameliorarea prin împădurire a terenurilor degradate

Legea privind terenurile proprietatea publică și delimitarea lor

Legea privind aderarea Republicii Moldova la unele acte internaționale în domeniul protecției mediului

Legea privind securitatea industrială a obiectelor industriale periculoase

Legea turismului

Legea nukului

Legea cu privire la protecția plantelor

Legea privind tratatele internaționale ale Republicii Moldova

Legea cu privire la spațiile verzi ale localităților urbane și rurale

Legea privind acordarea de licențe pentru unele genuri de activitate

Legea cu privire la apa potabila

Legea privind fondul ariilor naturale protejate de stat

Legea privind plata pentru poluarea mediului

Legea pentru modificarea și completarea Legii privind protecția mediului înconjurător

Legea cu privire la activitatea hidrometeorologică

Legea privind deșeurile de producție și menajere

Legea privind protecția aerului atmosferic

Legea cu privire la regimul produselor și substanțelor nocive

Legea cu privire la resursele naturale

Legea privind expertiza ecologică și evaluarea impactului asupra mediului înconjurător

Legea privind principiile urbanismului și amenajarea teritoriului

Legea cu privire la resursele materiale secundare

Legea cu privire la zonele și fâșiile de protecție a apelor, râurilor și bazinelor de apă

Legea regnului animal

Legea privind protecția mediului înconjurător

HOTĂRÎRE cu privire la reglementarea termenelor de vânătoare în sezonul de vânătoare 2008 nr.925 din 31.07.2008

HOTĂRÎRE privind aprobarea modificărilor ce se operează în anexa nr. 1 la Hotărîrea Guvernului nr. 603 din 20 mai 2003 nr. 923 din 31.07.08

HOTĂRÎRE cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru acceptarea Amendamentului la Convenția privind comerțul internațional cu specii sălbatice de faună și floră pe cale de dispariție (CITES), adoptat la Gaborone, Botswana, la 30 aprilie 1983 742 din 20.06.08

HOTĂRÎRE pentru completarea Regulamentului privind autorizarea activităților legate de obținerea, testarea, utilizarea și comercializarea organismelor modificate genetic nr. 839 din 09.07.2008

HOTĂRÎRE cu privire la desfășurarea Concursului național "Cea mai modernă, mai salubră și mai amenajată localitate" nr. 678 din 06.06.2008

HOTĂRÎRE cu privire la totalurile Concursului republican "Cea mai verde, mai salubră și mai amenajată localitate" (ediția 2007) nr. 647 din 28.05.2008

HOTĂRÎRE cu privire la activitatea Ministerului Ecologiei și Resurselor Naturale în anul 2007 nr. 204 din 25.02.2008

HOTĂRÎRE pentru aprobarea Regulamentului-cadru al zonelor umede de importanță internațională

HOTARIRE pentru aprobarea Strategiei privind aprovizionarea cu apă și canalizare a localităților din Republica Moldova

HOTARIRE cu privire la aprobarea Concepției salubrității localităților din Republica Moldova

HOTARIRE cu privire la totalurile Concursului republican "Cea mai verde, mai salubră și mai amenajată localitate" (ediția 2006)

HOTARIRE cu privire la aprobarea Programului Național de asigurare a securității ecologice pentru anii 2007-2015

HOTARIRE privind aprobarea Regulamentului, structurii organizaționale și efectivului-limită ale Agenției Naționale de Reglementare a Activităților Nucleare și Radiologice

HOTARIRE pentru aprobarea Regulamentului cu privire la modul de folosință specială a obiectelor Cărtii Roșii a Republicii Moldova

HOTARIRE pentru implementarea Strategiei Naționale cu privire la reducerea și eliminarea poluanților organici persistenți și Planului Național de implementare a Convenției de la Stockholm privind poluanții organici persistenți

HOTARIRE privind mersul îndeplinirii Programului de stat de regenerare și împădurire a terenurilor fondului forestier pe anii 2003-2020, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 737 din 17 iunie 2003

HOTARIRE cu privire la aprobarea Regulamentului rețelei naționale de observare și control de laborator asupra contaminării (poluării) mediului înconjurător cu substanțe radioactive, otrăvitoare, puternic toxice și agenți biologici

HOTARIRE privind implementarea Programului național de asigurare a securității ecologice

HOTARIRE cu privire la realizarea Programului de diminuare a poluării aerului atmosferic de către mijloacele de transport auto

HOTARIRE cu privire la aprobarea modificărilor și completărilor ce se operează în Hotărîrea Guvernului nr. 1543 din 29 noiembrie 2002

HOTARIRE cu privire la instituirea Comisiei Naționale a Cărții Roșii

HOTARIRE privind implementarea în 2001-2005 a Strategiei Naționale și Planului de acțiuni în domeniul conservării diversității biologice

HOTARIRE pentru aprobarea nomenclatoarelor serviciilor prestate gratuit și contra plată de către Serviciul Hidrometeorologic de Stat și a modului de utilizare a mijloacelor speciale ale Serviciului Hidrometeorologic de Stat

HOTARIRE cu privire la desfășurarea Concursului republican "Cea mai verde, mai salubră și mai amenajată localitate"

HOTARIRE cu privire la aprobarea posibilității de recoltare a masei lemnoase în procesul tăierilor de produse principale pentru perioada 2006-2010

HOTARIRE cu privire la aprobarea Planului de acțiuni în vederea conservării și utilizării eficiente a rezervațiilor peisagistice Saharna și Țipova

HOTARIRE pentru aprobarea Strategiei Naționale cu privire la reducerea și eliminarea poluanților organici persistenti și Planului Național de implementare a Convenției de la Stockholm privind poluanții organici persistenti

HOTARIRE privind aprobarea Regulamentului Cadastrului de stat al regnului animal

HOTARIRE cu privire la aprobarea structurii, efectivului-limită și Regulamentului Ministerului Ecologiei și Resurselor Naturale

HOTARIRE pentru aprobarea Regulamentului cu privire la autorizarea tăierilor în fondul forestier și vegetația forestieră din afara fondului forestier

HOTARIRE privind aprobarea Acordului între Ministerul Ecologiei, Construcțiilor și Dezvoltării Teritoriului al Republicii Moldova și Ministerul Mediului al Republicii Polone privind colaborarea în domeniul protecției mediului

HOTARIRE despre aprobarea proiectului de lege pentru ratificarea Convenției de la Stockholm privind poluanții organici persistenti

HOTARIRE despre instituirea Comisiei naționale pentru implementarea și realizarea prevederilor Convenției-cadru a Organizației Națiunilor Unite cu privire la schimbarea climei, precum și a mecanismelor și prevederilor Protocolului de la Kyoto

HOTARIRE despre aprobarea Acordului între Guvernul Republicii Moldova și Guvernul României privind cooperarea în domeniul protecției resurselor piscicole și reglementarea pescuitului în râul Prut și în lacul de acumulare Stînca-Costești, semnat la Stînca-Costești la 1 august 2003

HOTARIRE despre aprobarea Modificărilor introduse în Regulamentul privind fondurile ecologice

HOTARIRE despre aprobarea Planului de acțiuni pentru anii 2004-2008 privind restaurarea monumentului de arhitectură peisajeră

HOTARIRE despre aprobarea Regulamentului privind autorizarea activităților legate de obținerea, testarea, utilizarea și comercializarea organismelor modificate genetic

HOTARIRE cu privire la Comisia Națională pentru Securitatea Biologică

HOTARIRE cu privire la modificarea și completarea unor hotărîri ale Guvernului Republicii Moldova

HOTARIRE cu privire la unele măsuri pentru reglementarea utilizării bazinelor acvatice

HOTARIRE cu privire la aprobarea Programului de diminuare a poluării aerului atmosferic de către mijloacele de transport auto

HOTARIRE despre unele măsuri privind delimitarea terenurilor proprietate publică

HOTARIRE cu privire la măsurile pentru susținerea dezvoltării culturii nucului

HOTARIRE despre executarea Hotărîrii Guvernului Republicii Moldova nr. 595 din 29 octombrie 1996 și unele măsuri suplimentare pentru optimizarea gestionării gospodăriei silvice și protecția vegetației forestiere

HOTARIRE cu privire la reglarea numerică a efectivului de găște sălbatice migratoare pe teritoriul Republicii Moldova

HOTARIRE cu privire la măsurile de stabilire a zonelor și fișilor riverane de protecție a apelor râurilor și bazinelor de apă

HOTARIRE despre aprobarea Regulamentului privind zonele protejate naturale și construite

HOTARIRE pentru aprobarea regulamentelor-cadru ale parcurilor naționale, monumentelor naturii, rezervațiilor de resurse și rezervațiilor biosferei

HOTARIRE pentru aprobarea Regulamentului-cadru cu privire la ariile cu management multifuncțional, Regulamentului-cadru cu privire la rezervațiile naturale, Regulamentului-cadru cu privire la rezervațiile peisagistice și Regulamentului-cadru cu privire la monumentele de arhitectură peisajeră

HOTARIRE pentru aprobarea Regulamentului-cadru cu privire la grădinile botanice, Regulamentului-cadru cu privire la grădinile dendrologice, Regulamentului-cadru cu privire la grădinile zoologice, Regulamentului-cadru cu privire la rezervațiile științifice

HOTARIRE privind aprobarea Programului național de valorificare a deșeurilor de producție și menajere

HOTARIRE privind aprobarea Regulamentului Cadastrului obiectelor și complexelor din fondul ariilor naturale protejate de stat

HOTARIRE cu privire la rețeaua națională de observare și control de laborator asupra contaminării (poluării) mediului înconjurător cu substanțe radioactive, otrăvitoare, puternic toxice și mijloace bacteriene (biologice)

HOTARIRE privind aprobarea Programului național de acțiuni pentru combaterea deșertificării

HOTARIRE cu privire la reglementarea colectării, achiziționării și comercializării resurselor secundare

HOTARIRE despre aprobarea Regulamentului privind antrenarea publicului în elaborarea și adoptarea deciziilor de mediu

HOTARIRE privind aprobarea Programului național de suprimare eşalonată a substanțelor ce distrug stratul de ozon în Republica Moldova

HOTARIRE pentru aprobarea Regulamentului cu privire la utilizarea informației hidrometeorologice în activitatea economică a agenților economici

HOTARIRE despre aprobarea Regulamentului privind fondurile ecologice

HOTARIRE pentru aprobarea Regulamentului privind evaluarea impactului întreprinderilor privatizabile asupra mediului înconjurător

HOTARIRE pentru aprobarea Regulamentului privind auditul ecologic al întreprinderilor

HOTARIRE cu privire la clasificarea pădurilor pe grupe și categorii funcționale

HOTARIRE despre aprobarea Regulamentului provizoriu cu privire la arenda terenurilor de vânătoare pentru necesitățile gospodăriei cinegetice în Republica Moldova și Listei terenurilor de vânătoare atribuite întreprinderilor silvice de stat

HOTARIRE despre aprobarea Regulamentului cu privire la atribuirea terenurilor

HOTARIRE cu privire la măsurile de asigurare a ocrotirii pădurilor, perdelelor forestiere de protecție și a altor plantații silvice

HOTARIRE Pentru aprobarea Regulamentului privind modul și condițiile de atribuire în folosință a obiectelor acvatice

HOTARIRE cu privire la modul de elaborare și aprobare a schemelor de utilizare în complex și protecție a apelor

HOTARIRE Cu privire la reglementarea valorificării subsolului

HOTARIRE cu privire la autorizarea prin licență a folosirii subsolului în Republica Moldova

HOTARIRE Privind aprobarea Regulamentului Cadastrului de Stat al Apelor

HOTARIRE Despre aprobarea Principiilor de bază pentru restabilirea terenurilor degradate

HOTARIRE Despre aprobarea Regulamentului cu privire la modul de recuperare a prejudiciului cauzat prin contavenții silvice

Hotaririle Parlamentului

HOTARIRE asupra rezultatelor controlului executării Legii nr.851-XIII din 29 mai 1996 privind expertiza ecologică și evaluarea impactului asupra mediului înconjurător

HOTARIRE privind aprobarea Concepției politicii de mediu a Republicii Moldova

HOTARIRE pentru aprobarea Strategiei dezvoltării durabile a sectorului forestier din Republica Moldova

ABREVIERI

AE/IE	Agenții Ecologice / Inspecții Ecologice
AFSA	Autorizații de folosință specială a apei
BNS	Biroul Național de Statistică
BPC	Bifenili policlorurați
CAECP	Centrul de Acreditare în domeniul Evaluării Conformității Produselor
CBO	Consumul biologic de oxigen
CCO	Consumul chimic de oxigen
CEAU	Complex de epurare a apelor uzate
CET	Centrale electro-termice
CIE	Centru de Investigații Ecologice
CMA	Concentrația maximă admisibilă
COV	Compuși organici volatili
DDMS	Depozit de deșeuri menajere solide
DEEAM	Direcția expertiză ecologică și autorizații de mediu
DFL	Direcția finanțe și logistică
DIFF	Direcția inspectare floră și faună
DLA	Deversări limitat admisibile
DMS	Deșeuri menajere solide
ELA	Emisii limitat admisibile
GES	Gaze cu efect de seră
IES	Inspectoratul Ecologic de Stat
MERN	Ministerul Ecologiei și Resurselor Naturale
POP	Poluanți organici persistenti
SEB	Stație de epurare biologică
SJ	Secția juridică
SP	Serviciul Piscicol
SVPM	Societatea Vânătorilor și Pescarilor din Moldova

